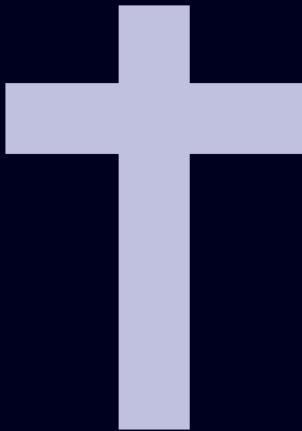

Yá'a tse'e je nam kojstán juu' ve'e je

Nte'yam_ xyaktaajjimdu je nMaj Vintsánamda

Jesucristo kajx

New Testament in Mixe, Totontepec (MX:mto:Mixe, Totontepec)

Ya'a tse'e je nam kojstán juu' ve'e je Nte'yam_ xyaktaajnjimdu je nMaj Vintsánamda Jesucristo kajx

New Testament in Mixe, Totontepec (MX:mto:Mixe, Totontepec)

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totontepec Mixe, (Mixe, Totontepec)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Totontepec [mto], Mexico

Copyright Information

© 1989, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Totontepec

© 1989, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
47d09f80-22d6-55c5-b9e5-a04a59e3169e

Contents

Mateo	1
Marcos	70
Lucas	113
Juan	185
Hechos	238
Romanos	303
1 Corintios	333
2 Corintios	360
Gálatas	377
Efesios	387
Filipenses	396
Colosenses	403
1 Tesalonicenses	409
2 Tesalonicenses	415
1 Timoteo	418
2 Timoteo	426
Tito	432
Filemón	436
Hebreos	438
Santiago	459
1 Pedro	466
2 Pedro	474
1 Juan	479
2 Juan	487
3 Juan	488
Judas	490
Apocalipsis	493

Ya'a tse'e je Oy Kats je Oy Ayook juu' ve'e je Mateo jyaay

*Je Jesucristo je jyuipit jayu
(Lc. 3.23-38)*

¹ Je Jesucristo je jyuipit jayu, je'e tse'e je Abraham, je'e tse'e je David. Jidu'um tse'e ñaske'xidi: ² je Abraham tse'e je myajntk je Isaac; je Isaac tse'e je myajntk je Jacob; je Jacob tse'e je myajntk je Judá jets je y'uts je y'ajch; ³ je Judá jets je ta'axtajk Tamar, je'e tse'e je myajntkta je Fares jets je Zara; je Fares tse'e je myajntk je Esrom; je Esrom tse'e je myajntk je Aram; ⁴ je Aram tse'e je myajntk je Aminadab; je Aminadab tse'e je myajntk je Naasón; je Naasón tse'e je myajntk je Salmón; ⁵ je Salmón jets je ta'axtajk Rahab, je'e tse'e je myajntk je Booz; je Booz tse'e je myajntk je Obed; je Obed tse'e je myajntk je Isaí; ⁶ je Isaí tse'e je myajntk je yakkutojkpa David; je yakkutojkpa David jets je ta'axtajk juu' ve'e ijt je jama'aju Urías je ñuda'ax, je'e tse'e je myajntk je Salomón.

⁷ Je Salomón tse'e je myajntk je Roboam; je Roboam tse'e je myajntk je Abías; je Abías tse'e je myajntk je Asa; ⁸ je Asa tse'e je myajntk je Josafat; je Josafat tse'e je myajntk je Joram; je Joram tse'e je myajntk je Uzías; ⁹ je Uzías tse'e je myajntk je Jotam; je Jotam tse'e je myajntk je Acaz; je Acaz tse'e je myajntk je Ezequías; ¹⁰ je Ezequías tse'e je myajntk je Manasés; je Manasés tse'e je myajntk je Amón; je Amón tse'e je myajntk je Josías; ¹¹ je Josías tse'e je myajntk je Jeconías jets je y'utsatajk, van'it ku ve'e je israeejlit jayu akee'y yakvoovdi jem babilóniat y'it jootm.

¹² Távani tse'e je israeejlit jayu akee'y yakvoovda vye'na, jetse'e jyaak'nañaske'xijidi: je Jeconías tse'e je myajntk je Salatiel; je Salatiel tse'e je myajntk je Zorobabel; ¹³ je Zorobabel tse'e je myajntk je Abud; je Abud tse'e je myajntk je Eliaquim; je Eliaquim tse'e je myajntk je Azor; ¹⁴ je Azor tse'e je myajntk je Sadoc; je Sadoc tse'e je myajntk je Aquim; je Aquim tse'e je myajntk je Eliud; ¹⁵ je Eliud tse'e je myajntk je Eleazar; je Eleazar tse'e je myajntk je Matán; je Matán tse'e je myajntk je Jacob; ¹⁶ je Jacob tse'e je myajntk je José, je María je ñuyaa'y. Je María tse'e je Jesús je tyaak. Je Jesús tse'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

¹⁷ Ax makmajkts naske'exats je'e ve'e vye'na ku ve'e je Abraham kujx yakkachovatsaa'n jets je David kujx paat; makmajkts naske'exavats je'e ve'e ku ve'e je David kujx yakkachovatsaa'n jets van'it kujx paat ku ve'e je israeejlit jayu akee'y yakvoovdi jem Babilonia; makmajkts naske'exavats je'e ve'e ku ve'e van'it kujx yakkachovatsaa'n jets van'it kujx paat ku ve'e je Cristo kye'x.

*Ku je Jesucristo kye'x
(Lc. 2.1-7)*

¹⁸ Jidu'um tse'e je Jesucristo kye'x. To'k xa ve'e je jayu y'ijit juu' ve'e José duxaaaj. Púkan tse'e dujayep vye'na to'k je kiixata'ax juu' ve'e María duxaaaj, je'e juu' ve'e ux'ook je Jesucristo tyaaki. Kak'apukna ve'e chaanada vye'na, van'it tse'e je Espíritu Santo je Nte'yam je myakkin kajx duyaktaajñ je María ónuk maat. ¹⁹ Ax je José, tuvts je'e ve'e je jyáyuvin je jyoojntykin y'ijit. Ku ve'e du'ix jets ónuk maataní ve'e je María, ax ka'a tse'e du'uktsojknit jetse'e

dumaattsaanat, ni ka'a tse'e dutsojkpa jetse'e kuduyaktso'otyuujn, je'e kajx tse'e du'ukvinmaajy jets ayu'utsji ve'e kudumasookni. ²⁰ Namvaate'e je José ve'em duvinmay, van'it tse'e to'k je Maja Vintsán je y'aangeles yak'ixji je kuma'aj kajx juu' ve'e jidu'um na'muxju:

—José, je David je chaan je kyooj, kadi mtsa'aga jetse'e je María xmaattsaanat, kux je Nte'yam je kyutojkun kajxe'e je Espíritu Santo yak-taajnji ónuk maat. ²¹ Yakke'exupe'e to'k je pi'k mix ónuk, Jesuusts je'e ve'e mtukxaajap kux je'e ve'e dutuknuvaatsnup je jyayu je tyókinda.

²² Je'e kajx tse'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji je Maja Vintsán je y'ayook, ve'em ax jo'n vyaajñ to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e vyaajñ:

²³ Ónuk maat tse'e tyánut to'k je kiixata'ax, je'e tse'e to'k je pi'k mix ónuk duyakke'exup. Emanuel tse'e yaktukxaajap.

(Jidu'umts je'e ve'e je Emanuel kyatsapítsum, uu'm maatta ve'e je Nte'yam.)

²⁴ Ku ve'e je José jyotvij, ve'em tse'e dutuujn ax jo'n je Maja Vintsán je y'aangeles ña'muxji, myaattsuuni'ukvaan tse'e je María; ²⁵ ax ka'a tse'e ti káts dutukmaatjajejp van'it paat ku ve'e je pi'k mix ónuk duyakke'x, Jesuusts je'e ve'e tyukxaajidu.

2

Je yaa'tyajta juu' ve'e je maatsa dunu'ixpajkidup

¹ Jeme'e Belén je Jesús kye'x, to'k je kajpun juu' ve'e jem judéait y'it jootm, van'it ku ve'e je Herodes yakkutojpk vye'na. Van'it tse'e jye'ydi jem jerusaleenit kyajpun kajxm je yaa'tyajta juu' ve'e je maatsa dunu'ixpajkidup, ² jem je'e ve'e choo'nda joma ve'e je xaaj pyítsum, jetse'e du'amotutúvidi:

—ǂómas'e'e y'it je israeejlit jayu yakkutojkpa juu' ve'e ke'x? Joma ve'e je xaaj pyítsum, jemts aatse'e n'ix je maatsa juu' ve'e duyaknuke'xnatajkip jets ta ve'e kye'ex, je'e kajxts aatse'e yaja tunmín jets aats je'e ve'e nvinjávát nvintsá'agat.

³ Ku ve'e je yakkutojkpa Herodes dumotu, van'it tse'e ñavynma'yunmoojji, nay ve'empa tse'e nujom je jerusaleenit jayu. ⁴ Van'it tse'e je yakkutojkpa duvatsaajv nujom je tee'tajk je vyintsanda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta, jetse'e du'amotutúvidi pan joma ve'e kye'exut je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutókut. ⁵ Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—Jem Belén, yaja judéait y'it jaat, kux jidu'ume'e dujatyaañ jep Kunuu'kx Jatyán kujxp to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa:

⁶ Jets miitsta, beleenit jáyuda juu' ve'e tsuunidup yaja judéait y'it jaat, mnunajjidup xa miitse'e nuyojk jets ka'a ve'e je viijnk jáyuda juu' ve'e tsuunidup yaja judea, kux jeme'e mkajpun kajxmda jyéjat to'k je yakkutojkpa juu' ve'e du'ix'ijtnup ats je njáyuda, je israeejlitta.

Jidu'um tse'e dujatyaañ.

⁷ Van'it tse'e je Herodes ayu'uts duvatsaajv je'eda juu' ve'e je maatsa dunu'ixpajkidup jetse'e du'amotutúvi pan vin'ite'e du'ix'ukvaandi je maatsa. ⁸ Van'it tse'e dupakejxti jem Belén. Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Najkxu x'ixtada oy je pi'k mix ónuk. Ku tse'e xpaa'ttat, m'avánadap tse'e jets atse'e najkx nvinja'viva nvintsá'kiva.

⁹ Ku ve'e ve'em yaknuujmidi je yaa'tyajakta, van'it tse'e choo'ndini. Van'it tse'e vyintoo'vajkijidi je maatsa juu' ve'e y'ixtu ku ve'e vye'nada jem joma ve'e je xaaj pyitsum, jetse'e yo'y'atúvi je maatsa joma ve'e je pi'k mix ónuuk. ¹⁰ Ku ve'e je yaa'tyajak du'ixtinuva je maatsa, ooy tse'e tyunxoojntkti. ¹¹ Ku ve'e tyajkidi jep tujkp, y'ixtu tse'e je pi'k mix maat je tyaak María, van'it tse'e duvinkoxkténidi je pi'k mix ónuuk jetse'e duvinja'vidi duvintsa'kidi. Van'it tse'e duyak'avaatsti je y'apajkinda jetse'e dumoooydi je vyintsa'kin: je oro, jets je incienso ax jo'n je poom, jets je pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e mirra duxaaj. ¹² Van'it tse'e je Nte'yam tyuknuja'vijidi je kuma'aj kajx jets ka'a ve'e y'ukvimpjittini joma ve'e je Herodes. Je viijnk too' tse'e pyajktinu jetse'e ñajxktini joma ve'e je y'itta je ñaaxta.

Ku je Jesús yaktsoo'nji je tyee' je tyaak jetse'e yaknajxji jep Egipto

¹³ Ku ve'e ñajxktini je yaa'tyajakta juu' ve'e je maatsa dunu'ixpajkidup, van'it tse'e je José je kuma'aj kajx yak'ixji to'k je Maja Vintsán je y'aangeles juu' ve'e jidu'um na'muxju:

—Pojtuku, yaktsoo'nju ya pi'k mix maat ya tyaak jets maatke'ekun. Najxta jem Egipto, jem tse'e mtándat van'it paat ku ats mitse'e nvaajnat, kux je Herodes yakjay'ixtajape'e ya pi'k mix ónuuk jetse'e duyakjay'oo'kjut.

¹⁴ Van'it tse'e je José pyojtuk jetse'e koo'ts dumaattsa'a'n je pi'k mix ónuuk maat je tyaak, jetse'e jem Egipto ñajxkti. ¹⁵ Jem tse'e tyaandi van'it paat ku ve'e je Herodes y'oo'kni. Ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e tyoojnji je Maja Vintsán je y'ayook, ve'em ax jo'n vyaajñ to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e vyaajñ: “Nvatsoov atse'e je n'Onuk jetse'e jem Egipto pyitsummit.” Jidu'um tse'e vyaajñ.

Ku je Herodes duyakjay'oo'kjidi je pi'k mix ónuuk

¹⁶ Ku ve'e je yakkutojka Herodes du'ix jets vin'aa'njudu ve'e je yaa'tyajakta juu' ve'e je maatsa dunu'ixpajkidup, ooy tse'e tyunnaajkotma'tji, yakjay'oo'kkajxju ve'e nujom je pi'k mix ónuukta juu' ve'e dukatajkipna toojk joojnt jetse'e jem jyoojntykada vye'na beleenit kyajpun kajxm jets tamanaat; ve'eme'e dupayo'y pan vinxup joojntani ve'e je pi'k mix Jesús, ve'em ax jo'n ña'muxjidi je yaa'tyajakta juu' ve'e je maatsa dunu'ixpajkidup. ¹⁷ Ax ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e tyoojnji je Jeremíasje y'ayook, to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e vyaajñ:

¹⁸ Yakmotu xa ve'e jem ramaajit kyajpun kajxm jetse'e je jayu je yaaxun je tsaachvinma'yun duyaknajxti, je Raquel je chaan je kyooj, je'e tse'e je y'ónuk dunuyaaxtu, ka'a tse'e du'uktsojktini jetse'e pan kyojtsjot'amájjadat, kux távani ve'e je y'ónukta y'oo'kni vye'na.

¹⁹ Aa'kani tse'e je Herodes vye'na, van'it tse'e jem Egipto je José to'k je Maja Vintsán je y'aangeles yak'ixji je kuma'aj kajx, jetse'e ña'muxji:

²⁰ —Pojtuku, vovu ya pi'k mix maat ya tyaak, najxktinuva jem israeejlit y'it jootm, kux távani je'e ve'e y'oo'ktini juu' ve'e du'ukyak'oo'kuvaandu ya pi'k mix.

²¹ Van'it tse'e je José pyojtuk jetse'e duvaajv je pi'k mix maat je tyaak, jetse'e jem ñajxktini israeejlit y'it jootm. ²² Ax ku tse'e je José dumotu jets je Arquelao ve'e yakkutojpk jem Judea, je'e juu' ve'e je tyee' Herodes duvintiks, tsa'ki tse'e je José ku ve'e jem ñajxkt. Ku ve'e yakvaajnji je kuma'aj kajx, jem tse'e galiléait y'it jootm ñujkx. ²³ Ku ve'e jem jye'y, jem tse'e nazarétit kyajpun kajxm ñujkx tsuuniva. Ku tse'e ve'em jyajty, van'it

tse'e tyoojnji juu' ve'e kyojsttu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'ets je'e ve'e ku ve'e vyaandi jets nazaréit jayu je'e ve'e je Jesús.

3

Ku je Yaknapejtpa Juan kya'amaajy joma ve'e kyapantsuuna

(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ Ku ve'e je Jesús chuuni jem Nazaret, van'it tse'e je Yaknapejtpa Juan ñujkx joma ve'e kyapantsuuna jem judéait y'it jootm. ² Jem tse'e dutuk'ix'ukvaajñ je jáyuda juu' ve'e ñunajkxjudu. Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Vinmayumpijittini, masooktini je mko'oy joojntykinda. Napyaaajmjidini jem je Nte'yam y'am kya'm, kux myaaxuxjudupe'e jetse'e jem m'ijttini.

³ Ya Juaants je'e ve'e juu' ve'e y'ava'ni je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías. Jidu'um tse'e dujatyaaññ:

Yakmótup xa ve'e ku ve'e to'k je jayu jidu'um mak'k kyats joma ve'e kyapantsuuna:

“Yak'o'yijada, yaktaajvada je too' joma ve'e je Maja Vintsán ñáxut.”

Jidu'um tse'e je Isaías dujatyaaññ.

⁴ Juu' ve'e je Juan vyítip, je camello pajk pumts je'e ve'e; je ak tse'e tyiintsoo-jmjup. Je paach tse'e jyu'kxp jets je maja pa'ajk. ⁵ Je Jerusaleenit jayu tse'e najkxtu amotunajxpa; najkxtuva tse'e nujom je jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem judéait y'it jootm, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e dumutámidup je jordanit maja naaj. ⁶ Vintsots je'e ve'e je tyokin dumavyatsta, ve'em tse'e je Juan yaknapétjada jem Jordán maja najootm.

⁷ Ax ku tse'e je Juan du'ix jets numaye'e je fariseotajk jets je saduceotajk ñunajkxjada jetse'e duyaknapéttat, van'it tse'e dunuujmidi:

—Miiitsta, je tsaa'n je chaanda je kyoojta, je kats xa ve'e tuxmótuda jets táminup je'e ve'e je tsaachto'nun, je'e kajx tse'e xkuke'ekta. ⁸ Je'e tse'e mtoondinup juu' ve'e oy jetse'e ñuke'xnatákat jets mmasooktinu ve'e je mko'oy joojntykinda. ⁹ Ka'a ve'e xnutúvadat jetse'e mva'andat: “Ka'a tse'e je Nte'yam xyaktsaachpaatumdat, kux je Abraham je chaan je kyooj xa uu'me'eda”, kux nvaajnjidup ats miitse'e jets o'yixjupe'e je Nte'yam jetse'e ya tsaaj duyakvimpítut je Abraham je chaan je kyooj. ¹⁰ Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je kup juu' ve'e je oojyit ju'kx dukayakta'mip. Ax ta tse'e je tiempo jye'ya juu' ve'e ve'em ax jo'n je jayu je pojxun dumach jetse'e je kup dupojxukut. Ax nujom tse'e je kup juu' ve'e je oojyit ju'kx dukayakta'mip, yakpojxuknupts je'e ve'e jetse'e yakjanvippinit. ¹¹ Je tsoxk naaj ats miitse'e ntukyaknapejttup, je'e nujavints je'e ve'e jets mmasooktinu ve'e je mko'oy joojntykinda; ax je'e pan atse'e xpa'ux'ookip, je'e tse'e jem mja'vin kajxmda mtukyaknapéttadap je Espíritu Santo jetse'e je jayu dutokimpayo'oyut. Ñumájipts je'e ve'e nujojks jets ka'a ve'e ats, ni ka'ats atse'e nvinmachju jets atse'e je kya'ajk nyakkeekjat. ¹² Ku ve'e je jayu dutokimpayo'oy, ve'em tse'e dutónut ax jo'n to'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem kya'm je tukjee'pun dumats'ijtp jetse'e duvimpójut je trigo. Pyakmókup tse'e je trigo taajm; ax je po'ox juu' ve'e pyajkjav, je'e tse'e jem janjootm pyaamnup juu' ve'e ni vin'ita kapi'tsp.

Ku je Jesús ñapejt

(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

¹³ Ku ve'e je Juan je jayu duyaknapejt, van'it tse'e je Jesús chaa'n jem galiléait y'it jootm jetse'e jye'y joma ve'e je jordanit maja naaj, jem joma ve'e

je Juan vye'na. Je'e tse'e ñunajkx jetse'e je Juan yaknapétjut. ¹⁴ Ka'a tse'e je Juan du'uksajk, jidu'ume'e je Jesús dunuujmi:

—¿Mits atse'e xnumiimp? Ñojk'óy xa ats mitse'e xyaknapétjut.

¹⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Kuvuk xa ve'e dutsak, kux pyaatyp y'akeeguij je'e ve'e jetse'e nto'numut nujom juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

Van'it tse'e je Juan dukuvujk. ¹⁶ Ku tse'e je Jesús ñapejtukujx, van'it tse'e pyitsumni jem najootm. Tun to'mayji tse'e ojts je tsapjootmit it y'ava'ach jetse'e je Jesús du'ix jets jeme'e ñukada'akyju je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, ve'eme'e ñukada'akyju ax jo'n to'k je pak.

¹⁷ Van'it tse'e to'k je ayook yakmotu juu' ve'e jem tsapjootm kadaak. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ya'a xa ve'e ats je n'Onuk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp, ooyts ats ya'a ve'e ntuntukxoonduk.

4

*Ku je Jesús je Satanás y'ukyaktokimpakuvaajni
(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)*

¹ Van'it tse'e je Espiritu Santo je Jesús duyaknujx jem vinva'ajts it kajxm jetse'e jem je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajka, jetse'e du'ixut vintso ve'e je Jesús kuduyaktokimpujk.

² Vujxtkupx xaaj vujxtkupx tsooj ve'e je Jesús kyakay vye'na, van'it tse'e je yooj pyaatji. ³ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap vyinkutámiji jetse'e ña'muxji, ukvin'aa'nuvaajnju tse'e:

—Pan tyúvam xa ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk mitse'e, mukótsuts n'it ya tsaaj jetse'e vyimpitut tsapkaaky.

⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Ka tun je'e kajxjap xa ve'e je jayu jyojntyka ku ve'e juu' dukay duju'kx, je ayook kajxe'e juu' ve'e je Nte'yam kyajtsp.”

⁵ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap yaknajkxji jem kunuu'kx kajpun kajxm, jem Jerusalén. Van'it tse'e je Jesús jem maja tsaptakkojm duyakpejt ⁶ jetse'e jidu'um dunuujmi:

—Pan tyúvam xa ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk mitse'e, naajkkustákajats n'it, kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je Nte'yam xa ve'e dupava'anup je ya'angelestajk jetse'e m'ixjut mjayépjut, jetse'e je kya'aj mtuk'amátsajat jetse'e je mtek je tsaaj kyayaktsaachajat.

⁷ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Vaampap tse'e jidu'um je Kunuu'kx Jatyán: “Ka'a tse'e x'ixtat joma vaate'e juu' dukuvuk je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda.”

⁸ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap yaknajkxjuva joma ve'e to'k je kopk juu' ve'e kajxm aa'k. Jem tse'e je Jesús dutuk'ix nujom je jayu juu' ve'e yakkutujkja ijttup yaja naxviijn jets vinxupe'e je majin je jayu dujayep. ⁹ Van'it tse'e dunuujmi:

—Nujom xa ats mits ya'a ve'e nmokyajxnit pan xvinkoxkténip ats mitse'e jets atse'e xvinjávat xvintsá'agat.

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Najkxni, Satanás, kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Vinjávada vintsá'agada je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, je'ejiyi ve'e to'k mvinjávadap mvintsá'agadap.”

11 Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap myasookji jetse'e je aangelestajk je Jesús dununajkxti jetse'e dupatto'nidi.

Ku je Jesús kya'amay'ukvaajñ jep Galilea

(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)

12 Ku ve'e je Jesús je kats dumotu jets jepe'e poxuntujkp je Yalnapejtpa Juan, van'it tse'e ñujkx jem Galilea; 13 ax ka'a tse'e tyaañ jem nazarétit kyajpun kajxm, jeme'e Capernaum ñujkx tsuuniva. Je kajpun, myutámipe'e je maja na'akaya jem zabuloonit jets neftaliijit y'it jootmda. 14 Je'e kajx tse'e ve'em jyjaty jetse'e tyoojnji juu' ve'e je Isaías jyatyaañ, to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e dujatyaañ:

15 Je it je naax juu' ve'e Zabulón jets Neftalí duxaañ, je too' juu' ve'e je'yp jem maaxy napa'am jetse'e ñaxy jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am, jem galiléait y'it jootm joma ve'e jyoojntykada pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap,

16 je jayu pan pan jatye'e kupi'ijts kukoo'ts tsuunidu, y'ixtuts je'e ve'e to'k je maja kujajpa je maja kuta'kxpa; pan pan jatye'e maaydup tajtup kux cha'kidupe'e jetse'e y'oo'ktat, kujajjudu kuta'kxjudu tse'e. Jidu'um tse'e je Isaías dujatyaañ.

17 Van'it tse'e je Jesús kya'amay'ukvaajñ. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Vinmayumpijttini, masooktini je mko'oy joojntykinda. Napyaañmjidini jem je Nte'yam y'am kya'm kux myaaxuxjdupe'e jetse'e jem m'ijttinit.

Ku je Jesús duvaajv numaktaaxk je ajkx maakpada

(Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)

18 Jeja tse'e galiléait myaja na'akaya pa'ayi je Jesús ñaxy vye'na, jetse'e du'ix numejtsk je yaa'tyajk, to'k uts to'k ajch: to'k juu' ve'e duxaañ Simón juu' ve'e yaktukxaañ Pedro, jets jado'k juu' ve'e duxaañ Andrés. Ajkx maakpats je'e ve'e y'ijtti; jem je'e ve'e du'avajada vye'na je tyuk'ajkx'amaakin xuum maja na'akaya jootm. 19 Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Pamiindini ats. Ajkx maakx xa ve'e mtoondup; ax uxyamts ats miitse'e je toonk nmo'odat jets atse'e je jayu xtuknumíndat.

20 Tun jatyi tse'e dumasooktini je tyuk'ajkx'amaakin xuum jetse'e dupanajkxtini.

21 Vee'n tse'e yo'oyda vye'na, van'it tse'e je Jesús du'ixpa janumejtsk je yaa'tyajk, je Santiago jets je Juan, nay to'k uts to'k ajchpats je'e ve'eda, je Zebedeo je myajntktajk. Jem je'e ve'e barco jootm je tyee' dumaadada vye'na jetse'e je tyuk'ajkx'amaakin xuum du'ataagada. Van'it tse'e je Zebedeo je myajntktajk yakvoovduva. 22 Tun jatyi tse'e dumasooktini je barco maat je tyee'da, jetse'e dupanajkxtini.

Ku je Jesús je numay jayu duyak'ixpujk

(Lc. 6.17-19)

23 Jem tse'e nujom galiléait y'it jootm je Jesús du'ayo'oy du'anaxy y'ijit joma jaty tsaptajk jetse'e je jayu dutukyak'ixpujk je oy kats je oy ayook, je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña jets chajkpe'e je Nte'yam jetse'e je jayu ñapyaañmjidinit jem je Nte'yam y'am kya'm. Pan nuvinxupe'e to'k jado'k je pa'am dujayep, ve'em tse'e duyakjotkadaakni. 24 Yakuña'vip tse'e je Jesús jem nujom maja it jootm juu' ve'e Siria duxaañ; tyuknunajkxtu tse'e je Jesús nujom pan pan jatye'e je pajkpa je aampa dujayejptup, pan pan jatye'e jem jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap, pan pan jatye'e ko'opya'ampajkjudup,

jets pan pan jatye'e mojkup; yakjotkadakkajxnuts je'e ve'e to'k ka'ajyjida. ²⁵ Numay tse'e je jayu pyanajxjidi. Jem tse'e je galiléait jayu, jem tse'e juu' ve'e tsoo'ndu jem decápolisit y'it jootm jets jem jerusaleenit kyajpun kajxm, jempa tse'e juu' ve'e viijnk tso tsoo'ndu jem judéait y'it jootm, nay jempa tse'e juu' ve'e tsoo'nduva je it je naax juu' ve'e jado'k ado'om je jordaanit maja nanaxy jem joma ve'e je xaaj pyitsum.

5

Ku je Jesús kya'amaajy jem tonun viinm

¹ Ku ve'e je Jesús du'ix je numay jayu, van'it tse'e pyejt joma ve'e to'k je tonun jetse'e jem y'ajxtk. Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñuje'yjidi, ² jetse'e je Jesús yak'ixpajkjidi jidu'um:

Je'eda pan pan jatye'e xoonda (Lc. 6.20-23)

³ —Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je tyokin du'ixkajptup, ittapt je'e ve'e jem je Nte'yam y'am kya'm.

⁴ 'Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e tsaachvinmaaydup, yakjot'amájajadapts je'e ve'e je Nte'yam.

⁵ 'Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je nuu'k aaj je nuu'k joot dujajejptup, je'e tse'e yakmo'odap je naxviijnit it.

⁶ 'Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e duyoojidup dutaatsidup juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ku'ux jotkada'aky tse'e y'ittat.

⁷ 'Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je jayu dutukmo'ttup, tukmo'tjuduvapts je'e ve'e je Nte'yam.

⁸ 'Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dujajejptup, y'ixtapt je'e ve'e je Nte'yam.

⁹ 'Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e duyaknamuyot'o'yijidup juu' ve'e namyu'ejkjudup, va'anupts je'e ve'e je Nte'yam: "Atsts ya'a ve'e je n'ónukta."

¹⁰ 'Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je jayu jomtoojnudup titoojnjudup kuxe'e dutonda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ittapt je'e ve'e jem je Nte'yam y'am kya'm.

¹¹ 'Xoon xa miitse'eda ku ve'e je jayu mvinkojtspétjada, mjomtónjada mtitónjada, jetse'e mnuvampétjada ats kajx. ¹² Tukxoondukta tse'e ooy ku ve'e ve'em myaktonda, kux myakmogydinupe'e je maja o'yin jem tsapjootm, kux ve'eme'e dujomtoondi dutitoondi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta juu' ve'e joojntykidu too'vajkp jets ka'a ve'e miitsta.

Je kaan tukmu'a'ixmojkin (Mr. 9.49-50; Lc. 14.34-35)

¹³ 'Miitsta xa ve'e je kaan jo'n yaja naxviijn. Ax pan tókinup tse'e je kaan je tya'mutsin, ¿vintsose'e jado'k nax tya'mutsinuvat? Ka'ats je'e ve'e y'uktoonit, yak'uxko'onupe'e jeja too' aajy jetse'e je jayu ñutee'njut tyuktee'njut.

Je ta'kxpa tukmu'a'ixmojkin (Mr. 4.21-25; Lc. 8.16-18)

¹⁴ 'Miits xa ve'e je ta'kxpa jo'n yaja naxviijn. To'k je kajpun juu' ve'e jem kopk kajxm, ka'a tse'e y'oya jetse'e yakyo'otsut. ¹⁵ Ka'a xa ve'e je ta'kxpa yakna'ak jetse'e ti yaktuknaxjoput; kajxm je'e ve'e yakpum jetse'e dukuta'kxut anañujoma je jáyuda juu' ve'e jep tujkp. ¹⁶ Nay ve'empats miitse'eda, ve'em ax jo'n je ta'kxpa je numay jayu dukutu'kx,

yaknuke'xnatakada je y'oy je'e jeja je jayu vyinkujk; ku je'e ve'e du'ixtat je y'oy je'e juu' ve'e mtoondup, yakmajadap yakjaanchadapts je'e ve'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm.

*Oy je'e ve'e je Moisés je pyava'nun
(Lc. 16.16-17)*

¹⁷ 'Ka'a xa miitse'e mvinmáydats jets je'e atse'e nnumiin jets atse'e nyakutókiyut je Moisés je pyava'nun jets juu' ve'e jyavyejittu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Ka je'e kajxapts atse'e nmiijn jets ats je'e ve'e nyakutókiyut; je'e kajxe'e jets ats je'e ve'e nkutyónut jets atse'e nkojtsva'atsut ti ve'e tyiijp. ¹⁸ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, namvaate'e y'it ya tsajmit it jets ya naxviijn it, tonkájxjup tse'e nujom je pava'nun; dumaja dumootska je'e ve'e je pava'nun, tonkájxjupts je'e ve'e. ¹⁹ Je'e kajx tse'e, pan pan xa ve'e dukakutyoomp je pava'nun, dukanumaja je'e ve'e je pava'nun, jetse'e ve'em je jayu dutuk'ix, je'e tse'e dunupi'kikáxup je jayu juu' ve'e jittup jem je Nte'yam y'am kya'm; ax pan pan tse'e dukutyoomp je pava'nun jetse'e ve'em je jayu dutuk'ix, numájapts je'e ve'e jem je Nte'yam y'am kya'm. ²⁰ Kux ve'em ats miitse'e nnaajmada, ve'em xa ve'e dutsak jetse'e nuyojk oy xtóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp jets ka'a ve'e juu' ve'e tyoondup je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk jets je fariseotajk. Pan ka'a tse'e ve'em xtonda, ka'a tse'e mtákadat jem je Nte'yam y'am kya'm.

*Ku je jayu jyotma'aty
(Lc. 12.57-59)*

²¹ "Ta ve'e x'amotunaxta ku ve'e jidu'um je jujpit jayu yaknuujmidi: "Ka'a tse'e myakjaju'oo'tkat, kux jyapana pan pane'e yakjaju'oo'kp, yakmo'opts je'e ve'e je tsaachpaatun." ²² Ax nmuujmidupts ats miitse'e jets jyapana pan pane'e je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a dumu'ejkjuj, yaktokimpayo'oyupts je'e ve'e. Pan pane'e je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a dvin'kojtspejtp, tokimpayo'oyjadapts je'e ve'e pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp. Pan pan tse'e ka v'ijap dutijp je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a, kutsa'aga tse'e jetse'e jem janjootm yakpaamnit.

²³ 'Ax ve'em tse'e, pan myaknajkxtup xa ve'e je myaxta joma ve'e je Nte'yam xvinjávada xvintsá'agada, jetse'e jem xjaa'myé'tstat jets mmu'ejkjudupe'e nuto'k je m'utsta je m'ajchta ukpu nuto'k je m'utsta je mtsa'ada, ²⁴ maso'oktanumts jeja je myaxta jetse'e najkx too'vajkp je'e xmaatnamyujot'óyajada, van'it tse'e mvimpijttinuvat jetse'e je myaxta je Nte'yam xtukkatákadat.

²⁵ 'Pan jem xa ve'e pane'e mnuxa'ajjidup jetse'e xmaatnajkxta jeja je yakkutojka vyinkujk, tukmaatkojts'óyada tse'e jeja too' aajy, ve'em tse'e jem je tokin payo'yva kya'm mkayakpámdat. Kux pan mpaajmjudup xa ve'e jem je tokin payo'yva kya'm, je tokin payo'yva tse'e jem je tojpa kya'm mpámjadap jetse'e mpoxtakpámjadat. ²⁶ Tyúvam xa atse'e nva'añ jets ka'ajame'e mpísumdat jep poxuntujkp vi'name'e xkakuvetta nujom juu' ve'e myójidup.

Ku je jayu je navyajkun duyakvintsá'kintóki

²⁷ "Ta ve'e x'amotunaxta ku ve'e jidu'um yakkats: "Ka'a tse'e xyakvintsá'kintókidat je navyajkun." ²⁸ Ax atsts miitse'e nnuujmidup jets opyana pan pane'e dunu'ixp to'k je ta'axtajk jetse'e dutsak jetse'e dumaatnayjayépjut, ta tse'e jem jya'vin kajxm je ta'axtajk dutukmaatnyakvintsá'kintóki je navyajkun.

²⁹ Pan myaktokintoojnjudup xa ve'e je m'aka'yun viijnda, tunyakpítsumda tse'e jetse'e x'uxkojtax, kux nuyojk oy je'e ve'e jetse'e to'k viijn je mni'kxta je mkopkta xyakkutókidat jets ka'a ve'e ku ve'e nujom je mni'kxta je mkopkta yakpaamnit jem janjootm. ³⁰ Pan myaktokintoojnjudup xa ve'e je m'aka'yun ka'ajta, tunkuspoxta tse'e jetse'e x'uxvívuptat, kux nuyojk oy je'e ve'e jetse'e to'k viijn je mni'kxta je mkopkta xyakkutókidat jets ka'a ve'e ku ve'e nujom je mni'kxta je mkopkta yakpaamnit jem janjootm.

*Ku je yaa'tyajk je ñuda'ax dumasookni
(Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)*

³¹ Kojtstuva tse'e je jayu jidu'um: “epyana xa ve'e pan pane'e je ñuda'ax dumasookuvaannup, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e too'vajpk dumo'ot je ñak joma ve'e yak'ixut jets ka'a je'e ve'e du'uknuda'axini.” ³² Ax atsts miitse'e nnuujmidup jets pan pan yaa'tyajke'e dumasooknup je ñuda'ax, pan ka je'e kajxap ku ve'e je ñuda'ax duyavints'a'kintóki je navyajkun, je yaa'tyajk kajx tse'e je ta'axtajk duyavints'a'kintóki je navyajkun ku ve'e je viijnk yaa'tyajk dupuk. Ax je'e tse'e juu' ve'e ux'ook dupajpk je ta'axtajk juu' ve'e je ñuyaa'y tumyasookjini, nay yavints'a'kintóktivaps je'e ve'e je navyajkun.

Ku je jayu je Nte'yam duyaknaxy ukpu ti jaty

³³ Ta ve'e x'amotunajxtuva ku ve'e jidu'um je jujpit jayu yaknuujmidi: “Kutyonu je vaanduk juu' ve'e tuxpum pan je Nte'yame'e tuxyaknaxy.” ³⁴ Ax atsts miitse'e nnuujmidup jets ka'a ve'e je Nte'yam xyaknáxtat ku ve'e je vaanduk xpamda. Ni ka'a tse'e je tsapjootmit it xyaknáxtat. Pan ve'em xa ve'e xtonda, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam kuxyaknajxti, kux jeme'e je Nte'yam je kyutojkon tsuujntkun. ³⁵ Ka'a tse'e ya naxviijnit it xyaknajxtuvat. Pan ve'em xa ve'e xtonda, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam kuxyaknajxti, kux ve'em ya'a ve'e ya naxviijnit it ax jo'n je va'kpejtun joma ve'e je Nte'yam je tyek kuduyukkán. Ka'a tse'e je Jerusalén xyaknajxtuvat. Pan ve'em xa ve'e xtonda, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam kuxyaknajxtuva, kux je Maja Yakkutojkpa je'e ve'e je kyajpun. ³⁶ Ni je mkuvajka tse'e xkayaknajxtuvat, kux ka'a ve'e m'o'yixjada jetse'e xyakvimpíttat otyo'ka je mvaajyta yak uk po'p. ³⁷ Jidu'ume'e mva'andat “ve'em” ukpu “ka'a”; kux juu' ve'e nuyojk jaa'yakkojtsp, je ko'oyjáyuavaps je'e ve'e duyakéjip.

*Ku je jayu dutonumpit juu' ve'e ka óyap
(Lc. 6.29-30)*

³⁸ Ta ve'e x'amotunajxtuva ku ve'e jidu'um yakkats: “Pan pane'e je jayu je viijn duyakma'tp, je tyats duyakvajntkp, nay vanxúpjyam tse'e yaktoonnuvat.” ³⁹ Ax atsts miitse'e nnuujmidup jets ka'a ve'e xtonumpijjtadat juu' ve'e ka óyap pan pane'e mmutokintoojnjudup; ñoj'óy xa ve'e, pan pane'e m'akupa'kxijidup to'k ado'om aaj, mooyduva tse'e jado'k ado'om jetse'e mjaa'k'akupa'kxajadat. ⁴⁰ Pan pan tse'e mnuxa'aavaajnjudup jetse'e je mvitupa'tk mpajkuxjada, masooktuva tse'e jetse'e je mvituni'kx mpajkuxjadat. ⁴¹ Pan myaktuk'ake'yidup xa ve'e jetse'e juu' xpatásmdat kojkm legua, ax mpatsámdap tse'e jakojkm legua. ⁴² epyana pan pane'e juu' m'amótujudup, mmo'odap tse'e; pan pan tse'e juu' anuu'kx m'amótujudup, ka'a tse'e xtso'oxpáktat.

*Tsokta je jayu pan pane'e mtso'oxpajkjudup
(Lc. 6.27-28, 32-36)*

⁴³ Ta ve'e x'amotunajxtuva ku ve'e jidu'um yakkats: “Tsokta pan pane'e mtso'oxpajkjudup; ka'a tse'e xtsóktat pan pane'e mtso'oxpajkjudup.”

44 Ax atsts miitse'e nnuujmidup: Tsokta pan pane'e mtso'oxpajkjūdup, amótuda je Nte'yam jetse'e dukunoo'kxut pan pane'e mko'oñukojsiidup, otyoojnada pan pane'e mko'otyoojnūdup, nuksapkótsta jetse'e je Nte'yam oy tyo'nuxjadat pan pane'e mvinkojspejtūdup jets pan pane'e nmjotoojnūdup mtitoojnūdup, 45 ax ve'em tse'e mnuke'xnatakadat jets nTee'imdupe'e je Nte'yam, juu' ve'e jem tsapjootm. Kux ku xa ve'e je aampa xaaj duyakpítsum, tyuknu'aampyts je'e ve'e juu' ve'e oy jayu jets juu' ve'e ko'oy jayu, yakjéjpts je'e ve'e je tooj jetse'e duyaknutu'uj pan pan jatye'e tuv jáyuvudup joojntykidup, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e jomjáyuvudup tijáyuvudup jetse'e jjomjoojntykada tyijoojntykada. 46 Pan je'ejyji xa miitse'e mtoojktup pan pane'e mtsojkiūdup, žti o'yin tse'e mpáktap je'e kajx? Je kupa'mun pakmojkpa paat xa ve'e ve'em jyátukada.

47 'Pan je'ejyji ve'e mkojtspo'o'kxtup juu' ve'e mmaatnayja'vijidup, žti o'yints miitse'e mtoondup jets ka'a ve'e je viijnk jáyuda?, kux nay vanxúpyame'e dutoonduva pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada. 48 Va'ajts tse'e mnaajk'ijtijidinit, ve'em ax jo'n ņaajk'itju va'ajts je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm.

6

Ku je jayu je y'oy je'e dutún

1 'Ku xa ve'e xtonda je y'oy je'e, ka je'e kajxap tse'e xtóndat jetse'e je jayu du'ixtat juu' ve'e mtoondup. Pan je'e kajx xa ve'e ve'em xtonda jetse'e je jayu m'ixjadat, ka'a tse'e oy mtonumpijtxjadat je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm. 2 Je'e kajx tse'e, ku tse'e xputákadat je'e pan pan jatye'e katih'ijtxjūdup, ka'a tse'e anañujoma je jayu xtuknujávadat, kux ve'eme'e jyátukada jep tsaptujkp jets jeja too' aajy pan pan jatye'e mejts'aajta mejtsjootta. Je'e kajxts je'e ve'e ve'em dutonda jetse'e je jayu y'oñukótsajadat. Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets ka'a ve'e oy je Nte'yam tyonumpijtxjadat, nvaatani je'e ve'e ku ve'e yak'oñukojsidi. 3 Ax kuts miitse'e je jayu xmo'odat juu' ve'e katih'ijtxjūdup, ve'em tse'e xtóndat jetse'e ni pana dukanujávat. 4 Pan ve'em tse'e xtonda, oy tse'e mtonumpijtxjadat je nTee'amda, juu' ve'e du'ixp nujom juu' ve'e kanuke'xnatajkip jeja je jayu vyinkujk.

Ku je jayu chapkats

(Lc. 11.2-4)

5 'Ku miitse'e mtsapkótstat, ka'a tse'e ve'em mtsapkótstat ax jo'n je'eda juu' ve'e mejts'aajta mejtsjootta, ténip tse'e chapkotsta jep tsaptujkp jets joma ve'e je too' ņavyinnaxyju, je'e kajxts je'e ve'e ve'em dutonda jetse'e je jayu y'ixjadat ku ve'e chapkotsta. Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets ka'a ve'e oy je Nte'yam tyonumpijtxjadat, nvaatani je'e ve'e ku ve'e je jayu ve'em y'ixjada. 6 Ax kuts miitse'e mtsapkótstat, tákadats jep mtujkp, aka'ada je mtajk, van'it tse'e xmukótstat je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm. Pan ve'em tse'e xtonda, oy tse'e mtonumpijtxjadat je nTee'amda, juu' ve'e du'ixp nujom juu' ve'e kanuke'xnatajkip jeja je jayu vyinkujk.

7 'Ku ve'e mtsapkótstat, ka'a tse'e xkojtsumpittat xkojts'atajitat, ve'em ax jo'n jyátukada pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada, ve'eme'e vyyinmayda jets amotunáxadap je'e ve'e je Nte'yam ku ve'e ooy tyunkotsta. 8 Ka'ats miitse'e ve'em mjátukadat, kux namka'ana miitse'e je Nte'yam juu' x'amótuda, ņuja'vips je'e ve'e juu' ve'e mka'ijtxjūdup. 9 Jidu'um tse'e mtsapkótstat: Aats je nTee',

tsapjootm xa mits jeme'e,
va'ajts aaj va'ajts joots mitse'e,
jetse'e myakvinjávat myakvintsa'agat.

¹⁰ Yakmiinni to'k aaj je mkutojkun.

Ve'em ax jo'n jem tsapjootm tyunju juu' mitse'e mtsajkp,
ve'em tse'e tyoojnjuvat yaja naxviijn.

¹¹ Mooyk aats uxym je kaaky je naaj juu' aatse'e jóvum xaaj ntukjoojntykip.

¹² Mee'kxjik aats je ntokin,

ve'em ax jo'n aatse'e ntokinmee'kxpa pan pan jaty aatse'e xmutokintoop.

¹³ Kadi aats to'k aaj xmasa'ak jets aatse'e nka'at jem je ko'oyjáyuvap y'am
kya'm;

mitsts aatse'e x'ixup xjayépub, x'axajtókup,
ve'emts aatse'e xkah'amaadaagat je kyo'oy je'e.

Kux xa'ma kajx mitse'e xka'ma je makkin, jets je majin. Amén.

¹⁴ 'Pan mtokinmee'kxtup xa miitse'e pan pane'e mmutokintoojnjudup,
mtokinmee'kxjadap tse'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm; ¹⁵ ax pan
ka'a tse'e xtokinmee'kxta je jayu juu' ve'e mmutokintoojnjudup, nay ka'ava
tse'e je nTee'amda mtokinmee'kxjuduvat.

Ku je jayu y'ayooja

¹⁶ 'Ku xa miitse'e m'ayoojadat, ka'a tse'e je mviijnnda je m'ajta
xyakma'attat, ve'em ax jo'n jyátukada je'eda juu' ve'e ijttup mejts'ajta
mejtsjootta, kux ve'em je'e ve'e jyátukada jetse'e je jayu dunujáavadat
jets ayoojidup je'e ve'e. Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets ka'a
ve'e oy je Nte'yam tyonumpijituxjadat, nvaatani je'e ve'e ku ve'e je jayu
y'ixjada jets ayoojidupe'e. ¹⁷ Ax miits, ku tse'e m'ayoojadat, navyimpojjada
nay'apojjada jetse'e oy mnavyoo'kjadat, ¹⁸ ve'em tse'e je jayu dukanujáavadat
jets m'ayoojidupe'e. Pan ve'em tse'e xtonda, oy tse'e mtonumpijituxjadat je
nTee'amda, juu' ve'e du'ixp nujom juu' ve'e kanúke'xnatajkip jeja je jayu
vyinkujk.

Je o'yin juu' ve'e jem tsapjootm

(Lc. 12.33-34)

¹⁹ 'Ka'a tse'e xnupajkpéttat je o'yin juu' ve'e yaja naxviijn, joma ve'e je
tótuk juu' jaty dutukka'yini, joma ve'e juu' jaty vyintóki, jets joma ve'e
je mee'tspa tyákada; ²⁰ ñojk'óye'e xnupajkpéttat je o'yin juu' ve'e jem
tsapjootm, joma ve'e je tótuk juu' jaty dukatukkaya, joma ve'e juu' jaty
kyavintóki, jets joma ve'e je mee'tspa kyatákada. ²¹ Kux pan joma xa ve'e y'it
juu' ve'e m'ixtup mjajejptup, nay jeejyam tse'e y'ijtpa je mjootta je mja'vinda.

Ve'em xa ve'e je jayu je vyiijn ax jo'n je jayu je jyoot je jya'vin

(Lc. 11.34-36)

²²⁻²³ 'Ve'em xa ve'e je jayu je vyiijn ax jo'n je jayu je jyoot je jya'vin. Pan
oy xa ve'e je mviijnnda, m'ixtup tse'e oy. Ax pan ma'at tse'e je mviijnnda,
koo'ts tse'e je mni'kxta je mkopkta tyañ. Nay ve'empats je'e ve'e maat je
mjootta je mja'vinda. Pan va'ajts tse'e je mjootta je mja'vinda, je y'oy je'e
tse'e mtoondup; ax pan m'ajootidup tse'e je kyo'oy je'e jetse'e vintok m'itta,
je kyo'oy je'e tse'e mtoondup, ve'emts miitse'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e ijtp
jeja akoo'ts it jaat jetse'e nuyojk kukoo'ts tyañ jets ka'a ve'e je viints jayu.

Je Nte'yam jets je meen

(Lc. 16.13)

24 'Ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e mejtsk je vyintsán dujayéput, kux to'ke'e dutsókut, jado'k tse'e dutso'oxpákut, to'ke'e dumutónut dumupákut, jado'k tse'e duviijn'íxut. Nay ve'empa tse'e je jayu juu' ve'e jem je meen kya'm naaj'íjtjup, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e je Nte'yam dupanajxut.

*Y'ixp jyayejpp tse'e je Nte'yam pan pan jaty je y'ónuk
(Lc. 12.22-31)*

25 'Je'e kajts ats miitse'e nnaajmada, ka'a tse'e xvinmáydát je mkaakya je mnaajta ti ve'e mtukjoojntykadap, ni ka'a tse'e xvinmaayduvat je mvitta je mxoxta juu' ve'e mjayéptap. Ñumájip je'e ve'e nuyojk ku ve'e je jayu jyojntyka jets ka'a ve'e je kaaky je naaj juu' ve'e jyayejpp; ñumájip je'e ve'e nuyojk je jayu je ñi'kx je kyopk jets ka'a ve'e je vit je xox juu' ve'e jyayejpp. 26 Ixta vintso ve'e je jeyyva tánuk kyani'ípta, ka'a tse'e je taajm dupakmokta, ka'a tse'e tii joma ve'e duyak'íttat je tyukjoojntykinda; óyam tse'e vye'ema, yakjoojntykijidup tse'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm. Kadi xvinmayda, nuyojk xa miitse'e ooy xtunjaa'knúmájada jets ka'a ve'e je jeyyva tánuk. 27 Jyatunvinmay je'e ve'e, ¿pans miitse'eda juu' ve'e o'yixjup jetse'e ñaajkyónjut jado'k noox?

28 '¿Ax tyajx tse'e xvinmayda je mvitta je mxoxta? Ixta vintso ve'e je ojts jaatit puj yee'kta, ka'a tse'e tyonda, ka'a tse'e pyii'tta kyojta; 29 ax ve'emts atse'e nva'añ jets óyame'e je yakkutojkpa Salomón va'ajts tsoj tyunnaxyaxju y'íjt, ka'a tse'e dumuvaa'ty ax jo'n je puj. 30 Pan ve'em tse'e je Nte'yam duyaktsojupuk je aajy je ojts juu' ve'e uxyam yee'kp jetse'e kep je jaajm pyaatjinit, ¿vintsots je'e ve'e je Nte'yam mkamo'ojadat pan ti ve'e mnatyukxóxjadap? ¿Vee'nji xa ve'e je Nte'yam xjaanchjávada! 31 Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e mnaajkvinmáyjadat jetse'e mva'andat: "¿Tis vine'e nka'yumdap n'ookumdap?", ukpu "¿Tis vine'e nnatyukxojxumjadap?" 32 Kux nujom je'e ve'e, yakvinkópkidupts je'e ve'e je jayu pan pan jatye'e je Nte'yam duka'íxada; ax je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, ñuja'vipts je'e ve'e pan ti uu'me'e xka'íjtjimdud. 33 Ax ve'em tse'e, yakvinkópkada ooy jetse'e m'íjtjinit jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e xtoondinit juu' je'e ve'e chajkp, ve'em tse'e myakmooyduvat juu' ve'e mkáydap m'oo'ktap jets juu' ve'e mnatyukxóxjadap. 34 Kádits xvinmayda juu' ve'e kep mínup, kux jéjape'e kep juu' ve'e mvinmáydap. To'k to'k je xaaj, ve'em tse'e je vinma'yun duyakjeja.

7

*Ka'ats uu'me'e je jayu ntókimpayo'yumdat
(Lc. 6.37-38, 41-42)*

1 'Ka'ats miitse'e je jayu ntókimpayo'oydat, ve'em tse'e je Nte'yam mkatókimpayo'yjuduvat. 2 Kux ve'em pan vintso ve'e je jayu ntókimpayo'oyda, nay vanxúpiyam tse'e je Nte'yam ntókimpayo'yjuduvat; uk pan vintso ve'e je mjáyuvinda, nay je mjáyuvinda tse'e vimpítup. 3 ¿Vintsose'e y'o'yixjut je'e juu' ve'e je maja tokin dumaat, jetse'e duputákat je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a juu' ve'e vee'nji je tokin dumaat? Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e jep vyiimp to'k je kup juu' ve'e va'ajts maj jets'e dutsak jetse'e duputákat je y'uts juu' ve'e je pi'k po'ox tuyvintákaja. 4 Van'it tse'e je y'uts dunujma: "Va'an ats duyakpítsumu je pi'k po'ox juu' ve'e jep mviimp." 5 ¡Mejts'aaaj mejtsjoot xa je'e ve'e juu' ve'e je maja tokin dumaat! Yakuva'ache'e too'vajkp dutsak je maja tokin juu' ve'e jyayejpp,

van'ítnum tse'e y'o'yixjut jetse'e duputákat je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a juu' ve'e ve'e'nji je tokin dumaat.

⁶ 'Ka'a tse'e je ok xmo'odat je Nte'yam jye'e, ka'a tse'e je mpeerlas xvajjadat je keem. Pan mmooydup xa ve'e, tyuktee'ndapts je'e ve'e jetse'e mnupojtukjadat jetse'e myakvintókijadat.

Amótuda juu' je Nte'yam, íxtada, jets kojtspoo'kxta jeja tak'aagui
(Lc. 11.9-13; 6.31)

⁷ 'Amótuda juu' je Nte'yam, jetse'e myakmo'odat; íxtada, jetse'e xpaat'at; kojtspoo'kxta jeja tak'aagui, jetse'e je Nte'yam myak'avaatsuxjadat. ⁸ Kux pan pan xa ve'e je Nte'yam juu' du'amótup, yakmo'op tse'e; pan pan tse'e juu' du'íxtip, pyaatp tse'e; pan pan tse'e kojtspoo'kxp jeja tak'aagui, yak'avaatsuxjup tse'e je Nte'yam.

⁹ 'Onuk tee'da ónuk taakta, ku xa ve'e je m'ónukta m'amótujadat je tsapkaaky, ¿je tsaaj tse'e mmo'odap? ¹⁰ Ku tse'e m'amótujadat je ajkx, ¿je tsaan tse'e mmo'odap? ¹¹ Mjako'oyjáyuvada xa miitse'eda, mnuja'vidup tse'e jetse'e xmo'odat je y'oy je'e je m'ónukta; ax je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, nuyojkts je'e ve'e dumó'ot je y'oojyit je'e pan pan jatye'e amótujadup.

¹² 'Ax ve'em tse'e, pan vintso xa ve'e xtsokta jetse'e je jayu mto'nuxjadat, ve'emts miits je'e ve'e xtoojnjiduvat, kux je Moisés je pyava'nun jets juu' ve'e jyvayejtju je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka, je'e tse'e je jayu dutuk'íxtup jets ti ve'e yaktónup ku ve'e je jayu ñachókjada vimpit atuj.

Je aka'a juu' ve'e mootskji vyiijn tukmu'a'ixmojkin
(Lc. 13.24)

¹³ 'Tákada joma ve'e je aka'a juu' ve'e mootskji vyiijn. Kuxe'e je aka'a jets je too' juu' ve'e je jayu duyaknajkxp joma ve'e vyintókidinit, maja viijnts je'e ve'e, numayts je'e ve'e juu' ve'e je tso tajkidup. ¹⁴ Ax je aka'a jets je too' juu' ve'e je jayu duyaknajkxp joma ve'e xa'ma kajx jyoojntykidinit, pi'kji jets mootskjits je'e ve'e vyiijn, nu'eejyits je'e ve'e juu' ve'e je tso tajkidup.

Yaknuja'vipts je'e ve'e je kup vintso ve'e ty'a'ma
(Lc. 6.43-44)

¹⁵ 'Myakkópkadap tse'e ooy je'e kajxta pan pan jatye'e natyijjudup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je mu'uk lobo juu' ve'e napyajmjup je pi'k carnero jo'n jetse'e jeja numay carnero akujk tyaka. ¹⁶ Mnujávadap tse'e jets pan je'e ve'eda ku ve'e x'íxtat vintso ve'e juu' dutonda, kux ka'a xa ve'e je tsaaydum taajm ukpu je higo taajm yaktuk jem ápit kajxm. ¹⁷ Nujom je oy ju'kx kup, je oojyit ju'kx tse'e yakta'mip; jets nujom je ko'oy ju'kx kup, je ko'oy ju'kx tse'e yakta'mip. ¹⁸ Ka'a tse'e je oy ju'kx kup duyakta'ma je ko'oy ju'kx; ni ka'a tse'e je ko'oy ju'kx kup duyakta'ma je oy ju'kx. ¹⁹ Nujom tse'e je ju'kx kup juu' ve'e dukayakta'mip je oojyit ju'kx, yakpojxukpts je'e ve'e jetse'e jem janjootm yakpaamnít. ²⁰ Ve'emts miitse'e xnujávadat pan pan jatye'e oy jayu pan pan jatye'e ko'oy jayu ku ve'e x'íxtat pan vintso ve'e juu' dutonda.

Ka anañujómap xa ve'e tyákadat jem je Nte'yam y'am kya'm
(Lc. 13.25-27)

²¹ 'Ka nujómap xa ve'e tyákadat jem je Nte'yam y'am kya'm pan pan jatye'e xtijup "Vintsán, Vintsán"; je'ejyida ve'e pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e chajkp ats je nTee', juu' ve'e jem tsapjootm. ²² Numay xa atse'e xnaajmadat je xaaj: "Vintsán, Vintsán, mits je mkutojkun kajxts aatse'e je Nte'yam je y'ayook nkojtsnáxy y'ijit jets mits je mkutojkun kajxts aatse'e je

ko'oyjáyuvap nyakpítsum y'ijit jem je jayu jya'vin kajxm, mits je mkutojkun kajxts aatse'e je mújit atuva ntun y'ijit." ²³ Ax van'itts atse'e nnaajmadat: "Ni vin'ita xa miitse'e mka'itta ats je njáyuda; vinva'kva'atsta ats miitsta pan pan jatye'e dutuondup juu' ve'e ka óyap."

Je tajk juu' ve'e tsoo'ntk jeja tsakujx jets je tajk juu' ve'e tsoo'ntk jem po'o ni'kxm

(Lc. 6.47-49; Mr. 1.22)

²⁴ Pan pan xa ve'e du'amotunajxp juu' atse'e nkajtsp jetse'e ve'em dutún, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k je vij jayu juu' ve'e je tyajk dupaam jeja tsakujx. ²⁵ Ku tse'e je it tyuuj, jetse'e je naaj kyompejt y'oitspejt, jetse'e je makk poj tyunnajxni jetse'e dupati'ts je tajk, ax ka'a tse'e kyitu, kux jeja ve'e tsakujx choo'ntk. ²⁶ Ax je'e tse'e juu' ve'e du'amotunajxp juu' atse'e nkajtsp jetse'e ve'em dukatún, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e ka vijap, juu' ve'e je tyajk dupaam jem po'o ni'kxm. ²⁷ Ku tse'e je it tyuuj, jetse'e je naaj kyompejt y'oitspejt, jetse'e je makk poj tyunnajxni jetse'e dupati'ts je tajk, van'it tse'e je tajk kyituni. ¡Ooyam tse'e tyunvintoki!

²⁸ Ku ve'e je Jesús kyojtskujx, atuva atoki tse'e je numay jayu je y'ixpajkun dutuktaandi ²⁹ kux je kutojkun maate'e kyajts, ka ve'emap ax jo'n je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk.

8

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e leprapajkup

(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

¹ Ku ve'e je Jesús vyajntyk jem tonun viinm, van'it tse'e numay je jayu pyanajxjidi. ² Van'it tse'e vyinkutámiji to'k je jayu juu' ve'e leprapajkup, jetse'e je Jesús dvinokxkteni, jetse'e dunujmi:

—Vintsán, pan mtsajkp xa mitse'e, m'o'yixjup tse'e jets atse'e xtuknuva'atsut ya lepra pa'am.

³ Van'it tse'e je Jesús je kya'aj tyuknukoojni jetse'e je pa'am jayu dunujmi:

—Ntsajkp xa atse'e. Va'ajts tse'e mtaanni.

Ku ve'e ve'em vyaajñ, tun jatyi tse'e je lepra pa'am ñuvaatsjini. ⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Ni pana xa ve'e xkavaajnjat pane'e tumyakjotkada'akyju. Najkxu joma ve'e je tee' jetse'e du'ixut jets ta ve'e mjotkada'aky, van'it tse'e xyóxut juu' ve'e je Moisés pyavaan ku ve'e je jayu kyoo'kpajkjini je lepra pa'am, ve'em tse'e anañujoma dunujáavadat jets távani ve'e je pa'am mnuva'achju.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je tojpatajk je vyintsán je tyoomba

(Lc. 7.1-10)

⁵ Ku ve'e je Jesús tyajki jem capernaamit kyajpun jootm, van'it tse'e vyinkutámiji to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk. Van'it tse'e je Jesús dumunoo'kxtk. ⁶ Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Vintsán, jeme'e tak'am ats je ntoomba pya'amma'aj, mojkp je'e ve'e jetse'e ooy tyuntsaachpaa'ty.

⁷ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Najkxuts ats je'e duyakjotkada'akyu.

⁸ Van'it tse'e je tojpatajk je vyintsán y'atsaajv:

—Vintsán, ka'a xa atse'e nvinmachju jetse'e jep ats ntujkp mtákat; koojyji ve'e va'anuj jetse'e jyotkada'akut, ax jotkada'akupts je'e ve'e. ⁹ Kux jem xa

ve'e pan atse'e xyakkutojkip, jempa tse'e ats je ntojpa juu' atse'e nyakkutojkiyap. Ku atse'e to'k nmuujma jetse'e najkxut, najkxpts je'e ve'e; ku atse'e jado'k nmuujma jetse'e myinut, miimpts je'e ve'e; ku atse'e je ntoompa juu' ntukpava'an, tyuumps je'e ve'e.

¹⁰ Ku ve'e je Jesús du'amotunajxy, atuva atoki tse'e tyaañ jetse'e jidu'um dunuujmi je jayu juu' ve'e panajkjudup:

—Tyuvam xa ats miitse'e nnaajmada jets yaja ve'e nujom israeejit y'it jaatta, ni to'kats atse'e nkapaa'ty juu' atse'e xjaanchja'vip ax jo'n ya jayu.

¹¹ Atsts miitse'e nnuujmidup jets je'yadape'e numay juu' ve'e tsoo'ndap jem joma ve'e je xaaj pyi'sum jets jem joma ve'e je xaaj tyaka, myaat'ajxtuktaps je'e ve'e kaayva je Abraham, je Isaac, maat je Jacob jem je Nte'yam kyutojkun jootm; ¹² ax je'eda pan pan jatye'e uktukkadaakjudup jetse'e jem kuy'itta, yakpámdapts je'e ve'e jem akoo'ts itum. Jem tse'e numay yaaxtinit jem tse'e numay natyatskaa'tjidiñit.

¹³ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je tojpatajk je vyintsán:

—Najkxni jem mtak'am, va'an ve'em dutunju ax jo'n tuxjaanchjáva.

Tun je'yji tse'e je tyoompa jyotkadaakni.

*Ku je Jesús duyakjotkadaaky je Simón Pedro je mya'vut taak
(Mr. 1.29-31; Lc. 4.38-39)*

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem je Pedro tyak'am. Jem tse'e du'ix je Pedro je mya'vut taak pya'amma'aj, jampajkjudup. ¹⁵ Van'it tse'e je pa'am jayu jem kya'm dumajch jetse'e je jaajñ ñuvaatsjini. Van'it tse'e je ta'axtajk pyojtukni jetse'e je Jesús dupatto'ni.

*Ku je Jesús duyakjotkadaaky numay je pa'am jayu
(Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)*

¹⁶ Ku ve'e je xaaj tyajkini, van'it tse'e je Jesús dutuknunaajkxti numay je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap. To'k naxji tse'e je Jesús je ko'oyjáyuvap dumukajts jetse'e duyakpítsumni; jotkadaaktinu tse'e je pa'am jayu nuvinxupe'e y'ijiti. ¹⁷ Je'e kajx tse'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji juu' ve'e kyojts je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaiás. Jidu'um tse'e vyaajñ: “Je'e xa ve'e xtuknuvaatsumdu je mpajkpadma je n'aampadma.”

*Numejtsk je jayu juu' ve'e je Jesús dupanajkxuvaandu
(Lc. 9.57-62)*

¹⁸ Ku ve'e je Jesús du'ix jets numaye'e je jayu tyunnaa'ténijini, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dupavaañ jetse'e ñáxtat jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am. ¹⁹ Van'it tse'e to'k je tsaptujkpit yak'ixpajkpa je Jesús duvinkutami jetse'e dunuujmi:

—Yak'ixpajkpa, mpanajkxuvaampy xa ats mitse'e pan joma ve'e mnujkx.

²⁰ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Jep xa ve'e je vaax je y'aajntk joma ve'e chuuna, jeppa tse'e je jeyyva tánuk je pye'en; ax ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, ni je'ets atse'e xka'ijta joma atse'e ya nkuvajk nko'okut.

²¹ Van'it tse'e jado'k je y'ixpajkpa ña'muxji:

—Vintsán, yakjajtik ats to'k aaj jets atse'e je ntee' nyaknaxtákat, van'itts ats mitse'e mpanajkxni.

²² Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pamiinni ats. Je'eda pan pan jatye'e dukajayejptup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, va'an tse'e duyaknaxtákada je y'oo'kpada.

Ku je Jesús duyak'atuvi je mačk poj
(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

²³ Van'it tse'e je Jesús tyajki jem barco jootm maat je y'ixpajkpatajk. ²⁴ Van'it tse'e je mačk poj myiijn joma ve'e je naaj, jetse'e je barco ooy dutuntukoo'ya, maap tse'e je Jesús vye'na. ²⁵ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk vojxjidi, jetse'e je Jesús dunuujmidi:

—iVintsán, yaktsookk aats to'k aaj! iKunajxumdinuptam xa ve'e jep na'aakp!

²⁶ Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—¿Tyajx tse'e mtsa'agada? iTun vee'nji ve'e je jaanchja'vin xjayepta!

Van'it tse'e pyojtuk jetse'e dutuknuujmi je poj jets je naaj. Van'it tse'e je poj y'atuvi jetse'e je naaj tyu'ujkajty. ²⁷ Atuva atoki tse'e tyaandi je y'ixpajkpatajk jetse'e ñavyaajnjidi:

—¿Vintsos ya'a vine'e ya jayu je mačkin ooy dutunjayep? iKatsupajkjup xa ve'e je poj paat jets je maja na'akaya paat!

Ku je Jesús duyakpítsum je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

²⁸ Ku ve'e je Jesús jye'y jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am, jem gadaarait y'it jootm, van'it tse'e numejtsk je yaa'tyajk vyinkutámijidi juu' ve'e pítsumdu jep oo'kpa aajntkup. Va'ajts mu'ukts je'e ve'e y'ijtti, ni pana ve'e kyoo'k'o'yixjini jetse'e jem tso ñaxut. Numejtsk je yaa'tyajk, jem tse'e jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap. ²⁹ Van'it tse'e mačk vyaandi:

—¿Ti katsts uu'me'e njayejpumdop?, Jesús, je Nte'yam je y'Onuk. ¿Je'e ve'e tuxnumín jets aatse'e xyaktsaachpaat'ut óyame'e je xaaj dukapaa'tyna?

³⁰ Jékum jaty tse'e numay je keem jya'kxta vye'na, ³¹ van'it tse'e je ko'oyjáyuvap dumunoo'kxtkti je Jesús:

—Pan xyakpítsump xa aatse'e, masookk aats to'k aaj jets aatse'e ntuktakat xi keemda.

³² Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—It. Tákada.

Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap dutukvaatstini je yaa'tyajka jetse'e je keem dutuktajkidi. Van'it tse'e nujom je keem kysnoomdi jem tonun viinm jetse'e y'ano'midi jem maja na'akaya jootm. Jep tse'e ñax'oo'kkajxtini.

³³ Van'it tse'e kyeekt je keem íxpada. Ku tse'e jye'ydí jem kajpun kajxm, van'it tse'e je jayu dutukmumaajntykti juu' ve'e tutyunju tukyatsju joma ve'e je keem tujya'kxta jets je yaa'tyajka juu' ve'e jem jya'vin kajxmda tuy'it je ko'oyjáyuvap. ³⁴ Van'it tse'e je kukajpun dununajkxti je Jesús. Ku tse'e du'ixti, van'it tse'e dumunoo'kxtkti jetse'e jem je'e y'it jootmda pyítsumnit.

9

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je mojkpa jayu
(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

¹ Van'it tse'e je Jesús tyajki jem barco jootm jetse'e jye'y jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am, jem joma ve'e ojts chuuna. ² Jem tse'e tyuknunajkxjidi to'k je mojkpa jayu juu' ve'e jem myaajntkun kajxm. Ku ve'e je Jesús du'ix jets jaanchja'vijidupe'e, van'it tse'e je mojkpa jayu dunuujmi:

—Jot'amaja, mee'kx tse'e je mtókin tyañ.

³ Jem tse'e vye'nada je tsaptujkpit yak'ixpajkpa juu' ve'e vinmaaydu: Vyinkojtspejtp xa ya'a ve'e je Nte'yam ku ve'e ve'em vya'añ. ⁴ Ax ñuja'vip tse'e je Jesús vintsos ve'e vinyamda, je'e kajx tse'e du'amotutuvi:

—¿Tyajxts miitsee' mko'oyvinmáyda? ⁵ ¿Tis vine'e ka tso'oxap, ku atsee'e je jayu nnuujma: “Mee'kx tse'e je mtókin tyañ”, ukpu ku atsee'e nnaajmat: “Pojtukni jets jaamni?” ⁶ Jetsee'e xnujávadat jets njayejpp atsee'e je kutojkun yaja naxviijn jets atsee'e je jayu ntókinmee'kxut, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

Van'it tse'e je mojkpa jayu dnuujmi:

—Pojtukni, pakmojkniits xi mmaajntkun jets najkxni jem mtak'am.

⁷ Van'it tse'e pyojtukni, jotkada'akyani tse'e vye'na, jetsee'e ñajkxni jem tyak'am. ⁸ Ku ve'e je numay jayu du'ix, van'it tse'e cha'kidi jetsee'e je Nte'yam duyakmájidi duyakaanchidi je'e kajx ku ve'e je jayu dumoojy ya kutojkun.

Ku je Jesús duvaajv je Mateo

(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

⁹ Ku ve'e je Jesús ñujkx, van'it tse'e du'ix to'k je yaa'tyajk juu' ve'e Mateo duxaaj, je ja je'e ve'e chuuna vye'na joma ve'e je kupa'mun dupakmuk. Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Pamiinni ats.

Van'it tse'e je Mateo tyeni jetsee'e je Jesús dupanajkxni.

¹⁰ Jem tse'e je Mateo tyak'am je Jesús kyay y'uu'k vye'na, van'it tse'e jye'ydi numay je kupa'mun pakmojkpatajkta jets je viijnk jáyuda juu' ve'e je jayu tijjudup tókinax jayu. Je'e tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk kaayva dumaatnajxtu. ¹¹ Ax ku tse'e je fariseotajk du'ixti, van'it tse'e du'amotutúvidi je Jesús je y'ixpajkpatajk:

—¿Tyajx tse'e ya myak'ixpajkpada dumaatkáy dumaat'uu'k je kupa'mun pakmojkpada jets je viijnk tókinax jáyuda?

¹² Y'amotunajx tse'e je Jesús, van'it tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa je'e ve'e dutsokta je tso'yiva pan pan jatye'e makatsots, je'eda ve'e pan pan jatye'e pajkjdup. ¹³ Je'e xa ve'e vinkopk jetsee'e xvinnótudat juu' ve'e tyijp ya kats ya ayook juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jidu'um vaamp: “Je'e xa atsee'e nujojnk ntsajkp jetsee'e je jayu je tukmo'tun dujayéptat, ka je'epe'e jetsee'e je tánuk duyóxtat.” Jidu'um tse'e vya'añ. Ka je'ep xa atsee'e nnumiimp jets atsee'e nyaaxjat je jayu juu' ve'e tuv jáyuvidup joojntykidup; je'e atsee'e nnumiimp juu' ve'e tókinax jayu, ve'em tse'e vvinmayumpijitnit jetsee'e dumasoojnit je kyoo'oy joojntykinda.

Ku je Jesús du'ava'ni pan tyajx kajxe'e je y'ixpajkpatajk kyah'ayoojidi

(Mr. 2.18-20; Lc. 5.33-35)

¹⁴ Van'it tse'e je Yaknapejtpa Juan je y'ixpajkpada je Jesús duvinkutámidi jetsee'e du'amotutúvidi:

—¿Tyajxts aatsee'e ntun'ayooja jetsee'e je fariseotajk ooy tyun'ayoojiduva?, ka'a tse'e mits ya m'ixpajkpatajk y'ayoojada.

¹⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa ve'e chaachvinmáyda pan pan jatye'e miindup joma ve'e je jayu ñavyukju namvaate'e je ta'axpajkpa dumaadada, je'e kajx tse'e kyah'ayoojada. Nay ka'ava tse'e chaachvinmáyda ats ya n'ixpajkpatajk namvaat atsee'e n'it ya'a maatta. Ax pyaa'tuupts je'e ve'e je xaaj ku atsee'e nkoo'k'ijitnit ya'a maatta, van'it tse'e tuuv y'ayoojadat.

Je nam ixpajkun juu' ve'e je Jesús je jayu tyuk'ix

(Mr. 2.21-22; Lc. 5.36-39)

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús dujaa'ktukmu'a'ixmojki. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ni pana xa ve'e je nam vit dukatuk'akaya je pak vit. Pan ve'em xa je'e ve'e kudutún, van'it tse'e je nam aka'yun dūvaa'nmókut je pak vit jetse'e dutunjaa'kkaa'tsnit. ¹⁷ Ni pana xa ve'e dukah'ate'miva je nam tsaaydum pa'ajk naaj jem pak ak apajkin jootm. Pan ve'em xa je'e ve'e kudutún, mupájinuups je'e ve'e je ak, ax koojyji tse'e vyintókiyut je tsaaydum pa'ajk naaj jets je ak apajkin. Je'e kajx tse'e je nam tsaaydum pa'ajk naaj yakpum jem nam ak apajkin jootm, ax ve'em tse'e ni juu'a kyavintókiyut.

Je Jairo je ñaax jets je ta'axtajk juu' ve'e je Jesús je vyit dutoon
(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

¹⁸ Namvaate'e je Jesús ve'em vya'añ vye'na, van'it tse'e to'k je israeejlit jayu je ñuvintsán jye'y jetse'e je Jesús dūvinkoxkteni, jetse'e dunuujmi:

—Tun o'o'kuvaannupe'e ats je mpi'k naax. Ja'mu to'k aaj jetse'e je mka'aj xtuknukónut, ve'em tse'e jyaak'joojntykat.

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús tyeni jetse'e dumaadi, nay ve'empa je y'ixpajkpatajk.

²⁰ Van'it tse'e jep je Jesús ñaadup myutámiji to'k je ta'axtajk juu' ve'e makmejtsk joojntani dujajejpp je vinnujkxju pa'am, jetse'e je vyit paa'v dutoojnji. ²¹ Ve'em tse'e dutuujn kuxe'e ñaña'muxji: Tun koojyji xa ijk atse'e kuntán xi vyit, jotkada'akupts atse'e. ²² Ax van'it tse'e je Jesús y'ixumpij, jetse'e du'ix je ta'axtajk, jetse'e dunuujmi:

—Jot'amaja, ta xa ve'e m'jotkadaakni je'e kajx ku atse'e tuxjaanchjáva.

Ax je'yji tse'e je ta'axtajk j'otkadaakni.

²³ Ku ve'e je Jesús jye'y jem je israeejlit jayu je ñuvintsán tyak'am, van'it tse'e je xooxpatajk du'ix jets numaye'e je jayu tyunya'axta tyuntsaachv-inmáya. ²⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Najkxta, píssumda; ka'a xa ya'a ve'e ya kiix ónuk y'aa'ka, maapji ya'a ve'e.

Van'it tse'e je jayu tyukxiikji. ²⁵ Ku ve'e je Jesús je jayu dūyakpitsumkujx, jetse'e tyajki joma ve'e je kiix ónuk mya'aj, van'it tse'e je pi'k kiix ónuk je kya'aj dukoojnuk, jetse'e je kiix pyojtuk. ²⁶ Ax nujom tse'e jem je it je naax ya ayook vya'kxtk juu' ve'e toojnju kojtsju.

Ku je Jesús dūyakjotkadaaky nūmejtsk je viints jayu

²⁷ Ku ve'e je Jesús chaa'n, van'it tse'e nūmejtsk je viints jayu pyanajkxjidi, makk tse'e kyojtsi, jetse'e vyaandi:

—Tukmo'tk aats to'k aaj, je David je chaan je kyoj juu' ve'e yakkutojknup!

²⁸ Ku ve'e je Jesús tyajki jep tujkp, van'it tse'e je viints jayu vyinkutámijidi jetse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Mjaanchja'vidupe'e jets x'o'yixjup atse'e jets ats ya'a ve'e ntónut?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ve'em, Vintsán.

²⁹ Van'it tse'e je Jesús je viints jáyuda dūvinkuto'ni jetse'e dunuujmi:

—Va'an ve'em dutunju ax jo'n xjaanchjávada.

³⁰ Ax vin'ixpajktinu tse'e. Van'it tse'e je Jesús je jayu dutukpavaandi ooy jetse'e jidu'um dunuujmidi:

—Ni pana ve'e xkatuknujávada.

³¹ Ax ka'a tse'e ve'em dutoondi; tun koojyji ve'e pyítsumdi jetse'e ojts jem nujom it jootm je jayu dutukmumaaydukta juu' ve'e je Jesús tyoon kyojts.

Ku je Jesús dūyakjotkadaaky to'k je oom jayu

³² Tsou'ndup tse'e vye'nada je Jesús maat je y'ixpajkpatajk, van'it tse'e to'k je jayu yaktuknunajkxti juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap juu' ve'e oom yaktaajnju. ³³ Ku tse'e je Jesús dūyakpítsumni je ko'oyjáyuvap, van'it

tse'e je jayu kyojtspajkni. Atuva atoki tse'e je numay jayu tyankajxti jetse'e ñavyaajnidi:

—Ni vin'ita xa ve'e kyayak'ixna jetse'e ve'em juu' tyunjy yaja israeejlit y'it jaat.

³⁴ Ax jidu'um tse'e je fariseotajk vyaandi:

—Je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjáyuvaptajkta, je'ets ya'a ve'e moojyup je kutojkun jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsum jem je jayu jya'vin kajxm.

Tyukmo't tse'e je Jesús je jayu

³⁵ Y'ayo'yp y'anajxyp tse'e je Jesús vye'na nujom je kajpun, je mújit je muutskit, jetse'e je jayu jep tsaptujkp dutuk'ix je oy kats je oy ayook, je'e ve'e je jayu duvaajnjip jets chajkpe'e je Nte'yam jetse'e je jayu ñpyaajmjidinit jem je Nte'yam y'am kya'm, jetse'e dutuknuvaatsni je jayu oyjuu' pa'ama.

³⁶ Ku ve'e je Jesús je numay jayu du'ix, tyukmo't tse'e kuxe'e je jomjatta tyijatta jetse'e myayda tyajta ve'em ax jo'n je carnero juu' ve'e je vyinténiva ka'ijttup.

³⁷ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dunuuuji:

—Qoy xa ve'e je jayu juu' ve'e dukah'amotunajxtupnum je oy kats je oy ayook. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je trigo taajm juu' ve'e pakmojkip jem kam jootm; ax nu'eejyji tse'e je toompa. ³⁸ Je'e kajx tse'e, amótuda je Kam je Ñuvintsán jetse'e je toompa dujaa'kkéxut jetse'e je jayu dutuknujávadat je oy kats je oy ayook.

10

Ku je Jesús je kutojkun dumoojy je ñumakmejtsk kukátsivada (Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

¹ Van'it tse'e je Jesús duyaxmujk je ñumakmejtsk ixpajkpada jetse'e dumoojy je kutojkun jetse'e duyakpítsumdat je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda jetse'e duyakjotkada'aktat je jayu juu' ve'e dujayejptup oyjuu' pa'ama.

² Ya'a tse'e je xyajta je ñumakmejtsk kukátsivada: Simón juu' ve'e yaktukxaaji Pedro, jets je y'uts Andrés, Santiago jets je y'uts Juan, juu' ve'e je Zebedeo je myajntkajkta, ³ Felipe jets Bartolomé, Tomás jets Mateo, je kupa'mun pakmojkpa, Santiago juu' ve'e je Alfeo je myajntk, Lebeo juu' ve'e yaktukxaaji Tadeo, ⁴ Simón juu' ve'e je cananista partido dumaat y'ijt, jets Judas Iscariote, juu' ve'e je Jesús dupaamnup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup.

Ku je Jesús du'akejxva'kxti je y'ixpajkpatajk ka'amaayva (Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵ Pyakejx tse'e je Jesús je ñumakmejtsk ixpajkpada. Jidu'um tse'e dupavaajñ:

—Ka'a tse'e mnajkxtat joma ve'e chaanada pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ka'a tse'e mtákadat jem samaariait y'it jootm; ⁶ ñojk'óye'e xnunajkxtat je israeejlit jáyuda, juu' ve'e je carnero jo'n tokih'ijttup. ⁷ Najkxu xtukka'amáyda jetse'e ñpyaajmjidinit jem je Nte'yam y'am kya'm, kux yaaxujdupe'e je Nte'yam jetse'e jem y'ijttinit. ⁸ Yajktojkada'akta je pa'am jayu, yajjoojntykpa'kta je oo'l'kpa, tuknuva'atsta je pya'am pan pan jatye'e leprapajjudup, jets yakpítsumda je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda. Nunve'emji ats miitse'e ya kutojkun nmo'oda, nay nunve'emji tse'e xtoojn-jiduvat je maa'yun je jáyuda ya kutojkun kajx.

⁹ Ka'a tse'e ti xmutsoo'ndat juu' ve'e m'ajootadap jeja too' aajj, ka'a tse'e xmutsoo'ndat je oro meen, ka'a tse'e je plata meen, ni ka'ava tse'e je cobre meen ¹⁰ ukpu je apajkin. To'k ni'kxji ve'e je mvit xmunajkxtat. Ka'a tse'e xmutsoo'nduvat je ka'ajk ukpu je tajk. Ku xa ve'e m'najkxtat ka'amaayva, tukkaadaakjudupts je'e ve'e je jayu juu' ve'e m'amotunaxjadap jetse'e mmo'ojadat je mtukjoojntykinda, kux je toompa, vyinmajtsjup je'e ve'e jetse'e yakmujoyut.

¹¹ 'Kujyajomakajpunkujxa tse'e mtakadat, igtada je jayu juu' ve'e m'amotunaxjadap jetse'e mkuvakjadat, jem tse'e je'e tyak'am mnamyajjadat pan vinxup xaaj ve'e mtanava'anda. ¹² Ku ve'e jep tujkp mtakadat, kojtspo'kxta tse'e jidu'um: "M'ijttinup tse'e je Nte'yam je y'oy joot maat."
¹³ Pan mkuvajkjudup xa ve'e, mo'ojadapts je'e ve'e je Nte'yam je y'oy joot. Ax pan ka'a tse'e mkuvakjada, vaajnada tse'e je jayu jets ka'a ve'e je Nte'yam myo'ojadat je y'oy joot. ¹⁴ Ax pan pan tse'e mkakuvajkjudup, ni dukah'amotunaxta je m'ayookta, mpitsumdinup tse'e jep tyujkp ukpu jem kyajpun jootm jetse'e xvinxittat je mtehta jetse'e vyankut je naxvay juu' ve'e tuxpava'akta jem, ve'em tse'e je nuja'vin dujayeptat jets ka oyap je'e ve'e juu' ve'e tyoondup. ¹⁵ Tyuvam xa ats miitse'e nnaajmada, ku ve'e dupaa'tut je xaaj jetse'e je jayu yaktokimpayo'ynit, nuyojk tse'e je tsaachpaatun yakmooydinit je jayu juu' ve'e jem kajpun kajxm tsuunidup jets ni ka'a ve'e je sodomait jets je gomoorrait jayuda.

Yakjomtoondup yaktitoondup tse'e pan pan jatye'e je Jesús dupanajkxtup

¹⁶ 'iAmotunaxta! Mpakejxtup xa ats miitse'e jetse'e ve'em m'ittat ax jo'n je carnero juu' ve'e najxtup jeja numay lobo akujk. Napyamjadats vij, ve'em ax jo'n je tsa'a'n, jets yuj, ve'em ax jo'n je pak. ¹⁷ Nay'ixjada, kux myakpamdape'e jeja je jayu vyinkujk juu' ve'e dunumajidup jep tsaptujkp, jetse'e je jep mykovoptat. ¹⁸ Myaknajkxadap tse'e jeja je yakkutojkpa vyinkujkta kuxe'e ats xjaanchjavada, ve'em tse'e je tuvakojsun xpamdat jeja je'e vyinkujkta jets jeja je'e vyinkujktava pan pan jatye'e ka je israeejlit jayuvap. ¹⁹ Ku ve'e myakpamdat jem je'e kya'm, ka'ats miitse'e xvinnaydat pan ti ve'e mkotstap, je'ets miitse'e mkotstap juu' ve'e myakmo'odap van'it, ²⁰ kux ka'a ve'e xkotsta vye'nat je m'avintso vinma'yunda, je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'e ve'e kotsup miits kajxta.

²¹ 'Nuxa'ainup tse'e je jayu je y'uts jetse'e y'oo'kut kuxe'e ats xjaanchjava; je onuk tee', nuxa'ainupts je'e ve'e je y'onuk jetse'e y'oo'kut kuxe'e ats xjaanchjava; jets je tee' je taak je y'onuk, nuxa'ajjidinupts je'e ve'e je tyee' je tyaak jetse'e y'oo'ktat kuxe'e ats xjaanchjavada. ²² Nujom tse'e je jayu mmu'eijkjidinit mmujot'aajnidinit kuxe'e ats xjaanchjavada. Ax pan pants atse'e ijtp xjaanchja'vip, pyaatnupts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kaxe'ijtp. ²³ Ku ve'e myakjomtondat myaktitondat joma ve'e to'k je kajpun, kuke'ektats jets najkxta joma ve'e viijnk kajpun, kux tyuvam xa ats miitse'e nnaajmada jets miinnuvap atse'e ka'anume'e x'ayo'kyaxta vye'nat je israeejlit jayu je kyajpunda, ats, je Jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

²⁴ 'Ni to'ka xa ve'e je ixpajkpa dukanumaja ax jo'n je jayu juu' ve'e yak'ixpajkjp; ni to'ka tse'e je toompa dukanumaja ax jo'n je vyintsan. ²⁵ Je ixpajkpa, nvaatts je'e ve'e y'itut ax jo'n je jayu juu' ve'e yak'ixpajkjp; jets je toompa, nvaatts je'e ve'e y'itut ax jo'n je vyintsan. Pan ats xa ve'e yaktijp Beelzebú, je ko'oyjayuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, z'vintsose'e ats je njayu kyayaktijut ko'oyjayuvap?

Je'e juu' ve'e yaktsa'agap
(Lc. 12.2-9)

²⁶ 'Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e je jayu xtsa'agadat; kux ka'a xa ve'e tii ni tia juu' ve'e uxayam kayaknuja'vip jetse'e kyanu'ke'xnatákat, ka'a xa ve'e tii ni tia juu' ve'e uxayam yu'uts ijtp jetse'e kyayaknujávát. ²⁷ Juu' xa ats miitse'e nvaajnidup ka je numay jayu maatap, avánada tse'e jeja anañujoma je jayu vyinkujk; juu' tse'e m'amotunajxtup apuk, tukka'amáyda tse'e jeja je numay jayu vyinkujk. ²⁸ Ka'a tse'e xtsa'agadat pan pan jatye'e ka'o'yixjudup jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin duyakvintókidat. Kux ku xa ve'e je jayu myak'oo'kjadat, ka'a tse'e tii vintso ve'e mjaa'kjatónjadat. Nõjk'óy xa ve'e xtsa'agadat juu' ve'e je Nte'yam o'yixjup jetse'e dutónut, je'e tse'e je kutojkun dujajeypp jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin dupajkjiniit jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin jets je ñi'kx je kyopk dupaamnit jem janjootm.

²⁹ 'Yaktóo'kp xa ve'e numejtsk je pi'k jeyyva tánuk to'k je pi'k meen ónuk, ¿ve'em xaja? Ax ni to'ka tse'e je pi'k jeyyva tánuk kyakuskuj pan ka'a ve'e duyakjaty je nTee'amda. ³⁰ Machave'e je Nte'yam dujajep to'k to'k je mvaajyta juu' ve'e jem mkuvajkmda. ³¹ Kádits miitse'e mtsa'agada, mnunájjidup xa miitse'e nuyojk jets ka'a ve'e numay je pi'k jeyyva tánukta.

Je'eda pan pan jatye'e napyaaajmjudup je Jesucristo maat
(Lc. 12.8-9)

³² 'Pan pan xa ve'e napyaaajmjup ats maat jeja je jayu vyinkujk, je'e maatts atse'e nnapyaaajmjuvat jem ats je nTee' vyinkojkm, juu' ve'e jem tsapjootm; ³³ ax pan pan tse'e vaamp jeja je jayu vyinkujk jets ka'a atse'e xjaanchjáva, va'anupts atse'e jem je nTee' vyinkojkm, juu' ve'e jem tsapjootm, jets ka átsap je'e ve'e je njayu.

Je Jesús kajx tse'e je jayu yaktso'oxpúk
(Lc. 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ 'Ka'ats miitse'e mvinmádat jets je'e atse'e nnumiin jetse'e je jayu kijpx je vinma'yun dujajéptat yaja naxviijn; je'e xa atse'e nnumiin jetse'e je jayu yaktso'oxpákut. ³⁵ Je'e kajxts atse'e nmiijn jetse'e je yaa'tyajk dutso'oxpákut je tyee', je ónuk taak, cho'oxpákupts je'e ve'e je ñaax, je xákix taak, cho'oxpákupts je'e ve'e je xyákix naax. ³⁶ Ax ve'em tse'e, je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k jaajn to'k tajk, nay jémjyam tse'e jyémivat pane'e makk dutso'oxpákup pan atse'e xjaanchja'vip.

³⁷ 'Pan pan tse'e nuyojk dutsojpk je tyee' ukpu je tyaak jets ka'a ve'e ats, ka'a tse'e duvinmachju jetse'e y'ítut ats maat. Pan pants nuyojk dutsojpk je ñaax ukpu je myajntk jets ka'a ve'e ats, ka'a tse'e duvinmachju jetse'e y'ítut ats maat. ³⁸ Pan pan xa atse'e xkapamiimp jetse'e kyanayjávaja jetse'e y'oo'kut ats kajx, ve'em ax jo'n y'oo'kut je jayu juu' ve'e je cryuuz dupakaayp jetse'e je y'oo'kun du'anajkxa, ka'a tse'e duvinmachju jetse'e y'ítut ats maat. ³⁹ Pan pan xa ve'e jaa'kjoointykip kux atse'e xkanatyukpajkjup, vintókiyuupts je'e ve'e; ax pan pan tse'e je ñaxviijnit joojntykin dumasooknup ats kajx, pyaatnupts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Je o'vin juu' ve'e je jayu yakmo'op
(Mr. 9.41)

⁴⁰ 'Pan pan xa ve'e oy jayu napyaaajmjup miits maatta, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapyaajmji ats maat. Ax pan pan tse'e oy jayu napyaaajmjup ats maat, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapyaajmji je'e maat pan atse'e xkejxp. ⁴¹ Pan pan xa ve'e oy jayu napyaaajmjup maat je Nte'yam je y'ayook

kojtsnajxpa, je o'yinjam tse'e yakmooyvap juu' ve'e yakmooyp je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Pan pan tse'e oy jayu napyajmijup maat to'k je jayu juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip, je o'yinjam tse'e yakmooyvap juu' ve'e yakmooyp je jayu juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip. ⁴² Jets opyana pan pane'e otyo'k vaasova je tsoxk naaj dumooyp to'k je jayu juu' atse'e xjaanchja'vip, yaktonumpijtinuvaps je'e ve'e juu' ve'e oy.

11

Je'eda pan pan jatye'e je Yaknapejtpa Juan kyejx (Lc. 7.18-35)

¹ Ku ve'e je Jesús duyak'ixpajkkujx je ñumakmejtsk ixpajkpatajk, van'it tse'e ñujkx yak'ixpajkpa jets ka'amaayva jem kajpun kajxmda juu' ve'e jem galiléait y'it jootm.

² Ku ve'e je Yaknapejtpa Juan jep poxuntujkp je kats dumotu juu' jatye'e je Jesús tyuump kyajtsp, van'it tse'e dukejx je y'ixpajkpada jetse'e ojts je Jesús du'ixta. ³ Jidu'um tse'e du'amotutúvidi:

—¿Mits je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, ukpu n'a'ixupnum aats je'e vine'e?

⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Najkxu xtukmumaaydukta je Juan juu' ve'e m'ixtup mmótudup.

⁵ Tukmumaaydukta vintso ve'e je viints jayu vyin'ixpakta, vintso ve'e je uxket jayu oy yo'pyákta, vintso ve'e ñuva'atsjada je pa'am pan pan jatye'e leprapajjudup, myotupakta je nat jayu, jyoojntykpajktinuva pan pan jatye'e aa'kani, jets vintso ve'e yaktuknujava je ayooova jáyuda je oy kats je oy ayook. ⁶ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye' atse'e ijtp xjaanchja'vidup.

⁷ Ku ve'e ñajkxtini je Yaknapejtpa Juan je y'ixpajkpatajk, van'it tse'e je Jesús je numay jayu duvaajnji je Yaknapejtpa Juan kajx. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ku miitse'e mnajkxti joma ve'e kyapantsuuna, ¿tits miitse'e ojts x'ixta? ¿To'k vine'e je jayu juu' ve'e mejtsvinmaayp, juu' ve'e ijtp ax jo'n to'k je kapy juu' ve'e oyvintsova poj yo'yp? ⁸ Pan ka je'e kajxap tse'e mnajkxti, ¿tits miitse'e ojts x'ixta? ¿To'k vine'e je jayu juu' ve'e va'ajts oy xax? Mnuja'vidupts miitse'e jets jeme'e je yakkutojkipa tyak'am je'eda juu' ve'e va'ajts oy naxyojxjudup. ⁹ Pan ka je'e kajxap tse'e mnajkxti, ¿tits miitse'e ojts x'ixta? ¿To'k vine'e je jayu juu' ve'e ijtp je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa? Ax je'e tse'e. Ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets jyaa'knumájip je'e ve'e nuyojk je Yaknapejtpa Juan jets ka'a ve'e pan viijnk je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. ¹⁰ Je Juan xa je'e ve'e juu' ve'e jidu'um je Kunuu'kx Jatyán y'ava'nip:

Nkejxp xa atse'e je nyakkatsuyo'yva juu' mitse'e mvintoo'vákajap, je'e tse'e myak'o'yixjup je too' joma ve'e mnaxut.

¹¹ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets nujome'e je jayu juu' ve'e joojntykidu jets juu' ve'e uxayam paat joojntykidup, ni pana tse'e dukanumaja ax jo'n je Yaknapejtpa Juan; ax jyaa'knumájip tse'e ni ka'a ve'e je Juan je'e juu' ve'e dunupi'kikajxp juu' ve'e ijttup jem je Nte'yam y'am kyam.

¹² Van'itani ku ve'e myiijn je Yaknapejtpa Juan jets uxayam paat, jem tse'e je jayu juu' ve'e ooy dutuntsojktup jetse'e y'ijttiniit jem je Nte'yam y'am kyam. Ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je numay jayu to'k naxji tyakava'anda nujom joma ve'e to'k je mootsk tak'aka'a. ¹³ Van'it paat ku ve'e je Yaknapejtpa Juan myiijn, je Moisés je pyava'nun jets je'e juu' ve'e jyatyandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'e tse'e du'ava'nidu jetse'e je jayu y'ijttiniit jem je

Nte'yam y'am kya'm. ¹⁴ Ax pan mnujavavaandup tse'e pane'e je Yaknapejtpa Juan, je'ets je'e ve'e juu' ve'e kátsani jetse'e y'ítut ax jo'n je Elías. ¹⁵ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta.

¹⁶ Ya'ats atse'e ntukmu'a'ixmojkidup je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je pi'k ónuk juu' ve'e ajxtktup koo'yíva jep maaly jaatp jetse'e dunaajmada je myujatyoo'da: ¹⁷ "Njavinxooxtu xa ve'e taav jetse'e m'etstat, ka'a tse'e tum'etsta; njatukvin'aavdu tse'e taav je tsaachvinma'yun uv jetse'e mya'axtat, ka'a tse'e tumya'axta." Jidu'um tse'e dunaajmada. ¹⁸ Mejts xa ve'e je Yaknapejtpa Juan, ka'ats je'e ve'e kyay y'uu'k ax jo'n je jayu dutsak, ax ve'emts miitse'e mva'anda jets je koo'oyjávuvape'e jem jya'vin kajxm. ¹⁹ Van'itts atse'e nmiimpa, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka ljtp, kaayp ookpts atse'e ax jo'n je jayu dutsak, jets miitse'e mva'anda jets munuyojk atse'e nkay n'uu'k jets nmaatnayja'vijup atse'e je kupa'mun pakmojkpa jets je viijnk tókinax jayu. Ax je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam moojjudup je vijin je kejun, ñuja'vidupts je'e ve'e oy jets pyaatyp y'akeegup je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump kyajtsp.

Je'eda pan pan jatye'e dukakatsupajktup je Nte'yam

(Lc. 10.13-15)

²⁰ Van'it tse'e je Jesús dutuknuujmi je jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem kajpun kajxmda joma ve'e nuyojk je majin dutuujn, kux ka'a ve'e vvinmayumpijitti, jaa'ktokintoondu ve'e. Jidu'um tse'e dunuujmidi:

²¹ —jAyoov xa ve'e miits je mjootta pan pan jatye'e tsuunidup jem coraziinít kyajpun kajxm! jAyoov xa ve'e miits je mjoottava pan pan jatye'e tsuunidup jem betsaidait kyajpun kajxm! Pan kuyaktuujn xa ve'e jem tiirovit jets sidoonit kyajpun kajxmda je majin juu' atse'e yaja ntuump uxyam paat miits maatta, kuvvinmayumpijittits je'e ve'e, kudumasookti tse'e je kyo'oy joojntykinda, jetse'e kuduyaknuke'xnatajkidi jets ñutsaachvinmaaydupe'e je tyókinda ku ve'e je koompa yo'tspa vit kuñatyukxojxjidi jetse'e kuñapya'muxjidi je jaajm jem ñi'kxmda kyojmda.

²² Ax ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets ku ve'e dupaa'tut je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit, nuyojk tse'e je tsaachpaatun myakmooydinit jets ni ka'a ve'e je jayu juu' ve'e tsuunidu jem tiirovit jets sidoonit kyajpun kajxmda. ²³ Jets miitsta juu' ve'e tsuunidup jem capernaamit kyajpun kajxm, ¿ve'eme'e mvinmayda jets mtsajpéttape'e? Ax ka'a tse'e, myakpakejxtinupe'e jem joma ve'e je it juu' ve'e dunu'ava'tikajxp. Kux pan jem xa ve'e sodomait kyajpun kajxm kuyaktuujn je majin juu' atse'e yaja ntuump uxyam paat miits maatta, jeena tse'e je xyup je kajpun uxyam paat. ²⁴ Ax vaampts atse'e jets ku ve'e dupaa'tut je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit, nuyojk tse'e je mtókin myaktukkuvéttat jets ni ka'a ve'e je jayu juu' ve'e jem sodomait kyajpun kajxm tsuunidu.

Ku je Jesús chapkajts

(Lc. 10.21)

²⁵ Jetse'e je Jesús vyaajñ van'it:

—Tata, mitse'e mka'mikujxp je tsapjootmit it jets ya naxviijnít it; nkukojsijpts ats mitse'e kuxe'e je jayu juu' ve'e pi'k ónuk jo'n ijtup, je'ets mitse'e tuxtuknujávada juu' ve'e myo'tsji je'eda pan pan jatye'e natyijjudup kuvij jáyuda jets juu' ve'e ooy juu' jaty dutunnuja'vidup. ²⁶ Ve'em tse'e, Tata, kux ve'em xa mitse'e xtsak.

"Numiindini ats"

(Lc. 10.22)

²⁷ 'Nujom xa atse'e je nTee' xtukkatajkikujx. Ni pana xa atse'e xka'ixa, ats je nTee'ji atse'e x'ixa. Ax ni pana tse'e duk'a'ixaiva ats je nTee', atsj'i ve'e n'ixa, ats, je'e je y'Onuk, jets je'eda pan pan jaty atse'e ntsajkp jets atse'e je nTee' ntuk'ixut. ²⁸ Numiindini ats anañujoma pan pan jatye'e dutoonkidup jetse'e dukutyóndat juu' jatye'e je jayu mtuk'ixjudup, ats tse'e nyakpoo'kxtap je mjootta je mja'vinda. ²⁹ Kuvakta juu' ats miitse'e ntuknujoktup, mjáttaps miits je'e ve'e ats kajx, kux je nuu'k aaj je nuu'k joot atse'e njayejpp, ve'em tse'e xyakpoo'kxtat je mjootta je mja'vinda. ³⁰ Juu' ats miitse'e ntuknujoktup, ka'ats je'e ve'e cho'oxa, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je tsum juu' ve'e taat'k.

12

Ku je ixpajkpatajk duyuktajti je trigo

(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

¹ Ax ve'em tse'e van'it jyajty, jetse'e je Jesús dutuknajxy je trigo kam. Poo'kxtkun xaaj tse'e vye'na. Ku ve'e je y'ixpajkpatajk je yooj myajtsjidi, van'it tse'e duyuktajti je trigo jetse'e duja'kxti je trigo pajk. ² Ku ve'e je fariseotajk du'ixti, van'it tse'e je Jesús dunuujmidi:

—¿Tyajx tse'e poo'kxtkun xaaj ya m'ixpajkpatajk dutonda juu' ve'e je pava'nun kyayakjajtyp?

³ Van'it tse'e y'atsoojvji:

—¿Ka'ana miitse'e xkotsta jep Kunuu'kx Jatyán kujxp juu' ve'e to'k nax tyoondu je David maat je myujatyoo'da ku ve'e yu'oo'k'jup vye'nada? ⁴ Tajki xa ve'e je David jep je Nte'yam chaptujkp jetse'e je myujatyoo' dumoojya je kunuu'kx tsapkaaky, jetse'e dukaa'yi. Ax ka'a tse'e je pava'nun duyakjaty jets je'e ve'e ve'em dutóndat, je tee'tajki ve'e tuknuvánada. Ta miits ya'a ve'e xkotsta, ¿ve'em xaja? ⁵ ¿Ti ka'ana miitse'e xkotsta jep je Moisés pyava'nun kujxp jets ka'a ve'e je poo'kxtkun xaaj dutukpoo'kxada je tee'tajk juu' ve'e toondup jep maja tsaptujkp? Jyatonda xa ve'e poo'kxtkun xaaj, ka'a tse'e tyókina. ⁶ Ats tse'e vaamp jets jeja ve'e yaja to'k juu' ve'e nuyojk dunumájip jets ni ka'a ve'e je maja tsaptajk. ⁷ Jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Je'e xa atse'e nuyojk ntsajkp jetse'e je jayu je tukmo'tun dujayéptat, ka je'epe'e jetse'e je tánuk duyóxtat.” Pan kuxvinmótuda xa ve'e juu' ya'a ve'e tyijp, ka'a tse'e kuxtókimpamda je jayu juu' ve'e katókintoonda. ⁸ Ax njayejppats atse'e je kutojkun pan ti ve'e poo'kxtkun xaaj yaktónup ukpu kayaktónup, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

Je yaa'tyajk juu' ve'e xux je kya'aj to'k ado'om

(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹ Van'it tse'e je Jesús jem chaa'n jetse'e ñujkx jep tsaptujkp. ¹⁰ Jep tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e xux je kya'aj to'k ado'om. Je jayu juu' ve'e venidup jep tsaptujkp, jya'ixtidupts je'e ve'e pan ti ve'e tyuknuxa'aadap je Jesús kuxe'e dukakutyún je'e je pyava'nunda. Je'e kajx tse'e du'amotutúvidi:

—¿Yakjajtye'e je pava'nun jetse'e poo'kxtkun xaaj je jayu je pa'am jayu duyakjotkada'akut?

¹¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—¿Pants n'ite'e miitsta, jetse'e poo'kxtkun xaaj je kyarneero kyustaka jep vok jótup, ka'ats n'ite'e najkx duyakpítsum? ¹² Ax nuyojk tse'e je jayu dunumaja jets ka'a ve'e je carnero. Ax ve'em tse'e, yakjajtye'e je pava'nun jetse'e je jayu dutónut juu' ve'e oy kujyapoo'kxtkunxaaja je'e ve'e.

¹³ Van'it tse'e dunuujmi je pa'am jayu:

—Yakyajkxu je mka'aj.

Van'it tse'e duyakyajkxy, jetse'e je kya'aj jyotkadaakni. Van'it tse'e tyaanni akijpxa je kya'aj tum oy. ¹⁴ Van'it tse'e pyitsumdi je fariseotajk jetse'e du'ukkojtsmojkti pan vintso ve'e je Jesús kuduyak'oo'kti.

Juu' ve'e je Isaías kyojts je Jesús kajx

¹⁵ Ku ve'e je Jesús dunuja'vi, tsoo'nnu tse'e jem; numay tse'e je jayu pyanajkxjidi. Yakjotkadaaknu tse'e anañujoma pan pan jatye'e pajkjudup, ¹⁶ jetse'e dutukpavaandi jets ni pana ve'e dukavaajnadat jets pan je'e ve'e. ¹⁷ Je'e kajx tse'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji kyojtsji juu' ve'e je Nte'yam tyukkojtsnajx je Isaías jidu'um:

¹⁸ Ya'a xa je'e ve'e juu' atse'e nvinkoon, je'e juu' atse'e ntsajkp jetse'e ntukxoonduk.

Nmooynupts ats je'e ve'e je Espiritu Santo, jetse'e je jayu pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn, je'e tse'e dutuknujavadap jets vintso atse'e ntokimpayo'oy.

¹⁹ Ka'a ve'e pan dukojtsvintsóvut,

ka'ava ve'e mak kyo'tsut,

ni pana ve'e je kyats je y'ayook dukamótuvut jeja too' aajy.

²⁰ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e dukatajp je kapy juu' ve'e tajuvaannup,

ve'em ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e dukayakpi'tsp je mecha juu' ve'e pi'itsuvaannup,

van'itnume'e ku ve'e je y'oy kutojkun dupaamnit.

²¹ Je jayu juu' ve'e tsuunidup joma ve'e may viijn je it je naax,

jem tse'e dujaanchjavadat jets je'e ve'e yaktso'okjadap.

Jidu'um tse'e je Nte'yam je Isaías dutukkojtsnajxy.

Ku je Jesús yaktij jets je ko'oyjáyuvape'e je kutojkun moojyu

(Mr. 3.19-26, 30; Lc. 11.14-20)

²² Van'it tse'e je Jesús yaktuknuujkx to'k je yaa'tyajk juu' ve'e viints, oom, jets juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. Yakjotkadaakjinu tse'e je Jesús, ve'em tse'e je yaa'tyajk y'ixni jetse'e kyojtsni. ²³ Nujom tse'e je jayu atuva atoki tyaandi jetse'e vyaandi:

—iYa'a xa vine'e je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup!

²⁴ Ax ku tse'e je fariseotajk du'amotunajxti, van'it tse'e vyaandi:

—Je Beelzebú, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjáyuvaptajkta, je'e xa ya'a ve'e moojjyup je kutojkun jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumut jem je jayu jya'vin kajxmda.

²⁵ Nujaj'vi tse'e je Jesús pan ti je'e ve'e vvinmaaydup, je'e kajx tse'e dunuujmidi:

—Nujom tse'e je kutojkun juu' ve'e je jyayu nacho'oxpajkjudup, vintókiyupts je'e ve'eda. Nay ve'empa tse'e to'k naax to'k kajpun ukpu nujom tse'e je jaajn je tajk juu' ve'e je jyayu nacho'oxpajkjudup, ka'ats je'e ve'e jyéktat. ²⁶ Ax pan je Satanás tse'e duyakpítsump je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda, nacho'oxpajkjuduvaps je'e ve'eda pan pan jatye'e ijttup jem je'e kyutojkun jootn. Ka'a tse'e je kyutojkun jyejkat.

²⁷ Ax pan ve'emts atse'e kuxma'a je kutojkun je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjáyuvaptajkta jets atse'e nyakpítsumdat je ko'oyjáyuvapta jem je jayu jya'vin kajxmda, çpants vine'e dumooyp je kutojkun je mjáyuda jetse'e duyakpítsumdat je ko'oyjáyuvap jem je jayu

jya'vin kajxmda? Je'e kajx tse'e je mjayu duyaknuke'xnatákada jets ka'a ve'e oy juu' xpayo'oyda. ²⁸ Ax je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'ets atse'e je kutojkun xmooyp jets atse'e nyakpitsumda je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda; je'e tse'e va'ajts duyaknuke'xnatajkip yaja miits mvinkujkta jets ats kajxe'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm.

Yakvinkadaak yaknaxkadaak tse'e je Jesús je Satanás
(Mr. 3.27-29; Lc. 11.21-23; 12.10)

²⁹ '¿Vintso tse'e je jayu tyákat jep to'k je tsots yaa'tyajk tyujkp jetse'e je pyaamdúk dupajkjat pan ka'a ve'e too'vajkp dutsum? Ax ku tse'e too'vajkp dutsómút, van'ítnum tse'e y'o'yixjut jetse'e je pyaamdúk dupajkjat.

³⁰ 'Pan pan xa ve'e ats maat ka'ijtp, xtso'oxpajkpts ats je'e ve'e; pan pants atse'e nkamaattuump, xmutókinooimps ats je'e ve'e.

³¹ 'Je'e kajxts ats miitse'e nnaajmada: Pan pan xa ve'e je Nte'yam dūvinkojtspejtp, ukpu je viijnk tokin dutún, o'yipts je'e ve'e jetse'e yaktókinmee'kxut. Ax pan pan tse'e je Espíritu Santo dūvinkojtspejtp, ka'ats je'e ve'e y'uk'o'yini jetse'e yaktókinmee'kxut. ³² epyana tse'e pan pan atse'e xko'oñukojtsip, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, o'yipts je'e ve'e jetse'e yakmee'kxjat je tyókin. Ax mko'oñukojtsidupts miits je'e ve'e je Espíritu Santo, je'e ve'e ku ve'e mva'anda jets je ko'oyjáyuvap atse'e je kutojkun xmooyp. Ku ve'e je jayu ve'em dutún, ni je vin'ítats je'e ve'e kya'óyat jetse'e yakmee'kxjat je tyókin, ni uxyama, jets ni van'ita ku ve'e je nam it cho'ndukut.

Yaknuja'vipts je'e ve'e je kup vintso ve'e ty'a'ma
(Lc. 6.43-45)

³³ 'Pan je oy kup xa je'e ve'e, oy tse'e je tyaaajm; pan je ko'oy kupts je'e ve'e, ka óyapts je'e ve'e je tyaaajm. Je tyaaajm kajxe'e yaknujava pan vintso ve'e je kup. ³⁴ Miitsta, je tsaa'n je chaanda je kyoojta, ¿vintso ve'e m'o'yixjadat jetse'e je y'oy je'e xkótstat pan ko'oy jayu miitse'eda? Je'e xa ve'e je aaj kyajtsip juu' ve'e ijtp jem ja'vin kajxm. ³⁵ Je oy jayu, oyts je'e ve'e juu' dukats kux ijtp'e jem jya'vin kajxm je y'oy je'e; ax je ko'oy jayu, ka óyapts je'e ve'e juu' dukats kux ijtp'e jem jya'vin kajxm je kyo'oy je'e. ³⁶ Atsts miitse'e nnuujmidup jets ku ve'e dupaa'tut je xaaj ku ve'e je jayu yaktókipayoy'nit, anañujoma tse'e je jayu dūnu'atsóvadat pan ti ve'e kavinmaayp tudukats. ³⁷ Kux ve'eme'e myaktókipayoy'nit pan vintso ve'e juu' xkats, van'it tse'e myaktókipámút, uk mkayaktókipámút.

Ku je ko'oy jayu du'amótudi to'k je maja nuja'vin
(Mr. 8.12; Lc. 11.29-32)

³⁸ Van'it tse'e je fariseotajk jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk dūnuujmidi je Jesús:

—Yak'ixpajkpa, n'ixuvaampy xa aatse'e jetse'e je maja nuja'vin xyak-jay'ixjut, ve'emts aatse'e nnujávát jets je Nte'yam mitse'e mkejxjup.

³⁹ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Y'amótudup xa ve'e je ko'oy jáyuda jets pan pan jatye'e je Nte'yam dūmasoóktup jetse'e yaktuk'ixtat je maja nuja'vin jetse'e ve'em juu' dūjaanohjávadat. Ax ka'a tse'e je nuja'vin yakmo'odat, je nuja'vinji ve'e yakmo'odap juu' ve'e ijtp ax jo'n je nuja'vin juu' ve'e yaktaan je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Jonás. ⁴⁰ Kux ve'em ax jo'n je Jonás y'ijit toojk xaaj toojk tooj jem je maja ajkx jyootm, nay ve'empats atse'e n'ítut toojk xaaj

toojk tsooj jep naxjaatp, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ⁴¹ Ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit, yaknuke'xnatákadapts je'e ve'e je jayu juu' ve'e tsuunidu jem níniveit kyajpun kajxm jets vvinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun je jáyuda juu' ve'e uxym joojntykidup, kux myasooaktu ve'e je níniveit jayu je kyoy'nyit joojntykinda ku ve'e je Jonás tyukka'amaajyjidi je Nte'yam je kyats je y'ayook. Ax jeja tse'e to'k yaja juu' ve'e nuyojk dunumájjip jets ni ka'a ve'e je Jonás. ⁴² Ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit, yaknuke'xnatákapts je'e ve'e je yakkutojkpa ta'axtajk juu' ve'e tsoo'n jem joma ve'e je poj ñujkx jets vvinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun je jáyuda juu' ve'e uxym joojntykidup, kux va'ajts jékum je'e ve'e chaa'n jetse'e ojs du'amotunaxy je Salomón je vyijin je kyejun. Ax jeja tse'e to'k yaja juu' ve'e nuyojk dunumájjip jets ni ka'a ve'e je Salomón.

Je ko'oyjáyuvap juu' ve'e vimpijtnuvap
(Lc. 11.24-26)

⁴³ Ku xa ve'e to'k je ko'oyjáyuvap pyítsum jem je jayu jya'vin kajxm, ve'em tse'e vyimpavidut jem ta'ajts it jootm, y'ixtip tse'e joma ve'e pyoo'kxut. Ka'a tse'e dupaa'ty. Van'it tse'e ñaña'muxju: ⁴⁴ “Va'an ats du'avimpijtinuva joma atse'e n'ukpítsum.” Ku tse'e vyimpijtnuva, ve'em tse'e je jayu je jya'vin dupaa'ty ax jo'n to'k je tajk juu' ve'e tukva'ajts, pe'etapúk jets avaatsuva. ⁴⁵ Van'it tse'e ñajkxnuva jetse'e duyaktsaa'n januvuxtojtuk je myuko'oyjáyuvap juu' ve'e nuyojk ka óyap jets ka'a ve'e je'e. Van'it tse'e tyajkikáxta tsuuniva jem je jayu jya'vin kajxm. Nuyojk ka óyapts je'e ve'e je jayu tyaannuva jets ka'a ve'e ku ve'e to'k dumaada y'ijit. Nay ve'em tse'e jyajttuva je jayu juu' ve'e uxym joojntykidup, ko'oy jáyuts je'e ve'eda.

Je'e pane'e je Jesús tyaakja'vip
(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

⁴⁶ Jemna tse'e je Jesús je numay jayu dumukats vye'na ku ve'e jye'ydi je tyaak jets je y'utsatajk, jepe'e tak'aagup tyaandi, je Jesuusts je'e ve'e myukotsuvaandup. ⁴⁷ Van'it tse'e to'k je jayu je Jesús dunuujmi:

—Uxep xa ve'e tak'aagup je mtaak jets je m'utsatajk, mitse'e myakotsuvaanjjudup.

⁴⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Pants atse'e ntaakip, jets pants atse'e n'útsidup?

⁴⁹ Van'it tse'e dunukijpxi pan pan jatye'e panajkxjudu jetse'e jyaa'kvaajñ:

—Ya'a xa je'e ve'eda juu' atse'e ntaakja'vip jets juu' atse'e nja'vidup ax jo'n kuy'ijtti ats je n'uts je n'ajch jets ats je n'uts je ntsa'a. ⁵⁰ Kux je'e juu' ve'e dutoondup juu' ve'e chajkp ats je nTee', juu' ve'e jem tsapjootm, je'ets atse'e nja'vidup ax jo'n ats je n'uts je n'ajch kuy'ijtti jets ats je n'uts je ntsa'a, jets ats je ntaak.

13

Je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin
(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

¹ Je xaajjyam tse'e je Jesús jep tujkp pyítsum jetse'e ojs y'ajxtuk jeja maja na'akaya pa'ayi. ² Numay tse'e je jayu ñay'amojkijidi joma je'e ve'e vye'na, je'e kajx tse'e tyajki jem barco jootm jetse'e jem y'ajxtk, jetse'e nujom je numay jayu tyenikajxti jeja napa'ayi. ³ Van'it tse'e je Jesús may viijn juu' jaty tyukyak'ixpajkjidi je tukmu'a'ixmojkin maat. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—To'k xa ve'e je jayu taamt vajpa chaa'n. ⁴ Ku tse'e dıvıj je taamt, jem tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja too' kujk, van'it tse'e je jeıyva tanuk jye'ıdi jetse'e dupiıvıdini. ⁵ Jempa tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja tsakujx joma ve'e peji je naax. Jatyji tse'e yee'k kux peji ve'e je naax. ⁶ Ax ku tse'e je xaaj nu'aa'nji, taatsnu tse'e; kux ka'a ve'e je y'aa'ts kyaaktajki, je'e kajx tse'e tyaa'tsni. ⁷ Jempa tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja apit akujk. Van'it tse'e je apit yee'k jetse'e dukoo'k'ıtamooyni je oy ojts jetse'e yee'kut. ⁸ Nay jempa tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja oy naxkujx, je'e tse'e ta'mi. Jem tse'e je taamt juu' ve'e naajkma'yiju mıkupx taajm, jempa tse'e juu' ve'e naajkma'yiju toogupx taajm, nay jempa tse'e juu' ve'e naajkma'yiju iı'px majk taajm. ⁹ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaa'tsk, va'an tse'e du'amotunaxta.

*Je'e pan tyajx kajxe'e je tukmu'a'ixmojkin yakpuujm
(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)*

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús du'amotutúvidi:

—¿Tyajxse'e je jayu xtukmukats je tukmu'a'ixmojkin maat?

¹¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Je Nte'yam xa ve'e mtuknuja'vijidup jets vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'ıtta jem je'e y'am kya'm; ax ka'a tse'e je Nte'yam tyuknujávajada je'eda juu' ve'e uu'm maat ka'ıjttup. ¹² Ax ve'em tse'e, je jayu juu' ve'e dıvinmótudup je Nte'yam je y'ayook, nuıojk oy tse'e dıvinmótudat; ax je'eda juu' ve'e dukavinmótudup je Nte'yam je y'ayook, jyaa'tyókidinup tse'e juu' ve'e yak-vaajnjidup. ¹³ Je'e kajxts ats je'e ve'e ntukmukotsta je tukmu'a'ixmojkin maat, kux jya'ıxtup xa je'e ve'e juu' atse'e ntuump, ka'a tse'e dıvinjávada; jyah'amotunajxtupts je'e ve'e juu' atse'e nkajtsp, ka'a tse'e dıvinmótuda.

¹⁴ Je'e kajx tse'e tyunju juu' ve'e je Nte'yam je Isaías tyukkojtsnajx jidu'um: Mjah'amotunáxtap xa miitse'eda, ka'a tse'e xvinmótudat; mja'ıxtapts miitse'eda, ka'a tse'e xvinjávadat.

¹⁵ Je'e kajx ku ve'e makk je vvinma'yunda tıvyimpıjtni, ka'a tse'e dumotuvuva'anda jetse'e je vıiijn dıyakpi'ıtsta. Ve'em tse'e dıtonda jetse'e duka'ıxtat, jetse'e je tyaa'tsk dukatuk'amotunáxtat jetse'e jem jya'vin kajxm dukavinmótudat. Je'e kajx tse'e ve'em dıtonda kuxe'e ats xkah'aminava'anda jets atse'e nyaktso'oktat.

Jidu'um tse'e je Nte'yam je Isaías dıtukkojtsnajx.

¹⁶ 'Ax miitsta, xoonts miitse'eda kuxe'e je mvıijn xtuk'ıxta jetse'e je mtaatsk xtuk'amotunaxta. ¹⁷ Tyúvam xa atse'e nva'añ jets numaye'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta jets numaye'e je jayu juu' ve'e tıv jáıvıdu joojntıkidı, je'e tse'e duja'ıxıvaandu juu' miitse'e uıyam m'ıxtup, ax ka'ats je'e ve'e du'ıxtı, je'e tse'e dujah'amotunaxıvaandu juu' miitse'e uıyam m'amotunajxtup, ax ka'ats je'e ve'e du'amotunajxtı.

*Ku je Jesús dukojtsvaach je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin
(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)*

¹⁸ 'Amotunaxta n'ıt vintso ve'e yakkojtsva'ach je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin. ¹⁹ Jeja tse'e too' kujk joma ve'e je taamt yakıvıj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je ayook pan vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'ıtta jem je Nte'yam y'am kya'm, ax ka'a tse'e dıvinmótuda.

Ku ve'e je jayu dũmó'tuda je kats je ayook, van'it tse'e je ko'oyjáyuvap jye'ya jetse'e pyajkuxjada je kats je ayook juu' ve'e yakvaajnjidu. ²⁰ Jeja tse'e tsah'akujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je kats je ayook jetse'e jatyi dukuvakta je xoojntkũn maat. ²¹ Kux ve'eme'e y'itta ax jo'n jeja tsakujx joma ve'e peji je naax, ka'a tse'e jyekta. Ku ve'e chaachpaa'tta ukpu yakjomtonda yaktitonda je Nte'yam je kyats je y'ayook kajx, tun jatyi tse'e je kats je ayook dukoo'kjaanchja'vidini. ²² Jeja tse'e ápit akujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je kats je ayook, je'e tse'e ooy tyunvinmaaydup je naxviijnit je'e jets vintso ve'e ñaajkkumeenajadat. Je kats je ayook juu' ve'e y'amotunajxtu, ve'emts je'e ve'e jyatta ax jo'n je taamt juu' ve'e jeja ápit jaat yakvaj jetse'e kyata'mi. ²³ Ax jeja tse'e oy naxkujx joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je kats je ayook jetse'e du'vinmó'tuda, vimpjntnupts je'e ve'e je jyáyuvinda je jyoojntykinda ax jo'n je Nte'yam tyukmutsó'kjada, je'e kajx tse'e y'itta ax jo'n je oy naax joma ve'e je taamt juu' ve'e naajkma'yiju mókupx taajm, jets juu' ve'e naajkma'yiju toogupx taajm, jets juu' ve'e naajkma'yiju ii'px majk taajm.

Je ko'oy'ojsap tukmu'a'ixmojkin

²⁴ Va'nuxjuduva tse'e je Jesús jado'k je tukmu'a'ixmojkin. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ve'em xa ve'e je Nte'yam je kyutojkũn ax jo'n to'k je yaa'tyajk je oy taamt dũvuj jeja kyam jaat. ²⁵ Koo'ts tse'e vye'na, van'it tse'e tyajk to'k je kukam je cho'oxpajkpa jetse'e jeja trigo akujk dũvuj je ojs taamt juu' ve'e trigo jo'n ke'xp, jetse'e ñajkxni. ²⁶ Ku tse'e je trigo yee'k jetse'e je kyupi'pst pyĩsum, van'it tse'e yak'ix jets jeme'e dumaatyee'k je ko'oy'ojsap. ²⁷ Van'it tse'e je toompatajk dũnuujmidi je kukam: “Vintsán, ¿ka je oy taamtape'e mvaj jeja mkam jaat? ¿joma tse'e chaa'n je ko'oy'ojsap?” ²⁸ Van'it tse'e je kukam y'atsoojvjidi: “To'k xa ve'e je tso'oxpajkpa juu' ve'e ve'em dũtoon.” Van'it tse'e je toompatajk y'amotutúvijidi: “¿Mtsajkpe'e jets aatse'e najkx nvix je ko'oy'ojsap?” ²⁹ Van'it tse'e y'atsaajv: “Ka'a. Kux ku xa ve'e xvíxat je ko'oy'ojsap, to'mayji tse'e xtukmuvíxidinit je trigo; ³⁰ ñojk'óye'e xmaso'oktat jetse'e akijpxa yee'ktat van'it paat ku ve'e je trigo yakpakmojknit. Van'itts atse'e nkéxat je ntoompatajk jetse'e too'vajkp je ko'oy'ojsap dupakmóktat, du'atsómdat, jetse'e dupámdat jem janjootm, ax van'it tse'e dupakmóktat je trigo jetse'e dupajkukat.”

Je mostaza taamt tukmu'a'ixmojkin

(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

³¹ Va'nuxjuduva tse'e je Jesús ya tukmu'a'ixmojkin:

—Ve'em xa ve'e je Nte'yam je kyutojkũn ax jo'n to'k je yaa'tyajk dũvuj je mostaza taamt jeja kyam jaat. ³² Je taamt xa ve'e dũnutsayikajxp; ax ku tse'e yee'k, ñumajikujxpts je'e ve'e jets ka'a ve'e je viijnk aajy ojs, je kup jo'nam je'e ve'e yee'k, je'ydup tse'e jem je jeyyva tánuk jetse'e je pye'en dupamda jem y'axén kajxm.

Je levadura tukmu'a'ixmojkin

(Lc. 13.20-21)

³³ Va'nuxjuduva tse'e ya tukmu'a'ixmojkin:

—Ve'em xa ve'e je Nte'yam je kyutojkũn ax jo'n to'k je ta'axtajk je levadura dũtukmupama toojk arroba je tsapkaaky jũts, van'it tse'e je levadura

dutuktaka nujom je tsapkaaky juts jetse'e ooy tyun'oo'kuk. Mújit tse'e ooy tyumpítsum.

*Vintso je Jesús duyaktuujn je tukmu'a'ixmojkin
(Mr. 4.33-34)*

³⁴ Nujom ya'a ve'e je Jesús je numay jayu dutukmukajts je tukmu'a'ixmojkin maát, ni tia ve'e dukakajts juu' ve'e ka'ijit je tukmu'a'ixmojkin maát. ³⁵ Ax ve'em tse'e tyoojnji juu' ve'e kyojts to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e vyaajñ: Kótsup atse'e je tukmu'a'ixmojkin maát, n'avánaps atse'e juu' jatye'e kayaknuja'vip y'ijit van'ítani ku ve'e ya naxviijnit it yakpuujm.

Ku je Jesús dukojtsvaach je ko'oy'ojsap tukmu'a'ixmojkin

³⁶ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dupakejxni jetse'e jep tujpk tyajki. Jep tse'e je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús dunuujmidi:

—Tukvinja'vík aats to'k aaj je ko'oy'ojsap juu' ve'e jem kam jootm tukmu'a'ixmojkin.

³⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je'e juu' ve'e duvajp je oy taamt, ve'emts je'e ve'e ax jo'n ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ³⁸ Je kam, ve'emts je'e ve'e ax jo'n ya naxviijnit it. Je oy taamt, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttup jem je Nte'yam ax am kya'm; ax je ko'oy'ojsap, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttup jem je ko'oyjáyuvap y'am kya'm. ³⁹ Je tso'oxpajkpa juu' ve'e duvaj je ko'oy ojs taamt, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je ko'oyjáyuvap. Ku ve'e je ko'oy'ojsap jets je trigo yakpakmuk, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu yaktokimpayo'ynit; je aangelestajkats je'e ve'e ax jo'n je'eda juu' ve'e dupakmojktup. ⁴⁰ Ve'em ax jo'n je ko'oy'ojsap yakpakmuk jetse'e yakpum jem janjootm, nay ve'em tse'e yajjtpat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit. ⁴¹ Nkéxupts atse'e je n'aangelestajk jetse'e dupajkjidinit jem ats n'am nka'm nujom pan pan jatye'e je jayu duyaktokintoondup jets pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap, ⁴² jetse'e jem janjootm dupaamdinit. Jem tse'e numay yaaxtinit jem tse'e numay ñatatskaa'tjidinit. ⁴³ Van'it tse'e je jayu juu' ve'e tuv jáyuidup joojntykidup, je'e tse'e ajajtinup ata'kxтинup ve'em ax jo'n je aampa xaaj jem je Tyee'da kyutojkun jootm.

Je chovax je'e tukmu'a'ixmojkin

⁴⁴ Ve'em xa ve'e je jayu juu' ve'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e tudupaa'ty je chovax je'e juu' ve'e yu'uts ijtp joma ve'e to'k je kam. Ku ve'e je jayu dupaa'ty je chovax je'e, jepjyam tse'e duyo'tsnuva, van'it tse'e va'ajts xoojntkp najkx dutoo'kmojkkux nujom juu' ve'e y'ixp jyayejpp jetse'e dujoy je kam.

Je oy perlas tukmu'a'ixmojkin

⁴⁵ Ve'empa xa ve'e je jayu juu' ve'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm ax jo'n to'k je ajooyva je atoo'kpa juu' ve'e du'ixtip je oojoyit perlas. ⁴⁶ Ku ve'e dupaa'ty to'k juu' ve'e ooy tyun'oya, van'it tse'e dutoo'kmojkkux nujom juu' ve'e y'ixp jyayejpp jetse'e dujoy je perlas.

Je tuk'ajkx'amaakin xuum tukmu'a'ixmojkin

⁴⁷ Je Nte'yam xa ve'e duvinkoomp je jayu juu' ve'e ijttinup jem y'am kya'm. Ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu du'avájada je tyuk'ajkx'amaakin xuum jem maja na'akaya jootm jetse'e je ajkx may viijn duyaktáñ. ⁴⁸ Ku

tse'e je tuk'ajkx'amaakin xuum y'uts, van'it tse'e je ajkx maakpatajk dūvaa'mpítsumda jeja napa'ayi. Jeja tse'e y'ajxtukta jetse'e dūvinkonda je ajkx, pyajkuktup tse'e jem tójum je ajkx juu' ve'e oojyit jetse'e dūh'uxkojta juu' ve'e ka oojyitap. ⁴⁹ Ve'em tse'e jyátut je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit, je'yadape'e je angelestajk jetse'e dupajkva'xktinit je oy jayu jets je ko'oy jayu, ⁵⁰ jem tse'e janjootm dupaamdnit je ko'oy jáyuda. Jem tse'e numay yaaxtinit jem tse'e numay ñatyatskaa'tjidini.

Je oojyit je'e juu' ve'e koojnuκ ijtp tukmu'a'ixmojkin

⁵¹ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Mvinmotukajxtupe'e ti atse'e tunkats?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ve'em, Vintsán.

⁵² Van'it tse'e dūnuujmidi:

—Je jáyuda juu' ve'e oy dūnuja'vidup pan vintso ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, je'e tse'e je jayu dutuk'ixtup juu' ve'e je Nte'yam jujpani yaknuke'xnatajki jets juu' ve'e námnum yaknuke'xnatajkivap, ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n to'k je kutajk juu' ve'e koojnuκ je oojyit je'e dujayepp jetse'e jem duyakpítsum juu' ve'e námnum yakjooyp jets juu' ve'e jémani yakjooy.

Ku je Jesús vye'na jep Nazaret

(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

⁵³ Ku ve'e je Jesús dūkojtskujx ya tukmu'a'ixmojkin, van'it tse'e jem chaa'n ⁵⁴ jetse'e jye'y joma ve'e je y'it je ñaax. Jem tse'e yak'ixpajk'ukvaañ jep tsaptujk; atūva atōki tse'e je jayu tyaandi jetse'e ñavyaajnidi:

—¿Jomas ya'a ve'e ya jayu ya nuja'vin dupuk jetse'e ve'em kyats? ¿Vintso ve'e y'o'yixju jetse'e je majin dutún? ⁵⁵ Ya'a xa ve'e je tsejtspa je myajntk jetse'e je María dūtaaka. Ya'a xa ve'e je y'utsta je Santiago, je José, je Simón, je Judas, ⁵⁶ jets jempa tse'e je kyiiχ útstava. ¿Ax jómats ya'a vine'e dupuk ya nuja'vin?

⁵⁷ Je'e kajx tse'e dūviijn'ixta je Jesús. Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Otyun joma tsova xa ve'e yakvintsa'aga je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, jeejyji ve'e kyayakvintsa'aga joma ve'e je y'it je ñaax jets joma ve'e je jyaajj je tyajk.

⁵⁸ Ax ka'a tse'e jem may je majin dūtuujn kux ka'a ve'e jyaanchjávajada.

14

Ku je Yaknapejtpa Juan y'o'o'kni

(Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)

¹ Ax ve'emts je'e ve'e van'it jyajty jetse'e je Herodes je kats dūmoŋu je Jesús kajx, je Heródese'e yakkutojpk vye'na jem galiléait y'it jootm. ² Ku ve'e je kats dūmoŋu, van'it tse'e je jyayu dūnuujmi:

—Je Yaknapejtpa Juan xa je'e ve'e, je'e tse'e joojntykpajknuva, je'e kajx tse'e dujayed je kutojkun jetse'e je majin dutún.

³ Ve'em tse'e vyaajñ kux je'e ve'e duyakjamyajtsju je Juan jetse'e duyakjapoxuntakpaajmji; je Herodías kajxe'e ve'em dūtuujn, je y'uts Felipe je ñuda'ax je'e ve'e y'ijit. ⁴ Yakpoxuntakpaam tse'e je Juan kuxe'e dūnuujmi je Herodes:

—Ka'a xa ve'e je pava'nun duyakjaty jetse'e xpákut je m'uts je ñuda'ax.

⁵ Jyayakjay'oo'kuvaajnju tse'e je Herodes je Juan, ax ka'a tse'e jatyi ve'em dutuujn kux je jayu ve'e cha'kip, ve'eme'e anañujoma je jayu dujaanchjávada jets je Nte'yam je y'ayooke'e je Juan kyojtsnajxyp. ⁶ Ax ku tse'e je Herodes je kye'xtkun xaaj dupaaty, van'it tse'e je ta'axtajk je ñaax y'ejts jeja je javyaa'kx vyinkujk. Ooy tse'e dutuntsojja'vi je Herodes, ⁷ je'e kajx tse'e je Nte'yam duyaknajy jetse'e je kiixata'ax dunuujmi jets myo'ope'e otyia pan ti ve'e y'amótup. ⁸ Távani ve'e je tyaak y'akótsaja vye'na je kiixata'ax, van'it tse'e je Herodes dunuujmi:

—Yákuts n'it jem plato jootm je Yaknapejtpa Juan je kyuvajk.

⁹ Van'it tse'e je yakkutojkpa chaachvinmapyujk. Kux távani ve'e je Nte'yam duyaknaxy vye'na jets távani ve'e du'amotunaxta je javyaa'kx, je'e kajx tse'e dupavaajñ jetse'e yakmó'ot, ¹⁰ ve'em tse'e dupavaajñ jetse'e jep poxuntujk najkx je Juan yakyukpux. ¹¹ Ku tse'e ve'em yaktuujn, van'it tse'e je tyoompa duyaknujx jem plato jootm je Juan je kyuvajk jetse'e dumoojy je kiixata'ax. Van'it tse'e ojts je tyaak duma'a.

¹² Van'it tse'e jye'ydi je Juan je y'ixpajkpatajk jetse'e ojts je ñi'kx je kyopk duyaknaxtajkidini; ux'ook tse'e ojts je Jesús duvaajnjada.

Ku je Jesús je jayu duyakkaajy numugooxk miijl naxy

(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

¹³ Ku ve'e je Jesús je kats dumotu, van'it tse'e je numay jayu dumasaak jetse'e jem barco jootm ñujkx joma ve'e kyapantsuuna. Ku ve'e je numay jayu dumótudi joma ve'e ñujkx, van'it tse'e jem kyajpun jootm choo'ndi jetse'e tékum dupanajxkti. ¹⁴ Ku ve'e je Jesús jem barco jootm pyítsum, van'it tse'e du'ix jets jeme'e je numay jayu tujye'yada; tyukmó'ttuts je'e ve'e jetse'e duyakjotkadaakni je pa'am jáyuda juu' ve'e yakmejtstu. ¹⁵ Kutaka xaajani tse'e vye'na, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús dunuujmidi:

—Tánani xa ve'e ya it, ni pana tse'e yaja kyatsuuna. Pakejxtini to'k aaj ya jayu jetse'e ñajkxtat joma ve'e je kajpun jetse'e je kyaaky je tyojkx dujýodat.

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'a ve'e vyinkopka jetse'e ñajkxtat, miitse'e myakkáydap.

¹⁷ Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ka'a xa aatse'e uxym ntimaada, mugooxkji ve'e je tsapkaaky jets mejtsk je ajkx.

¹⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Yakminda n'it.

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús dupavaajñ jetse'e je numay jayu y'ajxtuktat jem tsoots kajxm. Jetse'e je Jesús dukoojnuk mugooxk je tsapkaaky jets mejtsk je ajkx. Van'it tse'e pyat'ix jem tsajm tsov jetse'e je Nte'yam dukukojsji. Van'it tse'e dutojkva'kxy je tsapkaaky jetse'e dumoojy je y'ixpajkpatajk, je'e tse'e nujom je jayu dumoojydu. Yakva'kxpa tse'e je Jesús mejtsk je ajkx. ²⁰ Nujom tse'e je jayu kyaaydi jetse'e kyooxjidi. Ku tse'e je jayu kyakyajxti, van'it tse'e dupakmojktini jamakmejtsk kach je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax. ²¹ Pan pan jaty tse'e kaaydu, numugooxk miijl jo'n tse'e y'ijti je yaa'tyajta, apuk je ta'axtajkta maat je pi'k ónukta.

Ku je Jesús yo'y jem nani'kxm

(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)

²² Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmidi jetse'e tyákadat jem barco jootm jetse'e ñanáxtat namvaate'e je Jesús dupakejxni je numay

jayu. ²³ Távani ve'e je numay jayu dupakejxni vye'na, van'it tse'e je Jesús dujaa'kvimpejt je tonun jetse'e jem naaydum chapkajts. Ku ve'e je it kyoo'tsini, jem tse'e je Jesús naaydum vye'na ²⁴ namvaate'e je barco jem maja na'akaya jootm vye'na. ooy tse'e je barco tyunnape'tsni kux vinkupójipe'e. ²⁵ Jado'k ma'ajum jo'n tse'e vye'na jetse'e je Jesús vyinkutámijidi, jeme'e nani'kxm yo'oy. ²⁶ Ku ve'e je y'ixpajkpatajk du'ixti jets jeme'e nani'kxm yo'oy, van'it tse'e cha'kidi, jetse'e ma'kk vyaandi:

—jado'k itumit jayu xa ya'a ve'e!

²⁷ Ax jatyji tse'e je Jesús myukojtsjidi jetse'e ña'muxjidi:

—jot'amájada, ats xa jeja, kadi mtsa'agada!

²⁸ Van'it tse'e je Pedro je Jesús dumukajts, jetse'e dunuu'jmi:

—Vintsán, pan mitsna je'e ve'e, yaaxja ats to'k aaj jets ats mitse'e nnunajkxut yo'yp yam nani'kxm.

²⁹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Minu n'it.

Van'it tse'e je Pedro jem barco jootm pyítsum jetse'e jem nani'kxm yo'yp je Jesús dununujkx. ³⁰ Ax ku tse'e je ma'kk poj duja'vi, tsá'ki tse'e. Ku ve'e kyunajx'ukvaajñ, van'it tse'e ma'kk vyaajñ:

—jvintsán, yaktsookk ats to'k aaj!

³¹ Jatyji tse'e jem je Pedro kya'm yakmajch jetse'e yaknuujmi:

—jTun vee'nji je jaanchja'vin xjayep! ¿Tyajxe'e mmejtsvinmá'y?

³² Ku ve'e jem barco jootm tyajkidi, jatyji tse'e pyoj'atúvi. ³³ Van'it tse'e je jayu juu' jatye'e ve'nidup jem barco jootm, je'e tse'e dūvinkoxkténidu je Jesús jetse'e vyaandi:

—Tyúvamdam xa je'e ve'e jets mitse'e je Nte'yam je y'Onuk.

Ku je Jesús je pa'am jayu duyakjotkadaaky jep Genesaret

(Mr. 6.53-56)

³⁴ Ku ve'e ñanajxti, van'it tse'e jye'ydi jem Genesaret. ³⁵ Ku ve'e je jémit jayu dunuja'vidi jets jeme'e je Jesús, van'it tse'e dukojtsva'kxti jem naxkajxm kajpun kajxm juu' ve'e tamánaat, jetse'e dutuknúnajkxkajxti je pya'am jáyuda, ³⁶ jetse'e dumunoo'kxtkti jetse'e kujyavitupaa'vjya dutóndat. Nujom tse'e pan pan jatye'e dutoondu, jotkadaaktinu tse'e.

15

Kyo'oyja'vipe'e je Jesús ku ve'e je jayu dukakutyún je Nte'yam je pyava'nun

(Mr. 7.1-16)

¹ Van'it tse'e je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk juu' ve'e jem Jerusalén tsoo'ndu, je'e tse'e dūvinkutámidu je Jesús, jetse'e du'amotutúvidi:

² —¿Tyajx tse'e ya m'ixpajkpatajk dukamaja pamda je pava'nun juu' ve'e xyaktaajnjimdu je njujpit jáyuvamda? ¿Tyajxe'e kyakapojta ax jo'n je'e ve'e dupavaandi?

³ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Tyajxts miitse'e xkamaja paamduva je Nte'yam je pyava'nun jetse'e ve'em xkutyóndat je pava'nun juu' ve'e je jujpit jayu myakta'nuxjudu? ⁴ Kux jidu'ume'e je Nte'yam je pyava'nun vya'añ: “Vintsá'aga je mtee' je mtaak.” Vaampap tse'e jidu'um: “Pan pan tse'e je tyee' ukpu je tyaak dūvinkojtspejtp, kutúkanits je'e ve'e je y'oo'kun.” ⁵ Ax miits tse'e mvaandup jets o'yip je'e ve'e ku ve'e je jayu je tyee' ukpu je tyaak jidu'um dunaajmat: “Ka'a xa atse'e x'uk'o'yixjini jets ats mitse'e mputákat, kux nujome'e juu' atse'e n'ixp

njajejpp, je Nte'yamts ats je'e ve'e tuntukmuyax." ⁶ Ve'em tse'e mva'anda jets opyana pan pane'e ve'em vaamp, ka'ats je'e ve'e y'ukvinkópkini jetse'e je tyee' ukpu je tyaak duputákat. Ku xa miitse'e ve'em mjátukada, ve'em tse'e xyaktaandini je Nte'yam je pyava'nun ax jo'n kukyatuujn, je'e kajx jetse'e xpanajkxtat je pava'nun juu' ve'e je jupjit jayu myakta'nuxjudu. ⁷ ¡Mejts'aahta mejtsjootta! Va'ajts tse'e miits kajxta du'ava'ni je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías. Jidu'um tse'e dujatyaañ juu' ve'e je Nte'yam kyojts:

⁸ Y'amji xa ve'e ya jayu ats xvinjávada xvintsa'agada, ax xtukmujékumidupts atse'e je jyootta je jya'vinda.

⁹ Tónaji xa je'e ve'e ñatyijjada jets xvinja'vidup xvintsa'kidup ats je'e ve'e, tyuk'ixtupts je'e ve'e je jayu je pyava'nunda ax jo'n ats je mpava'nun kuy'ijit jo'n.

Jidu'um tse'e je Isaías dujatyaañ.

*Ka je ka'yun je ja'kxun kajxape'e je jayu y'it jep tokin jaatp
(Mr. 7.17-23)*

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús je nūmay jayu duyaxmujk jetse'e jidu'um dunuujmidi:

—Amotunaxta anañujoma jetse'e xvinmótudat. ¹¹ Juu' jatye'e jep je jayu y'ávuaptajkip, ka je'e kajxap xa ve'e je jayu y'it jep tokin jaatp; juu' ve'e jep je jayu y'ávu pítsump, je'e kajx tse'e je jayu y'it jep tokin jaatp.

¹² Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús dunuujmidi: —¿M'ixe'e taav vintso ve'e je fariseotajk tuduko'oyjávada juu' mitse'e tuxkats?

¹³ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Jyapana tse'e pan pane'e ka'ijtp je jyayu, ats je nTee', juu' ve'e jem tsapjootm, yakpajkajpts je'e ve'e ats je nTee'. ¹⁴ Kadi xmaja pamda je fariseotajkta, vanxup xa je'e ve'eda ax jo'n to'k je viints jayu juu' ve'e je myuviints jayu dupavijtsp. Ax pan to'k tse'e je viints jayu je myuviints jayu dupavits, va'an nūmejtsk tse'e najkx tyun'avivupada jep jótup.

¹⁵ Van'it tse'e je Pedro je Jesús dunuujmi:

—Tukvinja'vik aats to'k aaj je tukmu'a'ixmojkin juu' ve'e tuxkats.

¹⁶ Jetse'e je Jesús vyaañ:

—¿Tis, ka'a miitse'e xvinmótuduva? ¹⁷ ¿Ka'a ve'e xvinmótuda jets nujome'e juu' jatye'e jep ávup tajkip, jem tse'e jootm ñujkx jetse'e ux'ook je ni'kx je kopk dutukvaatsni? Ka je'e kajxapts je'e ve'e je jayu y'it jep tokin jaatp.

¹⁸ Ax je ayook juu' ve'e jep ávup pítsump, jemts je'e ve'e ja'vin kajxm chaa'n, je'e kajx tse'e je jayu y'it jep tokin jaatp. ¹⁹ Kuxe'e jem jya'vin kajxm chaa'n je ko'oy vinma'yun, van'it tse'e je jayu yakjaju'oo'kta, je navyajkun duyavintsa'kintókida, je kats dutukmaatjayépta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyajejptup, myee'tsta, ñvampetta, jyayupakotsta. ²⁰ Je'e kajxts je'e ve'e je jayu y'it jep tokin jaatp, ka je'e kajxape'e ku ve'e kyakapuj joma vaate'e je kyatajks ve'em ax jo'n je jupjit jayu dupavaandi.

*To'k je ta'axtajk juu' ve'e ka je israeejlitap, je'e tse'e dujaanchja'vi je Jesús
(Mr. 7.24-30)*

²¹ Van'it tse'e je Jesús jem chaa'n jetse'e ñujkx jem tiirovit jets sidoonit y'it jootmda. ²² Van'it tse'e to'k je canaanit ta'axtajk juu' ve'e jem tso tsuunip, je'e tse'e je Jesús dūvinkutami jetse'e makx dumukajts. Jidu'um tse'e dunuujmi:

—iVintsán, je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'otu ats to'k aaj! Je ko'oyjáyuvap xa ve'e tukkooyijup ats je nnaax. Qoy tse'e tyunsaachpaa'ty.

²³ Ax ka'a tse'e je Jesús y'atsoojvji. Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús dumunoo'kxtkti:

—Pakejxni mits ya'a to'k aaj kux yape'e xpamejtsumda, jetse'e ooy tyunne'em.

²⁴ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Je Nte'yam xa atse'e xtuknukejxp je israeejlit jayu juu' ve'e tokih'ijttup.

²⁵ Ax vinkutámiju tse'e je ta'axtajk, jetse'e je Jesús dUVinkoxkteni, jetse'e dunuujmi:

—iVintsán, putaka ats to'k aaj!

²⁶ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Pan mputajkip ats mitse'e jets ka'a ve'e je israeejlit jáyuda, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je pi'k ónuk je kyaaky yakpujka jetse'e je ok yakma'a.

²⁷ Van'it tse'e je ta'axtajk vyaajñ:

—Ve'em tse'e. Qyam tse'e vye'ema, kyamyojktup tse'e je ok jep mesa pa'tkup juu' ve'e je pi'k ónuk y'uxkaaydup.

²⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—iQoye'e je jaanchja'vin xtunjayep! Va'an ve'em dutunju ax jo'n xtsak.

Je'yi tse'e je ñaax jyotkadaakni.

Ku je Jesús duyajoktadaaky numay je pa'am jayu

²⁹ Van'it tse'e je Jesús jem chaa'n jetse'e jye'y jeja galiléait myaja na'akaya pa'ayi. Van'it tse'e ñujkx jem tonun viinm jetse'e jem y'ajxtk. ³⁰ Numay tse'e ooy je jayu tyunnuje'yjini. Jem tse'e dutuknunajxkti je uxket jayu, je viints jayu, je oom jayu, jets je'e juu' ve'e ka óyap je kya'aj; je jayu ve'e juu' ve'e may viijn je pa'am dumaat, je'e tse'e yakpaamdu jeja je Jesús vyinkujk. Van'it tse'e je Jesús yakjotkadakkajxidini. ³¹ Atuva atoki tse'e dutuktaandi je jáyuda ku ve'e du'ixti jets kojtspajktinupe'e je oom jáyuda, jets o'yixjidinupe'e je kya'ajta je tyekta juu' ve'e kama'at pakma'at ijttu, jets oye'e yo'yidini juu' ve'e uxket ijttu, jets vin'ixpajktinupe'e juu' ve'e viints ijttu. Van'it tse'e je jayu duyakmájidi duyakaanchidi je israeejlit jayu je Nte'yamda.

Ku je Jesús je jayu duyakkaajy numaktaaxk miijl naxy

(Mr. 8.1-10)

³² Van'it tse'e je Jesús duyaxmujk je y'ixpajkpatajk jetse'e dunuujmidi:

—Ntukma'tp xa atse'e ya numay jáyuda kux toojk xaajani xa ya'a ve'e yaja y'itta ats maat, ka'a tse'e tii ti ve'e kyáydap jya'kxtap. Ka'ats atse'e mpakexuvaandini ve'emji jem tyak'amda kux ku ve'e je yooj yaknoo'kxjidinit jeja too' aajy.

³³ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ña'muxjidi:

—¿Jómase'e je tsapkaaky choo'nut jetse'e ya numay jayu nyakka'yumdat?, kux ka'a ve'e yaja pyantsuuna.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Vinxup tse'e jep je mtsapkaakya?

Jetse'e y'atsoovdi:

—Vuxtojtuk je tsapkaaky jets yuu'n vee'n je pi'k ajkx.

³⁵ Van'it tse'e je Jesús dupavaajñ jetse'e je numay jayu y'ajxtuktat jeja naxkujx. ³⁶ Ku ve'e y'ajxtkti, van'it tse'e dukaajy vuxtojtuk je tsapkaaky jets yuu'n vee'n je pi'k ajkx, jetse'e je Nte'yam dukukojsji. Van'it tse'e dutojkva'kxy jetse'e dumoojy je y'ixpajkpatajk, je'eda tse'e je jayu

dumooqydup. ³⁷ Anañujoma tse'e kyaaydi jetse'e kyooxjidi; javuxtojtuk kach tse'e dupakmojtini je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax. ³⁸ Numaktaaxk miijl tse'e je yaa'tyajk kyaaydi, apuk je ta'axtajkta maat je pi'k onukta. ³⁹ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dupakejxtini jetse'e je y'ixpajkpatajk jem barco jootm dumaattajkidi jetse'e jem magdalaat y'it jootm ñajkxti.

16

Ku je fariseotajk maat je saduceotajk du'amótudi je tsajmit maja nuja'vin (Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

¹ To'k nax tse'e je fariseotajk jets je saduceotajk dvinikutámidi je Jesús, je'e ve'e chojktup jetse'e duyakkjostókídat. Je'e kajx tse'e du'amótudi jetse'e tyo'nuxjadat je tsajmit maja nuja'vin, ve'em tse'e duyaknuke'xnatákat jets je Nte'yam maat je'e ve'e je Jesús. ² Ax jidu'um tse'e je Jesús y'atsoojviji:

—Ku xa ve'e ya it tyánayini, jidu'ums miitse'e mva'anda: “Va'ajtstame'e ya it y'itut kux tsapts xa ve'e xim tsajviinm.” ³ Ku ve'e japyji, jidu'um tse'e mva'anda: “Ka'adame'e ya it vya'atsut kux tsapts xa ve'e xim tsajviinm jets vintojknup tse'e ya it.” ¡Mejts'aajta mejts'jootta! Mnuja'vidup xa miitse'eda juu' ve'e ya tsajmit it ñukajtsp, ax ka'a tse'e xnujávada je'e juu' ve'e ñukajtsp pan ti ve'e yam toojnup kojtsjup. ⁴ Ya ko'oy jayu juu' ve'e je Nte'yam dumasooktup, y'amótudupts je'e ve'e jetse'e je maja nuja'vin yaktoojnjadat; ax ka'a tse'e yaktoojnjadat je maja nuja'vin, je nuja'vinji ve'e juu' ve'e pyaatyp y'akeeguiip maat je Jonás jye'e.

Van'it tse'e je Jesús myasookjidi jetse'e chaa'n.

Je fariseo je y'ixpajkun tse'e je jayu duyakvinmamyatp (Mr. 8.14-21)

⁵ Ku ve'e je y'ixpajkpatajk ñanajxti jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am, jyaa'tyókidu tse'e jetse'e kudupaamdi je tsapkaaky jem barco jootm.

⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Mnay'ixjadap tse'e jets ka'a ve'e mnatyukpaa'tjadat je levadura juu' ve'e je fariseotajk jye'eda jets je saduceotajk jye'eda.

⁷ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñavyaajniji:

—Je'e kajx xa ve'e ve'em vya'añ kuxe'e je tsapkaaky tunkayakmejtsumda.

⁸ Ax ku tse'e je Jesús dunuja'vi, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmiji:

—¿Tyajxse'e mva'anda jets ka'a ve'e ti mtsapkaakya? ¡Tun vee'nji ve'e je jaanchja'vin xjayepta! ⁹ ¿Ka'ana ve'e xvinnómótuda? ¿Ka'a ve'e xjaa'myésta ku atse'e mugooxk je tsapkaaky je jayu nyakva'kxjidi numugooxk miijl naxy, jets vinxup kache'e xpakmojtini? ¹⁰ ¿Ka'a ve'e xjaa'myéjtstuva ku atse'e vuxtojtuk je tsapkaaky je jayu nyakva'kxjidi numaktaaxk miijl naxy, jets vinxup kache'e xpakmojtini? ¹¹ ¿Vintose'e tuxkavinómótuda jets ka je tsapkaaky levaduura atse'e ntijp ku atse'e tunva'añ jetse'e mnay'ixjadat jetse'e ve'em mkapaa'tjadat je fariseotajk je lyevaduura jets je saduceotajk je lyevaduura?

¹² Van'it tse'e dvinómótudi jets ka je levaduura pe'e je Jesús tyijp juu' ve'e je tsapkaaky juts dutuktajkikajxp, je ixpajkune'e tyijp juu' ve'e je fariseotajk jye'eda jets je saduceotajk jye'eda.

Ku je Pedro du'ava'ni jets je Jesús je'e ve'e je Cristo (Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

¹³ Ku ve'e je Jesús jye'y jem joma ve'e je it duxaaja Cesarea de Filipino, van'it tse'e du'amótutuvi je y'ixpajkpatajk:

—¿Vintsqse'e je jayu vya'anda, pánuk atse'e?, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupamduka Ijtp.

14 Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Jem xa ve'e pane'e vaandup jets je Yaknapejtpa Juan mitse'e, jempa tse'e pane'e vaandup jets je Elías mitse'e, nay jempa tse'e pane'e vaandup jets je Jeremías mitse'e, ukpu nuto'k je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa juu' ve'e Jujpani oo'ktinu, ax je'ek tse'e joojntypajknuva.

15 Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—Jets miitsta, ¿vintsqts miitse'e mva'anda jets pan atse'e?

16 Van'it tse'e je Simón Pedro y'atsoovjji:

—Mits xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je joojntyk Nte'yam je y'Onuk.

17 Van'it tse'e je Jesús y'atsoovjvinuva:

—Xoon xa mitse'e, Simón, je Jonás je myajntk, kux ka je jáyuvap xa mits ya'a ve'e tumtuknujávaja, ats je nTee' ve'e, juu' ve'e jem tsapjootm. 18 Atsts mitse'e nnuujmip jets je Pedro mitse'e. Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e ve'em myaktukxaaja kux ve'eme'e yakkjotsva'ach je mxaaj, tsaaj, je makk aaj je makk jootse'e mjayejpp. Ax ya'a juu' ve'e tuxkats, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je takne'ev choo'nduk jep naaxyp, numay tse'e je jayu dujaanchjávadat; ax ka'a tse'e je ko'oyjáyuvap du'amaadaaga je jayu juu' atse'e xjaanchja'vidup.

19 Nmooynupts ats mitse'e je kutojkun jetse'e mva'anut juu' ve'e toomp jets juu' ve'e katoomp. Juu'ts mitse'e je jayu myakjajtjip jetse'e dutóndat yaja naxviijn, ve'em tse'e y'ijtpat jem tsapjootm; juu'ts mitse'e je jayu mkayakjajtjip jetse'e dutóndat yaja naxviijn, nay ve'em tse'e y'ijtpat jem tsapjootm.

20 Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dutukpavaandi jets ni pana ve'e dukavaajnjadat jets je'e je'e ve'e je Cristo.

Ku je Jesús du'ava'ni je y'oo'kun

(Mr. 8.31-9.1; Lc. 9.22-27)

21 Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk duvaajnji'ukvaandi jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e jem Jerusalén ñajkxut jetse'e jem ooy tyunyakt-saachpaa'tjadat je israeelit je myújit jáyuda, je tee'tajk je vyintsanda, maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta. Jem tse'e je jayu yak'oo'kjut; ax joojntypajknuvaps je'e ve'e kutoojk xaaj. 22 Van'it tse'e je Pedro je Jesús apuk dujávaajv jetse'e jidu'um dutuknuujmi:

—iMaja Vintsán, je Nte'yame'e mjayéjpup m'axajtókjup jets ni je vin'ita ya'a ve'e mkajátjüt mkanáxjüt!

23 Van'it tse'e je Jesús vya'kumpijit jetse'e je Pedro dunuujmi:

—iVinva'kva'atsu ats, mmaatnavyaa'njup xa mitse'e je Satanás ku ve'e ve'em xkats! Xyaktoo'atokuvaampts ats mitse'e. Ka'ats mitse'e ve'em xpayo'oy ax jo'n je Nte'yam; ve'em xa mitse'e xpayo'oy ax jo'n je jayu.

24 Van'it tse'e je Jesús dunuujmidi je y'ixpajkpatajk:

—Pan pan xa ve'e dutsojpk jetse'e y'ijtnit ats maat, va'an tse'e dumasokkajxni je y'avintso vinma'yun, je jyoot je jya'vin dumakkpaamnit jetse'e chaachpaa'tüt ax jo'n je jayu juu' ve'e je y'oo'kun du'anajkxip ku ve'e je cryuuz dupaku'u, jets atse'e xpamiinnit. 25 Pan pan xa atse'e xkajaanchja'vip kuxe'e dutsa'aga jetse'e y'oo'kut, ka'a tse'e dujayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax je'e pan pan atse'e ijtp xjaanchja'vip, óyam tse'e y'oo'kut ats kajx, je'e tse'e dujayejpnup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. 26 Ni vinxupa xa je'e ve'e je jayu kyato'nuxjüt ku ve'e duje'eikáxut nujom ya naxviijnit it jetse'e vyintókinít je jayu je jyoot je

jya'vin. Ax ku tse'e je jayu je jyoot je jya'vin vyintókinit, ka'a xa ve'e tii ni tía ti ve'e je jayu kuduyaky jetse'e jyoojntykak xa'ma kajx. ²⁷ Miinnup atse'e je nTee' je myajin maat maat ats je n'aangelestajk, ats, je Jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, van'itts atse'e to'k jado'k nmooynit juu' ve'e tukkadaakjdup, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega juu' ve'e tudutonda tudukotsta. ²⁸ Tyúvam xa atse'e nva'añ jets jeja ve'e je jayu juu' ve'e yaja ijttup jetse'e kya'oo'ktat pan ka'ana atse'e x'ixta ku atse'e nmiinnit yakkutojtkpa, ats, je Jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

17

Ku je Jesús tyikts jetse'e y'ajaj y'atú'kx
(Mr. 9.2-10; Lc. 9.28-36)

¹ Kutojtuk xaaj tse'e je Jesús duvovutsoo'ndi je Pedro, je Santiago, maat je Juan, je Santiago je y'uts, jetse'e apuk duvoo'vdi, jetse'e pyejtti joma ve'e to'k je kopk juu' ve'e kajxm. ² Jem tse'e je Jesús tyikts jeja je'e vyinkujkta. Ve'eme'e je vyiijn je y'aaj y'ajaj y'atú'kx ax jo'n je aampa xaaj; ve'eme'e je vyit vyimpijit va'ajts poo'p, ve'em ax jo'n je kujajpa je kuta'kxpa. ³ Van'it tse'e vya'kke'xti jeja je'e vyinkujkta je Moisés maat je Elías, jetse'e je Jesús dumaatnakyojtsjidi. ⁴ Van'it tse'e je Pedro dunuujmi je Jesús:

—Maja Vintsán, joy xa je'e ve'e ku aatse'e yaja n'it! Pan mtsajkp, va'ants aats dupumu toojk je pi'k ojts atyajk: to'k mits mje'e, jets to'k je Moisés jye'e, jets jado'k je Elías jye'e.

⁵ Kojtspna tse'e je Pedro vye'na ku ve'e yo'tsjidi to'k pak je vínuts juu' ve'e ajajp atá'kxp. Jep tse'e vínuts akujkp yakmotu to'k je ayook juu' ve'e vaamp:

—Ya'a xa ve'e ats je n'Onuk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp, ooyts ats ya'a ve'e ntuntukxoonduk. Amotunaxta juu' ve'e kyajtsp.

⁶ Ku ve'e je ixpajkpatajk du'amotunajxti, van'it tse'e je vyiijnnda je y'aajta dutukpaatti je naax kux tsa'kidu ve'e ooy. ⁷ Van'it tse'e je Jesús vyinkutámijidi, jetse'e je kya'aj tyuknukoojnidi, jetse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—Pojtukta. Kadi mtsa'agada.

⁸ Ku ve'e kyoojvukti, ka'a tse'e du'ukpan'ixtini, je Jesusji ve'e.

⁹ Vajntktinup tse'e jem kopk viinn vye'nada, jetse'e je Jesús jidu'um pyavaajnjidi:

—Ni pana ve'e xkatukmumaayduktat juu' ve'e tux'ixta, van'itnume'e ku atse'e n'oo'kut jets atse'e njoojntypajknuvat, ats, je Jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Je Yaknapejtpa Juan je jayu duyakvimpijit je Nte'yam maat
(Mr. 9.11-13)

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk y'amotutúvijidi:

—¿Tyajxse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk vya'anda jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e too'vajkp je Elías myiinnuvat jets ka'a ve'e je Cristo?

¹¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Tyúvam xa je'e ve'e jets miimpe'e too'vajkp je Elías, je'e tse'e nujom duyak'o'yinuvap. ¹² Ax atsts miitse'e nnuujmidup jets ojts je'e ve'e, ka'ats je'e ve'e je jayu dunujá'vidi jets pan je'e ve'e, tyoonduts je'e ve'e ve'em ax jo'n dutsojkti. Nay ve'em pat's atse'e ntsaachpaa'tut jem je'e kya'mda, ats, je Jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

¹³ Van'it tse'e je ixpajkpatajk dvinmótudi jets je Yaknapejtpa Juaane'e je Jesús tyijp je jayu juu' ve'e ve'em ax jo'n je Elías.

Ku je Jesús duyakjotkqadaaky to'k je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap

(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

¹⁴ Ku ve'e jye'ydi joma ve'e je numay jayu vye'nada, van'it tse'e to'k je yaa'tyajik dūvinkutami je Jesús, jetse'e dūvinkoxkteni, jetse'e vyaajñ:

¹⁵ —Vintsán, tukmo'otu to'k aaj ats je nmajntk kux je ko'opya'amap je'e ve'e pajkup jetse'e ooy tyuntsaachpaa'ty, may naxani tse'e ñaxvívup, to'ma jaty tse'e jyanvívupa jets to'ma jaty tse'e ñavívupa. ¹⁶ Ta xa atse'e ya m'ixpajkpatajk njatuknuminda, ax ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e duyakjotkqada'aktat.

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—iMiits xa je'e ve'eda juu' ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vidup jets ka vintúvup je'e ve'e juu' ve'e mtoondup! ¿Joma vaat atse'e njaa'kja'ítut miits maatta jetse'e njaa'kjamuténadat? Yakminda je pa'am jayu.

¹⁸ Ku ve'e duyaknajkxti, van'it tse'e je Jesús dūtuknuujmi je ko'oyjáyuvap juu' ve'e je pa'am jayu jem jya'vin kajxm, jetse'e je ko'oyjáyuvap tyukvaat-sjini. Tun je'yji tse'e jyotkqadaakni.

¹⁹ Ux'ook tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk apuk myukojsjidi, jetse'e y'amotútúvijidi:

—¿Tyajxs aatse'e xka'o'yixji jets aatse'e je ko'oyjáyuvap nyakpítsumut?

²⁰ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Je'e kajx ku ve'e je Nte'yam vee'nji xjaanchjávada. Tyúvam xa atse'e nva'añ, pan mjajejptupts miitse'e je jaanchja'vin jem mja'vin kajxmnda, oyvinoxupa ax jo'n to'k je mostaza taamt, kum'o'yixjada tse'e jetse'e xnaajmadat ya kopk: “Ke'eku yaja jets najkxu viijnk tsov”, ke'ekupts je'e ve'e je kopk. Ka'a xa miitse'e ti mka'o'yixjadat pan mjaanchja'vidupe'e je Nte'yam. ²¹ Ax je ko'oyjáyuvap juu' ve'e ve'em, je'e'yji tse'e o'yixjup jetse'e duyakpítsumut ku ve'e je jayu chapkats jets ku ve'e je jayu y'ayooja.

Ku je Jesús je y'oo'kun du'ava'ninuva

(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

²² Namvaate'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dumaatvidutta jem galiléait y'it jootm, van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Yakpámupts atse'e jem je jayu kya'm, ²³xyak'oo'ktapt atse'e; ax kutoojk xaajts atse'e njoointykpajknuvat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Ooy tse'e je xipajkpatajk dūtunnutsaachvinmaaydi.

Je tsaptujkpit kupa'mun

²⁴ Ku ve'e jye'ydi jem capernaamit kyajpun kajxm, van'it tse'e je tsaptujkpit kupa'mun pakmojkpa dūvinkutámidi je Simón Pedro, jetse'e dunuujmidi:

—¿Ka'a ve'e dupum je myak'ixpajkpada je tsaptujkpit kupa'mun?

²⁵ Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Ve'em, kyuvejtp xa je'e ve'e.

Ku ve'e je Pedro tyajki jep tujkp, van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Vintsos mitse'e mvaampa, Simón? ¿Pan tse'e y'amótudup je kupa'mun jets je putajkin je yakkutojkpada juu' ve'e yaja naxviijn: je jyáyuda, ukpu je viijnk jayu ve'e?

²⁶ Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Je viijnk jayu ve'e.

Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan ve'em xa ve'e, ka'a tse'e je jyayu kyuvetta. Nay ka'avats uu'me'e xtukkadaakumduva jetse'e mpa'mumdat je tsaptujkpit kupa'mun. ²⁷ Ax je'e kajx tse'e jetse'e dukako'oyjavadat juu' ve'e nto'numdup, najkxu tse'e jeja maja na'akaya pa'ayi jetse'e x'akójat to'k je tuk'ajkxmajtsun jo'kun. Je muto'k ajkx juu' ve'e myakpitsumup, jep tse'e y'avup xpaatut to'k je meen juu' ve'e nupaadap numejtsk je jayu je tsaptujkpit kupa'mun; je'e tse'e mmo'op je jáyuda ats kajx jets mits kajx.

18

Je'e pane'e dunumájp (Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

¹ Ve'em tse'e jyajty van'it, jetse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi. Van'it tse'e je Jesús du'amotutúvidi:

—¿Pan tse'e dunumájikajxp juu' ve'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm?

² Van'it tse'e je Jesús dyaaxji to'k je pi'k ónyk jetse'e jeja je'e y'itukujkta dupuujm, ³ jetse'e vyaajñ:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets pan ka'a miitse'e mvimpitta jetse'e m'íttat ax jo'n je pi'k ónyk, ka'a tse'e mtákadat jem je Nte'yam y'am kya'm. ⁴ Ax ve'em tse'e, pan pan tse'e napyajmjup nuu'k aaj nuu'k joot ax jo'n ya pi'k ónyk, je'e tse'e dunumájikajxp juu' ve'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm.

Kutsa'aga xa ve'e ooy ku ve'e je jayu ntukmasookumdat je Nte'yam je tyoo' (Mr. 9.37, 42-48; Lc. 9.48; 17.1-2)

⁵ Je jayu pan pane'e ats kajx oy jayu napyajmjup maat to'k je pi'k ónyk ax jo'n ya'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñnapyajmji ats maat. ⁶ Ax opyana pan pane'e dutukmasookp je Nte'yam je tyoo' to'k je pi'k ónyk juu' atse'e xjaanchja'vip, nuyojk oy tse'e kuy'ijtxju je jayu jetse'e to'k je paan taak yaktukyuktsum jetse'e yakmaaxnavíppini joma ve'e kaak.

⁷ ¡Ayooon xa je'e ve'e je jyoota je jayu juu' ve'e tsuunidup yaja naxviijn, kux may viijn je'e ve'e juu' ve'e je jayu duyaktokintoomp! Ka'a xa ve'e yaja ñunka'ítut je yaktokintoompa. ¡Ax ayoots je'e ve'e je jyoot je jayu juu' ve'e je myujayu dutukmasookp je Nte'yam je tyoo'!

⁸ Je'e kajx tse'e, pan to'k xa ve'e je mka'aj ukpu je mtek myaktokintónjada, tunkuspóxtats jets uxvívupta, kux nuyojk oye'e kañoon uk pakñoon m'íttat jetse'e xjayejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jets ka'a ve'e ku ve'e mejtsk ka'ajax uk mejtsk tékax myakjanvíppidinit joma ve'e xa'ma kajx je jaajjn tyoy. ⁹ Ax pan to'k tse'e je mvíijn myaktokintónjada, tunyákpítsumdats jets uxkojta, kux nuyojk oye'e to'k ado'om víijnax m'íttat jetse'e xjayejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jets ka'a ve'e ku ve'e mejtsk ado'om víijnax myakjanvíppidinit joma ve'e xa'ma kajx je jaajjn tyoy.

Je carnero juu' ve'e tokih'ijtp tukmu'a'ixmojkin (Lc. 15.3-7)

¹⁰ Yakkópkada ooy jets ni pana ve'e xkavíijnk'íxtat ya pi'k ónykta, kux vaamp atse'e jets jeme'e tsapjootm je yaangeses duvin'ixta xa'ma kajx ats je nTee', juu' ve'e jem tsapjootm. ¹¹ Kux je'e xa atse'e nnumiimp jets atse'e nyakts'o'okut pan pan jatye'e tokih'ijttup, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka ljtp.

¹² ¿Vintsose'e xnasávada? Pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e numókupx je carnero dujayejpp jetse'e to'k yo'tyóki, myasaakpts je'e ve'e je numajktupxuk maktaaxtojt carnero jetse'e najkx jem tonun víinn tonun kajxm du'ixta juu' ve'e tuyo'tyóki, ¿ve'em xaja? ¹³ Pan pyaatyp tse'e, nuyojk

tse'e dütukxoondukut je carnero juu' ve'e tu'ukyo'tyókini jets ka'a ve'e je numajktupxuk maktaaxtojt juu' ve'e kayo'tyókidup. ¹⁴ Nay ve'empa tse'e je n'Tee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, chajkpts je'e ve'e jetse'e ni to'ka ya pi'k ónuk kúkyavintoki.

Vintso ve'e dutsak jetse'e je uts je ajch jets je uts je tsa'a yaktokinmee'kxtat (Lc. 17.3)

¹⁵ Pan mmutokintoojnup xa ve'e nuto'k je m'uts je m'ajch ukpu nuto'k je m'uts je mtsa'a, maatnakyótsjuts akumejtskji jetse'e xtuknaajmat. Pan mkats'amotunajxup tse'e, mnayja'vijidinuvap tse'e uts ajch ukpu uts tsa'a.

¹⁶ Ax pan ka'a tse'e mka'ts'amotunaxyju, vóvuts nuto'k ukpu numejtsk je jayu, ve'em tse'e numejtsk ukpu nutoojk du'amotunáxtat. ¹⁷ Ax pan ka'ats je'e ve'e yak'amotunajxtuva, vaajnats je jaanchja'vivatajk joma ve'e ñay'amókajada. Pan ka'ats je'e ve'e yak'amotunajxtuva, ve'em tse'e xjávát ax jo'n to'k juu' ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vip ve'em tse'e xjávát ax jo'n je kupa'mun pakmojkpa.

¹⁸ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada: Juu'ts miitse'e je jayu myakajjtjidup jetse'e dütóndat, ve'em tse'e y'ijtnit; jets juu' miitse'e je jayu mkayakajjtjidup jetse'e dütóndat, ve'em tse'e y'ijtpat.

¹⁹ Nnuujmiduvapts ats miitse'e jets pan numejtsk miitse'eda yaja naxviijn to'k je vinma'yun xjayepta ku ve'e juu' x'amótuda, mmo'ojadapts miits je'e ve'e juu' ve'e m'amótudup ats je n'Tee', juu' ve'e jem tsapjootm. ²⁰ Kux pan joma xa ve'e je jayu numejtsk ukpu nutoojk ñay'amókajada ats kajx, je'e maattats atse'e n'it.

²¹ Van'it tse'e je Pedro ojts je Jesús du'amotutúva:

—Maja Vintsán, ¿vinxup naxts atse'e ntokinmee'kxut ats je n'uts ukpu ats je n'ajch ku atse'e xmutóktún? ¿Vuxtojtúk nax vine'e?

²² Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Ka'a xa ats mitse'e nnuujma jets vuxtojtúk nax, kamachoo'vna ve'e.

Je toompa juu' ve'e dukatokinmee'kx je myujatyoo'

²³ Tun vinkopk je'e ve'e jetse'e xtokinmee'kxtat je jayu juu' ve'e mmutokintoojnjudup. Kux juu' xa ve'e je Nte'yam tyuump, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k je yakkutojkpa juu' ve'e duyójuvaa'nuvaamp je tyoompatájk juu' ve'e muyójjidup. ²⁴ Ku ve'e dukuvejt'ukvaandi, van'it tse'e duyaknajkxti to'k juu' ve'e tukmuyójjijup je meen juu' ve'e yaknumutoomp miijl joojnt am. ²⁵ Ax ka'a tse'e je toompa dütimaada pan ti ve'e tyukkuvútup je yoj, je'e kajx tse'e je vyintsán vyaajñ jetse'e yaktóok'kut maat je y'ónuk je ñuda'ax, nay ve'empa ve'e nujom yaktóok'kkáxut juu' ve'e y'ixp jyayejpp, ve'em tse'e kudukuvejt je yoj. ²⁶ Van'it tse'e je toompa dývinkoxkteni je vyintsán jetse'e jidu'um dumunoo'kxtk: “Vintsán, tonu je maa'yun, jaa'k'a'ixu jave'e'n jets ats mitse'e nujom nmukuvétut.” ²⁷ Van'it tse'e je vyintsán tyukmo'tji jetse'e je yoj dume'e'kxji, naspaka tse'e duyaktaajñ.

²⁸ 'Ax ku tse'e je toompa chaa'n, van'it tse'e dumaa'tnavyaatji to'k je myumutoompa juu' ve'e tukmuyójjijup je meen juu' ve'e yaknumutoomp mókupx xaaj. Van'it tse'e dumajch jep yo'ktup jetse'e duyukpeejn, jetse'e dunuujmi: “¡Mukuvétu ats juu' atse'e xtukmuyójjip!” ²⁹ Van'it tse'e je mayoj je yojuvaa'mpa dývinkoxkteni jetse'e dumunoo'kxtk: “Tonu je maa'yun, jaa'k'a'ixu jave'e'n jets ats mitse'e nujom nmukuvétut.” ³⁰ Ax ka'ats je'e ve'e dukuvujk, yakjapyoxuntakpaajmju tse'e van'it paat kumume'e myukuvétjut. ³¹ Ku ve'e je vyijjnk mumutoompa du'ixti vintso

ve'e jyatki, ñu'tsaachvinmaaydu tse'e jado'k je mutoompa, van'it tse'e ojts je vyintsán du'vaajnjada nujom vintso ve'e jyajty ñajxy. ³² Van'it tse'e je vintsán dunukejxi je toompa jetse'e jidu'um dunuujimi: "iMits, ko'oy toompa! Nme'e'kxji xa ats mitse'e je myoj ku atse'e xmunoo'kxtk, ³³ ve'emts mitse'e kuxtukmo'tpa je mmujatyoo' ax jo'n ats mitse'e ntukma't." ³⁴ Ooy tse'e tyun'ejki je vintsán, je'e kajx tse'e duyakjapyoxuntakpaajmji van'it paat ku ve'e nujom je yoj dukuvétut.

³⁵ 'Nay ve'em tse'e ats je nTee', juu' ve'e jem tsapjootm, ka'ats je'e ve'e mtokinmee'kxjuduvat pan ka'a ve'e to'k aaj to'k joot xtokinmee'kxta je m'utsta je m'ajchta jets je m'utsta je mtsa'ada.

19

Ku je jayu je navyajkun duyakvintsa'kintóki (Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

¹ Ku ve'e je Jesús kyojtskujx, van'it tse'e choo'nni jem Galilea jetse'e ñujkx jem judéait y'it jootm, jem'e'e jado'k ado'om Jordán maja napa'am ñajxy.

² Numay tse'e je jayu pyanajkxjidi. Jem tse'e je Jesús duyakjotkadaakni je pya'am jáyuda.

³ Van'it tse'e je fariseotajk divinkutámidi je Jesús jetse'e dutukkats'íxtada. Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—¿Yakjajtype'e je pava'nun jetse'e je yaa'tyajik je ñuda'ax dumasooknit je nak maat otyi kajxa?

⁴ Van'it tse'e y'atsaajv:

—¿Ka'ana miitse'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp xkotsta jets ku ve'e je Nte'yam je jayu duyaktsoo'ntk, to'k je yaa'tyajik jets to'k je ta'axtajk, ve'em tse'e duyaktsoo'ntk? ⁵ Vaampa tse'e jidu'um: "Je'e kajx xa ve'e je yaa'tyajik je tyee' je tyaa'k dumasooknit jetse'e dumaaatnamyojki'ni je ñuda'ax, ve'em tse'e numejtsk y'ijttinit ax jo'n to'k jáyuij." ⁶ Je'e kajx tse'e, juu' xa ve'e je Nte'yam tuduyaknamyukju, ni pánats je'e ve'e dukayaknavya'kxjut.

⁷ Van'it tse'e du'amotutúvidi:

—Pan ve'emam je'e ve'e, ¿tyajxse'e je Moisés vyaajñ jets ve'eme'e y'oya jetse'e je nak maat je ta'axtajk yakmasooknit?

⁸ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Je'e kajx tse'e je Moisés myakjajtxjidi jetse'e je mnuda'ax xmasooktinit je nak maat kux makke'e je mkuvajk xpamda; ax ku tse'e je Nte'yam je jayu duyaktsoo'ntk yaja naxviijn, ka'a tse'e ve'em y'ijt. ⁹ Ats xa miitse'e nnuujmidup jets pan pane'e je ñuda'ax dumasookp, pan ka je'e kajxap ku ve'e duyakvintsa'kintóki je navyajkun, yakvintsa'kintókipts je'e ve'e je navyajkun ku ve'e je viijnk ta'axtajk dupuk.

¹⁰ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk vyaandi:

—Pan ve'em xa ve'e je yaa'tyajik jyaty ku ve'e je ñuda'ax dumasookni, nujojik ojts je'e ve'e ku ve'e je jayu kyanavyukju.

¹¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'a xa ve'e dupaa'ty du'akeega jetse'e anañujoma je jayu ñavyákjadat, je'ejyi ve'e pan pan jatye'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e ve'em dutóndat.

¹² May viijn xa ve'e pan tyajxe'e je yaa'tyajik je ta'axtajk dukamaatnayjayépjü: jem tse'e pan pan jatye'e ve'em dumuke'xidup, jempa tse'e pan pan jatye'e je jayu ve'em toojnjudup, nay jempa tse'e pan pan jatye'e dukamaatnayjayépjüdup je ta'axtajk kux ve'eme'e dumasóvada jets nujojik oye'e je Nte'yam dumutóndat dumupáktat anaaydum. Ax pan pan jatye'e

o'yixjudup jetse'e ñavyájkadat, va'an tse'e dukuvakta je ayook juu' atse'e tunkats.

*Ku je Jesús dunutsapkajts je pi'k ónukta
(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)*

¹³ Van'it tse'e je Jesús dutuknunjxkti je pi'k ónukta jetse'e je kya'aj dutuknukónut jetse'e dunutsapkótsut. Van'it tse'e je ixpajkpatajk dutuknuujmidi pan pan jatye'e je pi'k ónuk duyaknajkxtu. ¹⁴ Van'it tse'e je Jesús vyaajñi:

—Masó'okta jets atse'e je pi'k ónuk xnumíndat, ka'a ve'e xkayakajtjadat, kux je'e pan pan jatye'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm, ve'emts je'e ve'e ax jo'n ya pi'k ónukta.

¹⁵ Van'it tse'e je kya'aj dutuknukaajn je pi'k ónukta, jetse'e chaa'n.

*Ku je Jesús dumaatnakyojtsji to'k je mootsk ónuk juu' ve'e kumeen
(Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30)*

¹⁶ To'k nax xa ve'e to'k je mootsk ónuk je Jesús dUVinkutami, jetse'e du'amotutuvi:

—Oy yak'ixpajkpa, ¿juu'se'e oy jets atse'e ntónut jets atse'e njayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Nte'yam atse'e xti'j ku ve'e mva'añ jets oy atse'e? To'kji xa je'e ve'e pane'e oy, je Nte'yamts je'e ve'e. Ax pan mtsajkpts mitse'e jetse'e xjayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, kutyónuts je pava'nun.

¹⁸ Van'it tse'e je mootsk ónuk y'atsaajv:

—¿Juu'se'e?

Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Ka'a tse'e myakjaju'oo'kut, ka'a tse'e xyakvintsa'kintókiyut je navyajkun, ka'a tse'e mme'e'tsut, ka'a tse'e je jayu xnuvampétut, ¹⁹ vintsa'aga je mtee' je mtaak, tsoku je mmujantam je mmutaktam ve'em ax jo'n viinm mnachakju.

²⁰ Van'it tse'e je mootsk ónuk y'atsaajv:

—Ku atse'e pi'knum nve'na, van'itanits ats ya'a ve'e nujom nkutyún. ¿Tis atse'e xkajaa'k'ijtip?

²¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan mtsajkp xa mitse'e jetse'e m'ijtnit oy jets va'ajts, najkxu xto'kkajxni juu' ve'e m'ixp mjayejpp jets mooyini je meen je ayoo'va jayu, ve'em tse'e je o'yin xjayeput jem tsapjootm. Ku tse'e ve'em xtónut, van'itts atse'e xpamiinnit.

²² Ku ve'e je mootsk ónuk du'amotunajxy, va'ajts tsaachvinmaayp tse'e ñajkxni, kux maye'e ooy juu' ve'e y'ixp jyayejpp.

²³ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets tso'oxe'e jets je kumeen jayu ñapyámjut jem je Nte'yam y'am kya'm. ²⁴ Ve'em atse'e nva'añ jets ka'a ve'e cho'oxa vintso ve'e je camello ñaxut jep xo'yun jot jaatp, je'e ve'e tso'ox vintso ve'e je kumeen jayu ñapyámjut jem je Nte'yam y'am kya'm.

²⁵ Ku ve'e du'amotunajxti je y'ixpajkpatajk, atuva atoki tse'e dutuntuktaandi jetse'e ñavyaajniji:

—Pan ve'em xa ve'e, ¿pant vine'e o'yixjup jetse'e dujayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

²⁶ Van'it tse'e je Jesús vyin'ixjidi, jetse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—Ka'a xa ve'e je jayu y'o'yixjada jetse'e ñaajkpítsumjadat jep tokin jaatp; ax je Nte'yam, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e je jayu duyakpítsumut jep tokin jaatp, kux nujome'e je Nte'yam juu' y'o'yixkúxju.

²⁷ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Maja Vintsán, nmasokkajxnu xa aatse'e nujom juu' aatse'e n'ixp njayejpp vye'na jets aats mitse'e mpamiijn. ¿Tits aatse'e njayejnup?

²⁸ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets van'it ku ve'e je nam it choo'ndukut, van'it ku atse'e n'ajxtukut jeja ats nkutojkun tsuujntkun kujx, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, m'ajxtktuvapts miitse'e joma ve'e makmejtsk je kutojkun tsuujntkun, miitsta, pan pan jaty atse'e xpamiindu, ve'em tse'e xtokimpayo'oydat je makmejtsk jaka'a juu' ve'e je israeejlit jáyuda. ²⁹ Ax nujom tse'e pan pan jaty atse'e xjaanchja'vidup jets ats kajxe'e dumasooktini je tyajk, je y'uts, je y'ajch, je cha'a, je tyee', je tyaak, je ñuda'ax, je y'ónuk, ukpu je ñaax, yakmo'odapts je'e ve'e mókupx nax je o'yin jetse'e dujayejptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ³⁰ Ax numay tse'e juu' ve'e uxym dunumáidup, je'e tse'e taandinup pik; ax numayva tse'e juu' ve'e uxym dunupi'kidup, je'e tse'e dunumájadap.

20

Je toompada tukmu'a'ixmojkin

¹ Ve'em xa ve'e je Nte'yam je jayu dutoojnjadat ax jo'n to'k je kukam juu' ve'e japyji najkx je toompa du'ixta jetse'e jem chaaydum kam jootm tyóndat. ² Ve'em tse'e dumaatnakyojtsi je toompatajk jets to'k je denario meene'e dumujóydat to'k xaaj. Van'it tse'e dupakejxti jem kyam jootm.

³ Taaxtojtuk yaaxp tse'e vye'na, van'it tse'e vyimpijtnuva jem maaly jootm jetse'e du'ix jets jeme'e je jayu juu' ve'e toonk'ixtidup. ⁴ Van'it tse'e dunuujmidi: “Najkxtuva miits mtonda jem ats nkam jootm. Ve'em ats mitse'e nmujóydat ax jo'n dupaa'ty du'akeega.” Najkxtuts je'e ve'e. ⁵ Kujk xaaj jo'n tse'e y'o'jtsnuva jem maaly jootm. Nay vanxúppjam tse'e dutoonnuva. Nay vanxúppjam tse'e dutoonnuva ku ve'e y'o'jtsnuva toojk yaaxp. ⁶ Ax mugooxk yaaxp tse'e vye'na ku ve'e y'o'jtsnuva jem maaly jootm. Jem tse'e dujaa'kpaaty je jayu. Van'it tse'e dunuujmidi: “¿Tyajxts miitse'e yaja mxaaxta? ¿Tyajxe'e mkatonda?” ⁷ Van'it tse'e y'atsoovdi: “Ni pana xa aatse'e xkatoompaváv.” Van'it tse'e je kukam y'atsaajv: “Najkxtuva miits mtonda jem ats nkam jootm.”

⁸ Ku ve'e je it cho'oini, van'it tse'e je kukam dunuujmi je yaktoompa: “Yaaxjada je toompada jetse'e xmujóydat, je'e ve'e mmujóydat too'vajkp juu' ve'e ux'ook tutyoonktákada.” ⁹ Ku ve'e jye'ydi je'eda juu' ve'e tajkidu toompa mugooxk yaaxp, kaktok je denario meen tse'e yaktukmujooydi. ¹⁰ Ax kuts je'e ve'e jye'ydi juu' ve'e too'vajkp toonktajkidu, ve'em tse'e y'ukvinmaaydi jets nuyojke'e kuyakmooydi; ax to'k je denario meenjam tse'e kajje'e yakmooyduva. ¹¹ Ku ve'e yakmujokyajxti, van'it tse'e je kukam dvinjojtspjetti. ¹² Jidu'um tse'e vyaandi: “Ya'áda juu' ve'e ux'ook tutyoonktákada, to'k hoorajits ya'a ve'e tutyonda, nay vanxupts ya'a ve'e txmujoooyduva ax jo'n aats; xanajxpts aatse'e tunjatún, ve'emts aatse'e je an tunjamutena ve'emts aatse'e je toonk tunjamutena.” ¹³ Ax jidu'um tse'e je kukam dunuujmi nuto'k je'eda: “Mex, ka'a xa ats mitse'e nko'otyuujnja. ¿Ka ve'emap uu'me'e tunkojtsmojkum jets to'ke'e je denario meen nmujóyut?

¹⁴ Ta xa mitse'e myakmujoy, najkxsnits. Átsam xa ya'a ve'e nmó'ovaampy

vanxúppjam juu' ve'e ux'ook tutyoonktáka ax jo'n ats mitse'e tunmujoy. ¹⁵ O'yip xa ve'e jetse'e ats nje'e nyaktónut ax jo'n atse'e ntsak. ¿Uk mko'oyja'vipe'e ku atse'e je maa'yun ntun?"

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Ax ve'em tse'e, pan pan jaty xa ve'e ux'ookidup, ñumájadaps je'e ve'e; pan pan jaty tse'e dunumájidup, ux'ookadaps je'e ve'e. Numay xa ve'e pan pan jatye'e yakyaaxjidup; nu'eejyidats je'e ve'e pan pan jatye'e yakvinkoondup.

Ku je Jesús du'ava'ninuva je y'oo'kun
(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

¹⁷ Jéjani tse'e je Jesús vye'na too' aajy, jeme'e Jerusalén ñujkx, van'it tse'e apuk duvaajv je ñumakmejtsk ixpajkpatajk, jetse'e dunuujmidi:

¹⁸ —Jem tse'e Jerusalén nja'mda. Jemts atse'e nyakpámút jem je tee' tajk je vyintsán kya'mda jets jem je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk kya'mda, je'ets atse'e xtuknuvánadap je n'oo'kun ¹⁹ jets atse'e xpámdat jem je jayu kya'm juu' ve'e ka je israeejlitap. Je'ets atse'e xnuxi'iktap xtukxi'iktap jets atse'e xvóptat jets atse'e xyakcruuzpéttat. Ax joojntykpajknvapt atse'e kutoojk xaa, ats, je Jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

Juu' ve'e y'amotu je Santiago maat je Juan je tyaakta
(Mr. 10.35-45)

²⁰ Van'it tse'e je Jesús vyinkutámiji je Zebedeo je ñuda'ax maat numejtsk je y'ónukta, je Santiago jets je Juan. Van'it tse'e je ta'axtajk dvincoxkteni je Jesús, je maa'yune'e y'amotuvuvaampy. ²¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Tise'e mtsajkp jets ats mitse'e ntoojnjat?

Jetse'e je ta'axtajk y'atsaajv:

—Va'anú mits to'k aaj jets jeme'e mkutojkuñ jootm ats ya nmajntk y'ajxtktini, to'k jeja m'aka'yun pa'ayi jets jado'k jeja m'anajapa'ayi.

²² Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je Santiago maat je Juan:

—Ka'a xa ve'e xnujávada ti ve'e m'amótudup. ¿M'o'yixjudupe'e jetse'e je tsaachpaatun xyaknáxtat juu' atse'e nyaknápup, uk m'o'yixjudupe'e jetse'e xmuténadat ve'em je tsaachpaatun ax jo'n atse'e nmuténat?

Jetse'e y'atsoovdi:

—X'o'yixjup xa aatse'e.

²³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa ve'e, je tsaachpaatun juu' atse'e nyaknápup, myakna-jtuvapt miits je'e ve'e; jets je tsaachpaatun juu' atse'e nmuténap, nmuténiduvapt miits je'e ve'e. Ax je'e tse'e juu' ve'e mtijtup jetse'e m'ajxtktini jeja ats n'aka'yun pa'ayi jets jeja ats n'anajapa'ayi, ka átsapts je'e ve'e xtukkadaakp jets ats miitse'e nmo'oydat, je'e je'e ve'e yakmo'oydap pan pane'e ats je nTee' tyuknupaajmtki.

²⁴ Ax ku tse'e du'amotunajxti je janumajk ixpajkpa, van'it tse'e dumujotma'tti je Santiago maat je Juan. ²⁵ Van'it tse'e je Jesús dyyaaxjidi je y'ixpajkpatajk jetse'e dunuujmidi:

—Mnuja'vidup xa miitse'eda jets je'eda pan pan jatye'e yakkutojktup juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvapta, makk tse'e yakkutokta; ax je'eda pan pan jatye'e dunumájidup je'e maatta, je'e tse'e dupavaandup jetse'e jatyji yaktónut ax jo'n du'oyjávada. ²⁶ Ax ka'ats miitse'e mve'emada. Pan pan xa ve'e dutsojpk jetse'e dunumájat amiitsjida, ve'em tse'e ñapyámjút ax jo'n je mpatto'niva kuy'ij; ²⁷ jets je'e pan pane'e dutsojpk jetse'e dunuvintsánat, ve'em tse'e ñapyámjút ax jo'n je mtoompa kuy'ij. ²⁸ Ve'em ax jo'n ats, je Jayu juu' ve'e

Nupaamduka Ijtp, ka je'ep xa atse'e nnumiimp jets atse'e nyakpattónat, je'e ve'e jets atse'e je jayu mpattónat jets atse'e je numay jayu je tyokin nkuvétut ku ats je'e ve'e nku'oo'kat, ve'em tse'e dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky numejtsk je viints jayu jep Jericó

(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

²⁹ Ku ve'e jem jericoojit kyajpun kajxm choo'ndini, van'it tse'e numay je jayu je Jesús dupanajkxti. ³⁰ Jem tse'e too' pa'am numejtsk je viints jayu chaanada. Ku ve'e dumótudi jets jeme'e je Jesús ñaxy vye'na, van'it tse'e ma'kk vyaandi:

—iVintsán, je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'tk aats to'k aaj!

³¹ Tukna'muxjudu tse'e je jayu jetse'e y'amó'ottat. Ax nuyojk ma'kk tse'e vyaandi:

—iVintsán, je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'tk aats to'k aaj!

³² Van'it tse'e je Jesús vya'ktaajñ, jetse'e vyaajñ jetse'e duyakmíndat je viints jáyuda. Ku ve'e duyakje'ydi, van'it tse'e je Jesús je viints jayu du'amotutúvidi:

—¿Tise'e mtsojktup jets ats miitse'e ntoojnjadat?

³³ Van'it tse'e y'atsqovdi:

—Vintsán, je'e xa aatse'e ntsajkp jets aats mitse'e xyakvin'ixpákut.

³⁴ Tukmo'tjúduts je'e ve'e je Jesús. Van'it tse'e vyinkuto'nijidi. Tun jatyi tse'e je viints jayu vyin'ixpajktini jetse'e je Jesús dupanajkxti.

21

Ku je Jesús tyajki jep Jerusalén

(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ Myutámidup tse'e vye'nada jem Jerusalén, jem joma ve'e je kajpun juu' ve'e Betfagé duxaaj jets je Olivos Kopk, van'it tse'e je Jesús dukejx numejtsk je y'ixpajkpa, ² jetse'e dunuujmidi:

—Najkxta xi pi'k kajpun kujx juu' ve'e xi avinkujk. Jeja tse'e xpaat'at to'k je burra maat je y'ónuk, mukéjadats jetse'e xyakmíndat. ³ Pan m'amotutúvididup tse'e je jayu, ve'em tse'e xnaajmadat: Je Maja Vintsane'e dutsojkp, ax jatyi tse'e dukejxumpijtnuvat.

⁴ Je'e kajx tse'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji juu' ve'e jyaay to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e dujaajy:

⁵ Naajmada jidu'um je jerasaleenit jáyuda:

“Ixu, nuu'k aaj nuu'k joote'e je myakkutojka mnumínjada mnuje'yajada, to'ke'e je pi'k burro dutuktsuuna, je burra je y'ónuk.”
Jidu'um tse'e dujaajy.

⁶ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñajkxti jetse'e dutoondi ax jo'n je Jesús tyukpavaajnjidi, ⁷ jetse'e dutuknuje'ydi je Jesús je burra maat je y'ónuk. Van'it tse'e je vyitta dutukjape'ndi je burro ónuk, jetse'e je Jesús pyejt jem burro ni'kxm. ⁸ Van'it tse'e je numay jayu je vyit duye'pti jeja too' kujk joma ve'e je Jesús ñaxuva'añ vye'na. Jempa tse'e pane'e dupojxtuvap je tuuxux aajy jetse'e jeja to'k too' aajy duyakva'kxta. ⁹ Je jayu juu' ve'e vintoo'vajkjidup jets juu' ve'e pa'ux'ookijidup, je'e tse'e ma'kk vaandu:

—iYakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup! je Nte'yam je kyunoo'kxun maat xa ya'a ve'e juu' ve'e miimp je Maja Vintsán kajx! iYakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je Nte'yam!

¹⁰ Ku ve'e je Jesús jem Jerusalén tyajki, nujom tse'e je jayu ñaajktúvijidi ñaajko'ojntsijidi ti ve'e toojnjup kojtsjup. Jidu'um tse'e ñavyaajnjidi:

—¿Pants ya'a ve'e?

¹¹ Jetse'e je numay jayu y'atsoovdi:

—Ya'a xa ve'e je Jesús, je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit yaja naxviijn, je nazarétit jayu juu' ve'e jem galiléait y'it jootm.

*Ku je Jesús duyakvaach je maja tsaptajk
(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)*

¹² Van'it tse'e je Jesús tyajki jep maja tsaptaktaagujkp jetse'e duvojjpitsumkujx nujom pan pan jatye'e jep ajooydup atoo'ktup vye'na, jetse'e duyakvippumpijtkujx je myeesada pan pan jatye'e je meen duvinkukoondup jets je'e je chuujntkunda pan pan jatye'e dutoo'ktup je pak. ¹³ Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Ve'e tse'e ats je ntajk y'ijtnit je tajk joma ve'e je jayu chapkats.” Ax ve'emts miits ya'a ve'e tuxpaamdini ax jo'n “je aajntk joma ve'e je mee'tspa ñay'amókajada”.

¹⁴ Jep tse'e maja tsaptujkp je viints jáyuda jets je uxket jáyuda je Jesús duvinkutámidi. Yakjotkadaakjidinu tse'e je Jesús. ¹⁵ Ax jotma'ttu tse'e je tee'tajk je vyintsanda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk ku ve'e du'ixti je majin juu' ve'e je Jesús tyuump jetse'e du'amotunajxti ku ve'e je pi'k ónuk mákk kyotsta. Jidu'um tse'e vya'anda: “¡Yakmaja yakjaancha xa ve'e y'ijtnit je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup!” ¹⁶ Van'it tse'e je Jesús dunuujmidi:

—¿Tits, ka'a ve'e xmotu vintso ve'e vya'anda?

Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ve'em, nmótup ats. ¿Ka'ana miitse'e xkotsta je Kunuu'kx Jatyán juu' ya'a ve'e y'ava'nip? Jidu'um tse'e vya'añ:

Ve'em miitse'e xpuujm jetse'e oy tsoj myakmájajat myakjaanchajat je pi'k ónuk, je'e paat juu' ve'e tsi'tstupna. ¿Ka jidu'umap je'e ve'e vya'añ?

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús myasoojkjidi jetse'e ñujkx jem betániait kyajpun kajxm. Jem tse'e chonajxy.

*Ku je Jesús duko'oñukojtsi to'k je higo kup
(Mr. 11.12-14, 20-26)*

¹⁸ Je kujápit tse'e ku ve'e vyimpijtnuva jem Jerusalén, van'it tse'e je Jesús yu'oo'kji. ¹⁹ Y'ix tse'e to'k je higo kup je too' mutám. Van'it tse'e dunuujkx jetse'e du'ixut pan jeme'e je tyaajm. Ax ka'a tse'e dutipaaty jem kup kajxm, tum je y'aajyji ve'e. Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je higo kup:

—¡Ni je vin'ita mkoo'kta'mini!

Tun je'yji tse'e je higo kup tyaatsni. ²⁰ Ku tse'e je y'ixpajkpatajk du'ixti, atuva atoki tse'e tyaandi. Van'it tse'e du'amotutúvidi je Jesús:

—¿Vintsos je'e ve'e je higo kup tun jatyi tutyaatsni?

²¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, pan mjaanchja'vidup xa ve'e je Nte'yam jetse'e mkamejtsvinmáya jets ve'eme'e tyónjut juu' ve'e m'amótudup, ka ya'ajyap tse'e m'o'yixjadap jetse'e xtóndat juu' atse'e je higo kup tuntuuinjja, m'o'yixjuduvape'e jetse'e ya kopk xnaajmadat: “Ke'eku jets nay'apómaja jem maaxy najootm”, ax ve'em tse'e tyónjut. ²² Ax

nujom tse'e pan ti ve'e m'amótudup je Nte'yam ku ve'e mtsapkotsta, pan mjaanchja'vidup tse'e jets ve'eme'e tyónjut juu' ve'e m'amótudup, tónjupts je'e ve'e.

*Je kutojkun juu' ve'e je Jesús jyayejpp
(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)*

²³ Van'it tse'e je Jesús tyajki jep maja tsaptujkp. Ax namvaat tse'e jep yak'ixpuk, van'it tse'e vyinkutámijidi je tee'tajk je vyintsanda jets je israeejlit je myújit jáyuda, jetse'e je Jesús du'amótutúvidi:

—¿Pan tse'e tumna'muxju jets ya'a ve'e xtónut? ¿Pane'e ya kutojkun mmooyjyup?

²⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Nay ve'empats atse'e nvaampa jets atse'e x'atsoovduvat. Pan x'atsoovdupts atse'e, van'itts ats miitse'e nvaajnjadat jets pan atse'e ya kutojkun xmooyp jets ats ya'a ve'e ntun. ²⁵ ¿Pan tse'e je Juan je kutojkun mooyju jetse'e je jayu duyaknapétut? ¿Je Nte'yame'e, ukpu je jayu ve'e?

Ax van'it tse'e dukojtsmojkti. Jidu'um tse'e n'avyaajnidi:

—¿Vintsose'e kunva'numda? Pan va'numdup xa ve'e jets je Nte'yame'e mooyju je kutojkun, jidu'um tse'e xnuujmimdat: “¿Tyajx tse'e xka-jaanchja'vidi juu' ve'e je Juan kyojts?” ²⁶ Ax pan va'numdup tse'e jets je jayu ve'e je kutojkun mooyju, ntsa'kimdupts uu'me'e je numay jayu, kux ve'eme'e anañujoma dujaanchjávada jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa je'e ve'e je Juan y'ijit.

²⁷ Van'it tse'e y'atsoovdi jets ka'a ve'e dunujávada jets pane'e je kutojkun mooyju je Juan jetse'e je jayu duyaknapétut. Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'ats atse'e n'ava'nivat jets pan atse'e ya kutojkun xmooyp jets atse'e ve'em ntun.

To'k je jayu maat numejtsk je myajntk tukmu'a'ixmojkin

²⁸ Jetse'e jyaa'kvaajñ:

—¿Vintsox ya'a ve'e xvinmótuda? Jem xa ve'e to'k je yaa'tyajk, numejtsk tse'e je myajntk. Jidu'um tse'e je kyooop majntk dunuujmi: “Najkxu mtunu jem tsaaydum kam jootm.” ²⁹ Van'it tse'e y'atsaajv: “Ka'a atse'e nnajkxuva'añ.” Ux'ook tse'e vyinmayumpijit jetse'e ojts jem tyun. ³⁰ Ax van'it tse'e dunuujmiva nay vanxúpyam jado'k je myajntk. Ax jidu'umts je'e ve'e y'atsoojvji: “Najkxup ats.” Ax ka'a tse'e ñujkx. ³¹ ¿Pan tse'e dutoon juu' ve'e je tyee' chojk?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je'e ve'e juu' ve'e mutoo'vajkp yaknuujmi.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je yaa'tyajk je myajntk juu' ve'e dukatoon juu' ve'e je tyee' chojk. Napyaaajmjudu ve'e jem je Nte'yam y'am kya'm je kupa'mun pakmojkpada jets je ko'otya'axapta; ax nuyojk tso'oxts je'e ve'e jetse'e jem m'ittat. ³² Kux je'e xa ve'e je Yaknapajtpa Juan ñu'ojts jetse'e mtuk'ixjadat vintso ve'e je Nte'yam dutsak jetse'e mjoojntykadat, ka'ats miits je'e ve'e xjaanchja'vidi, ax jyaanchja'viduts je'e ve'e je kupa'mun pakmojkpada jets je ko'otya'axapta. Ax óyamts miitse'e xja'ixti ku ve'e vyinmayumpijitti jetse'e ñapyaaajmjidi jem je Nte'yam y'am kya'm, ka'ats miitse'e ve'em xtoonduva, ka'a tse'e xjaanchja'vidi juu' ve'e je Juan kyojts.

*Je ko'oy toompatajk tukmu'a'ixmojkin
(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)*

³³ 'Amotunaxta jado'k ya tukmu'a'ixmojkin: To'k xa ve'e je jayu dupuujm je tsaaydum kam, jetse'e duyaknaa'tujk, jetse'e je jot dupuujm jep tsajaatp joma ve'e je tsaaydum yakvinmaa'kxut, jetse'e to'k je pats kajxm dupuujm joma ve'e je chaaydum kam yaknu'ixat. Van'it tse'e dutukmaatkojtsmojkti je yoova toompatajk pan vinxupe'e tyukkada'akjadat ku ve'e dupakmóktat je tsaaydum taajm. Van'it tse'e jékum ñujkx.

³⁴ Ku ve'e je tsaaydum tok aats dupaaty, van'it tse'e je kyukátsivada dukejx jetse'e najkx je yoova toompa du'amótuda pan juu' ve'e tukkadaakjup. ³⁵ Ax myajsttu tse'e je kukátsivada: jem tse'e juu' ve'e vyojptu, jempa tse'e juu' ve'e yak'oo'ktu, nay jempa tse'e juu' ve'e chaka'tstu. ³⁶ Van'it tse'e je tsaaydum kam je vyintsán dujaa'kkejxnuva je kyukátsivada. Nay vanxúppjam tse'e yaktoondinuva nujom juu' ve'e kyejx.

³⁷ 'Ax tun ux'ookani tse'e je myajntk dukejx. Jidu'um tse'e vyaajñ: "Vyintsá'agadap ijk je'e vine'e ats ya n'ónuk." ³⁸ Ax ku tse'e du'ixti je tsaaydum kam je vyintsán je myajntk, jidu'um tse'e ñavyaajñjidi: "Ya'a xa ve'e tukkadakkáxjup ya tsaaydum kam. Va'an duyak'oo'kumda jetse'e nje'eimdat ya tsaaydum kam." ³⁹ Van'it tse'e dumajstti jetse'e duyakpítsumdi joma ve'e je tsaaydum kam, jetse'e duyak'oo'kti.

⁴⁰ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Vintsose'e tyónjadat je tsaaydum kam je vyintsán?

⁴¹ Jetse'e y'atsoovdi:

—Yakjay'oo'kkáxjadap xa ve'e katukma'atam je ko'oy toompatajk jetse'e je viijnk yoova toompa dupámut.

⁴² Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ta miitse'e xkotsta je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp:

Je oy tsaaj juu' ve'e je pojtspatajk myasooktinu, je'e tse'e ojs yakpum joma ve'e dunuvinkopkikux je maja tsaptakpats. Je Maja Vintsán xa ya'a ve'e dutoon,

ax je maja atúvats ya'a ve'e juu' ve'e n'ixumdup.

Ta miits ya'a ve'e xkotsta, ¿ve'em xaja? ⁴³ Miits xa ve'e m'uktukkadaakjudu jetse'e kum'ijtti jem je Nte'yam y'am kya'm. Ax ka'a tse'e jem m'ítat; je Nte'yam tse'e dūvinkoon jetse'e jem y'ijttinit je jayu juu' ve'e kuvajjudup.

⁴⁴ Pan pan xa ve'e kítup jeja tsakujx, tuktajikáxup tse'e; ax pan pan tse'e jem ñi'kxm je tsaaj naxkadaakp, je naxvay jo'n tse'e tyaannit je jayu.

⁴⁵ Ku ve'e je tee'tajk je vyintsanda jets je fariseotajk du'amotunajxti, van'it tse'e dunuja'vidi jets je'e kajxta ve'e ya tukmu'a'ixmojkin dukajts;

⁴⁶ jyamatsuvaandu tse'e, ax ka'a tse'e ve'em dutoondi kux cha'kidupe'e je numay jayu je'e kajx ku ve'e je numay jayu dujaanchja'vidi jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajpax je'e ve'e je Jesús.

22

Je navyajktkun xaq tukmu'a'ixmojkin

¹ Van'it tse'e je Jesús kyojts'ukvaannuva je tukmu'a'ixmojkin maat. Jidu'um tse'e vyaajñ:

² —Je Nte'yam xa ve'e duvoop je jayu jetse'e y'ijttinit jem y'am kya'm. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je yakkutojka juu' ve'e je myajntk dunuxaajto'ni ku ve'e tya'axpujk, ³ jetse'e je tyoompatajk dukejx jetse'e je javyaa'kx najkx duvoovda; ax ka'a tse'e je javyaa'kx jye'ydi. ⁴ Van'it tse'e dukejxnuva je viijnk toompada, jetse'e dunuujmídi: "Naajmada je javyaa'kxta jets apaamdukani atse'e njayep je kaaky je naaj, távani

atse'e nyakjaya'aa'kju ats je ntsapkaaj jets je tãnuuk juu' atse'e tunyakyee'k, avaadani ve'e nujom. Va'an duminda xaajiva." ⁵ Ax ka'a tse'e je javyaa'kx myajapaajmjidi. Jeme'e kyam jootm to'k ñujkx, jado'k tse'e ajooyva atoo'kpa ñujkx, ⁶ juu' tse'e viijnkta, myajtstu tse'e je yakkutojkpa je tyoompada jetse'e dujomtoondi dutitoondi, jetse'e duyak'oo'kti. ⁷ Van'it tse'e je yakkutojkpa ooy tyonjotma'ty, jetse'e je tyoypatajk dukejx jetse'e najkx duyak'oo'kkaxta je'e juu' ve'e duyak'oo'ktu je tyoompada, jetse'e je kyajpun duyaktóydat. ⁸ Van'it tse'e je tyoompatajk dunuujmi: "Aaamdukani xa ve'e nujom je xaaj, ax ka'a tse'e duvinmãtsjada je'e juu' ve'e ojts yakvovda jetse'e myndat. ⁹ Je'e kajx tse'e, najkxu xvomokta jeja too' aajy jetse'e xyakmíndat xaajiva nujom pan pan jatye'e mpaattup." ¹⁰ Van'it tse'e je toompa tajk jeja too' aajy pyitsumdi jetse'e duvomojkkajxti nujom pan pan jatye'e pyaattu, juu' ve'e oy jáyuda jets juu' ve'e ko'oy jáyuda. Ve'em tse'e je tajk y'ujts.

¹¹ Ax ku tse'e je yakkutojkpa tyajki jetse'e du'ix je javyaa'kxta, van'it tse'e dutuk'ixpejt to'k je yaa'tyajk juu' ve'e jep ve'nip, ka'a tse'e dutuktajki je xox juu' ve'e yakmooy je xaaj kajx. ¹² Van'it tse'e je yakkutojkpa ña'muxji: "Mex, çvintso tse'e yaja tumtaka ka je xox maatap juu' ve'e ya xaaj kajx toomp?" Ama'at tse'e tyaajñ. ¹³ Van'it tse'e je yakkutojkpa dunuujmi je tyoompatajk: "Kãtsomda paktsomda jets yakpítsumda jetse'e xpãmdat jem akoo'ts ítum. Jem tse'e numay yaaxtinit jem tse'e numay ñatyatskaa'tjidinit." Jidu'um tse'e vyaajñ je yakkutojkpa. ¹⁴ Ax ve'em tse'e, numay xa ve'e juu' ve'e yakyaaxjidup; nu'eejyjidats je'e ve'e pan pan jatye'e yakvinkoondup.

*Je'e pane'e je kupa'mun yakmo'op
(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)*

¹⁵ Van'it tse'e je fariseotajk du'ukkojtsmojkti pan vintso ve'e je Jesús kuduyakkojtstókidi. ¹⁶ Je'e kajx tse'e je Jesús dutuknukejxti pan pan jatye'e panajkxjudup jets je Herodes je jyáyuda. Jidu'um tse'e je Jesús dunuujmide:

—Yak'ixpajkpa, nnuja'vinup xa aatse'e jets tuv mitse'e je mjáyuvín je mjoojntykin, tyúvame'e je jayu je Nte'yam jye'e xtuk'ix jets ka'ats mitse'e xtsa'aga jetse'e x'avánat juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij, ka'a tse'e xvínmay pan vintso ve'e je jayu mkatsju. ¹⁷ Vaajnjkts aats to'k aaj pan vintso mitse'e mvaampa, çyakjajtpe'e uu'm je mpava'nunamda jetse'e je kupa'mun yakmo'ot je yakkutojkpa César, ukpu ka'a ve'e?

¹⁸ Ax ñuja'vi tse'e je Jesús vintso ve'e je kyo'oy vinma'yunda, je'e kajx tse'e y'atsaajv:

—Mejts'ajta mejtsjootta, çtyajxts atse'e xkatsuvaa'nda? ¹⁹ Tuk'ixta ats to'k je meen juu' ve'e mpaamdudup je kupa'mun.

Van'it tse'e yaktuk'ix to'k je denario meen. ²⁰ Ku ve'e je Jesús du'ix, van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—ÇPan tse'e yam y'apammax, jets pan tse'e yam xyaaj yukja'a?

²¹ Jetse'e y'atsoojvjidi:

—Je yakkutojkpa César ya'a ve'e jye'e.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Mo'odats je César juu' ve'e je César jye'eip, jets mooyduvats je Nte'yam juu' ve'e je Nte'yam jye'eip.

²² Ku ve'e du'amotunajxti, ama'at tse'e tyaandi. Van'it tse'e ñajkxtini.

*Ku je Jesús yak'amotutuvi pan joojntykpajknuvape'e je oo'kpatajk
(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)*

²³ Je xaaj tse'e je saduceotajk je Jesús duvinkutámidi. (Je saduceotajk tse'e vaandup jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvat.) Van'it tse'e je Jesús du'amotutúvidi:

²⁴ —Yak'ixpajkpa, ve'eme'e je Moisés dujatyaañ jets pan oo'kpe'e to'k je yaa'tyajk jetse'e je ñuda'ax dumasa'ak jetse'e ka'a pan y'ónuk, je oo'kpa je y'uts tse'e dupákup je ku'aa'k ta'axtajk jetse'e je y'ónuk jyéjat. Ax je myuto'k mix ónuk tse'e taannup ax jo'n je y'ajch je y'ónuk kuy'ijit. ²⁵ Ax núvuxtojtuk tse'e y'ijitti je uts je ajch. Ta'axpajk tse'e je koop ónuk, van'it tse'e y'oo'kni. Ka'a tse'e je ñuda'ax je y'ónuk duyakjeji. Van'it tse'e je myuto'k uts dupujk je ku'aa'k ta'axtajk. ²⁶ Nay vanxúpiyam tse'e jyajtpa je myuto'k uts. Van'it tse'e je myumejtsk uts nay ve'em jyajtpa. Ve'eme'e jyajtti to'k jado'k je myutojtuk uts paat. ²⁷ Távani tse'e y'oo'kkajxtini vye'na, van'it tse'e y'oo'knuva je ta'axtajk. ²⁸ Ax kuuk tse'e je oo'kpatajk jyoojntypajktinuvat jado'k nax, ¿pánukts vine'e tyuva dunuda'axap je ta'axtajk?, kux va'an núvuxtojtuke'e dupajkti.

²⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Mtoo'tókidup xa miitse'e kux ka'a ve'e xnujávada vintso ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets juu' ve'e o'yixjup je Nte'yam maat. ³⁰ Ku xa ve'e je oo'kpa jyoojntypajktinuvat jado'k nax, ka'a tse'e je jayu y'ukyaa'vyajktiniit ka'a tse'e je jayu y'ukta'axpajktiniit, ve'em xa je'e ve'e y'ijttiniit ax jo'n je ángeles juu' ve'e jem tsapjootm. ³¹ Ax je'e tse'e ku ve'e je oo'kpa jyoojntypajktinuvat jado'k nax, ta tse'e xkotsta juu' ve'e je Nte'yam mtukna'muxjudup jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. Jidu'um je'e ve'e vya'añ: ³² “XNte'yamidup atse'e je Abraham, je Isaac, maat je Jacob.” Je'e kajx tse'e, Ntye'yamivapts je'e ve'e je jayu je Nte'yam pan pan jatye'e jaanchja'vijidu ku ve'e y'oo'ktini, ka'a tse'e je jyootta je jya'vinda y'aa'ka, joojntykidup je'e ve'e.

³³ Ku ve'e du'amotunajxti, atuva atoki tse'e je numay jayu tyaandi ya ixpajkun kajx.

*Je pava'nun juu' ve'e dunumajikajxp
(Mr. 12.28-34)*

³⁴ Ku ve'e je fariseotajk dumótudi jets yak'amote'e je Jesús je saduceotajk, van'it tse'e ñay'amokijidi. ³⁵ Van'it tse'e nuto'k je tsaptujkpit yak'ixpajkpa dukatsavuu'n je Jesús. Jidu'um tse'e dunuu'jmi:

³⁶ —Yak'ixpajkpa, ¿juu's je'e ve'e je pava'nun juu' ve'e dunumajikajxp?

³⁷ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—“Tsokta je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, nujom ja'vin, nujom aaj nujom joot, jets nujom je mvinma'yun maat.” ³⁸ Ya'ats je'e ve'e je pava'nun juu' ve'e dunumajikajxp. ³⁹ Je mumejtsk pava'nun, ve'em jatypats je'e ve'e. Jidu'um tse'e vya'añ: “Tsokta je mmujantamda je mmutaktamda ve'em ax jo'n viinn mnachókjada.” ⁴⁰ Ya mejtsk pava'nunts je'e ve'e dunumajikajxp nujom je Moisés je pyava'nun jets juu' ve'e jyatyandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Ñumajikujxp xa ve'e kux nujome'e je viijnk pava'nun juu' ve'e yakjatyaaan jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, je'e tse'e je jayu tyuk'ixp vintso ve'e dutsak jetse'e je jayu dutóndat pan chojktupe'e je Nte'yam jets je myujantam je myutaktam.

*Je David je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo
(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)*

⁴¹ Jemna tse'e vye'nada je fariseotajk, ⁴² van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Vintsos miitse'e mvaanduva? ¿Pan je'e ve'e je chaan je kyooj je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je yakkutojkpa David je chaan je kyooj.

⁴³ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—¿Vintsose'e je Espíritu Santo duvinma'yunma'a je David ku ve'e je David vyaajñ jets je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo? Kux jidu'ume'e je David vyaajñ:

⁴⁴ Je Nte'yam xa ve'e dunuujmi ats je nMaja Vintsán:

“Ajxtuku yaja ats n'aka'yun pa'ayi namvaat atse'e nyakvintókida pan pan jatye'e mtso'oxpajkjudup.”

⁴⁵ 'Jidu'um tse'e je David vyaajñ jets je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo. Ax ve'em tse'e, va'ajts tse'e yaknujava jets ka je chaan je kyoojyap je'e ve'e je Cristo, je Myaju Vintsampa je'e ve'e.

⁴⁶ Ax je'e juu' ve'e tso'oxpajkjudup, ni pana tse'e kya'o'yixji vintso ve'e kujyaa'k'atsaajv, ni pana tse'e kyoo'knayja'vijini jetse'e juu' dujaa'k'amotutúvat.

23

Ku je Jesús duvintso'y je fariseotajk jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk (Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

¹ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je numay jayu jets je y'ixpajkpatajk:

² —Kyojtsvaatstupe'e je Moisés je pyava'nun je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk jets je fariseotajk. ³ Katsapáktats miits je'e, ve'em tonda ax jo'n mtukna'muxjada; ax ka'a tse'e xtóndat juu' je'e ve'e tyoondup, kux to'k viijne'e juu' ve'e kyojtstup, jado'k viijn tse'e juu' ve'e tyoondup.

⁴ Pyaajmjidupe'e je jayu je pava'nun juu' ve'e va'ajts tso'ox; ax ni vinxupa tse'e dukaputákada jetse'e dukutyóndat je Nte'yam je pyava'nun. ⁵ Ve'emts je'e ve'e nujom dutonda jetse'e je jayu y'ixjadat, maja viijne'e jem ak ni'kxm yukja'a dujayepa je pava'nun jetse'e ñapya'muxjada jem vyimpókkum jets jem kya'm, jetse'e je vyit yaajnit dujayepa. ⁶ Ku tse'e ñajkxta joma ve'e je maja kay je maja uu'k ukpu jep tsaptujkp, tum je'e tse'e chojktup jetse'e dutuktsaanadat je tsujjntkun juu' ve'e tum oojyit. ⁷ Chojktuvap tse'e jetse'e je vintsá'kin maat je jayu kyojtspoo'kxjadat jep maa'y jaatp jetse'e yaknaajmadat “yak'ixpajkpa”.

⁸ 'Ax miitsta, ka'a tse'e ve'em myaknaajmadat “yak'ixpajkpa”, kux mnay'útsjidup mnay'ajchjidup mnay'útsjidup mnacha'ajjidup xa miitse'eda anañujoma. To'kjits je'e ve'e pane'e ijtp je mYak'ixpajkpada, atsts je'e ve'e, je Cristo. ⁹ Ka'a tse'e yaja naxviijn ve'em myaknaajmadat “tee”, kux to'kji ve'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm. ¹⁰ Ka'a tse'e ve'em myaknaajmadat “vintsán”, kux ats, je Cristo, atsjí ve'e nnuVintsánip. ¹¹ Je'e pan pane'e dunumájip miits kajxta, je'ets je'e ve'e pan pane'e mpatto'nijidup. ¹² Pan pan xa ve'e namyájijup, je'e tse'e taannup pi'k; pan pan tse'e naajkpi'kijup, je'e tse'e dunumájap.

¹³ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aaaja mejtsjootta! Miits xa ve'e je too' myak'atojktup jetse'e ve'em je viijnk jayu kyatakadat jem je Nte'yam y'am kya'm, ni viinma tse'e jem mkatákada, ka'a tse'e xyakjatta jetse'e tyákadat pan pan jatye'e jem jatakavaandup.

14 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aahta mejtsjootta! Mpajkjidup xa ve'e je ku'aa'k ta'axtajk je tyajk paat, ax jek tse'e mtsapkotsta, ve'em tse'e xkayaknuke'xnatakava'anda je kyo'oy je'e juu' ve'e mtoondup. Ya'a kajx tse'e je tsaachpaatun nuyojk myakmooydinit.

15 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aahta mejtsjootta! Qoy xa ve'e xtuntoonkada jetse'e qtyo'ka je jayu xtukpanajkxtat juu' ve'e mjaanchja'vidup; ku ve'e ve'em je jayu dukuvuk, mtukvinmajtsjudupts miits je'e ve'e jetse'e mejtsk nax nuyojk chaachpaatnit jem janjootm jets ni ka'a ve'e miitsta.

16 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, je viints vintoo'vajkiva jo'nda! Jidu'um xa ve'e mva'anda: "Pan jem xa ve'e pan pane'e duyaknajxp je maja tsaptajk, ka'ats je'e ve'e vyinkopka jetse'e dukutyonut; ax pan yaknajxypts je'e ve'e je maja tsaptujkpit oro, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e dukutyonut." 17 Ve'em xa miitse'eda ax jo'n juu' ve'e viintsta jetse'e japyayo'oy juu' dutoonduva dukojtstuva. ζJuu' tse'e dujaa'knumajip: je maja tsaptujkpit oro, ukpu je maja tsaptajk juu' kajxe'e je maja tsaptujkpit oro va'ajts y'it jeja je Nte'yam vyinkujk? 18 Mvaanduvap tse'e jidu'um: "Pan jem xa ve'e pan pane'e duyaknajxp je vojxpejtun, ka'ats je'e ve'e vyinkopka jetse'e dukutyonut; ax pan yaknajxypts je'e ve'e je yax juu' ve'e jem vojxpejtun kajxm, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e dukutyonut." 19 iMiitsta, je viints jayu jo'nda! ζJuu' tse'e dujaa'knumajip: je yax, ukpu je vojxpejtun juu' kajx je yax va'ajts y'it jeja je Nte'yam vyinkujk? 20 Je'e kajx tse'e, pan pane'e duyaknajxp je vojxpejtun, ka je vojxpejtunjyap tse'e yaknajxyp, yaknajxpap je'e ve'e nujom juu' ve'e ijtp jem vojxpejtun kajxm, 21 jets pan pan tse'e duyaknajxp je maja tsaptajk, ka je maja tsaptajkkyap tse'e yaknajxyp, yaknajxpap je'e ve'e je Nte'yam, juu' ve'e jem ijtp. 22 Pan pan tse'e duyaknajxp je tsapiootmit it, yaknajxypts je'e ve'e je Nte'yam je kyutojkun tsuujntkun jets je Nte'yam, juu' ve'e jem tsuunip.

23 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aahta mejtsjootta! Mmooydup xa ve'e je Nte'yam je diezmo je muxo'ojkin paat, ax jo'n je menta, je anis, jets je comino; ax ka'a tse'e xmaja pamda je pava'nun juu' ve'e nuyojk vinkopk. Oy xa je'e ve'e jetse'e xpamdat je diezmo; ax vinkopkts je'e ve'e jetse'e xtondat juu' ve'e nuyojk vinkopk, je'ets je'e ve'e jetse'e xtondat juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij jetse'e xjayeptat je tukmo'tun jets je jaanchja'vin. 24 iMiitsta, je viints vintoo'vajkiva jo'nda! Ve'em xa miitse'eda ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e du'aka'ap to'k je pi'k oox jetse'e dunas'ooga to'k je camello.

25 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aahta mejtsjootta! Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e duyakvaatstup jeñi'kxm tsoojvji je tuk'a'ooguin jets je tuk'atojxxin; ax je jyoot, ojtsts je'e ve'e juu' ve'e me'e'tsmuk jets juu' ve'e je ko'oy to'nun kajx je'jip. 26 Miits, fariseotajkta, je viints jayu jo'nda, yakva'atsta too'vajkp je mjootta je mja'vinda, van'itnum tse'e y'oyat jetse'e xtondat je y'oy je'e.

27 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aahta mejtsjootta! Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je oo'kpa jot joma ve'e po'p nupojtspe't, tsoj ve'e jeñi'kxm kye'ex, ax tum je oo'kpa pajk tse'e jep akujkp jets juu' jatye'e axaa'kp. 28 Ve'emts miitse'e mke'exa jeja je jayu vyinkujk ax jo'n je jayu juu' ve'e tuv jayuvidup joojntykidup, ax jep tse'e akujkp je kyo'oy je'e xjayepta jets je mejts'aaj je mejtsjoot.

²⁹ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aajta mejtsjootta! Mnapyaajmjudup xa ve'e ax jo'n kuxvintsa'kidi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Mnupojtspejtup tse'e je ñaxtajkin itta jetse'e xyaktsojapakta je ñupojtspét pan pan jatye'e tuv jáyuvidu joojntykidu. ³⁰ Jidu'um tse'e mva'anda: "Pan aats xa ve'e kunjoojntyki ku ve'e aats je njujpit jayu jyojntykidi, ka'ats aatse'e kuntukpuyak'oo'kidi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta." ³¹ Ve'emts miitse'e viinm mnaajknuke'xnatakajada jets je mjujpit jáyuda ve'e duyak'oo'ktu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ³² Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je mjujpit jáyuda. ¡Tuntonkukáxadats n'it juu' je'e ve'e tyon'ukvaandu! ³³ 'iMiitsta, je tsaan' je chaanda je kyojta! ¿Vintsots miitse'e mkayakpámdat jem janjootm? ³⁴ Je'e kajx tse'e, ntuknúkéxtaps ats miitse'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta jets je jayu juu' ve'e viji kej jets je'e juu' ve'e myak'ixpákjadap; ax jem tse'e juu' ve'e myak'oo'ktap, jempa tse'e juu' ve'e myakcruuzpétap, nay jempa tse'e juu' ve'e mvóptap jep tsaptujkpit jetse'e xjomtónat xtitónat kajpun kajpun. ³⁵ Ax ve'em tse'e xtókinadat nujom je'e juu' ve'e yak'oo'ktu: je Abel xa ve'e oo'k mutoo'vajkp, je'e juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip y'ijit, jets je Zacarias paat, je Berequías je myajntk, je'e juu' ve'e je mjujpit jayu yak'oo'ktu jep maja tsaptaktaagujkp je ja je maja tsaptajk jets je vojxpejtun itakujk. ³⁶ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets je jayu juu' ve'e uxym joojntykidup, je'e tse'e dutókinadap nujom ya kyo'oy je'e.

Ku je Jesús dunuyaaxy je jerusaleenit jáyuda

(Lc. 13.34-35)

³⁷ 'iJerusaleenit jáyuda, jerusaleenit jáyuda, miitse'e myak'oo'ktup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta jetse'e xtsaka'atsta pan pan jatye'e je Nte'yam mtuknúkejxjudup! ¡May nax xa ats miitse'e njapakmokuvaandi, ve'em ax jo'n je tseedaak jep kyeekun pa'tkup je pyi'k ónyk dumu'ux; ax ka'a tse'e xkuvajkti! ³⁸ Íxtats n'it, masa'ake'e tyaannit je mmaja tsaptajkta. ³⁹ Ax ve'emts atse'e nva'añ jets ka'a atse'e x'uk'íxtinuvat, van'ítnume'e ku ve'e je xaaj dupaatnit jetse'e mva'andat: "Je Nte'yam je kyunoo'kxun maat xa ya'a ve'e juu' ve'e miimp je Maja Vintsán kajx."

24

Ku je Jesús du'ava'ni jets kutókiyupe'e je maja tsaptajk

(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

¹ Ku ve'e je Jesús pyítsum jep maja tsaptujkpit, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús dutuk'íxtat je maja tsaptakpats. ² Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿M'íxtupe'e nujom ya mújit tajkta? Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, ni to'kats ya'a ve'e ya tsaaj kyo'oktaannit nukavyet, nujom ya'a ve'e kyutókikajxnit.

Je nujavín juu' ve'e jéjap ku ve'e je itakax tyáminit

(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

³ Van'it tse'e ñajxkti jem Olivos Kópik viindum. Jem tse'e je Jesús chuuna vye'na, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ojs apuk ña'muxjada:

—Vaajnjk aats to'k aaj vin'it ya'a ve'e jyátut ñáxut jets ti nuja'vints aatse'e njayéupup ku ve'e mmiinnuvat jets ku ve'e ya it kyaxuvaannit.

⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Mnay'ixjadap tse'e jets ka'a ve'e pan mvin'aa'njadat, ⁵ kux mindape'e numay juu' ve'e natyijjadap jets ats je'e ve'e, jetse'e vya'andat: "Ats xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit." Ax numay tse'e yakvin'aa'ndat.

⁶ Ax ku tse'e xmótudat jets je atso'oxe'e toojnjinup jets je atso'ox kats, ka'a tse'e mnavynma'yunmó'ojadat, kux nupaamdúkani je'e ve'e jetse'e ve'em tyónjút kyótsjut. Ax ka'anumts je'e ve'e jye'ya vye'nat je itakax, ⁷ kux najkxpe'e je jayu ñacho'oxpákjada to'k nación jets jado'k nación, to'k kutojknit jets jado'k kutojknit. Jéjap tse'e je yooj jets je mákk ojx may viijn. ⁸ Ve'em tse'e je tsaachpaatun du'ukva'anut.

⁹ Van'itts miitse'e jem je jayu kya'm myakpámdat jetse'e myakjomtónat myaktitónat kuxe'e ats xjaanchjávada. ¹⁰ Van'itts atse'e numay xkoo'knatyukpajkjidinit, namyu'ékjadap namyujot'ánjadape'e, jetse'e jem je jayu kya'm ñapyámjadat to'k jado'k. ¹¹ Jéjadap tse'e juu' ve'e natyijjadap je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada. Numayts je'e ve'e je jayu juu' je'e ve'e vyin'aa'ndap. ¹² Nuyókape'e ooy je kyo'oy je'e, je'e kajx tse'e numay kyoo'knachojkjidinit to'k jado'k. ¹³ Ax pan pan tse'e dumuténip je tsaachpaatun, je'e tse'e joojntykinup xa'ma kajx. ¹⁴ Yakvaajnjadape'e je jayu je oy kats je oy ayook pan joma jatye'e chaánada to'k it to'k naxviijn, ve'em tse'e dunujávadat jets chajkpe'e je Nte'yam jetse'e je jayu ñapyajmjidinit jem je'e y'am kya'm. Ku ve'e ve'em tyónjút kyótsjut, ax van'it tse'e ya it kyajxnit.

¹⁵ Je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Daniel, je'e tse'e du'ava'ni je'e pane'e je kunuu'kx it duyakvintsa'kintókiyup. (Va'an duvinmótuvu pan pane'e nakujotsp.) Ku miitse'e x'ixtat jets jem je'e ve'e y'it joma ve'e kyapaa'tyju, ¹⁶ van'it tse'e pan pan jatye'e ve'nadap yaja judeát y'it jaat, va'an tse'e duke'ekta jetse'e ñajkxtat jem tonun viinm kopk viinm. ¹⁷ Jets pan pan jatye'e jem azotea ni'kxm ve'nadap, ka'a tse'e jep tyujkp y'uktajkidinit jetse'e ti duyapítsumdat. ¹⁸ Pan pan jatye'e ve'niduvap jem kam jootm, ka'a tse'e dunuvimpíttat je vyit. ¹⁹ ¡Ayooov xa je'e ve'e je jyootta je ta'axtajkta juu' ve'e kanuva'ajtsap ve'nadap van'it jets pan pan jatye'e yak'onuksitstup vye'nat! ²⁰ Nutsapkotsta jetse'e ve'em kyatónjút ku ve'e xox aats ukpu poo'kxtkun xaaj vye'nat, ²¹ kux van'ite'e je jayu chaachpaa'ttat ve'em ax jo'n ni vin'ita kyatúnjuna ku ve'e ya it choo'ntk jets uxyam paat, jetse'e ni je vin'ita kyoo'ktoojnjinit. ²² Ax ñupaajmtki tse'e je Nte'yam jetse'e duyakkónat je it ku ve'e je jayu chaachpaa'ttat. Pan kujyek xa ve'e je tsaachpaatun, ni pana tse'e kyatso'okut van'it. Ax ñupaajmtki tse'e je Nte'yam jetse'e duyakkónat je it ku ve'e je jayu chaachpaa'ttat, yakkónapts je'e ve'e je jayu kajxta juu' ve'e vyinkoon.

²³ Ax pan jidu'um tse'e myaknaajmada: "Ixta, uxyaja tse'e je Cristo", ukpu "Ixta, uxxim tse'e je Cristo", ka'a tse'e xjaanchjávadat. ²⁴ Kux mindape'e juu' ve'e natyijjadap jets ats je'e ve'e, jets juu' ve'e natyijjadap je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, tyóndapts je'e ve'e je mújít nuja'vin jets je mújít atuva jetse'e je jayu dutukvin'aa'ndat, pan kuy'o'yixjada ve'e jetse'e duvin'aa'ndat pan pan jatye'e je Nte'yam vyinkoon. ²⁵ Ta xa ats miitse'e ntukvinkótsada namka'ana ve'e ve'em jyaty. ²⁶ Je'e kajx tse'e, pan myaknuujmidupe'e: "Ixta, uxxim xa je'e ve'e je Cristo joma ve'e je jayu kyatsuuna", ka'a tse'e xnunajkxtat; uk pan myaknuujmidup: "Ixta, uxep tujkp xa je'e ve'e je Cristo", ka'ats miits je'e ve'e xjaanchjávadat. ²⁷ Kux ve'em ax jo'n to'k je vítsuk yak'ix jetse'e y'ajaj y'atu'kx jem joma ve'e je xaaj pyítsum jets jeja paat joma ve'e je xaaj tyaka, yak'ixpap tse'e oy ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax, ats, je

Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ²⁸ Va'ajts xa ve'e yaknujávát pan joma ve'e je jayu ve'em yakvin'aa'nút, kux joma ve'e y'it je tánuk aa'k, jem tse'e je no'op ñay'amókajada.

Vintso myiinnuvat je Cristo

(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹ Ku ve'e ñáxút je tsachpaatun, tun jatyji tse'e je aampa xaaj vyinkoo'tsat, ka'a tse'e je aampa po'ó y'uk'aannuvat, kustákadap tse'e je maatsa; jets je mákkin juu' ve'e ya tsajmit it, xyityo'oyupts je'e ve'e je Nte'yam. ³⁰ Van'it tse'e jem tsajviinm xpajktinit je nuja'vin jets miimp atse'e, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp; yaxpáktape'e je jayu pan joma ve'e chaanada yaja naxviijn jets atse'e x'íxtat ku atse'e nmiinnuvat jem vínuts jootm je kutojkuñ maat jets ooy je majin maat. ³¹ Van'ite'e ku ve'e je trompeta mák xyo'oxút, nkéxupts atse'e je n'aangelestajk, yaknay'amojkijidinupts je'e ve'e pan pan jaty atse'e nvinkoon vinxup to'k it to'k naxviijn jets je vaat joma ve'e ya tsajmit it kyukaxa.

³² 'Ixta je higo kup. Ku ve'e je y'axén y'a'onuktaka jetse'e je y'aajy pyitsumnuva, mnuja'vidupts miits je'e ve'e jets támani ve'e je xakopk. ³³ Ax nay ve'empa tse'e ku ve'e x'íxtat jets toojnjup kojtsjupe'e juu' atse'e nkajtsp, nujávadats jets támani je'e ve'e vye'nat ku atse'e nmiinnuvat. ³⁴ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets nujom ya'a ve'e tyónjut kyótsjut namka'ana ve'e y'oo'kkáxta ya jayu juu' ve'e úxyam joojntykidup. ³⁵ Káxup náxup tse'e ya tsajmit it jets ya naxviijnit it; ax ats je nkats je n'ayook, ni je vin'ítats je'e ve'e kyapaa'náxút.

³⁶ 'Ka'a tse'e je jayu dunujávada vin'ite'e je xaaj dupaa'tút ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut, ni je aangelesa tse'e dukanujávada juu' ve'e jem tsapjootm, ni atsa tse'e nkanuja'viva, ats, je Nte'yam je y'Onuk, je Dios Tee'ji ve'e dunuja'vip.

³⁷ 'Ve'em ax jo'n tyoojnji kyojtsji ku ve'e je Noé jyojntyki, nay ve'empa tse'e tyoojnjinuvat van'it ku atse'e nmiinnuvat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ³⁸ Ku ve'e je naakukóma kyanaxyna vye'na, kaaydup ook-tup tse'e je jayu, yaa'vyajktup ta'axpajktup, van'it paat tse'e ve'em dutoondi ku ve'e je Noé jep arca jaatp tyajkini. ³⁹ Ax ka'a tse'e dunuja'vidi vin'ite'e myínút je xaaj ku ve'e naakukómadat, van'ítnume'e dunuja'vidi ku ve'e je naakukóma jye'y jetse'e y'oo'kkajxtini. Nay ve'empa tse'e van'it jyajtpat ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax. ⁴⁰ Je xaaj, numejtsk tse'e je yaa'tyajk vye'nadat jem kam jootm, to'k tse'e yakvoovnit, jado'k tse'e tyaannit; ⁴¹ numejtsk tse'e je ta'axtajk jajtsp vye'nadat, to'k tse'e yakvoovnit, jado'k tse'e tyaannit.

⁴² 'Nakuyoojntykajada miits, kux ka'a xa ve'e xnujávada vin'it atse'e nmiinnuvat jado'k nax. ⁴³ Nujávada ya'a, pan kudunujava xa ve'e je kutajk pan vin'ite'e koo'ts je mee'tspa tyakava'añ, joojntyk tse'e ñaajk'ítjut jetse'e dukayakjátut jetse'e je tyajk duyak'ava'atsút jetse'e je pyaamduk yakmee'tsjat. ⁴⁴ Apaamduka ve'e mnaajk'ítjadat, kux kavinmaaype'e mve'nadat ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Je oy ix'ijtpa jets je ko'oy ix'ijtpa

(Lc. 12.41-48)

⁴⁵ 'Je jáyuda juu' ve'e kuvij jetse'e oy dutoonda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n to'k juu' ve'e je toonk oy du'ix'ijtp jetse'e je vyintsán tyukkatákaja jetse'e du'ix'ítut je toompatajk. Van'it tse'e je vyintsán

chaa'n. ⁴⁶ Ax ku tse'e je vyintsán jye'yni, van'it tse'e du'ix jets oye'e dukutyún je ayook juu' ve'e yakta'nuxju. Xoõnts je'e ve'e je ix'ijtpa ku ve'e ve'em je vyintsán pyaa'tyju. ⁴⁷ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets je vyintsane'e tukkatajikikáxjup jetse'e du'ix'ítut nujom juu' jatye'e y'ixp jyayejpp. ⁴⁸ Ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n to'k je ix'ijtpa juu' ve'e dúnasja'vip jets tánape'e je vyintsán, ⁴⁹ jetse'e dujomton'ukva'añ dutiton'ukva'añ je vyintsán je tyoompada, jetse'e je mookjuva dumaatkáy dumaat'uu'k. ⁵⁰ Kavinmaayp tse'e vye'nat je xaaj ku ve'e je vyintsán jye'ynit jetse'e ve'em yakkupaadat. ⁵¹ Van'it tse'e je vyintsán je tsaachpaatun myo'ojut jetse'e pyámjut joma ve'e je jayu juu' ve'e mejts'aa'jax mejts'ootax. Jem tse'e numay yaaxtinit jem tse'e numay ñatyatskaa'tjidinit.

25

Numajk je kiixata'ax tukmu'a'ixmojkin

¹ Jidu'um xa ve'e jyátut maat je jayu pan pan jatye'e ituvaandup jem je Nte'yam y'am kya'm. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n jyajty numajk je kiixata'axta juu' ve'e je tya'kxpa dukoondu jetse'e ñajkxti jeja je navyajkjuva tyak'aajy, je ta'axpajkpa ve'e ojts du'a'ixta. ² Numugooxk tse'e je kiixata'axta oyvintsova juu' dutoonda, jets je janumugooxk, oy tse'e juu' dupayo'oyda. ³ Juu' tse'e oyvintsova juu' dutoondup, ka'a tse'e je aceite dukoondu munuyojk jetse'e je tya'kxpa kudujaa'kpaajmjidi; ⁴ ax juu' tse'e oy juu' dupayo'ydup, kyoõndu tse'e je aceite munuyojk, apuke'e juu' ve'e je tya'kxpa myaat. ⁵ Ku ve'e je ta'axpajkpa tya'ni, manajxtinu tse'e nujom je kiixata'axta. ⁶ Tso'm jo'n tse'e je jayu mak'k kyajts jidu'um: "iUxeme'e myets je ta'axpajkpa; najkxu xmaatnavyaa'tjada!" ⁷ Van'it tse'e je kiixata'ax pyojtukti jetse'e je tya'kxpa du'apaajmtkidi. ⁸ Van'it tse'e je numugooxk juu' ve'e oyvintsova juu' dutoondup, je'e tse'e dunuujmidu je numugooxk juu' ve'e oy juu' dupayo'ydup: "Mooyk aats to'k aaj je m'acéiteda kux pi'tsnupe'e aats ya nta'kxpa." ⁹ Ax jidu'um tse'e je numugooxk y'atsoojvjidi: "Ka'ase'e, kux ka'a xa ve'e xnupaadijmdat; ñoj'óye'e najkxu mj'e xjoyda." ¹⁰ Ax namvaat tse'e ojts dujoyda je y'acéiteda, van'it tse'e jye'y je ta'axpajkpa. Je kiixata'axta juu' ve'e apaamdúkani ve'nidup, myaattajkiduts je'e ve'e xaajiva je ta'axpajkpa. Van'it tse'e je tajk y'atojkní. ¹¹ Ku ve'e jye'ydinuva je numugooxk kiixata'axta juu' ve'e oyvintsova juu' dutoondup, van'it tse'e vyaandi: "iTe', te', yak'avaatsjik aats to'k aaj ya mtajk!" ¹² Van'it tse'e yak'atsoovdi: "Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets ka'a ats miitse'e n'ixada."

¹³ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Nakyujoojntykajadats, kux ka'a ve'e xnújávada ti xaaj ti hora atse'e nmiinnuvat jado'k nax.

Je meen tukmu'a'ixmojkin

¹⁴ Je Nte'yam xa ve'e je jayu duyakkutojkip. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je yaa'tyajk juu' ve'e jékum najkxuvaan jetse'e duvatsaajv je tyoompatajk jetse'e je myeen dutukkatajki jetse'e duyaktóndat.

¹⁵ Nuto'k tse'e dutukkatajki mugooxk je meen juu' ve'e va'ajts tsóvax, jets jado'k mejtsk je meen, jets jado'k to'k je meen. Ax akijpax tse'e chov je meen. Ve'eme'e to'k jado'k dutukkatajki jetse'e duyaktóndat pan vintso ve'e je vijin je kejún dujayepta. Van'it tse'e chaa'n jetse'e jékum ñujkx.

¹⁶ Je toompa juu' ve'e mugooxk je meen yaktukkatajki, yaktompajkkojts je'e

ve'e je vyintsán je myeen jetse'e duyaknuyojki jamugooxk je meen. ¹⁷ Nay ve'empa tse'e je toompa juu' ve'e yaktukkatajki mejtsk je meen, je'e tse'e duyaknuyojki jamejtsk je vyintsán je myeen. ¹⁸ Ax je toompa juu' ve'e to'k je meen yaktukkatajki, je'e tse'e je vyintsán je myeen dutaji.

¹⁹ Ta'ni tse'e je vyintsánda jetse'e vyimpijtnuva. Van'it tse'e nuto'k jaty je tyoompa duvatsaajv jetse'e du'amotutúvidi vintso ve'e je myeen duyakoondi. ²⁰ Too'vajkp tse'e jye'y je'e juu' ve'e yaktukkatajki mugooxk je meen. Myooy tse'e je vyintsán majk je meen; jidu'um tse'e dunuujmi: "Vintsán, mugooxk xa ats mitse'e je mmeen xtukkatajki, uxyájats je'e ve'e jamugooxk juu' atse'e mpajk." ²¹ Van'it tse'e je vyintsán ña'muxji: "Oyse'e, oy toompa xa mitse'e, ve'eme'e juu' xtun ax jo'n yaktsak. Oy tse'e xyaktún juu' ve'e ve'e'n, mayts ats mitse'e juu' ntukkátákat. Tukputuxoojntkikts ats joma ve'e ats je nxoojntkun." ²² Van'it tse'e jye'y je'e juu' ve'e yaktukkatajki mejtsk je meen, myooy tse'e je vyintsán maktaaxk je meen, jetse'e vyaajñ: "Vintsán, mejtsk xa ats mitse'e je mmeen xtukkatajki, uxyájats je'e ve'e jamejtsk juu' atse'e mpajk." ²³ Van'it tse'e je vyintsán ña'muxji: "Oyse'e, oy toompa xa mitse'e, ve'eme'e juu' xtun ax jo'n yaktsak. Oy tse'e xyaktún juu' ve'e ve'e'n, mayts ats mitse'e juu' ntukkátákat. Tukputuxoojntkikts ats joma ve'e ats je nxoojntkun." ²⁴ Ax ku tse'e jye'y je toompa juu' ve'e to'k yaktukkatajki je meen, van'it tse'e je vyintsán dunuujmi: "Vintsán, nnuja'vip xa atse'e jets ka'a mitse'e je tukmo'tun xjayep, je'e ve'e m'amótup juu' ve'e mkanupujkp jets je'e ve'e mpakmujkp juu' ve'e mkatuump. ²⁵ Je'e kajxts ats mitse'e ntsa'ki jets atse'e ojts ya mmeen ntaja. Ax uxyájats ya'a ve'e juu' ats mitse'e xtukkatajki." ²⁶ Van'it tse'e je vyintsán y'atsoojvji: "Mits, ko'oy toompa, ni vinxupa xa ats mitse'e xkatuujnja. Ve'em xa mitse'e mva'añ jets je'e atse'e n'amótup juu' atse'e nkanupujkp jets je'e atse'e mpakmujkp juu' atse'e nkatuump. ²⁷ Kuxtukkatajki xa ve'e je jayu ats je nmeen jetse'e kuduyaknuyojki; ax kuts atse'e kunvimpijtni, van'itts atse'e kunyakvimpijt je meen maat je myunuyojkin." ²⁸ Van'it tse'e yaknuujmimi pan pan jatye'e jem ve'nidup: "Pajkjada ya'a to'k je meen jetse'e xtukkátákadat je'e juu' ve'e dumaat majk je meen. ²⁹ Kux pan pan xa ve'e juu' dujajeyjpp, jaa'kyakmo'op tse'e, ax ve'em tse'e ooy juu' dutunjayéput; ax pan pan tse'e juu' dukajajeyjpp, yakpajkjap tse'e nujom, je'e paate'e juu' ve'e yuu'n ve'e'n jyajeyjpp. ³⁰ Ax ya toompa juu' atse'e xkatoojnijp, yakpítsumdinit jets pamda jem akoo'ts itum. Jem tse'e numay yaaxtinit jem tse'e numay ñatyatskaa'tjidinit." Jidu'um tse'e je toompa je vyintsán vyaajñ.

Ku anañjoma je jayu yaktokimpayoynit

³¹ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Ku xa atse'e je va'ajts aangelestajk nmaatmínut je majin maat, ajxtukupts atse'e jeja nkutojkon tsuujntkun kujx, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ³² Nujom tse'e je jayu juu' ve'e tsuunidup vinxup to'k it to'k naxviijn, je'e tse'e nay'amojkikáxadap jeja ats nvinkujk; ats tse'e apuk mpaamdinup to'k jado'k, ve'em ax jo'n je carnero vinténiva apuk dupum je carnero jets apuk je chivo. ³³ Je jayu juu' ve'e ve'em ijttup ax jo'n je carneeroda, jéjats ats je'e ve'e mpámdat ats n'akayun pa'ayi; jets je jayu juu' ve'e ve'em ijttup ax jo'n je chívoda, jéjats ats je'e ve'e mpámdat ats n'anajapa'ayi. ³⁴ Van'itts atse'e, je Yakkutojkpa, nnaajmadat pan pan jatye'e jeja ats n'akayun pa'ayi: "Míndats miits. Ats je nTee' je kyunoo'kxun maat tse'e m'itta. Tákada yam ats nkutojkon jootm, myak'apaajmtkijidu

xa miits ya'a ve'e ka'anume'e je it choo'nduk vye'na. ³⁵ Kux ku atse'e nyu'oo'kji, xyakkaayduts atse'e; ku atse'e ntaatsi, xmooyduts atse'e je tsoxk naaj; ku atse'e najxa jayu nve'na, xyakmataanduts atse'e; ³⁶ ku atse'e je vit je xox xka'ijti, xxoxtuts atse'e; ku atse'e pajkjuh nve'na, xku'ixtuts atse'e; ku atse'e jep poxuntujkp nve'na, xku'ixtuvats atse'e." ³⁷ Van'it tse'e y'atsóvdat je'eda pan pan jatye'e tuv jáyuvidup joojntykidup: "Maja Vintsán, ¿vin'itts aats mitse'e n'ix jets mitse'e myu'oo'kji, jets aats mitse'e nyakkaaj? ¿Vin'itts aats mitse'e n'ix jets mitse'e mtaatsi, jets aats mitse'e je tsoxk naaj nmooy? ³⁸ ¿Vin'itts aats mitse'e n'ix jets najxa jayu mitse'e, jets aats mitse'e nyakmataajñ? ¿Vin'it tse'e je vit je xox mka'ijtuxji, jets aats mitse'e nxaj? ³⁹ ¿Vin'itts aats mitse'e n'ix pajkjuh ukpu jep poxuntujkp, jets aats mitse'e ojts nku'ix?" ⁴⁰ Van'itts atse'e n'atsóvdat: "Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets nujome'e juu' ve'e mtoojnjidu ats je n'utsatajk, vinxupe'e dukanumaja je jayu, ve'emts je'e ve'e ax jo'n atse'e viinn miits kuxtoojnjidi."

⁴¹ Van'itts atse'e nnaajmadat pan pan jatye'e jeja ats n'anajapa'ayi: "Vinva'kva'atsta ats, ko'oñukótsada, najkxta jem janjootm juu' ve'e xa'ma kajx tooyp, je'e juu' ve'e apaamdukanu ijtj jets'e jem chaachpaattinit je ko'oyjáyuvap maat je kyo'oy aangelestajkta. ⁴² Kux ku atse'e nyu'oo'kji, ka'ats atse'e xyakkaaydi; ku atse'e ntaatsi, ka'ats atse'e je tsoxk naaj xmooydi; ⁴³ ku atse'e najxa jayu nve'na, ka'ats atse'e xyakmataandi; ku atse'e je vit je xox xka'ijti, ka'ats atse'e xxoxti; ku atse'e pajkjuh nve'na jets ku atse'e jep poxuntujkp nve'na, ka'ats atse'e ojts xku'ixta." ⁴⁴ Van'itts atse'e x'atsóvdat: "Maja Vintsán, ¿vin'itts aats mitse'e n'ix jets mitse'e myu'oo'kji, uk mtaatsi, ukpu najxa jayu mve'na, ukpu je vit je xox mka'ijtuxji, uk pajkjuh mve'na, ukpu jep poxuntujkp mve'na, jets aats mitse'e nkaputajki?" ⁴⁵ Van'itts atse'e n'atsóvdat: "Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets nujome'e juu' ve'e mkatoojnjidu je jayu, vinxupe'e dukanumaja je jayu, ve'emts je'e ve'e ax jo'n atse'e viinn miits kuxkatoojnjidi." ⁴⁶ Je'eda tse'e najkxtap joma ve'e xa'ma kajx chaachpaattinit; ax je'eda juu' ve'e tuv jáyuvidup joojntykidup, je'e tse'e najkxtap joma ve'e xa'ma kajx joojntykidinit.

26

Ku je israeeljlit jayu dukojtsmojkti jets'e je Jesús dumátstat
(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Ku ve'e je Jesús vyankujx, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmi:

² —Ax jo'n miitse'e xnujávada jo'n, vajxkm xa ve'e je pascua xaaj dupaa'tut. Je xaajts atse'e jem je jayu kya'm nyakpámut juu' atse'e xtso'oxpajktup, jets atse'e cruuzpét n'ítut, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtj.

³ Van'it tse'e ñay'amojkijidi je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta jets je israeeljlit je myújit jáyuda. Jep tse'e ñay'amojkijidi je Caifás tyak'ap, je'e tse'e ijt tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta van'it. ⁴ Jep tse'e dukojtsmojkti pan vintso ve'e je Jesús dumátstat je taay maat, jets'e'e duyakjaj'oo'kjadat. ⁵ Jidu'um tse'e ñavyaajnjidi:

—Ka'a tse'e nmajsumdat ku ve'e je xaaj tyunjju vye'nat kux ku ve'e je numay jayu yoojmuktat y'ajxuktat.

To'k je ta'axtajk dupaajmji je pa'ajk xoo'kpa naaj je Jesús
(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶ Jem tse'e betániait kyajpun kajxm je Jesús vye'na jem je Simón tyak'am, je'e juu' ve'e leprapajkjuh y'ijt. ⁷ Kaayp tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e

vyinkutámiji to'k je ta'axtajk maat to'k je poo'p tsaaj apajkin juu' ve'e je pa'ajk xoo'kpa naaj dumaat juu' ve'e tsóvax aa'k. Van'it tse'e je Jesús dutukxakteejmukkujx. ⁸ Ku tse'e je y'ixpajkpatajk du'ixti, jotma'ttu tse'e, jetse'e vyaandi:

—¿Tyajxts ya'a ve'e koojyji duyakvintoki? ⁹ Kuyaktaa'k xa ya'a ve'e tsóvax jetse'e je ayoo'va jayu je meen yakmo'ot.

¹⁰ Nūja'vits je'e ve'e je Jesús vintso ve'e vyaandi, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—¿Tyajxse'e xvinma'yunmo'oda ya ta'axtajk? e Oy xa je'e ve'e juu' ats ya'a ve'e tuxtuujnja. ¹¹ M'ittap xa miitse'e xa'ma maat je ayoo'va jayu; ax ka'ats atse'e xa'ma n'uk'ijtnit miits maatta. ¹² Juu' xa ve'e ya ta'axtajk tudutún ku atse'e tuxtuuknüttem ya pa'ajk xoo'kpa naaj, y'apaajmtkipts ya'a ve'e ats je nnunaxtajkin. ¹³ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, pan joma ve'e yaktukka'amáy je oy kats je oy ayook vinxup to'k it to'k naxviijn, yakkojtspaps je'e ve'e juu' atse'e ya ta'axtajk tuxtuujnja, ve'em tse'e yaktukjaa'myejtsnit.

Ku je Judas dukojtsmojkti maat je tee'tajk je vyintsanda

(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

¹⁴ Je Judas Iscariote, nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu, je'e tse'e ojts dumaatnakyótsjada je tee'tajk je vyintsanda, ¹⁵ jetse'e dunuujmidi:

—¿Tis atse'e xmo'odap pan mpuump atse'e je Jesús jem miits mka'mda?

Van'it tse'e tyukvinva'nijidi ii'px majk je meen juu' ve'e plata. ¹⁶ Van'it tse'e je Judas du'ixti pan vintso ve'e je Jesús dupámüt jem je'e kya'mda.

Je Maja Vintsán je y'a'ox

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹⁷ Ku ve'e je muto'k xaaj dupaaty ku ve'e je tsapkaaky yakkay juu' ve'e je levadura dukamaat, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi. Van'it tse'e je Jesús du'amotutúvidi:

—¿Jómase'e xtsák jets aatse'e najkx nyak'oya jetse'e nyaknajxumdat je pascua xaaj a'ox?

¹⁸ Van'it tse'e y'atsaajv jetse'e ñajkxtat jem kajpun kajxm. Ku ve'e du'ixtat to'k je jayu juu' ve'e tyiip, jeja tse'e je'e tyak'aaaj ñajkxtat. Van'it tse'e jyaa'kvaajñ:

—Jetse'e xnaajmadat: “Jidu'ume'e je yak'ixpajkpa vya'añ: Táminup xa ve'e ats je n'oo'kun. Jeja ve'e mta'k'aaaj ats je n'ixpajkpatajk je pascua xaaj a'ox ntukmaatyaknaxuva'añ.”

¹⁹ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dutoondi ax jo'n je Jesús tyukpavaajnjidi, y'apaajmtkidu tse'e je pascua xaaj a'ox.

²⁰ Ku ve'e je it cho'oini, van'it tse'e je Jesús je ñumakmejtsk ixpajkpatajk dumaatnajxti a'óxiva. ²¹ Kaaydup tse'e vye'nada, van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets nuto'ke'e miitsta juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup.

²² Van'it tse'e ooy tyuntsaachvinmapyajkti jetse'e to'k jado'k je Jesús du'amotutúvidi:

—Maja Vintsán, ¿ats je'e vine'e?

²³ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Nuto'k je'e ve'e juu' ve'e je kya'aj tudupum yam plato jootm ats maat, je'ets je'e ve'e juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup. ²⁴ Ax je'emts atse'e mpanujkxp je too' juu' ve'e javyet ijtp ats kajx jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

¡Ax ayooṭs je'e ve'e je jyooṭ je jayu juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup! Nuṷojk oy xa ve'e kuy'ijfuxji je jayu ku ve'e kúkyake'x.

²⁵ Van'it tse'e kyajts je Judas juu' ve'e paajmjínup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjúdup. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Yak'ixpajkpa, ¿ats je'e vine'e?

Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Mits xa je'e ve'e, ve'em ax jo'n viinm tumva'añ.

²⁶ Kaaydup tse'e vye'nada, jetse'e je Jesús dukaajn je tsapkaaky, je Nte'yam dukukojsji, jetse'e dutojkva'kxjidi je y'ixpajkpatajk. Van'it tse'e vyaajñ:

—Kayda, ya'a je'e ve'e ats je nni'kx je nkopk.

²⁷ Van'it tse'e dukooṃpa je tuk'a'ooguin, je Nte'yam dukukojsji, jetse'e dumoojy je y'ixpajkpatajk, jetse'e vyaajñ:

—Oo'kta juu' ve'e ya tuk'a'ooguin myaat. ²⁸ Ya'a je'e ve'e ats je nnuu'pun. Kux ku atse'e n'oo'kut, nyaktaajnadapts ats miitse'e to'k je nam kojstán. Je numay jáyuts atse'e nku'oo'kap jetse'e ve'em je tyokin yakmee'kxjadat. ²⁹ Ax nmúujmidupts ats miitse'e jets ka'a atse'e n'uk'ooknuvat je tsaaydum pa'ajk naaj, van'itnume'e ku ats miitse'e ntukmaat'oo'kttat je ñam je'e jem ats je nTee' kyutojkun jootm.

*Ku je Jesús du'ava'ni jets je Pedro ve'e kanatyukpákjup
(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)*

³⁰ Van'it tse'e to'k je uv du'aavdi jetse'e ñajkxti jem Olivos Kopk viindum.

³¹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—Nujom xa ats miitse'e xmaso'oktat uxym ya tsooj, kux jidu'ume'e javyet jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: “Nyak'oo'kup xa atse'e je carnero vinténiva jetse'e je carnero y'anomva'kxtat.” ³² Ax kuts atse'e njoointykpajknuvat, najkxupts atse'e jem galiléait y'it jootm; ux'ookts miitse'e jem mje'yadat.

³³ Van'it tse'e je Pedro y'atsoojvji:

—Mjamaso'okjada ve'e anañujoma, ka'ats ats mitse'e nmaso'okut.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, jets uxym ya tsooj, ka'anume'e je na'atseev y'aya'axy vye'nat, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat.

³⁵ Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Kunja'aa'k xa atse'e mits maat, ka'ats ats mitse'e nkanatyukpákjut. Tum ve'em tse'e vyaanduva nujom je myu'ixpajkpatajk.

*Ku je Jesús chapkajts jep Getsemaní
(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)*

³⁶ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dumaatje'y joma ve'e to'k je it juu' ve'e Getsemaní duxaaj; jem tse'e dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Tsaanada yaja namvaat atse'e xim tso najkx ntsapkat.

³⁷ Pyavooṃ tse'e je Pedro jets numejtsk je y'ixpajkpa juu' ve'e je Zebedeo je myajntktajk. Van'it tse'e chaachvinmapyujk jetse'e ñavyinma'yunmoojyji,

³⁸ jetse'e dunuujmidi je'e juu' ve'e pyavooṃvdu:

—Tsaachvinmaayp xa ve'e ats ya njoot ya nja'vin oo'kun am paat. Tanda yaja jetse'e joojntyk m'ittat ats maat.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús javée'n jyaa'knujkx jetse'e je vyiiin je y'aaj dutukpaaty je naax jetse'e chapkajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Tata, pan m'o'yixjup xa ve'e, kadi xyakjaty jets atse'e xtukkada'akut ya tsaachpaatun; ax ka je'ep tse'e mtónup juu' atse'e ntsajkp, je'e ve'e mtónup juu' mitse'e mtsajkp.

40 Van'it tse'e vyimpijtnuva joma ve'e dumasooikti je y'ixpajkpada; maadup tse'e dupaati. Van'it tse'e je Pedro dunuujmi:

—¿Ka'a ve'e tum'o'yixjada jetse'e ats maat joojntyk kum'itta otyo'k hora?
41 Nakyujoojntykajada jets tsapkotsta jetse'e mkaka'adat jep tokin jaatp. Je jayu je jyoot je jya'vin, chajkpts je'e ve'e jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp; ax ayonuktákats je'e ve'e je jayu je ñi'kx je kyopk.

42 Van'it tse'e mumejtsk nax ñajkxnuva jetse'e jidu'um chapkajts:

—Tata, pan ka'a xa ve'e m'o'yixju jets atse'e xkatukkada'akut ya tsaach-paatun, va'an tse'e ve'em dutunju ax jo'n mitse'e xtsak.

43 Van'it tse'e vyimpijtnuva; maadup tse'e dupaatnuva je y'ixpajkpada kux ka'a ve'e je tsooj du'ukmuténidini. 44 Van'it tse'e dumasooikti jetse'e mutoojk nax ojs chapkojtsnuva. Nay vanxúpjyam tse'e chapkajts. 45 Van'it tse'e vyimpijtnuva joma ve'e je y'ixpajkpada jetse'e dunuujmidi:

—¿Mmaadup mpoo'kxtupna ve'e? Ta xa ve'e je tiempo dupaatni jets atse'e nyakpámüt jem je tókinax jayu kya'm, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

46 Pojtkta jets duja'mda. Jeja xa ve'e myejtsni juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup.

Ku je Jesús yakmajch

(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

47 Kojtspna tse'e je Jesús vye'na ku ve'e je Judas jye'y, je'ets je'e ve'e nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu. Jem tse'e numay je jayu dumaatje'yada je yajkxy tsojx maat jets je kup maat, je tee'tajk je vyintsanda jets je israeejlit je myújit jayutajk, je'e tse'e kejjjudup. 48 Je Judas juu' ve'e je Jesús jem je'e kya'm dupaamnup, myooydu tse'e je nuja'vin vintsó ve'e dunujáavadat pan pan je'e ve'e je Jesús, ax ve'em tse'e dutónut ax jo'n je jayu je muyajyu ooy dutuntsak. Jidu'um tse'e dunuujmide:

—Pan pants atse'e ntsuu'kxp, je'ets je'e ve'e, je'e tse'e mmátstap.

49 Kojtskajxpna tse'e je Judas vye'na, van'it tse'e dvinikutami je Jesús jetse'e dunuujmi:

—¡Dios meep Yak'ixpajkpa!

Van'it tse'e dutsuu'kx. 50 Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Amigo, ¿tise'e mnumejtsp?

Van'it tse'e je jayu je Jesús dvinikutámidi jetse'e dumajtsti.

51 Van'it tse'e to'k je jayu juu' ve'e je Jesús maat ve'nip, je'e tse'e je yajkxy tsojx duyakpítsum jetse'e dukuspojxji to'k ado'om je tyaatsk juu' ve'e dutoojnijp je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. 52 Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Paamnua je myajkxy tsojx jep tyajk jaatp; kux nujome'e pan pane'e je jayu duyak'oo'kp je tsojx maat, nay je'ejjyam tse'e tyuk'oo'knuvap. 53 ¿Ka'a ve'e xnujava jets pan kun'amotu atse'e je nTee', tun jatyts atse'e xtuknukéxut nutoogupxuk majk miijl naxy je ángeles? 54 Ax pan ve'em tse'e kujjaty, ¿vintsose'e tyónjut kyótsjut juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp ats kajx?

55 Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dunuujmi:

—¿Ve'em ats miitse'e nnuminda je yajkxy tsojx maat jets je kup maat, jets atse'e xmátstat ax jo'n atse'e je mee'tspa kun'ijit? Jóvum xaaj xa atse'e tunyak'ixpuk jep maja tsaptujkp; ka'ats atse'e xmajtsti van'it. 56 Úxyam tse'e ve'em jyaty jetse'e tyónjut juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jyaaydu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta.

Van'it tse'e to'k ka'ajyji je y'ixpajkpatajk kyukeekjidi, naaydume'e duyaktaandi.

*Ku je Jesús dūvinteni pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp
(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)*

⁵⁷ Van'it tse'e je'e pan pan jatye'e je Jesús dumajtstu, je'e tse'e duyaknajkxtu jeja je Caifás vyinkujk, je tee' je'e ve'e y'ijt juu' ve'e dūnūvintsanikajxp je tee'tajkta. Jepe'e ñay'amojkijidi je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk jets je israeejlit je myújit jáyuda. ⁵⁸ Ax ka'a tse'e dupaatti Pedro pya'ux'oókaja jep je tee' Caifás tyak'aagup paat. Jepts je'e ve'e tyajki jetse'e dūmaat'ajxtkti je tsaptakmutoompatajk, je'e ve'e y'ixuvaampy pan vintso ve'e kyukaxa maat je Jesús.

⁵⁹ Je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda jets nujom pan pan jatye'e dūnūmájidup jep tsaptujkp, y'ixtidupts je'e ve'e vintso ve'e je Jesús kudūnūvampeetta jetse'e ve'em duyakjay'oo'kjadat. ⁶⁰ Ax ka'a tse'e dupaatti vintso ve'e kudūnūvampeitti óyame'e numay je jayu myajva'kti juu' ve'e janūvampetuvaajnjudup. Ux'oóknum tse'e myajva'kti nūmejtsk ⁶¹ juu' ve'e vaandu:

—Yā'a xa ve'e vaan: “X'o'yixjup xa atse'e jets atse'e ya maja tsaptajk nyakkutókiyut; toojk xaajts atse'e mpaamnūvat.”

⁶² Van'it tse'e tyeni je tee' juu' ve'e dūnūvintsanikajxp je tee'tajkta, jetse'e je Jesús dūnūujmi:

—¿Ni vinxupa ve'e mkah'atsav? ¿Vintso ve'e mkanakyukatsju ku ve'e myaknu'aa'na?

⁶³ Ama'at tse'e je Jesús tyaañ. Van'it tse'e je tee' ña'muxji:

—Je joojntyk Nte'yam kajx, je'e kajx tse'e juu' tyúvam avana, vaajnja aats pan mitse'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je'e je y'Onuk.

⁶⁴ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkats. Vaampapts atse'e jets x'ixtap atse'e, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, jets atse'e ntsaanat jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi, juu' ve'e nujom duka'mikajxp. Ve'emts atse'e x'ixtuvat ku atse'e nkada'akut jem vínuts jootm.

⁶⁵ Van'it tse'e je tee' je vyit ñatyuknukaa'tsvaatsji, je'e ve'e duyaknūke'xnatajkip jets kyo'oyja'vipe'e, jetse'e vyaajñ:

—Tā xa ya'a ve'e je Nte'yam dūvinkojtspét ku ve'e ve'em vya'añ. ¿Tyajxts uu'me'e njaa'ktsojkmudat pane'e dū'ixtu dūmótudu juu' ve'e tyoon kyójts ka óyap? Tā tse'e x'amotunaxta vintso ya'a ve'e viimn tūvyaañ. ⁶⁶ ¿Vintsose'e xpayo'oyda?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Jep tokin jaatp xa ya'a ve'e, vyinmajtsjup tse'e jetse'e y'oo'kut.

⁶⁷ Van'it tse'e dūvinkutsójidi, dūtsii'kti, jetse'e dūvimpā'kxti dūjapa'kxti, ⁶⁸ jetse'e jidū'um dūnūujmidi:

—Pan je Cristo mitse'e, jnukótsuts n'it pan pane'e tūmtsii'kju!

*Ku je Pedro dūkanatyukpajkji je Jesús
(Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)*

⁶⁹ Namvaate'e ve'em dūtonda dūnaajmada, jep tse'e je Pedro vye'na taagujkp chuuna. Van'it tse'e to'k je jajtspa je Pedro dūvinkutami jetse'e dūnūujmi:

—Mmaatvítppa xa mits ya'a ve'e tuy'it ya Jesús, ya galiléait jayu.

⁷⁰ Van'it tse'e je Pedro dukanatyukpajkji je Jesús jeja nujom je'e vyinkujkta. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa atse'e nnujava pan ti mitse'e mkajtsp.

⁷¹ Van'it tse'e je Pedro dujaa'kmujékumi je Jesús jetse'e jye'y jep joma ve'e je zaguán. Van'it tse'e y'ixji jado'k je jajtspa. Jidu'um tse'e dunuujmida pan pan jatye'e jep ve'nidup:

—Jem xa ya'a ve'e dumaatvítta xi Jesús, xi nazarétit jayu.

⁷² Van'it tse'e je Pedro dukanatyukpajkinuva je Jesús, je Nte'yam duyaknajxy, jetse'e vyaajñ:

—Ka'a xa ats ya'a ve'e xi jayu n'ixa.

⁷³ Ax ku tse'e vee'n je it ñajxy, van'it tse'e vyinkutámijidi pan pan jatye'e jep ve'nidup jetse'e jidu'um je Pedro dunuujmida:

—Tyúvam xa ve'e jets xi jyáyuva mitse'e, kux ve'eme'e je mkojtsun.

⁷⁴ Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Y'ixp xa je'e ve'e je Nte'yam jets ka'a ats ya'a ve'e xi jayu n'ixa juu' miitse'e mtijutp. Ñuja'vinupts je'e ve'e je Nte'yam jets ko'oy nukotsa atse'e ntaannit pan ka'a atse'e tyuva juu' nkats.

Tun je'yji tse'e to'k je na'atseev y'ayaaxy. ⁷⁵ Van'it tse'e je Pedro dujaa'myejts juu' ve'e je Jesús kyojts ku ve'e ña'muxji: “Ka'anume'e je na'atseev y'aya'axy vye'nat, mutoojk náxipts ats mitse'e kkanatyukpukju vye'nat.” Van'it tse'e je Pedro jep pyitsumni jetse'e ooy tyuntsaachv-inma'yunyaaxy.

27

Ku je Jesús jem je Pilato kya'm yakpuujm (Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

¹ Ku ve'e je it jyajtk, van'it tse'e nujom je tee'tajk je vyintsanda jets je israeejlit je myújit jáyuda, je'e tse'e dukojtsmojkta pan vintso ve'e duyakjay'oo'kjadat je Jesús, ² tsum tse'e je Jesús duyaknajkxti jetse'e jem je Poncio Pilato kya'm dupaamdi. Je rómaik yakkutojka juu' ve'e je maja kutoj-kun dukamip van'it, je'e tse'e je Poncio Pilato dumooyp y'ijit je kutojkun.

Ku je Judas ñaajk'oo'kji

³ Je Judas juu' ve'e je Jesús jem je jayu kya'm dupaamnu juu' ve'e tso'oxpajkjudup, ku ve'e du'ixni jets nupaamdukani je'e ve'e jetse'e je Jesús y'oo'kut, van'it tse'e ooy jyoo'ktunnakyo'oyja'vijini jetse'e ojts je tee'tajk je vyintsanda jets je israeejlit je myújit jáyuda du'ukyavimpituvaaajnini je iipx majk plata meen juu' ve'e yakmoo. ⁴ Jidu'um tse'e dunuujmida:

—Ta xa atse'e ntokintun ku atse'e jem miits mka'm tumpum jetse'e y'oo'kut to'k je jayu juu' ve'e ka tókinaxap.

Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—¿Tisna aats je'e ntoonka? ¡Mits xa ve'e mtoonk!

⁵ Van'it tse'e je Judas dunasvaji je meen jep maja tsaptujkp jetse'e ojts ñachaptaajyjini.

⁶ Kyonmojkta tse'e je tee'tajk je vyintsanda je meen jetse'e vyaandi:

—Ka'a xa ve'e dupaa'ty du'akeega maat je pava'nun jetse'e mpa'mumdat ya meen joma ve'e je yax yakpum, kux ya'a ve'e je jayu tuyakma'a jetse'e je jayu y'oo'kut.

⁷ Van'it tse'e dukojtsmojkta jets je meene'e tyukjóydap to'k viijn je naax juu' ve'e je to'tspaampa jye'e, jem tse'e duyaknaxtákadat je viijnk tsóvit jayu. ⁸ Je'e kajx tse'e je naax uxyam paatna duxaaja Nu'u'pun Naax. ⁹ Ve'em

tse'e tyoojnji je ayook juu' ve'e jyaay je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Jeremías. Jidu'um tse'e dujaajy: "Kyoõndu tse'e je ii'px majk plata meen, je meen juu' ve'e je israeejlit jayu ve'em tyuktsõvidu, ¹⁰ je'e tse'e tyukkujooydu je to'tspaampa je ñaax, ve'em ax jo'n atse'e je Maja Vintsán xtukpavaajñ." Jidu'um tse'e je Jeremías dujaajy.

Ku je Jesús duvinteni je Pilato
(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

¹¹ Ku ve'e je Jesús yakvaajv jeja je Pilato vyinkujk, van'it tse'e je Pilato y'amotutúviji:

—¿Mitse'e je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?

Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkats.

¹² Ku ve'e je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda ñuvampejtjidi, ni vinxupa tse'e je Jesús kyah'atsaajv.

¹³ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Ka'a ve'e xmotu vinxup ti jatye'e myaktuknuxa'aa?

¹⁴ Ax ka'a tse'e je Jesús jyaa'k'atsaajv, ni to'ka je ayook. Atuva atoki tse'e je yakkutojkpa tyuntaajñ.

Ku je Jesús je y'oo'kun kyutujk
(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

¹⁵ Ax vimpaascua xaaj tse'e je Pilato dumas'ak y'ijt to'k je poxuntakjau, jyapana pan pane'e je numay jayu y'amótup. ¹⁶ Jep tse'e vye'na poxuntujkp to'k juu' ve'e Barrabás duxaa; ñuja'vi tse'e je numay jayu jets je maja tokin je'e ve'e tyoon. ¹⁷ Ku tse'e je numay jayu jem vye'nada, van'it tse'e je Pilato y'amotutúvijidi:

—¿Pan tse'e mtsojktup jets ats miitse'e nmasookjadat: je Barrabás, ukpu ya Jesús, juu' ve'e Cristo yaktijp?

¹⁸ Je'e kajx tse'e je Pilato ve'em vyaajñ kux je Jesuuse'e jyamaso'okuvaampy; ñuja'vip je'e ve'e jets je ejkun kajxe'e je Jesús jem je'e kya'm yakpuujm.

¹⁹ Jem tse'e chuuna vye'na je Pilato joma ve'e tyokimpayo'oy, van'it tse'e je ñuda'ax jidu'um kyatsunukejxji: "Kadi vintso xtun je jayu juu' ve'e ka tokin maatap, kux ooy atse'e tso'y ntunvinmaayni je nkuma'aj je'e kajx."

²⁰ Ax je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda, je'e tse'e du'akojtsidu je numay jáyuda jetse'e du'amótudat jetse'e je Barrabás yakmaso'okut jetse'e je Jesús y'oo'kut. ²¹ Mukojtsjadinuva tse'e je Pilato. Jidu'um tse'e je numay jayu dunuujmídi:

—¿Pan tse'e ya'a ya numejtsk mtsojktup jets ats miitse'e nmasookjadat?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je Barrabaase'e.

²² Van'it tse'e je Pilato y'amotutúvijidi:

—¿Ax tits ats vine'e ntónup maat ya Jesús, juu' ve'e Cristo yaktijp?

Van'it tse'e anañujoma y'atsoovdi:

—¡Yakcruuzpétu!

²³ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Tyajxse'e? ¿Ti ka óyap ya'a ve'e tudutún?

Van'it tse'e nujoj k mak'k y'aa'mitaakti:

—¡Yakcruuzpétu!

²⁴ Ku ve'e je Pilato du'ix jets ka'a ve'e y'o'yixju jetse'e je numay jayu kuduyakvinmatyiktsti, y'ukvaandupe'e yoojmu'kta y'ajxukta, van'it tse'e je tsoxk naaj dunukejxi, jetse'e jeja je'e vyinkujkta kyapuj. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa atse'e nni'kxmat pan oo'kpe'e ya jayu juu' ve'e ka tokin maatap; miits xa ve'e mtoonka.

²⁵ Van'it tse'e nujom je jayu y'atsoovdi:

—iAatsam xa je'e ve'e nni'kxminup maat aats je ntsaan je nkoj ku ya'a ve'e y'oo'kut!

²⁶ Van'it tse'e je Pilato je Barrabás dumasaak; ax je Jesús, yakjavoyoppju tse'e maat je po'o vojpun je pojxun japtsum, jetse'e je jyayu dutukkatajki jetse'e duyakruuzpe'tat.

²⁷ Van'it tse'e je tojpatajk je Jesús duyaknajkxti jep jado'k tujkp joma ve'e ñamyáyjada, jetse'e nujom je tojpatajk je Jesús dunaa'va'kvitti. ²⁸ Van'it tse'e dunujeendi jetse'e je tsapts vit dutukxo'jxti. ²⁹ Van'it tse'e to'k je ápit ta'aky dupaamdi je corona jo'n, jetse'e dutukxakjeejnu'kti jem kyuvajkm, jetse'e jem y'aka'yun ka'm dupaamdi to'k je kapy. Je'e kajx tse'e ve'em dutoondi kuxe'e dutijta jets vyints'a'kidupe'e je yakkutojka. Van'it tse'e duvinkoxk'teni di jetse'e dunuxi'kti dutuxi'kti. Jidu'um tse'e vyaandi:

—iYakmájats mitse'e m'ijtnit, Israeejlit Jayu Yakkutojka!

³⁰ Ñutsójiduva tse'e, jetse'e je kapy dukajpti jetse'e dutukxakvojpu'kti ka to'k náxap. ³¹ Távani tse'e dunuxi'ikta dutuxi'ikta vye'na, van'it tse'e dupajkjidi je tsapts vit jetse'e dupaajmjidini je vyítam. Van'it tse'e duyaknajkxti cruuzpejtpa.

*Ku je Jesús cryuuzpejt
(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)*

³² Ku ve'e duyaknajkxta vye'na cruuzpejtpa je Jesús, van'it tse'e dumaa'tnavyaatjidi to'k je ciréneit jayu, Simón je'e ve'e xyaaj, je'e tse'e je tojpatajk y'akee'yidu jetse'e dupakaajjyat je Jesús je cryuuz. ³³ Ve'em tse'e jye'ydi joma ve'e je it duxaaja Gólgota. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Gólgota, Kuxútum.) ³⁴ Jem tse'e je Jesús du'uktuk'oo'kuvaandi je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e je tsojy dumaa't jetse'e mak' dukajavat je tsaachto'nun. Ax ku tse'e je Jesús dujaa'kyajpy, ka'a tse'e du'uuk.

³⁵ Ku ve'e duyakruuzpejtji, van'it tse'e je tojpatajk duyakva'kxti je Jesús je vyit, je vyitupa'tk tse'e nukoo'yidu. Ve'em tse'e tyoojnji juu' ve'e jyaay to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e dujaajy: “Yakva'kxtinu xa ve'e ats je nvit jetse'e dunukoo'yidi ats je nvitupa'tk.” Jidu'um tse'e dujaajy. ³⁶ Van'it tse'e jem y'ajxtkti jetse'e du'ix'ittat. ³⁷ Jem tse'e je Jesús cryuuz kojx dupaamdi to'k je jatyán juu' ve'e du'ava'nip pan ti ve'e kyuvejtp. Jidu'um tse'e vya'añ: “Ya'a xa ve'e je Jesús, je Israeejlit Jayu Yakkutojka.”

³⁸ Yakruuzpejtjuva tse'e numejtsk je mee'tspa, to'k jeja je Jesús y'aka'yun pa'ayi jets jado'k jeja y'anajapa'ayi. ³⁹ Pan pan jaty tse'e je Jesús vinnajjudup, vyinkojtspejtup tse'e jetse'e je kyuvajk duvivuyo'oyda. ⁴⁰ Jidu'um tse'e dunuujmídi:

—¿Ka mítsape'e mtunvaan jets myakkutókiyupe'e je maja tsaptajk jetse'e toojk xaaj xpaamnuvat? Naajkts'o'okjuts n'it. Pan je Nte'yam je y'Onuk xa mitse'e, naajkvánukjuts jem cruz kajxm.

⁴¹ Nuxiikjūduva tukxiikjūduva tse'e je tee'tajk je vyintsanda maāt je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk jets je fariseotajk maāt je israeeilit je myūjit jáyuda. Jidu'um tse'e ñavyaajniji:

⁴² —Yaksook xa ya'a ve'e je viijnk jayu; ka'a tse'e ñay'amaadaagaja jetse'e ñaajktso'okjut. Pan je Israeeilit Jayu Yakkutojkpa xa ya'a ve'e, va'an tse'e dunaajkvañukju jem cruz kajxm, van'it tse'e njaanchja'vimdat. ⁴³ Ve'eme'e vya'añ jets napyaaajmjupe'e jem je Nte'yam kya'm, va'ants n'it je Nte'yam yaktsa'akju pan tyúvame'e jets tsojkjupe'e, kux ve'em ya'a ve'e vya'añ jets je Nte'yam je y'Onuk ya'a ve'e.

⁴⁴ Je'e paat tse'e vinkojtspejtjudu je mee'tspada juu' ve'e myaatcruuzpejtju.

Ku je Jesús y'oq'kni

(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

⁴⁵ Ku ve'e kujk xaaj dupaaty, van'it tse'e nujom je it je naax kyoo'tsi. Toojk yaaxp paat tse'e y'ijit koo'ts. ⁴⁶ Toojk yaaxp jo'n tse'e vye'na jetse'e mačk je Jesús kyajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? (Jidu'umts je'e ve'e kyatsapítsum, Ats je nNte'yam, ats je nNte'yam, ¿tyajxts ats mitse'e xmasa'ak?)

⁴⁷ Jem tse'e tyénada juu' ve'e du'amotunajxtu, je'e tse'e vaandu:

—Je Eliastam xa ya'a ve'e yaaxjip.

⁴⁸ Van'it tse'e to'k je jayu ñomkaj jetse'e ojts to'k je tukna'oktaatsun duyakxaa'k maāt je tsaaydum pa'ajk na'ook. Van'it tse'e dupuujm jem kapy jajm jetse'e je Jesús dutukvinoxoo'tsut. ⁴⁹ Ax jidu'um tse'e je viijnk jayu vyaandi:

—Masoo'oku, va'an du'ixumda pan miimpe'e je Elías yaktsa'akju.

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús jado'k nax mačk kyojtsnuva jetse'e je jya'vin tyukvaatsji. ⁵¹ Van'itjam tse'e je atatyok kəkojk kyaa'tsva'kxy ayojk ava't juu' ve'e jep maja tsaptujk tuk'atatyuk je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat. Ojxi tse'e je it, po'ova'kxtu tse'e je mújit tsaaj, ⁵² avaatstuva tse'e je oo'kpa jot, jetse'e jyoojntypajktinuva numay je Nte'yam je jyayu juu' ve'e oo'ktu. ⁵³ Pítsumduts je'e ve'e jep jyótufta. Távani ve'e je Jesús jyoojntypajknuva vye'na, van'it tse'e tyajkidi jem kunuu'kx jerusaleenit kyajpun kajxm joma ve'e numay je jayu y'ixjidi. ⁵⁴ Ku ve'e je tojpa juu' ve'e dunvintsánip numókupx je tojpatajk jets pan pan jatye'e du'ix'ijttup je Jesús, je'e tse'e du'ixtu ku ve'e je it y'ojxi jets juu' jatye'e jaa'ktoojnu jaa'kkojtsju, ooy tse'e tyuntsa'kidi jetse'e ñavyaajniji:

—Tyúvamdam xa ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk ya'a ve'e tuy'it.

⁵⁵ Numay tse'e jem je ta'axtajk vye'nada juu' ve'e dupanjxtu je Jesús ku ve'e jem galiléait y'it jootm chaa'n jetse'e je putajkin dumoooydi, jékum jatye'e tse'e tyaandi jetse'e du'ixti juu' jatye'e toojnu kojtsju. ⁵⁶ Ax nutoojk tse'e je ta'axtajk: to'k tse'e je María Magdalena, jado'k tse'e je María juu' ve'e je Santiago jets je José je tyaak, jado'k tse'e je Zebedeo je ñuda'ax, je Santiago jets je Juan je tyaakta.

Ku je Jesús ñaxtajki

(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁵⁷ Ku ve'e je it tyánayini, van'it tse'e to'k je kumeen jayu jye'y, José je'e ve'e xyaaaj, arimatéait jayu je'e ve'e, pyanjxkxapts je'e ve'e je Jesús. ⁵⁸ Van'it tse'e ojts je Pilato du'ix jetse'e du'amotu je Jesús je ñi'kx je kyopk. Ax pyavaan tse'e je Pilato jetse'e yakmo'ot. ⁵⁹ Van'it tse'e je José je ni'kx je kopk

duyakvajntyk jem cruz kajxm jetse'e to'k je va'ajts vit dutukvimpitt, ⁶⁰ jetse'e duyaknaxtajki jep jótup juu' ve'e je José jye'e, juu' ve'e yakjapyaaajmju jep tsajaatp. Ku ve'e je jot aak dutuk'akaayni to'k je tsaaj juu' ve'e va'ajts maj, van'it tse'e ñajkxni. ⁶¹ Jem tse'e duvintsaanada vye'na je jot je María Magdalena jets je jado'k María.

Ku yak'ix'ijt joma ve'e je Jesús ñaxtajki

⁶² Ku ve'e je xaaj tyajkini, távani ve'e yak'apaamduka vye'na je poo'kxtkun xaaj, van'it tse'e je tee'tajk je vyintsanda maat je fariseotajk ojts du'ixta je Pilato ⁶³ jetse'e dunuujmidi:

—Njaa'myejtsp xa aatse'e ku ve'e joojntykipna vye'na je vin'aa'mpa, jets ve'eme'e vyaajñ jets kutoojk xaaj ve'e jyoojntykpajknuvat. ⁶⁴ Je'e kajx tse'e pava'anu jetse'e je jot oy yak'ix'itüt ku ve'e to'mayji je y'ixpajkpatajk koo'ts najkx je ni'kx je kopk dume'e'tsta jetse'e ux'ook je jayu dunuujmidinit: “Ta xa je'e ve'e jyoojntykpajknuva.” Pan ve'em xa ve'e kujyaty, nuyojk tse'e je jayu duvin'aa'ndat jets ni ka'a ve'e ku ve'e joojntykipna vye'na.

⁶⁵ Van'it tse'e je Pilato ña'muxjidi:

—Uxeja xa ve'e je tojpada jetse'e du'ix'ittat; najkxtats miits jep x'ixta jetse'e oy xyaktándat.

⁶⁶ Van'it tse'e ñajkxiti jetse'e je jot oy duyaktaandi je ixta'nun maat, ve'em tse'e nujava tyánut pan yak'avaatstupe'e uk pan ka'a. Van'it tse'e jep dumasookti je tojpada.

28

Ku je Jesús jyoojntykpajknuva (Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ Távani tse'e je poo'kxtkun xaaj ñaxy vye'na, kujajnupe'e domingo, muto'k xaaj je semana, van'it tse'e je María Magdalena jets je jado'k María ojts du'ixta je jot joma ve'e ñaxtajki je Jesús. ² Tun to'mayji tse'e je it makk tyun'ojxi jetse'e to'k je Maja Vintsán je y'aangeles jem tsapjootm chaa'n jetse'e kyadaaky joma ve'e je jot, van'it tse'e je tsaaj duyakkeek juu' ve'e y'akaajyup, jetse'e dutuk'ajxtk. ³ Ooye'e tyun'ajaj tyun'atu'kx je ángeles, ve'em ax jo'n je vítsuk; jets je vyit, va'ajts poo'pts je'e ve'e, ve'em ax jo'n je tsap'aa'pk. ⁴ Ku ve'e je tojpa du'ixti, ooy tse'e tyuntsa'kidi jetse'e tyunmípptini, mukaxux tse'e tyaandi, ve'em ax jo'n aa'kani kuy'ijiti. ⁵ Van'it tse'e je ángeles dunuujmi je ta'axtajkta:

—Kadi mtsa'agada, nnuja'vip xa atse'e jets je Jesuuse'e m'ixtidup, je'e juu' ve'e cruuzpejt. ⁶ Ka'a xa je'e ve'e yaja pan, ta je'e ve'e jyoojntykpajknuva ax jo'n vyaajñ jo'n. Minu x'ixta je it joma ve'e yakpuujm. ⁷ Jatyji tse'e mnajkxtat jetse'e je y'ixpajkpatajk xnaajmadat: “Ta xa ve'e jyoojntykpajknuva je'e juu' ve'e aa'kani tuy'uk'it; najkxuups je'e ve'e jem Galilea, ux'ookts miitse'e jem mje'yadat, jem tse'e x'ixtat.” Ta tse'e nvaajnjada —jidu'um tse'e je ta'axtajk yaknuujmidi.

⁸ Van'it tse'e je ta'axtajk tun jatyji choo'ndi joma ve'e je jot, tsa'kidupe'e jetse'e nay ve'empa ooy tyunxoojntktuva. Je'e tse'e noomp najkxtu jetse'e je ixpajkpatajk duvaajnjadat. ⁹ Jem tse'e ñajkxta vye'na ku ve'e je Jesús dumaatnavyaatjidi jetse'e kyojtspoo'kxjidi. Van'it tse'e je Jesús duvinkutámidi jetse'e duvinja'vidi duvintsa'kidi, jetse'e jem tyékum dutsee'ndi. ¹⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Kadi mtsa'agada, najkxu xvaajnada ats je n'utsatajk jets jeme'e Galilea najkxtat, jemts atse'e x'ixtat.

Ku je tee'tajk je meen dumooydi je tojpada jetse'e tyaaadat

¹¹ Namvaate'e je ta'axtajk najkxti, van'it tse'e jem kajpun jootm najkxti aje'ejyji je tojpada juu' ve'e je jot du'ix'ijttup jetse'e ojts duvaajnjikaxta je tee'tajk je vyintsanda ti jaty'e'e tutyunju tukyatsju. ¹² Van'it tse'e je tee'tajk je vyintsanda ojts dukojtsmókta maat je israeejlit je myújit jáyuda pan ti ve'e tyóndap. Van'it tse'e may je meen dumooydi je tojpada ¹³ jetse'e jidu'um dunuujmidi:

—Ve'em miitse'e mva'andat jets maadupe'e tumve'nada, van'it tse'e ojts je Jesús je y'ixpajkpatajk tudumee'tsta je ni'kx je kyopk. ¹⁴ Pan myótup tse'e je kats je yakkutojkpa jets maadupe'e tumve'nada, kádits xtivinmayda, aatsts miitse'e nkukótstap jetse'e mkayakvintsotóndat.

¹⁵ Van'it tse'e je tojpada je meen dukuvajkti jetse'e ve'em ojts dutonda ax jo'n yaknuujmidi. Uxyam paatna tse'e numay je israeejlit jayu vya'anda jets ve'emame'e jyajty.

*Je pava'nun juu' ve'e je Jesús yaktaajnjidu je y'ixpajkpatajk
(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)*

¹⁶ Najkxtu tse'e jem Galilea je Jesús je ñumakto'k ixpajkpatajk, jeme'e najkxti joma ve'e je kopk juu' ve'e je Jesús tukna'muxjüdu. ¹⁷ Ku ve'e je Jesús du'ixti, vyinja'vidu vyintsakidu tse'e, óyame'e jem juu' ve'e mejtsvinmaaydup pan tyúvam je'e ve'e je Jesús. ¹⁸ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dUVinkutami jetse'e dunuujmi:

—Yakmooynu xa atse'e nujom je kutojkun juu' ve'e jem tsapjootm jets yaja naxviijn. ¹⁹ Je'e kajx tse'e, najkxta miits to'k it to'k naxviijn jetse'e je jayu xyakvimpijttinit ats je n'ixpajkpatajkta, jetse'e xyaknapéttat je Dios Tee' kajx, ats, je'e je y'Onuk kajx, jets je Espíritu Santo kajx, ²⁰ jetse'e xtuk'ixtat jetse'e dukutyoondinit nujom juu' ats miitse'e tuntukpava'anda. Nujávadats jets xa'ma kajx atse'e n'ijtnit miits maatta je itakax paat.

Ya'a tse'e je Oy Kats je Oy Ayook juu' ve'e je Marcos Jyaay

*Ku je Yaknapejtpa Juan kya'amaajy joma ve'e kyapantsuuna
(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)*

¹ Je Jesucristo, je Nte'yam je y'Onuk, je'ets je'e ve'e jye'e juu' ve'e ya nak ñukajtsp, je oy kats je oy ayookts ya'a ve'e. Jidu'um tse'e choo'nduk. ² Ve'emts je'e ve'e ax jo'n dujatyaañ to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e dujaajy:

Nkejxp xa atse'e je nyakkatsuyo'yva juu' mitse'e mvintoo'vákajap, je'e tse'e myak'o'yixjup je too' joma ve'e mnáxut.

³ Yakmótup xa ve'e ku ve'e to'k je jayu jidu'um mačk kyats joma ve'e kyapantsuuna:

“Yak'o'yijada, yaktaajvada je too' joma ve'e je Maja Vintsán ñáxut.”

⁴ Ax ve'em tse'e tyoojnji kyojtsji ax jo'n je Isaías dujatyaañ. To'k je jayu juu' ve'e Juan duxaaji, je'e tse'e je jayu duyaknapejt joma ve'e kyapantsuuna, jetse'e dunuujmidi jetse'e vyinmayumpijttinít, jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda, jetse'e ñapéttat, ve'em tse'e yaktokinmee'kxtat. ⁵ Nunajxjudu tse'e amotunajxpa nujom juu' ve'e tsuunidup jem jerusaleenit kyajpun kajxm jets viijnk tsov juu' ve'e jem judéait y'it jootm. Vintsots je'e ve'e je tyokin dumavyatsta, ve'em tse'e je Juan yaknapéjtada jem Jordán maja najootm. ⁶ Juu' tse'e je Juan vyítip, je camello pajk pumts je'e ve'e; je ak tse'e tyiintsoojmjup. Je paach tse'e jyu'kxp jets je maja pa'ajk. ⁷ Tyukka'amaay tse'e jidu'um:

—Xpa'ux'ookip xa atse'e to'k pane'e nuyojk dunumájjip jets ka'a ve'e ats, ni ka'ats atse'e nvinmachju jets atse'e nnay'uxnoo'mjut jets atse'e je kya'ajk jaa'p nmukéjjiat. ⁸ Je tsoxk naaj ats miitse'e ntukyaknapejttup; ax je'e pan atse'e xpa'ux'ookip, je'e tse'e jem mja'vin kajxmda mtukyaknapéjtadap je Espiritu Santo.

*Ku je Jesús ñapejt
(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)*

⁹ Ku ve'e je Juan je jayu duyaknapejt, van'it tse'e je Jesús chaa'n jem Nazaret, to'k je kajpun juu' ve'e jem galiléait y'it jootm. Ku ve'e jye'y, van'it tse'e je Juan yaknapéjtji jem Jordán maja najootm. ¹⁰ Pítsumnup tse'e vye'na je Jesús, van'it tse'e du'ix je tsapjootmit it y'ava'ach jetse'e je Espiritu Santo ñukada'akyju je pak jo'n. ¹¹ Van'it tse'e yakmotu to'k je ayook juu' ve'e jem tsapjootm kadaak. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Mits xa ve'e ats je n'Onuk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp. Ooyts ats mitse'e ntuntukxoonduk.

*Ku je Jesús je Satanás y'ukyaktokimpakuvaajnji
(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)*

¹² Van'it tse'e je Espiritu Santo duyaknujxk je Jesús jem vinva'ajts it kajxm. ¹³ Jem tse'e y'ijt vujxtkupx xaaj; je Satanás tse'e ukyaktokimpakuvaajnju. Ijtpa tse'e je Jesús je mu'uk tánuk maat. Van'it tse'e je aangelestajk je Jesús dununajkxti jetse'e ojts dupattónada.

*Ku je Jesús kya'amay'ukvaajñ jep Galilea
(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)*

14 Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je Yaknapejtpa Juan yakpoxuntakpuujm. Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem galiléait y'it jootm jetse'e dutukka'amaajy je oy kats je oy ayook. 15 Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ta xa ve'e je xaaj dupaatni. Myaaxuxjudupts miits je'e ve'e je Nte'yam jetse'e m'ijittini jem y'am kya'm. Vinmayumpijittini, masooktini je mko'oy joojntykinda, jets jaanchjávada ya oy kats ya oy ayook.

Ku je Jesús duvaajv numaktaaxk je ajkx maakpada
(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

16 Najxp tse'e je Jesús vye'na jeja galiléait myaja na'akaya pa'ayi, van'it tse'e du'ix numejtsk je ajkx maakpada, je Simón Pedro maat je y'uts Andrés, je'e tse'e je tyuk'ajkx'amaakin xuum dunavájidup vye'na jem maja na'akaya jootm. 17 Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Pamiindini ats. Ajkx maak xa ve'e mtoondup; ax uxyamts ats miitse'e je toonk nmo'odat jets atse'e je jayu xtuknumíndat.

18 Van'it tse'e dumasooktini je tyuk'ajkx'amaakin xuumda jetse'e dupanajkxtini.

19 Javee'n tse'e je Jesús jyaa'kyo'y, jetse'e du'ix je Santiago maat je y'uts Juan, je Zebedeo je myajntktajk je'e ve'eda, jem tse'e barco jootm je tyuk'ajkx'amaakin xuum du'ataagada vye'na. 20 Van'it tse'e je Jesús vyoovjidi. Van'it tse'e dumasooktini je tyee' Zebedeo jem barco jootm maat je tyoompatajk, jetse'e je Jesús dupanajkxtini.

To'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap
(Lc. 4.31-37)

21 Van'it tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk jye'ydi jem capernaamit kyajpn kajxm. Ku ve'e je poo'kxtkun xaaj dupaaty, van'it tse'e je Jesús tyajki jep tsaptujkp jetse'e je jayu duyak'ixpajk'ukvaajñ. 22 Atuva atoki tse'e je jayu dutuktaandi je y'ixpajkun kux je kutojkun maate'e kyats, ka ve'emap ax jo'n je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk. 23 Jep tse'e tsaptujkp vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. Jidu'um tse'e mak vyaajñ:

24 —¿Ti katsts mitse'e mjayepp aats maat?, nazarétit Jesús. ¿Je'e ve'e mnumejtsp jets aatse'e xyakkutókiyut? N'ixa xa ats mitse'e, je Nte'yam je Vya'ajts Jáyuts mitse'e.

25 Van'it tse'e je Jesús dutuknuujmi je ko'oyjáyuvap, jetse'e vyaajñ:

—Amo'otu jets tukvaatsni ya yaa'tyajk.

26 Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap je yaa'tyajk duxituyo'y jetse'e pyítsumni, jetse'e mak tyun'akaa'stk. 27 Ax nujom tse'e tyaandi atuva atoki jetse'e ñavyaajniji:

—¿Tis ya'a ve'e? ¿Nam ixpajkun ya'a ve'e? Jyajejptam xa ya'a ve'e ya jayu je kutojkun jetse'e je ko'oyjáyuvap paat kyatsapukju.

28 Jatyji tse'e je jayu du'akojtsva'kxy jetse'e je Jesús yaknuja'vi jem nujom galiléait y'it jootm.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky je Simón Pedro je mya'vut taak
(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

29 Van'it tse'e je Jesús pyítsum jep tsaptujkp jetse'e tyajki jep je Simón Pedro maat je Andrés tyujkp, myaadiduva tse'e je Santiago jets je Juan. 30 Jep tse'e je Simón Pedro je mya'vut taak pya'amma'aj, jampajkpu. Ax jatyji tse'e je Jesús yakvaajni jets pajkupe'e. 31 Van'it tse'e je Jesús duvinkutami je pa'am jayu, jetse'e jem kya'm dumajch, jetse'e duyakpojtuk. Tun jatyji tse'e je jaajñ ñuvaatsjini. Van'it tse'e je ta'axtajk pyatto'nijidi.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky numay je pa'am jayu
(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

³² Ku ve'e je xaaj tyajkini, van'it tse'e je Jesús dutuknunajkxti pan pan jatye'e pajkjudup jets pan pan jatye'e jem jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap. ³³ Jep tse'e tak'aagup nujom je jayu ñay'amojkijidi. ³⁴ Yajkotkadaaknu tse'e je Jesús numay je jayu, may viijn tse'e je pa'am dujayeypta jetse'e numay je ko'oyjáyuvap duyakpítsumni jem je jayu jya'vin kajxmda. Ka'a tse'e je Jesús duyakjajtji je ko'oyjáyuvap jetse'e du'avánadat jets je Jesús, je'e je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

Ku je Jesús kya'amaajy jep Galilea
(Lc. 4.42-44)

³⁵ Koo'ts jatyna tse'e vye'na, ka'anume'e jyajvív, van'it tse'e je Jesús pyojtuk jetse'e je kajpun dutukvaach, jetse'e ñujkx joma ve'e kyapantsuuna. Jem tse'e chapkajts. ³⁶ Van'it tse'e je Simón Pedro jets pan pan jatye'e myaatve'nidu, je'e tse'e najkxtu jetse'e je Jesús du'íxtidi. ³⁷ Ku ve'e dupaatti, van'it tse'e dunujmidi:

—Anañujoma xa ve'e m'íxtajada.

³⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ja'mda jem viijnk kajpun kajxmpa juu' ve'e tamanaat jets atse'e jem nutukka'amaayvat je oy kats je oy ayook, je'e kajxts atse'e nmin.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús dutuknajxy dutuktajki jem nujom galiléait y'it jootm, jetse'e kajpun kajpun kya'amaajy jep chaptujkpta jetse'e duyakpítsumni je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e leprapajkup
(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

⁴⁰ Van'it tse'e to'k je jayu juu' ve'e leprapajkup, je'e tse'e je Jesús duvinkutami jetse'e duvinkoxkteni. Jidu'um tse'e dumunoo'kxtk:

—Pan mtsajkp xa mitse'e, m'o'yixjup tse'e jets atse'e xtuknuva'atsut ya lepra pa'am.

⁴¹ Tukmo'tju tse'e je Jesús. Van'it tse'e je Jesús je kya'aj tyuknukoonjni jetse'e vyaajñ:

—Ntsajkp xa atse'e; va'ajts tse'e mtaanni.

⁴² Ku xa ve'e ve'em vyaajñ, tun jatyi tse'e je lepra pa'am ñuvaatsjini je jayu jetse'e jyotkadaakni. ⁴³ Van'it tse'e je Jesús mak'k pyavaajni, ka'anume'e dupakejni vye'na:

⁴⁴ —Amotunaxu, ka'ats mitse'e pan xvaajnjat pan pane'e tumyakjotkada'akyju. Najkxu joma ve'e je tee' jetse'e du'ixut jets jotkada'akyani mitse'e, van'it tse'e xyóxut juu' ve'e je Moisés pyavaan ku ve'e je jayu dukoo'kjayeyptini je lepra pa'am, ve'em tse'e nujom dunujávat jets távani ve'e je pa'am mnuvaatsjini.

⁴⁵ Ax najkx tse'e je jayu jetse'e du'avanva'kxy nujom juu' ve'e tutyunju tukyatsju. Ku ve'e je jayu du'amotunajxti, van'it tse'e ooy dutuntsojkti jetse'e y'íttat je Jesús maat, je'e kajx tse'e kyoo'k'o'yixjini je Jesús jetse'e ixna ke'xna tyákat jyajuu'kajpunkujxa, myujékumip tse'e je kajpunda jetse'e y'íjt joma ve'e kyapantsuuna, jem tse'e je jayu ñuje'yajada pan vinxup je kajpun juu' ve'e tamanaat.

2

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je mojkpa jayu
(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

¹ Ku ve'e ve'e'n je it ñajxy, van'it tse'e je Jesús tyajkinuva jem capernaamit kyajpun jootm. Yakmotu tse'e je kats jets jepe'e tujkp vye'na. ² Jatyji tse'e numay je jayu ñay'amojkijidi; ni jeja tak'aaka tse'e kyoo'knupaadini. Tyukka'amaayp tse'e vye'na je Jesús je Nte'yam je kyats je y'ayook, ³ van'it tse'e dutuknuje'ydi to'k je mojkpa jayu, numaktaaxke'e je jayu pyavítsjada. ⁴ Ax ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e jye'yadat jeja je Jesús vyinkujk je numay jayu kajx, je'e kajx tse'e pyejtti jem takni'kxm, jetse'e duyakkeeki ve'e'n je taknupam je Jesús myutuv, jetse'e dukustaaydi je mojkpa jayu maat je myaajntkun. ⁵ Ku tse'e je Jesús du'ix jets jaanchja'vijidupe'e, van'it tse'e je mojkpa jayu dunuujmi:

—Mee'kx tse'e je mtokin tyañ.

⁶ Van'it tse'e vyinmaaydi je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk juu' ve'e jep tsuunidup vye'na: ⁷ ¿Tyajxts ya'a ve'e ve'em vya'añ? Je Nte'yam xa ya'a ve'e vyinkojspejtp ku ya'a ve'e ve'em vya'añ. Ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e tyokinmee'kxut, je Nte'yamji ve'e to'k.

⁸ Ax ñuja'vips je'e ve'e je Jesús vintso je'e ve'e vyinmayda, je'e kajx tse'e du'amotutúvidi:

—¿Tyajxts miitse'e ve'em mvinmayda? ⁹ ¿Tise'e ka tso'oxap, ku atse'e je mojkpa jayu nnuujma: “Mee'kx tse'e je mtokin tyañ”, ukpu ku atse'e nnaajmat: “Pojtukni, pakmojkni xi mmaajntkun jets jaamni”? ¹⁰ Jetse'e xnújavadat jets njayejpp atse'e je kutojkn yaja naxviijn jets atse'e je jayu notokinmee'kxut, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka ljtp.

Van'it tse'e je mojkpa jayu dunuujmi:

¹¹ —Mits atse'e nnuujmip, pojtukni, pakmojkni xi mmaajntkun, jets najkxni jem mtak'am.

¹² Van'it tse'e je jayu pyojtukni, jetse'e je myaajntkun dupakmojkni, jetse'e duvinva'kvaatsni je numay jayu. Atuva atoki tse'e nujom je jayu tyankajxti, jetse'e je Nte'yam duyakmájidi duyakjaanchidi, jetse'e vyaandi:

—Ni vin'itna xa ya'a ve'e je jidu'um nka'ixumda.

*Ku je Jesús duvaajv je Leví juu' ve'e duxaajiva Mateo
(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)*

¹³ Van'it tse'e je Jesús ñajkxnuva jeja maja na'akaya pa'ayi. Ku ve'e nujom je numay jayu vyinkutámijidi, van'it tse'e duyak'ixpujk. ¹⁴ Távanits ya'a ve'e ñaxy vye'na, van'it tse'e je Jesús choq'nni. Najxp tse'e vye'na jeja too' aajy, van'it tse'e je Leví du'ix, je Alfeo je myajntk, jeja tse'e chuuna vye'na joma ve'e je kupa'mun dupakmuk. Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Pamiinni ats.

Van'it tse'e je Leví tyeni jetse'e dupanajkxni.

¹⁵ Jem tse'e je Leví tyak'am je Jesús jets je y'ixpajkpatajk dumaatkáy dumaat'uu'k numay je kupa'mun pakmojkpada jets je viijnk jáyuda juu' ve'e je jayu tyijp tókinax jáyuda, kux numayda ve'e juu' ve'e je Jesús dupanajkxtup. ¹⁶ Ax ku tse'e du'ixti je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk maat je fariseotajk jets je'e ve'e myaatkaaydup myaat'ooktup je Jesús, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk yak'amotutúvidi:

—¿Myaatkaayp myaat'uukp ya'a ve'e je kupa'mun pakmojkpa jets je viijnk tókinax jayu?

¹⁷ Y'amotunajx tse'e je Jesús, van'it tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa je'e ve'e dutsokta je tso'yiva pan pan jatye'e makatsots; je'eda ve'e pan pan jatye'e pajjudup. Ka je'ep xa atse'e nnumiimp jets atse'e nyaaxjat je jayu juu' ve'e tuv jáyuidup joojntykidup, je'e atse'e nnumiimp

juu' ve'e tókinax jayu, ve'em tse'e vyinmayumpijttinit jetse'e dumasooqktinit je kyó'oy joojntykinda.

Ku je Jesús du'ava'ni pan tyajx kajxe'e je y'ixpajkpatajk kyah'ayoojidi
(Mt. 9.14-15; Lc. 5.33-35)

¹⁸ To'k nax tse'e ku ve'e je Yaknapejtpa Juan je y'ixpajkpatajk jets je fariseo je y'ixpajkpatajk y'ayoojada vye'na, van'it tse'e je jayu je Jesús dUVinkutámidí jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Tyajx tse'e y'ayoojada je Juan je y'ixpajkpatajk jets je fariseo je y'ixpajkpatajk; ax ka'a tse'e mits ya m'ixpajkpatajk y'ayoojada?

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa ve'e chaachvinmáyda pan pan jatye'e miindup joma ve'e je jayu ñavyukju namvaate'e je ta'axpajkpa dumaadada, je'e kajx tse'e kyah'ayoojada. Nay ka'a tse'e chaachvinmaayduva ats ya n'ixpajkpatajk namvaat áts'e n'it ya'a maatta. ²⁰ Ax pyaa'tup tse'e je xaaj ku áts'e nkoó'k'ijtnit ya'a maatta, van'it tse'e tuuv y'ayoojadat.

Je nam ixpajkun juu' ve'e je Jesús je jayu tyuk'ix
(Mt. 9.16-17; Lc. 5.36-39)

²¹ 'Ni pana xa ve'e je nam vit dukatuk'akaya je pak vit. Pan ve'em xa ve'e kudutún, van'it tse'e je nam aka'yun duvaa'nmókut je pak vit jetse'e dutunjaa'kkaa'tsnit. ²² Ni pana ve'e dukah'ate'miva je nam tsaaydum pa'ajk naaj jem pak ak apajkin jootm. Pan ve'em xa ve'e kudutún, mupájinufts je'e ve'e je ak, ax kooyji tse'e vyintókiyut je tsaaydum pa'ajk naaj jets je ak apajkin. Juu' tse'e je nam tsaaydum pa'ajk naaj, jem tse'e nam ak apajkin jootm yakpum.

Ku je ixpajkpatajk duyuktajti je trigo
(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

²³ To'k tse'e je poo'kxtkun xaaj vye'na jetse'e je Jesús dutuknaxy je trigo kam maat je y'ixpajkpatajk, jetse'e je y'ixpajkpatajk duyuktajti je trigo.

²⁴ Van'it tse'e je fariseotajk je Jesús dunuujmídi:

—¿Tyajx tse'e poo'kxtkun xaaj ya m'ixpajkpatajk dutonda juu' ve'e je pava'nun kyayakjajtyp?

²⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—¿Tis, ka'anum miitse'e xkotsta jep Kunuu'kx Jatyán kujxp juu' ve'e to'k nax tyoondú je David maat je myujatyoo'tajk ku ve'e kya'ijtuixjidi ti ve'e kyáydap jya'kxtap jets ku ve'e yu'oo'k'jup vye'nada? ²⁶ Tajki xa ve'e je David jep je Nte'yam chaptujkp ku ve'e je Abiatar y'ijit tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, jetse'e dukaaj je kunuu'kx tsapkaaky, jetse'e dumooyduva je myujatyoo'da. Ax ka'a tse'e je pava'nun duyajakjaty jetse'e opyana dukáyut, je tee'tajkji ve'e tuknuvánada. Ta miits ya'a ve'e xkotsta, ¿ve'em xaja?

²⁷ Vaampa tse'e je Jesús:

—Je jayu je y'o'yin kajx xa ve'e je Nte'yam dupuujm je poo'kxtkun xaaj; ka je poo'kxtkun xaaj kajxap tse'e dupuujm je jayu. ²⁸ Je'e kajxts atse'e je kutojkun njayep pan ti ve'e poo'kxtkun xaaj yaktónup ukpu kayaktónup, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

3

Je yaa'tyajk juu' ve'e xux je kya'aj to'k ado'om
(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

¹ Jetse'e je Jesús tyajkinuva jep tsaptujkp. Jep tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e xux je kya'aj to'k ado'om. ² Je numay jayu tse'e du'ixtu oy pan yakjotkada'akupe'e je Jesús je pa'am jayu ku ve'e po'o'kxtkūn xaaj vye'na, je'e ve'e jya'ixtidup pan ti ve'e kudutukpakta jetse'e dunu'aa'nadat kuxe'e dukakutyún je'e je pyava'nunda. ³ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je yaa'tyajk juu' ve'e xux je kya'aj to'k ado'om:

—Tēna yaja ya jayu vyinkujkta.

⁴ Van'it tse'e du'amotutūvi je jáyuda:

—¿Juu' tse'e je pava'nun yakajtyp jetse'e po'o'kxtkūn xaaj je jayu dutónut: je'e juu' ve'e oy, ukpu je'e juu' ve'e ka óyap; ku ve'e je jayu duyakjoojntykāt, ukpu ku ve'e je jayu duyak'oo'kut'?

Ax ama'at tse'e tyaandi. ⁵ Van'it tse'e je Jesús vyin'ix'apitsumkajxjidi, jot'aajnjup jets tsaachvinmaayp kux ka'a ve'e je jayu dukuvakta juu' ve'e je Nte'yam chajkp, makke'e je kyó'oy vinma'yun dupaamdi. Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je pa'am jayu:

—Yakyajkxu je mka'aj.

Van'it tse'e je pa'am jayu je kya'aj duyakyajkxy, jetse'e jyotkadaakni.

⁶ Van'it tse'e pyítsumdi je fariseotajk jetse'e du'ukkojtsmojkti maat je Herodes je jáyuda pan vintso ve'e je Jesús kuduyakjaj'oo'kjidi.

Ku numay je jayu y'ijt jeja maja na'akaya pa'ayi

⁷ Myaatnajkxts je'e ve'e je Jesús je y'ixpajkpatajk jeja maja na'akaya pa'ayi; numay tse'e je galiléait jayu pyanajkxjidi. ⁸ Jempa tse'e juu' ve'e tsoo'ndu jem jerusalemnit kyajpun kajxm jets juu' ve'e tsoo'ndu jem iduméait y'it jootm. Jempa tse'e juu' ve'e tsoo'nduva jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am jets juu' ve'e tsoo'ndu jem tiirovit jets sidoonit y'it jootmda; numay tse'e ojts je Jesús du'ixta ku ve'e je kats dumótudi jets ti ve'e je Jesús tyuump. ⁹ Je'e kajx tse'e je Jesús dupavaajñ je y'ixpajkpatajk jetse'e apaamduka duyak'ittat to'k je barco joma ve'e tyákat, ve'em tse'e je numay jayu kyah'atijmókjadat. ¹⁰ Numáyani ve'e ooy je pa'am jayu duyakjotkadaakni vye'na. Je'e kajx tse'e pan pan jatye'e pajkjudup, je'e tse'e du'atijmojktup je Jesús kux tyonuvaandupe'e. ¹¹ Ax je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap, ku tse'e du'ixti je Jesús, van'it tse'e dūvinkoxkténidi jetse'e makk dumukojtsti. Jidu'um tse'e vyaandi:

—iMitse'e je Nte'yam je y'Onuk!

¹² Van'it tse'e je Jesús makk pyavaajnjidi jetse'e dukah'avánadat jets pan je'e ve'e.

Ku je Jesús dūvinkaajn je ñumakmejtsk kukátsivada

(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

¹³ Van'it tse'e je Jesús pyejt jem tonun viinm jetse'e duvaajv pan pan jaty je'e ve'e vyinkonuvaampy. Nunajkxjuduts je'e ve'e. ¹⁴ Numakmejtsk tse'e dūvinkaajn juu' ve'e ittap je'e maat, jetse'e dukéxtat ka'amaayva, ¹⁵ jetse'e je kutojkun dumoooydi jetse'e je pa'am jayu duyakjotkadaaktat jetse'e duyakpitsumduvat je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda. ¹⁶ Ya'ats je'e ve'e je numakmejtskta: je Simón juu' ve'e tyukmumejtsxaaji Pedro, ¹⁷ je Santiago jets je y'uts Juan, je Zebedeo je'e ve'e je myajntktajk, je'eda tse'e tyukmumejtsxaaji Boanerges. (Jidu'umts je'e ve'e kyatsapítsum je Boanerges, jáyuda juu' ve'e ve'em ax jo'n je añu pyuj.) ¹⁸ Jempa tse'e je Andrés jets je Felipe, je Bartolomé jets je Mateo, je Tomás jets je Tadeo, je Santiago juu' ve'e je Alfeo je myajntk, je Simón juu' ve'e je cananista partido dumaat

y'ijit, ¹⁹ jets je Judas Iscariote, juu' ve'e je Jesús dupaamnup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjüdup.

Ku je Jesús yaktij jets je ko'oyjáyuvape'e je kutojkun moojyu
(Mt. 12.22-28; Lc. 11.14-20)

To'k nax tse'e je Jesús jets je y'ixpajkpatajk jep tujkp vye'nada, ²⁰ van'it tse'e numay je jayu ñay'amojkijidinuva; ni je'e tse'e je Jesús kyoo'k'o'yixjini jetse'e kyáyut maat je y'ixpajkpatajk. ²¹ Ku tse'e je Jesús je y'utsatajk dumótudi juu' ve'e toojnu kojtsju, van'it tse'e du'uknunajkxti jetse'e kuduvoo'vdi, kux ve'eme'e je jayu vya'anda jets ta ve'e vyinma'yuntókini.

²² Ax je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk juu' ve'e jem Jerusalén tsoo'ndu, je'e tse'e vaandu:

—Jem xa ya'a ve'e jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjáyuvaptajkta. Je Beelzebú ya'a ve'e moojyup je kutojkun jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumut jem je jayu jya'vin kajxmda.

²³ Van'it tse'e je Jesús duyaaxji je numay jayu jetse'e ya tukmu'a'ixmojkin duvaajnidi:

—¿Vintsos'e'e y'o'yixjut jetse'e je Satanás viinm ñaajkpítsumjut jem je jayu jya'vin kajxm? ²⁴ Pan nacho'oxpajkjüdup xa ve'e je jayu juu' ve'e to'kji je kyutojkunda, ka'a tse'e y'o'yixju jetse'e je kyutojkun jyékut. ²⁵ Jets pan nacho'oxpajkjüdupap tse'e je jayu juu' ve'e tsuunip to'k jaajin to'k tajk, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e jyejkat. ²⁶ Jets pan nacho'oxpajkjüdupapts je'e ve'eda pan pan jatye'e ijttup jem je Satanás y'am kya'm, ka'a tse'e y'o'yixjuva jetse'e jyékut je kyutojkun, kutókiyu'pts je'e ve'e.

Yakvinkadaak yaknaxkadaak tse'e je Jesús je Satanás
(Mt. 12.29-32; Lc. 11.21-23; 12.10)

²⁷ Ni pana tse'e je kya'o'yixju jetse'e tyákat jep je tsots yaa'tyajk tyujkp jetse'e je pyaamdúk dupajkat pan ka'a ve'e too'vajkp dutsum. Ku ve'e tsúmani vye'nat, van'itnum tse'e y'o'yixjut jetse'e je pyaamdúk dupajkat.

²⁸ Tyúvam xa atse'e nva'añ: Pan pan xa ve'e je Nte'yam dvin'kojtspejtp ukpu je viijnk tokin dutún, o'yi'pts je'e ve'e jetse'e yaktokinmee'kxut. ²⁹ Ax pan pan tse'e je Espiritu Santo dvin'kojtspejtp, ni je vin'itats je'e ve'e kyayaktokinmee'kxut, tyókinavam je'e ve'e xa'ma kajx.

³⁰ Ve'em tse'e je Jesús vyaajñ kux je Espiritu Santo ve'e je kutojkun moojyu jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumnit jem je jayu jya'vin kajxmda, ax ve'em tse'e je jayu vyaandi jets je ko'oyjáyuvap je'e ve'e je kutojkun moojyu jetse'e ve'em dutuujn.

Je'e pane'e je Jesús tyaakja'vip
(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

³¹ Van'it tse'e jye'ydi je Jesús je tyaak jets je y'utsatajk, jep tse'e tak'aagup tyaandi. Jep tse'e je Jesús dunukejxidi. ³² Pan pan jatye tse'e je Jesús dunaat'suunivíttup vye'na, je'e tse'e na'muxju:

—Uxep xa ve'e tak'aagup je mtaak jets je m'utsatajk, mitse'e myakkotsuvaajnjudup.

³³ Ax van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—¿Pants atse'e ntaakip, jets pants atse'e n'útsidup?

³⁴ Van'it tse'e dvin'ix'apaa'vikujx pan pan jatye'e jep naa'tsuunivíttjudup, jetse'e vyaajñ:

—Ya'a xa je'e ve'eda juu' atse'e ntaakja'vip jets juu' atse'e nja'vip ax jo'n kuy'ijiti ats je n'uts je n'ajch jets ats je n'uts je ntsa'a. ³⁵ Kux pan pan jatye'e

duutoondup juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'ets atse'e nja'vidup ax jo'n ats je n'uts je n'ajch kuy'ijitti, jets ats je n'uts je ntsa'a, jets ats je ntaak.

4

Je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8)

¹ Jado'k nax tse'e je Jesús yak'ixpajknuva jeja maja na'akaya pa'ayi; numay tse'e je jayu ñay'amojkijidinuva joma ve'e je'e. Va'ajts numayda ve'e tyun'ijitti. Jem tse'e vye'na to'k je barco. Van'it tse'e je Jesús tyajki jem barco jootm, jetse'e jem y'ajxtk; jeja tse'e maja na'akaya pa'ayi je numay jayu tyaandi. ² Van'it tse'e may viijn duyak'ixpajkti je tukmu'a'ixmojkin maät. Jidu'um tse'e vyaajñ:

³—Amotunaxta. To'k xa ve'e je jayu taamt vajpa chaa'n. ⁴ Ku ve'e duvuj je taamt, jem tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja too' kujk, van'it tse'e jye'ydi je jeyyva tánuk jetse'e dupiivdini. ⁵ Jem tse'e je taamt juu' ve'e naxkadaak jeja tsakujx joma ve'e peji je naax; jatyji tse'e yee'k kux peji ve'e je naax. ⁶ Ax ku tse'e xyanu'aanni, van'it tse'e tyaatsni kuxe'e je y'aa'ts kyakaaktajki. ⁷ Jempa tse'e je taamt juu' ve'e naxkadaak jeja ápit akujk. Van'it tse'e je ápit yee'k jetse'e dukoo'k'ítamooyini je oy ojts jetse'e yee'kut, je'e kajx tse'e kyata'mi.

⁸ Nay jempa tse'e je taamt juu' ve'e naxkadaak jeja oy naxkujx, je'e tse'e ta'mi. Jem tse'e je taamt juu' ve'e naajkma'yiju ii'px majk taajm, jempa tse'e juu' ve'e naajkma'yiju toogupx taajm, nay jempa tse'e juu' ve'e naajkma'yiju mókupx taajm.

⁹ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta.

Je'e pan tyajx kajxe'e je tukmu'a'ixmojkin yakpuujm

(Mt. 13.10-17; Lc. 8.9-10)

¹⁰ Ku ve'e je Jesús naaydum vye'na, van'it tse'e yak'amotutúvi pan vintso ve'e yakkojtsva'ach juu' ve'e tyukmu'a'ixmojki, je'e ve'e du'amotutúvidu juu' ve'e mutámijidup vye'na, nay ve'empa je Jesús je ñumakmejtsk ixpajkpatajk. ¹¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je Nte'yam tse'e mtuknuja'vijidup vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, ax ka'a tse'e je Nte'yam tyuknujávajada je'eda juu' ve'e uu'm maät ka'ijttup. ¹² Je'e kajxts ats je'e ve'e ntukmukotsta je tukmu'a'ixmojkin maät, kux jya'ixtup xa ve'e juu' atse'e ntuump, ka'a tse'e duvinjávada; jyah'amotunajxtup tse'e juu' atse'e nkajtsp, ka'a tse'e duvinmótuda. Je'e kajx ku ve'e ve'emda, ka'a tse'e dumaso'okta je kyo'oy joojintykinda, je'e kajx tse'e kyayaktokinmee'kxxta.

Ku je Jesús dukojtsvaach je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.18-23; Lc. 8.11-15)

¹³ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kna'muxjidi:

—¿Ka'a ve'e xvinnótuda ya tukmu'a'ixmojkin juu' atse'e tunkats? Pan ka'a ve'e xvinnótuda, ¿vintso'ts miits je'e ve'e xvinnótudat nujom je tukmu'a'ixmojkin? ¹⁴ Je taamt vajpa, ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook du'ava'nip. ¹⁵ Ax jeja tse'e too' kujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je Nte'yam je kyats je y'ayook. Ax ku tse'e je jayu dumótuda, jatyji tse'e je Satanás jye'ya jetse'e dupajkjini jem jya'vin kajxmada je kats je ayook juu' ve'e yakvaajnjidu. ¹⁶ Ax jeja tse'e tsakujx joma ve'e je peji naax, joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e je Nte'yam

je kyats je y'ayook du'amotunajxtup jetse'e jatyji dukuvakta je xoojntkun maat, ¹⁷ ve'em tse'e y'itta ax jo'n je naax joma ve'e je taamt vee'nji yee'k kuxe'e je y'aa'ts kyakaaktaka. Ux'ook, ku ve'e chaachpat'ukva'anda ukpu yakjomtonda yakitonda je Nte'yam je kyats je y'ayook kajx, ax jatyji tse'e dumasooxtini je kats je ayook. ¹⁸ Ax jeja tse'e apit akujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook du'amotunajxtup, ¹⁹ je'e tse'e ooy dutunvinmaaydup je naxviijnit je'e jets vintso ve'e naajkkumeenajadat, jetse'e je viijnk kaxin dujayepa. Je Nte'yam je kyats je y'ayook juu' ve'e y'amotunajxtu, ve'emts je'e ve'e jyaty ax jo'n je taamt juu' ve'e jeja apit jaat naxkadaak jetse'e kyata'mi. ²⁰ Ax jeja tse'e oy naxkujx joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook du'amotunajxtup jetse'e dukatsapakta, vimpijnupts je'e ve'e je jyayuvinda je jyojntykinda ax jo'n je Nte'yam tyukmutsokjada, je'e kajx tse'e y'itta ax jo'n je oy naax joma ve'e je taamt juu' ve'e naajknuma'yiju ii'px majk taajm, jets juu' ve'e naajknuma'yiju toogupx taajm, jets juu' ve'e naajknuma'yiju mokupx taajm.

Je ta'kxpa tukmu'a'ixmojkin (Mt. 5.14-16; Lc. 8.16-18)

²¹ Van'it tse'e je Jesus jyaa'kvaajñ:

—Ku ve'e je jayu je ta'kxpa duyakmín, zyaktuknaxjojppts n'ite'e pan tii, ukpu jepe'e maajntkun pa'tkup duyuu'uts? ¿Ka'a n'ite'e kajxm dupum joma ve'e tyak'kxva'lxut? ²² Nay ve'empa tse'e, ka'a xa ve'e tii juu' ve'e yu'uts jetse'e ux'ook kyanuke'xnatakat, ka'a tse'e tii juu' ve'e kayaknuja'vip jetse'e ux'ook je jayu dukanuajat. ²³ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta.

²⁴ Jaa'kvaan tse'e jidu'um:

—Payo'oyda oy juu' ve'e m'amotunajxtup. Ve'em pan vintso ve'e mjáyuvada, nay je mjáyuvín tse'e vimpítap. Pan oy xa ve'e je mjáyuvinda, mjaa'kyakmo'odap tse'e juu' nuyojk. ²⁵ Pan pan tse'e juu' dumaat, jaa'kyakmo'opts je'e ve'e; jets pan pan tse'e juu' yuu'n vee'n dumaat, yakpajkinup tse'e nujom.

Je taamt juu' yee'kp tukmu'a'ixmojkin

²⁶ Vaampa tse'e je Jesus:

—Ve'em xa ve'e je Nte'yam je kyutojkun ax jo'n to'k je jayu je taamt duvuj jeja naxkujx. ²⁷ Ku ve'e ya it ñaxy, ya it kyujaj ya it kyutso'oa, moxjpts je'e ve'e jetse'e y'aa'ch. Ka'ats je'e ve'e je jayu dunujava vintso je'e ve'e myux jets pan vintso ve'e y'aa'ch. ²⁸ Kux viinme'e je naax duyakye'e'k, too'vajke'e je y'aajj dupum, van'it tse'e je kyojk, jetse'e ux'ook je tyaajm. ²⁹ Ax ku tse'e je tyaajm myaju, van'it tse'e yakpakmojki kux ta ve'e je pakmok aats dupaa'ty.

Je mostaza taamt tukmu'a'ixmojkin (Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

³⁰ Van'it tse'e je Jesus vyaampa:

—¿Vintso jo'nts je'e ve'e je Nte'yam je kyutojkun, ukpu ti jo'n tse'e ntukmu'a'ixmojkimdap? ³¹ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je yaa'tyajk duvuj je mostaza taamt jeja naxkujx. Ku ve'e yakvuj, je'e tse'e je taamt dunutsayikajxp yaja naxviijn; ³² ax ku tse'e yee'k, ñumajikujxpts je'e ve'e jets ka'a ve'e je viijnk aajya ojts juu' ve'e yakja'kxp, maja vaamp tse'e ooy, o'yixjadap tse'e je jeyya tánuk jetse'e je pye'en dupámdat jem y'axén akojkm joma ve'e je ep.

*Vintso je Jesús duyaktuujn je tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 13.34-35)*

³³ Ax may tse'e je Jesús dutukmu'a'ixmojki je kats je ayook ax jo'n ya'a, ve'em vintso ve'e je jayu y'o'yixjidi jetse'e dūvinmótudat. ³⁴ Jets nujom juu' jatye'e tyukmukajtsp, tum tyukmu'a'ixmojkip tse'e. Ku ve'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dumaadi aje'ejjjida, va'ajts tse'e du'ava'nikujx.

*Ku je Jesús duyak'atuvi je makk poj
(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)*

³⁵ Ku ve'e je it tyánayini, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dūnuujmidi:

—Ja'mda jem jado'k ado'om napa'am.

³⁶ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk yaknajkxjidi jem barco jootm, je barco joma ve'e vye'na, jetse'e je numay jayu dumujékumidi. Jem tse'e vye'nada jamejtsk jatoojk je barco maat je'eda. ³⁷ Van'it tse'e makk pyoj'ukvaajñ jetse'e je naaj ooy tyunkajxmpojtuk jetse'e tyajki jem barco jootm. Van'it tse'e je barco y'o'jts'ukvaanni. ³⁸ Jep tse'e barco naadup mya'aj vye'na je Jesús jem kukava ni'kxm. Van'it tse'e duyoxjti jetse'e dūnuujmidi:

—iYak'ixpajkpa! ¿Ka'a ve'e xvinmay ku ve'e n'oo'kumdat?

³⁹ Van'it tse'e je Jesús pyojtuk, jetse'e je poj dutuknuujmi. Van'it tse'e je maja na'akaya dumukajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Tukviijn'itu, ka'a ve'e mjetma'aty.

Van'it tse'e je poj y'atuvi jetse'e je naaj tyu'ujkajty.

⁴⁰ Van'it tse'e dūnuujmi je y'ixpajkpatajk:

—¿Tyajxse'e mtsa'agada? ¿Ka'anume'e je jaanchja'vin xjayepa?

⁴¹ Ooqys je'e ve'e tyuntsa'kidi jetse'e vimpit atuj ñavyaajnjidi:

—¿Vintos ya'a vine'e ya jayu je makkim ooy dutunjayep? iKatsupajkjup xa ve'e je poj paat jets je maja na'akaya paat!

5

*Ku je Jesús duyakpítsum je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxm
(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)*

¹ Van'it tse'e jye'ydi jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am joma ve'e je it duxaaja Gadara. ² Ku ve'e je Jesús pyítsum jem barco jootm, van'it tse'e to'k je yaa'tyajk vyinkutámiji juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. Jem tse'e chaa'n joma ve'e je oo'kpa ñaxtákada. ³ Ax jep tse'e oo'kpa aajntkup chuuna y'iit; ni je cadena maata tse'e pan kya'o'yixju jetse'e tsum duyak'ítut, ⁴ kux may náxani ve'e jyaakcadenatsum vye'na jem kya'm jets jem tyékum, jetse'e dutukpojtikúx je cadena; ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e duyakyójut. ⁵ Ijtp tse'e jóvum xaaj jóvum tsooj y'aya'axy vyíduť jem tonun viinm tonun kajxm jets joma ve'e je oo'kpa aajntk, jetse'e je tsaaj ñatyuknaajka'ajkaja. ⁶ Jékum jatyna tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e je yaa'tyajk y'ixji jetse'e noomp je Jesús dūvinkutami jetse'e dūvinkoxkteni. ⁷ Van'it tse'e makk dumukajts, jetse'e dūnuujmi:

—¿Ti katsts uu'me'e njayeypump?, Jesús, je Kajxmit je y'Onuk, je Nte'yam je Myajntk. Je Nte'yam kajx ats mitse'e nmunoo'kxtuk, kadi ats xtsaachtún.

⁸ Jidu'um tse'e vyaajñ kux ñuujminupe'e je Jesús je ko'oyjáyuvap jidu'um:

—iKo'oyjáyuvap, pítsumdini jem ya jayu jya'vin kajxm!

⁹ Van'it tse'e je Jesús je yaa'tyajk du'amotutuvi:

—¿Tise'e mxaaj?

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Miijl Am atse'e nxaaj kux va'ajts numay aatse'e.

10 Van'it tse'e je Jesús ooy dutunmunoo'kxtk jets ka'a ve'e jékum dukéxut je ko'oyjayuvaptajk. 11 Tamji tse'e jya'kxta vye'na numay je keem jem tonun viinm, 12 jetse'e je ko'oyjayuvaptajk je Jesús dumunoo'kxtkti:

—Pakexu aats to'k aaj xim joma ve'e je keem jets aats je'e ve'e ntuktákat.

13 Yakjajtuxjudu tse'e je Jesús. Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap pyítsumdini jem je yaa'tyajk jya'vin kajxm jetse'e je keem dutuktajkidi; numejtsk miijl jo'n tse'e y'ijitti je keem. Van'it tse'e nujom je keem kyusnoomdi jem tonun viinm jetse'e y'ano'midi jem maja na'akaya jootm. Jep tse'e ñax'oo'kkajxtini.

14 Ku ve'e du'ixti je keem íxpada, noomp tse'e ñajkxti jetse'e ojts du'avanva'kxta jem kajpun jootm jets jem kam jootm. Je numay jayu tse'e ojts du'ixta juu' ve'e toojnju kojtsju. 15 Ku ve'e jye'ydi joma ve'e je Jesús, van'it tse'e du'ixti je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin kajxm tuy'it je ko'oyjáyuvap. Jem je'e ve'e chuuna xáxani jets óyani je vyinma'yun. Van'it tse'e cha'kidi. 16 Pan pan jatye'e du'ixtu, je'e tse'e tukmumaajntykjudu vintso ve'e jyajtti je keem jets je yaa'tyajk juu' ve'e je ko'oyjáyuvap tuñuvaatsjini. 17 Van'it tse'e je jayu dumunoo'kxtkti je Jesús jetse'e dutukvaatsnit je y'itta je ñaaxta.

18 Ku ve'e je Jesús tyajki jem barco jootm, van'it tse'e je yaa'tyajk juu' ve'e je ko'oyjáyuvap jem jya'vin kajxm tuy'it, je'e tse'e munoo'kxtkju jetse'e dumaadat. 19 Ax ka'a tse'e je Jesús duyakjajty. Jidu'um tse'e dunuujmi:

—Najkxu jem mtak'am joma ve'e je mjayu, jem tse'e xtukmumaaydukut ti maa'yune'e je Maja Vintsán tumto'nuxju jets vintso je'e ve'e tumtukma'atju.

20 Jem kajpun kajxmda juu' ve'e jem decápolisit y'it jootm, jem tse'e je yaa'tyajk ñujkx jetse'e du'amaajntykva'lkxy nujom juu' ve'e je Jesús tyoon je'e kajx. Atuva atokí tse'e dutuktaandi.

Je Jairo je ñaax jets je ta'axtajk juu' ve'e je Jesús je vyit dutoon

(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

21 Ku ve'e je Jesús vyimpijtnuva jem barco jootm jeja jado'k maja na'akaya pa'ayi, van'it tse'e numay je jayu ñay'amojkijidi joma ve'e je'e. 22 Van'it tse'e to'k je jayu ñuje'yji juu' ve'e jep tsaptujkp dunuvintsánip, Jairo je'e ve'e xyaaj. Ku ve'e je Jesús du'ix, van'it tse'e divinkoxkteni, 23 jetse'e ooy dutunmunoo'kxtk. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Oo'kuvaannupe'e ats je mpi'k naax. Ja'mu to'k aaj jetse'e je mka'aj xtuknukónut, ve'em tse'e jyotkàda'akut, jetse'e jyaa'kjoontykat.

24 Van'it tse'e dumaadi. Je numay jayu tse'e je Jesús myaatnajkx jetse'e dutun'atijmojktini. 25 Jem tse'e to'k je ta'axtajk vye'na juu' ve'e makmejtsk joojntani dujayeipp je vinnujkxju pa'am. 26 Távani tse'e je ta'axtajk ooy tyun-yaktsaachpaa'tjada numay je tso'yivatajk jets távani ve'e dutukmujokyajxni nujom juu' ve'e y'ixp jyayeipp, ax ni vinxupa tse'e kyajotkàda'aky, nuyojke'e y'oo'ktúv. 27 Ta tse'e dumotu vye'na ti ve'e je Jesús tyuump kyajtsp, jetse'e je ta'axtajk jye'y joma ve'e je Jesús jep ñaadup tsov jeja numay jayu akujk, jetse'e je vyit dutoojnji. 28 Jidu'um tse'e ñaña'muxji: Tun kooyji xa ijk atse'e kuntán xi vyit, jotkàda'akupts atse'e. 29 Ku ve'e je vyit dutaajn, tun jatyi tse'e je pya'am y'atúvini jetse'e je ñi'kx je kyopk duja'vi jets ta ve'e je pa'am ñuva'achju. 30 Ku ve'e je Jesús dunuja'vi jets ta ve'e je myakkin duyaktún, van'it tse'e vya'kumpijt joma ve'e je numay jayu, jetse'e vyaajñ:

—¿Pan tse'e ats ya nvit tudután?

31 Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ña'muxjidi:

—M'ixp xa mitse'e jets je numay jayu ve'e m'atijmojkjup, jetse'e mva'añ: “¿Pants atse'e tuxtán?”

³² Van'it tse'e je Jesús je numay jayu duvin'ix'apitsumkujx, je'e ve'e y'ixuvaampy pan pane'e toojnju. ³³ Van'it tse'e je ta'axtajk tyuntsa'kini jetse'e nunmippnup je Jesús duvinkoxkteni, jetse'e tyúvam juu' duvaajnji kux ñuja'vipe'e vintsó ve'e jyotkadaakni. ³⁴ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Ta xa ve'e mjotkadaakni je'e kajx ku atse'e tuxjaanchjáva. Najkxni to'k aaj to'k joot. Tsotse'e m'ijtnit.

³⁵ Kojspsna tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e je jayu ñuje'yjidi, jeme'e je tsaptujkpit je ñuvintsán tyak'am choo'ndi, jetse'e vyaandi:

—Távani xa ve'e je mnaax y'aa'k. ¿Tyajxse'e xjaa'k'atsulux ya yak'ixpajkpa?

³⁶ Ax tun koojyji tse'e je Jesús dumotu jets ti ve'e yakvaajnjip je tsaptujkpit je ñuvintsán, van'it tse'e dunuujmi:

—Kadi mtsa'aga. Koojyji atse'e xjaanchjávat.

³⁷ Ax ni pana tse'e dukayakjajti jetse'e pyanajxjut, je Peedroji ve'e jets je Santiago maat je Juan juu' ve'e je Santiago je y'uts. ³⁸ Ku ve'e je Jesús jye'y jem je tsaptujkpit je ñuvintsán tyak'am, van'it tse'e du'ix jets jeme'e je jayu ooy tyunne'emda, tyunya'axta, tyuntsaachvinmáya. ³⁹ Ku ve'e je Jesús tyajki jep tujkp, van'it tse'e ña'muxjidi:

—¿Tyajx tse'e mne'emda jetse'e mya'axta? Kux ya kiix ónuk, ka'a xa ya'a ve'e y'aa'ka, maajji ya'a ve'e.

⁴⁰ Jetse'e dunuxiikti dutukxiikti. Van'it tse'e je Jesús duyakpitsumkujx je jayu. Van'it tse'e dumaadi je ónuk je tyee' je tyaak jets je y'ixpajkpatajk juu' ve'e myaadidu, jetse'e tyajki joma ve'e je kiix ónuk mya'aj. ⁴¹ Van'it tse'e je kiix ónuk je kya'aj dukoojnukji jetse'e dunuujmi:

—Talita, cumi. (Ax jidu'umts ya'a ve'e kyatsapítsum, kiix ónuk, mits atse'e nnuujmip, pojtukni.)

⁴² Ax tun jatyji tse'e je kiix ónuk pyojtukni jetse'e yo'y'ukvaanni, kux makmejtsk joojntani ve'e. Atuva atoki tse'e tyuntaandi je jáyuda. ⁴³ Van'it tse'e je Jesús makx ña'muxjidi jets ni pana ve'e dukavaajnjadat, jetse'e dupavaajñ jetse'e je kiix ónuk duyakkáydat.

6

Ku je Jesús vye'na jep Nazaret (Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)

¹ Ku ve'e je Jesús chaan' n jem, van'it tse'e vyimpijtni jem tyak'am, panajxjudu tse'e je y'ixpajkpatajk. ² Ku ve'e je poo'kxtkun xaaj dupaaty, van'it tse'e yak'ixpajk'ukvaajñ jep tsaptujkp. Je numay jayu tse'e amotunajxjudu jetse'e atuva atoki tyaandi. Jidu'um tse'e ñavyaajnjidi:

—¿Jomas ya'a ve'e ya jayu ya nuja'vin dupuk jetse'e ve'em kyats? ¿Ti nuja'vin ya'a ve'e tuyakma'a? ¿Vintsó ve'e y'o'yixju jetse'e je majin dutún?

³ Ya'a xa ve'e je tsejtspa juu' ve'e je María je myajntk, je Santiago maat je José je y'ajch, je Judas maat je Simón je y'ajch. Yaja tse'e chaanada ya'a ya kyiiix utsta uu'm maatta.

Je'e kajx tse'e duviijn'ixti je Jesús. ⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Qtyun joma tsova xa ve'e yakvintsá'aga je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, jeejyji ve'e kyaykvintsá'aga joma ve'e je y'it je ñaax, joma ve'e je jyuu't je myugo'ok, jets joma ve'e je jyaajñ je tyajk.

⁵ Ax ka'a tse'e je Jesús y'o'yixji jetse'e jem je majin dutónut, je'ejyji ve'e ku ve'e je kya'aj dutuknukaajñ vinkex je pa'am jayu jetse'e duyakjotkadaakni.

⁶ Atuva atoki tse'e tyaañ je Jesús ku ve'e du'ix jets ka'a ve'e jyaanchjávajada; kajpun kajpun tse'e ñujkx jetse'e je jayu duyak'ixpuk.

Ku je Jesús du'akejxa'kxti je y'ixpajkpatajk ka'amaayva
(Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

⁷ Van'it tse'e je Jesús duyaxmujk je ñumakmejtsk ixpajkpada, jetse'e du'akejxa'kxti numejtsk jaty, jetse'e dumoojy je kutojkun jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumdat jem je jayu jya'vin kajxmda. ⁸ Van'it tse'e dutukpavaañ je y'ixpajkpatajk:

—Ka'a tse'e ti xmutsoo'ndat juu' ve'e m'ajootadap jeja too' aajy, ka'a tse'e xmutsoo'ndat je tsapkaaky, ka'a tse'e je apajkin, ni ka'ava tse'e je meen. Je mtajkji ve'e mpakáptap⁹ jetse'e je mka'ajk xtukva'agadat, jets to'k ni'kxji ve'e je mvit xmunajkxtat juu' ve'e mjayejptup.

¹⁰ Van'it tse'e dujaa'knuujmi:

—Kujyajomatujka tse'e mtákadat, jeja tse'e mnamyáyjadat pan vinxup xaaj ve'e mtánada. ¹¹ Ax pan pan tse'e mkakuvajkjjudup uk mkah'amotunaxuvaajnjjudup, mtsoo'ndinup tse'e jem jetse'e xvinxittat je mtektá jetse'e vyánukut je naxvay juu' ve'e tuxpava'akta jem kyajpun jootm, ve'em tse'e dunujávadat jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup. Tyúvam xa atse'e nva'añ, nuyojke'e je jayu je tsaachpaatun yakmooydinit ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ydinit jets ni ka'a ve'e je sodómait jets je gomoorraít jáyuda.

¹² Van'it tse'e choo'ndi je y'ixpajkpatajk ka'amaayva jetse'e je jayu dunaajmada jetse'e vyinmayumpijttinit, jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda. ¹³ Yakpítsumduva tse'e je ko'oyjáyuvap jem numay je jayu jya'vin kajxmda jetse'e dupaajmjada je olivos aceite jem numay je pa'am jayu ñi'kxmda kyojmda jetse'e duyakjotkadaaktini.

Ku je Yaknapejtpa Juan y'oo'kni
(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

¹⁴ Ku ve'e je Jesús je myajin vya'kxktk, van'it tse'e je yakkutojkpa Herodes dumotu. Jeme'e je jayu juu' ve'e vaandu:

—Je Yaknapejtpa Juan xa je'e ve'e, je'e tse'e joojntykpaiknuva jetse'e Jesús ñatyijju, je'e kajx tse'e y'o'yixju jetse'e je majin dutún.

¹⁵ Jempa tse'e pan pane'e vaanduvap:

—Je Elías xa je'e ve'e.

Nay jempa tse'e pan pane'e vaanduvap:

—Je'e xa ve'e nuto'k je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, ve'em ax jo'n je jujpit jáyuda juu' ve'e ijtu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada.

¹⁶ Ax ku tse'e je yakkutojkpa Herodes je kats dumotu, van'it tse'e vyaañ:

—Je Juan xa je'e ve'e juu' atse'e nyakjayyukpojxjnu, je'e tse'e joojntykpaiknuva.

¹⁷ Ve'em tse'e vyaañ kux viinme'e je Herodes je Juan duyakjamyajtsji jetse'e duyakjapyoxuntakpaajmji, jetse'e duyakjachoojmji. Ve'em tse'e dutuujn je ta'axtajk Herodías kajx juu' ve'e pyajknu, je y'uts Felipe je ñuda'ax je'e ve'e y'ijt. ¹⁸ Jidu'um tse'e je Juan je Herodes dunuujmi:

—Ka'a xa ve'e je pava'nun duyakjaty jetse'e xpákt je m'uts je ñuda'ax.

¹⁹ Ax je ta'axtajk, myu'ejkjupts je'e ve'e je Juan, chajkpts je'e ve'e jetse'e je Juan y'oo'kut; ax ka'anum tse'e y'o'yixju ²⁰ kux cha'kipe'e je Herodes je Juan. Kux ñuja'vipe'e jets je Nte'yam je jyayu je'e ve'e jets tuv je'e ve'e je jyáyuvin je joojntykin, je'e kajx tse'e dukayakjaty jetse'e je Juan y'oo'kut. Chojk tse'e

je yakkutojkpa jetse'e du'amotunáxut juu' ve'e je Juan kyojts; ax ooy tse'e tyunnavyinma'yunmoojyji vinnaajknáx ku ve'e ve'em dutuujn.

²¹ Ax je'y tse'e je xaaj ku ve'e y'o'yixji je ta'axtajk jetse'e je Juan y'oo'kut, van'it je'e ve'e jyajty ku ve'e je Herodes je kye'xtkun xaaj dumaja tun vye'na. Yakjayukaay tse'e je Herodes. Jem tse'e je ñuvinténivatajk, jem tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánidup kakmiil jaty je tojpatajk, jempa tse'e pan pan jatye'e dunumájidup jem galiléait y'it jootm. ²² Kaaydup tse'e vye'nada, van'it tse'e tyajki je Herodías je ñaax jetse'e y'ejts. Ooy tse'e dutuntsojja'vidi je yakkutojkpa Herodes jets pan pan jatye'e myaatkaaydup myaat'ooktup vye'na. Van'it tse'e je yakkutojkpa dunuujmi je kiixuta'ax:

—Amótuvu áts pan ti ve'e mtsajkp, kux nyákup atse'e.

²³ Van'it tse'e je Nte'yam duyaknajxy jetse'e vyaannuva:

—Nujom tse'e pan vinxup atse'e x'amotu, nyákupts atse'e, jyakojkmam atse'e nyákut je nkutojkun.

²⁴ Van'it tse'e je kiixuta'ax vya'kpi'tsum jetse'e ojts je tyaaak dumaatnakyátsju, jetse'e du'amotutuvi:

—¿Tis atse'e kun'amotu?

Van'it tse'e je tyaaak y'atsaajv:

—Amótuvu je Yaknapejtpa Juan je kyuvajk.

²⁵ Jaty aa'k tse'e je kiixuta'ax tyajkinuva joma ve'e je yakkutojkpa. Van'it tse'e du'amotu:

—Ve'e atse'e ntsajkp jetse'e uxyam jaty xyácut jem plato jootm je Yaknapejtpa Juan je kyuvajk.

²⁶ Van'it tse'e je yakkutojkpa tyuntsaachvinmapyujk. Ax ka'a tse'e dukojststikutsuva'añ kux távani ve'e je Nte'yam duyaknaxy vye'na jets távani ve'e je jayu du'amotunaxta juu' ve'e myaatkaaydup myaat'ooktup vye'na.

²⁷ Je'e kajx tse'e tun jatyi to'k je tyojpa dukejx jetse'e najkx je Juan je kyuvajk duyaktsaa'n. ²⁸ Van'it tse'e je tojpa ñujkx jetse'e ojts duyukpux jep poxuntujkp, jetse'e duyaknujx je kyuvajk jem plato jootm, jetse'e dumoojy je kiixuta'ax. Van'it tse'e je kiixuta'ax je tyaaak dumoojy je Juan je kyuvajk.

²⁹ Ax ku tse'e je Juan je y'ixpajkpatajk dumótudi, van'it tse'e jye'ydi jetse'e ojts duyaktsoo'ndini je ñi'kx je kyopk, jetse'e duyaknaxtajkidini.

*Ku je Jesús je jayu duyakkaajy numugooxk miil naxy
(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)*

³⁰ Van'it tse'e je kukatsivatajk vyimpjittini joma ve'e je Jesús jetse'e du'vaajnidi pan ti jatye'e ojts dutonda jets vintso ve'e je jayu duyak'ixpajkti.

³¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ja'mda apuk jetse'e vee'n mpoo'kxumdat.

Ve'em tse'e vyaañ kux je numay jayu ve'e navyinnajxjup navyintajkijup, ka'a ve'e y'avaatsuvada jetse'e kyádat. ³² Ax van'it tse'e aje'ejjyida dupajkti to'k je barco jetse'e ñajkxti joma ve'e kyapantsuuna. ³³ Numay tse'e du'ixti ku ve'e choo'ndi jetse'e du'ixkajpti je Jesús. Van'it tse'e noomp ñajkxti je numay jayu, jem tse'e may kajpun kajxm choo'nda, jetse'e too'vajkp jye'ydi je numay jayu jets ux'ook juu' ve'e jem barco jootm najkxtu. ³⁴ Ku ve'e je Jesús jem barco jootm vya'kpi'tsum, van'it tse'e du'ix je numay jayu, yaktukmo'ttu tse'e kux ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je carnero juu' ve'e je vyinténiva ka'ijtuxjudup. Van'it tse'e je jayu duyak'ixpajk, may viijn tse'e juu' jaty du'vaajnidi. ³⁵ Ax ku tse'e je it tyánayini, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi. Van'it tse'e je Jesús dunuujmidi:

—Tánani ve'e uxayam ya it jets ka'a tse'e yaja pyantsuuna. ³⁶ Pakejxtini to'k aaj ya jáyuda jetse'e ñajkxtat jem kam jootm jets jem kajpun kajxm juu' ve'e tamanaat, ve'em tse'e je kyaaky je tyojkx dujóydat, kux ka'a ve'e dumaadada ti ve'e kyáydap jya'kxtap.

³⁷ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Miits ya'a ve'e myakkáydap.

Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk y'atsoojvjidi:

—¡Mejtsk mókuxp xaaj numutún jo'n xa ve'e je meen dutsak jetse'e je tsapkaaky yaktukjóyut jetse'e ya jayu kyáydap!

³⁸ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Vinxup tse'e jep je mtsapkaakya? Ixta n'it.

Ku tse'e dunuja'vidi, van'it tse'e vyaandi:

—Mugooxk xa jepe'e je tsapkaaky jets mejtsk je ajkx.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús dutukpavaandi jetse'e je jayu duyak'ajxtuktat jem tsoots kajxm to'k jaka'a jaty. ⁴⁰ Ajxtktu tse'e je jayu to'k jaka'a jaty, numókupx jaty jets nuvujxtkupxuk majk jaty. ⁴¹ Van'it tse'e je Jesús dukoojnuk mugooxk je tsapkaaky jets mejtsk je ajkx. Van'it tse'e jem tsajm tso pyat'ix jetse'e je Nte'yam dukukojsji. Van'it tse'e je tsapkaaky dutojka'kxy jetse'e dumoojy je y'ixpajkpatajk jetse'e je jayu dutukvinkukáyadat. Yakva'kxpa tse'e je Jesús mejtsk je ajkx, jetse'e je y'ixpajkpatajk anañujoma dumokuyjx. ⁴² Ax nujom tse'e je jayu kyaaydi jetse'e kyooxjidi. ⁴³ Ku ve'e je jayu kyakyajxti, van'it tse'e dupakmojktini jamakmejtsk kach je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax juu' ve'e vintaannu. ⁴⁴ Juu' jaty tse'e kaaydu, numugooxk miijlts je'e ve'e y'ijtti je yaa'tyajkta.

*Ku je Jesús yo'y jem nani'kxm
(Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21)*

⁴⁵ Jatyji tse'e je Jesús dupavaajñ je y'ixpajkpatajk jetse'e tyákadat jem barco jootm jetse'e ñajkxtat jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am joma ve'e je kajpun juu' ve'e Betsaida duxaaj, je'e tse'e najkxtap namvaate'e je Jesús je numay jayu dupakejxtini. ⁴⁶ Távani tse'e je numay jayu dupakejxtini vye'na, van'it tse'e je Jesús dujaa'kvimpejt je tonun jetse'e ojts chapkats. ⁴⁷ Ku ve'e je it kyoo'tsini, jem tse'e vye'na je barco maja na'akaya jootm; ax je Jesús, jéjats je'e ve'e naxkujx naaydum. ⁴⁸ Van'it tse'e je Jesús du'ix jets noo'kxtinupe'e ku ve'e dujapakaa'pta je barco, kux je mak'k poj ve'e vinkumi'nijidup. Jado'k ma'ajum jo'n tse'e vye'na, van'it tse'e je Jesús pyanajxjidi, jem tse'e nani'kxm yo'oy, ukvinnaxuvaajnjidup tse'e. ⁴⁹ Ax ku tse'e je y'ixpajkpatajk du'ixti jets jeme'e nani'kxm yo'yp myets, ve'em tse'e vyinmaaydi jets jado'k itumit jayu je'e ve'e. Van'it tse'e y'akaa'stkti, ⁵⁰ kux anañujoma ve'e du'ixti jetse'e cha'kidi. Ax jatyji tse'e je Jesús myukojsjidi, jetse'e ña'muxjidi:

—¡Jot'amájada, ats xa jeja, kadi mtsa'agada!

⁵¹ Van'it tse'e je Jesús tyajki je'e maatta jem barco jootm. Tun jatyji tse'e pyoj'atúvi. Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk atuva atoki tyuntaandi, ⁵² ka'a ve'e duvinmótudi ti ve'e je Jesús tyoon ku ve'e dutojka'kxy je tsapkaaky jetse'e je numay jayu duyakkaajy, kux makke'e je kyuvajkta.

*Ku je Jesús duyakjotkadaaky je pa'am jáyuda jep Genesaret
(Mt. 14.34-36)*

⁵³ Ku ve'e dutuknajxti je maja na'akaya, van'it tse'e jye'ydi jem genesarétit y'it jootm. Jem tse'e je byaarco dukuvaa'ndi jeja napa'ayi. ⁵⁴ Ax ku tse'e

pyĩsumdi jem barco jootm, jatyji tse'e je jayu je Jesús du'ixkajpti. ⁵⁵ Van'it tse'e y'anomva'kxti jem tsoq jetse'e je Jesús je pa'am jayu dutuknūnajakxti jem maajntkūn kajxm pan joma tso ve'e dumótuda jets jeme'e je Jesús vyidut. ⁵⁶ Jyajomakajpunkujxa tse'e je Jesús tyajki ukpu joma ve'e ñajxy jem kam jootm, jem tse'e dupaamdi too' am je pa'am jayu jetse'e dumunoo'kxtkti je Jesús jetse'e duyakjátut jetse'e yaktoojnat kujyavitupaa'vija. Ax pan pan jaty tse'e dutoondu je Jesús je vyit, jotkadaaktinu tse'e.

7

Kyo'oyja'vipe'e je Jesús ku ve'e je jayu dukakutyún je Nte'yam je pyava'nun (Mt. 15.1-9)

¹ Van'it tse'e je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk ñay'amojkijidi joma ve'e je Jesús, jem tse'e Jerusalén choo'nda. ² Ax jem tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk juu' ve'e kaaydu, ka'ats je'e ve'e too'vajkp kyapojti joma vaat je kyatajks ax jo'n je jujpit jayu je pyava'nunda, yaktijpaps je'e ve'e je jáyuda jets ka'a ve'e vya'ajtsada je kya'aj. Íxjudu tse'e je fariseotajk jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk. ³ Kuxe'e je fariseotajk jets nujom je israeeilit jayu duyak'itta je pava'nun juu' ve'e je jujpit jayu yakta'nuxjudu; pan ka'a ve'e kyapojta je kyatajks paat ax jo'n je jujpit jayu je pyava'nunda, ka'a tse'e kyayda. ⁴ Ax ku tse'e vyimpjittini jep maa'y jaatp, pan ka'a ve'e too'vajkp ve'em kyapojta, ka'a tse'e kyayda. Ax ve'em tse'e duyak'itta ti jaty viijnk pava'nun, ax jo'n je tuk'a'ooguin jets je oo'y yakpuj, je pojxun to'ts jets je maajntkūn. ⁵ Van'it tse'e je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk du'amotutúvidi je Jesús:

—¿Tyajx tse'e ya m'ixpajkpatajk dukatonda ax jo'n je jujpit jayu je pava'nun xyaktaajnjimidi jetse'e ve'emji kyayda? Ka'a tse'e je kya'aj duyakva'atsta.

⁶ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Mejts'ajta mejtsjootta. Oye'e miits kajxta je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpa Isaías du'ava'ni. Jidu'um tse'e dujatyaajñ juu' ve'e je Nte'yam kyojts:

Y'amji xa ve'e ya jayu ats xvinjávada xvintsá'agada, ax xtukmujékumidupts atse'e je jyootta je jya'vinda.

⁷ Tónaji xa je'e ve'e ñatyijjada jets xvinja'vidup xvintsá'kidup ats je'e ve'e, tyuk'ixtupts je'e ve'e je jayu je pyava'nunda ax jo'n ats je mpava'nun kuy'ijt jo'n.

Jidu'um tse'e je Isaías dujatyaajñ. ⁸ Mpanajkxtup xa ve'e je jayu je pyava'nunda, ve'em ax jo'n je tuk'a'ooguin jets je oo'y yakpuj, jets juu' jatye'e viijnk pava'nunda. Kux tse'e ve'em xtonda, mmasooktup tse'e je Nte'yam je pyava'nun.

⁹ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—joooy xa miitse'e xtunjatta vintso ve'e je Nte'yam je pyava'nun xyakma'atta je'e kajx jetse'e ve'em xpanajkxta je pava'nun juu' ve'e je jujpit jayu myakta'nuxjudu! ¹⁰ Kux jidu'ume'e vya'añ je Moisés je pyava'nun: "Vintsá'agada je mtee' je mtaak." Vaampap tse'e jidu'um: "Pan pan tse'e je tyee' ukpu je tyaak dūvinkojtspejtp, kutúkanits je'e ve'e je y'oo'kūn." ¹¹ Jets miitse'e mvaandup jets o'vipe'e jetse'e je jayu je tyee' ukpu je tyaak dūnaajmat: "Ka'a xa atse'e x'uk'o'yixjini jets ats miitse'e mputákat, kux nujome'e juu' atse'e n'ixp njayejpp, je Corbaants je'e ve'e." (Jidu'umts ya'a ve'e kyatsapĩsum, je Nte'yam yaktukmuyax.) ¹² Ax ve'emts

miitse'e xkayak'óyada jetse'e je jayu je tyee' ukpu je tyaak duputákat, ¹³ myaktaandupe'e je Nte'yam je y'ayook ax jo'n kukyatuujn ku ve'e xpanajkxta je jupjit jayu je y'avintso pava'nunda. Jéjava tse'e may viijn juu' ve'e nay ve'em mtoondup.

¹⁴ Jado'k nax tse'e je Jesús duyaxmojknuva je numay jayu, jetse'e dunuujmidi:

—Amotunaxta anañujoma jetse'e xvinmótudat. ¹⁵ Pan ti ve'e je jayu kyaayp jyu'kxp, ka je'e kajxapts je'e ve'e je jayu y'it jep tokin jaatp. Juu' tse'e jem je jayu jya'vin kajxm tsoo'mp ka óyap, je'e kajxts je'e ve'e je jayu y'it jep tokin jaatp. ¹⁶ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta.

Ka je ka'yun je ja'kxun kajxape'e je jayu y'it jep tokin jaatp

(Mt. 15.10-20)

¹⁷ Ku ve'e je Jesús pyítsum jem numay jayu akojkm, van'it tse'e jep tujkp tyajki, jetse'e je y'ixpajkpatajk y'amotutúvijidi pan vintso ve'e yakkojtsva'ach juu' ve'e tyukmu'a'ixmojki. ¹⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Nay ve'empats miitse'eda, ¿ka'a ve'e xvinmótuda? ¿Ka'a ve'e xnujávada jets jyatía pan ti ve'e je jayu kyaayp jyu'kxp, ka je'e kajxapts je'e ve'e je jayu y'it jep tokin jaatp?, ¹⁹ kux ka jemap je'e ve'e jya'vin kajxm ñujkx, jeme'e jyootm, jetse'e ñaxy.

Ax ve'em tse'e je Jesús dukojtsvaach jets nvaate'e je jayu dukáydat duja'kxtat nujom je kaaky je ju'kx, va'aitsanits je'e ve'e.

²⁰ Vaampa tse'e jidu'um:

—Juu' tse'e je jayu jem jya'vin kajxm tsoo'mp ka óyap, je'e kajx tse'e je jayu y'it jep tokin jaatp, ²¹ kux jeme'e jya'vin kajxm chaa'n je ko'oy vinma'yun, van'it tse'e je jayu je navyajkun duyakvintsa'kintókida, je kats dutukmaatjayépta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayejptup, yak-jayu'oo'kta, myee'tsta, ²² juu' dunas'ayóvada, je kyo'oy je'e dutonda, je jayu duvin'aa'nda, dukatukts'o'otyónda juu' ve'e tyoondup ka óyap, vyintókada, vyinkojtspéttá, ñamyájajada, ka vintúvap y'itta. ²³ Jem tse'e je jayu jya'vin kajxm nujom ya ka óyap chaa'n, je'e kajxts je'e ve'e je jayu y'it jep tokin jaatp.

To'k je sirofeníciat ta'axtajk juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vi

(Mt. 15.21-28)

²⁴ Jem tse'e je Jesús choo'nni jetse'e ñujkx jem tiirovit jets sidoonit y'it jootmda. Van'it tse'e jep tujkp tyajki, ka'a ve'e du'uktsajk jetse'e je jayu kuy'ixji kuñuja'viji. ²⁵ Jatyji ve'e dumotu to'k je ta'axtajk juu' ve'e jem je ñaax jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. Van'it tse'e je ta'axtajk je Jesús divinkutami jetse'e divinkoxkteni. ²⁶ Ax ka'a tse'e je ta'axtajk y'israeejlitjáyuva, sirofeníciat jayu je'e ve'e. Je'e tse'e je Jesús dumunoo'kxtk jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumut jem je ñaax jya'vin kajxm. ²⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan mputákap ats mitse'e jets ka'a ve'e je israeejlit jáyuda, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je pi'k ónyk je kyaaky yakpujkja jetse'e je ok yakma'a.

²⁸ Ax van'it tse'e je ta'axtajk y'atsaajv:

—Ve'emam xa je'e ve'e. Jyave'ema tse'e, kyamyojktupts je'e ve'e je ok jep mesa pa'tkup juu' ve'e je pi'k ónyk y'uxkaaydup.

²⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Najkxni, oy xa ve'e tum'atsav. Távani tse'e je ko'oyjáyuvap pyítsumni jem je mnaax jya'vin kajxm.

³⁰ Ax van'it tse'e ñajkxni jem tyak'am, jetse'e dupaaty je ñaax myaanni jem maajntkun kajxm, távani ve'e je ko'oyjáyuvap pyítsumni jem jya'vin kajxm.

Ku je Jesús duyakjotkqadaaky to'k je jayu juu' ve'e nat jets atán

³¹ Van'it tse'e je Jesús choo'nni jem Tiro, jetse'e jem sidoonit kyajpun kajxm ñajxy. Van'it tse'e tyajki jem decápolisit y'it jootm jetse'e jye'y jeja galiléait myaja na'akaya pa'ayi. ³² Van'it tse'e to'k je jayu duyakje'ydi juu' ve'e nat jets atán, jetse'e dumunoo'kxtkti jetse'e je kya'aj dutuknukónut. ³³ Van'it tse'e je Jesús duyaknujix apuk je jayu, je numay jayu ve'e vyinva'kvaats, jetse'e je kya'ónuk du'akoo'pi jep je jayu tyaatskup. Van'it tse'e je chuj dutuktaajn jem je jayu tyotskajxm, ³⁴ jeme'e tsajm tso pyat'ix, myajxej, jetse'e vyaajñ:

—¡Efata! (Jidu'umts ya'a ve'e kyatsapítsum, ava'atsu.)

³⁵ Ax jatyji tse'e je tyaatsk va'an mejtsk ado'om y'avaach jetse'e yónukiva je tyoots, jetse'e oy kyojtsni. ³⁶ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu makk dutuknuujmide jets ni pana ve'e dukavaajnadat. Ax ka'a tse'e ve'em dutoondi, nuyojke'e dutun'avanva'kxtini. ³⁷ Atuva atoki tse'e je jayu dutuntuktaandi jetse'e vyaandi:

—Nujom xa ya'a ve'e oy dutún, yakmotupujkpts ya'a ve'e je nat jayu jetse'e je oom jayu duyakkotspúk.

8

*Ku je Jesús je jayu duyakkaajy numaktaaxk miijl naxy
(Mt. 15.32-39)*

¹ Ve'em tse'e jyajtpa van'it, jetse'e numay je jayu ñay'amojkijiduva, ka'a ve'e tii ti ve'e kyáydap jya'kxtap. Van'it tse'e je Jesús duyaxmujk je y'ixpajkpatajk jetse'e dunuujmide:

² —Ntukmo'ttup xa atse'e ya numay jayu kux toojk xaajani ve'e y'itta ats maat, ka'a tse'e tii ti ve'e kyáydap jya'kxtap. ³ Jets pan mpakejxtinupts atse'e ve'emji jem tyak'amda yu'oo'k'jup, jeja tse'e too' aajy je yooj yaknoo'kxjidinit, kux jeme'e je jayu juu' ve'e jékum tsoo'ndu.

⁴ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk y'atsoojvjidi:

—¿Jómase'e je tsapkaaky choo'nut jets ya'a ve'e kyáydap?, kux ka'a xa ve'e yaja pyantsuuna.

⁵ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Vinxup tse'e jep je mtsapkaakya?

Jetse'e y'atsoovdi:

—Vuxtojtuk.

⁶ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dupavaajñ jetse'e y'ajxtuktat jeja naxkujx. Ku ve'e y'ajxtkti, van'it tse'e dukaajy vuxtojtuk je tsapkaaky. Van'it tse'e je Nte'yam dukukojsji jetse'e dutojkva'kxy je tsapkaaky, jetse'e je y'ixpajkpatajk dumoojy, je'e tse'e je numay jayu dutukvinkuka'yidu. ⁷ Jeppa tse'e to'k mejtsk je pi'k ajkx dumaadiduva vye'na. Van'it tse'e dukunuu'kx, jetse'e dupavaajñ jetse'e je ajkx dumooyduvat je numay jayu. ⁸ Kaaydu tse'e je jayu, jetse'e kyooxjidi. Van'it tse'e dupakmojktini javuxtojtuk kach je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax; ⁹ ax numaktaaxk miijl jo'n tse'e y'ijtti je yaa'tyajk juu' ve'e kaaydu. Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dupakejxtini, ¹⁰ jetse'e tyajki jem barco jootm maat je y'ixpajkpatajk; jem tse'e dalmanútait y'it jootm ñajkxti.

*Ku je fariseotajk du'amótudi je tsajmit maja nujav'in
(Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)*

¹¹ Van'it tse'e je fariseotajk je Jesús duvinkutámide jetse'e du'amótudi jetse'e tyo'nuxjadat je tsajmit maja nujav'in, ve'em tse'e

duyaknuke'xnatakat jets je Nte'yam maat je'e ve'e je Jesús. ¹² Van'it tse'e je Jesús myajxey jetse'e vyaajñ:

—¿Tyajxts ya'a ve'e ya jayu du'amótuda jets atse'e ntoojnjadat je maja nuja'vin jetse'e ve'em juu' dujaanchjavadat? Tyúvam xa atse'e nva'añ jets ka'a ve'e ya jayu je maja nuja'vin du'ixtat.

¹³ Van'it tse'e dumasookti je numay jayu jetse'e tyajkinuva jem barco jootm, jetse'e ñujkx jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am.

*Je fariseo je y'ixpajkun tse'e je jayu duyakvinmama'tp
(Mt. 16.5-12)*

¹⁴ Ax jyaa'tyókidu tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk jetse'e je tsapkaaky kudupaamdi jem barco jootm, tun to'kji tse'e dumaadada. ¹⁵ Van'it tse'e je Jesús tyukpavaajnjidi, jetse'e ña'muxjidi:

—Mnay'ixjadap tse'e jetse'e xkakováktat je levadura juu' ve'e je fariseotajk jye'eda jets je yakkutojkpa Herodes jye'e.

¹⁶ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñavyaajnjidi:

—Je'e kajx xa ya'a ve'e ve'em vya'añ kuxe'e je tsapkaaky tunkayakmejtsumda.

¹⁷ Ax ku tse'e je Jesús dunuja'vi, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—¿Tyajxse'e mva'anda jets ka'a ve'e je tsapkaaky tuxyakmetsta? ¿Ka'a ve'e xvinmótuda? ¿Ka'a ve'e xvinjávada? ¿Makke'e je mkuvajkta? ¹⁸ ¿Jeme'e je mvijjinda jetse'e xka'ixta? ¿Jeme'e je mtaatskta jetse'e xkamótuda? ¿Ka'a ve'e xjaa'myétsta? ¹⁹ Ku atse'e ntojkva'kxy mugooxk je tsapkaaky jetse'e numugooxk miiij naxy je jayu kyaaydi, ¿vinxup kach tse'e xpakmojtini je tsapkaaky kunax?

Jetse'e y'atsoovdi:

—Makmejtsk kachse'e.

²⁰ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—Ax ku tse'e vuxtojtuk je tsapkaaky vye'na jets numaktaaxk miiijl naxy je jáyuda, ¿vinxup kach tse'e xpakmojtini?

Jetse'e y'atsoovdi:

—Vuxtojtuk kachse'e.

²¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Tyajx tse'e xkavinmótuda?

Ku je Jesús duyaktojkaadaaky to'k je viints jayu jep Betsaida

²² Je'ydu tse'e jem betsaidait kyajpun kajxm. Van'it tse'e to'k je viints jayu dutuknunajkxti je Jesús jetse'e dumunoo'kxtkti jetse'e dutónut je viints jayu.

²³ Van'it tse'e je Jesús je viints jayu je kyaj'aj dumajch jetse'e duyaknujxk jem kajpun pa'am, jetse'e je chuj dupaajmji je vyijjn. Van'it tse'e du'amotutúvi je viints jayu pan y'ixpe'e oyvinxupa. ²⁴ Van'it tse'e y'ixva'kxy, jetse'e vyaajñ:

—N'ixp atse'e je jayu yo'oyda; ve'em tse'e kye'exta ax jo'n je kup kuyo'ydi jo'n.

²⁵ Van'it tse'e je Jesús vyinkuto'nijinuva, jetse'e je viints jayu je vyijjn y'o'yikajxni, jyotkadaakni, va'ajts tse'e je vyijjn dutuk'ixni nujom juu' jaty.

²⁶ Van'it tse'e jem tyak'am dupakejxni jetse'e dunuujmji:

—Ka'a tse'e mtákat jem kajpun jootm; ni pana tse'e jem xkavaajnjat.

*Ku je Pedro du'ava'ni jets je Jesús je'e ve'e je Cristo
(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)*

²⁷ Van'it tse'e je Jesús chaa'n maat je y'ixpajkpatajk jetse'e ñajkxti jem Cesarea de Filipino. Jee'na ve'e too' aajy vye'nada, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk du'amotutúvidi:

—¿Vintsqse'e je jayu vya'anda, pánuk atse'e?

²⁸ Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Jem xa ve'e pane'e vaandup jets mitse'e je Yaknapejtpa Juan, jem tse'e pane'e vaanduvap jets je Elías mitse'e, ax nay jempa tse'e pan pane'e vaanduvap jets mitse'e nuto'k je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa juu' ve'e jujpani oo'ktinu, ax je'ek tse'e joojntykpajknuva.

²⁹ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—Jets miitsta, ¿vintsots miitse'e mva'anda jets pan atse'e?

Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Mits xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

³⁰ Van'it tse'e je Jesús tyukpavaajnjidi jets ni pana ve'e dukavaajnjadat jets je'e je'e ve'e je Cristo.

Ku je Jesús du'ava'ni je y'oo'kun
(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

³¹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk jidu'um duyak'ixpajk'ukvaajñ:

—Tun vinkopk je'e ve'e jets atse'e ooy ntuntsaa'hpaa'tút. Ka'ats atse'e xkuváktat je israeejlit je myújit jáyuda, je tee'tajk je vyintsanda, jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta; xyak'oo'ktapts atse'e je jayu, ax joojntykpajknuvaps atse'e kutoojk xaaj, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

³² Va'ajts tse'e dukajts ya ayook. Van'it tse'e je Pedro je Jesús apuk dujavaajv jetse'e dutuknuujmi kuxe'e ve'em vyaajñ. ³³ Van'it tse'e je Jesús vya'kumpijit jetse'e du'a'ixtk je y'ixpajkpatajk, jetse'e je Pedro dunuujmi:

—¡Vinva'kva'atsu ats! Mmaatnavyaa'njup xa mitse'e je Satanás ku ve'e ve'em xkats, ka'a xa mitse'e ve'em je vinma'yun xjayep ax jo'n je Nte'yam, ve'em mitse'e je vinma'yun xjayep ax jo'n je jayu.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu duyaaxjidi maat je y'ixpajkpatajk jetse'e dunuujmídi:

—Pan pan xa ve'e dutsojpk jetse'e y'ijtnit ats maat, va'an tse'e dumasokkajxni je y'avintso vinma'yun, je jyoot je jya'vin dumakkpámut jetse'e chaachpaa'tút ax jo'n je jayu juu' ve'e je y'oo'kun du'anajkxip ku ve'e je cryuuz dupaku'u, jets atse'e xpamiinnit. ³⁵ Kux pan pan atse'e xkajaanchja'vip kuxe'e dutsa'aga je y'oo'kun, ka'ats je'e ve'e dujayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp; ax pan pants atse'e ijtp xjaanchja'vip, óyame'e y'oo'kut ats kajx jets je oy kats je oy ayook kajxpa, je'e tse'e dujajeyjnpup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ³⁶ Ni vinxupa xa je'e ve'e je jayu kyato'nuxjut ku ve'e duje'eikáxut nujom ya naxviijnit it jetse'e vyintókinit je jayu je jyoot je jya'vin. ³⁷ Ax ku tse'e je jayu vintóki y'it, ka'a xa ve'e tíi ti ve'e je jayu kuduyaky jetse'e dujajeyjnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ³⁸ Kux pan pan xa atse'e xtuktsó'otyoomp jetse'e dutuktsó'otyoompa juu' atse'e nkajtsp yaja ya tókinax jayu vyinkujkta juu' ve'e je Nte'yam dumasooktup, ntuktsó'otyoompaps ats je'e ve'e ku atse'e nmiinnuvat je nTee' je myajin maat jets maat je va'ajts aangelestajk, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

9

¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidinuva:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets jeja ve'e yaja je jayu juu' ve'e ka'oo'ktup, van'ítnume'e ku ve'e távani du'ixta vye'na je Nte'yam je kyutojkun mákk dumumiinni.

Ku je Jesús tyikts jetse'e y'ajaj y'atú'kx

(Mt. 17.1-9; Lc. 9.28-36)

² Kutojtuk xaaj tse'e je Jesús duvovutsaa'n je Pedro maat je Santiago jets je Juan, jetse'e je'ejjida duvaajv apuk joma ve'e to'k je kopk juu' ve'e kajxm. Van'it tse'e tyikts jeja je'e vyinkujkta, ³ jetse'e je vyit ojts jyajtni ajajp atá'kxp, va'ajts poo'p, ve'em ax jo'n je tsap'aa'pk, ve'em ax jo'n ni pana kya'oyixju jetse'e dupojpoo'pat yaja naxviijn. ⁴ Van'it tse'e vya'kke'xti jeja je'e vyinkujkta je Elías maat je Moisés, jetse'e je Jesús dumaatnakyojtsjidi. ⁵ Van'it tse'e je Pedro je Jesús dunujmi:

—Yak'ixpajkpa, oy xa je'e ve'e ku aatse'e yaja n'it. Va'ants aats dupumu toojk je pi'k ojts atyajk: to'k mits mje'e, jets to'k je Moisés jye'e, jets jado'k je Elías jye'e.

⁶ Ve'em tse'e vyaajñ kux ka'a ve'e dunujava vye'na jets ti ve'e kyajtsp, tsá'kidu ve'e ooy. ⁷ Van'it tse'e to'k pak je vínuts ñije'yjidi jetse'e yo'tsjidi; jep tse'e vínuts jaatp du'amotunajxti to'k je ayook. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ya'a xa ve'e ats je n'Onúk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp. Amotunaxta juu' ve'e kyajtsp.

⁸ Ax ku tse'e jyo'o'k'ix'avíttini, ka'a tse'e du'ukpan'ixpaattini, naaydume'e je Jesús.

⁹ Ku ve'e jem kopk viinm kyadaaktini, van'it tse'e je Jesús mákk tyukna'muxjidi:

—Ka'a tse'e pan xvaajnjadat ti ve'e tux'ixta, van'ítnume'e ku ve'e távani ats n'oo'kni vye'na jets atse'e njoointykpajknuvat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

¹⁰ Ax kyutyoondu tse'e je Jesús je y'ayook ax jo'n yaknuujmidi. Jetse'e ñay'amotutúvijidi pan ti je'e ve'e tyijp ku ve'e je jayu jyoointykpajknuvat.

Je Yaknapejtpa Juan tse'e je jayu duyakvimpijt je Nte'yam maat

(Mt. 17.10-13)

¹¹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk y'amotutúvijidi:

—¿Tyajxse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk vya'anda jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e too'vajkp je Elías myiinnuvat jets ka'a ve'e je Cristo?

¹² Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Tyúvam xa je'e ve'e jets miinnuvape'e too'vajkp je Elías jetse'e nujom duyak'oyinuvat. ¿Ax vintso tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ ats kajx?, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp. Ve'em xa ve'e vya'añ jets tsachpaa'tup atse'e ooy jets atse'e nyakjomtónut nyaktitónut. ¹³ Ax ve'emts ats miitse'e nnaajmada, ojts xa je'e ve'e je jayu juu' ve'e ve'em ax jo'n je Elías, ax tyoonduts je'e ve'e ax jo'n dutsojkti, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ je'e kajx.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap

(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

¹⁴ Ku ve'e je Jesús jye'y joma ve'e je y'ixpajkpatajk juu' ve'e kapanjxjudu jem kopk viinm, van'it tse'e du'ix jets jeme'e numay je jayu tuñaa'va'kvídutjada. Jem tse'e je y'ixpajkpatajk jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk ñakyojtsvintsovjada. ¹⁵ Ax ku tse'e je numay jayu je Jesús

du'ixti, van'it tse'e atuva atoki tyaandi jetse'e noomp du'anajkxidi, jetse'e dukojtspoo'kxti. ¹⁶ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Tise'e mkojststup maat ya'ada?

¹⁷ Van'it tse'e to'k y'atsaajv:

—Yak'ixpajkpa, ta xa atse'e je nmajntk nyakmín juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap, je'e tse'e yak'oo'mjup. ¹⁸ Jetse'e je ko'oyjáyuvap ats je n'ónuk jyajoma dumach jetse'e duyakkitu, jetse'e jep ats je n'ónuk y'avup pyítsum je na'a aa'pk, jetse'e je mex natyatskaa'tyju, jetse'e tyunkupikux. Tats atse'e njanujma ya m'ixpajkpatajk jets jeme'e jya'vin kajxm duyakpítsumdat je ko'oyjáyuvap juu' ve'e yak'oo'mjup ats je n'ónuk; ax ka'a tse'e y'o'yixjada.

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—iMiits xa je'e ve'eda juu' ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vidup jets ka vintúvup je'e ve'e juu' ve'e mtoondup! ¿Joma vaat atse'e njaa'kja'ítut miits maatta jetse'e njaa'kjamuténadat? Yakminda je pa'am jayu.

²⁰ Van'it tse'e duyaknajkxti. Ax ku tse'e je Jesús je ko'oyjáyuvap y'ixji, van'it tse'e je ko'oyjáyuvap je pa'am jayu makk dutunxituyo'y jetse'e duyaknaxvipp, jetse'e je pa'am jayu tyunnep tyunte'px jetse'e je aa'pk pyítsum jep je pa'am jayu y'avup. ²¹ Van'it tse'e je Jesús je pa'am jayu je tyee' du'amotutúvi:

—¿Vin'itts ya'a ve'e ve'em jyajt'ukvaañ?

Jetse'e y'atsaajv:

—Namyootsk xa ya'a ve'e ve'em jyajt'ukvaañ. ²² Ax may náxani tse'e tyunjanvívupaja jetse'e tyunyak'oo'kuva'añju. Pan m'o'yixjupts mitse'e jetse'e xtónut oyvinxupa, tukmo'tkts aatse'e to'k aaj jets aatse'e xputakat.

²³ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—iPan x'o'yixjupts atse'e! Nujom tse'e juu' y'o'yixju pan pane'e je Nte'yam dujaanchja'vip.

²⁴ Ax tun jatyji tse'e je pa'am jayu je tyee' je Jesús makk dumukajts:

—Njaanchja'vip ats je'e ve'e; putaka ats to'k aaj jets ats je'e ve'e nuyojk njaanchjávát.

²⁵ Ku tse'e je Jesús du'ix jets nay'amojkjidupe'e je numay jayu, van'it tse'e makk dutuknuujmi je ko'oyjáyuvap, jetse'e vyaajñ:

—Ko'oyjáyuvap juu' ve'e yak'oo'mp yaknajtp, ats mitse'e mpavaampy, pítsumu jem ya jayu jya'vin kajxm, ka'a tse'e x'uktuktajkinit.

²⁶ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap y'akaa'stk jetse'e jado'ma duxituyo'y makk, jetse'e pyítsumni, je oo'kpa jo'n tse'e dutunyaktaajñ. Ax numay tse'e vyaandi:

—Ta xa ya'a ve'e y'aa'k.

²⁷ Van'it tse'e je Jesús jem kya'm myajtsji jetse'e yakpojtukji, jetse'e tyeni.

²⁸ Ax ku tse'e je Jesús jep tujkp tyajki, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk y'amotutúvijidi apuk:

—¿Tyajxs aatse'e xka'o'yixji jets aatse'e je ko'oyjáyuvap nyakpítsumut jem je jayu jya'vin kajxm?

²⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ka oyvin'ítap xa ya'a ve'e pyítsumda, van'itji ve'e ku ve'e je jayu chapkats jetse'e je jayu y'ayooja.

Ku je Jesús je y'oo'kun du'ava'ninuva

(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

³⁰ Ku ve'e jem choo'ndi, van'it tse'e ñujkx jem galiléait y'it jootm. Ka'a tse'e je Jesús dujatsajk jetse'e je jayu kudunuja'vi pan joma ve'e vyíduť ³¹ kux yak'ixpajkpe'e je y'ixpajkpatajk. Jidu'um tse'e dunajmada:

—Yakpámupts atse'e jem je jayu kya'm, xyak'oo'ktapts atse'e, ax kutoojk xaajts atse'e njoontykpajknuvat, ats, je Jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

³² Ax ka'a tse'e je y'ixpajkpatajk duvinmótudi juu' ve'e kyojts, tsá'kidup tse'e jetse'e du'amotutuví'óyadat pan vintso ve'e dutij.

Je'e pane'e dunumájip

(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

³³ Van'it tse'e jye'ydi jem capernaamit kyajpun kajxm. Ku tse'e je Jesús jep tujkp vye'na, jetse'e du'amotutuví je y'ixpajkpatajk:

—¿Tise'e tumnatyukkótsjada jeja too' aajy?

³⁴ Ama'at tse'e tyaandi kux távani ve'e ñatyukkótsjada vye'na jeja too' aajy pan pane'e dunumajikajxp aje'ejyjida. ³⁵ Van'it tse'e je Jesús y'ajxtk, jetse'e duyaaxjidi je ñumakmejtsk ixpajkpatajk, jetse'e dunuujmidi:

—Pan pane'e dutsojpk jetse'e dunumajikáxut amiitsjida, va'an tse'e dunapyumju ax jo'n to'k juu' ve'e dunupí'kikajxp jetse'e anañujoma dupattónat.

³⁶ Van'it tse'e je Jesús dumajch jem to'k je pi'k ónuk kya'm jetse'e jeja y'ixpajkpatajk akujk dupuujm. Van'it tse'e dutsee'nmujk je pi'k ónuk jetse'e dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

³⁷ —Je jayu pan pane'e ats kajx oy jayu napyaaajmjup maat to'k je pi'k ónuk ax jo'n ya'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapyaaajmji ats maat. Ax je jayu pan pane'e oy jayu napyaaajmjup ats maat, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapyaaajmji maat je'e pan atse'e xkejxp.

“Pan pan uu'me'e xkatso'oxpajkumdup, uu'm maattats je'e ve'e”

(Lc. 9.49-50; Mt. 10.42)

³⁸ Van'it tse'e je Juan je Jesús dunuujmi:

—Yak'ixpajkpa, n'ix xa aatse'e to'k je jayu juu' ve'e mits je mxaaj dukojtspaatp jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpitsum jem je jayu jya'vin kajxm. Ax ve'emts aatse'e nnuujma jets ka'a ve'e ve'em jyátukat, je'e kajx ku ve'e uu'm maatta kyavíduť.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Ka'a xa miitse'e ve'em kuxnuujmidi, kux pan pane'e je majin dutoomp ats je nkutojkun kajx, ka'a tse'e y'o'yixju jets atse'e jatyi xko'oñukótsat.

⁴⁰ Pan pan uu'me'e xkatso'oxpajkumdup, uu'm maattats je'e ve'e. ⁴¹ Jets je'e juu' ve'e mmooyjudup otyo'k vaasova je tsoxk naaj kuxe'e ats xjaanchjávada, ats, je Cristo, tyúvam xa atse'e nva'añ jets yaktonumpijjinuvas je'e ve'e juu' ve'e oy.

Kutsa'aga xa ve'e ooy ku ve'e je jayu ntukmasookumda je Nte'yam je tyoo'

(Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

⁴² Jyapana pan pane'e dutukmasookp je Nte'yam je tyoo' to'k je pi'k ónuk juu' atse'e xjaanchja'vip, nuyojk oy tse'e kuy'ijtxju je jayu jetse'e to'k je paan taak yaktukyuktsum jetse'e yakmaaxnavíppini. ⁴³ Ax pan to'k tse'e je mka'aj juu' ve'e myaktokintoojnup, tunkuspóxuts; kux nuyojk oye'e kanoon m'ítut jetse'e xjayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jets ka'a ve'e ku ve'e mnajkxut mejtsk ado'om ka'ajax jem janjootm, ⁴⁴ jem joma ve'e xa'ma kajx tyánuka jets joma ve'e je jaajin kyajuuntpi'its. ⁴⁵ Jets pan to'k tse'e je mtek juu' ve'e myaktokintoojnup, tunkuspóxuts; kux nuyojk oye'e paknoon m'ítut jetse'e xjayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jets ka'a ve'e ku ve'e mnajkxut mejtsk ado'om tékax jem janjootm, ⁴⁶ jem joma ve'e xa'ma kajx tyánuka jets joma ve'e je jaajin kyajuuntpi'its. ⁴⁷ Jets pan to'k tse'e je mviijn

juu' ve'e myaktokintoojnup, tunyakpítsumuts; kux nuyojk oye'e to'k ado'om viijnax m'ítut jetse'e mtákat jem je Nte'yam y'am kya'm jets ka'a ve'e ku ve'e mnajxkut mejtsk ado'om viijnax jem janjootm, ⁴⁸ jem joma ve'e xa'ma kajx tyánuka jets joma ve'e je jaajn kyajuuntipi'its.

Je kaan tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 5.13; Lc. 14.34-35)

⁴⁹ Ve'em ax jo'n je tánuk yax yakkaana jetse'e tya'mútsat, nay ve'empa tse'e je jayu je tsaachpaatun duyaknaxta jetse'e dutuk'óyadat. ⁵⁰ Oy xa ve'e je kaan. Ax pan tókinup tse'e je tya'mútsin, ni vintsova tse'e kya'óyat jetse'e tya'mútsinuvat. Ve'em itta ax jo'n je oy kaan jets joojntykada oy joot to'k jado'k.

10

Ku je jayu je navyajkun duyakvintsa'kintóki

(Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

¹ Ku ve'e je Jesús chaa'n jem Capernaum, van'it tse'e jye'y jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am, myutámip tse'e jem judéait y'it jootm. Jem tse'e numay je jayu ñay'amojkijidi joma ve'e je'e, jetse'e je numay jayu duyak'ixpujk ax jo'n dutún y'ijt. ² Van'it tse'e je fariseotajk dunuje'ydi je Jesús jetse'e dutukkats'íxtada. Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—¿Yakjajtype'e je pava'nun jetse'e je yaa'tyajk je ñuda'ax dumasooknit?

³ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—¿Vintsose'e je Moisés dupavaajñ?

⁴ Jetse'e y'atsoovdi:

—Yakjajt tse'e je Moisés jetse'e je yaa'tyajk je ñuda'ax dumasooknit pan too'vajkpe'e je nak dumooynit jetse'e yak'ixut yaknujávát jets ka'a je'e ve'e du'uknúda'axini.

⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ve'eme'e je Moisés dujaajy kux makke'e je jayu je vyinma'yunda. ⁶ Ax ku tse'e je jayu choo'ntk, je Nte'yam tse'e dupaam to'k je yaa'tyajk jets to'k je ta'axtajk. ⁷ Je'e kajx tse'e je yaa'tyajk je tyee' je tyaak dumasooknit jetse'e dumaatnamyojkjini je ñuda'ax, ⁸ ve'em tse'e numejtsk y'ijttini ax jo'n to'k jáyui. Ax ka'a tse'e y'ukmejtskini, to'kji je'e ve'e tujyajtini. ⁹ Je'e kajx tse'e, juu' xa ve'e je Nte'yam tuduyaknamyukju, ka'a tse'e pan nvaat du'ukyaknavya'kxjini.

¹⁰ Ku tse'e jep tujkp vye'nada, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk y'amotutúvijidi pan ti je'e ve'e tyijp juu' ve'e kyojts. ¹¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Pan pan xa ve'e je ñuda'ax dumasooknup jetse'e je viijnk ta'axtajk dupuk, yakvintsa'kintókipts je'e ve'e je navyajkun. ¹² Jets pan je ta'axtajk tse'e dumasooknup je ñuyaa'y jetse'e je viijnk yaa'tyajk dupuk, yakvintsa'kintókipts je'e ve'e je navyajkun.

Ku je Jesús dukunuu'kx je pi'k ónukta

(Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

¹³ Van'it tse'e dutuknunajxkti je pi'k ónukta je Jesús jetse'e je kya'aj dutuknúkónut; ax je y'ixpajkpatajk tse'e dukayakajttidup, jetse'e je jayu dutuknúujmidi.

¹⁴ Ku ve'e je Jesús du'ix, van'it tse'e y'ejkji jetse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—Maso'okta miits ya pi'k ónukta jets atse'e xnumíndat, ka'a tse'e xkayakja-jtjadat, kux je'eda pan pan jatye'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n ya pi'k ónukta. ¹⁵ Tyúvam xa atse'e nva'añ, pan pan xa ve'e kanapyaajmjup jem je Nte'yam y'am kya'm ax jo'n je pi'k ónuk, ka'ats je'e ve'e jem tyákat.

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús dutsee'n je pi'k ónukta, jetse'e je kya'aj dutuknukaajn, jetse'e dukunuu'kx.

Ku je Jesús dumaatnakyojtsji to'k je mootsk ónuk juu' ve'e kumeen (Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

¹⁷ Távani tse'e je Jesús tyoo'púk vye'na, van'it tse'e to'k je jayu noomp vyinkutámiji. Van'it tse'e je Jesús dvinokxkteni, jetse'e dunuujmi:

—Oy yak'ixpajkpa, ¿tis ats vine'e ntónup jets atse'e njayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

¹⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Nte'yam atse'e xtij ku ve'e mva'añ jets oy atse'e? To'kji xa je'e ve'e pane'e oy, je Nte'yamts je'e ve'e. ¹⁹ Mnuja'vip xa mitse'e je pava'nun: “Ka'a tse'e myakjaju'oo'kut, ka'a tse'e je navyajkun xyakvintsa'kintókiyut, ka'a tse'e mme'e'tsut, ka'a tse'e je jayu xnuvampétut, ka'a tse'e je jayu xvín'aa'nut, vintsa'aga je mtee' je mtaak.”

²⁰ Van'it tse'e je jayu y'atsaajv:

—Yak'ixpajkpa, ku atse'e pi'knum nve'na, van'itanits ats ya'a ve'e nujom nkutyún.

²¹ Van'it tse'e je Jesús vyin'ixji je tsojkun maat, jetse'e dunuujmi:

—Jado'k viijn tse'e mka'ijtxju. Najkxu xtó'kkajxni nujom juu' ve'e m'ixp mjayejpp jets mooyini je meen je ayoo'va jayu, ve'em tse'e je o'yin xjayéput jem tsapjootm. Makkpamu je mjoof je mja'vin jetse'e mtsaachpaa'tut ax jo'n je jayu juu' ve'e je y'oo'kun du'anajkxip ku ve'e je cryuuz dupaku'u, van'itts atse'e xpamiinnit.

²² Van'it tse'e je jayu viijnk duja'vi juu' ve'e je Jesús kyojts, va'ajts tsaachv-inmaayp tse'e ñajkxni, kux maye'e ooy juu' ve'e y'ixp jyayejpp.

²³ Van'it tse'e je Jesús dvin'ix'apaa'vikujx pan pan jatye'e naa'ténijidup, jetse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—iTso'ox xa je'e ve'e ooy jetse'e je kumeen jayu ñapyámjadat jem je Nte'yam y'am kya'm!

²⁴ Ax ku tse'e je y'ixpajkpatajk du'amotunajxti, atuva atoki tse'e tyaandi. Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidinuva:

—iTso'oxe'e ooy jetse'e je kumeen jayu ñapyámjadat jem je Nte'yam y'am kya'm! ²⁵ Ka'a xa ve'e cho'oxa vintso ve'e je camello ñaxut jep xo'yun jot jaatp, je'e ve'e tso'ox vintso ve'e je kumeen jayu ñapyámjut jem je Nte'yam y'am kya'm.

²⁶ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk atuva atoki dutuntuktaandi, jetse'e ñavyaajnjidi:

—Pan ve'em xa ve'e, ¿pants vine'e o'yixjup jetse'e dujayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

²⁷ Van'it tse'e je Jesús vyin'ixjidinuva jetse'e vyaajñ:

—Ka'a xa ve'e je jayu y'o'yixjada jetse'e ñaajkpítsumjadat jep tokin jaatp; ax je Nte'yam, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e je jayu duyakpítsumut jep tokin jaatp, kux nujome'e je Nte'yam juu' y'o'yixkúxju.

²⁸ Van'it tse'e je Pedro vyaajñ:

—Nmasokkajx xa aatse'e nujom juu' aatse'e n'ixp njayejpp vye'na jets aats mitse'e mpamiijn.

²⁹ Jetse'e je Jesús y'atsaajv:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ, pan pan tse'e ats kajx jets je oy kats je oy ayook kajx dumasookp je tyajk, je y'uts, je y'ajch, je cha'a, je tyee', je tyaak, je ñuda'ax, je y'ónuk, ukpu je ñaax, ³⁰ yakmo'opts je'e ve'e uxymam mókupx nax je tyajk, je y'uts, je y'ajch, je cha'a, je tyee', je tyaak, je y'ónuk, jets je ñaax. Ax ku tse'e yakmo'ot, yakjomtónup yaktitónupts je'e ve'e. Jets ku ve'e je nam it choo'ndukut, joojntykinupts je'e ve'e xa'ma kajx. ³¹ Ax numay tse'e juu' ve'e uxymam dunumájidup, je'e tse'e dunupi'kidinup.

Ku je Jesús du'ava'ninuva je y'oo'kun

(Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

³² Jeja tse'e too' aajy vye'nada, jeme'e Jerusalén ñajkxta, jetse'e je Jesús vyintoo'vákjada. Ax atuva atoki tse'e tyanda je y'ixpajkpatajk, tsa'kidup tse'e dupa'ux'ookada. Van'it tse'e je Jesús duyaknay'amojkijidi je ñumakmejtsk ixpajkpatajk joma ve'e to'k je apuk it, jetse'e dutuk'ixnuva juu' ve'e tónjup kótsjup je Jesús maat. ³³ Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Jem tse'e Jerusalén nja'mda. Jemts atse'e nyakpámut jem je tee'tajk je vyintsán kya'mda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk kya'mda, je'ets atse'e xtuknvánadap je n'oo'kun, je'ets atse'e xpámdap jem je viijnk jayu kya'm ³⁴ juu' atse'e xnuxi'iktap xtukxi'iktap jets atse'e xvóptat, xnutsójadaps ats je'e ve'e jets atse'e xyak'oo'ktat. Ax joojntykpajknvaps atse'e kutoojk xaaj, ats, je Jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

Ku je Santiago maat je Juan to'k je maa'yun du'amótudi je Jesús

(Mt. 20.20-28)

³⁵ Van'it tse'e je Jesús vyinkutámijidi je Santiago maat je Juan, je Zebedeo je myajntktajk je'e ve'eda, jetse'e je Jesús dunuujmidi:

—Yak'ixpajkpa, uk mtónupe'e je maa'yun juu' aatse'e n'amótuvup.

³⁶ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Tise'e mtsojktup jets ats miitse'e ntoojnjadat?

³⁷ Van'it tse'e vyaandi:

—Xmooyrup aatse'e to'k aaj jets aatse'e n'ajxtknit joma ve'e je mkutojknun, to'k jeja m'aka'yun pa'ayi jets jado'k jeja m'anajapa'ayi.

³⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'a xa ve'e xnújávada juu' ve'e m'amótudup. ¿M'o'yixjudupe'e jets je tsaachpaatun xyaknáxtat juu' atse'e nyaknápup, uk m'o'yixjudupe'e jetse'e xmuténadat ve'em je tsaachpaatun ax jo'n atse'e nmuténat?

³⁹ Jetse'e y'atsoqvdi:

—X'o'yixjup xa aatse'e.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa ve'e, je tsaachpaatun juu' atse'e nyaknápup, myakna-jxtuvaps miits je'e ve'e; jets je tsaachpaatun juu' atse'e nmuténap, mmuténiduvaps miits je'e ve'e. ⁴⁰ Ax je'e tse'e juu' ve'e mtijtup jetse'e m'ajxtktinit jeja ats n'aka'yun pa'ayi ats n'anajapa'ayi, ka átsaps je'e ve'e xtukkadaakp jets ats miits je'e ve'e nmo'odat, je'e je'e ve'e yakmo'odap juu' ve'e ats je n'Fee' tyuknupaajmtki.

⁴¹ Ax ku tse'e du'amotunajxti je janumajk ixpajkpa, van'it tse'e dumujotma'tti je Santiago maat je Juan. ⁴² Van'it tse'e je Jesús duyaaxjidi je y'ixpajkpatajk jetse'e dunuujmidi:

—Mnuja'vidup xa miitse'eda jets je'eda pan pan jatye'e yakkutojktup juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvapta, makk tse'e je kyutojkuñ dupamda, ax je'eda pan pan jatye'e dunumájidup je'e maatta, je'e tse'e dupavaandup jetse'e jatyi yaktónut ax jo'n du'oyjávada. ⁴³ Ax ka'ats miitse'e mve'emada. Pan pan xa ve'e dutsojkk jetse'e dunumájat, ve'em tse'e ñapyámjút ax jo'n je patto'niva kuy'ijit; ⁴⁴ pan pan tse'e dutsojkk jetse'e dunuvintsánat, ve'em tse'e ñapyámjút ax jo'n je toompa kuy'ijit. ⁴⁵ Ve'em ax jo'n ats; ka je'ep xa atse'e nnumiimp jets atse'e nyakpattónat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, je'e ve'e jets atse'e je jayu mpattónat jets atse'e je numay jayu je tyokin nkuvejtjadat ku ats je'e ve'e nku'oo'kat, ve'em tse'e dujayejptunit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Ku je Jesús duyaktojkkadaaky to'k je viints jayu juu' ve'e Bartimeo duxaqj (Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

⁴⁶ Van'it tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk jye'ydi jem jericoojit kyajpun kajxm. Ku ve'e choo'ndini maat je numay jayu, jem tse'e chuuna vye'na too' pa'am to'k je viints jayu juu' ve'e je putajkin du'amotu, Bartimeo je'e ve'e xyaaj, je Timeo je myajntk. ⁴⁷ Ku ve'e je viints jayu dumotu jets naxuvaampe'e je Jesús, je nazaréit jayu, van'it tse'e makk dumukajts, jetse'e vyaajñ:

—Jesús, je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'tk ats to'k aaj!

⁴⁸ Je numay jayu tse'e na'muxju jetse'e y'amo'otut. Ax nuyojk makts je'e ve'e tyunjaa'kvaajñ:

—je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'tk ats to'k aaj!

⁴⁹ Van'it tse'e je Jesús vya'ktaaajñ jetse'e dunujmidi jetse'e duyakmíndat. Ku ve'e ojs duyaaxjada je viints jayu, van'it tse'e dunujmidi:

—Jot'amaja, tēna, uxem xa ve'e mnukéxaja.

⁵⁰ Van'it tse'e je viints jayu je vyitani'kx dūnas'ojti, jetse'e yejtsuk, jetse'e je Jesús dunujkx. ⁵¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Tise'e mtsajkp jets ats mitse'e ntoojnat?

Van'it tse'e je viints jayu y'atsaajv:

—Yak'ixpajkpa, je'e xa atse'e ntsajkp jets ats mitse'e xyakvin'ixpákut.

⁵² Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Najkxn, ta xa ve'e mjotkadaakni kux atse'e atse'e tuxjaanchjáva.

Ax jatyi tse'e vyin'ixpajkni jetse'e je Jesús dupanujkx.

11

Ku je Jesús tyajki jep Jerusalén (Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ Myutámidup tse'e vye'nada jem Jerusalén. Jeme'e ñaxta vye'na joma ve'e je kajpunda juu' ve'e duxaaajta Betania jets Betfagé, jempa ve'e je Olivos Kopk, van'it tse'e je Jesús dukejx numejtsk je y'ixpajkpatajk, ² jetse'e dunujmidi:

—Najkxta xi pi'k kajpun kujx juu' ve'e xi avinkujk. Ku ve'e mje'yadat, jeja tse'e xpaat'ttat to'k je burro kuvu'u'n, ni pánanumts je'e ve'e kyatuktsuunaja; mukéjadats jetse'e xyakmíndat. ³ Pan m'amotutúvijidup tse'e je jayu pan tyajxe'e xmukéjada, ve'em tse'e xnaajmadat: “Je Maja Vintsane'e dutsojkk, ax jatyi tse'e dukejxumpijtnuvat.”

⁴ Van'it tse'e ñajkxti jetse'e dupaatti je burro kuvuu'n jeja tak'aagui, jeja ve'e too' kujk tyena. Myukéjidup tse'e vye'nada, ⁵ van'it tse'e ña'muxjidi je jayu juu' ve'e jem ve'nidup:

—¿Tyajx tse'e xmukéjada xi burro?

⁶ Jetse'e y'atsoovdi ax jo'n je Jesús ña'muxjidi. Yakmasook tse'e. ⁷ Van'it tse'e duyakjeydi je burro joma ve'e je Jesús, jetse'e je vyit dutukjape'ndi. Van'it tse'e je Jesús dutukpejt je burro. ⁸ Ax je numay jayu tse'e duyey'ptu je vyitta jeja too' kujk joma ve'e je Jesús ñaxuva'añ; viijnk tse'e dupojxtuvap je tuuxux aajy jetse'e jeja to'k too' aajy duvajva'kxta.

⁹ Ax juu' tse'e vintoo'vajkijidup jets juu' ve'e pa'ux'ookijidup, je'e tse'e makk vaandu:

—¡Yakmaja yakjaanchats ya'a ve'e y'ijtnit! ¡je Nte'yam je kyunoo'kxun maat xa ya'a ve'e juu' ve'e miimp je Maja Vintsán kajx! ¹⁰ ¡Kunuu'kx xa ve'e je kutojkun juu' ve'e miimp, je kutojkun juu' ve'e ve'em ijtp ax jo'n je njujpit jáyuvamda David jye'e y'ijit! ¡Yakmaja yakjaanchats je'e ve'e je Nte'yam y'ijtnit!

¹¹ Van'it tse'e je Jesús tyajki jem jerusaleenit kyajpun jootm jetse'e ñujkx jep maja tsaptaakagujkp. Ax ku tse'e jep du'ixkujx, ta tse'e je it tyánayini vye'na, van'it tse'e ñujkx jem betániait kyajpun kajxm, jetse'e dumaadi je ñumakmejtisk ixpajkpatajk.

*Ku je Jesús duko'oñukojtsi to'k je higo kup
(Mt. 21.18-19)*

¹² Je ku'óxit tse'e choo'ndi jem betániait kyajpun kajxm; yu'oo'kjup tse'e vye'na je Jesús. ¹³ Ax ku tse'e du'ix to'k je higo kup juu' ve'e jékum jaty jets juu' ve'e aajyax ve'nip, van'it tse'e tyami jetse'e najkx du'ix pan jeme'e je tyajm. Ax ku tse'e jye'y joma ve'e je higo kup, ka'a tse'e dutipaaty, tum je y'aajjyi ve'e, kux ka'a ve'e du'aatsa vye'na. ¹⁴ Van'it tse'e je Jesús je higo kup dunuujjmi:

—Ni je vin'ita tse'e mkoo'kta'minit.

Myótudu tse'e je y'ixpajkpatajk.

*Ku je Jesús duyakvaach je maja tsaptajk
(Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; jn. 2.13-22)*

¹⁵ Ku ve'e jye'ydi jem jerusaleenit kyajpun kajxm, van'it tse'e je Jesús tyajki jep maja tsaptaakagujkp jetse'e duvojppitsumkujx nujom pan pan jatye'e jep ajooydup atoo'ktup vye'na, jetse'e duyakvippumpijtkujx je meen vinkukoompatajki je myeesada jets je chuujntkunda pan pan jatye'e dutoo'ktup je pak. ¹⁶ Ka'a tse'e je Jesús duyakjajtjidi je jayu jetse'e duvvtisanáxtat duvitsutákadat je pyaamduk jep maja tsaptaakagujkp. ¹⁷ Van'it tse'e duyak'ixpajkti jidu'um:

—Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyan vya'añ: “Ve'e tse'e ats je ntajk y'ijtnit je tajk joma ve'e to'k ka'ajjyi je jayu chapkats”; ax ve'emts miits ya'a ve'e tuxpaamdini ax jo'n “je aajntk joma ve'e je mee'tspa ñay'amókajada”.

¹⁸ Ku ve'e du'amotunajxti je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta, van'it tse'e dujapayo'ydi vintso ve'e je Jesús kuduyakjay'oo'kjidi; ax cha'kidup tse'e kux nujome'e je jayu atuva atoki dutuktaajñ vintso ve'e yak'ixpujk. ¹⁹ Ax tánayinup tse'e, jetse'e je Jesús chaq'n jem kajpun kajxm.

*Ku je higo kup tyaaatsni
(Mt. 21.20-22)*

²⁰ Ax je kujápit tse'e ñajxtinuva joma ve'e je higo kup, jetse'e du'ixti jets ta ve'e je kup tyaatsni je y'aa'ts paat. ²¹ Van'it tse'e je Pedro dujaa'myejts vintso ve'e je Jesús vyaajñ, jetse'e dunuujmi:

—Yak'ixpajkpa, ixu je higo kup juu' ve'e mko'oñukojtsi, ta tse'e tyaatsni.

²² Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Jaanchjávada je Nte'yam, ²³ kux tyúvam atse'e nva'añ jets pan pane'e dunuujmip ya kopk: “Ke'eku jets nay'apómaja jem maaxy najootm”, ve'em tse'e tyónjut pan ka'a ve'e myejtsvinmáy jem jya'vin kajxm jets ve'eme'e jyátut. ²⁴ Je'e kajxts atse'e nva'añ, pan ti ve'e m'amótudup ku ve'e mtsapkotsta, jaanchjávada jets tónjup je'e ve'e juu' ve'e m'amótudup. Ax tónjupts je'e ve'e.

²⁵ Ax ku tse'e mtsapkotstat, mee'kxjada tse'e je tyokin pan pan jatye'e mto'oxpajjudup, ax ve'em tse'e mtokinmee'kxjuduvat je nTee'anda, juu' ve'e jem tsapjootm. ²⁶ Pan ka'a tse'e xtokinmee'kxta pan pan jatye'e mmutokintoojnjudup, nay ka'a tse'e mtokinmee'kxjuduvat je nTee'anda, juu' ve'e jem tsapjootm.

Je kutojkun juu' ve'e je Jesús jyajejpp

(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

²⁷ Van'it tse'e vyimpijiti jem jerusalemnit kyajpun kajxm. Yo'yp tse'e je Jesús vye'na joma ve'e je maja tsaptajk, van'it tse'e vyinkutámijidi je tee'tajk je vyintsanda, je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta, maat je israeejlit je myújit jáyuda, ²⁸ jetse'e je Jesús du'amotutúvidi:

—¿Pan tse'e tumna'muxju jets ya'a ve'e xtónut? ¿Pane'e ya kutojkun mmooyjyup?

²⁹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Nay ve'empats atse'e nvaampa jets atse'e x'atsoovduvat. Pan x'atsoovdupts atse'e, van'litts ats miitse'e nvaajnjuduvat pan ti kutojkun kajx ats ya'a ve'e ntun. ³⁰ ¿Pan tse'e je Juan je kutojkun mooyju jetse'e je jayu duyaknapétut? ¿Je Nte'yame'e, ukpu je jayu ve'e? Vaajnjidiks ats.

³¹ Ax van'it tse'e dukojtsmojkti. Jidu'um tse'e ñavyaajnjudi:

—¿Vintsose'e kunva'numda? Pan va'numdup xa ve'e jets je Nte'yame'e mooyju je kutojkun, jidu'um tse'e xnuujmimdat: “¿Tyajx tse'e xka-jaanchja'vidi juu' ve'e je Juan kyojts?” ³² ¿Ukpu va'numdaps vine'e jets je jayu ve'e je kutojkun mooyju?

Ax jidu'um tse'e ñavyaajnjudi kux cha'kidupe'e je numay jayu je'e kajx ku ve'e dunuja'vidi jets nujome'e je jayu dujaanchja'vidi jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa je'e ve'e je Yaknapejtpa Juan y'ij. ³³ Je'e kajx tse'e je Jesús du'atsoovdi jets ka'a ve'e dunujávada pan pane'e je kutojkun mooyju je Juan jetse'e je jayu duyaknapétut.

Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ka'ats atse'e n'ava'nivat jets pan atse'e ya kutojkun xmooyp jets atse'e ve'em ntun.

12

Je ko'oy toompatajk tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

¹ Van'it tse'e je Jesús dumokjstti je jáyuda ya tukmu'a'ixmojkin maat:

—To'k xa ve'e je jayu dupuujm je tsaaydum kam, jetse'e duyaknaa'tujk, jetse'e je jot dupuujm jep tsaajaatp joma ve'e je tsaaydum yakvinmaa'kxut, jetse'e to'k je pats kajxm dupuujm joma ve'e je chaaydum kam yaknu'ixat.

Van'it tse'e je yoova toompatajk dutukmaatkojtsmojkti pan vinxupe'le tyukkada'akjadat ku ve'e dupakmóktat je tsaaydum taajm. Van'it tse'e jékum ñujkx.

² Ku ve'e je tsaaydum tok aats dupaaty, van'it tse'e to'k je kyukátsiva dukejx joma ve'e je yoova toompa jetse'e du'amótuvut pan juu' ve'e tukkadaakjup. ³ Van'it tse'e je yoova toompa dumajtsti je kukátsiva jetse'e duvojpti; ve'emji tse'e duyakvimpijitini. ⁴ Van'it tse'e je kam je vyintsán je viijnk kukátsiva dukejxnuva. Je'e tse'e chaka'tstu jetse'e je kyuvajk duyakxa'ajkidi, jetse'e dujomtoondi dutitoondi. ⁵ Van'it tse'e jado'k dukejxnuva. Ax je'e tse'e yak'oo'ktinu. Ax ve'em tse'e je viijnk kukátsiva duutoonduva: jem tse'e juu' ve'e vyojptu, jempa tse'e juu' ve'e yak'oo'ktu.

⁶ Ax jem tse'e je vintsán to'k je myajntk juu' ve'e ooy tyuntsajkp, je'e tse'e kyejxpa tun ux'ookani joma ve'e je yoova toompada. Jetse'e vyaajñ: "Vyintsá'agadap xa ijk je'e vine'e ats ya n'ónuk." ⁷ Ku ve'e jye'y joma ve'e je yoova toompada, van'it tse'e je yoova toompa ñavyaajniji: "Ya'a xa ve'e tukkadakkáxjup ya tsaaydum kam. Va'an duyak'oo'kumda jetse'e nje'eimdat ya tsaaydum kam." ⁸ Van'it tse'e dumajtsti jetse'e duyak'oo'kti. Yakpitsumdu ve'e joma ve'e je tsaaydum kam.

⁹ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Tise'e tyónup je tsaaydum kam je vyintsán?

Jetse'e jyaa'kvaajñ:

—Je'yap xa ve'e jetse'e je yoova toompa duyakjay'oo'kkáxjadat jetse'e je viijnk yoova toompa dupámüt.

¹⁰ Ta miits ya'a ve'e xkótsta juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: Je oy tsaaj juu' ve'e je pojtspatajk myasooktinu, je'e tse'e ojts yakpum joma ve'e dunuvinkopkikux je maja tsaptakpats.

¹¹ Je Maja Vintsán xa ya'a ve'e dutoon, ax je maja atúvats ya'a ve'e juu' ve'e n'ixumdup. Ta miits ya'a ve'e xkótsta, ¿ve'em xaja?

¹² Ax jya'ixtidup tse'e vintso ve'e je Jesús kudumajtsti kux ñuja'vidupe'e jets je'e kajxta ve'e ya tukmu'a'ixmojkin dukajts. Cha'kidupe'e je numay jayu, je'e kajx tse'e dukamajtsti, jetse'e ñajkxtini.

Je'e pane'e je kupa'mun yakmo'op

(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

¹³ Van'it tse'e yakkejxti je fariseotajkta maat je Herodes je jyáyuda joma ve'e je Jesús, jyakaktontokiyuvaandu jyakakojtstokiyuvaandu tse'e je Jesús jetse'e kuy'o'yixjidi vintso ve'e dunuxa'aadat. ¹⁴ Jidu'um tse'e dunujjimi:

—Yak'ixpajkpa, nnuja'vinup xa aatse'e jets tuve'e mits je mjáyuvín je mjoointykin jets ka'a mitse'e xtsa'aga jetse'e x'avánat juu' ve'e pyaatyp y'akeegup, ka'a tse'e xvinnmay pan vintso ve'e je jayu mkatsju, tyúvam mitse'e je jayu je Nte'yam jye'e xtuk'ix. ¿Yakjajtype'e uu'm je mpava'ñunamda jetse'e je kupa'mun yakmo'ot je yakkutojkpa César, ukpu ka'a ve'e? ¿Nmo'op aatse'e, ukpu ka'a aatse'e nmo'ot?

¹⁵ Ax ñuja'vip tse'e je Jesús vintso ve'e je ko'oy joot dujayepta, jetse'e ñamuxjidi:

—¿Tyajxts atse'e xkatsuvaa'nda? Yakminda to'k je meen jets atse'e n'ixut.

—Ku ve'e duyakñajkxti je meen, van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—¿Pan tse'e yam y'apamnax, jets pan tse'e yam xyaaj yukja'a?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je yakkutojkpa César ya'a ve'e jye'e.

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Mo'odats je César juu' ve'e je César jy'e'ip, jets mooyduvats je Nte'yam juu' ve'e je Nte'yam jy'e'ip.

Ku tse'e du'amotunajxti, atuva atoki tse'e tyaandi.

Ku je Jesús yak'amotutuvi pan joojntypajknuvape'e je jayu

(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

¹⁸ Van'it tse'e je saduceotajk je Jesús dūvinkutāmidi. (Je saduceotajk tse'e vaandup jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvat.) Van'it tse'e je Jesús dū'amotutūvidi:

¹⁹ —Yak'ixpajkpa, ve'eme'e je Moisés dūjatyaañ jets pan oo'kpe'e to'k je yaa'tyajk jetse'e je ñuda'ax dūmasa'ak jetse'e ka'a pan y'ónuk, je oo'kpa je y'uts tse'e dupákup je ku'aa'k ta'axtajk jetse'e je y'ónuk jyéjat; ax je myuto'k mix ónuk tse'e taannup ax jo'n je y'ajch je y'ónuk kuy'ijit jo'n. ²⁰ Ax núvuxtojúk tse'e y'ijiti je uts je ajch. Ta'axpajk tse'e je koop ónuk, van'it tse'e y'oo'kni, ka'a tse'e je ñuda'ax je y'ónuk dūyakjeji. ²¹ Van'it tse'e je myuto'k uts dupujk je ku'aa'k ta'axtajk. Nay ka'ava tse'e je y'ónukta jyéji, jetse'e y'oo'knuva. Ax nay vanxúppjam tse'e jyajtpa je myumejtsk uts.

²² Ax va'an núvuxtojúk tse'e dupajkti je ta'axtajk; ka'a tse'e je y'ónukta jyéji, jetse'e y'oo'ktini. Ux'ook tse'e je ta'axtajk y'oo'knuva. ²³ Ax kuuk tse'e je oo'kpatajk jyoojntypajktinuvat jado'k nax, zpanúks vine'e tyuva dunuda'axap je ta'axtajk?, kux va'an núvuxtojúke'e dupajkti.

²⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Mtoo'tókidup xa miitse'e kux ka'a ve'e xnujávada vintso ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets juu' ve'e o'yixjup je Nte'yam maat. ²⁵ Ku xa ve'e je oo'kpatajk jyoojntypajktinuvat, ka'a tse'e je jayu y'ukyaa'vyajktinit ka'a tse'e je jayu y'ukta'axpajktinit, ve'em xa je'e ve'e y'ijttinit ax jo'n je ángeles juu' ve'e jem tsapjootm. ²⁶ Ax je'e tse'e ku ve'e je oo'kpatajk jyoojntypajktinuvat, ta miitse'e xkotsta jep Kunuu'kx Jatyán kujxp juu' ve'e je Moisés jyaay, jep joma ve'e je Nte'yam myukojsji jem ápit kup akójkm, zve'em xaja? Jidu'um tse'e je Nte'yam vyaajñ: “XNte'yamidup atse'e je Abraham, je Isaac, maat je Jacob.” ²⁷ Je'e kajx tse'e, Nte'yamivaps je'e ve'e je jayu je Nte'yam pan pan jatye'e jaanchja'vijidu ku ve'e y'oo'ktini, ka'a tse'e je jyootta je jya'vinda y'aa'ka, joojntykidupts je'e ve'eda. Ax ve'em tse'e, ooyts miitse'e mtuntoo'tókida.

Je pava'nun juu' ve'e dūnumajikajxp

(Mt. 22.34-40)

²⁸ Jem tse'e vye'na to'k je tsaptujkpit yak'ixpajkpa juu' ve'e dū'amotunajx vintso ve'e ñavyaajnidi. Ku ve'e dūnuja'vi jets oye'e je Jesús y'atsoojvjidi, van'it tse'e je Jesús dūvinkutāmi jetse'e dū'amotutuvi:

—Zjuu's je'e ve'e je pava'nun juu' ve'e dūnumajikajxp?

²⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoajv:

—Je pava'nun juu' ve'e dūnumajikajxp, ya'ats je'e ve'e: “Israeejlit jáyuda, amotunaxta. Je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, to'kjits je'e ve'e dūnuMajaVintsana, ³⁰ jets mtsóktape'e je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, nujom ja'vin, nujom aaj nujom joot, nujom je mvinma'yun maat, jets nujom je mmaju maat.” ³¹ Je mumejtsk pava'nun, ve'em játypats je'e ve'e. Jidu'um tse'e vya'añ: “Tsokta je mmujantamda je mmutaktamda ve'em ax jo'n viinn mnachókjada.” Ka'a xa ve'e jado'k je pava'nun juu' ve'e dūnumajip ax jo'n ya mejtsk pava'nun.

³² Van'it tse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpa ña'muxji:

—Yak'ixpajkpa, óyame'e tuxkats, tyúvam, kux to'kji xa ve'e je Nte'yam jets ka'a ve'e pan viijnk, je'ejji ve'e to'k. ³³ Jets je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam yaktóokut nujom ja'vin, nujom aaj nujom joot, nujom je vinma'yun maat, jets nujom je maju maat, jets ku ve'e je jayu dutsak je myujantam je myutaktam ve'em ax jo'n viinn ñachakju, je'e tse'e nuyojk dunumájp jets ka'a ve'e nujom je tánuk yax juu' ve'e je Nte'yam yaktukvintsa'kip jets nujom je viijnk yax juu' ve'e yaktooyp jem yojxpejtun kajxm.

³⁴ Ax ku tse'e je Jesús dumotu jets oy yakxone'e du'atsaajv, van'it tse'e dunuujmi:

—Ka'a ts mitse'e xmujékuma je Nte'yam je kyutojkun.

Ax juu' tse'e je Jesús dutso'oxpajktup, ni pana tse'e kyoo'knayja'vijini jetse'e juu' dujaa'k'amotutúvat.

Je David je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo
(Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)

³⁵ Ku ve'e je Jesús je jayu duyak'ixpujk jep maja tsaptujkp, van'it tse'e vyaajñ:

—¿Vintsose'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk vya'anda jets je David je'e ve'e je chaan je kyooj je Cristo?, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ³⁶ Je Espíritu Santo xa ve'e mooyju je David je vinma'yun ku ve'e je David vyaajñ:

Je Nte'yam xa ve'e dunuujmi ats je nMaja Vintsán:

“Ajxtuku yaja ats n'aka'yun pa'ayi namvaat atse'e nyakvintókida pan pan jatye'e mtso'oxpajkjjudup.”

³⁷ Jidu'um tse'e je David vyaajñ jets je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo. Ax ve'em tse'e, va'ajts tse'e yaknujava jets ka je chaan je kyoojyap je'e ve'e je Cristo, je Myaja Vintsampa je'e ve'e.

Ax numay tse'e je jayu dutukxoojntkti ku ve'e du'amotunajxti.

Ku je Jesús divintso'y je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk
(Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Ku ve'e je Jesús je jayu duyak'ixpujk, jidu'um tse'e vyaajñ:

—Yakkópkada ooy je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk kux mvin'aa'nuvaajjudup miits je'e ve'e. Je'e xa ve'e dumuvidutuvaandup je yaajnit vit jetse'e dutsokta jetse'e yakkojtspoo'kxtat je vintsa'kin maat jep maa'y jaatp. ³⁹ Tum je'e ve'e chojktup jetse'e dutuksaanadat je tsuujntkun juu' ve'e tum ooyjit jep tsaptujkp jets joma ve'e je maja kay je maja uu'k. ⁴⁰ Je tyajk paat tse'e dupajkjada juu' jatye'e y'ixtup jyajejptup je ku'aa'k ta'axtajk; ax jek tse'e chapkotsta, ve'em tse'e dukayaknuke'xnatakava'anda je kyoo'y je'e juu' ve'e tyoondup. Je'e tse'e nuyojk je tsaachpaatun yakmo'odap.

Je yax juu' ve'e pyaam to'k je ku'aa'k ta'axtajk
(Lc. 21.1-4)

⁴¹ Tsuunip tse'e je Jesús vye'na jep maja tsaptujkp jeja je yax apajkin vyinkujk. Jep tse'e du'ix vintso ve'e je jayu je meen dupamda. Ax numay tse'e je kumeen jayu juu' ve'e may je meen dupaamdud. ⁴² Van'it tse'e to'k je ayoova ku'aa'k ta'axtajk jye'y jetse'e dupuujm mejtsk je pi'k cobre meen.

⁴³ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk duyaaxji jetse'e dunuujmi:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets nuyojk ya'a ve'e ya ayoova ku'aa'k ta'axtajk tudupum je yax jets ni ka'a ñe nujom je viijnk jáyuda; ⁴⁴ kux je'eda, je'e je'e ve'e tudupamda juu' ve'e vinta'nuxjudup; ax ya ayoova, tats ya'a ve'e dupamkajxni je tyukjoointykin.

13

*Ku je Jesús du'ava'ni jets kutókiyupe'e je maja tsaptajk
(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)*

¹ Ku ve'e je Jesús pyitsum vye'na jep maja tsaptujkp, van'it tse'e nuto'k je y'ixpajkpa ña'muxji:

—jYak'ixpajkpa, ixu vintso ve'e ya tsaaj jets ya tajkta!

² Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿M'ixp ya'a ve'e ya mujit tajkta? Ni to'ka ya'a ve'e ya tsaaj kyoo'ktaannit nukavyet, nujom ya'a ve'e kyuto'kikajxnit.

*Je nuja'vin juu' ve'e jéjap ku ve'e je itakax tyáminit
(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24)*

³ Van'it tse'e ñajxkti jem Olivos Kopk viindum. Jem tse'e je Jesús chuuna vye'na jem je maja tsaptajk myu'avinkojkm, van'it tse'e je Pedro maat je Santiago, je Juan jets je Andrés, je'e tse'e du'amotutúvidu je Jesús:

⁴ —Vaajnjik aats to'k aaj vin'it ya'a ve'e jyátut ñaxut jets ti nuja'vints aatse'e njayéjup pan vin'it ya'a ve'e tyónjut.

⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Yakkópkada ooy ku ve'e pan mnunvin'aa'njadat, ⁶ kux mindape'e numay je jayu juu' ve'e natyijjadap jets ats je'e ve'e, jetse'e vya'andat: “Ats xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.” Ax numay tse'e yakvin'aa'ndat.

⁷ 'Ax ku tse'e xmótudat jets je atso'oxe'e toojnjup jets je atso'ox kats, ka'a tse'e mnayvinma'yunmo'ojadat, kux nupaamdukani je'e ve'e jetse'e ve'em tyónjut kyótsjut. Ax ka'anumts je'e ve'e jye'ya vye'nat je itakax, ⁸ kux najkxpe'e je jayu ñacho'oxpákjada to'k nación jets jado'k nación, to'k kutojknun jets jado'k kutojknun, jéjap tse'e je makk oix may viijn, jéjivap tse'e je jooj. Ve'em tse'e je tsaachpaatun du'ukva'anut.

⁹ 'Mnay'ixjadapts miitse'eda, kux myakvóptape'e jep tsaptujkpta, myakvatsóvdap tse'e jeja je yakkutojka vyinkujkta kuxe'e ats xjaanchjávada. Jem tse'e je tuvakojsun xpámdat ats kajx. ¹⁰ Jajtyka'amáyupts je'e ve'e too'vajkp je oy kats je oy ayook vinxup to'k it to'k naxviijn. ¹¹ Ax kuts miitse'e myakmátstat jetse'e myakje'yajadat jeja je yakkutojka vyinkujkta, ka'ats miitse'e too'vajkp xvinmáydát ti ve'e mkótstap, ni ka'a tse'e xpayo'oydat vintso ve'e m'atsóvdát, je'ets miitse'e mkótstap juu' ve'e myakmo'odap van'it, kux ka'a ve'e xkotsta vye'nat je m'avintso vinma'yunda, je Espíritu Santo ve'e kótsup miits kajxta. ¹² Ñuxa'ainup tse'e je jayu je y'uts jetse'e y'oo'kut kuxe'e ats xjaanchjáva, je ónuk tee', ñuxa'ainuups je'e ve'e je y'ónuk jetse'e y'oo'kut kuxe'e ats xjaanchjáva, jets je ónuk, ñuxa'aidinuvapts je'e ve'e je tyee' je tyaak jetse'e y'oo'ktat kuxe'e ats xjaanchjávada. ¹³ Nujom tse'e je jayu mmu'eijkjidinit mmujot'aajnjidinit kuxe'e ats xjaanchjávada. Ax pan pan tse'e dumuténip je tsaachpaatun, je'e tse'e dujayejpnup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁴ 'Je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Daniel, je'e tse'e du'ava'ni je'e pane'e je kunuu'kx it duyakvintsá'kintókiyup. (Va'an duvinmótuvu pan pane'e nakakojtsp.) Ku miitse'e x'ixtat jets jem je'e ve'e y'it joma ve'e kyapaa'tyju, van'it tse'e pan pan jatye'e ve'énadap yaja judéait y'it jaat, va'an tse'e duke'ekta jetse'e ñajkxtat jem tonun viinm kopk viinm. ¹⁵ Jets pan pan jatye'e ve'énadap jem azotea ni'kxm, ka'a tse'e jep tyujkp y'uktajkidinit jetse'e ti duyakpítsumdat. ¹⁶ Pan pan jatye'e ve'éniduvap jem kam jootm, ka'a tse'e

dunuvimpíttat je vyit. ¹⁷ ¡Ayooov je'e ve'e je jyootta je ta'axtajkta juu' ve'e kanuva'aitsap ve'nadap van'it jets pan pan jatye'e yak'onuuktsi'tstup vye'nat! ¹⁸ Nutsapkotsta jetse'e ve'em kyatónjut ku ve'e je xox aats, ¹⁹ kux van'ite'e je jayu chaachpaa'ttat ve'em ax jo'n ni vin'itna ve'em kyatunju ku ve'e ya it choo'ntk jets uxyam paat, jetse'e ni je vin'ita ve'em kyoo'ktoojnjinit. ²⁰ Ax ñupaajmtki tse'e je Maja Vintsán jetse'e duyakkónat je it ku ve'e je jayu chaachpaa'ttat. Pan kujyek xa ve'e je tsaachpaatun, ni pana tse'e kyatso'okut van'it. Ax ñupaajmtki tse'e je Nte'yam jetse'e duyakkónat je it ku ve'e je jayu chaachpaa'ttat, yakkónapts je'e ve'e je jayu kajxta juu' ve'e vyinkoon.

²¹ 'Ax pan myaknuujmidup tse'e: "Ixta, uxyaja tse'e je Cristo", ukpu "Ixta, uxxim tse'e je Cristo", ka'a tse'e xjaanchjavadat. ²² Kux mindape'e juu' ve'e natyijjadap jets ats je'e ve'e, jets juu' ve'e natyijjadap je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, tyóndape'e je majin jets je mújit nuja'vin jetse'e je jayu dutukvin'aa'ndat, pan kuy'o'yixjada ve'e jetse'e dvin'aa'ndat pan pan jatye'e je Nte'yam vyinkoon. ²³ Ax mnay'ixjadapts miitse'eda kux ta xa ats miitse'e ntukvinkótsada ku ve'e ka'anum ve'em tyunju kyatsju.

Vintso je Cristo myiinnuvat
(Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36)

²⁴ Ku ve'e ñaxut je tsaachpaatun, tun jatyi tse'e je aampa xaaj vyinkoo'tsat, ka'a tse'e je aampa po'lo y'uk'aannuvat, ²⁵ kustákadape'e je maatsa, jets je makkin juu' ve'e ya tsajmit it, xyituyo'oyuups je'e ve'e je Nte'yam. ²⁶ Van'litts atse'e x'ixtat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, jets jem atse'e nkada'aky vínuts jootm ooy je kutojkun maat jets je majin maat. ²⁷ Van'litts atse'e nkéxut je n'aangelestajk jetse'e duyaknay'amókajadat je jayu juu' atse'e nvinkoon vinxup to'k it to'k naxviijn jets je vaat joma ve'e ya tsajmit it kyukaxa.

²⁸ 'Ixta je higo kup. Ku ve'e je y'axén y'a'onuktaka jetse'e je y'aajy pyísumnuva, mnuja'viduups miits je'e ve'e jets támáni ve'e je xakokp. ²⁹ Nay ve'empa tse'e ku ve'e x'ixtat jets toojnup kojtsjupe'e juu' atse'e nkajtsp, nejáavadats jets támáni je'e ve'e vye'nat ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax. ³⁰ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets nujom ya'a ve'e tyónjut kyótsjut namka'ana ve'e y'oo'kkáxta vye'nat je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup. ³¹ Káxup náxup tse'e ya tsajmit it jets ya naxviijnit it; ax ats je nkats je n'ayook, ni je vin'itats je'e ve'e kyapaa'náxut.

³² 'Ka'a tse'e je jayu dunujávada vin'ite'e je xaaj dupaa'tut ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut, ni je aangelesa tse'e juu' ve'e jem tsapjootm, ni átsats je'e ve'e nkanuja'viva, ats, je Nte'yam je y'Onuk, je Dios Tee'ji ve'e dunuja'vip.

³³ 'Nay'ixjada, nakyujoojntykajada, tsapkotsta, kux ka'a ve'e ti nuja'vin vin'it atse'e nmiinnuvat jado'k nax. ³⁴ Ve'em xa atse'e nmiinnuvat ax jo'n to'k je kutajk juu' ve'e jékum najkxp jetse'e je tyajk dumasa'ak, je tyoompatajk dutukkataka ti ve'e nu'to'k jaty tyóndap, jetse'e je y'ix'ijtpa dutukpava'añ jetse'e ñakyujoojntykajat. ³⁵ Nakyujoojntykajada miits, kux ka'a ve'e xnujávada vin'it atse'e nmiinnuvat. Ve'emts atse'e nmiinnuvat ax jo'n to'k je kutajk ku ve'e jye'yni tánani, ukpu tso'm jo'n, ukpu je tseev ayaaxp, ukpu ku ve'e ya it jyaatukuvaanni. ³⁶ Nakyujoojntykajada, ve'emts ats miitse'e manaxy nkapaa'ttat ku atse'e tun to'mayji nmiinnuvat. ³⁷ Juu'ts ats miitse'e nvaajnjidup, anañujoma je jayu kajxapts je'e ve'e, nakyujoojntykajada.

14

Ku je israeejlit jayu dukojtsmojkti jetse'e je Jesús dumátstat
(Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Jamejtsxaa j tse'e dukapaa'ty vye'na je pascua xaa j, van'it ku ve'e yakkay je tsapkaaky juu' ve'e je levadura dukamaat. Ax y'ixtidup tse'e je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk vintso ve'e je Jesús dumátstat je taay maat jetse'e de duyakjay'oo'kjadat. ² Jetse'e ñavya'anjada:

—Ka'a tse'e nmajtsumdat ku ve'e je xaa j tyunju vye'nat kux ku ve'e je numay jayu yoojmuktat y'ajxuktat.

To'k je ta'axtajk dupaajmji je pa'ajk xoo'kpa naaj je Jesús
(Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

³ Jem tse'e betániait kyajpun kajxm je Jesús vye'na jem je Simón tyak'am, je'e juu' ve'e leprapajkjup y'ijit. Kaayp tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e jye'y to'k je ta'axtajk maat to'k je poo'p tsaaj apajkin juu' ve'e tum je nardo pa'ajk xoo'kpa naaj dumaat juu' ve'e tsóvax aa'k. Van'it tse'e dupu'uj je poo'p tsaaj apajkin jetse'e je Jesús dutukxakteejmukkujx. ⁴ Ax jem tse'e je jayu juu' ve'e duko'oyja'vidu juu' je'e ve'e tyoon, jetse'e ñavyaajnjidi:

—¿Tyajxts ya'a ve'e kooyji duyakvintoki ya pa'ajk xoo'kpa naaj?

⁵ Kuyaktaa'k xa ya'a ve'e ax jo'n je meen juu' ve'e to'k joojnt numutún jetse'e je ayoova jayu yakmooynit.

Ax myujotma'ttu tse'e je ta'axtajk.

⁶ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Mas'o'kta. ¿Tyajxse'e xvinma'yunmo'oda ya ta'axtajk? Oy xa je'e ve'e juu' ats ya'a ve'e tuxtuujnja. ⁷ M'ítap xa miitse'e xa'ma maat je ayoova jayu, jets pan vin'ite'e xtsokta, m'o'yixjadap tse'e jetse'e oy xtoojnjadat; ax ka'ats atse'e xa'ma n'uk'ijtnit miits maatta. ⁸ Ta ve'e ya ta'axtajk dutún vinxupe'e tuy'o'yixju, ta ya'a ve'e myin jets atse'e tuxtuknüttem ya pa'ajk xoo'kpa naaj ats je nnunaxtajkin. ⁹ Tyúvam xa atse'e nva'añ jets pan joma ve'e yaktukka'amáy je oy kats je oy ayook vinxup to'k it to'k naxviijn, yakkojtspaps je'e ve'e juu' ats ya'a ve'e ya ta'axtajk tuxtuujnja, ve'em tse'e yaktukjaa'myejtsnit.

Ku je Judas maat je tee'tajk je vyintsanda dukojtsmojkti
(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

¹⁰ Van'it tse'e ñujkx je Judas Iscariote, je'ets je'e ve'e nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu, je'e tse'e ojts dumaatnakyótsjada je tee'tajk je vyintsanda pan vintso ve'e dupámüt je Jesús jem je'e kya'mda. ¹¹ Ku ve'e je tee'tajk je vyintsán du'amotunajxti, ooy tse'e tyunxoojntkti jetse'e dutukvinva'nidi jets myo'odape'e je meen. Van'it tse'e je Judas du'ixti'ukvaañ vintso ve'e y'óyat jetse'e je Jesús dupámüt jem je'e kya'mda.

Je Maja Vintsán je y'a'ox
(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹² Ku ve'e je muto'k xaa j dupaaty ku ve'e yakkay je tsapkaaky juu' ve'e je levadura dukamaat jetse'e yakju'kx je carnero juu' ve'e yak'oo'ktup pascua xaa j, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk ña'muxjidi:

—¿Jómase'e xtsak jets aatse'e najkx nyak'oya jetse'e nyaknajxumdat je pascua xaa j a'ox?

¹³ Van'it tse'e je Jesús numejtsk je y'ixpajkpatajk dukejx jetse'e dunuujmi:

—Najkxta jem kajpun kajxm. Jem tse'e xmaatnavyaa'tjadat to'k je yaa'tyajk juu' ve'e to'k tsiv je naaj dupavijtsp. Je'e tse'e mpanajkxtap.

14 Pan joma tujkts je'e ve'e tyaka, naajmada je kutajk: "Je Yak'ixpajkpa ve'e vaamp: ¿Joma ve'e je it joma atse'e ntukmaatyaknáxtat je n'ixpajkpatajk je pascua xaaj a'ox?" 15 Van'it tse'e mtuk'ixjadat to'k je maja cuarto juu' ve'e jep mumejtsk nukavyet kujxp, joma ve'e pu'uk avaada. Jep tse'e x'apaamdúkadat je a'ox.

16 Van'it tse'e je y'ixpajkpa ñajkxti jetse'e jye'ydi jem kajpun kajxm, jetse'e dupaatti ax jo'n je Jesús ña'muxjidi. Jetse'e du'apaajmtkidi je pascua xaaj a'ox.

17 Ku ve'e je it cho'oini, van'it tse'e je Jesús jye'y maat je ñumakmejtsk ixpajkpatajk. 18 Van'it tse'e y'ajxtkti kaayva. Kaaydup tse'e vye'nada, van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets nuto'ke'e miitsta juu' ve'e uxyam je kya'aj dupaamp yam plato jootm ats maat, je'ets je'e ve'e juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup.

19 Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk chaachvinmapyajkti jetse'e to'k jado'k je Jesús du'amotutúvidi:

—¿Ats je'e vine'e?

20 Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Juu' ve'e numakmejtsk miitsta, nuto'kts je'e ve'e juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup, nmaatkaaypts ats je'e ve'e uxyam. 21 Ax je'emts atse'e mpanujkxp je too' juu' ve'e javyet ijtp ats kajx jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ¡Ax ayoots je'e ve'e je jyoot je jayu juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup! Nuyojk oy tse'e kuy'ijtuxji je jayu ku ve'e kukyake'x.

22 Kaaydup tse'e vye'nada, jetse'e je Jesús je tsapkaaky dukaañ, je Nte'yam dukukojsji, jetse'e dutojkva'kxy, jetse'e dumoojy je y'ixpajkpatajk, van'it tse'e vyaajñ:

—Ya'a je'e ve'e ats je nni'kx je nkokp.

23 Van'it tse'e dukooompa je tuk'a'ooguin, jetse'e je Nte'yam dukukojsji, jetse'e dumoojy je y'ixpajkpatajk. Ax anañujómats je'e ve'e du'ookti. 24 Van'it tse'e dunuujmidi:

—Ya'a je'e ve'e ats je nnuu'pun. Kux ku atse'e n'oo'kut, nyaktaajnjadapts ats miitse'e je nam kojstán. Je numay jayu atse'e nku'oo'kap. 25 Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets ka'a atse'e n'uk'ooknit je tsaaydum pa'ajk naaj, van'itnume'e ku atse'e n'oo'kut je ñam je'e jem je Nte'yam kyutojkun jootm.

*Ku je Jesús du'ava'ni jets je Pedro ve'e kanatyukpákjup
(Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)*

26 Van'it tse'e to'k je uv du'aavdi jetse'e ñajkxti jem Olivos Kopt viindum.

27 Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmi:

—Nujom xa ats miitse'e xmaso'oktat uxyam ya tsooj, kux jidu'lume'e javyet y'it jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: "Nyak'oo'kup xa atse'e je carnero vinténiva jetse'e je carnero y'anomva'kxtat." 28 Ax kuts atse'e njoojntypajknuvat, najkxupts atse'e jem galiléait y'it jootm; ux'ookts miitse'e jem mje'yadat.

29 Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Mjamaso'okjada ve'e anañujoma, ka'ats ats mitse'e nmaso'okut.

30 Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnuujma jets uxyam ya tsooj, ka'anume'e je na'atseev y'aya'axy vye'nat mejtsk nax, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat.

31 Ax nuyojk mákk tse'e je Pedro jyaa'kvaajñ:

—Kunja'aa'k xa atse'e mits maat, ka'ats ats mitse'e nkanatyukpákjút. Tum ve'em tse'e vyaanduva nujom je myu'ixpajkpatajk.

Ku je Jesús chapkajts jep Getsemaní
(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

³² Je'ydu tse'e joma ve'e je it duxaaja Getsemaní, jetse'e je Jesús dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Tsaanada yaja namvaat atse'e najkx ntsapkaats.

³³ Van'it tse'e duvaajv je Pedro maat je Santiago jets je Juan. Van'it tse'e je Jesús chaachvinmapyujk jetse'e ooy tyunnavyinma'yunmoojyji.

³⁴ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tsaachvinmaayp tse'e ats ya njoot ya nja'vin oo'kun am paat. Tanda yaja jets nakyujoojntykajada.

³⁵ Van'it tse'e je Jesús javee'n jyaa'knujkx jetse'e je vyiijn je y'aaj dutukpaaty je naax, jetse'e je Nte'yam dumunoo'kxtk pan kuy'oyame'e jetse'e kukyatsaachpaa'ty. ³⁶ Jidu'um tse'e chapkajts:

—Tata, nujom xa mitse'e juu' jaty m'o'yixkúxju, kadi xyakjaty jets atse'e xtukkada'akut ya tsaachpaatun; ax ka je'ep tse'e mtónup juu' atse'e ntsajkp, je'e ve'e mtónup juu' mitse'e mtsajkp.

³⁷ Van'it tse'e je Jesús vyimpijit joma ve'e je y'ixpajkpatajk; maadup tse'e dupaatti. Van'it tse'e je Pedro dunuujmi:

—Simón, ¿mmaap mits je'e ve'e? ¿Ka'a ve'e tum'o'yixju jetse'e otyo'k hora joojntyk kum'it? ³⁸ Nakyujoojntykajada jets tsapkotsta jetse'e mkaka'adat jep tokin jaatp. Je jayu je jyoot je jya'vin, chajkpts je'e ve'e jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ax ayonuktákats je'e ve'e je jayu je ñi'kx je kyopk.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús ñajkxnuva tsapkojtspa, nay vanxúpyjam tse'e chapkajts. ⁴⁰ Ku ve'e vyimpijtnuva, maadupjam tse'e dupaattinuva jado'k nax kux makke'e je tsooj tyumpaattidini. Ax ka'a tse'e dunujávada vintso ve'e du'atsóvdat. ⁴¹ Van'it tse'e ñajkxnuva tsapkojtspa mutoojk nax. Ku ve'e vyimpijtnuva, van'it tse'e dunuujmidinuva:

—¿Mmaadup mpo'o'kxtupna ve'e? Ta xa ve'e je tiempo dupaattni jets atse'e nyakpámüt jem je tókinax jayu kya'mda, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ⁴² Pojtukta jets duja'mda. Jeja xa ve'e myejsni juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'mda juu' atse'e xtso'oxpajktup.

Ku je Jesús yakmajch
(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴³ Kojtspna tse'e je Jesús vye'na ku ve'e je Judas jye'y, je'ets je'e ve'e nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu. Ax je'e maat tse'e numay je jayu je yajkxy tsojx maat jets je kup maat; je tee'tajk je vyintsanda, je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta, maat je israeejlit je myújit jáyuda, je'ets je'e ve'e kejjjudup. ⁴⁴ Je Judas juu' ve'e je Jesús jem je jayu kya'm dupaamnup, myooydu tse'e je nja'vin vintso ve'e dunujávadat pan pan je'e ve'e je Jesús, ax ve'em tse'e dutónut ax jo'n je jayu je myujayu ooy dutuntsak. Jidu'um tse'e dunuujmi:

—Pan pants atse'e ntsuu'kxp, je'ets je'e ve'e, matsta jets yaknajkxta. Ooy tse'e xtun'ixtat ku ve'e mka'ekva'atsjadat.

⁴⁵ Kojtspna tse'e je Judas vye'na, van'it tse'e je Jesús dunuje'y jetse'e dunuujmi:

—Yak'ixpajkpa.

Van'it tse'e dutsuu'kx. ⁴⁶ Van'it tse'e je Jesús yakmajch.

47 Van'it tse'e to'k juu' ve'e jem ténip, je'e tse'e duyakpítsum je yajkxy tsojx jetse'e dukuspojxji to'k ado'om je tyaatsk juu' ve'e dutoojnjp je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta.

48 Van'it tse'e je Jesús je jayu dunuuujmidi:

—¿Ve'em ats miitse'e xnuminda je yajkxy tsojx maat jets je kup maat, jets atse'e xmátstax jo'n atse'e je mee'tspa kun'ij? 49 Jóvum xaaj xa atse'e tun'it miits maatta ku atse'e je jayu tunyak'ixpuk jep maja tsaptujkp, ka'ats atse'e xmajtsti van'it. Je'e kajxts ya'a ve'e jidu'um jyaty jetse'e tyónjut kyótsjut juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp.

50 Van'it tse'e to'k ka'ajyji je y'ixpajkpatajk kyukeekjidi, naaydum tse'e duyaktaandi.

To'k je mootsk ónuk juu' ve'e keeknu

51 Ax jem tse'e vye'na to'k je mootsk ónuk juu' ve'e je Jesús dupa'ux'ookip, je sávana kakvapji, jetse'e yakmajch. 52 Van'itts je'e ve'e dumasaak je sávana jetse'e kyeeek núva'ajts axva'ajts.

Ku je Jesús duvinteni pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp (Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

53 Van'it tse'e duyakanjxkti je Jesús joma ve'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. Jetse'e ñay'amojkikajxjidi je tee'tajk je vyintsanda, je israeejlit je myújit jáyuda, maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta. 54 Jékum tse'e je Pedro pya'ux'ookaja. Paje'yjuts je'e ve'e je Pedro jep je tee' tyaagujkp, je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. Van'it tse'e je Pedro y'ajxtk xaampa maat je tsaptakmutoompatajk.

55 Je tee'tajk je vyintsanda maat nujom pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp, y'ixtidupts je'e ve'e vintso ve'e je Jesús duyakjay'oo'kjadat. Ax ka'a tse'e dumutaayvaa'tta. 56 Numay tse'e y'ijtti pan pan jatye'e je Jesús dunuvampejttu, ax ka'a tse'e ñay'akeegaja juu' ve'e kyójtstup to'k jado'k.

57 Ax jem tse'e juu' ve'e ténidup jetse'e je Jesús dunuvampejtti jidu'um:

58 —Nmotu xa aatse'e ku ve'e jidu'um vya'añ: “Nyakkutókiyup xa ats ya'a ve'e ya maja tsaptajk juu' ve'e jayu pum; toojk xaajts atse'e mpaamnvat juu' ve'e ka jayu púmap.”

59 Ax ni ve'ema tse'e kyanay'akeegaja juu' ve'e kyójtstup.

60 Van'it tse'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e teni jeja je jayu vyinkujk jetse'e du'amotutúvi je Jesús:

—¿Ni vinxupa tse'e mkah'atsav? ¿Vintso tse'e mkanakyukatsju ku ve'e myaknu'aa'na?

61 Ax ama'at tse'e je Jesús tyaajñ, ni vinxupa ve'e kyah'atsaajv. Van'it tse'e je tee' y'amotutúvijinuva:

—¿Mits je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je Kunuu'kx Nte'yam je y'Onuk?

62 Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. M'ixtapts miitse'e ku atse'e ntsaanat jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi, je'e juu' ve'e nujom duká'mikajxp, x'ixtuvapts ats miitse'e ku atse'e jem tsapjootm nkada'akut jem vínuts jootm.

63 Van'it tse'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e je vyit natyuknukaa'tsvaatsju, je'e ve'e duyaknuke'xnatajkip jets kyo'oyja'vipe'e, jetse'e vyaajñ:

—¿Tyaajxts uu'me'e njaa'ktsojkkumdat pane'e du'ixtu dumótudu juu' ve'e tyoon kyojts ka óyap? ⁶⁴ Ta xa ve'e x'amotunaxta vintso ve'e je Nte'yam duvinkojtspét. ¿Vintsose'e xpayo'oyda?

Ax nujomda tse'e je oo'kun je Jesús dutuknuva'nidi.

⁶⁵ Van'it tse'e dunutsójiidi jetse'e duvintsoomdi, jetse'e dutsii'kti, jetse'e dunuujmidi:

—Nukótsuts n'it pane'e tumtsii'kju.

Van'it tse'e je tsaptakmutoompatajk vyimpa'kxjidi jyapa'kxjidi.

*Ku je Pedro dukanatyukpajki je Jesús
(Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-29)*

⁶⁶ Ax ava't tso tse'e je Pedro vye'na jep taaguikp, jetse'e to'k je jajtspa ñuje'yji, je tee'ts je'e ve'e jyajtsjip vye'na juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, ⁶⁷ jetse'e du'ix jets jeme'e je Pedro dumaatxámy je tsaptakmutoompatajkta. Ku ve'e duvin'ix, van'it tse'e dunuujmidi:

—Mmaatvittpap xa mits ya'a ve'e tuy'it ya Jesús, ya nazaréit jayu.

⁶⁸ Van'it tse'e je Pedro dukanatyukpajki. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa ats ya'a ve'e n'ixa, ni ka'ats atse'e nnujava pan ti mitse'e mkajtsp.

Van'it tse'e je Pedro ñujkx joma ve'e je zaguán, jetse'e je na'atseev y'ayaaxy.

⁶⁹ Van'it tse'e je jajtspa je Pedro du'ixnuva jetse'e dunuujmidi je jáyuda juu' ve'e jep ve'nidup:

—Je'e xa ya'a ve'e nuto'k juu' ve'e xi Jesús dumaatvittp tuy'it.

⁷⁰ Van'it tse'e je Pedro je Jesús dukanatyukpajkinuva. Jetse'e vee'n je it ñajyx jetse'e je'e juu' ve'e jep ténidup, je'e tse'e dunuujmikojtinuva je Pedro:

—Tyúvam xa ve'e jets ya'a jyáyuva mitse'e kux galiléait jayu mitse'e, nay ve'em tse'e je mkojtsun.

⁷¹ Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Y'ixp xa ve'e je Nte'yam jets ka'a atse'e ntaaya. Ñuja'vinuups je'e ve'e jets ko'oy nukótsa atse'e ntaannit pan ka'a atse'e tyuva juu' nkats. Ka'a xa ats ya'a ve'e xi jayu n'ixa juu' miitse'e mtijtup.

⁷² Van'it tse'e mumejtsk nax je na'atseev y'ayaaxy. Van'it tse'e je Pedro dujaa'myejts vintso ve'e je Jesús ña'muxji ku ve'e vyaajñ: “Ka'anum tse'e je na'atseev y'aya'axy vye'nat mejtsk nax, mutoojk náxipts ats mitse'e kkanatyukpukju vye'nat.” Ax je'e tse'e je Pedro vyinmaay jetse'e yaaxy.

15

*Ku je Jesús je Pilato duvinteni
(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38)*

¹ Ax tun japyji tse'e je tee'tajk je vyintsanda dukojtsmojkti maat je israeejlit je myújit jáyuda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta jets nujom juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujk. Van'it tse'e je Jesús tsum duyaknajkxti jetse'e jem je Pilato kya'm dupaamdi. ² Van'it tse'e je Pilato du'amotutuvi je Jesús:

—¿Mitse'e je Israeejlit jayu Yakkutojkpa?

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkats.

³ Van'it tse'e je tee'tajk je vyintsán ñuxa'aajidi jetse'e ñuvampejtjidi may viijn. ⁴ Van'it tse'e je Pilato je Jesús du'amotutúvinuva:

—¿Ni vinxupa ve'e mkah'atsav? Ixu vinxupji ti jaty myaktuknuxa'aa.

⁵ Ax ka'a tse'e je Jesús jyaa'k'atsaajv, je'e kajx tse'e je Pilato atuva atoki tyaanni.

*Ku je Jesús je y'oo'kun kyutujk
(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)*

⁶ Ax vimpaaſcua xaaj tse'e je Pilato dumasa'ak y'ijit to'k je poxuntakjaju, jyapana pan pane'e je jayu y'amótudup. ⁷ Jep tse'e vye'na poxuntujkp to'k je jayu juu' ve'e Barrabás duxaaſj maat je myujatyoo'da, je'e kajx ku ve'e je jayu duyak'oo'kti ku ve'e dunupojtukti je yakkutojka. ⁸ Van'it tse'e je numay jayu je Pilato dunuje'ydi jetse'e du'amótudi jetse'e dutónut juu' ve'e tyuump vinjoojnt. ⁹ Van'it tse'e je Pilato je numay jayu du'amotutúvi:

—¿Mtsojktupe'e jets ats miitse'e nmasoqkjadat ya Israeejlit Jayu Yakkutojka?

¹⁰ Je'e kajxts je'e ve'e ve'em vyaajñ kux je Jesuuse'e myaso'okuvaampy, ñuja'vip je'e ve'e jets je ejkun kajxe'e je tee'tajk je vyintsán dupaamdi je Jesús jem je'e kya'm. ¹¹ Ax je tee'tajk je vyintsanda tse'e du'akojsidu je numay jayu jets ñojk'óye'e du'amótudat jetse'e je Barrabás yakmasoqkjadat. ¹² Van'it tse'e je Pilato y'amotutúvjinuva:

—¿Ax vintsq tse'e xtsokta jets atse'e ntónut maat je'e juu' ve'e mtijtip Israeejlit Jayu Yakkutojka?

¹³ Van'it tse'e y'aa'mitaakti:

—¡Yakruuzpétu!

¹⁴ Van'it tse'e je Pilato je numay jayu dunujjmi:

—¿Tyajxse'e? ¿Ti ka óyap ya'a ve'e tudútún?

Van'it tse'e je numay jayu tyunjaa'k'aa'mitaaktinuva:

—¡Yakruuzpétu!

¹⁵ Kux tse'e je Pilato oy ñaajktanuva'añju maat je numay jayu, je'e kajx tse'e je Barrabás dumasa'ak. Van'it tse'e je Jesús duyakjavoyjppi maat je po'ó vojpun je pojxun japtsum, jetse'e je jyayu dutukatajki jetse'e duyakruuzpétat.

¹⁶ Van'it tse'e je tojpatajk je Jesús duyaknajkxti jeja jado'k tujk joma ve'e ñamyáyjada, jetse'e duyaxmojkajxti je tojpatajk juu' jatye'e jem ve'nidu. ¹⁷ Van'it tse'e je tso'ojmk vit dutukxojxti je Jesús, jetse'e to'k je ápit ta'aky dupaamdi je corona jo'n, jetse'e dutukxakjeejnukti jem je Jesús kyuvajkm. Ve'em tse'e dujatijti jets vyintsá'kidupe'e je yakkutojka. ¹⁸ Van'it tse'e jidú'um dukojtspoo'kxti:

—¡Yakmaja mitse'e m'ijtnit, Israeejlit Jayu Yakkutojka!

¹⁹ Jetse'e dutukxakjo'pukti to'k je kapy jetse'e dunútsójidi, jetse'e dúpinkoxténidi. ²⁰ Ax ku tse'e dunúxikkajxti dutukxikkajxti, van'it tse'e dupajkjidini je tso'ojmk vit jetse'e dutukxojxtini je vyítam. Van'it tse'e duyaknajkxti cruuzpejtpa.

*Ku je Jesús cryuuzpejt
(Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)*

²¹ Jeja tse'e too' aajy vye'nada, van'it tse'e to'k je jayu jem ñajxy, jeme'e kam jootm cha'an, Simón je'e ve'e xyaaj, ciréneit jayu, je Alejandro jets je Rufo je tyee'. Je'e tse'e y'akee'yidu jetse'e dupakaajjyat je Jesús je cryuuz.

²² Van'it tse'e je Jesús duyaknajkxti joma ve'e je it duxaaſja Gólgota. (Jidú'umts je'e ve'e kyatsapítsum je Gólgota, Kuxútum.) ²³ Van'it tse'e dumooydi je tsayadum pa'ajk naaj juu' ve'e je tsoojy dumaat jetse'e dukamaqqjávát je tsaachto'nun; ax ka'a tse'e je Jesús du'uuk. ²⁴ Távani tse'e duyakruuzpétta vye'na, van'it tse'e je tojpatajk duyakva'kxti je Jesús je vyit; ñukoo'yidupe'e jetse'e du'ixtat pan juu' ve'e tukka'da'akjadap nuto'k jaty.

²⁵ Taaxtojtuk yaaxp tse'e vye'na ku ve'e je Jesús duyakcruuzpejtta. ²⁶ Van'it tse'e dupaamdi to'k je jatyán juu' ve'e du'ava'nip pan ti ve'e kyuvejtp. Jidu'um tse'e je jatyán vya'añ: "Ya'a xa ve'e je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa." ²⁷ Yakcruuzpejttuva tse'e je'e maat numejtsk je mee'tsapa, to'k jeja y'aka'yun pa'ayi jets jado'k jeja y'anajapa'ayi. ²⁸ Van'it tse'e tyoojnji je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp: "Ve'eme'e yakpuujm ax jo'n je maja tokin kudutuujn." Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁹ Jets pan pan jatye'e najxtu, je'e tse'e je Jesús dvinokjtspejttup jetse'e je kyuvajk dvinvuyo'oyda, jetse'e dunuujmidi:

—¿Ka mitsape'e mtunvaan jets myakkutókiyupe'e je Nte'yam je myaja tsaptajk jetse'e toojk xaaj xpaamnuvat? ³⁰ Naajts'o'okjuts n'it jets vánuku jem cruz kajxm.

³¹ Nuxiikjuduva tukxiikjuduva tse'e je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptajkpit yak'ixpajkpatajk. Jidu'um tse'e ñavyaajnidi:

—Yaktsook xa ya'a ve'e je viijnk jayu; ka'a tse'e y'o'yixju jetse'e viinm ñaajts'o'okjut. ³² Ya'a juu' ve'e natyijjup Cristo, je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa, va'an ya'a dunaajkváñukju jem cruz kajxm jets aatse'e n'ixut, van'itts aatse'e njaanchjávát —jidu'um tse'e ñavyaajnidi.

Je'e paat tse'e vinkojtspejtjuduva juu' ve'e je Jesús myaatcruuzpejttu.

Ku je Jesús y'oo'kni

(Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

³³ Ku ve'e kujk xaaj dupaaty, van'it tse'e nujom je it je naax kyoo'tsi. Toojk yaaxp paat tse'e y'ijit koo'ts. ³⁴ Toojk yaaxp tse'e vye'na jetse'e mačk je Jesús kyajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? (Ax jidu'umts ya'a ve'e kyatsapítsum, ats je nNte'yam, ats je nNte'yam, ¿tyajxts ats mitse'e xmasa'ak?)

³⁵ Jem tse'e vye'nada juu' ve'e du'amotunajxtu, je'e tse'e vaandu:

—Mótuda, je Eliastam xa ve'e yaaxjip.

³⁶ Van'it tse'e nu'tok ñuujm jetse'e ojts to'k je tukna'oktaatsun duyakxaa'k maat je tsaaydum pa'ajk na'ook, jetse'e dupuujm jem kapy jajm, jetse'e dutuk'atiji jetse'e je Jesús dvinxoo'tsut. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Va'an du'ixumda pan miimpe'e je Elías yakváñukju.

³⁷ Van'it tse'e je Jesús mačk kyajts jetse'e je jya'vin tyukvaatsji. ³⁸ Je atatyok juu' ve'e jep maja tsaptajk tuk'atatyuk je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat, viinm tse'e kyaa'tsava'kxy kakojk, ajojk ava't. ³⁹ Ax jem tse'e je Jesús vyinténaja vye'na to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk. Ku ve'e je tojpatajk je vyintsán du'ix vintso ve'e je Jesús mačk kyajts jetse'e y'aa'k, van'it tse'e vyaajñ:

—Tyúvamdám xa ve'e jets je Nte'yam ya'a ve'e je y'Onuk tuy'it.

⁴⁰ Ax jem tse'e vye'niduva je ta'axtajk juu' ve'e jékum jaty taandu jetse'e du'ixti juu' ve'e toojnju kojtsju. Jem tse'e je María Magdalena jets je Salomé, jempa tse'e je María juu' ve'e je mootsk Santiago jets je José je tyaak.

⁴¹ Ax ya'a tse'e dupanajkxtu je Jesús ku ve'e jem Galilea vye'na jetse'e je putajkin dumooydi. Je'e maat tse'e numay je ta'axtajk juu' ve'e je Jesús dumaatvimpejttu jem jerusaleenit kyajpun kajxm.

Ku je Jesús ñaxtajki

(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁴² Tánani tse'e je it vye'na ku ve'e je poo'kxtkun xaaj du'apaajmtkidini, ⁴³ van'it tse'e je José je jyoot je jya'vin dumakpuujm jetse'e ojts du'ix je

Pilato jetse'e du'amotu je Jesús je ñi'kx je kyopk. Arimatéait jayu je'e ve'e y'ijt je José, vintsa'kijidup je'e ve'e y'ijt je jayu juu' ve'e dunumájiduvap jep tsaptujkp, je'e tse'e du'a'ixpa ku ve'e je jayu y'ijttinit jem je Nte'yam y'am kya'm. ⁴⁴ Atuva atoki tse'e je Pilato dutuktaañ ku ve'e dumotu jets ta ve'e je Jesús y'aa'k. Van'it tse'e duyaaxji je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpaajk jetse'e du'amotutuvi pan ve'emame'e. ⁴⁵ Ku ve'e duvaajnji, van'it tse'e je Pilato duyakajty jetse'e je José duyaktsoo'nnit je Jesús je ñi'kx je kyopk. ⁴⁶ Van'it tse'e je José dujoojy to'k je maja vit, jetse'e duyakvajntkni jem cruz kajxm je Jesús je ñi'kx je kyopk. Van'it tse'e dutukvimpittni je vit, jetse'e dupuujm jep jótup juu' ve'e pūmani ve'nip jep tsaajaatp. Van'it tse'e to'k je tsaaj juu' ve'e va'ajts maj, je'e tse'e tyuk'akaaynu je jot aak. ⁴⁷ Y'ixtu tse'e joma ve'e je Jesús je ñi'kx je kyopk yakpuujm je María Magdalena jets je María juu' ve'e je José je tyaak.

16

*Ku je Jesús jyoojntykpajknuva
(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)*

¹ Ax ku tse'e je poo'kxtkun xaaj ñajxy, van'it tse'e je pa'ajk xoo'kpa dujooydi je María Magdalena, je Salomé, jets je María juu' ve'e je Santiago je tyaak. Je'e tse'e jyooydu jetse'e najkx dupaajmjada je Jesús je ñi'kx je kyopk. ² Domingo tse'e vye'na, muto'k xaaj je semana, van'it tse'e jye'ydi japyji joma ve'e je jot, távani ve'e je xaaj pyítsum vye'na, ³ jetse'e ñavyaajnji:

—¿Pants vine'e duyakke'ekup je tsaaj juu' ve'e je jot y'akaajjyup?

⁴ Ax ku tse'e y'ixukti, van'it tse'e du'ixti jets yakke'ekani ve'e je tsaaj juu' ve'e va'ajts maj. ⁵ Ku ve'e tyajkidi jep jótup, van'it tse'e jep du'ixti to'k je ángeles chuuna jeja aka'yun pa'ayi, poo'p xax, yan vítax. Jetse'e cha'kidi. ⁶ Ax van'it tse'e je ángeles ña'muxjidi:

—Kadi mtsa'agada. Je Jesús xa miitse'e m'ixtidup, je nazarétit jayu juu' ve'e cruuzpejt. Ta tse'e jyoojntykpajknuva, ka'a xa je'e ve'e yaja pan. Ixta je it joma ve'e yakpuujm. ⁷ Ax najkxuts xnaajmada je Pedro jets je viijnk ixpajkpatajk: “Najkxup xa ve'e je Jesús jem Galilea; ux'ookts miitse'e jem mje'yadat. Jem tse'e x'ixtat ax jo'n myaknuujmidi” —jidu'um tse'e je ángeles vyaajñ.

⁸ Ax jatyji tse'e je ta'axtajk pyítsumdi jetse'e noomp choo'ndi joma ve'e je jot, kux tsa'kidupe'e jetse'e atuva atoki tyaandi. Ax ka'a tse'e dupanvaajnji ku x tsa'kidu ve'e.

*Ku je Jesús ñaajknuke'xnatajkiji jeja je María Magdalena vyinkujk
(Jn. 20.11-18)*

⁹ Muto'k xaaj tse'e je semana vye'na, jetse'e je Jesús jyoojntykpajknuva japyji, jetse'e mutoo'vajkp yak'ixji je María Magdalena, juu' ve'e yakpítsumuxjiniu nuvuxtojtuk je ko'oyjáyuvap jem jya'vin kajxm. ¹⁰ Van'it tse'e je ta'axtajk ñujkx jetse'e dutuknuja'vidi pan pan jatye'e je Jesús myaatvítu, pane'e ve'nidup yaaxtup tsaachvinmaaydup. ¹¹ Ku ve'e dumótudi jets ta ve'e jyoojntykpajknuva je Jesús jets távani ve'e je María y'ixjinuva, ka'a tse'e dujaanchja'vidi.

*Ku je Jesús ñaajknuke'xnatajkiji jeja numejtsk je y'ixpajkpa vyinkujkta
(Lc. 24.13-35)*

¹² Ux'ook tse'e je Jesús ñaajknuke'xnatajkijinuva, ka ve'emape'e je ñi'kx je kyopk y'ixuva ax jo'n y'ixuva y'ijt ku ve'e ñaajknuke'xnatajkiji jeja je María

Magdalena vyinkujk. Je'e tse'e íxjudu jeja too' aajy numejtsk je jayu juu' ve'e tsoo'ndu jem Jerusalén. ¹³ Van'it tse'e vyimpijiti jetse'e duvaajnidi je jáyuda juu' ve'e je Jesús myaátvíttu. Ax ni je'e tse'e kyayakjaanchja'vidi.

Juu' ve'e je Jesús tyukpavaan je kyukatsivatajk
(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁴ Ax tun ux'oókani tse'e yak'íxjidinuva je ñumakto'k ixpajkpatajk, kaaydup tse'e vye'nada. Van'it tse'e yaktuknuujmidi kuxe'e dukajaanchja'vidi je jayu juu' ve'e du'ixtu jets távani je'e ve'e jyoojntykpajknuva, makke'e je kyuvajk dupaamdi. ¹⁵ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—Najkxta vinxup to'k it to'k naxviijn jets vaajnada je jayu anañujoma je oy kats je oy ayook. ¹⁶ Pan pan tse'e dujaanchja'vip je oy kats je oy ayook jetse'e ñapet, xa'ma kajxts je'e ve'e jyoojntykinit; ax pan pan tse'e dukajaanchja'vip, xa'ma kajxts je'e ve'e chaachpaatnit. ¹⁷ Ax juu' tse'e dujaanchja'vidup, je'e tse'e je mújit nuja'vin dutóndap, ats je nkutojkun kajx tse'e duyakpítsumdat je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda, je viijnk aaj je viijnk ayook tse'e kyótstap, ¹⁸ myátstaps je'e ve'e je tsaa'n, jets pan y'ooktupts je'e ve'e pan ti ve'e je jayu tuk'atso'yijidup, ka'ats je'e ve'e vyintsotónjadat, tyuknukóndapts je'e ve'e je kya'aj je pa'am jayu, jets je'e ve'e jyotkdaaktinit.

Ku je Jesús chajpejtni
(Lc. 24.50-53)

¹⁹ Ku ve'e je Jesús myukojskajxjidi, van'it tse'e choo'nni yaja naxviijn je Nte'yam je kyutojkun kajx jetse'e chajpejtni, jetse'e y'ajxtkni jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. ²⁰ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk choo'ndi jetse'e je jayu duvaajnada je oy kats je oy ayook to'k it to'k naxviijn, je Maja Vintsán tse'e putajkijidup, yakjay'íxjudupts je'e ve'e je mújit nuja'vin jetse'e je jayu dutuknujávada jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e kyojtstap.

Ya'a tse'e je Oy Kats je Oy Ayook juu' ve'e je Lucas jyaay

Jidu'um tse'e je Lucas dunuja'yi je Teófilo

¹ Numay tse'e je jayu dunupaajmtkidi jetse'e duja'adat ti ve'e toojnu kojtsju joma ve'e aats je n'it je nnaax. ² Je'e tse'e dujaaydu ax jo'n aatse'e xtuk'ixti xtuknuja'vidi je'eda juu' ve'e je jayu dutuk'ixtup je Nte'yam je y'ayook jetse'e du'ixti dumótudi vintso ve'e tyoojnji kyojtsji van'ítani ku ve'e ve'em tyon'ukvaajnji kyojts'ukvaajnji. ³ Nnumájiva Teófilo, nay ve'empa ats, ta atse'e nyaktuv nyaktooda'aky jets atse'e oy nmujava pan vintso ve'e nujom juu' jaty tyoojnji kyojtsji van'ítani ku ve'e je Cristo kajx choo'ntk'ukvaajñi. N'oyja'vipts atse'e jets ats mitse'e ntuknujaya pan vintso ve'e to'k nax jado'k nax jyajty, ⁴ ve'em tse'e oy xnujávát jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e nyaktuk'ix.

To'k je ángeles du'ava'ni jets ke'exupe'e je Yaknapejtpa Juan

⁵ Ku ve'e je Herodes yakkutojqp vye'na jem judéait y'it jootm, jem tse'e y'ijit to'k je tee' juu' ve'e duxaaj Zacarías. To'k je jaka'a juu' ve'e Abías duxaaj, je'e tse'e je tee'tajkta juu' ve'e je Zacarías myaattoon. Je tee' juu' ve'e duxaaja Aarón, je'e tse'e je chaan je kyooj ijtpa je Zacarías je ñuda'ax. Elisabet je'e ve'e xyaaj y'ijit. ⁶ Tuv tse'e je jyáyuvinda je jyoojntykinda y'ijit va'an numejtsk jeja je Nte'yam vyinkujk, kyutyoondup tse'e y'ijit je Maja Vintsán je pyava'nun, ka'a tse'e pan ti tokin pyaatuxjada. ⁷ Ax ka'a tse'e pan y'ónukta kux pum je'e ve'e jetse'e je Elisabet je ónuk dukajayéput, ve'empa na'avani amájani ve'eda.

⁸ Ku ve'e je Abías je jyaka'a tyukkadaakji jetse'e je Nte'yam dumutóndat dumupáktat jep maja tsaptujkp, ax jo'n dutonda y'ijit je tee'tajkta, ⁹ je Zacarías tse'e tukkadaakju jetse'e tyákat jep maja tsaptujkp yakpoomjojka joma ve'e je kunuu'kx it. ¹⁰ Ax namvaats je'e ve'e duyajak je poom jetse'e je numay jayu chapkotsta jep maja tsaptaktaagujkp, ¹¹ van'it tse'e je Zacarías du'ixpaaty to'k je Nte'yam je y'aanges tyena jeja je poom jojkpejtun y'aka'yun pa'ayi. ¹² Ku tse'e je Zacarías du'ix je ángeles, ka'a tse'e du'ukmutaayvaatni vintso ve'e jyátukat, ooy tse'e tyuntsa'ki. ¹³ Van'it tse'e je ángeles ña'muxji:

—Zacarías, kadi mtsa'aga. Mkáts'amotunajxju xa ve'e je Nte'yam, jyaayéput tse'e je mnuda'ax Elisabet to'k je pi'k mix ónuk, Juaants je'e ve'e xtukxaajat. ¹⁴ Mjayéput tse'e je xoojntkun, nay ve'empa tse'e numay je jayu ooy tyunxoonduktat ku ve'e kye'exut. ¹⁵ Je m'ónuk, ñumájapts je'e ve'e ooy jeja je Nte'yam vyinkujk, ka'a tse'e je tsaaydum pa'ajk naaj du'oo'kut, ni ka'ava tse'e je viijnk mak naaj du'oo'kut; jakye'exna ve'e vye'nat, van'it tse'e je Espíritu Santo myo'ojut je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ¹⁶ Je'e kajx tse'e numay je israeejlit jayu ñapyaajmjidinuvat je Maja Vintsán maat, je'e je Nte'yamda. ¹⁷ Je Juan tse'e je Maja Vintsán duintoo'vákap, jyaayépupts je'e ve'e jem jya'vin kajxm je Espíritu Santo jets je makkin ax jo'n je'e juu' ve'e je Elías jyaajep, ve'em tse'e duyaknamyujot'óyajat je tee' je taak maat je y'ónukta; jets je jayu juu' ve'e kakatsvinmótudup, je'e tse'e dutukvinmótudap. Ve'em tse'e je jayu apaamdúka du'a'ixtinit je Maja Vintsán ku ve'e myiinnit.

18 Van'it tse'e je Zacarías je ángeles du'amotutuvi:

—¿Vintsos atse'e nnujávát jets ve'emame'e? Na'avani xa áts, amájanivats áts je nnuða'áx.

19 Van'it tse'e je ángeles y'atsoojvji:

—Atse'e je Gabriel, jem atse'e je Nte'yam vyinkojkm n'it, je'ets atse'e xkejxp jets áts mitse'e ntuknujávát ya oy ayook. 20 Kuxe'e tuxkajaanchjáva ax jo'n atse'e nva'añ, oom tse'e mtaannit, ka'a ve'e m'uk'o'yixjinit jetse'e mkótsut, van'itnume'e mkojts'ukvaannuvat ku ve'e tyónjut ax jo'n atse'e nkáts, kuunume'e je m'ónukta kye'exut.

21 Je numay jayu, jepts je'e ve'e du'a'ixta je Zacarías maja tsaptaktaagujkp, je'e tse'e kyanuja'vidup pan tyajxe'e tyana jep maja tsaptujkp. 22 Ku ve'e je Zacarías pyítsum, ka'a tse'e y'uk'o'yixjini jetse'e kyótsut, koójyji ve'e je y'aaj je kya'aj duyakyo'y kux oome'e tutyáñ. Van'it tse'e je nuja'vin dupajkti je numay jayu jets jepe'e ti ve'e tuyak'ixju.

23 Ku ve'e duyakpuuk vinxup xaaj ve'e je Nte'yam dumutuujn dumupujk jep maja tsaptujkp, najkxnu tse'e jem tyak'am. 24 Van'it tse'e je ñuða'áx Elisabet tyaañ kanuva'ajtsap. Ka'a tse'e y'ukpitsumni, mugoóxk po'ó ve'e tyun'ijt jep tujkpi. 25 Jetse'e vyaañ:

—Je Maja Vintsants atse'e je maja maa'yun tuxtuujnja jets atse'e je jayu xko'o'kviiñk'ixtinit.

To'k je ángeles duvaajnji je María jets ke'exupe'e je Jesús

26 Tojtuk po'ó ve'e je Elisabet je y'ónuk dutsam'it vye'na, van'it tse'e je Nte'yam dukejx to'k je y'aangeles juu' ve'e Gabriel duxaaj; jem Nazaret tse'e dukejx, to'k je kajpun juu' ve'e jem galiléait y'it joott, 27 jetse'e ojts du'ix to'k je kiixuta'ax juu' ve'e María duxaaj, yaa'vyajknuts je'e ve'e, Joseepts je'e ve'e xyaa je ñuyaa'y, je David je chaan je kyooj. 28 Je aangelese'etajki joma ve'e je María jetse'e dunuujmi:

—Dios meep María, ooy xa ve'e je Nte'yam mtuntsakju, mits maatts je'e ve'e y'it. Mits tse'e to'k tumto'nuxju je maa'yun nuyojk jets ka'a ve'e je viiñk ta'axtajkta.

29 Ax ku tse'e du'amotunajxy vintsq ve'e je ángeles ña'muxji, atuva atoki tse'e dutuktaañ jetse'e ojts dutunvinmay pan tyajxe'e ve'em myukatsju.

30 Van'it tse'e je ángeles ña'muxji:

—María, kadi mtsa'aga. Ta ve'e je Nte'yam je maa'yun mto'nuxju, 31 ónyk maate'e mtánut jetse'e to'k je pi'k mix xyakke'exut, Jesús tse'e mtukxaajap.

32 Ñumájaps je'e ve'e ooy, yakkótsupts je'e ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e. Ve'em ax jo'n je Nte'yam, je Maja Vintsán, jujpani dupuujm je David jetse'e duyakkutojkjat je Nte'yam je jyayu, 33 nay ve'empa tse'e je Nte'yam je pi'k mix dupámut jetse'e duyakkutojkjat je Nte'yam je jyayu. Xa'ma kajxts je'e ve'e duyakkutojkjinit je israeejit jayu, ni je vin'ita ve'e je kyutojkun kyakukáxat.

34 Van'it tse'e je María du'amotutuvi je ángeles:

—Ka'a xa atse'e pan nyaa'tyajk. ¿Vintsos je'e ve'e ve'em tyónjut?

35 Van'it tse'e je ángeles y'atsoojvji:

—Je Espíritu Santo xa ve'e mnukada'akjup jetse'e je Nte'yam je myakkin mtuknujoo'xjut ax jo'n je vínuts. Paaty tse'e je pi'k mix juu' ve'e myakke'exup, va'ajts jootts je'e ve'e, yakkótsupts je'e ve'e jets je'e je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk. 36 Je mmugo'ok Elisabet, jyah'amájanam je'e ve'e, tojtuk

po'ʔani tse'e kanu'va'ajtsap y'it, je'e juu' ve'e yaktijp jets pum je'e ve'e jetse'e je ʔonuk dukajayéput. ³⁷ Ka'a xa ve'e tii ti ve'e je Nte'yam nunka'ʔyixjup.

³⁸ Van'it tse'e je María vyaajñ:

—Uxyats atse'e. Napyajmjuv atse'e jem je Nte'yam y'am kya'm. Va'an dutunju ve'em ax jo'n ʔts mitse'e tuxnuujma.

Ku tse'e ve'em kanuujmi je ʔngeles, jetse'e ñajkxni.

Ku je María ojts duku'ix je Elisabet

³⁹ Ka'a tse'e tya'ni jetse'e je María ñujkx joma ve'e to'k je pi'k kajpun joma ve'e ʔoy je tonun jem judéait y'it jootm. ⁴⁰ Ku ve'e jem jye'y, van'it tse'e tyajki jep je Zacarías tyujkp jetse'e dukojtspaa'kx je Elisabet. ⁴¹ Ku tse'e dumotu jets je María ve'e kojtspoo'kxjup, jetse'e je Elisabet je y'ʔonuk yejtsuk jem jyootm. Van'it tse'e je Elisabet je Espiritu Santo myooyji je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ⁴² jetse'e mak vyaajñ:

—Ta xa ve'e je Nte'yam nuoyok mkunuu'kxju jets ka'a ve'e je viijnk ta'axtajkta; ve'empa je m'ʔonuk juu' ve'e mjayéput, ta je'e ve'e dukunoo'kxpa.

⁴³ Nnupánipts atse'e jets atse'e min xku'ix ʔts je nMaja Vintsán je tyaak.

⁴⁴ Tun kooyjits atse'e tunmotu jetse'e mkojtspaa'kx, je xoojntkun kajx tse'e ʔts ya n'ʔonuk tuyejtsuk yam ʔts njootm. ⁴⁵ Xoon xa mitse'e kuxe'e tuxjaanchjáva juu' ve'e myaktuknuujmi, kux tónjup kótsjup je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tudukats.

⁴⁶ Van'it tse'e je María vyaajñ:

Yakmájip yakjaanchipe ʔts ya n'aaj ya njoot je Maja Vintsán,

⁴⁷ xoojntkp tse'e ʔts ya nja'vin je Nte'yam kajx, ʔts je nYaktsookpa,

⁴⁸ kux ta atse'e je Nte'yam xnu'ixkada'aky, ʔts, je myutoompa je myupajkpa. Uxyam tse'e je jayu vyan'ukva'anut jets xoon atse'e vinxup je naske'exa,

⁴⁹ kux ta atse'e je maja maa'yun xtuujnja je Nte'yam, juu' ve'e nujom duka'mikajxp.

Je va'ajts aaj je va'ajts joot je'e ve'e jyayejpp.

⁵⁰ Xa'ma kajxts je'e ve'e dunu'ixkada'aky je jayu pan pan jatye'e vintsá'kijidup.

⁵¹ Makks je'e ve'e jetse'e je majin dutún,

y'amaadaagui ve'e pan pan jatye'e dunutúvidup,

pan pan jatye'e namyaaguejxjudup,

⁵² je'e tse'e dupajkji je kutojkun je yakkutojkpada jetse'e je nuu'k jayu duyakmaji,

⁵³ je'e tse'e je ayoo'va jayu dumoooy juu' ve'e oy,

jetse'e ve'emji duyaktaajñ je kumeen jáyuda,

⁵⁴ je'e tse'e duputajki je myutoompada je myupajkpada, je israeelit jáyuda, ka'a tse'e dujaa'tyóki jetse'e dunu'ixkada'akta.

⁵⁵ Xa'ma kajx xa je'e ve'e dutún ax jo'n dutukvinva'nidi je njujpit jáyuvamda, je Abraham maat je chaan je kyooj.

Jidu'um tse'e je María vyaajñ.

⁵⁶ Toojk po'ʔ jo'n tse'e je María y'ijt je Elisabet maat, van'it tse'e vyimpitjni jem tyak'am.

Ku je Yaknapejtpa Juan kye'ex

⁵⁷ Ku ve'e je xaaj dupaaty vin'ite'e je Elisabet je y'ʔonuk duyakke'exut, pi'k mix tse'e yakke'ex. ⁵⁸ Ku ve'e je myujantam je myutaktam jets je jyuut je myugo'ok je kats dumótudi jets ta ve'e je Elisabet je Nte'yam je maa'yun tyo'nuxju, van'it tse'e ñajkxti vinkukojsiva, putukxoojntkiva.

59 Kutoodojtuk xaaj tse'e kye'ex vye'na, van'it tse'e ojts je ixta'nun duyakjapyámjada je pi'k mix jetse'e duni'kxmat dukojmat, ve'em tse'e nujava tyánut jets israeejlit jayu je'e ve'e. Je'e tse'e du'uktsojktu jetse'e je tyee' Zacarías je xyaaj kudupujk. 60 Ax je pi'k mix je tyaak tse'e vaan:

—Ka'a, Juaane'e xyaajap.

61 Van'it tse'e dunuujmidi:

—¿Tyajxse'e? Ka'a xa mitse'e pan mjuu't mmugo'ok ve'em duxaaja.

62 Van'it tse'e je kya'aj maat du'amotutúvidi je pi'k mix je tyee' pan ti ve'e chajkp jetse'e duxaajat. 63 Van'it tse'e je tyee' du'amotu to'k je pi'k pu'u joma ve'e yukja'at. Ax jetse'e dujaajy jets Juaane'e xyaaj. Atuva atoki tse'e dutuktaandi je jáyuda. 64 Ax je'yji tse'e je Zacarías kyojtspajknuva jetse'e dukukojsji'ukvaajñ je Nte'yam. 65 Ku ve'e kyojtspajknuva, je'e tse'e je myujantam je myutaktam tyuktaandu atuva atoki. Ax yakkojtsva'kxts ya'a ve'e jem nujom judéait y'it jootm. 66 Pan pan jaty tse'e du'amotunajxtu, tum je'e tse'e vyinmaaydup, pyayo'ydup, jetse'e ñay'amotutúvajada vimpit atuj pan vintso ve'e je pi'k mix dunumájat, kux nujávani je'e ve'e jets je Nte'yam maat je'e ve'e y'it.

Ku je Zacarías je Nte'yam dukukojsji

67 Je pi'k mix je tyee', je Zacarías, je Espíritu Santo tse'e moojyju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je Nte'yam je y'ayook tse'e kyojtsnajx. Jidu'um tse'e vyaajñ:

68 Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je Maja Vintsán, je israeejlit jayu je Ntye'yam, kux je'e uu'me'e tuxnu'ixkadaakumda jetse'e naspaka tuxyakta'numda, je'e je jyáyuts uu'me'eda.

69 Je'e ve'e tuxmo'yumda to'k juu' ve'e xyaktsookumdinup, je myutoompa je myupajkpa David je chaan je kyooj je'e ve'e.

70 Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam dukajts je vya'ajts jayu kajxta juu' ve'e ijttu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, jujp xupe'e ve'em du'ukvaandi.

71 Ve'eme'e vyaandi jets xtuknuvaatsumdape'e je Nte'yam pan pan jatye'e xtso'oxpajkumdup jets nujom pan pan jatye'e xmu'ejkumjudup,

72 jetse'e dujayéput je nu'ixkadaakun, tyónupts ya'a ve'e ax jo'n dutukvinva'ni je nujpit jáyuvamda, ka'a tse'e dujaa'tyókiyut je kunuu'kx kojstán juu' ve'e masookuxjudu.

73 Ya'a xa ve'e je kojstán juu' ve'e je Nte'yam yaktaajnju je nujpit jáyuvamda Abraham,

74 je kojstán jets xtuknuvaatsumdinupe'e je Nte'yam pan pan jatye'e xtso'oxpajkumdup jetse'e ve'em nvinja'vimdat nvintsá'kimdat to'k aaj to'k joot,

75 tuve'e jets je'e je myajin kajxe'e njoonjtykimdat vinxup xaaj vinxup joojnte'e xtuknupaajmtkimda.

76 Jets mits, pi'k mix, to'kts mitse'e m'ítut je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, kux mitse'e najkx je Maja Vintsán je tyoo' xyak'o'yija,

77 ve'em tse'e je jyayu xtuknujávát jets yakmee'kxjadape'e je tyókinda jetse'e ve'em dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

78 Je Nte'yam je chojkun kajx jets je'e je nu'ixkadaakun kajx tse'e je nam xaaj jyajtukut,

79 jetse'e je ajajtk dumo'ot je jáyuda juu' ve'e ijttup jeja akoo'ts it jaat, je jáyuda juu' ve'e tsá'kip ijttup je oo'kun kajx,

ax ve'em tse'e xtuknuja'vimdat je nnaa'amda je ntoo'amda,
 oy joot tse'e n'ijtumdinit je Nte'yam maat.
 Jidu'um tse'e je Zacarias vyaajñ.

⁸⁰ Yee'kp tse'e je pi'k mix jetse'e je Espíritu Santo myoy'atu'utsju je myakkin. Jem tse'e y'ijit joma ve'e kyapantsuuna. Kuunum tse'e je xaaj dupaaty, van'itnum tse'e ñaajknuke'xnatajkiji jeja je myu'israeejit jayu vyinkujkta.

2

Ku je Jesús kye'x (Mt. 1.18-25)

¹ Távani tse'e je Yaknapejtpa Juan kye'ex vye'na, van'it tse'e je Augusto César je kyutojkun dupuujm jetse'e je jayu yaknuja'adat anañujoma. Augusto César je'e ve'e xyaaj juu' ve'e je maja kutojkun dukamip van'it. ² Muto'k nax ya'a ve'e ku ve'e je jayu yaknujaajy, je Cirenio ve'e yakkutojpk vye'na jep je Augusto César kya'p pya'tkup jem siiriat y'it jootm. ³ Ax kakje'e tse'e je jyuujpit jayu je kyajpun du'anajkxidi jetse'e najkx jem yakjavvyetta. ⁴ Kux je David je chaan je kyooj je'e ve'e y'ijit je José, paaty tse'e dutukvaach je kajpun juu' ve'e duxaaj Nazaret, jem galiléait y'it jootm, jetse'e ñujkx jem Belén, je David je kyajpun, jem judéait y'it jootm. ⁵ Jem tse'e ñujkx yakjavvyetpa kijpx maat je ñuda'ax María. Onuk maatani tse'e je María vye'na. ⁶ Jem tse'e Belén vye'nada ku ve'e dupaatni je ke'ex aats. ⁷ Ax jem tse'e duyakke'x je kyooop onuk, jetse'e je vit dutukvimpitni, jetse'e duyakma'vi jem je jaach je kaaj y'aja'kxin jootm kux ka'a ve'e van'it y'uk'itupaattini jep je jayu tyujkp joma ve'e kumyataandi.

Ku je ángeles jye'y joma ve'e je carnero vinténivada

⁸ Joma tse'e je Belén, tamji tse'e vye'nada je carnero vinténivada juu' ve'e tsonajxtup jem tsoots jootm joma ve'e duvintsaanada je kyarneeroda. ⁹ Tun to'mayji tse'e vyinkuva'kijidi to'k je Maja Vintsán je y'aangeles jetse'e je Maja Vintsán je myajin tya'kxva'kxy joma ve'e je carnero vinténiva vye'nada, jetse'e ooy tyuntsa'kidi. ¹⁰ Van'it tse'e je ángeles ña'muxjidi:

—Kadi miits mtsa'agada, kux je oy kats je oy ayook atse'e nyakmiimp juu' ve'e je jayu anañujoma ooy tunyaxxoondukjadap. ¹¹ Uxyam tse'e tumke'xuxjada jem je David kyajpun kajxm to'k je Yaktsookpa, je'ets je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je Maja Vintsán. ¹² Ya'ats je'e ve'e mtuknujávajadap: Vit vimpídyt tse'e xpaat'at je pi'k maax mya'aj jem je jaach je kaaj y'aja'kxin jootm.

¹³ Tun to'mayji tse'e dujaa'k'ixpaatti je ángeles maat numay aa'k je aangelesta juu' ve'e jem tsapjootm tsoo'ndup, jetse'e je Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada jetse'e vya'anda:

¹⁴ Yakmaja yakjaancha xa ve'e je Nte'yam y'ijtnit, juu' ve'e jem tsapjootm, jetse'e yaja naxviijn oy joot tsoj joot je jayu y'ijtnit juu' ve'e je Nte'yam je kyunoo'kxun maat.

¹⁵ Ku ve'e je ángeles ñajkxtinuva jem tsapjootm, van'it tse'e je carnero vinténiva ñavyaajniji:

—Ja'mdas jem Belén du'ixumda juu' ve'e uxyam toojnjup kojtsjup, juu' ve'e je Maja Vintsán tuxtuknuja'vimda.

¹⁶ Jatyji tse'e ñajkxti, jetse'e dupaatti je María maat je José, jets je pi'k maax mya'aj jem je jaach je kaaj y'aja'kxin jootm. ¹⁷ Ku ve'e du'ixti,

van'it tse'e du'ava'nidi vintso ve'e je ángeles tuvva'nuxjada je pi'k mix kajx.
 18 Pan pan jaty tse'e du'amotunajxtu, atuva atoki tse'e dutuktaandi ti jatye'e kyojstsup. 19 Ax nujomts ya'a ve'e je María jem jya'vin kajxm duyaktáñ jetse'e dupayo'oy. 20 Vimpijittinu tse'e je carnero vinténivada joma ve'e je kyarneeroda jetse'e je Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada jetse'e je kyojtsu dumo'oda je'e kajx ku ve'e du'ixti dumótuudi juu' ve'e toojnju kojtsu, kux ve'em je'e ve'e y'ijit ax jo'n je ángeles ña'muxjidi.

Ku je pi'k mix Jesús duyaknajxkti jep maja tsaptujkp

21 Kutoodojtuk xaaj tse'e je ixta'nun dupaajmjidi je pi'k mix jetse'e duxapaajmji. Jesús tse'e tyukxaajidu, je xaajjyam juu' ve'e je ángeles tukna'muxju je María ku ve'e ka'anum vye'na onuk maat. 22 Ku tse'e je xaaj pyuuk joma ve'e je María ñaajkvaatsjini ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ, van'it tse'e je pi'k mix dupakoondi jem Jerusalén jetse'e je Maja Vintsán dutukkatákadat. 23 Ve'em tse'e dutoondi kux ve'eme'e je Maja Vintsán je pyava'nun vya'añ jets nujome'e pan nuvinxupe'e je mix onuk juu' ve'e mutoo'vajkp ke'xtup, je Nte'yamts je'e ve'e jye'e. 24 Ojsttu tse'e jetse'e dupaamdi je Maja Vintsán je vyintsá'kin ax jo'n vya'añ jep pava'nun kujxp: numejtsk je muu'x ukpu numejtsk je pak.

25 Ax jem tse'e Jerusalén jyoojntyka vye'na to'k je jayu juu' ve'e duxaaj Simeón. Tuvts je'e ve'e je jyáyuvin je jyoojntykin y'ijit jetse'e je Nte'yam duvinjava duvintsá'aga, y'a'ixpts je'e ve'e ku ve'e je israeejlit jayu je Nte'yam yajkot'amájajadat. Myaatts je'e ve'e je Espíritu Santo; 26 yaktuknuja'vi tse'e jets ka'a ve'e y'oo'kut pan ka'anume'e du'ix je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. 27 Je Espíritu Santo tse'e yaknajxju jep maja tsaptujkp. Ku ve'e je María jets je José duyaknajxkti je Jesús jep maja tsaptujkp jetse'e dutóndat je pi'k mix maat ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ, 28 van'it tse'e je Simeón dutsee'ntsaajj je pi'k mix jetse'e je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi. Jidu'um tse'e vyaajñ:

29 Maja Vintsán, ax nvaatanits je'e ve'e jets atse'e n'oo'knit to'k aaj to'k joot, ta xa ve'e xkutyún ax jo'n ats mitse'e xtukvinva'ni,

30 ta atse'e ya nviijn ntuk'ix je Yaktsookpa

31 juu' mitse'e mnupaajmtki jetse'e anañujoma je jayu duyaktso'okut.

32 Yaknuke'xnatákaps je'e ve'e mits je mtoo' pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap,

jetse'e je israeejlit jayu je majin dumo'ot.

Jidu'um tse'e je Simeón vyaajñ.

33 Atuva atoki tse'e je Jesús je tyee' je tyaak tyaandi ku ve'e du'amotunajxti ti jatye'e je Simeón kyojts je pi'k mix kajx. 34 Van'it tse'e je Simeón kyunoo'kxjidi jetse'e je María dunuujmi, je Jesús je tyaak:

—Ya pi'k mix, nupaamdukanits ya'a ve'e jetse'e ya'a kajx numay je israeejlit jayu kya'adat jep tokin jaatp, numayva tse'e juu' ve'e napyámjadap je Nte'yam maat. Ya pi'k mix tse'e je nuja'vin duyákup, numay tse'e je jayu kyakuvákjut, 35 ax ve'em tse'e yaknujávát pan ti ve'e to'k jado'k vyinmaayp jem jya'vin kajxm. Jets mits, ve'emts mits ya'a ve'e xjávát ax jo'n je tsojx kudutuknajxy je mja'vin —jidu'um tse'e je Simeón je María dunuujmi.

36 Jep tse'e vye'niva to'k je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, Ana je'e ve'e xyaaj, je Fanuel je'e ve'e tyee'ip, je Aser je chaan je kyoj. Anañanits je'e ve'e ooy. Vuxtojtuk joojnt tse'e dumaatstuuni je ñuyaa'y; 37 ax uxyam, ku'aa'k ta'axtajkanits je'e ve'e majktupxuk maktaaxk joojnt. Jépyamts

je'e ve'e maja tsaptujkp kyatsaa'n, ijtpts je'e ve'e jep je Nte'yam dūvinjava dūvintsa'aga jóvum xaaj jóvum tsooj, ijtpts je'e ve'e jep y'ayooja jetse'e chapkats. ³⁸ Jepna tse'e vye'nada je Jesús maat je tyee' je tyaak ku ve'e je Ana ņunajxjidi. Van'it tse'e je Nte'yam dūyakmaji dūyakjaanchi jetse'e je Jesús dūnukajts jeja je numay jayu vyinkujkta juu' ve'e du'a'ixtup ku ve'e je jersaleenit jayu cho'oktat.

Ku je Jesús maat je tyee' je tyaak jye'ydijep Nazaret

³⁹ Tāvani ve'e dukutyonda je Maja Vintsán je pyava'nun, van'it tse'e ņajxktinuva jem galiléait y'it jootm joma ve'e kyukajpunada, jem Nazaret. ⁴⁰ Je pi'k mix, yee'kpts je'e ve'e, majuvajkpts je'e ve'e, vij'ataatspts je'e ve'e, kunoo'lxjupts je'e ve'e je Nte'yam.

Ku je pi'k mix Jesús vye'na jep maja tsaptujkp

⁴¹ Vinjoojnt tse'e je Jesús je tyee' je tyaak ņajxkta y'ijit jem Jerusalén, je pascua xaaj du'anajxkada. ⁴² Ku ve'e je Jesús makmejtsk joojnt vye'na, nujom tse'e ņajxkti jem Jerusalén, ve'em ax jo'n dutonda y'ijit. ⁴³ Ku tse'e je xaaj ņajxy, jetse'e vyimpijitini, taannu tse'e je Jesús jem Jerusalén. Ka'a tse'e je tyee' je tyaak dūnuja'vi jets jeme'e tuy'uktaanni, ⁴⁴ ve'eme'e vyinmaaydi jets jem je'e ve'e pyamétsjada je numay jayu maat. Ve'em tse'e to'k xaaj yo'ydij. Ku tse'e dūjoo'k'ixtidini joma ve'e je jyuu'tta je myugo'okta jets joma ve'e je jayu juu' ve'e myaqtay'ixajada, ⁴⁵ ka'a tse'e dupaatti. Van'it tse'e vyimpijitinnuva jado'k nax jem Jerusalén jetse'e ojts du'ixtada.

⁴⁶ Kutoojk xaajnum tse'e dupaattini jep maja tsaptujkp, jep tse'e dumaatssaanada vye'na je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk, jetse'e du'amotutūva jets du'amotunaxy pan ti jaty je'e ve'e kyojtstup. ⁴⁷ Atūva atōki tse'e tyaandi je jáyuda pan pan jatye'e du'amotunajxtup ku ve'e du'ixti dūmótudi vintso ve'e vyija jets vintso ve'e du'atsaajv. ⁴⁸ Ku tse'e je tyee' je tyaak y'ixpaatjidi, atūva atōki tse'e tyaandi. Van'it tse'e je tyaak ņa'muxji:

—N'ónuk, ¿tyajxts aqtse'e ve'em xtun? Tā xa aats mitse'e nja'ixta, yā mtee' jets ats, myaknūtsaachvinmaaypts mitse'e ooy.

⁴⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—¿Tyajxs ats miitse'e x'ixtada? ¿Ka'a ve'e xnujávada jets tun vinkopk je'e ve'e jets atse'e je nTee' je tyoonk ntónut?

⁵⁰ Ka'a tse'e dūvinmótudi je ayook juu' ve'e tukmukojsjudu. ⁵¹ Van'it tse'e kyutajkini maat je tyee' je tyaak jetse'e jye'ydini jem Nazaret, jep tse'e je'e kya'p pya'itkup ņaajk'ijtji. Nujomts ya'a ve'e je tyaak jem jya'vin kajxm dūyak'it. ⁵² Vintso tse'e je it ņaxy, yee'kpts je'e ve'e, vijipts je'e ve'e, tyukxoojntkpts je'e ve'e je Nte'yam jets anañujoma je jayu.

3

Ku je Yaknapejtpa Juan kya'amaaj joma ve'e kyapantsuuna
(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

¹ Jidu'um tse'e tyoojnji kyojtsji ku ve'e je Tiberio César makmōkx joojntani dūka'ma vye'na je maja kutojkun; yakkutojktup tse'e vye'nada jep je'e kya'pupa'tkup je Poncio Pilato, je Herodes, je Felipe, jets je Lisantias. Je Poncio Pilato tse'e yakkutojokp vye'na jem judéait y'it jootm, je Herodes tse'e yakkutojokp vye'na jem galiléait y'it jootm, je Felipe tse'e yakkutojokp vye'na jem ituréait jets traconiteit y'it jootmda, je Lisantias tse'e yakkutojokp vye'na jem abiliniait y'it jootm, ² je tee' Anás jets je tee' Caifás, je'e tse'e ijttu tee' juu' ve'e dūnūvintsanikajxtup je tee'tajkta. Ve'em tse'e jyajty van'it, jetse'e

je Yalnapejtpa Juan, je Zacarías je y'ónuk, je'e tse'e tukje'yju je Nte'yam je kyats je y'ayook jem joma ve'e kyapantsuuna. ³ Van'it tse'e je Juan nujom je it dutuknajxkujx juu' ve'e myutámip je jordanit maja naaj, jetse'e nujom je jayu dunuujmi jetse'e vyinmayumpijttinit, jetse'e dumasooqtinit je kyo'oy joojntykinda, jetse'e ñapéttat, ve'em tse'e yaktokinmee'kxat. ⁴ Ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e tyoojnji juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías jyaay jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jidu'um:

Yakmótup xa ve'e ku ve'e to'k je jayu jidu'um mak' kyats joma ve'e kyapantsuuna:

“Yak'o'yijada, yaktaajvjada je too' joma ve'e je Maja Vintsán ñáxut.

⁵ Je Nte'yam tse'e duyaktuk'ótsup joma ve'e je it tukjov jetse'e duyakvánukut je kopk je keets.

Je'e tse'e duyaktávup je too' juu' ve'e atajp a'ojtsp, je'e tse'e duyakkijpxap je too' juu' ve'e je kaak je moo'kx.

⁶ Ax nujom tse'e je jayu yaja naxviijn yaktuknujávadat jets je Nte'yame'e je jayu duyaktsookp.”

Jidu'um tse'e je Isaías dujaajy.

⁷ Ku ve'e je numay jayu je Yalnapejtpa Juan dununajxkti jetse'e yaknapétjadat, van'it tse'e je Juan ña'muxjidi:

—Míitsta, je tsaa'n je chaanda je kyoojta, ikuxe'e je kats tuxmótuda jets táminupe'e je tsaacht'o'nun, je'e kajx tse'e xkuke'ekta! ⁸ Tonda juu' ve'e oy jetse'e ñuke'xnatákat jets ta ve'e xmasooqtini je mko'oy joojntykinda. Kádits xnutúvada ku ve'e mva'anda: “Ka'a tse'e je Nte'yam xyaktsaachpaatumdat, kux je Abraham je chaan je kyooj xa uu'me'eda”, kux nvaajnjidup xa ats míitse'eda jets o'yixjupe'e je Nte'yam jetse'e ya tsaaj duyakvimpítut je Abraham je chaan je kyooj. ⁹ Ve'em xa míitse'eda ax jo'n je kup juu' ve'e je oojyt ju'kx dukayakta'mip. Ta tse'e jye'ya je xaaj ku ve'e ve'em mjátjadat ax jo'n je jayu je pojxun dumach jetse'e je kup dupojxukut. Ax nujom tse'e je kup juu' ve'e je oojyt ju'kx dukayakta'mip, yakpojxukupts je'e ve'e jetse'e yakjanvívupat.

¹⁰ Ax van'it tse'e je numay jayu y'amotutúvijidi:

—¿Tise'e tsojkjup jets aatse'e ntónut?

¹¹ Van'it tse'e je Juan y'atsaajv:

—Pan pan xa ve'e jep mejtsk je ñuxoya, ax myo'op tse'e to'k pan pane'e kati'h'ijtxjup. Pan pan tse'e jep je kyaaky je tyojkx, ax nay ve'empa tse'e je jayu dumó'ot pan pane'e kati'h'ijtxjuvap.

¹² Ax van'it tse'e ñuje'yjduva je kupa'mun pakmojkpada jetse'e je Juan yaknapétjadat, jetse'e je Juan du'amotutúvidi:

—Yak'ixpajkpa, ¿tise'e tsojkjup jets aatse'e ntónut?

¹³ Ax van'it tse'e je Juan y'atsaajv:

—Pan vinxupe'e je kupa'mun myaktukpava'anda, vanxupji tse'e xpakmóktat.

¹⁴ Van'it tse'e je tojpatajk ñuje'yjduva jetse'e y'amotutúvijiduva:

—¿Tise'e tsojkjup jets aatse'e ntónut?

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Ni pana xa ve'e juu' xkapajkjadat je atsa'kin maat ukpu je nuvampejtun maat, jets tukjotkada'akta je mjo'yunda.

¹⁵ Ax ve'em tse'e je jayu jem jya'vin kajxm vyinmayda jets je Yalnapejtpa Juan je'e vine'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

¹⁶ Ax van'it tse'e je Juan y'atsoojvjidi:

—Je tsoxk naaj xa ats miitse'e ntukyaknapéjttup; ax mejtsp tse'e to'k juu' ve'e jem mja'vin kajxmda mtukyaknapétjadap je Espíritu Santo jetse'e je jayu dutokimpayo'oyut. Nūmájipts je'e ve'e nuyojk jets ka'a ve'e ats, ni ka'ats atse'e nvinmachju jets atse'e je kya'ajk jaa'p nmukéjijiat. ¹⁷ Ku ve'e je jayu dutokimpayo'oyut, ve'em tse'e dutónut ax jo'n to'k je yaa'tyajk juu' ve'e je tukjee'pun dumats'ijtp jetse'e dūvimpaj je trigo. Pyakmujkp tse'e je trigo pajk; ax je po'ox juu' ve'e pyajkjip, je'e tse'e jem janjootm pyaamnup juu' ve'e ni vin'ita kapi'tsp.

¹⁸ Ax ve'em tse'e je Juan may viijn ax jo'n ya'a dutukvinja'vidi je jayu jetse'e dūvaajnidi je oy kats je oy ayook. ¹⁹ Ax nay ve'empa tse'e dutuknuujmi je yakkutojkpa Herodes kux pyajke'e je Herodías, je y'uts Felipe je ñuda'ax je'e ve'e y'ijt; tyuknuujmiva tse'e juu' jatye'e viijn tyoon juu' ve'e ka óyap. ²⁰ Ax tunjaa'knuyojki tse'e je Herodes je tyokin ku ve'e je Juan dūyajakpyoxuntakpaajmji.

Ku je Jesús ñapejt
(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

²¹ Ka'anum tse'e je Juan yakpoxuntakpum vye'na, van'it tse'e je Jesús dūyaknapéjt. Tsapkojtp tse'e vye'na je Jesús, van'it tse'e je tsapjootmit it y'avaach ²² jetse'e je Espíritu Santo ñukadaakji, ve'eme'e kye'ex ax jo'n to'k je pak. Van'it tse'e yakmotu to'k je ayook juu' ve'e jem tsapjootm kadaakp. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Mits xa ve'e ats je n'Onuk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp, ooyts ats mitse'e ntuntkxoonduk.

Je Jesucristo je jyujpit jayu
(Mt. 1.1-17)

²³ Ii'px majk joojnt jo'n tse'e vye'na je Jesús ku ve'e kya'amay'ukvaajñ. Ax ve'em tse'e vya'anda y'ijt jets je José ve'e tye'e'i. Je José tse'e je Eli je myajntk, ²⁴ juu' ve'e je Matat je myajntk, juu' ve'e je Leví je myajntk, juu' ve'e je Melqui je myajntk, juu' ve'e je Jana je myajntk, juu' ve'e je José je myajntk, ²⁵ juu' ve'e je Matatías je myajntk, juu' ve'e je Amós je myajntk, juu' ve'e je Nahum je myajntk, juu' ve'e je Esli je myajntk, juu' ve'e je Nagai je myajntk, ²⁶ juu' ve'e je Maat je myajntk, juu' ve'e je Matatías je myajntk, juu' ve'e je Semei je myajntk, juu' ve'e je José je myajntk, juu' ve'e je Judá je myajntk, ²⁷ juu' ve'e je Joana je myajntk, juu' ve'e je Resa je myajntk, juu' ve'e je Zorobabel je myajntk, juu' ve'e je Salatiel je myajntk, juu' ve'e je Neri je myajntk, ²⁸ juu' ve'e je Melqui je myajntk, juu' ve'e je Adi je myajntk, juu' ve'e je Cosam je myajntk, juu' ve'e je Elmodam je myajntk, juu' ve'e je Er je myajntk, ²⁹ juu' ve'e je Josué je myajntk, juu' ve'e je Eliezer je myajntk, juu' ve'e je Jorim je myajntk, juu' ve'e je Matat je myajntk, ³⁰ juu' ve'e je Leví je myajntk, juu' ve'e je Simeón je myajntk, juu' ve'e je Judá je myajntk, juu' ve'e je José je myajntk, juu' ve'e je Jonán je myajntk, juu' ve'e je Eliaquim je myajntk, ³¹ juu' ve'e je Melea je myajntk, juu' ve'e je Mainán je myajntk, juu' ve'e je Matata je myajntk, juu' ve'e je Natán je myajntk, ³² juu' ve'e je David je myajntk, juu' ve'e je Isai je myajntk, juu' ve'e je Obed je myajntk, juu' ve'e je Booz je myajntk, juu' ve'e je Salmón je myajntk, juu' ve'e je Naasón je myajntk, ³³ juu' ve'e je Aminadab je myajntk, juu' ve'e je Aram je myajntk, juu' ve'e je Esrom je myajntk, juu' ve'e je Fares je myajntk, juu' ve'e je Judá je myajntk, ³⁴ juu' ve'e je Jacob je myajntk, juu' ve'e je Isaac je myajntk, juu' ve'e je Abraham je myajntk, juu' ve'e je Taré je myajntk, juu' ve'e je Nacor je myajntk, ³⁵ juu' ve'e je Serug je myajntk, juu' ve'e je Ragau je myajntk, juu' ve'e je Peleg je

myajntk, juu' ve'e je Heber je myajntk, juu' ve'e je Sala je myajntk, ³⁶ juu' ve'e je Cainán je myajntk, juu' ve'e je Arfaxad je myajntk, juu' ve'e je Sem je myajntk, juu' ve'e je Noé je myajntk, juu' ve'e je Lamec je myajntk, ³⁷ juu' ve'e je Musalén je myajntk, juu' ve'e je Enoc je myajntk, juu' ve'e je Jared je myajntk, juu' ve'e je Mahalaleel je myajntk, juu' ve'e je Cainán je myajntk, ³⁸ juu' ve'e je Enós je myajntk, juu' ve'e je Set je myajntk, juu' ve'e je Adán je myajntk, juu' ve'e je Nte'yam je myajntk.

4

Ku je Jesús je Satanás y'ukyaktokimpakuvaajnji (Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

¹ Van'it tse'e je Jesús cháa'n jem Jordán maja napa'am, je Espíritu Santo tse'e moojyju je vinma'yun jets je mákin jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e tse'e je Jesús duyaknajkx jem vinva'ajts it kajxm. ² Jem tse'e je Jesús y'ijt vujxtkupx xaaj; ukyaktokimpakuvaajnju tse'e je Satanás, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunúvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta. Ka'a tse'e van'it dutikaajy dutiju'kx, jetse'e je yooj pyaatjini. ³ Van'it tse'e je Satanás vyinkutámiji jetse'e ña'muxji:

—Pan tyúvam xa ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk mitse'e, mukótsuts n'it ya tsaaj jetse'e vyimpítut tsapkaaky.

⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ve'em xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Ka tun je'e kajxyap xa ve'e je jayu jyooyntyka kuxe'e juu' dukay duju'kx, je ayook kajxe'e juu' ve'e je Nte'yam kyajtsp.”

⁵ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap yaknajkxji joma ve'e to'k je kopk juu' ve'e kajxm aa'k; jatyji tse'e je Jesús dutuknu'ixikujx nujom je jayu juu' ve'e yakkutujkja ijttup yaja naxviijn. ⁶ Van'it tse'e dunuujmi:

—Nmokyajxnup xa ats mits ya'a ve'e nujom xi kutojkun jets vinxupe'e je majin xi jayu dujayepta, kux ats xa ya'a ve'e nujom xtukkatajikajxnu je Nte'yam, ax nmooynupts ats ya'a ve'e pan pan atse'e ntsajkp. ⁷ Pan xvinkoxkténipts ats mitse'e jets ats mitse'e xvinjávát xvintsa'agat, nujomts ats mits ya'a ve'e nmokyajxnit.

⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Najkxni, Satanás, kux jidú'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vyaampa: “Vinjávada vintsa'agada je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, tun je'ejyji ve'e to'k mvinjávadap mvintsa'agadap.”

⁹ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap yaknajkxjuva jem Jerusalén jetse'e je Jesús duyakpejt jem maja tsaptakkojm, jetse'e dunuujmi:

—Pan tyúvam xa ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk mitse'e, naajkkustákajats n'it, ¹⁰ kux jidú'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je Nte'yam xa ve'e dupava'anup je ya'angelestajk jetse'e m'ixjut mjayépjut, ¹¹ jetse'e je kya'aj mtuk'amátsajat jetse'e je mtek je tsaaj kyayaktsaachajat.

¹² Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Vaampap tse'e jidú'um je Kunuu'kx Jatyán: “Ka'a tse'e x'ixtat joma vaate'e juu' dukuvuk je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda.”

¹³ Ax ku tse'e je ko'oyjáyuvap ñajya'viji jets ka'a ve'e myaada'aky vintso ve'e je Jesús kudyaktokimpujk, van'it tse'e dukukeek. Ku tse'e je it jyaa'knajxy, van'it tse'e du'avimpijtinuva.

Ku je Jesús kya'amay'ukvaajñ jep Galilea

(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús vyimpijitnuva jem Galilea je makkin maat juu' ve'e je Espiritu Santo moojyup. Tum je'e tse'e je jayu kyojstsup myaaajntyktup, jetse'e nujom je jayu ñuja'viji juu' ve'e jem tso tsuunidup. ¹⁵ Yak'ixpujykpts je'e ve'e je jayu nujom je it joma tso ve'e ñaxy; ax nujom tse'e je jayu yakmájajada yakjaanchajada.

Ku je Jesús vye'na jep Nazaret

(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús jye'y jem Nazaret, je kajpun joma ve'e yee'k. Ax poo'kxtkun xaaj tse'e vye'na, van'it tse'e tyajki jep tsaptujkp, ve'em ax jo'n dutún y'ijt, jetse'e tyeni, jetse'e je Kunuu'kx Jatyán dukotsuva'añ. ¹⁷ Van'it tse'e yakmoojy juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías jyaay jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. Ku tse'e duyak'avaach, jetse'e dupaaty juu' ve'e kyotsuvaampy, van'it tse'e dukajts:

¹⁸ Yamts je'e ve'e ats nja'vin kajxm je Espiritu juu' ve'e ijtp jem je Maja Vintsán jya'vin kajxmpa, je'ets atse'e xvinkoñ jets atse'e ntukka'amáyut je oy kats je oy ayook je ayooova jáyuda,

je Nte'yamts atse'e xkejxp jets atse'e ntuknujávadat jets jatyji atse'e je jayu nyaktánut ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e písumdup jep poxuntujkp, ve'em ax jo'n je viints jayu juu' ve'e vin'ixpajktup, atse'e naspaka nyaktaandinup pan pan jatye'e maaydup tajtup;

¹⁹ n'ava'nivapts atse'e jets ta ve'e je joojnt jye'ya jetse'e je Nte'yam je jyayu dukunoo'kxut.

²⁰ Ku ve'e dukojtskujx, van'it tse'e je nak du'axaa'tsni joma ve'e yukja'a je Kunuu'kx Jatyán, jetse'e dumoojy je tsaptujkpit patto'niva. Van'it tse'e y'ajxtk jetse'e je jayu duyak'ixpáktat. Ax nujom tse'e je jayu pan nuvinxupe'e jep tsaptujkp vye'nada, tum jem tse'e je Jesús ñi'kxm je vyiijn dupaamdi.

²¹ Van'it tse'e je Jesús yak'ixpajkjidi. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Uxyam ya xaaj tse'e yaja miits mvinkujkta ya Kunuu'kx Jatyán tutyunju tukyatsju.

²² Nujom tse'e je jáyuda y'oñukojtsiji, atuva atoki tse'e tyaandi ku ve'e je Jesús va'ajts tsoj myukojtsjidi, jetse'e ñay'amotutúvjidi:

—¿Ti ka je Joseejap ya'a ve'e je y'ónuk?

²³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa miits n'ite'e xkótstat ya tukmu'a'ixmojkin: “Tso'yiva, nachóyaja viinm. Tonu yaja mkajpun kujx juu' aatse'e nmoju jetse'e xtuujn jem Capernaum.”

²⁴ Jetse'e jyaa'kvaajñ:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets ka'a ve'e oy yakkuvákut joma ve'e je y'it je ñaax ni to'ka je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. ²⁵ Vaampamts atse'e jets jeja xa ve'e numay je ku'aa'k ta'axtajk vye'nada yaja israeejlit y'it jaat ku ve'e je Elías jyoojntyki, ku ve'e ya it kyatuuj toojk joojnt jagojkm jetse'e makj je yooj tyunnajxy yaja nujom israeejlit y'it jaat. ²⁶ Ax ka'a tse'e je Nte'yam je Elías dutuknukejx ni to'ka je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e tsuunidup y'ijt yaja israeejlit y'it jaat; je'e ve'e ñojk'óy tyuknukejx to'k je viijnk tsóvit jayu juu' ve'e tsuunip y'ijt jem Sarepta, je sidoonit kajpun mutám. ²⁷ Jeja xa ve'e vye'niduva yaja israeejlit y'it jaat numay je jayu juu' ve'e leprapajkjudup van'it ku ve'e jyoojntyki je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Eliseo. Ax ni to'ka

tse'e dukayakjotkadaaky je israeejlit jayu juu' ve'e leprapajkjodup, je'ejyji ve'e yakjotkadaaknu to'k je viijnk tsóvit jayu, je Naamán juu' ve'e tsuunip y'ijt jem siiriat y'it jootm.

²⁸ Ax ku tse'e du'amotunajxti ti ve'e kyajtsp, ooy tse'e tyunjotma'tti nujom je'eda juu' ve'e jep tsaptujkp ve'nidup. ²⁹ Van'it tse'e tyénidi jetse'e je Jesús duyakkajpumpitsumdi, jetse'e duyaknajkxti jem kets'am, jem ketskojm joma ve'e je kajpun. Jem tse'e ojts du'ukkusvivupuva'anda. ³⁰ Van'it tse'e je Jesús jeja numay jayu akujk ñajxy jetse'e ñajkxni.

*To'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap
(Mr. 1.21-28)*

³¹ Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem Capernaum, to'k je kajpun juu' ve'e jem galiléait y'it jootm. Jem tse'e je jayu duyak'ixpujk ku ve'e poo'kxtkun xaaj vye'na. ³² Atuva atoki tse'e je jayu dutuktaandi je Jesús je y'ixpajkun kux je kutojkun maate'e kyajts.

³³ Jep tse'e tsaptujkp vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. Jetse'e mak'k vyaajñ:

³⁴ —Maso'oku aats, Jesús, nazaréitit jayu. ¿Ti katsts mitse'e mjayepp aats maat? ¿Je'e ve'e mnumejtsp jets aatse'e xyakkutókiyut? N'ixa xa ats mits, je Nte'yam je Vya'ajts Jáyuts mitse'e.

³⁵ Van'it tse'e je Jesús dutuknuujmi je ko'oyjáyuvap, jetse'e vyaajñ:
—Amo'otu jets tukvaatsni ya yaa'tyajk.

Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap duyakkitu je yaa'tyajk jeja je'e vyinkujkta, ni vinxupa tse'e kyayaktsaachiji ku ve'e pyítsumni je ko'oyjáyuvap. ³⁶ Ax nujom tse'e tyaandi atuva atoki jetse'e ñavyaajnidi:

—¿Ti ayookts ya'a ve'e? ¡Ya jayu xa ve'e dupavaamp je kutojkun maat je ko'oyjayuvaptajkta jetse'e pyítsumdat jem je jayu jya'vin kajxmnda, van'it tse'e pyítsumda!

³⁷ Nujom tse'e je kajpun juu' ve'e jem namyutámijidup, ñuja'vidupts je'e ve'e juu' ve'e je Jesús tyuump kyajtsp.

*Ku je Jesús duyakjotkadaaky je Simón Pedro je mya'vut taak
(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)*

³⁸ Van'it tse'e je Jesús tyeni jetse'e pyítsum jep tsaptujkp, jetse'e ñujkx jem je Simón Pedro tyak'am. Jem tse'e je Pedro je mya'vut taak pya'amma'aj vye'na, makke'e jyampukju. Van'it tse'e je Jesús dumunoo'kxtkti jetse'e duyakjotkada'akut. ³⁹ Van'it tse'e je Jesús dunuviijntk je ta'axtajk jetse'e je jampa'am dupavaajñ jetse'e je ta'axtajk dunuvaatsnit. Van'it tse'e je jampa'am ñuvaatsjini. Jatyji tse'e je ta'axtajk pyojtuk jetse'e pyatto'nijidi.

*Ku je Jesús duyakjotkadaaky numay je pa'am jayu
(Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34)*

⁴⁰ Taka xaajani tse'e vye'na, jetse'e nujom je pa'am jayu duyaknajkxti joma ve'e je Jesús vye'na; may viijn tse'e je pa'am juu' ve'e jyayejptup. Van'it tse'e je Jesús je kya'aj dutuknukaajn nujom je pa'am jáyuda jetse'e duyakjotkadakkajxtini. ⁴¹ Ax jem tse'e numay je jayu jya'vin kajxmnda pyítsumdini je ko'oyjáyuvapta. Aa'mitaaktu tse'e, jetse'e vyaandi:

—Mits xa je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk.

Van'it tse'e je Jesús tyukna'muxjidi, ka'a ve'e duyakajtjidi je ko'oyjáyuvap jetse'e kyótstat kux ñuja'vidu ve'e jets je'e je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

*Ku je Jesús kya'amaajy jep Galilea
(Mr. 1.35-39)*

⁴² Ku ve'e je it jyajtk, van'it tse'e je Jesús pyítsum jem kajpun kajxm jetse'e ñujkx joma ve'e kyapantsuuna. Íxtijidu tse'e je jayu. Ku tse'e dupaatti, jetse'e du'ukyaktanuvaandi, ka'a tse'e dutsokta jetse'e ñajkxnit. ⁴³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jets atse'e je jayu jem viijnk kajpun kajxmdava nvaajnjadat pan vintso ve'e y'íjtinit jem je Nte'yam y'am kya'm, kux je'e kajx atse'e nyakkex.

⁴⁴ Van'it tse'e je Jesús ñujkx jetse'e je jayu duyak'ixpujk jem je galiléait chaptajkmda.

5

*Je majin juu' ve'e je Jesús tyoon ku ve'e je y'ixpajkpatajk je ajkx dumaakti
(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)*

¹ To'k nax tse'e je Jesús vye'na jeja genesaréit myaja na'akaya pa'ayi, van'it tse'e va'ajts numay je jayu jye'ydi jetse'e tyun'atijmojkjidi kux je Nte'yam je y'ayooke'e y'amotunaxuvaandup. ² Jetse'e je Jesús du'ix mejtsk je barco jeja maja na'akaya pa'ayi, távani ve'e pyítsumda vye'na je ajkx maakpada jetse'e duyakva'atsta je tyuk'ajkx'amaakin xuumda. ³ To'k je barco, je Simón Peedrots je'e ve'e jye'e. Jem tse'e je Jesús tyajki jetse'e je Simón dunuujmi jetse'e je barco dujaa'kyaknatákat. Van'it tse'e je Jesús y'ajxtk jem barco jootm jetse'e je numay jayu duyak'ixpuk juu' ve'e jeja naxkujxta. ⁴ Ku ve'e je jayu dumukojskujx, van'it tse'e je Simón dunuujmi:

—Yaktaka ya barco joma ve'e ya naaj kaak. Avájada ya mxuumda jetse'e mma'aktat.

⁵ Van'it tse'e je Simón y'atsaajv:

—Yak'ixpajkpa, tsonaxy xa aatse'e tunjatún, ka'ats aatse'e tuntipuk; ax pan mits tse'e mvaamp, va'ants atse'e du'avájinuva ya xuum.

⁶ Ku ve'e ve'em dutoondi, ooy tse'e je ajkx may tyuntaajñ. Van'it tse'e myupojti'ukvaanni je tyuk'ajkx'amaakin xuumda. ⁷ Jem tse'e vye'niva jado'k je barco tam jaty joma ve'e vye'nada je myujatoo'da. Van'it tse'e duyeemjidi jetse'e pyutákajadat. Kuts je'e ve'e meyjtsi, van'it tse'e duyak'ojtsi ooy mejtsk je barco, javé'n tse'e jep najaatp jyakunajxtini.

⁸ Ku ve'e du'ix je Simón Pedro, van'it tse'e duvinkoxkteni je Jesús jetse'e dunuujmi:

—Maja Vintsán, mujékuma ats mits to'k aaj, kux tókinax jayu xa ats.

⁹ Je'e kajx tse'e ve'em dunuujmi kux atuva atóki ve'e je Simón Pedro jets je myujatoo'tajk tyuntaandi kuxe'e ooy je ajkx dutunyakpítsumdi. ¹⁰ Je'e maatta tse'e je Santiago jets je Juan, je Zebedeo je myajntktajk, je Simón tse'e myaatmaaktu. Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je Simón Pedro:

—Kadi mtsa'aga. Je ajkx maakk xa ve'e mtuump; ax uxyamts ats mitse'e je toonk nmo'ot jets atse'e je jayu xtuknumínut.

¹¹ Ku tse'e je barco duyakpítsumdini jep najaatp, van'it tse'e dumasooktini nujom juu' ve'e y'íxtup jyajejptup jetse'e je Jesús dupanajkxtini.

*Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e leprapajkjuj
(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)*

¹² Jem tse'e kajpun kajxm vye'na je Jesús jetse'e ñuje'yji to'k je jayu juu' ve'e leprapajkjuj. Ku ve'e je Jesús du'ix, van'it tse'e duvinkoxkteni jetse'e dumunoo'kxtk:

—Vintsán, pan mtsajkp xa mitse'e, m'o'yixjup tse'e jets atse'e stuknuva'atsut ya lepra pa'am.

¹³ Van'it tse'e je Jesús je kya'aj tyuknukojnji jetse'e vyaajñ:

—Ntsajkp xa atse'e, va'ajts tse'e mtaanni.

Ku tse'e ve'em vyaajñ, tun jatyi tse'e je lepra pa'am ñuvaatsjini. ¹⁴ Van'it tse'e je Jesús pyavaajnji jets ni pana ve'e dukavaajnat. Van'it tse'e dujaa'knuujmi:

—Najkxu joma ve'e je tee' jetse'e du'ixut jets ta ve'e mjotkada'aky, van'it tse'e xyoxut juu' ve'e je Moisés pyavaan ku ve'e je jayu kyoo'kpajkjini je lepra pa'am, ve'em tse'e nujom je jayu dunujávadat jets távani ve'e je pa'am mnuvaatsjini.

¹⁵ Ax nujojx tse'e je Jesús je myajin tyunva'kxtk'atuuts. Numay tse'e je jayu juu' ve'e nay'amojkijidu jetse'e du'amotunáxtat juu' ve'e je Jesús kyajtsp jets je'e ve'e yakjotkada'akjadat pan pan jatye'e pajkjjudup. ¹⁶ Ax may nax tse'e je Jesús ñujkx joma ve'e kyapantsuuna, kyukeekpe'e je numay jayu jetse'e ñujkx tsapkojtspa.

*Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je mojkpa jayu
(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)*

¹⁷ To'k nax tse'e je Jesús yak'ixpuk vye'na. Jem tse'e chuuniduva vye'na je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk; jem je'e ve'e choo'nda may viijn kajpun kajxm juu' ve'e jem galiléait jets judéait y'it jootmda. Jem tse'e juu' ve'e tsoo'nduvap jem jerusaleenit kyajpun kajxm. Je Nte'yam tse'e je makkin mojyju je Jesús jetse'e je pa'am jayu duyakjotkada'akut. ¹⁸ Van'it tse'e jye'ydi vinkex je yaa'tyajkta, jeme'e maajntkun kajxm dupavitsta to'k je mojkpa jayu. Yaktakavaandup tse'e jep tujkp, je Jesús tse'e tyukvinkuvit-savaandup, ¹⁹ ax ka'a tse'e y'uk'itupaattini vintso ve'e tyákadat kux ooye'e je jayu tyunve'nada. Van'it tse'e pyejtti jem takni'kxm jetse'e duyakkeekti ve'e'n je taknapam, jetse'e je mojkpa jayu dukustaaydi je myaajntkun maat jeja numay jayu akujk jets jeja je Jesús vyinkujk. ²⁰ Ku tse'e je Jesús du'ix jets jaanchja'vijidupe'e, van'it tse'e je mojkpa jayu dunuujmi:

—Mee'kx tse'e je mtokin tyañ.

²¹ Van'it tse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk maat je fariseotajk vyin-maaydi: “¿Pants ya'a ve'e ya jayu juu' ve'e je Nte'yam duvinkojspejtp? Ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e tyokinmee'kxut, je Nte'yamji ve'e to'k.”

²² Ku tse'e je Jesús dunuja'vi vintso ve'e vyinmayda, van'it tse'e du'amotutúvidi:

—¿Tyajxts miitse'e ve'em mvinmayda? ²³ ¿Tis vine'e ka tso'oxap, ku atse'e je jayu nnuujma: “Mee'kx tse'e je mtokin tyañ”, ukpu ku atse'e je jayu nnaajmat: “Pojtukni jets jaamni”? ²⁴ Jetse'e xnujávadat jets njayejpp atse'e je kutojkun yaja naxviijn jets atse'e je jayu ntokinmee'kxut, ats, je jayu juu' ve'e nupaamduka ljtp.

Van'it tse'e je mojkpa jayu dunuujmi:

—Mits atse'e nnuujmip, pojtukni, pakmojkni xi mmaajntkun, jets najkxni jem mtak'am.

²⁵ Jatyi tse'e pyojtkni jeja je numay jayu vyinkujkta, jetse'e dupakmojkni je myaajntkun, jetse'e ñajkxni jem tyak'am, jetse'e je Nte'yam dukukojsji jetse'e duyakmaji duyakjaanchi. ²⁶ Atuva atoki tse'e nujom je jayu tyankajxti jetse'e je Nte'yam duyakmájidi duyakjaanchidi, va'ajts tsa'kidup tse'e ñavaajnjidi:

—Atuva xa ya'a ve'e juu' ve'e uxyam n'ixumdup.

*Ku je Jesús duvaajv je Leví juu' ve'e duxaaajiva Mateo
(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)*

²⁷ Ku ve'e je Jesús kyajpumpítsum, van'it tse'e du'ix to'k je kupa'mun pakmojkpa juu' ve'e duxaaaj Leví, jeja ve'e chuuna vye'na joma ve'e je kupa'mun dupakmuk, jetse'e dunuujmi:

—Pamiinni ats.

²⁸ Van'it tse'e je Leví tyeni jetse'e dumasokkajxni nujom juu' ve'e y'ixp jyajejpp jetse'e je Jesús dupanajkxni.

²⁹ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e jem je Leví tyak'am je maja kay je maja uu'k duyak'avaadi je Jesús kajx. Jem tse'e je Jesús dumaatkaajy dumaat'uuk numay je kupa'mun pakmojkpada jets je viijnk jáyuda. ³⁰ Ax van'it tse'e je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk duko'oyja'vidi, je'e kajx tse'e dunuujmidi je Jesús je y'ixpajkpatajk:

—¿Tyajxts miitse'e xmaat'káyda xmaat'oo'kta je kupa'mun pakmojkpada jets je viijnk tókinax jáyuda?

³¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ka'a xa je'e ve'e dutsokta je tso'yiva pan pan jatye'e makatsots; je'eda ve'e pan pan jatye'e pakjudup. ³² Ka je'ep xa atse'e nnumiimp jets atse'e nyaaxjat je jayu juu' ve'e tuv jáyavidup joojntykidup; je'e atse'e nnumiimp juu' ve'e tókinax jayu, ve'em tse'e vyinmayumpijttinit jetse'e dumasooktinit je ky'o'oy joojntykinda.

*Ku je Jesús du'ava'ni pan tyajx kajxe'e je y'ixpajkpatajk kyah'ayoojada
(Mt. 9.14-15; Mr. 2.18-20)*

³³ Van'it tse'e je Jesús yak'amotutuvi:

—¿Tyajx tse'e may nax chapkotsta je Yaknapejtpa Juan je y'ixpajkpatajk, nay ve'empa je fariseo je y'ixpajkpatajk? Ax mits ya m'ixpajkpatajk, kaaydup ooktupts ya'a ve'eda.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ka'a xa ve'e chaachvinmáyda pan pan jatye'e miindup joma ve'e je jayu ñavyukju namvaate'e je ta'axpajkpa dumaadada, je'e kajx tse'e kyah'ayoojada. Nay ka'ava tse'e chaachvinmáyda ats ya n'ixpajkpatajk namvaat atse'e n'it ya'a maatta. ³⁵ Ax pyaa'tup tse'e je xaaj ku atse'e nkoo'k'ijtnit ya'a maatta, van'it tse'e tuuv y'ayoojadat.

*Je nam ixpajkun juu' ve'e je Jesús je jayu tyuk'ix
(Mt. 9.16-17; Mr. 2.21-22)*

³⁶ Van'it tse'e ya tukmu'a'ixmojkin duvaajnidi:

—Ni pana xa ve'e dukapukee'p je nam vit jetse'e dutuk'akaya je pak vit. Pan ve'em xa ve'e kudútún, van'it tse'e je nam aka'yun duvaa'nmókut je pak vit jetse'e dutunjaa'kkaa'tsnit. ³⁷ Ni pana xa ve'e dukah'ate'miva je nam tsaaydum pa'ajk naaj jem pak ak apajkin jootm. Pan ve'em xa ve'e kudútún, mupájinupts je'e ve'e je ak, ax koojyji tse'e vyintókiyut je tsaaydum pa'ajk naaj jets je ak apajkin. ³⁸ Je'e kajx tse'e je nam tsaaydum pa'ajk naaj yakpum jem nam ak apajkin jootm; ax ve'em tse'e ni juu'a kyavintókiyut.

³⁹ Pan pan tse'e du'ookp je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e potsnaxy, ka'a tse'e du'uktsojki ux'ook juu' ve'e nam, kux jidu'ume'e vya'añ: “Nuyojk oy xa je'e ve'e juu' ve'e potsnaxy.” Nay ve'empa tse'e je jayu dukatsokta je nam ixpajkun juu' atse'e ntuk'ixp.

6

Ku je ixpajkpatajk duyuktajti je trigo
(Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

¹ To'ke'e je poo'kxtkũn xaaj vye'na, jetse'e je Jesús dutuknajxy je trigo kam maat je y'ixpajkpatajk. Ku ve'e jem ñajxti, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk duyuktajti je trigo jetse'e dvinxajstji jem kya'm, jetse'e dupajkjidi je pyo'ox jetse'e duja'kxti je trigo pajk. ² Van'it tse'e je fariseotajk du'amotutúvidi je Jesús maat je y'ixpajkpatajk:

—¿Tyajxts miitse'e poo'kxtkũn xaaj xtonda juu' ve'e je pava'nun kyayakjajtyp?

³ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—¿Tis, ka'ana miitse'e je Kunuu'kx Jatyán xkotsta juu' ve'e to'k nax tyoonda je David maat je myujatyoo'tajk ku ve'e yu'oo'kjudup vye'na? ⁴ Tajki xa ve'e je David jep je Nte'yam chaptujkp jetse'e dukaaaj je kunuu'kx tsapkaaky, jetse'e dukaaaj, myooyduva tse'e je myujatyoo'tajk. Ax ka'a tse'e je pava'nun duyakjaty jetse'e opyana dukáyut, je tee'tajkji ve'e tuknúvánada. Ta miits je'e ve'e xkotsta, ¿ve'em xaja?

⁵ Jetse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Ax njayejppts atse'e je kutojkũn pan ti ve'e poo'kxtkũn xaaj yaktónup ukpu kayaktónup, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Je yaa'tyajk juu' ve'e xux je y'aka'yun ka'aj
(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

⁶ Jado'k tse'e je poo'kxtkũn xaaj vye'na, jetse'e je Jesús tyajki jep tsaptujkp jetse'e je jayu duyak'ixpujk. Jep tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e xux je y'aka'yun ka'aj. ⁷ Jep tse'e vye'niduva je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk maat je fariseotajkta, y'ixtupts je'e ve'e pan yakjotkada'akupe'e je Jesús je jayu ku ve'e poo'kxtkũn xaaj vye'na, ve'em tse'e y'o'yixjadat vintso ve'e dunuxa'aadat kux ka'a ve'e dukutyún je'e je pyava'nunda. ⁸ Ax ñuja'vipts je'e ve'e je Jesús vintso ve'e vyinmayda. Van'it tse'e dunujmi je jayu juu' ve'e xux je y'aka'yun ka'aj:

—Tena jets minu yaja ya jayu vyinkujkta.

Van'it tse'e je jayu ñujkx joma ve'e tyukna'muxji. ⁹ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dunujmi:

—To'kts atse'e je ayook n'amotutúvava'añ. ¿Juu' tse'e je pava'nun yakjajtyp jetse'e poo'kxtkũn xaaj je jayu dutónut: je'e juu' ve'e oy ukpu je'e juu' ve'e ka óyap, ku ve'e je jayu duyakjoojntykat ukpu ku ve'e je jayu duyak'oo'kut?

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús dvin'ix'apitsumkujx je jáyuda, jetse'e je pa'am jayu dunujmi:

—Yakyajkxu je mka'aj.

Van'it tse'e je pa'am jayu je kya'aj duyakyajkxy jetse'e jyotkadaakni.

¹¹ Ax ooy tse'e tyun'ejkjidi je cho'oxpajkpada jetse'e ñay'amotutúvijidi to'k jado'k pan vintso ve'e kudutonda je Jesús.

Ku je Jesús dvin'ix'apitsumkujx je ñumakmejtsk kukátsivada
(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

¹² Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem tonun viinm tsapkojtspa. Tsonaxy tse'e chapkajts. ¹³ Ku ve'e je it jyajtk, van'it tse'e duyaaxjidi je y'ixpajkpatajk, ñumakmejtsk tse'e dvin'ix'apitsumkujx, je'e tse'e tyukxaajjidi kukátsivada. ¹⁴ Ya'a tse'e je xyaajta: Simón juu' ve'e tyukxaajji Pedro, jets je y'uts Andrés, Santiago jets Juan, Felipe jets Bartolomé, ¹⁵ Mateo jets Tomás, Santiago juu' ve'e je Alfeo je myajntk, Simón juu' ve'e je cananista partido dummaat y'ijit, ¹⁶ Judas

juu' ve'e je Santiago je myajntk, jets Judas Iscariote, juu' ve'e je Jesús dupaamnup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjüdup.

*Ku je Jesús je numay jayu duyak'ixpujk
(Mt. 4.23-25)*

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk vyajntkti jem tonun viinm jetse'e tyaandi jem joy it kajxm. Jem tse'e vye'niduva numay je jayu juu' ve'e tsoo'ndu jem jerusaleenit kyajpun kajxm jets viijnk tsov juu' ve'e jem judéait y'it jootm. Jempa tse'e juu' ve'e tsoo'nduva jem tiirovit jets sidoonit y'it jootmda. Je'ets je'e ve'e ñuje'ydu kux y'amotunaxuvaandupe'e je Jesús jets je'e ve'e duyakjotkada'akut je pya'am jáyuda. ¹⁸ Jem tse'e pan pan jatye'e jem jya'vin kajxm da je ko'oyjáyuvap; pyajki tse'e je ko'oyjáyuvapta. ¹⁹ Nujom tse'e je jayu dutonuva'anda je Jesús kux je'e ve'e nujom je jayu duyakjotkadaak maat je myakkín.

*Pan pan jaty xoonda pan pan jaty ka xoonaapta
(Mt. 5.1-12)*

²⁰ Van'it tse'e je Jesús duvin'ix je y'ixpajkpatajk jetse'e dunuujmidi:

—Xoon xa miitse'eda, ayooova jáyuda, m'ittapts miitse'e jem je Nte'yam y'am kya'm.

²¹ Xoon xa miitse'eda pan pan jatye'e uxym yu'oo'kjüdup, m'ittapts miitse'e ku'ux.

Xoon xa miitse'eda pan pan jatye'e uxym yaaxtup, mxoonduktapts miitse'e ux'ook.

²² Xoon xa miitse'eda ku ve'e je jayu mmu'ékjada mmujot'ánjada kuxe'e ats xjaanchjávada, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, ku ve'e je jayu apuk mpámjada, mvinkojtspétjada, jets ku ve'e mjávajada ax jo'n ko'oy jayu kum'ijtti. ²³ Xoondúka tse'e ooy ku ve'e ve'em myaktonda, kux myakmooydinupe'e je maja o'yin jem tsapjootm. Ve'em je'e ve'e je jyujpit jayu dutoonduva je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta.

²⁴ Ayooov xa ve'e miits je mjootta pan pan jatye'e kumeenda, mxoojntktuts miitse'e yaja taav.

²⁵ Ayooov xa ve'e miits je mjootta pan pan jatye'e ku'uxta, myu'oo'kjadapts miitse'e ux'ook.

Ayooov xa ve'e miits je mjootta pan pan jatye'e uxym xoojntktup, msaachvinma'yunyaaxtinuups miitse'e ux'ook.

²⁶ Ayooov xa ve'e miits je mjootta ku ve'e je jayu anañujoma mkukótsajada, kux ve'eme'e je jyujpit jayu dukukojsidi pan pan jatye'e natyijjüdu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada.

*“Tsokta je jayu pan pane'e mtso'oxpajkjüdup”
(Mt. 5.38-48; 7.12)*

²⁷ Ax nujom tse'e miitsta pan pan jatye'e atse'e uxym x'amotunajxtup, jidu'umts atse'e nva'añ: Tsokta je jayu pan pane'e mmu'ejkjüdup. Oj tse'e xtoojnjadat pan pane'e mkatsojkiüdup. ²⁸ eñukótsada pan pane'e mko'oñukojsijidup. Nutsapkotsta pan pane'e mvinkojtspejtjüdup. ²⁹ Pan pane'e m'akupa'kxijidup to'k ado'om aaj, mooyduvats jado'k ado'om jetse'e mjaa'k'akupa'kxajadat. Pan pan tse'e mpajkuxjüdup je mvituni'kx, masooktuvats jetse'e je mvitupa'tk mpajkuxjüdup. ³⁰ Pan m'amótujüdup tse'e je jayu juu', ax mmo'odap tse'e. Pan mpajkuxjüdup tse'e juu' miitse'e mje'eidup, ka'a tse'e x'amótudat jetse'e mmooyumpijtdinuvat. ³¹ Pan vintso xa ve'e xtsokta jetse'e je jayu mto'nuxjadat, ve'emts miits je'e ve'e xtoojnjiduvat.

³² 'Pan je'ejyji xa miitse'e mtsojktup je jayu juu' miitse'e mtsojktudup, ¿ti o'yints miitse'e mtoondup? Je ko'oy jayu paat xa ve'e ve'em jyátukada. ³³ Ax pan je'ejyjis miitse'e je maa'yun mtoojnidup juu' miitse'e je maa'yun mto'nuxjudup, ¿ti o'yints miitse'e mtoondup? Je ko'oy jayu paat xa ve'e ve'em jyátukada. ³⁴ Ax pan je'ejyji tse'e juu' m'anuu'kxmooydup pan pane'e m'a'ixtup jetse'e mmoyumpijtidinuvat, ¿ti o'yints miitse'e mtoondup? Kux natyuk'anoo'kxjuduvap xa ve'e juu' je ko'oy jáyuda jetse'e ñay'a'ixjada jetse'e juu' ñamyoyumpijtidinuvat. ³⁵ Tsokta pan pan jatye'e mtso'oxpajktudup, oy tse'e xtoojnajat jetse'e xmo'odat juu', ka'a tse'e x'a'ixtat jetse'e mmoyumpijtidinuvat, kux ve'em xa ve'e je maja o'yin xjayéptat jem tsapjootm, je Nte'yam je y'ónukts miitse'e m'ittat. Kux je Nte'yam tse'e je maa'yun to'nuxjudup je ko'oy jáyuda jets pan pan jatye'e je kukojsun dukamooydup je Nte'yam. ³⁶ Jayéptats miitse'e je tukmo'tun, ve'em ax jo'n je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, je'e tse'e je tukmo'tun dujayeppp.

*Ka'a uu'm je jayu ntokimpayo'yumdat
(Mt. 7.1-5)*

³⁷ 'Ka'ats miitse'e je jayu xtokimpayo'oydat, ve'em tse'e je Nte'yam mkatokimpayo'yjuduvat. Ka'ats miitse'e je jayu xtokimpámdat, ve'em tse'e je Nte'yam mkatokimpaaajmjuduvat. Mee'kxjada je tyókinda pan pan jatye'e mto'nuxjudup juu' ve'e ka óyap, ve'em tse'e je Nte'yam mto'kinmee'kxjuduvat. ³⁸ Mo'oda je jayu juu', ve'em tse'e je Nte'yam mmo'ojadat nuyojk, ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e kijpxtup je oy kijpxun maat, tsu'kx, ojts, atajp ako'op. Pan oy xa ve'e je mjáyuvinda je mjoojn-tykinda, mjaa'kyakmo'odap tse'e juu' nuyojk.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús ya tukmu'a'ixmojkin vya'nuxjidi:

—¿Óyap n'ite'e jetse'e je viints jayu je myuviints jayu dupavítsut? Pan ve'em xa ve'e kuy'it, va'an numejtsk tse'e najkx tyun'avívupada jep jótup. ⁴⁰ Ni to'ka ve'e je ixpajkpa dukanumaja ax jo'n je'e juu' ve'e yak'ixpajkjudup; óyam tse'e vye'ema, pan taamp xa ve'e jep je ixpajkpa kyuvajkpetse'e dujayepp jem jya'vin kajxm je ixpajkun juu' ve'e tuk'ixjudup, jyayeppapts je'e ve'e je majin ax jo'n je yak'ixpajkpa.

⁴¹ '¿Vintsos je'e ve'e y'o'yixjut je'e juu' ve'e je maja tokin dumaat jetse'e duputákat je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a juu' ve'e vee'nji je tokin dumaat? Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e jep vyiimp to'k je kup juu' ve'e va'ajts maj jetse'e dutsak jetse'e duputákat je y'uts juu' ve'e je pi'k po'ox tuyintákaja. ⁴² Van'it tse'e je y'uts dunuujma: “Va'an áts duyakpítsumu je pi'k po'ox juu' ve'e jep mviimp.” ¡Mejts'aaj mejtsjoot xa je'e ve'e juu' ve'e je maja tokin dumaat! Yaknuva'ache'e too'vajkpetse'e dutsak je maja tokin juu' ve'e jyayeppp, van'itnum tse'e y'o'yixjut jetse'e duputákat je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a juu' ve'e vee'nji je tokin dumaat.

*Yaknuja'vips je'e ve'e je kup vintsq ve'e tyama
(Mt. 7.17-20; 12.34-35)*

⁴³ 'Ka'a xa ve'e ti oy kup juu' ve'e duyakta'mip je ko'oy ju'kx; ka'ava tse'e ti ko'oy kup juu' ve'e duyakta'mip je oy ju'kx. ⁴⁴ Je tyaaajm kajxe'e yaknujava pan vintsq ve'e je kup. Ka'a tse'e je higo taajm ka'a tse'e je tsaaydum taajm yaktuk jem ápit kajxm. ⁴⁵ Je oy jayu, oyts je'e ve'e juu' dukats kux ijtpe'e jem jya'vin kajxm je y'oy je'e; ax je ko'oy jayu, ka óyapts je'e ve'e juu' dukats kux

ijtp'e jem jya'vin kajxm je ky'o'oy je'e. Juu' xa ve'e je jayu kyajtsp, jemts je'e ve'e jya'vin kajxm cha'a'n.

Je tajk juu' ve'e tsoo'ntk jeja tsakujx jets je tajk juu' ve'e tsoo'ntk jem naxviinmji

(Mt. 7.24-27)

⁴⁶ ¿Tyajxts ats miitse'e xtija: "Vintsán, Vintsán"?, ax ka'a tse'e xtonda juu' ats miitse'e nvaajnjidup. ⁴⁷ Ūxyam ats miitse'e nvaajnjadat vintso je'e ve'e je jayu juu' atse'e xnumiimp, juu' atse'e x'amotunajxp jetse'e dutún juu' atse'e nkajtsp. ⁴⁸ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e to'k je tajk dupaam. Ax too'vajkp tse'e dutaji kaak jetse'e dutsoo'ntk je tajk jeja tsakujx. Ku tse'e je nakom ñajxy, jetse'e ojts mak̄k je tajk dupati'its, ka'a tse'e y'o'yixju vintso ve'e duxinut̄ kux jeja ve'e tsakujx je tajk choo'ntk. ⁴⁹ Ax je jayu juu' atse'e x'amotunajxp jetse'e dukatún juu' atse'e nkajtsp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e dukataji joma ve'e dutsoo'ntk je tyajk, jem̄ji ve'e naxviinm dupuujm. Ku tse'e je nakom ñajxy, jetse'e ojts mak̄k je tajk dupati'its, játyjts je'e ve'e kyítuni. Vintokikajxts je'e ve'e.

7

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je tojpa je vyintsán je tyoempa

(Mt. 8.5-13)

¹ Ku ve'e je Jesús dumukojtskujx je numay jayu, van'it tse'e tyajki jem capernaumit kyajpun jootm. ² Jem tse'e vye'na to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk. Qoy tse'e dutuntsak y'ijt to'k je tyoempa juu' ve'e pajkjuv, oo'kun ámanits je'e ve'e vye'na. ³ Ku tse'e je tojpatajk je vyintsán je kats dumotj jets jeme'e je Jesús vye'na, van'it tse'e dukejx je israeejlit je myújit jáyuda juu' ve'e dumunoo'kxtuktap je Jesús jetse'e ñunajxjxut jetse'e je toempa duyakjotkada'akut. ⁴ Ku tse'e jye'ydi joma ve'e je Jesús, van'it tse'e dumunoo'kxtkti. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e je tojpatajk je vyintsán je maa'yun xtoojnat ⁵ kux ooyts je'e ve'e uu'm je njáyuvamda dutuntsak jetse'e duyakjapyaajmji aats je ntsaptajk.

⁶ Van'it tse'e je Jesús dumaadi je jáyuda. Ax ku tse'e támani vye'nada joma ve'e je tajk, van'it tse'e je tojpa tajk je vyintsán dukejx je jayu juu' ve'e myaantayja'vijidup jetse'e ojts je Jesús dunaajmada:

—Vintsán, kadi ve'em xpayo'oy jetse'e mmínut yam ats ntak'am, kux ka'a xa atse'e nvinmachju jetse'e yap ats ntujkp ntákát. ⁷ Je'e kajxts atse'e tunkanayjavaja jets atse'e viinm mits nmunajxkut. Koojyji mits va'anú jetse'e jyotkada'akut ats je ntoempa, ax jotkada'akupts je'e ve'e. ⁸ Kux jem xa ve'e pan atse'e xyakkutojkjip; jempa tse'e ats je ntojpa juu' atse'e nyakkutojkjivap. Ku atse'e to'k nmuujma jetse'e ñajxkut, najkxpts je'e ve'e; ku atse'e jado'k nmuujma jetse'e myínut, miimpts je'e ve'e; ku atse'e je ntoempa juu' ntukpava'añ, tyuumpsts je'e ve'e.

⁹ Ku tse'e je Jesús du'amotunajxy, atuva atoki tse'e yaktaajnji je kats juu' ve'e je tojpatajk je vyintsán kyejx. Van'it tse'e vya'kumpijit jetse'e dunuujmi je numay jayu juu' ve'e panajkxjudup:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets yaja nujom israeejlit y'it jaat, ni to'ka atse'e tunkapaa'ty juu' atse'e xjaanchja'vip ax jo'n to'k je jayu juu' atse'e xnukejxip.

¹⁰ Ku ve'e je kukátsiva vyimpjittini jem tyak'am, jotkada'akyani tse'e dupaattini je tojpatajk je vyintsán je tyoempa.

Ku je Jesús duyakjoojntypajknuva to'k je ku'aa'k ta'axtajk je myajntk

11 Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem naiinit kyajpun kajxm. Jem tse'e je y'ixpajkpatajk jets je numay jayu myujatyoo'ajada. 12 Ku ve'e je Jesús dumutami je pats aka'a joma ve'e je naiinit jayu duyaknaa'tojkkáxta je kyajpunda, van'it tse'e du'ix jets jeme'e duka'anajkxta yaknaxtajkiva to'k je oo'kpa, je ku'aa'k ta'axtajks je'e ve'e je myajntk, to'kamts je'e ve'e dumajntka. Qooyts je'e ve'e je myukukajpun jayu tyunmujatyoo'ajada. 13 Ku tse'e je Maja Vintsán du'ix je ku'aa'k ta'axtajk, jetse'e dutukma't, van'it tse'e dunuujmi:

—Kadi mya'axy.

14 Van'it tse'e jyaa'ktámi, jetse'e dutaajn je ka'yun, jetse'e yo'y'atúvidi je jayu juu' ve'e dupakaaydup. Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je oo'kpa:

—Átse'e vaamp, pojtkni.

15 Je jayu juu' ve'e aa'kani ukve'nip, pojtknu tse'e jetse'e y'ajxtkni, jetse'e kyojtspajknuva. Van'it tse'e je Jesús dutukkatájkini je tyaak. 16 Ku ve'e du'ixti je numay jayu, májum aa'k tse'e dutunt'atúvidi jetse'e je Nte'yam duyakmájidi duyakjaanchidi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Ka'adam xa ve'e je Nte'yam dujaa'tyóki je jyayu.

17 Ax ya'a tse'e juu' ve'e je Jesús tyoon, va'kxtk tse'e je ayook. Yaknuja'vits je'e ve'e jem nujom judéait y'it jootm jets je naax je kajpun juu' ve'e tamanaat.

*Je'eda pan pan jatye'e je Yalnapejtpa Juan kyejx
(Mt. 11.2-19)*

18 Ku ve'e ve'em tyoojnji kyojtsji, van'it tse'e je Yalnapejtpa Juan je y'ixpajkpatajk tyukmumaajntykjidi nujom juu' jatye'e je Jesús tyoon kyojts. 19 Van'it tse'e numejtsk je y'ixpajkpa dyaaxji jetse'e dunuujmide jetse'e najkx je Jesús du'amotutúvada pan je'em je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, uk pan yak'a'ixupnum je'e ve'e. 20 Ku tse'e jye'ydi joma ve'e je Jesús, van'it tse'e vyaandi:

—Je Yalnapejtpa Juan aatse'e xkejxp jets aats mitse'e n'amotutúvat pan je Criistovam mitse'e, uk pan n'a'ixupnum aats je'e vine'e.

21 Ku tse'e jye'ydi, yakjotkadaakyp tse'e vye'na je Jesús numay je jayu, je pa'am dutuknuvaatsni je jayu jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpitsumni jem je jayu jya'vin kajxmda, nay ve'empa tse'e je viints jayu duyakvin'ixpajkni.

22 Ax jidu'um tse'e je Jesús je kukátsiva du'atsaajv:

—Najkxu xtukmumaaydukta je Juan juu' ve'e úxyam m'ixtup mmótudup. Tukmumaaydukta vintso ve'e je viints jayu vyin'ixpakta, je úxket jayu oy yo'pyáka, ñuva'atsjada je pa'am pan pan jatye'e leprapajkjudup, je nat jayu myotupakta, jyoojntypajkkinuva pan pan jatye'e aa'kanda, jets vintso ve'e je ayoo'va jayu yaktuknujava je oy kats je oy ayook. 23 Xoon xa je'e ve'eda pan pan jaty áts'e ijtp xjaanchja'vidup.

24 Ku ve'e je Yalnapejtpa Juan je y'ixpajkpa ñajkxtini, van'it tse'e je Jesús je numay jayu dunuujmide je Yalnapejtpa Juan kajx. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ku miitse'e mnajkxti joma ve'e kyapantsuuna, ¿tits miitse'e ojts x'ixta? ¿To'k vine'e je jayu juu' ve'e mejtsvinmaayp, juu' ve'e ijtp ax jo'n to'k je kapy juu' ve'e oyvintsova pojuyo'yp? 25 Pan ka je'e kajxape'e mnajkxti, ¿tits miitse'e ojts x'ixta? ¿To'k vine'e je jayu juu' ve'e va'ajts oy xax? Mnuja'vidup xa miitse'e jets jem je yakkutojka tyak'am je'e ve'eda juu' ve'e va'ajts oy naxyojxjudup jetse'e oy ñaajk'ítjada. 26 Pan ka je'e kajxape'e mnajkxti, ¿tits miitse'e ojts x'ixta? ¿To'k vine'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa? Ax je'e tse'e. Ve'emts áts miitse'e nnaajmada jets jyaa'knumájip je'e ve'e nujojck je

Yaknapejtpa Juan jets ka'a ve'e pan viijnk je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa.
 27 Je Yaknapejtpa Juan xa je'e ve'e juu' ve'e jidu'um je Kunuu'kx Jatyán y'ava'nip:

Nkejxp xa atse'e je nyakkatsuyo'yva juu' ve'e mvintoo'vákajap,
 je'e tse'e myak'o'yixjup je too' joma ve'e mnáxut.
 Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

28 Ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets nujom je jayu juu' ve'e joojntykidu jets juu' ve'e uxyam joojntykidup, ni pana tse'e dukanumaja ax jo'n je Yaknapejtpa Juan; ax jyaa'knumájipts je'e ve'e ni ka'a je Juan jyapana juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam y'am kya'm —jidu'um tse'e je Jesús vyaajñ.

29 Ax ku tse'e je Yaknapejtpa Juan je jayu duyaknapejt, van'it tse'e je numay jayu maat je kupa'mun pakmojkpada du'amotunajxti juu' ve'e kyojts, kyuvajktu tse'e jets pyaatyp y'akeeguipe'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp jets je'e ve'e dutóndat, yaknuke'xnatajkidu tse'e ku ve'e ñapejtti je Yaknapejtpa Juan je ñapejtun kajx. 30 Ax je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk, ka'ats je'e ve'e dukuvajkti juu' ve'e je Nte'yam tukmutsojkjudu, je'e kajx tse'e kyayaknapejtjidi.

31 Van'it tse'e je Maja Vintsán jyaa'kvaajñ:

—Ya'ats atse'e ntukmu'a'ixmojkidup je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup. 32 Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je pi'k ónyuk juu' ve'e ajxtktup koo'yiva jep ma'y jaatp jetse'e dunaajmada je myujatyoo'da: “Njavinxooxtu ve'e taav jetse'e ml'ésttat, ka'a tse'e tum'etsta; njatukvin'aavdu tse'e taav je tsaachvinma'yun uv jetse'e mya'axtat, ka'a tse'e tumya'axta.” 33 Miin xa ve'e je Yaknapejtpa Juan, ka'a tse'e je tsapkaaky dukaajy, ka'a tse'e je tsaaydum pa'ajk naaj du'uuk; ax ve'emts miitse'e mva'anda jets jeme'e jyavín kajxm je ko'oyjáyuvap. 34 Van'itts atse'e nmiimpa, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, kaapy ookp atse'e, jets miitse'e mva'anda jets munuyojk atse'e nkay n'uu'k jets nmaatnayja'vijidup atse'e je kupa'mun pakmojkpada jets je viijnk tókinax jáyuda. 35 Ax je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam myooyp je vijin je kejun, ñuja'vidinupts je'e ve'e jets pyaatyp y'akeegup je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump kyajtsp.

Ku je Jesús vye'na jep je fariseo Simón tyak'ap

36 To'k nax tse'e to'k je fariseo dūvaajv je Jesús jetse'e ojts dumaatkáy jem tyak'am. Van'it tse'e ñujkx je Jesús jetse'e dumaatnayxy kaayva. 37 Ku tse'e dunuja'vi to'k je ta'axtajk juu' ve'e tókinax jayu, juu' ve'e jémit kukajpun, jets jeme'e je Jesús vye'na jem je fariseo tyak'am, van'it tse'e dukaajin to'k je poo'p tsaaj apajkin juu' ve'e je pa'ajk xoo'kpa naaj dumaat, jetse'e je Jesús dununujkx. 38 Ku ve'e jy'e'y jep je Jesús ñaadup tsov, van'it tse'e yaaxy, je vyinnaaj tse'e tyuknuta'kxi je Jesús je tyek, jetse'e je vyaajy dutukpo'ttaatsni, jetse'e je tyek dutsuu'kx, jetse'e je pa'ajk xoo'kpa naaj duppaajmji. 39 Ku tse'e je kutajk du'ix jets ti ve'e je ta'axtajk tyuump, van'it tse'e ñaña'muxji: “Pan je'em ya'a ve'e kuy'it je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, kudunujávats ya'a ve'e vintso ya'a ve'e jyáyuva pane'e toojnjup majtsjup, kux tókinax jayu xa ya'a ve'e xi ta'axtajk.” 40 Van'it tse'e je Jesús je fariseo dunuujmji:

—Simón, jepe'e juu' atse'e nkotsuvaampy.

Van'it tse'e je fariseo y'atsaajv:

—Yak'ixpajkpa, kotsu n'it.

41 Jetse'e je Jesús vyaajñ:

—Numejtsk xa ve'e je yaa'tyajk to'k je yakmeen'anoo'kxpa dumuyójada y'ijit. To'k tse'e myuyójaja y'ijit mugooxk mókupx je denario meen jets jado'k

vujxtkupxuk majk. ⁴² Ka'a tse'e y'o'yixjada vintso ve'e dumukuvéttat. Van'it tse'e je yakmeen'anoo'kxpa myee'kxuxjidi je vojta. Nukótsuts n'it, ¿pane'e nuyojk dutsojpk je yakmeen'anoo'kxpa?

⁴³ Van'it tse'e je Simón y'atsaajv:

—Ve'em xa atse'e ntij jets je'e ve'e juu' ve'e nuyojk je meen duyójip y'ijt.

Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Oy xa ve'e xtij.

⁴⁴ Van'it tse'e je Jesús duvin'ix je ta'axtajk, jetse'e je Simón dunujmi:

—¿M'ixpe'e ya ta'axtajk? Ku xa atse'e yaja mtujk tuntaka, ka'ats atse'e je mtsoxk naaj tuxma'a jets atse'e ya ntek taa kumpuj; ax ya ta'axtajk, je vyinnaajts ats ya'a ve'e tuxtukpakuj jetse'e tuduyaktu'uts maat je vyaajy.

⁴⁵ Ka'ats ats mitse'e tuxtsuu'kx; ax jets ya'a, ka'anats ya'a ve'e ats ya ntek dutsoo'kx'atúva ku ve'e tutyaka. ⁴⁶ Ni ka'avats atse'e yam nkuvajkm tuxpuujmja je olivos aceite; ax pyaajmjits ya'a ve'e taav je pa'ajk xoo'kpa naaj ats ya ntek. ⁴⁷ Ax je'e kajxts ats mitse'e nnuujma, óyam ya'a ve'e ooy tyuntokinaxjáyuva tuy'it, je tsojkun tse'e juu' ve'e jyajejpp, je'e tse'e duyaknuke'xnatajkip jets ta ve'e je Nte'yam tyokinmee'kxju. Je jayu juu' ve'e yuu'nam yaktokinmee'kxp, yuu'namts je'e ve'e je tsojkun dujayep.

⁴⁸ Van'it tse'e dunujmi je ta'axtajk:

—Mee'kx tse'e je mtokin tyañ.

⁴⁹ Van'it tse'e je javyaa'kxtajk ñavyaajnidi:

—¿Pants ya'a ve'e ya jayu ñatyiju jets ya'a ve'e je jayu dutokinmee'kx?

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús dunujminuva je ta'axtajk:

—Je Nte'yame'e tumyaksá'akju kux atse'e tuxjaanchjáva. Najkxni mits oy aaj oy joot.

8

Je ta'axtajkta juu' ve'e duputajkidup y'ijt je Jesús

¹ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je Jesús ñajxy tyajki jem may kajpun kajxm je mújit je muutskit, jetse'e je jayu dutuk'ix je oy kats je oy ayook, je'e tse'e tyuk'ixp vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm; mujatyoo'ijidup tse'e vye'na je ñumakmejtsk ixpajkpatajk. ² Jempa tse'e je ta'axtajkta juu' ve'e mujatyoo'ijidu, je'e juu' ve'e je Jesús yakpítsumuxjidinu je ko'oyjáyuvap jem jya'vin kajxmda jetse'e duyakjotkadaakni juu' ve'e pajkpuv ijttu. Nuto'k tse'e je'eda je María Magdalena, jeme'e jya'vin kajxm y'ijt nuvuxtojtk je ko'oyjáyuvap; ³ jado'k tse'e je Juana; jado'k tse'e je Chuza je ñuda'ax, je Chuza juu' ve'e duyakkutojkip je toompatajk jep je Herodes tyujkp; jado'k tse'e je Susana; jets je viijnk ta'axtajkta juu' ve'e putajkidup y'ijt maat je joojntykin juu' ve'e y'ixtup jyajejptup.

Je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9)

⁴ Numay tse'e je jayu choo'ndi jem kyajpun kajxmda jetse'e je Jesús najkx du'ixta. Ku ve'e je numay jayu ñay'amojkijidi, van'it tse'e je Jesús vya'nuxjidi ya tukmu'a'ixmojkin:

⁵ —To'k xa ve'e je jayu taamt vajpa chaa'n. Ku tse'e duvuj je taamt, jem tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja too' kujk. Van'it tse'e je jayu dutuktee'ndi jetse'e je jeyva tánuk dupiivdini. ⁶ Jempa tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja tsakujx joma ve'e peji je naax. Ku ve'e távani myux vye'na, taatsnu tse'e je'e kajx ku ve'e je naax kyanika. ⁷ Jempa tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja ápit akujk. Van'it tse'e je ápit yee'k jetse'e dukoo'k'ítumooyni je oy ojs jetse'e yee'kut. ⁸ Nay jempa

tse'e juu' ve'e naxkãdaak jeja oy naxkujx. Je'e tse'e ta'mi. Jem tse'e juu' ve'e naajkma'yiju mókuxp taajm.

Van'it tse'e je Jesús makk kyajts:

—Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta.

Je'e pan tyajx kajxe'e je tukmu'a'ixmojkin yakpuujm
(Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12)

⁹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk y'amotutúvijidi pan vintso ve'e yakkojtsva'ach juu' ve'e tyukmu'a'ixmojki. ¹⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je Nte'yam tse'e mtuknuja'vijidup vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm; ax ka'a tse'e je Nte'yam tyuknujávajada je'eda juu' ve'e uu'm maat ka'ijttup. Je'e kajxts ats je'e ve'e ntukmukotsta je tukmu'a'ixmojkin maat kux jya'ixtup xa je'e ve'e juu' atse'e ntuump, ka'a tse'e duvinjávada, jyah'amotunajxtupts je'e ve'e juu' atse'e nkajtsp, ka'a tse'e duvinmótuda.

Ku je Jesús dukojtsvaach je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20)

¹¹ Ax jidu'um tse'e ya tukmu'a'ixmojkin yakkojtsva'ach. Ve'em xa je'e ve'e je taamt ax jo'n je Nte'yam je kyats je y'ayook. ¹² Jeja tse'e too' kujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je Nte'yam je kyats je y'ayook. Van'it tse'e jye'ya je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta jetse'e dupajkjini jem jya'vin kajxm je kats je ayook juu' ve'e yakvaajniju jets ka'a ve'e dujaanchjávadat, ve'em tse'e dukajayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹³ Jeja tse'e tsakujx joma ve'e peji je naax, joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je Nte'yam je kyats je y'ayook jetse'e dukuvakta je xoojntkun maat, jyaanchja'vidup tse'e ku ve'e vee'n ya it ñaxy. Ax ku tse'e je ko'oyjáyuvap du'ix vintso ve'e duyaktokintóndat, van'it tse'e dukoo'kmaja paamdini je kats je ayook juu' ve'e y'amotunajxtup. ¹⁴ Jeja tse'e ápit akujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook du'amotunajxtup. Ku ve'e ya it ñaxy, je'e tse'e ooy tyunvinmaaydup je naxviijnít je'e, chojktup tse'e jetse'e kumeen y'ittat, jetse'e xoojntkp ñaajk'ituva'anjada. Je Nte'yam je kyats je y'ayook juu' ve'e y'amotunajxtu, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je taamt juu' ve'e jeja ápit jaat yakvaj jetse'e kyata'mi. ¹⁵ Ax jeja tse'e oy naxkujx joma ve'e je taamt yakvuj jetse'e ñaajkma'yiji, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook du'amotunajxtup jetse'e dumaja pamda je oy aaj je oy joot maat jets je tuv jáyuvín maat. Je yuj vinma'yun maat tse'e je jyáyuvín je jyoojntykin vyimpitta ax jo'n je Nte'yam tyukmutsókjada.

Je ta'kxpa tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 5.14-16; Mr. 4.21-25)

¹⁶ Ni pana xa ve'e je ta'kxpa dukana'ak jetse'e juu' dutuknaxjóput ukpu jep maaajntkun pa'tkup duyó'otsut; ña'kp je'e ve'e jetse'e kajxm dupum jetse'e ve'em dukuta'kxut anañujoma je jayu juu' ve'e tajkidup jep tujkp. ¹⁷ Nay ve'empa tse'e, ka'a xa ve'e tii juu' ve'e yu'uts jetse'e ux'ook kyanuke'xnata'kat, ka'a tse'e tii juu' ve'e kayaknuja'vip jetse'e ux'ook je jayu dukunjavat.

¹⁸ Payo'oyda oy juu' ve'e m'amotunajxtup. Pan pan tse'e juu' dumaat, jaa'kyakmo'op tse'e; jets pan pan tse'e juu' yuu'n vee'n dumaat, yakpajkinup tse'e nujom.

Je'e juu' ve'e je Jesús tyaakja'vip
(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús je tyaak jets je y'utsatajk jye'ydi joma ve'e je'e; ka'a tse'e y'o'yixjidi vintso ve'e ðuvinkutámadat kux numaye'e je jayu ooy tyunve'na. ²⁰ Van'it tse'e je Jesús je jayu vya'nuxji:

—Uxep xa ve'e tak'laagup je mtaak jets je m'utsatajk, mitse'e myakkotsuvaajnjudup.

²¹ Van'it tse'e y'atsaajv:

—Pan pan jaty xa ve'e du'amotunajxtup je Nte'yam je kyats je y'ayook jetse'e dukutyonda, je'ets atse'e nja'vidup ax jo'n ats je n'uts je n'ajch kuy'ijiti, jets ats je n'uts je ntsa'a, jets ats je ntaak.

Ku je Jesús duyak'atuvi je makp poj
(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

²² To'k nax tse'e je Jesús tyajki jem barco jootm maat je y'ixpajkpatajk, jetse'e dunuujmidi:

—Ja'mda jem jado'k ado'om napa'am.

Jetse'e ñajkxti. ²³ Yo'ydup tse'e vye'nada jetse'e je Jesús myanajxy. Van'it tse'e makp pyoj'ukvaajñ jetse'e je naaj kyajxmpojtuk jetse'e tyajki jem barco jootm. Ojts'ukvaannup tse'e vye'na, jave'e'n jyakunajxni, ²⁴ van'it tse'e duyoxjti je Jesús, jetse'e dunuujmidi:

—jYak'ixpajkpa! jYak'ixpajkpa! jKunajxumdinuptam xa ve'e na'aakp!

Van'it tse'e je Jesús jyotvij jetse'e dutuknuujmi je poj jets je naaj. Van'it tse'e je poj y'atuvi jetse'e je naaj tyu'ujkajty. ²⁵ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—¿Tyajxse'e je jaanchja'vin xkajayepa?

Tsa'kidup tse'e jetse'e atuva atoki tyuntaandi je y'ixpajkpatajk, jetse'e ñay'amotutúvijidi:

—¿Vintsoš ya'a vine'e ya jayu je makkin ooy dutunjayep? je poj paat je naaj paat tse'e dupava'añ, ax katsupajkjjudup tse'e!

Ku je Jesús duyakpítsum je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxm
(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

²⁶ Van'it tse'e choo'ndi jem galiléait y'it jootm jetse'e jye'ydi jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am jem gadaarait y'it jootm. ²⁷ Ku tse'e je Jesús pyítsum jem barco jootm, van'it tse'e vyinkutámiji to'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem tso kukajpunip; jékanits je'e ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap, jékani tse'e kyanaxyaxju. Ka'ats je'e ve'e jep tujkp chuuna; jepe'e aajntkup tyun'it joma ve'e je oo'kpa ñaxtákada. ²⁸ Ku ve'e ðu'ix je Jesús, van'it tse'e ðuvinkoxkteni, jetse'e makp dunuujmi:

—¿Ti katsts uu'me'e njayeypump?, Jesús. Je'e xa mitse'e je y'Onuk, je Nte'yam, juu' ve'e dunukajxmikajxp. Nmunoo'kxtkpts ats mitse'e jets atse'e kadi xtsaachtún.

²⁹ Ve'em tse'e vyaajñ kux pyavaampye'e je Jesús je ko'oyjáyuvap jetse'e pyítsumnit. May náxanits je'e ve'e je ko'oyjáyuvap tyukkoo'yaja vye'na, nay ve'empa tse'e cadenatsum jem kya'm jets jem tyékum je jayu jyayak'itju; ax vinnaajknáxts je'e ve'e jyayaktsum, ve'emts je'e ve'e dutukpojtkúx je cadena jetse'e je ko'oyjáyuvap yaknajkxjini joma ve'e kyapantsuuna. ³⁰ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúviji:

—¿Tise'e mxaaj?

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Miijl Am atse'e nxaaj.

Je'e kajxts je'e ve'e ve'em vyaajñ kux numaye'e je ko'oyjáyuvap tutyuntuktajkijini vye'na. ³¹ Ax je ko'oyjáyuvap tse'e dumunoo'kxtktu je Jesús jetse'e kadi pyakéxjada jep kaak jótup. ³² Jem tse'e tonun viinm vye'niduva numay je keem jya'kxta. Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap dumunoo'kxtkti je Jesús jetse'e myaso'okjadat jetse'e najkx je keem dutuktákada. Yakjajtuxjudu tse'e je Jesús. ³³ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap pyítsumdini jem je yaa'tyajk jya'vin kajxm jetse'e je keem dutuktajkidi. Van'it tse'e nujom je keem kyuusnomdi jem tonun viinm jetse'e y'ano'midi jem maja na'akaya jootm. Jep tse'e ñax'oo'kkajxtini.

³⁴ Ku tse'e je keem ixpa du'ixti jets vintso ve'e juu' jaty jyajty, tsa'kidu tse'e. Jatyji tse'e ñajkxti jem kajpun kajxm jetse'e du'ava'nidi juu' ve'e toojnu kojtsju. ³⁵ Van'it tse'e je numay jayu pyítsumdi, jetse'e najkx du'ixta pan ti ve'e tutyunju tukyatsju. Ku tse'e jye'ydi joma ve'e je Jesús, jem tse'e dupaatti je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap tuy'it. Jemts je'e ve'e chüuna je Jesús je tyek mutam, xáxani jets óyani je vyinma'yun. Tsa'kidu tse'e je jáyuda ku ve'e du'ixti. ³⁶ Pan pan jatye'e du'ixtu pan vintso ve'e je Jesús duyakjotkadaaky je jayu, vyaajnjudu tse'e je jayu juu' ve'e je'ydu. ³⁷ Van'it tse'e nujom je jémit jayu ooy tyuntsa'kidi, je'e kajx tse'e dumunoo'kxtkti je Jesús jetse'e jem choo'nnit. Van'it tse'e je Jesús tyajki jem barco jootm jetse'e vyimpijtni jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am. ³⁸ Je yaa'tyajk juu' ve'e je ko'oyjáyuvap jem jya'vin kajxm tuy'it, jyamunoo'kxtk tse'e je Jesús jetse'e kuduyakjaty jetse'e kudumaadi. Van'it tse'e je Jesús ña'muxji jetse'e tyánut. Jidu'um tse'e vyaajñ:

³⁹ —Vimpijtni jem mtak'am jets avana ti maa'yune'e je Nte'yam tumto'nuxju.

Van'it tse'e ñujkx je yaa'tyajk jetse'e je kajpun duvaajnijkujx nujom juu' ve'e je Jesús tyoon je'e kajx.

Je Jairo je ñaax jets je ta'axtajk juu' ve'e je Jesús je vyit dutoon
(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

⁴⁰ Ku tse'e je Jesús jye'ynuva jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am, jem tse'e numay je jayu ooy tyun'a'ixjidini vye'na, ooye'e tyunxoondukta ku ve'e jye'ya. ⁴¹ Van'it tse'e to'k je yaa'tyajk jye'y juu' ve'e jep tsaptujkp dunuvintsánip, Jairo ve'e xyaaj. Van'it tse'e je Jesús dvincoxkteni jetse'e dumunoo'kxtk jetse'e jem tyak'am ñajkxut ⁴² kux jeme'e to'k je ñaax juu' ve'e makmejtsk joojnt jo'n ve'nip, to'kamts je'e ve'e dunaaxa, oo'kun ámanits je'e ve'e vye'na. Ku tse'e je Jesús ñujkx, numay tse'e je jayu tyumpanajkxji jetse'e tyunyak'atijmojtkni.

⁴³ Jem tse'e numay jayu akojkm ñajkxpa to'k je ta'axtajk juu' ve'e makmejtsk joojntni dujajejpp je vinnujkxju pa'am, távani tse'e je tso'yivatajk dutukmujokyajxni nujom juu' ve'e y'ixp jyajejpp, ni pana tse'e kya'o'yixji jetse'e yakjotkada'akjut. ⁴⁴ Van'it tse'e jep naadup tsöv je Jesús je vyitupaa'v dutoojnji. Tun jatyji tse'e y'atúvini je vinnujkxju pa'am.

⁴⁵ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—¿Pants atse'e tuxtán?

Ku tse'e ni pana dukakuvujk, van'it tse'e je Pedro jets je myujatyoo'da vyaandi:

—Yak'ixpajkpa, ya numay jayu xa mitse'e m'atijmojkjup, ¡jetse'e x'amotutuva pan pane'e tumtanju!

⁴⁶ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Jeja xa ve'e je jayu pan pan atse'e tuxtán, kux nja'vi atse'e taav jets ta atse'e je nma'kin nyaktún.

⁴⁷ Ku tse'e je ta'axtajk ñajja'viji jets nuke'xnatáka ve'e tyaajñ, van'it tse'e tyuntsa'kini jetse'e nunmíppnup dununujkx je Jesús, jetse'e dUVinkoxkteni, jetse'e jeja je numay jayu vyinkujk du'ava'ni jets tyajxe'e dutaajñ jets vintso ve'e tun jatyi jyotkadaakni. ⁴⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Mjotkadaaknu xa ve'e taav je'e kajx ku atse'e tuxjaanchjáva. Najkxni oy aaj oy joot.

⁴⁹ Kojtspna tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e to'k je jayu jye'y, jem tse'e je Jairo tyak'am cha'a'n, jetse'e je Jairo dunuujmi:

—Távani xa ve'e je mnaax y'aa'k. Kadi xjaa'k'atsu'ux ya yak'ixpajkpa.

⁵⁰ Ku tse'e je Jesús du'amotunajxy, van'it tse'e vyaajñ:

—Kadi mtsa'aga. Koojyji xa atse'e xjaanchjávat jetse'e je mnaax jyotkadaaknit.

⁵¹ Ku tse'e jye'ydi joma ve'e je tajk, ni pana tse'e je Jesús dukayakjajtji jetse'e dumaattákat, je Peedroji ve'e, je Santiago, je Juan, jets je kiix ónuk je tyee' je tyaak. ⁵² Tum ñuyaaxtup tum ñutsaachvinmaaydup tse'e je jayu vye'nada je kiix ónuk. Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Kadi mya'axta. Ka'a xa ya'a ve'e ya kiix ónuk y'aa'ka, maapji ya'a ve'e.

⁵³ Yaktukxiik tse'e kux ñuja'vidup je'e ve'e jets aa'kani je'e ve'e vye'na.

⁵⁴ Van'it tse'e je Jesús je kiix ónuk je kya'aj dukoojnuk, jetse'e makk kyajts, jetse'e dunuujmi:

—Kiix ónuk, pojtukni.

⁵⁵ Van'it tse'e je kiix ónuk jyoojntypajknuva jetse'e jatyi pyojtukni. Van'it tse'e je Jesús vyaajñ jetse'e duyakkádat je kiix ónuk. ⁵⁶ Atuva atoki tse'e je tyee' je tyaak tyuntaandi. Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi jets ni pana ve'e dukavaajnjadat jets ti ve'e tutyunju tukyatsju.

9

Ku je Jesús du'akejxa'kxti je y'ixpajkpatajk ka'amaayva (Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

¹ Van'it tse'e je Jesús duyaknay'amojkiji je ñumakmejtks ixpajkpatajk jetse'e dumoojy je kutojkun jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumdat jem je jayu jya'vin kajxmda jetse'e je jayu dutuknuva'atstat jyajuu'pa'ama juu' ve'e myaatta. ² Van'it tse'e dukejxti ka'amaayva, jetse'e je jayu dutuknujávadat jets chajkpe'e je Nte'yam jetse'e je jayu ñapyaajmjidini jem je'e y'am kya'm, jetse'e duyakjotkada'aktat pan pan jatye'e pajkjudup. ³ Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Ka'a tse'e ti xmutsoo'ndat juu' ve'e m'ajootadap jeja too' aajy, ka'a tse'e xmutsoo'ndat je tajk, ka'a tse'e je apajkin, ka'a tse'e je tsapkaaky, ni ka'ava tse'e je meen. To'k ni'lxji ve'e je mvit xmunajkxtat juu' ve'e mjajejptup. ⁴ Kujyajomatujka tse'e mtákadat, jeja tse'e mnamyáyjadat pan vinxup xaaj ve'e mtanava'anda jem kajpun kajxm. ⁵ Pan joma tse'e je jayu mkakuvákjada, mtsoo'ndinup tse'e jem jetse'e xvinxítat je mtehta jetse'e vyánukut je naxvay juu' ve'e tuxpava'akta jem kyajpun jootm, ve'em tse'e dunuujávadat jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e tyoondup.

⁶ Najkxtuts je'e ve'e jem nujom pi'k kajpun kajxmda, ve'em tse'e duvaajnjada je jayu je oy kats je oy ayook, yakjotkadaaktuvap tse'e pan pan jatye'e pajkjudup jyajomatsova.

*Ku je Yaknapejtpa Juan y'oo'kni
(Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)*

⁷ Ku ve'e je yakkutojka Herodes je kats dumotu ti ve'e je Jesús tyuump, ooy tse'e je vinma'yun dutunjayejp kux jeme'e juu' ve'e vaandup jets joojntypajknuva ve'e je Yaknapejtpa Juan. ⁸ Jempa tse'e pan pane'e vaanduvap jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Elías je'e ve'e, je'e ve'e joojntypajknuva jetse'e ñaajknuke'xnatajkijinuva. Nay jempa tse'e pan pane'e vaanduvap jets joojntypajknuva ve'e je viijnk juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. ⁹ Ax je Herodes tse'e vaan:

—Nyakjayyukpojxjnu xa atse'e je Juan. ¿Pants je'e n'it vine'e juu' atse'e ooy je jayu xtuntukumaaajntyktup?

Yak'ixuvaan tse'e je Jesús.

*Ku je Jesús je jayu duyakkaajy numugooxk miijl naxy
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14)*

¹⁰ Ku ve'e je kukatsivatajk vyimpjittini, van'it tse'e je Jesús duvaajnidi pan ti jatye'e ojts dutonda. Van'it tse'e pyavoojviji jetse'e ñajxkti joma ve'e to'k je apuk it, je betsáidait kajpun mutam. ¹¹ Ku ve'e je numay jayu dunuja'yidi, van'it tse'e dupanajxkti je Jesús. Van'it tse'e kyuvajkjidi, jetse'e vya'nuxjidi vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, jetse'e duyakjotkadaakni pan pan jatye'e pajkjudup.

¹² Ku ve'e tánani je it vye'na, van'it tse'e je Jesús je ñumakmejtsk ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e ña'muxjidi:

—Pakejxtini to'k aaj ya jáyuda jetse'e najkx du'ixtada je kyaaky je tyojkx jem pi'k kajpun kajxmda jets jem kam jootm jets je it joma ve'e pyoo'kxtat, kux ka'xa xa ve'e yaja tii ni tia joma uu'me'e yájada.

¹³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Miitse'e myakkáydap.

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ka'xa xa aatse'e uxyam ntimaada, mugooxkji aatse'e yap je tsapkaaky nmaada jets mejtskji je ajkx. ¿Ukpu najkxp aats vine'e njoy je kaaky je tojkk jetse'e nujom kyáydap?

¹⁴ Ax je jayu tse'e juu' ve'e jem ve'nidup, numugooxk miijl jo'n tse'e y'ijiti je yaa'tyajk. Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je y'ixpajkpada:

—Pajkva'kxtats ya jayu nuvujxtkupxuk majk jaty jo'n jetse'e xyak'ajxtuktat.

¹⁵ Ve'em tse'e dutoondi. Jetse'e nujom y'ajxtkti. ¹⁶ Van'it tse'e je Jesús dukoojnuk mugooxk je tsapkaaky jets mejtsk je ajkx. Van'it tse'e jem tsajm tsö pyat'ix jetse'e je Nte'yam dukukojtsji. Van'it tse'e duyakva'kxy, jetse'e dumooydi je y'ixpajkpatajk, jetse'e je numay jayu dutukvinkuka'yidi. ¹⁷ Ax nujom tse'e je jayu kyaaydi jetse'e kyooxjidi. Ku ve'e je jayu kyakyajxti, van'it tse'e dupakmojktini jamakmejtsk kach je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax.

*Ku je Pedro du'ava'ni jets je Jesús je'e ve'e je Cristo
(Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29)*

¹⁸ To'k nax tse'e je Jesús naaydum chapkajts. Jem tse'e je y'ixpajkpatajk dumaadaa vye'na. Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Vintsose'e je jayu vya'anda, pánuk atse'e?

¹⁹ Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Jem xa ve'e pane'e vaandup jets mitse'e je Yaknapejtpa Juan, jempa tse'e pane'e vaanduvap jets je Elías mitse'e, nay jempa tse'e pane'e vaanduvap

jets mitse'e nuto'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, je'ek tse'e joojntykpajknuva.

²⁰ Van'it tse'e du'amotutúvidi:

—Jets mii'tsta, ¿vintsots mii'tse'e mvaanduva jets pan atse'e?

Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Mits xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

Ku je Jesús du'ava'ni je y'oo'kun

(Mt. 16.20-28; Mr. 8.30-9.1)

²¹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dutukpavaandi jets ni pana ve'e dukavaajnjadat jets je'e je'e ve'e je Cristo. ²² Jetse'e dunuujmidi:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jets atse'e ooy ntuntsaachpaatut. Ka'ats atse'e xkuváktat ve'e je israeelit je myújit jáyuda, je tee'tajk je vyintsanda, jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk. Xyak'oo'ktapts atse'e je jayu; ax joojntykpajknuvaps atse'e kufoojk xaaj, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

²³ Van'it tse'e dunuujmidi nujom je jáyuda:

—Pan pan xa ve'e dutsojkp jetse'e y'ijtnit ats maat, va'an tse'e dumasokkajxni je y'avintsot vinma'yun, jetse'e jóvum xaaj je jyoot je jya'vin dumákkpámüt jetse'e chaachpaatut ax jo'n je jayu juu' ve'e je y'oo'kun du'anajkxip ku ve'e je cryuuz dupaku'u, jets atse'e xpamiinnit. ²⁴ Kux pan pan xa atse'e xkajaanchja'vip kuxe'e dutsa'aga jetse'e y'oo'kut, ka'ats je'e ve'e dujayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax pan pants atse'e ijtp xjaanchja'vip, óyame'e y'oo'kut ats kajx, je'e tse'e dujayejnpun je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²⁵ Ni vinxupa xa je'e ve'e je jayu kyato'nuxjüt ku ve'e duje'eikáxut nujom ya naxviijnit it jetse'e vyintókiyüt je jayu je jyoot je jya'vin. ²⁶ Kux pan pan xa atse'e xtuktsó'otyoomp jetse'e ats je nkats je n'ayook dutuktsó'otyoompa, ntuktsó'otyoompaps ats je'e ve'e ku atse'e nminnuvat ats je nmajin maat, ats je nTee' je myajin maat, jets je va'ajts ángeles je myajin maat. ²⁷ Tyúvam xa atse'e nva'añ jets jeja ve'e je jáyuda juu' ve'e yaja ijttup jetse'e kya'oo'ktat pan ka'ana ve'e du'ixta je Nte'yam je kyutojkun myin.

Ku je Jesús tyikts jetse'e y'ajaj y'atu'kx

(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

²⁸ Toodojtuk xaaj jo'nani tse'e je it ñaxy vye'na ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e ñujkx tsapkojtspa, je'e tse'e duvovutsoo'n je Pedro, je Santiago, maat je Juan. Van'it tse'e pyejiti joma ve'e to'k je kopk. ²⁹ Tsapkojtsp tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e je vyiiin je y'aa'j tyikts jetse'e je vyit ojts tyumpoo'pikúx jetse'e y'ajaj y'atu'kx. ³⁰ Van'it tse'e vya'kke'xti numejtsk je yaa'tyajk jetse'e dumaatnakyojtsjidi je Jesús. Je Moisés jets je Eliás je'e ve'e ijttu. ³¹ Naa'vittjudupts je'e ve'e je tsapjootmit majin; je'ets je'e ve'e kyojststup ku ve'e je Jesús y'oo'kut jem Jerusalén. ³² Manajxtu tse'e je Pedro maat je myujatyoo'tajk. Ku tse'e jyotvijti, van'it tse'e du'ixti je Jesús je myajin maat jets janumejtsk je yaa'tyajk juu' ve'e je Jesús myaatténidup. ³³ Najkxtinup tse'e vye'nada numejtsk je jayu, van'it tse'e je Pedro dunuujmi je Jesús:

—Yak'ixpajkpa, oy xa je'e ve'e ku aats'e'e yaja n'it. Va'ants aats dupumu toojk je pi'k ojts atyajk: to'k mits mje'e, jets to'k je Moisés jye'e, jets jado'k je Eliás jye'e.

Ax ka'a tse'e je Pedro dunujava pan ti ve'e kyajtsp. ³⁴ Kojtspna tse'e vye'na ku ve'e to'k pak je vínuts ñuje'yjidi jetse'e yo'tsjidi. Ax tsá'kidu tse'e

je ixpajkpatajk ku ve'e yo'ts'ukvaajnidi je vínuts. ³⁵ Jep tse'e vínuts akujkp myotu to'k je ayook. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ya'a xa ve'e ats je n'Onuk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp. Amotunaxta juu' ve'e kyajtsp.

³⁶ Ku ve'e je ayook y'atuvi, van'it tse'e du'ixti jets naaydume'e je Jesús vye'nini; ama'at tse'e tyaandi. Ka'a tse'e dupanvaajnidi juu' ve'e y'ixtu, van'itnume'e ku ve'e je Jesús jyoojntykpaiknuva.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap

(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

³⁷ Je ku'óxit tse'e, jeme'e kopk viinm kyadaaktini vye'na, van'it tse'e numay je jayu je Jesús du'anajkxidi. ³⁸ Jem tse'e numay jayu akojkm to'k je yaa'tyajk vye'na juu' ve'e makk dumukojs je Jesús, jetse'e vyaajñ:

—Yak'ixpajkpa, ixu to'k aaj ats je nmajntk kux je'ejyji ve'e to'k ats nmajntkip. ³⁹ Ax to'k tse'e je ko'oyjáyuvap ats je n'ónuk dumach jetse'e duyakya'axy, jetse'e duxituyo'oy jetse'e jep ats je n'ónuk y'avup pyítsum je aa'pk. Ax tsaachpaatp tse'e ats je n'ónuk, ka'a tse'e je ko'oyjáyuvap myaso'okuva'añju. ⁴⁰ Távani xa atse'e njamunoo'kxtukta ya m'ixpajkpatajk jetse'e duyakpitsumdat je ko'oyjáyuvap, ax ka'a tse'e y'o'yixjidi.

⁴¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—iMiits xa je'e ve'eda juu' ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vidup jets ka vintúvap je'e ve'e juu' ve'e mtoondup! ¿Joma vaatts atse'e njaa'kja'ítut miits maatta jetse'e njaa'kjamuténadat? Yakminu je m'ónuk.

⁴² Ax ku tse'e je mix ónuk duyaknajkxti jeja je Jesús vyinkujk, van'it tse'e je ko'oyjáyuvap yakkítuji jetse'e xyituyo'yji. Van'it tse'e je Jesús dutuknuujmi je ko'oyjáyuvap jetse'e duyakjotkadaakni je mix ónuk, jetse'e je tyee' dutukkatajkinuva. ⁴³ Ax nujomda tse'e je jayu atuva atoki je Nte'yam je myajin dutuktaandi.

Ku je Jesús je y'oo'kun du'ava'ninuva

(Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

Atuva atókina tse'e vye'nada je jayu maat juu' ve'e je Jesús tyuump, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

⁴⁴ —Amotunaxta oy juu' atse'e nkotsuvaampy, ka'a tse'e xjaa'tyókidat. Yakpámup xa atse'e jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup, ats, je Jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

⁴⁵ Ax ka'ats je'e ve'e duvinmótudi je y'ixpajkpatajk juu' ve'e je Jesús kyajtsp kux kyayaknuke'xnatajkipnume'e vye'na jetse'e duvinmótudat; tsá'kidup tse'e jetse'e du'amotutúvi'óyadat pan vintso ve'e dutij.

Je'e juu' ve'e dunumájip

(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

⁴⁶ Van'it tse'e je ixpajkpatajk ñakyojtsvintsov'ukvaajnidi pan pane'e dunumajikajxp aje'ejyjida. ⁴⁷ Ku ve'e je Jesús dunuja'vi vintso ve'e vyinmayda, van'it tse'e dupuujm jeja pya'ayi to'k je pi'k ónuk, ⁴⁸ jetse'e dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Je jayu pan pane'e oy jayu napyaaajmjup maat to'k je pi'k ónuk ax jo'n ya'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapyumju ats maat. Ax je jayu pan pane'e oy jayu napyaaajmjup ats maat, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapyumju maat je'e pan atse'e xkejxp. Kux pan pan xa ve'e miitsta naajkpi'kikajxjup, je'ets je'e ve'e juu' ve'e dunumájip.

*“Pan pan xa ve'e xkatso'oxpajkumdup, uu'm maattats je'e ve'e”
(Mr. 9.38-40)*

⁴⁹ Van'it tse'e je Juan ña'muxji:

—Yak'ixpajkpa, n'ix aatse'e to'k je jayu juu' ve'e mits je mxaaj dukojtspaatp jetse'e duyakpítsum jem je jayu jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap; ax ve'emts aats je'e ve'e nnuujma jets ka'a ve'e ve'em jyátukat, je'e kajx ku ve'e uu'm maatta kyavidut.

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Ka'a xa miitse'e ve'em kuxnuujmidi, kux pan pan xa ve'e xkatso'oxpajkumdup, uu'm maattats je'e ve'e.

Ku je Jesús dutuknuujmi je Santiago maat je Juan

⁵¹ Ku ve'e tyámini vye'na jetse'e je Jesús chajpejtnit, van'it tse'e je makk aaj je makk joot dupuujm jetse'e jem Jerusalén ñajkx. ⁵² Kyejx tse'e je kyukátsivada jetse'e vyintoo'vákajadat. Ax je'e tse'e je'ydu joma ve'e to'k je pi'k kajpun juu' ve'e jem samaariait y'it jootm. Jem tse'e duja'ixtidi je it joma ve'e je Jesús kuñamyaajji. ⁵³ Ax ka'a tse'e je jémit jayu dutsojkti jetse'e jem tyánut kux y'ixtupe'e jets jeme'e Jerusalén ñajkxta. ⁵⁴ Ku ve'e ve'em du'ixti numejtsk je y'ixpajkpa, je Juan maat je Santiago, van'it tse'e je Jesús dunuujmidi:

—Maja Vintsán, ¿mtsajkpe'e jets aatse'e je Nte'yam n'amótuvut jetse'e je jaajn duyakkustákat jem tsajviinm jets ya'a ve'e kyutókidat?

⁵⁵ Van'it tse'e je Jesús vyin'ixjidi jetse'e tyukna'muxjidi. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa miitse'e xnujávada ti vinma'yune'e mjayejptup, kux ka óyap je'e ve'e juu' ve'e mtonumpituvaandup. ⁵⁶ Ka je'ep xa atse'e nnumiimp jets atse'e je jayu nyakkutókiyut, je'e ve'e jets atse'e je jayu nyaktso'okut, ats, je Jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

Van'it tse'e ñajkxti joma ve'e jado'k je pi'k kajpun.

*Nutoojk je jayu juu' ve'e je Jesús dupanajkxuvaandu
(Mt. 8.19-22)*

⁵⁷ Jeja tse'e too' aajj vye'nada, van'it tse'e je Jesús to'k je yaa'tyajk ña'muxji: —Mpanajkxuvaampy xa ats mitse'e pan joma ve'e mnujkx.

⁵⁸ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Jep xa ve'e je vaax je y'aajntk joma je'e ve'e chuuna, jempa tse'e je jeyyva tánuk je pye'en, ax ats, je Jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, ni je'ets atse'e xka'ijtja joma atse'e ya nkuvajk nko'okut.

⁵⁹ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi jado'k je jayu:

—Pamiinni ats.

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Vintsán, masoqkk ats to'k aaj jets atse'e je ntee' nyaknaxtákat, van'litts ats mitse'e mpanajkxniit.

⁶⁰ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Je'eda pan pan jatye'e dukajajejptup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, va'an tse'e duyaknaxtákada je y'oo'kpada; jets mits, najkxuts jetse'e je jayu xvaajnjat vintso ve'e y'ijttiniit jem je Nte'yam y'am kya'm.

⁶¹ Van'it tse'e jado'k ña'muxjuva:

—Mpanajkxuvaampy xa ats mitse'e. Masoqkk ats to'k aaj jets atse'e too'vajkp najkx du'avana jem njan'am ntak'am.

⁶² Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan pane'e ijtp ax jo'n je jayu juu' ve'e je kaaj yo'on ka'aj dumajtsp, van'it tse'e y'ixumpit ku ve'e yu'uj, ka'ats je'e ve'e duvinmachju jetse'e y'itut jem je Nte'yam y'am kya'm.

10

Ku je Jesús du'akejxva'kxy nutoogupxuk majk je y'ixpajkpatajk

¹Távani tse'e je Maja Vintsán ve'em vya'añ vye'na, van'it tse'e duvinkaajjananutoogupxuk majk je y'ixpajkpatajk jetse'e numejtsk jaty dukejx juu' ve'e vintoo'vákajadap jeja nujom kajpun kujx joma je'e ve'e ñajkxut. ²Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Ooy xa ve'e je jayu juu' ve'e dukah'amotunajxtupna je oy kats je oy ayook. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je trigo taajm juu' ve'e pakmojkip. Ax nu'eejyi tse'e je toompada. Je'e kajx tse'e, amótuda je Kam je Vyintsán jetse'e je toompa dujaa'kkéxut jetse'e je jayu dutuknujávadat je oy kats je oy ayook.

³Najkxtats miits. Mpakejxtup xa ats miitse'e jetse'e m'ittat ax jo'n je carnero ónukta juu' ve'e najxtup jeja numay lobo akujk. ⁴Ka'a tse'e xpavítstat je m'apajkinda, ka'a tse'e xpavítstat je mmeenda, ni ka'ava tse'e je mka'ajkta. Ka'a tse'e mtánadat jeja too' aajy ku ve'e je jayu xkojtspo'o'kxtat. ⁵Ku ve'e jep tujkp mtákadat, kojtspo'o'kxtats jidu'um: “Je Nte'yam je y'oy joot maat tse'e y'ijttinit pan pan jatye'e tsuunidup yaja tujk.” ⁶Pan mkuvajkjjudup tse'e je oy joot maat, mo'ojadaps je'e ve'e je Nte'yam je'e je y'oy joot. Ax pan ka'a tse'e mkuvákjada, vaajnjada tse'e je jayu jets ka'a ve'e je Nte'yam myo'ojadat je y'oy joot. ⁷Jyajomatujka tse'e mtákadat, jeja tse'e mnamyáyjdat jetse'e xkáydat m'oo'ktat juu' ve'e myakmo'odap. Tukkaadaakjdupts je'e ve'e je jayu jetse'e mmo'ojadat je mtukjoojntykinda, kux je toompa, vyinmajtsjup je'e ve'e jetse'e yakmujóyut. Ka'a tse'e tajkm tajkm mkáydat. ⁸Ku ve'e mtákadat jem kajpun jootm joma ve'e myakkuváktat, mkáydap m'oo'ktap tse'e pan ti ve'e myakmooydup, ⁹yakjotkada'akta pan pan jatye'e pajkjjudup aajnjudup jem, jetse'e xnaajmadat: “Je Nte'yam xa ve'e myaaxujjudup jetse'e m'ijttinit jem y'am kya'm.” ¹⁰Ax pan mtajkidup tse'e jem kajpun jootm jetse'e mkayakkuvakta, najkxtats jeja tyoo' aajy jetse'e je jayu xnaajmadat:

¹¹“Nvinxijtp aatse'e ya ntek jets aatse'e mpujkja ya ñaxvay juu' ve'e yaja miits mkajpun kujxta aats tumpava'aky, ve'em tse'e je nuja'vin xjayéptat jets ka'a ve'e mnapyámjada jem je Nte'yam y'am kya'm. Ax nujávada tse'e jets távani ve'e je Nte'yam myaaxujjada jetse'e m'ijttinit jem y'am kya'm.” ¹²Ve'emts atse'e nva'añ jets ku ve'e dupaantit je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit, nuyojk tse'e je tsaachpaatun yakmooydinit je jayu juu' ve'e jem kajpun kajxm tsuunidup jets ni ka'a ve'e je sodómaít jáyuda.

Je'eda pan pan jatye'e dukakatsupajktup je Nte'yam (Mt. 11.20-24)

¹³‘iAyoov xa ve'e miits je mjootta, coraziinit jáyuda! ¡Ayoov xa ve'e miits je mjoottava, betsáidait jáyuda! Pan kuyaktuujn xa ve'e jem tiirovit jets sidoonit kyajpun kajxmnda je majin juu' atse'e yaja ntuump uxayam paat miits maatta, kuvyinmayumpijttinits je'e ve'e, kudumasoo'ktinits je'e ve'e je ky'o'oy joojntykinda, kuduyaknuke'xnatajkidits je'e ve'e jets ñutsaachvinmaaydupe'e je tyókinda ku ve'e je koompa yo'tspa vit kuñatyukxo'xjidi jetse'e kuñapya'muxjidi je jaajm jem ñi'kxmnda kyojmnda. ¹⁴Ku ve'e dupaantit je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit, nuyojk tse'e je tsaachpaatun myakmooydinit jets ni ka'a ve'e je jayu juu' ve'e tsuunidup jem tiirovit jets sidoonit kyajpun kajxmnda. ¹⁵Jets miitsta,

capernaamit jáyuda, ¿ve'eme'e mvinmayda jets mtsajpéttape'e? Ax ka'a tse'e, myakpakejxtinupe'e jem joma ve'e je it juu' ve'e dunu'ava'tikajxp.

¹⁶ 'Pan pan xa miitse'e mkats'amotunajxjudup, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n atse'e kuxkats'amotunajxti. Pan pants miitse'e mkakuvajkjjudup, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n atse'e kuxkakuvajkti. Ax pan pan jatys atse'e xkakuvajktup, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kudukakuvajkti je'e pan atse'e xkejxp.

Ku vyimpjittini je nutoogupxuk majk ixpajkpada

¹⁷ Ku ve'e vyimpjittini je nutoogupxuk majk ixpajkpada, van'it tse'e dunuujmidi je Jesús:

—Maja Vintsán, ku xa aatse'e mits je mxaaj nkojtsppaa'ty, je ko'oyjáyuvap paats aatse'e xkatsupajktup.

¹⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—N'ix xa atse'e je Satanás kyusvívup, jeme'e tsapjootm chaan' ax jo'n to'k je vítsuk ñaxkada'aky. ¹⁹ Atsts miitse'e nmooydu je kutojkun jetse'e xtuktee'ndat je tsaan' jets je kaa'pyk, je'e paat jetse'e xyakkutojkdad je Satanás viinm, je'e juu' ve'e je Nte'yam dutso'oxpajkp. Ka'ats miitse'e ti mjátjadat mnáxjadat. ²⁰ Oyam tse'e vye'ema, ka je'e kajxyap tse'e mxoondúktat kuxe'e je ko'oyjáyuvap mkatsapákdada, je'e miitse'e nuyojk mtukxoondúktap kux javyétani ve'e je mxaajta jem tsapjootm.

Ku je Jesús xyoojntk

(Mt. 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Ku tse'e van'it, jetse'e je Jesús xyoojntk je Espíritu Santo kajx, jetse'e vyaajñ:

—Tata, mits xa ve'e mka'mikujxp je tsapjootmit it jets ya naxviinjnit it. Nkukojsjip ats mitse'e kux je jayu juu' ve'e je pi'k ónuk jo'n ijttup, je'ets mitse'e mtuknuja'vidu juu' ve'e myo'tsju je'eda pan pan jatye'e natyijjudup kuvij jáyuda jets juu' ve'e ooy juu' jaty dutunnuja'vidup. Ve'em tse'e, Tata, kux ve'em xa mitse'e xtsak.

²² Nujom xa atse'e je nTee' xtukkatajkikujx. Ni pana xa atse'e xka'ixa; ats je nTee'ji atse'e x'ixa. Ax ni pana tse'e duka'ixaiva ats je nTee'; atsjí ve'e n'ixa, ats, je'e je y'Onuk, jets je'eda pan pan jaty atse'e ntsajkp jets atse'e je nTee' ntuk'ixut.

²³ Van'it tse'e dūvin'ixti je y'ixpajkpatajk jetse'e dunuujmidi aje'ejyjida:

—Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je vyiijn dutuk'ixtup juu' miitse'e uxyam m'ixtup, ²⁴ kux ve'em xa ats miitse'e nvaajnjada jets numaye'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka jets numaye'e je yakkutojka daja'ixuvaandi juu' miitse'e uxyam m'ixtup, ax ka'ats je'e ve'e du'ixti, jyah'amotunaxuvaanduts je'e ve'e juu' miitse'e uxyam m'amotunajxtup, ax ka'ats je'e ve'e du'amotunajxti.

Je oy samaariait jayu tukmu'a'ixmojkin

²⁵ Van'it tse'e to'k je tsaptujkpit yak'ixpajkpa tyeni jetse'e je Jesús dutukkats'ixti. Jidu'um tse'e du'amotutuvi:

—Yak'ixpajkpa, ¿tis ats vine'e ntónup jets atse'e njajejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

²⁶ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Vintso'e javyet jep je Moisés pyava'nun kujxp? ¿Vintso ve'e xkats?

²⁷ Van'it tse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpa y'atsaajv:

—“Tsokta je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, nujom ja'vin, nujom aaj nujom joot, nujom je mmaju maat, jets nujom je mvinma'yun

maat. Tsojktuvats je mmujantamda je mmutaktamda ve'em ax jo'n viinm mnachokjada.”

²⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Oy xa ve'e tum'atsav. Tonu ve'em jetse'e xjayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

²⁹ Kanatyokimpamuvaaajnjup tse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpa, je'e kajx tse'e vyaajñ:

—¿Pants je'e ve'e ats je nmujantam je nmutaktam?

³⁰ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—To'k nax xa ve'e to'k je jayu jem Jericó ñujkx, jeme'e Jerusalén chaa'n. Jeja tse'e too' aajy kyada'aky vye'na, van'it tse'e je mee'tspa myajtsjidi jetse'e pyajkuxjidi nujom je pyaamduk juu' ve'e myaat vye'na, je vyit paat tse'e pyajkjidu, jetse'e duvojpti, dutsii'kti, jetse'e dumasookti oo'kun amani.

³¹ Ve'em tse'e jyajty jetse'e jem ñajxpa to'k je tee'. Ku tse'e du'ix, jetse'e dujakeek. ³² Nay ve'empa tse'e ñajxpa je tsoq to'k je Leví je chaan je kyooj juu' ve'e duputajkip je tee'tajk. Ku tse'e du'ixpa, nay ve'empa tse'e dujakeekpa.

³³ Ax jem tse'e ñajxpa to'k je samaariait jayu. Ku tse'e du'ix, tyukmo't tse'e.

³⁴ Van'it tse'e dumutami je jayu jetse'e je xya'ajka dutuktso'yi je pa'ajk tsaay-dum naaj jets je olivos aceite. Van'it tse'e je vit dutuknupijt je xya'ajka. Van'it tse'e duyakepejt jem byuurro ni'kxm jetse'e duyaknujix joma ve'e to'k je tajk joma ve'e je jayu myatañ. Jem tse'e to'k tsooj du'ix. ³⁵ Ku tse'e je samaariait jayu choo'nni je kujápit, van'it tse'e duyakpitsum mejtsk je denario meen jetse'e dumoojy je kutajk, jetse'e dunuujmi: “Nvaate'e to'k aaj ya jayu xjaa'kpa'am'ixut. Pan mjaa'kyaktuump tse'e je meen, nmukuvejtnuupts ats mitse'e ku atse'e nvimpijtnuvat.”

³⁶ Van'it tse'e je Jesús je tsaptujkpit yak'ixpajkpa du'amotutuvi:

—¿Pan tse'e mnasja'vip nutoojk ya jayu juu' ve'e oy dumutoon je jayu juu' ve'e yakmee'ts?, ve'em ax jo'n je myujantam je myutaktam oy kudumutuujn jo'n.

³⁷ Van'it tse'e y'atsaajv:

—Aaj, je'e xa ve'e juu' ve'e tukmo'tju.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Najkxni, jetse'e nay ve'em je jayu xtoompat.

Ku je Jesús vye'na jep je Marta jets je María tyak'ap

³⁸ Ku ve'e je Jesús je tyoo' dupajknuva, van'it tse'e tyajki jem pi'k kajpun jootm. Jem tse'e to'k je ta'axtajk juu' ve'e Marta duxaaj, je'e tse'e takmoojyju.

³⁹ Jempa tse'e to'k je y'uts juu' ve'e María duxaaj, je'e tse'e jeja je Jesús vyinkujk ajxtk jetse'e du'amotunaxy juu' ve'e je Jesús kyajtsp. ⁴⁰ Je Marta tse'e duyakkayuvaamp oy je Jesús, je'e tse'e ka'itumoojyup, je'e kajx tse'e je Jesús duvinkutami jetse'e dunuujmi:

—Maja Vintsán, ¿ka'a mitse'e vvinmay vintso atse'e ya n'uts xmasa'ak naaydum maat ya toonk? Naajma to'k aaj jets atse'e min xputaka.

⁴¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Marta, Marta, may viijn je'e ve'e juu' ve'e mvinmaayp jetse'e mv-inma'yunma'aju, ⁴² ax to'k viijn tse'e juu' ve'e mka'ijtuxjup; ya María xa ve'e tuduvinkán juu' ve'e nuyojk oy. Ax ni pana tse'e kyapajkuxjut.

11

*Ku je jayu chapkats
(Mt. 6.9-15; 7.7-11)*

¹ Ku ve'e je Jesús to'k nax chapkojtskujx, van'it tse'e nuto'k je y'ixpajkpa ña'muxji:

—Maja Vintsán, tuk'ixus aats to'k aaj vintso aatse'e ntsapkótsut, ve'em ax jo'n je Yaknapejtpa Juan dutuk'ix je y'ixpajkpatajk.

² Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Ku miitse'e mtsapkótstat, jidu'um tse'e xkótstat:

Aats je nTee',

tsapjootm xa mits jeme'e,

va'ajts aaj va'ajts jootts mitse'e, jetse'e myakvinjávát myakvintsa'agat.

Yakmiinni to'k aaj je mkutojkun.

Ve'em ax jo'n jem tsapjootm tyunju juu' mitse'e mtsajkp,

ve'em tse'e tyoojnjuvat yaja naxviijn.

³ Mooyk aats uxym je kaaky je naaj juu' aatse'e jóvum xaaj ntukjoojntykip.

⁴ Mee'kxjik aats je ntokin,

ve'em ax jo'n aatse'e ntokinmee'kxpa pan pan jaty aatse'e xmutokintoomp.

Kadi aats to'k aaj xmasa'ak jets aatse'e nka'at jem je ko'oyjáyuvap y'am kya'm;

mitsts aatse'e x'ixup xjayé'pup, x'axajtókup,

ve'emts aatse'e xkah'amaadaagat je kyó'oy je'e.

⁵ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—¿Pants miits n'ite'e nuto'k, jetse'e ñajkxut tso'm jo'n jeja je'e tyak'aajy juu' ve'e myaatnayja'vijup jetse'e dunaajmat: “Tuk'anoo'kxus ats to'k aaj toojk je mtsapkaaky?, ⁶ kux to'k xa ve'e juu' atse'e nmaatnayja'vijuvap, je'e tse'e tumyatáñ jeja ats ntak'aajy, ax ka'a tse'e tii ti atse'e nmo'op.”

⁷ Van'it tse'e jepji y'atsaajv tyujkp: “Kadi ats xyakpojtuk kux távani xa atse'e ya ntajk nyak'atojki jets tats atse'e ya n'ónuk nmaatma'vidini; ax ka'ats atse'e x'uk'olyixjini jets ats mitse'e juu' nmo'ot.”

⁸ Ve'emts ats mitse'e nnaajmada jets pojtukup je'e ve'e jetse'e dumo'ot pan ti je'e ve'e chajkp, ka je'e kajxape'e ku ve'e dumaatnayjávaja, je'e kajxe'e jetse'e kadi jyaa'k'atsu'uxju.

⁹ Ax ve'emts ats miitse'e nnaajmada: Amótuda juu' je Nte'yam, jetse'e myakmo'odat; íxtada, jetse'e xpaa'ttat; kojtspoo'kxta jeja tak'aagui, jetse'e je Nte'yam myak'avaatsuxjadat. ¹⁰ Kux pan pan xa ve'e je Nte'yam juu' du'amótup, yakmooyp tse'e; pan pan tse'e juu' du'íxtip, pyaatyp tse'e; pan pan tse'e kojtspoo'kxp jeja tak'aagui, yak'avaatsuxjup tse'e je Nte'yam.

¹¹ Miiista, ónyk tee'da ónyk taakta, ku ve'e je m'ónykta m'amótujadat je tsapkaaky, ¿je tsaaj tse'e mmo'odap? Ku ve'e m'amótujadat je ajkx, ¿je tsaan tse'e mmo'odap? ¹² Ku ve'e m'amótujadat je tseetu'ut, ¿je kaa'pyk tse'e mmo'odap? ¹³ Mjako'oyjáyuvada xa miitse'eda, mnuja'vidup tse'e jetse'e je m'ónykta xmo'odat je y'oy je'e; ax je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, nuyojkts je'e ve'e dumo'ot je Espíritu Santo pan pan jatye'e amótujadup.

Ku je Jesús yaktij jets je ko'oyjáyuvape'e je kutojkun mooyju

(Mt. 12.22-28; Mr. 3.19-26, 30)

¹⁴ Yakpítsumnu tse'e je Jesús jem je yaa'tyajk jya'vin kajxm to'k je ko'oyjáyuvap juu' ve'e je yaa'tyajk oom duyaktaannu. Ku tse'e pyítsumni je ko'oyjáyuvap, van'it tse'e kyojtspajkni je yaa'tyajk. Atuva atoki tse'e tyaandi je numay jayu juu' ve'e du'íxtu. ¹⁵ Ax jem tse'e juu' ve'e vaandu:

—Je Beelzebú, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, je'e xa ya'a ve'e mooyjyup je kutojkun jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumut jem je jayu jya'vin kajxmnda.

16 Jempa tse'e pan pan jatye'e amótujudu to'k je tsajmit nuja'vin, ve'em tse'e dutukkats'ixtada. 17 N'uja'vipts je'e ve'e je Jesús jets ti ve'e vyinmaaydup, je'e kajx tse'e dunuujmidi:

—Nujom tse'e je kutojkun juu' ve'e je jyayu nacho'oxpajkjjudup, vintókiyupts je'e ve'eda. Pan nacho'oxpajkjjudup tse'e je jayu juu' ve'e to'k jaajn to'k tajk, vintókiyvaps je'e ve'e. 18 Nay ve'empa tse'e, pan nacho'oxpajkjjuduups je'e ve'eda pan pan jatye'e ijttup jem je Satanás y'am kya'm, ka'a tse'e je kyutojkun jyejkpat. Je'e kajx xa atse'e ve'em nva'añ kuxe'e miits mva'anda jets je Beelzebú atse'e je kutojkun xmooyp jets atse'e je ko'oyjáyuvap nyakpítsumut jem je jayu jya'vin kajxmda. 19 Pan je'ets atse'e kuxma'a je kutojkun jets atse'e je ko'oyjáyuvap nyakpítsumut jem je jayu jya'vin kajxmda, ¿pan tse'e dumooyp je kutojkun je mjáyuda jetse'e duyakpítsumdat je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda? Je'e kajx tse'e je mjáyuda duyaknuke'xnatakada jets ka'a ve'e oy juu' xpayo'oyda. 20 Ax je Nte'yamts atse'e xmooyp je kutojkun jets atse'e nyakpítsumut je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda, je'e tse'e va'ajts duyaknuke'xnatajkip jeja miits mvinkujkta jets ats kajxe'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm.

*Yakvinkadaak yaknaxkadaak tse'e je Jesús je Satanás
(Mt. 12.29-32; Mr. 3.27-29; Lc. 12.10)*

21 'Ku xa ve'e to'k je tsots yaa'tyajk jep dumaada juu' ve'e natyukkuvaajnjup, jetse'e je tyajk du'ix'it, ka'ats je'e ve'e je pyaamdúk tyijatyju tyinaxyju juu' ve'e jep tyujkp. 22 Ax pan mejtsp tse'e jado'k juu' ve'e nuyojk tsots ni ka'a ve'e je'e, jetse'e du'amaadaaga, van'it tse'e dupujkja nujom juu' ve'e myákkip jetse'e ñatyukkuva'anjut, jetse'e je pyaamdúk duyakva'kxy juu' ve'e pyajkji.

23 Pan pan xa ve'e ats maat ka'ijtp, xtso'oxpajkpts ats je'e ve'e; pan pants atse'e xkamaattoomp, xmutókindoompts ats je'e ve'e.

*Je ko'oyjáyuvap juu' ve'e vimpijtnuvap
(Mt. 12.43-45)*

24 'Ku xa ve'e to'k je ko'oyjáyuvap je jayu dutukva'ach, ve'em tse'e vyimpavídut jem ta'ajts it jootm, y'ixtip tse'e joma ve'e pyoo'kxut. Ka'a tse'e dupaa'ty. Van'it tse'e ña'ña'muxju: "Va'an ats du'avimpijtnuva joma atse'e n'ukpítsum." 25 Ku tse'e vyimpijtnuva, ve'em tse'e je jayu je jya'vin dupaa'ty ax jo'n to'k je tajk juu' ve'e pe'etapúk jets avaatsuva. 26 Van'it tse'e ñajkxnuva jetse'e duyaktsaa'n januvuxtojtuk je myuko'oyjáyuvap juu' jatye'e nuyojk ka óyap jets ka'a ve'e je'e. Van'it tse'e tyajkikáxta tsuuniva jem je jayu jya'vin kajxm. Nuyojk ka óyapts je'e ve'e je jayu tyaannuva jets ka'a ve'e ku ve'e to'k dumaada y'ijtp.

Je'eda pan pan jatye'e xoon

27 Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e to'k je ta'axtajk kyojtspítsum jeja numay jayu akujk. Jidu'um tse'e je Jesús dunuujmi:

—Xoon xa je'e ve'e je ta'axtajk juu' ve'e myakke'xju jetse'e myaktsi'tsji.

28 Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Xoon xa je'e ve'eda nuyojk pan pan jatye'e je Nte'yam je y'ayook du'amotunajxtup jetse'e dukutyonda.

*Ku je ko'oy jayu du'amótudi je maja nuja'vin
(Mt. 12.38-42; Mr. 8.12)*

29 Jaa'knay'amojkijidu tse'e je numay jayu joma ve'e je Jesús. Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Ko'oy jáyuts je'e ve'e je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup, y'amótudup tse'e jetse'e du'ixtat je maja nuja'vin jetse'e ve'em juu' dujaanchjávadat. Ax ka'a tse'e je nuja'vin yakmo'oddat; je nuja'vinji ve'e yakmo'odap juu' ve'e yaktaan je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Jonás. ³⁰ Kux ve'em ax jo'n je Jonás je nuja'vin duyaktaajñ maät je jayu juu' ve'e jem níniveit kyajpun kajxm tsuunidu, ve'emts atse'e je nuja'vin nyaktaajñiduvat maät je jayu juu' ve'e uxyam joojntykidup, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ³¹ Ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit, yaknuke'xnatákaps je'e ve'e je yakkutojkpa ta'axtajk juu' ve'e tsoo'n jem joma ve'e je poj ñujkx jets vvinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup, kux va'ajts jékum je'e ve'e chaa'n jetse'e ojts du'amotunaxy je Salomón je vyijin je kyejun. Ax jeja tse'e to'k yaja juu' ve'e nuyojk dunumájip jets ni ka'a ve'e je Salomón. ³² Ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit, yaknuke'xnatákaps je'e ve'e je jayu juu' ve'e tsuunidu jem níniveit kyajpun kajxm jets vvinmajtsjudup je'e ve'e je tsaachpaatun je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup, kux myasooaktu ve'e je ky'o'oy joojntykinda je níniveit jayu ku ve'e je Jonás tyukka'amaajyjidi je Nte'yam je kyats je y'ayook. Ax jeja tse'e to'k yaja juu' ve'e nuyojk dunumájip jets ni ka'a ve'e je Jonás.

*Ve'em xa ve'e je jayu je vyijin ax jo'n je jayu je jyoot je jya'vin
(Mt. 5.15; 6.22-23)*

³³ Ni pana xa ve'e dukana'ak to'k je ta'kxpa jetse'e dupum joma ve'e yu'uts y'itut ukpu ti dutuknaxjóput, kajxm je'e ve'e dupum jetse'e kyuta'kxjadat pan pan jatye'e tajkidup jep tujkp.

³⁴ Ve'em xa ve'e miits je mviiinda ax jo'n je mjootta je mja'vinda. Pan oy xa ve'e je mviiinda, m'ixtup tse'e oy. Ax pan ma'at tse'e je mviiinda, koo'ts tse'e juu' jaty tyañ. Nay ve'empa tse'e maät je mjootta je mja'vinda. Pan va'ajts tse'e je mjootta je mja'vinda, je y'oy je'e tse'e mtoondup; ax pan m'ajootidup tse'e je ky'o'oy je'e jetse'e vintok m'itta, je ky'o'oy je'e tse'e mtoondup. ³⁵ Mnay'ixjadapts miitse'e jetse'e kyavimpitut ky'o'oy je'e je y'oy je'e juu' ve'e ijtp jem mja'vin kajxmda. ³⁶ Ax pan ijtp tse'e tum je y'oy je'e jem mja'vin kajxmda, tum je y'oy je'e tse'e mtoondup mkojtstup, ve'em tse'e m'ittat ax jo'n je ta'kxpa juu' ve'e je jayu dukuta'kxpa.

*Ku je Jesús dutuknuujmi je fariseotajk jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk
(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)*

³⁷ Ku ve'e je Jesús kyojtskujx, van'it tse'e to'k je fariseo vyoovjvi kaayva jem tyak'am. Van'it tse'e je Jesús tyajki jetse'e ñajxy kaayva. ³⁸ Atuva atoki tse'e je fariseo tyaañ ku ve'e du'ix jets ka'a ve'e je Jesús too'vajkp kyapuj joma vaat je kyatajks ve'em ax jo'n je juppit jayu je pava'nun duyaktaandi. ³⁹ Van'it tse'e je Maja Vintsán ña'muxji:

—Miiista, fariseotajkta, ve'em xa miitse'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e duyakvaatstup jeñi'kxmji je tuk'a'ooguin jets je tuk'atojkxin; ax je jyoot, ojts je'e ve'e juu' ve'e mee'tsmúk jets juu' ve'e je ko'oy to'nun kajx jéjip. ⁴⁰ Ka'a miitse'e oy juu' xpayo'oyda! Ka'a miitse'e xnujávada jets je'e pane'e dupaam juu' ve'e ijtp jeñi'kxm, nay je'ejam tse'e dupaam juu' ve'e jep aku-jkp? ⁴¹ Toonjjada je jayu je y'oy je'e, ve'em tse'e m'ittat ax jo'n je tuk'a'ooguin jets je tuk'atojkxin juu' ve'e to'k ka'ajyji va'ajts ijtp, ka'a jeñi'kxmji.

⁴² Ayooov xa ve'e miits je mjootta, fariseotajkta! Mmooydup xa ve'e je Nte'yam je diezmo je muxo'ojkin paat, ax jo'n je menta, je xoo'kpa ojts, jets juu' jatye'e viijnk aajy ojts; ax ka'a tse'e xmaja pamda vintso ve'e je Nte'yam yaktsak jets vintso ve'e yaktún juu' ve'e pyaatyp y'akeegui. Oy xa je'e ve'e

jetse'e xpámdat je diezmo; ax nuyojk vinkopkts je'e ve'e jetse'e je Nte'yam xtsóktat jetse'e xtóndat juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij.

⁴³ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, fariseotajkta! Mtsojktup xa ve'e jetse'e xtuktsaanadat je tsuujntkun juu' ve'e tum oojyit jep tsaptujkp, mtsojktuvap tse'e jetse'e jeja too' aajj myakkojtspoo'kxxtat je vintsa'kin maat.

⁴⁴ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, mejts'aajta mejtsjootta! Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je it joma ve'e je oo'kpa ñaxtaka. Jeja tse'e je jayu ñaxy; ka'a tse'e dunujávada jets jepe'e je oo'kpa, kux ka'a ve'e kye'ex.

⁴⁵ Van'it tse'e y'atsoojvji to'k je tsaptujkpit yak'ixpajkpa:

—Yak'ixpajkpa, ku xa ve'e ve'em mva'añ, xvinkojtspejtpapts aats mitse'e.

⁴⁶ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—iAyoov xa ve'e miits je mjoottava, tsaptujkpit yak'ixpajkpada! Mpaajmjidup xa ve'e je jayu je pava'nun juu' ve'e va'ajts tso'ox; ax ni vinxupa tse'e xkaputákada jetse'e dukutyóndat je Nte'yam je pyava'nun.

⁴⁷ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta! Mnaypaajmjidup xa ve'e ax jo'n kuxvintsa'kidi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, mnupojtspejttup tse'e je'e je ñaxtajkin itta, je'eda juu' ve'e miits je mjujpit jáyuda yak'oo'ktu.

⁴⁸ Ax ve'emts miitse'e xyaknuke'xnatákada jets mnuja'vidupe'e juu' ve'e je mjujpit jayu tyoondu, m'oyja'vidupts miits je'e ve'e ku je'e ve'e duyak'oo'kti. je'eda xa ve'e duyak'oo'ktu, miitsta tse'e mnupojtspejtjidup je ñaxtajkin itta!

⁴⁹ 'Je Nte'yam je vyijin kajx tse'e vyaajñ: “Ntuknúkékéxtapts ats je'e ve'e ats je n'ayook kojtsnajxpatajkta jets ats je nkukátsivada, yakjomtónnap yaktitóndapts je'e ve'e, jem tse'e juu' ve'e yak'oo'ktuvap.” ⁵⁰ Ax ve'em tse'e je jayu juu' ve'e uxym joojntykidup, y'amótudapts je'e ve'e je Nte'yam jetse'e dunu'atsóvadat je'e je y'oo'kun kajxta je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta ku ve'e ya it choo'ntk jets vintso ve'e myin vyimpet, ⁵¹ van'it ku ve'e je Abel y'aa'k jets je Zacarías paat, je Zacarías juu' ve'e yak'oo'ktu jep maja tsaptaktaagujkp jeja maja tsaptajk jets vojxpejtun itakujk. Je'e kajxts ats miitse'e nnaajmada jets je jáyuda juu' ve'e uxym joojntykidup, myooydinupts je'e ve'e je cuenta jem je Nte'yam vyinkojkm je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajk je y'oo'kun kajxta.

⁵² 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada! Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e dukonyo'tstup je avaatsun juu' ve'e duyak'avaatsp joma ve'e je jayu dvinmótuda je Kunuu'kx Jatyán. Ka'a tse'e jem mtákada, ka'a tse'e xyakajttuva jetse'e tyákadat je jayu juu' ve'e jatakavaandup.

⁵³ Ku ve'e je Jesús ve'em ña'muxjidi, ooy tse'e tyunmujotma'tjidi je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta maat je fariseotajkta. Van'it tse'e dutso'oxpajkti jetse'e du'amotutuvi'ukvaandi pan ti jaty, ⁵⁴ ve'em tse'e du'uktukkáts'ixtidi jetse'e kuy'o'yixjidi vintso ve'e kudunuxa'aidi.

12

Ku je jayu y'it mejts'aaj mejtsjoot

1 Ku ve'e numay ooy je jayu tyunje'myojktini, kamachoovna, tyun-nañutee'njidi tyunnatyuktee'njidi, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmi:

—Ve'em xa ve'e je fariseo je y'ixpajkunda ax jo'n je levadura. Mnay'ixjadapts miitse'e je'e kajxta, kux tuktajkikajxjup xa je'e ve'e je jayu je'e je y'ixpajkun jetse'e je jayu duyakvimpijtpa mejts'aaj mejtsjoot. ² Kux ka'a xa ve'e tii ni tia juu' ve'e uxym kayaknuja'vip jetse'e kyanuke'xnatákata,

ka'a tse'e tii ni tía juu' ve'e ux̄yam yu'uts ijtp jetse'e kyayaknujávát. ³ Je'e kajx tse'e, nujome'e juu' miitse'e tuxkotsta ka je numay jayu maatap, myótuvupts je'e ve'e je numay jayu; jets nujome'e juu' ve'e ayu'uts tuxkotsta jets aku'ü je mtajkta, natyukmumaaydukjadapts je'e ve'e je jayu ixna ke'xna.

Je'e juu' ve'e yaktsa'agap

(Mt. 10.28-31)

⁴ Miits, juu' atse'e nmaatnayja'vijidup, ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets ka'a ve'e xtsa'agadat pan pan jatye'e ka'o'yixjudup jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin duyakvintókiyut. Kux ku xa ve'e je jayu myak'oo'kjadat, ka'a tse'e tii vintso ve'e njaa'kjatónjadat. ⁵ Nojk'óye'e xtsa'agadat juu' ve'e o'yixjup je Nte'yam jetse'e dutónut, je'e tse'e je kutojkun dujayejpp jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin dupajkjinit jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin je ñi'kx je kyopk dupaamnit jem janjootm. Ve'em tse'e, tsa'agada je'e.

⁶ Yaktoo'kp xa ve'e numugooxk je pi'k jeyyva tánuk mejtsk je pi'k meen ónuk, ¿ve'em xaja? Ax ni to'ka tse'e je Nte'yam dukajaa'tyóki je pi'k jeyyva tánuk. ⁷ Machave'e je Nte'yam dujayep to'k to'k je mvaajyta juu' ve'e jem mkuvajkmda. Kádits miits mtsa'agada, mnumájidup xa miitse'eda jets ni ka'a ve'e numay je pi'k jeyyva tánukta.

Je'eda pan pan jatye'e napyaaajmjudup je Jesucristo maat

(Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Ve'emts ats miitse'e nnaajmada: Pan pan xa ve'e napyaaajmjup ats maat jeja je jayu vyinkujk, je'e maatts atse'e nnapyaajmjuvat jem je Nte'yam je ya'angeles vyinkojkm; ⁹ ax pan pan tse'e vaamp jeja je jayu vyinkujk jets ka'a atse'e xjaanchjáva, va'anupts atse'e jem je Nte'yam je ya'angeles vyinkojkmda jets ka átsap je'e ve'e je njayu.

¹⁰ Opyana pan pan atse'e xvinkojtspejtp, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, o'yípts je'e ve'e jetse'e yakmee'kxjat je tyokin. Ax pan pan tse'e je Espíritu Santo dūvinkojtspejtp, ni je vin'itats je'e ve'e kya'óyat jetse'e yakmee'kxjat je tyokin, ni ux̄yama, jets ni van'ita ku ve'e je nam it choo'ndukut.

¹¹ Ku xa miitse'e myakvóvdat jep tsaptujkp ukpu jep kumoon tujkp, ka'ats miitse'e xvinnáydats pan vintso ve'e m'atsóvdat uk pan ti ve'e mkótstap, ¹² kux je Espíritu Santo ve'e mmó'ojadap ti ve'e mkótstap van'it.

Kutsa'aga xa ve'e ooy ku ve'e je jayu je jya'vin dupum joma ve'e je meen

¹³ To'k tse'e juu' ve'e jep numay jayu akujkp ve'nip, je'e tse'e dunuujmi je Jesús:

—Yak'ixpajkpa, naajma to'k aaj ats je n'ajch jets atse'e xmo'ot juu' atse'e xtukkadaakp, je'e juu' ve'e aats je ntee' y'ix jyayejp.

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—¿Pants atse'e xtij tokin payo'yva uk paamdúk yakva'kxpa?

¹⁵ Vaampa tse'e jidu'um:

—Nay'ixjada jetse'e juu' xkanas'ayóvadat, kux ka je'e kajxap xa ve'e je jayu jyoointyka ku ve'e juu' ooy dutun'ix dutunjayep.

¹⁶ Van'it tse'e ya tukmu'a'ixmojkin duvaajnjidi:

—Jem xa ve'e to'k je kumeen jayu y'ijit. Ooy tse'e tyun'o'yi pan ti ve'e ñuyo'oi ñuto'ni. ¹⁷ Van'it tse'e vynnmaajy: “¿Tis ats vine'e ntónup? Ka'a xa ve'e tii joma atse'e njayéput juu' atse'e tumpakmuk.” ¹⁸ Van'it tse'e vyaajñ: “Ta xa atse'e mpayo'oy jets jidu'um atse'e ntónut. Va'an áts duyakkékkuxu ya tajk juu' ve'e muutskit jets atse'e mpámüt juu' ve'e mújit, ax jepts atse'e

njayéput nujom juu' atse'e tumpakmuk. ¹⁹ Van'itts atse'e nnaña'muxjut: Yámani xa atse'e n'ix njayep ooy je paamduk juu' atse'e may xaaj may joojnt ntukjoojntykak. Va'ants ats dupoo'kxni, dukaayni, du'ookni, jets ats duxoojntkni." ²⁰ Ax jidu'um tse'e je Nte'yam ña'muxji: "Mits, ka'a ve'e juu' oy xpayo'oy. Uxyam ya tsooji xa ve'e m'oo'knit. ¿Ax pan tse'e duje'einup juu' ve'e m'ixp mjayejpp?" ²¹ Ax ve'em tse'e jyaty je jayu juu' ve'e je y'avintso o'yinjí dunupajkpejtp juu' jaty yaja naxviijn jetse'e ti o'yin dukajayep jeja je Nte'yam vyinkujk.

Y'ixp jyayejpp tse'e je Nte'yam pan pan jatye'e je y'ónuk
(Mt. 6.25-34)

²² Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Je'e kajxts ats miitse'e nnaajmada, ka'a tse'e xvinmáydát je mkaakya je mnaajta ti ve'e mtukjoojntykadap, ni ka'a tse'e xvinmaayduvat je mvitta je mxoxta juu' ve'e mjayéptap. ²³ Ñumájip tse'e nuyojk ku ve'e je jayu jyojntyka jets ka'a ve'e je kyaaky je ñaaj; ñumájip tse'e nuyojk je jayu je ñi'kx je kyopk jets ka'a ve'e je vyit je xyox. ²⁴ Ixta vintso ve'e je jaa'k kyani'ipta, ka'a tse'e je tyaaajm dupakmoka, ka'a tse'e juu' dumaadada joma ve'e duyak'ittat je tyukjoojntykinda; óyam tse'e vye'ema, yakjoojntykijidupts je'e ve'e je Nte'yam. Kadi xvinmayda, nuyojk xa miitse'e ooy xtunjaa'knumájada jets ni ka'a ve'e je jeyyva tánukta. ²⁵ Jyatunvinmay je'e ve'e, ¿pant miitse'eda juu' ve'e o'yixjup jetse'e ñaajkyónjut jado'k noox? ²⁶ Ax pan ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e ve'em xtóndat juu' ve'e vee'nji, ¿tyajx tse'e xvinmayda oyyuu'a?

²⁷ Ixta vintso ve'e je ojts jaatit puj yee'kta, ka'a tse'e tyonda, ka'a tse'e pyi'itta kyojta; ax ve'emts atse'e nva'añ jets óyame'e je yakkutojkpa Salomón va'ajts tsoj tyunnaxyaxju y'ijit, ka'a tse'e dumuvaal'ty ax jo'n je puj. ²⁸ Pan ve'em tse'e je Nte'yam duyaktsojapuk je aajy je ojts juu' ve'e uxyam yee'kp jetse'e kep je jaajin pyaatjinit, ¿vintsots n'ite'e je Nte'yam mkamo'ojadat pan ti ve'e mnatyukxóxjadap? ¡Vee'nji xa ve'e je Nte'yam xjaanchjávada! ²⁹ Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e xvinmáydát pan joma ve'e xpáktat ti ve'e mkáydap m'oo'ktap, ka'a tse'e jem vinma'yun jootm mnaajk'itjadat, ³⁰ kux je'ejyji ve'e vyinmaaydup pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada. Ax ñuja'vip tse'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, jets ti ve'e chajkp jetse'e ntukjoojntykimdat. ³¹ Ñojk'óye'e xyakvinkópkadat jetse'e m'ijttinit jem je Nte'yam y'am kyám, ve'em tse'e myakmooyduvat juu' ve'e mkáydap m'oo'ktap jets juu' ve'e mnatyukxóxjadap.

Je o'yin juu' ve'e jem tsapjootm
(Mt. 6.19-21)

³² Ka'ats miitse'e mtsa'agadat, miits juu' atse'e xpamiindup je carnero jo'nda, óyam xa miitse'e nu'eeyjida, y'oyja'vipts je'e ve'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, jets jeme'e kyutojkun jootm m'ijttinit. ³³ Too'kkajxtini pan ti ve'e m'ixtup mjayejptup, mooydinit juu' je jayu pan pane'e katih'itjuxjudup, ax ve'em tse'e xjayéptat jem tsapjootm je o'yin juu' ve'e ni je vin'ita katókup kakáxup, joma ve'e je mee'tspa kyatákada jets joma ve'e je tótuk dukatukkaya. ³⁴ Kux pan joma xa ve'e y'it juu' ve'e m'ixtup mjayejptup, nay jeejyam tse'e y'ijtpa je mjootta je mja'vinda.

Tun vinkopk xa ve'e jetse'e apaamduka nnaajk'ijtumjadat

³⁵ Apaamduka ve'e mnaajk'ijttidinit, nakyujoojntykajada, ³⁶ itta ve'em ax jo'n je toompatajk juu' ve'e du'a'ixtup je vyintsanda juu' ve'e tuñujkx jem je navyajjkjuva tyak'am, na'ak tse'e dujayepta je ta'kxpa jets apaamduka tse'e

y'itta ku ve'e vyimpijtnit je vyintsán jetse'e duyak'avaatsjadat je tyak'aka'a ku ve'e kyojtspo'o'kxjadat. ³⁷ Xoõn xa je'e ve'e je toompada pan pan jatye'e yakpaattup joojntyk ku ve'e jye'ynit je vyintsanda. Tyúvam xa atse'e nva'añ, je'e xa ve'e viinm dupattónap je tyoompa jetse'e duyaknáxtat kaayva. ³⁸ Xoõnts je'e ve'e je toompada ku ve'e yakpaattat joojntykta, jyatso'm jo'na ve'e jye'ynit je vyintsanda ukpu jajviip. ³⁹ Ax nujavadats ya'a ve'e: Pan kudunujava xa ve'e je kutajk pan vin'ite'e je mee'tspa tyakava'añ, joojntyk tse'e ñaajk'ítjut jetse'e dukayakjátut jetse'e je tyajk duyak'ava'atsut jetse'e je pyaamdúk yakmee'tsjat. ⁴⁰ Nay ve'empats miitse'eda, apaamdúka tse'e mnaajk'íjtjidinit, kux kavinmaaype'e mve'nadat ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

Je oy ix'ijtpa jets je ko'oy ix'ijtpa
(Mt. 24.45-51)

⁴¹ Van'it tse'e je Pedro y'amotutúviji:

—Maja Vintsán, zaats kajxji ve'e tuxkats ya tukmu'a'ixmojkin, ukpu anañujoma je jayu kajxe'e?

⁴² Van'it tse'e je Maja Vintsán y'atsaajv:

—Je jáyuda juu' ve'e kuvijta jetse'e dutonda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e je toonk oy du'ix'ijtpa jetse'e je vyintsán tyukkatákaja jetse'e du'ix'ítut pan pan jatye'e je ja tyak'aaaj jetse'e duyakkáydat je vyintsán je tyoompa pan vin'ite'e tyukkada'akjada. Van'it tse'e je vyintsán cha'an. ⁴³ Ax ku tse'e je vyintsán jye'yni, van'it tse'e du'ix jets oye'e dukutyún je ayook juu' ve'e yaktaan. Xoõnts je'e ve'e je ix'ijtpa ku ve'e ve'em dutún. ⁴⁴ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets je vyintsane'e tukkatájkikáxjup jetse'e du'ix'ítut nujom juu' jatye'e y'ixp jyayejpp. ⁴⁵ Ka'a xa je'e ve'e vye'ema ax jo'n to'k je ix'ijtpa juu' ve'e dunasja'vip jets tánape'e je vyintsán, jetse'e dujomtún dutitún je vyintsán je tyoompada, jetse'e je mookjuva dumaatkáy dumaat'uu'k. ⁴⁶ Kavinmaayp tse'e vye'nat je xaaj ku ve'e je vyintsán jye'ynit jetse'e ve'em yakkupaadat. Van'it tse'e je vyintsán je tsaachpaatun myo'ojut jetse'e dupámút joma ve'e je jayu juu' ve'e kakatsupajktup.

⁴⁷ Je toompa juu' ve'e dujanuja'vip pan ti ve'e je vyintsán jyatsajkp, jetse'e kyanay'apaamdúkaja, jetse'e kyakatsapuk, ooy tse'e tyunyakvóput. ⁴⁸ Ax je toompa juu' ve'e dukanuja'vip pan ti ve'e je vyintsán chajkp, jetse'e dutún juu' ve'e je tsaachpaatun dujavinmajtsjup, vee'nji tse'e yakvóput. Pan pan xa ve'e juu' ooy tunyakmooyp, ooy tse'e juu' tyunyak'amótunuvat; jets pan pan tse'e ooy juu' tunyaktukkatajkip, nuyojk tse'e juu' yak'a'ixjnuvat.

Je Jesús kajx tse'e je jayu yaktso'oxpúk
(Mt. 10.34-36)

⁴⁹ Je'e atse'e nnumiin yaja naxviijn jets atse'e je jaajn njapno'okat. ijéjani je'e ve'e kutyooyini! ⁵⁰ Nyaknáxupts atse'e je tsaachpaatun, ooyts atse'e ntunnavyinma'yunma'aju kuxe'e je xaaj kyatúnjuna. ⁵¹ ¿Ve'emts miitse'e mvinmayda jets je'e atse'e nnumiin jetse'e kya'ítut je muvaampa je tso'oxpajkpa yaja naxviijn? Ax ka'a tse'e. Je'e atse'e nnumiin jetse'e je jayu yaktso'oxpákut. ⁵² Kux uxayame'e du'ukva'anut jets joma ve'e numugooxk je jayu chaanada to'k jajn to'k tajk, pyajkva'kxjadap tse'e je tee' je taak maat je y'ónukta; nutoojk tse'e dutso'oxpáktat juu' ve'e numejtsk, numejtsk tse'e dutso'oxpáktat juu' ve'e nutoojk. ⁵³ Je ónuk tee', cho'oxpákupts je'e ve'e je myajntk; nay je majntk, cho'oxpákupts je'e ve'e je tyee'. Je ónuk

taak, cho'oxpákupts je'e ve'e je ñaax; nay je naax, cho'oxpákupts je'e ve'e je tyaak. Je xákix taak, cho'oxpákupts je'e ve'e je xyákix naax; nay je xákix naax, cho'oxpákupts je'e ve'e je xyákix taak.

Ku je jayu dukavinmótudi juu' ve'e je Nte'yam tyoon joma ve'e je'eda
(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)

⁵⁴ Ñuujmiva tse'e je Jesús je numay jayu:

—Ku xa miitse'e x'ixta je vintus pyojtuk jem joma ve'e je xaaj tyaka, jatyji tse'e mva'anda jets to'ojvuampe'e ya it, ax ve'em tse'e jyaty. ⁵⁵ Ku ve'e xjávada jets mejtspe'e je ta'ajts poj jem joma ve'e je vinva'ajts it, ve'em tse'e mva'anda jets ooye'e ya it tyun'ampakuva'añ, ax ampajkp tse'e ya it. ⁵⁶ ¡Mejts'aahta mejtsjootta! ¿Tyajx tse'e xkanujávada juu' ve'e je Nte'yam yam tyuump?

Ku je jayu ñamyujotma'atjada
(Mt. 5.25-26)

⁵⁷ ¿Tyajx tse'e viinm xkapyo'oyda juu' ve'e pyaatyp y'akeeguip? ⁵⁸ Pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e mnuxa'ajidup jetse'e xmaatnajkxta jeja je yakkutojkpa vyinkujk, ixta pan vintso ve'e xmaatnamyujot'oyajadat jeja too' aajy, ve'em tse'e mkavóvjadat jeja je tokin payo'yva vyinkujk. Kux pan mvoojvjudupe'e, van'it tse'e je tokin payo'yva mtukkatákajadat je poxuntakpaampa. Ax je poxuntakpaampa tse'e mpoxuntakpámjadap. ⁵⁹ Ax ve'emts atse'e nva'añ jets ka'ajame'e mpitsumdat jep poxuntujkp vi'name'e xkakuvetta nujom juu' ve'e myójidup.

13

Tun vinkopk xa ve'e jetse'e je jayu dumasooqtinit je kyo'oy joojntykinda

¹ Ve'em tse'e jyajty van'it, jetse'e je jayu jye'ydi jetse'e je Jesús dutukmumaajntykti vintso ve'e je Pilato je galiléait jayu duyakjay'oo'kji jetse'e je ñu'u'punda yo'myúk maat je tánuk nuu'pun juu' ve'e yojxtup vye'na. ² Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Ve'em miitse'e vinvnmayda jets je'e kajxe'e ve'em jyajti je galiléait jáyuda kux nuyojk tókinax jayu je'e ve'e y'ijtti jets ni ka'a ve'e pan viijnk je myugaliléait jayu? ³ Ve'em atse'e nva'añ jets ka'a ve'e. Ax pan ka'ats miitse'e xmaso'okta je mko'oy joojntykinda, mvintokikajxtuvaps miitse'eda. ⁴ Ukpu je numaktoodojt juu' ve'e oo'ktu ku ve'e jem je'e ñi'kxmda ñaxkadaaky je kajxm pats juu' ve'e Siloé duxaaj, ¿ve'em tse'e mvinmaayduva jets nuyojk tókinax jayu je'e ve'e y'ijtti jets ni ka'a ve'e pan viijnk juu' ve'e tsuunidu jem Jerusalén? ⁵ Ve'emts atse'e nva'añ jets ka'a ve'e. Ax pan ka'ats miitse'e xmaso'okta je mko'oy joojntykinda, mvintokikajxtuvaps miitse'eda.

Je higo kup juu' ve'e kata'mip tukmu'a'ixmojkin

⁶ Van'it tse'e je Jesús vya'nuxjidi ya tukmu'a'ixmojkin:

—Jem xa ve'e to'k je yaa'tyajk je hyiigo kup jem kyex jootm. Jetse'e ojts du'ix pan jémani ve'e je tyaa'jm. Ax ka'a tse'e dutipaaty. ⁷ Van'it tse'e dunuujmi je tyoompa juu' ve'e du'ix'ijtp je ñaax: “Uxyam tse'e dumutoojkjoojnta jets atse'e vinvnoojnt tunnets jets atse'e nja'ixta je higo taajm yam higo kup kajxm; ni vin'ítats atse'e nkapaa'ty. Pojxuknits mits ya'a. ¿Tyajx ya'a ve'e koojyji ya it duyakvintuk?” ⁸ Van'it tse'e je toompa y'atsoojvji: “Vintsán, maso'okus jado'k joojnt. Va'an ats dukayu'uju jets atse'e ntsóyat

ya naax, ⁹ nunjajtp ku ve'e kuñunta'mipúk. Ax pan ka'ajyam tse'e tya'ma jukta'm, van'it tse'e yakpojxuknit."

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je ta'axtajk ku ve'e poo'kxtkun xaaj vye'na

¹⁰ To'k tse'e je poo'kxtkun xaaj vye'na jetse'e je Jesús yak'ixpuk jep tsaptujkp. ¹¹ Ax jep tse'e vye'na to'k je ta'axtajk juu' ve'e maktoodojt joojntani pajkjuv vye'na, jakox tse'e yaktaajnjini to'k je ko'oyjáyuvap, ax ni vintsova tse'e kya'ol'yixju jetse'e ñaajkyajxjut. ¹² Ku ve'e je Jesús tyuk'ixpejtji, van'it tse'e dyaaxji jetse'e dunuujmi:

—Ntaa'm, tą xa ve'e je mpa'am mnuvaatsjini.

¹³ Van'it tse'e je kya'aj dutuknukaajin. Tun jatyi tse'e je ta'axtajk jajkxy tyaanni jetse'e je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi.

¹⁴ Ku tse'e je tsaptujkpit je ñuvintsán du'ix jets yakjotkadaake'e poo'kxtkun xaaj je Jesús je ta'axtajk, jotma't tse'e, jetse'e dunuujmi je numay jayu:

—Tojtuk xaaj xa ve'e dutsak jetse'e je jayu tyónut; ax mētstats miits van'it jetse'e myakjotkada'akjadat. Ka'a tse'e poo'kxtkun xaaj mmētstat jetse'e myakjotkada'akjadat.

¹⁵ Van'it tse'e je Maja Vintsán y'atsoqjvi:

—Miitsta, mejts'aahta mejtsjootta, ¿ka'a miitse'e poo'kxtkun xaaj xmukéjada je mjaachta je mkaajta jetse'e xyaknajkxta tsoxk na'ookpa?

¹⁶ Jets ya ta'axtajk, je Abraham je chaan je kyooj juu' ve'e je Satanás pajkjuv tuyak'itju maktoodojt joojntani, ¿ka'ats je'e ve'e dupaa'ty du'akeega jetse'e poo'kxtkun xaaj je pya'am ñuvaatsjuvat?

¹⁷ Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, ooy tse'e tyunts'o'tyoondi juu' ve'e tso'oxpajkjudup. Ax ooy tse'e je numay jayu tyunxoointkti ku ve'e du'ixti je mújit atuva juu' ve'e je Jesús tyoon.

Je mostaza taamt tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

¹⁸ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—¿Vintso jo'n tse'e je Nte'yam je kyutojkun, ukpu tits ats je'e ve'e ntukmu'a'ixmókap? ¹⁹ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je yaa'tyajk duvuj je mostaza taamt jeja y'it jaat. Ax ve'em tse'e yee'k maj ax jo'n to'k je kup; je'ydup tse'e jem je jeyyva tánuk jetse'e je pye'en dupamda jem y'axén kajxm.

Je levadura tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.33)

²⁰ Vaampa tse'e je Jesús jidu'um:

—¿Tits atse'e njaa'ktukmu'a'ixmókap je Nte'yam je kyutojkun? ²¹ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je ta'axtajk je levadura dutukmupama toojk arroba je tsapkaaky juts. Van'it tse'e je levadura dutuktaka nujom je tsapkaaky juts jetse'e ooy tyun'oo'kuk. Mújit tse'e ooy tyunpítsum.

Je tak'aka'a juu' ve'e mootskji je vyiijn tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 7.13-14, 21-23)

²² Namvaate'e je Jesús ñujkx jem Jerusalén, yak'ixpujpk tse'e je jayu joma jaty kajpune'e ñaxy. ²³ Jem tse'e pan pane'e amotutúvijup:

—¿Nu'eejji je'e vine'eda pan pan jatye'e joojntykidinup xa'ma kajx?

Van'it tse'e y'atsaajv:

²⁴ —Ixta jetse'e mtákadat joma ve'e je tak'aka'a juu' ve'e mootskji je vyiijn, kux vaamp xa atse'e jets numayda ve'e dutuntsóktat jetse'e je tso tyákadat, ax ka'a tse'e y'ol'yixjadat. ²⁵ Ku ve'e je kutajk pyojtukut jetse'e je tyajk du'akaaynit, jepts miitse'e mtándat tak'aagup, jep tse'e mkojtspoo'kxtat

jetse'e mva'andat: "Vintsán, Vintsán, yak'avaatsjik aats to'k aaj ya mtajk." Van'it tse'e m'atsóvjadat: "Ka'a xa ats miitse'e n'íxada." ²⁶ Van'it tse'e mva'andat: "Aats xa mitse'e nmaatkaay nmaat'ook, mits tse'e myak'ixpajk jeja aats ntoo' aajy." ²⁷ Van'it tse'e m'atsoojvjidinuvas: "Ta xa atse'e nva'añ jets ka'a ats miitse'e n'íxada. Vinva'kva'atsta ats miits nujom pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap." ²⁸ Ax jem tse'e mya'axtat jem tse'e mnatyatskaa'tjadat ku ve'e x'íxtat je Abraham, je Isaac, maat je Jacob, jets nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, jem tse'e y'ijttinit je Nte'yam y'am kya'm jets miitse'e myakpavojptinit. ²⁹ Méstap xa ve'e je jayu juu' ve'e tsoo'ndup je it joma ve'e je poj ñujkx, joma ve'e je poj chaa'n, joma ve'e je xaaj pyitsum, joma ve'e je xaaj tyaka, jetse'e y'ajxtukta kaayva jem je Nte'yam kyutojnkun jootm. ³⁰ Ax jemap tse'e je jayu juu' ve'e uxym dunupi'kidup, je'e tse'e dunumájadap. Ax jemap tse'e je jáyuda juu' ve'e uxym dunumájidup, je'e tse'e dunupi'kidinup.

*Ku je Jesús dunuyaaxy je jerusaleenit jáyuda
(Mt. 23.37-39)*

³¹ Ax je xaajjyam tse'e jye'ydi je fariseotajk jetse'e dunujjmid je Jesús: —Tsoo'nni yaja kux je Herodes xa ve'e myakjay'oo'kuvaajnjup.

³² Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—Najkxu xnaajmada je vin'aa'mpa jets nyakpítsump atse'e uxym ya tiempo je ko'oyjáyvupta, nyakjotkadaakpaps atse'e pan pan jatye'e pajkjudup, ax ux'ookts atse'e je ntoonk nyak'avaadinit. ³³ Ax tun vinkopkts je'e ve'e jets atse'e je nnaa' je ntoo' njaa'kyo'oyut uxym ya tiempo, jets ats je'e ve'e ux'ook nyakkukáxat, ikux yaajji ve'e jerusaleenit kyajpun kujk duyax'oo'kta nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta!

³⁴ "Jerusaleenit jáyuda, jerusaleenit jáyuda, miits xa ve'e myak'oo'ktup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta jetse'e xtsaka'atsta pan pan jatye'e je Nte'yam mtuknukejxjudup! ¡May nax xa ats miitse'e njapakmokuvaandi, ve'em ax jo'n je tseedaak jep kyeekun pa'tkup je pyi'k ónuk dumu'ux; ax ka'a tse'e xkuvajkti! ³⁵ Íxtats n'it, masa'ake'e tyaannit je mmaja tsaptajkta. Ax ve'emts atse'e nva'añ jets ka'a atse'e x'uk'íxtinit, van'itnume'e ku ve'e je xaaj dupaatnit jetse'e mva'andat: "Je Nte'yam je kyunoo'kxun maat xa je'e ve'e juu' ve'e miimp je Nte'yam kajx."

14

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je yaa'tyajk juu' ve'e kiixnup

¹ To'k tse'e je poo'kxtkun xaaj vye'na, jetse'e je Jesús y'ats kaayva jem tyak'am to'k juu' ve'e je fariseo dunuvintsánip, tyukkats'ixtidup tse'e je fariseotajk. ² Jem tse'e vye'niva je Jesús vyinkojkm to'k je yaa'tyajk juu' ve'e kiixnup. ³ Van'it tse'e je Jesús du'amotutuvi je tsaptujkpit yak'ixpajkpada maat je fariseotajkta:

—¿Yakajtype'e je Moisés je pyava'nun jetse'e poo'kxtkun xaaj je jayu je pa'am jayu duyakjotkada'akut?

⁴ Ax ama'at tse'e tyaandi. Van'it tse'e je Jesús je pa'am jayu dumajch jetse'e duyakjotkadaakni. Van'it tse'e dunujjmi jetse'e ñajkxnit. ⁵ Van'it tse'e je fariseotajk dunujjmid:

—¿Pants miitse'eda juu' ve'e poo'kxtkun xaaj je jyaach ukpu je kyaaj kákvippip jep vok jótup, ka'ats je'e vine'e je xaajji duyakpitsumkójut?

⁶ Ax ka'a tse'e y'o'yixjada pan vintso ve'e kudukjtsumpijiti.

Je javyaa'kxtajk juu' ve'e yakvoovdu jem je navyajkjuva tyak'am

⁷ Ku ve'e je Jesús du'ix vintso ve'e je javyaa'kxtajk duvinkoondi je tsuujntkun juu' ve'e tum oojyit joma ve'e je jayu kyay, van'it tse'e ya tukmu'a'ixmojkin dupuujm:

⁸ —Pan myakvoovdup xa miitse'e kaayva joma ve'e je navyajkjuva ñamyajátónjada, ka'a tse'e xtuktsaanadat je tsuujntkun juu' ve'e tum oojyit. Pan ve'em xa ve'e xtonda, ve'em tse'e mjáttat ax jo'n jyajty to'k je javyaa'kx juu' ve'e dutuktsuunip je tsuujntkun juu' ve'e dunu'óyip. ⁹ Van'it tse'e jye'y jado'k je javyaa'kx juu' ve'e nuyojk dunumájip jets ka'a ve'e je'e juu' ve'e dutuktsuunip je tsuujntkun juu' ve'e dunu'óyip. Jets je'e juu' ve'e duyakjavyoovju numejtsk, je'e tse'e dunuujmi je'e juu' ve'e tsuunip: “Tena to'k aaj jets mo'ó ya mtsuujntkun jado'k ya javyaa'kx.” Van'it tse'e tso'otyoomp ñujkx jetse'e dutuktsuuni je tsuujntkun juu' ve'e dunu'ux'ookikajxp. ¹⁰ Ñojk'óy tse'e jidu'um xtóndat. Ku ve'e myakvóvdat kaayva, tuktsaanadats je tsuujntkun juu' ve'e dunu'ux'ookikajxp. Pan ve'em tse'e xtonda, ve'em tse'e mjáttat ax jo'n jyajty to'k je javyaa'kx juu' ve'e dutuktsuunip je tsuujntkun juu' ve'e dunu'ux'ookikajxp. Ax ku tse'e jye'y je'e juu' ve'e yakjavyoovju, van'it tse'e du'ix, jetse'e dunuujmi: “Naxu to'k aaj joma ve'e je tsuujntkun juu' ve'e dunu'óyip jetse'e mtsaanat.” Ax ve'em tse'e myakmájajadat jeja je numay jayu vyinkujkta pan pan jatye'e maanattsuunidup kaayva. ¹¹ Kux pan pan xa ve'e namyájijup, je'e tse'e taannup pi'k; pan pan tse'e naajkpi'kijup, je'e tse'e dunumájap.

¹² Ñuujmiva tse'e jidu'um je yaa'tyajk juu' ve'e je javyaa'kx duyakjavyoovju:

—Ku ve'e myakjayukayuva'anut, ka'a tse'e xvóvut pan pan jatye'e mmaatnayja'vijup, ka'a tse'e xvóvut je m'uts je m'ajch ukpu je m'uts je mtsa'a ukpu je mjuu't je mmugo'ok, ka'a tse'e xvóvut je mmujantam je mmuktam uk pan pan jatye'e kumeenda. Pan mvaap tse'e je'eda, ax mmoyumpijtidinuvaps mits je'e ve'eda. ¹³ Ax kuts miitse'e xaaj xtónut ukpu je jayu xyakkáyut, je'e tse'e mvóvup pan pan jatye'e ayooop jets pan pan jatye'e je kya'aj je tyek ka óyap, je uxket jayu, jets je viints jayu. ¹⁴ Xoon xa mitse'e ku ve'e ve'em xtónut, kux ka'a xa ve'e y'o'yixjadat jetse'e mmoyumpijtidinuvat. Ax myakmoyumpijtnuups mitse'e van'it ku ve'e jyoointykpajktinuvat pan pan jatye'e tuv jáyuvidup joojntykidup.

Je maja kay je maja uu'k tukmu'a'ixmojkin

¹⁵ Ku ve'e du'amotunajxy to'k juu' ve'e tsuunip vye'na kaayva, van'it tse'e dunuujmi je Jesús:

—¡Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e káydap jem je Nte'yam kyutojkun jootm!

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—To'k xa ve'e je yaa'tyajk je maja kay je maja uu'k dunupaajmtki; numay tse'e je jayu dutunvaajv. ¹⁷ Ku tse'e je kay aats dupaaty, van'it tse'e dukejx to'k je tyoompa jetse'e dunaajmadat je jayu pan pan jatye'e vyaap: “Ja'mda, kux avaadani ve'e jep nujom je kaaky je naaj.” ¹⁸ Van'it tse'e je tyoompa dunuujmi juu' ve'e yaktuknukejxtu; to'k ka'ajyji tse'e ñañukojtstvaatsjidi. Jidu'um tse'e je muto'k vyaajñ: “Tun taaynum xa atse'e je n'it njoy, ax je'ets atse'e uxym najk n'ixuva'añ, ve'eme'e to'k aaj xnaajmat jets ooy atse'e xtunmee'kxjat.” ¹⁹ Jidu'um tse'e jado'k vyaampa: “Tun taaynum xa atse'e mugooxk yunta je yoova kaaj njoy, ax je'ets atse'e uxym najk n'ixuva'añ pan vintso ve'e yo'ojta. Ve'eme'e to'k aaj xnaajmat jets ooy atse'e

xtunmee'kxjat.” ²⁰ Jid'u'm tse'e jado'k vyaampa: “Tun taaynum xa atse'e nta'axpúk, ax ka'ats atse'e x'o'yixju vintso atse'e nnajkxut.” ²¹ Ku tse'e je toompa vyimpijtni jetse'e duvaajnji je vyintsán vintso ve'e to'k jado'k y'atsav, van'it tse'e je vyintsán jyotma'ty jetse'e dunuujmi je tyoompa: “Jatyji najkxu jets najkxu mvidutu jem kajpun jootm jeja mújit too' jets muutskit too' aajy, jetse'e xyakmésut je jayu pan pan jatye'e ayoovdup, pan pan jatye'e je kya'aj je tyek ka óyap, pan pan jatye'e uxketta, jets pan pan jatye'e viintsta.” ²² Ux'ook tse'e je toompa vyaajñ: “Vintsán, ta xa atse'e ntun ax jo'n tuxpava'añ, ax jeenum tse'e je it.” ²³ Van'it tse'e je vintsán dunuujmi je tyoompa: “Najkxkojnuvats n'ite'e jeja to'k too' aajy jets jem kam jootm tsov, jetse'e je jayu xmunoo'kxtuktat jetse'e myíndat jetse'e ats ya ntajk y'ótsut. ²⁴ Ax ve'emts atse'e nva'añ jets juu' atse'e too'vajkp tunvovda, ni pana ve'e dukakáyut juu' atse'e tun'apaamduka.”

Pan pane'e dutsojpk jetse'e y'ijtnit je Cristo je y'ixpajkpa

²⁵ Numay tse'e je jayu dupanajkxti je Jesús, van'it tse'e je Jesús y'ixumpijit jetse'e ña'muxjidi:

²⁶ —Pan pan xa atse'e xpaminuvaamp, ax myasokkajxnup tse'e je tsojkun juu' ve'e jyayeppij je tyee' je tyaak, je ñuda'ax, je y'ónuk, je y'uts, je y'ajch, je cha'a, jets je tsojkun juu' ve'e viinn nayjayeppuxjup, ka'a xa ve'e pan viijnk ve'em dutsókut ax jo'n ats. Ax pan ka'a tse'e dumasa'ak ax jo'n atse'e nkats, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e ats je n'ixpajkpa y'ítut. ²⁷ Pan pan xa atse'e xkapamiimp jetse'e kyanayjávaja jets ats kajxe'e je y'oo'kun du'anajkxat ax jo'n je jayu juu' ve'e je cryuuz dupakaayp, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e ats je n'ixpajkpa y'ítut.

²⁸ ¿Pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e je pats dupamuvaamp juu' ve'e kajxm, ka'ats n'ite'e y'ajxtukut jetse'e too'vajkp dupayo'oyut pan vinxupe'e je meen duyaktónut jetse'e dunujávat pan nupaadixjupe'e juu' ve'e myaat jetse'e dupojtskukáxat? ²⁹ Kux pan ka'a xa ve'e oy dupayo'oy, jetse'e koojyji dupam'ukva'añ je pats, jetse'e ux'ook dukayakkukáxat, tukxi'ikjadapts je'e ve'e je jayu pan pan jatye'e íxjudup, ³⁰ jetse'e vya'andat: “Pyam'ukvaan xa ve'e to'k je pats xi yaa'tyajk, ax ka'a tse'e duyakkukajxi.”

³¹ 'Uk pan to'ke'e je yakkutojka juu' ve'e dumaat numajk miijl je tyojpa jetse'e y'atso'oxtonuva'añ maat jado'k je yakkutojka juu' ve'e dumaat nu'ii'px miijl je tyojpa, ¿ka'ats n'ite'e too'vajkp y'ajxtukut jetse'e oy dupayo'oyut pan y'amaadaagape'e? ³² Ax pan ka'a tse'e y'o'yixju, jékumna tse'e vye'nat jado'k je yakkutojka, jetse'e je kyukátsiva dukéxut jetse'e dukojts'óyadat maat jado'k je yakkutojka. ³³ Ax ve'em tse'e, pan pan xa ve'e dukamasookp nujom juu' ve'e y'ixp jyayeppp, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e ats je n'ixpajkpa y'ítut.

Je kaan tuk'a'ixmojkin (Mt. 5.13; Mr. 9.49-50)

³⁴ 'Oy xa je'e ve'e je kaan. Ax pan tókinup tse'e je tya'mútsin, ni vintsova tse'e kya'oya jetse'e tya'mútsinuvat. ³⁵ Pan ka'ats je'e ve'e y'ukta'mútsini, ka'a tse'e y'uktoonni, ni ka'a tse'e tyun jetse'e je naax dutsóyat, yak'uxko'onupe'e. Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta.

15

*Je carnero juu' ve'e tokih'ijt tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 18.10-14)*

¹ Nay'amojkijidu tse'e numay je kupa'mun pakmojkipada jets je vijn k jáyuda juu' ve'e je jayu tyijp tókinax jayu, y'amotunaxuvaandupts je'e ve'e je Jesús je y'ayook, ² je'e kajx tse'e je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk duvinkojtsti dúnaa'kojtsti je Jesús. Jidu'um tse'e návyaajnjidi:

—Kyuvujkptam ya'a ve'e je tókinax jayu jetse'e dumaatkáy dumaat'uu'k!

³ Van'it tse'e je Jesús ya tukmu'a'ixmojkin vya'nuxjidi:

⁴—Pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e numókupx je carnero dujayejjp jetse'e nuto'k tuyó'tyóki, myasaakpts je'e ve'e je numajktupxuk maktaaxtojt carnero joma ve'e jyá'kxta jetse'e najkx du'ixta juu' ve'e to'k tuyó'tyóki, zve'em xaja? Ku tse'e dupaatni, van'it tse'e du'ixti'atúvini ⁵ jetse'e va'ajts xoójntkp jem keyk am duyukvijsni. ⁶ Ku tse'e jeja tyak'aaay duyakje'yni, van'it tse'e duvomuk juu' ve'e myaatnayja'vijidup jets je myujantam je myutaktam, jetse'e duvaajnjada: “Tukputukxoójntkidik ats kux ta atse'e mpaatnuva je carnero juu' atse'e tux'uktókiini.” ⁷ Ax nay ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets nuyojke'e je xoójntkun jem tsapjootm je'e kajx ku ve'e to'k je tókinax jayu vyinmayumpit jets ni ka'a ve'e numajktupxuk maktaaxtojt je jayu kajxta juu' ve'e tunnapyaajmjudup jets tuv je'e ve'e je jyáyuvinda je jyoojntykinda jets je'e kajxe'e kyatukkada'akjada jetse'e dumaso'oktat je kyó'oy joojntykinda.

Je meen juu' ve'e tokih'ijt tukmu'a'ixmojkin

⁸ Pan jeme'e to'k je ta'axtajk juu' ve'e dumaat majk je meen juu' ve'e plata, jetse'e to'k tuduyaktóki, ña'kpts je'e ve'e je kyandiijl jetse'e je tyajk oy dupe'et, jetse'e du'ixta anoox ka'ook, zve'em xaja? Ku tse'e dupaatni, van'itnum tse'e du'ixti'atúvini. ⁹ Van'it tse'e duvomuk juu' ve'e myaatnayja'vijidup jets je myujantam je myutaktam, jetse'e duvaajnjada: “Tukputukxoójntkidik ats kux ta atse'e mpaatnuva ya plata meen juu' atse'e tun'ukyaktókiini.” ¹⁰ Ax nay ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets xoójntktupe'e je Nte'yam je y'aangeles ku ve'e to'k je tókinax jayu vyinmayumpit jetse'e dumaso'okni je kyó'oy joojntykin.

Je mex juu' ve'e ko'oyjoojntyki tukmu'a'ixmojkin

¹¹ Van'it tse'e je Jesús vyaannuva:

—Jem xa ve'e to'k je yaa'tyajk, numejtsk tse'e je myajntk. ¹² Juu' tse'e mootsk, jidu'um tse'e je tyee' dunuujmi: “Tata, tun mooyk ats je mpuk juu' atse'e xtukkadaakp.” Van'it tse'e je tyee' myoojyji vinxupe'e tyukkada'akyju. ¹³ Ax vee'n tse'e je it ñajxy, van'it tse'e dutoo'kkajxni juu' ve'e je tyee' moojyju; ax je meen tse'e to'nuxju jetse'e ñujkx jado'k naax jado'k kajpun joma ve'e nujom je myeen duyakvintókikujx ku ve'e je y'avintso vinma'yun duyaktuujn. ¹⁴ Távani tse'e nujom duyakvintókikujx vye'na, jetse'e je yooj myiijn joma ve'e chuuna, van'it tse'e yu'oo'kji. ¹⁵ Van'it tse'e ojts dutuujnja to'k je jémit yaa'tyajk; ax je'e tse'e kejxju keem ixpa. ¹⁶ Ax jyatsojk tse'e jetse'e duja'kxut je kuputaajm juu' ve'e je tsejst taajm jo'n y'ixuvip, juu' ve'e je keem jya'kxtup. Ax ni pana tse'e kyatima'aju. ¹⁷ Van'it tse'e ojts dupayo'oy jets'e ña'ña'muxji: “Vinxúpjits n'ite'e jem ats je ntee' je tyoom-patajk juu' ve'e oy kaaydup ooktup jetse'e tya'nuxjada kyunajxuxjada; ax yyak'oo'kuvaannupts atse'e yaja ya yooj! ¹⁸ Va'ants atse'e duvimpijtnuva

joma ve'e ats je ntee' jets atse'e nnaajmat: Tata, ta xa atse'e je Nte'yam nmutokintun jets mits, ¹⁹ ax ka'ats atse'e n'ukvinmajtsjini jets ats mitse'e x'onukjavat, mtoompa xa ats mitse'e xtijut." ²⁰ Van'it tse'e je tyoo' dupujk jets'e jem je tyee' tyak'am vyimpijtni.

²¹ Jékumna tse'e vye'na ku ve'e je tyee' y'ixpaatji, jetse'e tyukmo'tji. Noomp tse'e y'anajkxiji je tyee', jetse'e che'e'nmojkji jetse'e choo'kxji. Van'it tse'e je onuk tee' je myajntk vyaajñ: ²¹ "Tata, ta xa atse'e je Nte'yam nmutokintun jets mits; ax ka'ats atse'e n'ukvinmajtsjini jets ats mitse'e x'onukjavat." ²² Ax je tyee', jidu'um tse'e dunuujmidi je tyoompatajk: "Yakpítsumda jatyji je vit juu' ve'e dunu'oyikajxp, jets xoxta. Paajmjiduvats to'k je kakujena jetse'e xpaajmjiduvats je ka'ajk. ²³ Yakminda je kaaj juu' ve'e dunuyee'kikajxp, jetse'e xyak'oo'ktat, jetse'e nka'yumdat n'ookumdat, jetse'e nxaajto'numdat. ²⁴ Kux ats ya n'onuk, ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n aa'kani kuy'ijtni, ax uxyam, ve'emts ya'a ve'e ax jo'n taaj kujyoojntypajknuva; ve'emts ya'a ve'e ax jo'n tokiyani kuy'ijtni, ax uxyam, ta tse'e jye'ynuva." Van'it tse'e xyaajtoondi.

²⁵ Jem tse'e kam jootm vye'na je onuk tee' je myajntk juu' ve'e dunumajip. Ax ku tse'e vyimpijtni jetse'e jeja tyak'aaaj jye'yni, van'it tse'e du'amotunajxy jets jeme'e je ejtspa. ²⁶ Van'it tse'e duyaaxji to'k je toompa jetse'e du'amotutuvu pan ti ve'e toojnup kojtsjup. ²⁷ Van'it tse'e je toompa na'muxji: "Je'e xa ve'e ku ve'e je m'uts tuvvyimpijtni. Ta xa ve'e je mtee' duyakaj'aa'kju je kaaj juu' ve'e dunuyee'kikajxp kuxe'e je m'uts tuvvyimpijtni makatsots." ²⁸ Ax jotma't tse'e je onuk tee' je myajntk juu' ve'e dunumajip, ka'a tse'e jep tyujkp tyakava'añ. Van'it tse'e je tyee' pyitsum jetse'e ojts myunoo'kxtukju jetse'e tyakat. ²⁹ Van'it tse'e dunuujmi je tyee': "Mnuja'vip xa mitse'e vinxup joojntani ats mitse'e ntuujnja, ni vin'itats atse'e mits je mpava'nun nkatuktee'n, ax ni vin'itats ats mitse'e xkama'a jyato'ka je pi'k chivo onuk jets atse'e xaaj ntónup maat je'eda pan pan jaty atse'e nmaatnayja'vijidup. ³⁰ Ax uxyam tse'e tujye'yni ya mmajntk juu' ve'e duyakvintokikajx juu' ve'e mmooy ku ve'e je ko'otya'axap dumaaatnayjayépu, jax myak'oo'kjipts mitse'e je kaaj juu' ve'e dunuyee'kikajxp!"

³¹ Van'it tse'e je tyee' na'muxji: "N'onuk, mits maat xa atse'e xa'ma n'it, ax mje'eip tse'e nujom juu' atse'e n'ixp njayejpp; ³² ax uxyam, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e xaaj nto'numdat jetse'e nxoojntkumdat. Kux ya m'uts, ve'em ya'a ve'e ax jo'n aa'kani kuy'ijtni, ax uxyam, ve'emts ya'a ve'e ax jo'n taaj kujyoojntypajknuva; ve'em ya'a ve'e ax jo'n tokiyani kuy'ijtni, ax uxyam, ta tse'e jye'ynuva."

16

Je meen yakyo'yva juu' ve'e duyakvintsa'kintóki je vyintsán

tukmu'a'ixmojkin

¹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmi:

—Jem xa ve'e to'k je kumeen jayu y'ijt jets to'k je myeen yakyo'yva. Jetse'e je jayu vya'nuxji jets yakvintókijupe'e juu' ve'e y'ixp jyayejpp, je myeen yakyo'yva ve'e ve'em jatkip. ² Van'it tse'e je vyintsán vyatsoojvji jetse'e na'muxji: "¿Tits ya'a ve'e juu' atse'e nmótup mits kajx? Va'an dunatyukvinja'vimju je mcueenta kux ka'a xa ats mitse'e x'uktoojnjinit."

³ Van'it tse'e je myeen yakyo'yva na'na'muxji: "¿Tis ats vine'e ntónup ku atse'e je nvintsán ya toonk xpajkjinit? Ka'a xa atse'e je maju njayep jets

atse'e nyo'ojut; ax tso'otyoompts atse'e jets atse'e je jayu juu' nunve'emji n'amótuvut. ⁴ Tats atse'e mpayo'oy jets ti atse'e ntónup jets atse'e je jayu xkuvákut jeja tyak'aajy ku atse'e ya toonk nyakpajkinit."

⁵ Van'it tse'e duyaaxji nuto'k jaty je jáyuda juu' ve'e je vyintsán dumuyójidup. Van'it tse'e muto'k du'amotutuvi: "¿Vinxup tse'e ats je nvintsán xmuyoja?" ⁶ Van'it tse'e y'atsoojvi: "Mókupx barriijl je olivos aceite atse'e nmuyoja." Van'it tse'e je meen yako'yva vyaajñ: "Uxyaja xa ve'e ya mnak, játyjits ajxtuku jetse'e xpámút jado'k juu' ve'e vujxtkupxuk majkji myójiip." ⁷ Van'it tse'e du'amotutuvi jado'k je jayu juu' ve'e je vyintsán dumuyójavap: "Jets mits, ¿vinxupts mitse'e je myoj?" Van'it tse'e ña'muxji: "Tojtuk miijl almudo je trigo atse'e nmuyoja." Van'it tse'e dunuujmi: "Uxyájats ya'a ya mnak; pámuts jado'k juu' ve'e mugooxk miijli myójiip." ⁸ Ku ve'e je meen yako'yva je vyintsán dunuja'vi ti ve'e je myeen yako'yva tyoon, van'it tse'e du'ónukojsi kux kuvij ve'e jetse'e ve'em dutuujn.

Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets vij ve'e ñapyámjada to'k jado'k aj'e'ejyida juu' ve'e je naxviijnit je kyo'oy je'e dumaatnavyaa'njudup; ax ka'a tse'e ve'em dutonda juu' ve'e ijttup jeja ajajtk it jaat. ⁹ Ve'emts atse'e nva'añ jetse'e xyaktóndat je meen jetse'e je jayu xmaatnayjávajadat, je meen juu' ve'e je jayu yaktoondup ka óyap. Ax ku tse'e mko'k'ijttinit yaja naxviijn, mkuvajkjididup tse'e je Nte'yam jem tsapjootm, jem joma ve'e je jayu xa'ma kajx jyoojntykidinit. ¹⁰ Pan pan xa ve'e dutoomp juu' ve'e pyaatyp y'akeeguip ku ve'e ve'e'n yakma'a, tyoompaps je'e ve'e juu' ve'e pyaatyp y'akeeguip ku ve'e may yakma'a; ax pan pan tse'e dutoomp juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguip ku ve'e ve'e'n yakma'a, nay vanxúpyamts je'e ve'e dutoompa ku ve'e may yakma'a. ¹¹ Ax pan ka'ats miitse'e je meen yaja naxviijn xyaktonda ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ¿ax vintsots je'e ve'e myakmo'odat je o'yin juu' ve'e dunu'oyikajxp? ¹² Ax pan ka'ats miitse'e xtonda ax jo'n dupaa'ty du'akeega juu' ve'e mkaje'eidup, ¿ax vintsó tse'e myakmo'odat juu' ve'e mje'eidup?

¹³ Ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e mejtsk je vyintsán dujayéput, kux to'ke'e dutsókut, jado'k tse'e dutso'oxpákut, to'ke'e dumutónut dumupákut, jado'k tse'e duviijn'íxut. Nay ve'empa tse'e je jayu juu' ve'e jem je meen kya'm naajk'ijttup, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e je Nte'yam dupanajkxut.

¹⁴ Ax tyukxiiktu tse'e je fariseotajk je Jesús ku ve'e du'amotunajxti, kux ooy je'e ve'e je meen dutunnas'ayóvada. ¹⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ve'e miitse'e mtunnapyámjada jets tun tuv miitse'e je mjáyuvinda je mjoojntykinda, ax ñuja'vip tse'e je Nte'yam jets ka'a je'e ve'e vye'ema. Je ko'oy joot xa miitse'e mjajejttup. Ax juu' tse'e je jayu tyuknumájidup, kyo'oyja'vips je'e ve'e je Nte'yam.

*Je Moisés je pyava'nun jets je Nte'yam je kyutojkun
(Mt. 5.17-18)*

¹⁶ Juu' jatye'e jyatyaandu jep Kunuu'kx Jatyan kujxp je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpatajka, van'it paat tse'e tyuujn ku ve'e je Yaknapejtpa Juan jyoojntyki. Ax ku tse'e je Yaknapejtpa Juan kya'amaajy, van'it tse'e je jayu yakvaajnji'ukvaandi jets chajkpe'e je Nte'yam jetse'e je jayu y'ijttinit jem je Nte'yam y'am kya'm. Ooy tse'e je jayu dutuntsokta jetse'e jem y'ijttinit, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n numay je jayu to'k naxji tyakava'anda nujom joma ve'e to'k je mootsk tak'aká'a.

17 'Ax ve'emts atse'e nva'añ: Ka'a xa ve'e cho'oxa vintso ve'e ya tsajp ya naax kyáxut ñáxut; je'e ve'e tso'ox ku ve'e kyoo'ktoonit jyajuu'a je Nte'yam je pyava'nun.

*Ku je jayu je navyajkun duyakvintsa'kintóki
(Mt. 19.1-12; Mr. 10.1-12)*

18 'Pan pan xa ve'e je ñuda'ax dumasooknup jetse'e je viijnk ta'axtajk dupuk, yakvintsa'kintókipts je'e ve'e je navyajkun. Jets pan pan tse'e dupajkp je ta'axtajk juu' ve'e je ñuyaaly tumyasookjini, nay yakvintsa'kintókiavaps je'e ve'e je navyajkun.

Je kumeen jayu jets je Lázaro

19 'Jem xa ve'e to'k y'ijit je kumeen jayu juu' ve'e va'ajts oy va'ajts tsoj tunnaxyojxjup, je tso'oimk vite'e tyukni'kxip; jóvum tse'e oy ñaajkkáyju ñaajk'uu'kju. 20 Jem tse'e tyak'aagumpa to'k je ayooova jayu juu' ve'e Lázaro duxaaj; tats je'e ve'e ñupotsvatskajxni. 21 Je'ejyji ve'e y'uktsojk je ayooova jayu jetse'e kuđukaaj je tsapkaaky kunax juu' ve'e kustajkip jem je kumeen jayu myeesa kajxm; ax nuve'e'yjudup tse'e je ok je pyo'ojs kajx. 22 Je'y tse'e je xaaj ku ve'e je ayooova jayu y'oo'kni; yaknajxjudu tse'e je ángeles jetse'e y'ijtnit je Abraham maat. eo'knuva tse'e je kumeen jayu jetse'e ñaxtajkini. 23 Tsaachpaatp tse'e vye'na je kumeen jayu jem janjootm, van'it tse'e du'ix jékum je Abraham, jeme'e je Lázaro dumaada. 24 Van'it tse'e mak kyaajs, jetse'e dunuujmi: "Tata Abraham, tonu je maa'yun, tukmo'tk ats. Kexu to'k aaj je Lázaro jetse'e duyakxoo'kut je kya'ónuk maat je tsoxk naaj jetse'e min ats ya ntoots duyakxee'mu kux ooy atse'e yam janjootm ntuntsaachpaa'ty." 25 Van'it tse'e je Abraham ña'muxji: "N'ónuk, jaa'myétsu jets mtukkadaakju ve'e juu' ve'e oy ku ve'e mjoojntyki jem naxviinm; ax ya Lázaro, ka'ats ya'a ve'e tyukkadaakji juu' ve'e oy ku ve'e jyoojntyki jem naxviinm. Ax uxamts ya'a ve'e yaja je jot'amajin dupaatni jets mitse'e jem mtsaachpaatni. 26 Ax nay ve'empa tse'e, jem xa ve'e to'k je maja tukjov juu' ve'e apuk xyak'ijtumdup. Ax pan pan jaty tse'e juu' ve'e yájada jetse'e jem jyanajkxuva'anda joma ve'e miitsta, ka'a tse'e y'o'yixjada; ax pan pan jaty tse'e jemda joma ve'e miitsta jetse'e yaja jyaminuva'anda, ni ka'a tse'e y'o'yixjuduva." 27 Van'it tse'e je kumeen jayu y'atsaajv: "Tata Abraham, jem xa ve'e numugooxk ats je n'utsatajk. Nmuno'o'kxtkpts ats mitse'e jetse'e to'k aaj xkéxut je Lázaro jem ats je ntee' tyak'am, 28 jetse'e duvaajnadat, ax ve'emts je'e ve'e kyamejstuvat yaja tsaachpaatun jaat." 29 Van'it tse'e je Abraham y'atsoojvji: "Jem xa je'e ve'e dumaadada je Kunuu'lx Jatyan juu' ve'e jyaaydu je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, va'ants je'e ve'e dumaja pamda." 30 Van'it tse'e y'atsaajv je kumeen jayu: "Ka'a xa je'e ve'e vye'ema, tata Abraham, ax pan nunajxjupts je'e ve'e to'k juu' ve'e tuy'oo'kni, vinmayumpíttaps je'e ve'e jetse'e dumasooktinit je ky'o'oy joojntykinda." 31 Van'it tse'e je Abraham ña'muxji: "Pan ka'a xa ve'e dumaja pamda juu' ve'e jyaaydu je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, ka'ats je'e ve'e dujaanchja'viduvat kujyajoojntykpa'knuva ve'e jado'k nax to'k je oo'kpa."

17

*Kutsa'aga xa ve'e ooy ku ve'e je jayu ntukmasookumdat je Nte'yam je tyoo'
(Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42)*

1 Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—Ka'a xa ve'e ñunka'ítut je yaktokintoompa yaja; jax ayoots je'e ve'e je jyoot je jayu juu' ve'e je myujayu dutukmasookp je Nte'yam je tyoo! ² Nuyojk oy xa ve'e kuy'ijituxju je jayu jetse'e to'k je paan taak yaktukyuktsum jetse'e yakmaaxnāvippini jets ni ka'a ve'e ku ve'e dutukmasa'ak je Nte'yam je tyoo' to'k je jayu juu' ve'e je mootsk joot je mootsk ja'vin dujajejpp. ³ Ixta tse'e oy pan ti ve'e mtoondup. Pan mmutokintoojnup xa ve'e je m'uts je m'ajch ukpu je m'uts je mtsa'a, tuknaajmats. Pan vinmayumpijtp tse'e, mme'e'kxjap tse'e je tyokin. ⁴ Pan mmutokintoojnupts mitse'e vuxtojtuk nax to'k xaaj jetse'e vuxtojtuk nax mna'muxjut: “Ta atse'e nvinmayumpit, tokin mee'kxus ats to'k aaj”, mjaitymee'kxjap tse'e.

Vintso ve'e dunumaja je jaanchja'vin

⁵ Van'it tse'e je kukátsivatajk dunuujmidi je Maja Vintsán:

—Putajkik aats to'k aaj jets aatse'e nuyojk njaanchjivat.

⁶ Van'it tse'e ña'muxjidi je Maja Vintsán:

—Pan mjajejptup xa ve'e je jaanchja'vin jem mja'vin kajxmda oyvinxupa ax jo'n to'k je mostaza taamt, kum'o'yixjada tse'e jetse'e xnaajmadat ya kup: “Nayixju joma ve'e yaja m'it jets najkxu mnakyexju jem maaxy najootm”, kumkatsapájkada tse'e ya kup.

Je vinmayun juu' ve'e je Nte'yam chajkp jetse'e njajejpmidit

⁷ Pánts miits n'ite'e juu' ve'e dujajejpp to'k je toompa, ku ve'e je toompa jye'yni, ta ojts yu'uj ukpu je carnero tuduvintena, ¿ñuujmipts vine'e: “Naxu mkayu?” ⁸ Ax ka'a tse'e; jidu'um xa je'e ve'e dunuujma: “Yak'oya ats je n'a'ox jets nay'apaamdúkaja jets atse'e xyakkáyut, ux'ookts mitse'e m'a'óxat.”

⁹ ¿Kyukojsjpts je'e vine'e je toompa ku ve'e dutún juu' ve'e yaktukpavaamp? Ax ka'a tse'e. ¹⁰ Nay vanxúpyamts miitse'edava, ku ve'e xtonkáxtat nujom juu' ve'e je Nte'yam mtukpavaajjudup, va'anda tse'e jidu'um: “Ka'a xa aatse'e nvinmachju jets aatse'e nyakkukojsjat, je'ejyji aatse'e tuntún ax jo'n je toompa dutún juu' ve'e tukkádaakjup.”

Ku je Jesús duyakjotkadaaky numajk je yaa'tyajka juu' ve'e leprapajkjudup

¹¹ Ku ve'e je Jesús je too' dujaa'kyo'y ku ve'e jem Jerusalén ñujkx, van'it tse'e pyítsum jem galiléait y'it jootm jetse'e tyajki jem samaariait y'it jootm.

¹² Ku tse'e jye'yava'añ joma ve'e to'k je pi'k kajpun, van'it tse'e y'anajkxijidi numajk je yaa'tyajk juu' ve'e leprapajkjudup. Ax jékumji tse'e tyaandi

¹³ jetse'e mákk dumukojtsti je Jesús:

—¡Jesús, Yak'ixpajkpa, tukmo'tk aats to'k aaj!

¹⁴ Ku ve'e je Jesús y'ixjidi, van'it tse'e vyaajñ:

—Najkxta jeja je tee'tajk vyinkujk jetse'e xtuk'ixtat jets ta ve'e mjoTKadaaktini.

Namvaate'e ñajkxti, nuvaatsjidinu tse'e je pya'amda. ¹⁵ Ku tse'e nuto'k ñayja'viji jets jotkada'akyani ve'e, van'it tse'e vyimpijt, mákk tse'e kyajts jetse'e je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi. ¹⁶ Van'it tse'e je Jesús dvincoxkteni jetse'e je vyiijn je y'aaj dutukpaaty je naax je vintsa'kin maat, jetse'e je Jesús dukukojsji. Ax samaariait jáyuts je'e ve'e y'ijt.

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—¿Tis, ka numajkape'e tuy'itta pane'e tujyotkada'akta? ¿Joma tse'e jyaa'k'itta je janutaaxtojtuk? ¹⁸ ¿Ya'ajyji ve'e to'k tujvyimpit juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e je Nte'yam duyakmaja duyakjaancha?

¹⁹ Van'it tse'e dunuujmi je yaa'tyajk:

—Pojtukú jets najkxni. Je'e kajx xa ve'e tumjotkadaakni kux atse'e tuxjaanchjáva.

*Ku je Nte'yam je kyutojkun duyakmiinnit
(Mt. 24.23-28, 36-41)*

²⁰ Van'it tse'e je fariseotajk du'amotutúvidi je Jesús pan vin'ite'e je Nte'yam je kyutojkun duyakmiinnit. Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa ve'e yak'ixpaa'tut ku ve'e je Nte'yam je kyutojkun duyakmiinnit.

²¹ Ka'a tse'e je jayu vya'anut: “Uxyaja xa je'e ve'e”, ukpu “Uxximts je'e ve'e”, kux ta je'e ve'e je Nte'yam je kyutojkun duyakmiinni joma ve'e miitsta.

²² Van'it tse'e dunujmidi je y'ixpajkpatajk:

—Je'yap xa ve'e je xaaj jetse'e xjatsóktat jets atse'e n'ítut miits maatta otyun jado'k xaaja; ax ka'a tse'e ve'em tyónjut. ²³ Ax myaknaajmadap tse'e: “Ixta, uxyaja xa je'e ve'e”, ukpu “Ixta, uxximts je'e ve'e”; ax ka'ats miits je'e ve'e xpanajkxtat, ²⁴ kux ve'em ax jo'n to'k je vítsuk yak'ix jetse'e y'ajaj y'atu'kx jem tsajviinm ado'om ado'om, yak'ixpap tse'e oy ku atse'e nmiinnuvat. ²⁵ Ax tun vinkopk tse'e jets atse'e too'vajkp ooy ntuntsaachpaa'tut jets atse'e xkakuváktat je jayu juu' ve'e uxym joojntykidup. ²⁶ Ve'em ax jo'n tyoojnji kyojtsji ku ve'e je Noé jyojntyki, nay ve'em tse'e tyoojnjinuvat je xaaj ku atse'e nmiinnuvat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ²⁷ Kaaydup ooktup tse'e vye'nada, yaa'vyajktup ta'axpajktup. Van'it paat tse'e ve'em dutoondi ku ve'e je Noé tyajkini jep arca jaatp jetse'e je naakukóma jye'y jetse'e nujom y'oo'kkajxtini. ²⁸ Nay ve'empa tse'e jyajtpa jem Sodoma ku ve'e je Lot jyojntyki. Kaaydup ooktup tse'e je jayu vye'nada, jooydup, to'oktup, yoodup, takpaamdup; ²⁹ ax ku tse'e je Lot jem sodómait kyajpun kajxm pyitsumni, van'it tse'e je jaajn maat je azufre kyustajki jem tsajviinm, ve'em ax jo'n kutyuuj jo'n, jetse'e nujom je jayu duyak'oo'kkajxtini. ³⁰ Ax nay vanxúpjyam tse'e je jayu vye'nidinuvat ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax.

³¹ Ku ve'e je xaaj jye'yat, pan pan jatye'e ve'nadap jem azotea ni'kxm jetse'e jep tyujkp je pyaamdúk, ka'a tse'e y'uktajkidinit jep tyujkp jetse'e ti duyakpitsumdat. Pan pan jatye'e jem kam jootm ve'nadap, ka'a tse'e dunuvimpíttat pan ti jatye'e jem tutyáñ. ³² Jaa'myétsta je Lot je ñuda'ax.

³³ Pan pan xa ve'e nuyojk dutsojpk je ñaxviijnit joojntykin jets ka'a ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, vintókiyupts je'e ve'e xa'ma kajx; ax pan pan tse'e dumasookp je ñaxviijnit joojntykin kux chajkpe'e nuyojk je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, joojntykinupts je'e ve'e xa'ma kajx.

³⁴ Ve'em xa ats miitse'e nnaajmada jets je tsooj, numejtsk tse'e maap vye'nadat joma ve'e to'k je maajntkun, ax to'k tse'e yakvoovnit, jado'k tse'e tyaannit; ³⁵ numejtsk tse'e je ta'axtajk jajtsp vye'nadat, to'k tse'e yakvoovnit, jado'k tse'e tyaannit; ³⁶ numejtsk tse'e je yaa'tyajk jem kam jootm vye'niduvat, to'k tse'e yakvoovnit, jado'k tse'e tyaannit.

³⁷ Juu' tse'e du'amotunajxtu, je'e tse'e du'amotutúvidi:

—Maja Vintsán, zjómats je'e ve'e ve'em jyátut?

Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—Va'ajts xa ve'e yaknujávát pan joma ve'e, kux pan joma ve'e y'it je tánuk aa'k, jem tse'e je no'op ñay'amókajada.

¹ Van'it tse'e je Jesús ya tukmu'a'ixmojkin vya'nuxjidi jetse'e je jayu dutuk'ixtat jets tsapkótstape'e xa'ma, ka'a ve'e ñoo'kxat. ² Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Jem xa ve'e kajpun kajxm vye'na to'k je tokin payo'yva; ax ka'ats je'e ve'e je Nte'yam dutsa'aga, ni pana ve'e dukamaja pum. ³ Jempa tse'e to'k je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e vane'em najkx myuxu'uju, je'e tse'e chojk jetse'e je tokin payo'yva dutokimpayo'oyut to'k je jayu juu' ve'e je ta'axtajk duto'oxpajkp. ⁴ Jek tse'e je tokin payo'yva dukamaja puujm je ku'aa'k ta'axtajk; ax ux'ooknum tse'e vyinmaajy: “Oyam atse'e nkatsa'aga je Nte'yam ukpu atse'e ni pana nkamaja pum, ⁵ va'ants ats dutokimpayo'oyu je'e juu' ve'e duto'oxpajkp je ku'aa'k ta'axtajk, ax ve'emts atse'e min koo'kne'mni.”

⁶ Van'it tse'e je Maja Vintsán jyaa'kvaajñ:

—Yakvinkópkada vintso ve'e vyinmay je ka óyap tokin payo'yva. ⁷ ¿Ax vintsots n'ite'e je Nte'yam dukamaja pámut je jáyuda juu' ve'e vyinkoondu jetse'e jóvum xaaj jóvum tsooj yaaxp aaj yaaxp joot dumunoo'kxtukta jetse'e pyutákajadat? ¿Ax yak'a'ixtaps je'e n'ite'e? ⁸ Ve'emts ats miitse'e nvaajnada jets ka'a ve'e tyánat jetse'e duputákadat. Oyam tse'e vye'ema, ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, ¿njaa'kpaatupts ats vine'e je jáyuda juu' ve'e dujaanchja'vidup je Nte'yam?

Je fariseo jets je kupa'mun pakmojkpa tukmu'a'ixmojkin

⁹ Van'it tse'e je Jesús ya tukmu'a'ixmojkin dutukmukajts je jáyuda juu' ve'e nayja'vijidinup jets ka'a ve'e je Nte'yam tyokimpámjada jetse'e je myujayu duvijijnk'ixta. Jidu'um tse'e vyaajñ:

¹⁰ —Najkxta xa ve'e jem maja tsaptajkm numejtsk je yaa'tyajk tsapkojtspa; to'k tse'e je fariseo, jado'k tse'e je kupa'mun pakmojkpa. ¹¹ Ax ténipji tse'e je fariseo jidu'um chapkajts: “Nte'yam, nkukojsjip xa ats mitse'e kux ijk atse'e ve'em nkájáyuva ax jo'n juu' ve'e mee'tstup, juu' ve'e dutoondup juu' ve'e ka óyap, jets juu' ve'e je navyajkun duyakvinta'kintókidup. Ka'a xa atse'e ve'em njáyuva ax jo'n xi kupa'mun pakmojkpa. ¹² Mejtsk nax xa atse'e n'ayooja vinvuxtojtuk xaaj, ax nmooypts ats mitse'e je diezmo.” Jidu'um tse'e je fariseo chapkajts. ¹³ Ax je kupa'mun pakmojkpa, jékumjits je'e ve'e tyaaajñ, ka'a tse'e ñayjávaja jetse'e y'ixukut jem tsapjootm, koojyji ve'e je kyak dukax kux natyukja'vijupe'e je tyokin, jetse'e vya'añ: “Nte'yam, tukmo'tk ats to'k aaj, tókinax jáyuvam xa atse'e.”

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Ve'emts atse'e nva'añ jets ka'a ve'e je Nte'yam dutokimpuum je kupa'mun pakmojkpa; ax tyokimpaam tse'e je fariseo. Kux pan pan xa ve'e namyájijup, je'e tse'e taannup pi'k; pan pan tse'e naajkpi'kijup, je'e tse'e dunumájap.

Chajkpts je'e ve'e je Jesús je pi'k ónukta (Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

¹⁵ Van'it tse'e dutuknunajkxti je pi'k ónukta je Jesús jetse'e je kya'aj dutuknukónut, je maax ónuk paat tse'e tyuknunajkxtu. Ku tse'e je y'ixpajkpatajk du'ixti, van'it tse'e dutuknuujmide je jáyuda pan pan jatye'e duyakje'ydup je pi'k ónukta. ¹⁶ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk duyaaxjidi jetse'e dunuujmide:

—Maso'okta je pi'k ónuk jets atse'e xnumíndat, ka'a tse'e xkayakajtjadat, kux je'eda pan pan jatye'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm, ve'em xa je'e

ve'eda ax jo'n ya pi'k ónukta. ¹⁷ Tyúvam xa atse'e nva'añ, pan pan jatye'e tse'e kanapyaajmjudup jem je Nte'yam y'am kya'm ax jo'n je pi'k ónuk, ka'a tse'e jem tyákadat.

Ku je Jesús dumaatnakyojtsji to'k je mootsk ónuk juu' ve'e kumeen
(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

¹⁸ Van'it tse'e y'amotutúviji to'k je israeejlit jayu juu' ve'e dunumájjip:

—Oy yak'ixpajkpa, ¿tis ats vine'e ntónup jets atse'e njayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

¹⁹ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Nte'yam atse'e xtij ku ve'e mva'añ jets oy atse'e? To'kji xa je'e ve'e pane'e oy, je Nte'yamts je'e ve'e. ²⁰ Mnuja'vip xa mitse'e je pava'nun: "Ka'a tse'e xyakvintsa'kintókiyut je navyajkun, ka'a tse'e myakjaju'oo'kut, ka'a tse'e mme'e'tsut, ka'a tse'e je jayu xnuvampétut, vintsa'aga je mtee' je mtaak."

²¹ Van'it tse'e je jayu ña'muxji:

—Ku atse'e pi'knun nve'na, van'itanits ats ya'a ve'e nujom nkutyún.

²² Ku ve'e je Jesús du'amotunajxy, van'it tse'e dunuujmi:

—Jado'k viijn tse'e mka'ijtuxju. To'kkajxni nujom juu' ve'e m'ixp mjayejpp jets mooyni je meen je ayoo'va jayu, ve'em tse'e je o'yin xjayéput jem tsapjootm. Van'itts atse'e xpamiinnit.

²³ Ax ku tse'e je jayu du'amotunajxy, ooy tse'e tyuntsaachvinmapyujk, kux va'ajts kumeene'e y'ijt. ²⁴ Ku tse'e je Jesús ve'em y'ixji, van'it tse'e vyaajñ:

—i'va'ajts tso'ox xa je'e ve'e jetse'e je kumeen jayu ñapyámjadat jem je Nte'yam y'am kya'm! ²⁵ Ka'a xa ve'e cho'oxa vintso ve'e je camello ñaxut jep xo'yun jot jaatp, je'e ve'e tso'ox vintso ve'e je kumeen jayu ñapyámjüt jem je Nte'yam y'am kya'm.

²⁶ Van'it tse'e vyaandi pan pan jatye'e du'amotunajxtup:

—Pan ve'em xa ve'e, ¿pants vine'e o'yixjup jetse'e dujayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

²⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Juu' xa ve'e je jayu ka'o'yixjup jetse'e dutónut, je Nte'yamts je'e ve'e dutónup.

²⁸ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Maja Vintsán, nmasokkajxni xa aatse'e nujom juu' aatse'e n'ixp njayejpp vye'na jets aats mitse'e mpamiijn.

²⁹ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets pan pan jatye'e je Nte'yam je kyutojkun kajx dumasookp je tyajk, je tyee', je tyaak, je y'uts, je y'ajch, je cha'a, je ñuda'ax, ukpu je y'ónuk, ³⁰ nuyojk tse'e ooy tyunyakmo'ot juu' ve'e yaja naxviijn jetse'e xa'ma kajx jyojntykinit ku ve'e je nam it choo'ndukut.

Ku je Jesús du'ava'ninuva je y'oo'kun
(Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

³¹ Van'it tse'e je Jesús apuk du'avaajv je ñumakmejtsk ixpajkpatajk, jetse'e dunuujmidi:

—Jem tse'e Jerusalén nja'mda. Jem tse'e tyonkájxüt kyojtskájxüt ats kajx nujom juu' ve'e jatyaandu jep Kunuu'kx Jatyán kujxp je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ³² Yakpámupts atse'e jem je viijnk jayu kya'm jets atse'e xnuxi'iktat xtukxi'iktat jets atse'e xvinkojtspéttat, xnutsójadaps atse'e ³³ jets atse'e xvóptat, van'itts atse'e xyak'oo'ktat. Ax joojntykpajknvapt atse'e kutoojk xaaj, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

³⁴ Ax ka'a tse'e dūvinmótuda pan ti ve'e tyijp kuxe'e je Nte'yam dukayakjaty vye'na jetse'e dūvinmótudat.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je viints jayu jep Jerico
(Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

³⁵ Ku ve'e je Jesús dumutami je jericoojit kajpun, jem tse'e to'k je viints jayu chuuna vye'na jeja too' pa'ayi jetse'e je putajkin du'amotu. ³⁶ Ku ve'e dumotu jets je numay jayu ve'e najxp, van'it tse'e du'amotutuvi pan ti ve'e toojnjup kojtsjup. ³⁷ Ku ve'e yakvaajni jets je'e ve'e najxp vye'na je Jesús, je nazaréit jayu, ³⁸ van'it tse'e makk vyaajni:

—Jesús, je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'tk ats to'k aaj!

³⁹ Ax pan pan jaty tse'e je Jesús vintoo'vajkijup, tukna'muxju tse'e jetse'e y'amotut. Ax nujoj makk tse'e tyunjaa'kkajts:

—Je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'tk ats to'k aaj!

⁴⁰ Van'it tse'e je Jesús vya'ktaajni jetse'e dunuujmide je jayu jetse'e duyakmíndat. Ku tse'e je viints jayu jye'y, van'it tse'e yak'amotutuvi:

⁴¹ —¿Tise'e mtsajkp jets ats mitse'e ntoojnat?

Van'it tse'e je viints jayu y'atsaajv:

—Vintsán, je'e xa atse'e ntsajkp jets ats mitse'e xyakvin'ixpácut.

⁴² Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Vin'ixpakuts n'it! Ta xa ve'e mjotkadaakni kux atse'e tuxjaanchjáva.

⁴³ Tun jatyti tse'e je jayu vyin'ixpakni. Van'it tse'e je Jesús dupanujkx jetse'e je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi. Ax nujom tse'e je jayu pan pan jatye'e du'ixtu, yakkájiduva yakjaanchiduvats je'e ve'e je Nte'yam.

19

Je Jesús maat je Zaqueo

¹ Van'it tse'e je Jesús jye'y jem jericoojit kyajpun kajxm jetse'e je kajpun dutuknajxy. ² Jem tse'e vye'na to'k je kumeen jayu juu' ve'e Zaqueo duxaaj, je kupa'mun pakmojkpats je'e ve'e ñuvintsánip, ³ je Jesuusts je'e ve'e y'ixuvaampy. Ax ka'a tse'e y'o'yixju vintso ve'e du'ixpaa'tut kux pi'k kónaji je'e ve'e je Zaqueo jets ooye'e jem je jayu. ⁴ Van'it tse'e noomp tyoo'vujk jetse'e pyejt jem sicómoro kup kajxm juu' ve'e dumutámip je too' joma ve'e je Jesús ñaxuva'añ vye'na, ax ve'em tse'e y'o'yixjut vintso ve'e du'ixpaa'tut.

⁵ Ku ve'e je Jesús ñajxy je tsov, van'it tse'e pyat'ix, jetse'e dunuujmi:

—Zaqueo, vánuku jatyji, tunjajtnajkxp xa atse'e uxyam jem mta'am.

⁶ Van'it tse'e je Zaqueo jatyji vyajntyk jetse'e je Jesús dumaadi jem je'e tyak'am je xoojntkun maat. ⁷ Ku ve'e je numay jayu du'ixti, van'it tse'e dūvinkotsta dūnaa'kótsta je Jesús kux ve'eme'e vyaandi jets jem je'e ve'e je tókinax jayu tyak'am ñujkx.

⁸ Tujkpani tse'e vye'nada, van'it tse'e je Zaqueo tyeni jetse'e dunuujmi je Maja Vintsán:

—Uxyamts atse'e nmoqynit je ayoova jayu kojkm juu' atse'e n'ixp njajeypp; ax pan tats atse'e nyapana je meen mpujkja je vin'aa'nun kajx, maktaaxk naxts ats je'e ve'e nyaknujojkiat.

⁹ Van'it tse'e je Jesús vyaajni:

—Uxyam xa ve'e tujje'ya je nutsookun yaja tujk, kux je Abraham je chaan je kyooj xa mitse'eva. ¹⁰ Kux je'e xa atse'e nnumiimp jets atse'e n'ixtat jetse'e

nyaktso'oktat pan pan jatye'e tokih'ijttup, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka ljtj.

Je majk meen juu' ve'e tsóvax tukmu'a'ixmojkin

¹¹ Namvaate'e je jayu du'amotunajxti, van'it tse'e je Jesús vya'nuxjidi ya tukmu'a'ixmojkin je'e kajx ku ve'e támani vye'nada joma ve'e je Jerusalén jetse'e vyinmaaydi jets jatyi ve'e je Nte'yam je kyutojkun duyakmiinnit.

¹² Jidu'um tse'e ña'muxjidi:

—Jem xa ve'e y'ijjt to'k je yaa'tyajk juu' ve'e je oy ke'xtkun dumaat, jetse'e jékum ñujkx, je'e tse'e ñunajkx jetse'e yakpámut yakkutojkpa, ux'ook tse'e vyimpijtnuvat. ¹³ Ka'anum tse'e chaa'n vye'na, van'it tse'e duyaxtsaajv numajk je tyoompa jetse'e kakje'e dutukkatajkidi to'k je meen juu' ve'e tsóvax. Van'it tse'e dunujjimi: “Yaktonda ats ya nmeen van'it paat ku atse'e nvimpijtnuvat.”

¹⁴ 'Ax ka'a tse'e je jyayu chakju y'ijjt, mu'eijkjudup mujot'aajnjudupe'e jetse'e dukejxti je kukátsivada jetse'e jidu'um vya'andat: “Ka'a xa aatse'e ntsak jets aatse'e je yaa'tyajk xyakkutojkjat.”

¹⁵ 'Ax yakpaamjyamt je'e ve'e yakkutojkpa. Van'it tse'e vyimpijtnuva joma ve'e je jyayu. Ku tse'e jye'yni, van'it tse'e dunukejxi je tyoompatajk juu' ve'e tyukkatajkidu je myeen jetse'e dunujávát pan vinxupe'e je meen tuduyaknyókada kakje'e.

¹⁶ 'Juu' tse'e muto'k, jidu'umts je'e ve'e vyaajñ: “Vintsán, majk nax xa ve'e tuñuyoka je mmeen juu' atse'e xtukkatajki.” ¹⁷ Van'it tse'e je yakkutojkpa y'atsoojvi: “Oy xa ve'e, oy toompats mitse'e. Oyame'e vee'nji myaktukkatajki, ve'em tse'e juu' xtun ax jo'n yaktsak, je'e kajxts ats mitse'e mpámut jetse'e xyakkutojkjat majk kajpun.”

¹⁸ Van'it tse'e jado'k vyaampa: “Vintsán, mugooxk nax xa ve'e tuñuyoka je mmeen juu' atse'e xtukkatajki.” ¹⁹ Van'it tse'e y'atsoojvi: “Mugooxk kajpunts mitse'e xyakkutojkjivat.”

²⁰ Van'it tse'e jado'k ñuje'yji jetse'e vyaajñ: “Vintsán, uxuya xa ve'e ya mmeen juu' atse'e xtukkatajki. Jepts atse'e paayu jaatp nvintsoomni

²¹ kux ntsa'kip ats mitse'e je'e kajx ku ve'e mak myakkutuk; je'e xa mitse'e m'amótup juu' ve'e mkapuump, je'ets mitse'e mpakmujkp juu' ve'e mkavujp.” ²² Van'it tse'e je yakkutojkpa ña'muxji: “Mits, ko'oy toompa, je m'ayook ats mitse'e ntuktokimpayo'oyup. Pan mnuja'vip xa mitse'e jets mak atse'e nyakkutuk jets je'e atse'e n'amótup juu' atse'e nkapuump, jets je'e atse'e mpakmujkp juu' atse'e nkavujp, ²³ ztyajx tse'e ats je nmeen je viijnk jayu xkatukkatajki jetse'e duyaknyókat?, ax ve'emts atse'e kunyakmooy je meen maat je myunuyojkin ku atse'e yaja nta'aaaj tunvimpijtnuva.”

²⁴ Van'it tse'e dunujjimi juu' ve'e jem ve'nidup: “Pajkjada ya'a je meen jetse'e xmo'odat juu' ve'e majk je meen dumaat.” ²⁵ Van'it tse'e y'atsoojviji: “Vintsán, zti ka jepap ya'a ve'e dumaada majk je meen?” ²⁶ Van'it tse'e je yakkutojkpa y'atsaajv: “Ve'em xa ats miitse'e nnaajmada: Pan pan xa ve'e juu' dumaat, jaa'kyakmo'opts je'e ve'e. Pan pan tse'e juu' dukajajeypp, pan vinxup tse'e dumaada, yakpajkjapts je'e ve'e nujom, je'e paat juu' ve'e yuu'n vee'n jyajeypp. ²⁷ Ax je'eda juu' atse'e xtso'oxpajktup jetse'e dukatsokta jets atse'e nyakkutojkjadat, yakminda jetse'e yaja ats nvinkujk xyak'oo'kkáxtat.”

Ku je Jesús tyajki jep Jerusalén

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

²⁸ Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e je tyoo' dupajknuva jetse'e jem Jerusalén jyaa'knujkx. ²⁹ Je'yavaandup tse'e vye'nada joma ve'e je kajpunda

juu' ve'e duxaajta Betfagé jets Betania, jempa ve'e je Olivos Kopk, van'it tse'e je Jesús dukejx numejtsk je y'ixpajkpada ³⁰ jetse'e dunuujmidi:

—Najkxta xi pi'k kajpun kujx juu' ve'e xi avinkujk. Ku tse'e mje'yadat, jeja tse'e xpaat'at kuvu'u'n to'k je burro. Ni pánanumts je'e ve'e kyatuktsuunaja. Mukéjadats jetse'e xyakmíndat. ³¹ Pan m'amotutúvijidup tse'e je jayu pan tyajxe'e xmukéjada, ve'em tse'e xnaajmadat: “Je Maja Vintsane'e dutsojtkp.”

³² Van'it tse'e je y'ixpajkpa ñajkxti jetse'e dupaatti ax jo'n je Jesús ña'muxjidi.

³³ Myukéjidup tse'e vye'nada je burro, van'it tse'e je burro je vyintsanda y'amotutúvijidi:

—¿Tyajx tse'e xmukéjada xi burro?

³⁴ Van'it tse'e y'atsqovdi:

—Je'e kajx ku ve'e je Maja Vintsán dutsak.

³⁵ Van'it tse'e duyaknajkxti joma ve'e je Jesús jetse'e dujape'ndi je burro maat je vyitta. Van'it tse'e je Jesús duyakpejtti. ³⁶ Vintsq tse'e je Jesús ñaxy, ve'em tse'e je jayu duye'epa je vyit jeja too' kujk joma ve'e je Jesús ñaxuva'añ.

³⁷ Ax ku tse'e dumutámidi jeja Olivos Kopk váñuk viijn, van'it tse'e nujom je jáyuda juu' ve'e je Jesús dumaatvítu, je'e tse'e makk kojts'ukvaandu je xoojntkun maat jetse'e je Nte'yam duyakmájidi duyakjaanchidi je'e kajx ku ve'e du'ixti je majin juu' ve'e je Jesús tyuump. ³⁸ Jidu'um tse'e vyaandi:

—je Nte'yam je kyunoo'kxun maat xa ya'a ve'e ya yakkutojtkpa juu' ve'e miimp je Maja Vintsán kajx! je oy joot maat jets je majin maat tse'e y'ijtnit je Nte'yam, juu' ve'e jem tsapjootm!

³⁹ Van'it tse'e ña'muxjidi je fariseotajk juu' ve'e je numay jayu myaatve'nidup:

—Yak'ixpajkpa, tuknaajma to'k aaj xi jáyuda juu' ve'e mmaatvítup jetse'e y'amó'ottat.

⁴⁰ Ax jidu'um tse'e je Jesús y'atsqovjidi:

—Ve'em xa ats miitse'e nnaajmada jets pan amo'ttup xa ya'a ve'eda, je tsaa' tse'e makk kojts'páktap.

⁴¹ Ku ve'e dumutámidi jem Jerusalén, jetse'e je Jesús du'ix je kajpun, van'it tse'e dunuyaaxy je jerusaleenit jáyuda, ⁴² jetse'e vyaajñ:

—¡Pan kuxvinmótuda xa ve'e, uxyam ya xaaj, juu' ve'e kumyak'ítjada oy joot! Ax ka'a tse'e xvinmótuda, yu'uts je'e ve'e y'it jeja miits mvinkujkta. ⁴³ Je'yap xa ve'e je xaaj ku ve'e je mtso'oxpajkpa duyaknaa'tóktat je mkajpun jets'e je naax juu' ve'e je mkajpun du'naa'vítup, je'e tse'e tyukta-jva'atstap joma ve'e ñayyo'otsjadat, ⁴⁴ myak'oo'kjadapts miits je'e ve'e maat je m'ónukta, jetse'e je mjaajnda je mtajkta dutukja'vikajxtinit, ni to'ka tse'e je tsaa' kyatánut nukavyet, je'e kajx ku ve'e xkanujávada ku ve'e je Nte'yam mnunínjada jetse'e kumyaktsqokjidi.

*Ku je Jesús duyakvaach je maja tsaptajk
(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)*

⁴⁵ Van'it tse'e je Jesús tyajki jep maja tsaptaктаagujkp jetse'e duvojp'pitsumkujx nujom pan pan jatye'e jep ajooydup atoo'ktup vye'na, ⁴⁶ jetse'e dunuujmidi:

—Jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Ve'e tse'e ats je ntajk y'ijtnit je tajk joma ve'e je jayu chapkats.” Ax ve'emts miits ya'a ve'e tuxpaamdini ax jo'n “je aajntk joma ve'e je mee'tspa ñay'amókajada”.

⁴⁷ Jóvum xaaj tse'e je Jesús yak'ixpuk y'ijj jep maja tsaptujkp; ax je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta jets pan pan jatye'e dunumájidup je israeejlit jayu maat, je'e tse'e dupayo'ydup vintso ve'e kuduyakjay'oo'kjidi je Jesús, ⁴⁸ ax ka'a tse'e dumutaayvaatti pan vintso ve'e kudutoondi, kux nujome'e je jayu oy du'amotunajxti juu' ve'e je Jesús kyojts.

20

Je kutojkun juu' ve'e je Jesús jyayejpp (Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)

¹ To'k naxe'e je Jesús je numay jayu duyak'ixpuk vye'na jep maja tsaptujkp jetse'e duvaajnidi je oy kats je oy ayook, van'it tse'e jye'ydi je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk jets je israeejlit je myújit jáyuda, ² jetse'e dunuujmidi:

—Vaajnja aats pan pane'e tumna'muxju jets ya'a ve'e xtónut. ¿Pane'e ya kutojkun mmooyjyup?

³ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Nay ve'empats atse'e nvaampa jets atse'e x'atsoovduvat. ⁴ ¿Pan tse'e je Juan je kutojkun mooyjyu jetse'e je jayu duyaknapétut, je Nte'yame'e, ukpu je jayu ve'e?

⁵ Ax van'it tse'e dukojtsmojkti. Jidu'um tse'e ñavyaajnidi:

—¿Vintsose'e kunva'numda? Pan va'numdup xa ve'e jets je Nte'yame'e mooyjyu je kutojkun, jidu'um tse'e xnuujmimdat: “¿Tyajx tse'e xka-jaanchja'vidi juu' ve'e je Juan kyojts?” ⁶ Ax pan va'numdup tse'e jets je jayu ve'e je kutojkun mooyjyu, xka'ts'oo'kumdaps uu'm ya'a ve'e ya numay jayu kux nayja'vijidinup ya'a ve'e tyuva jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa je'e ve'e je Juan y'ijj.

⁷ Van'it tse'e y'atsoovdi jets ka'a ve'e dunujávada jets pan pane'e je kutojkun mooyjyu je Juan jetse'e je jayu duyaknapétut. ⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'ats atse'e n'ava'nivat jets pan atse'e ya kutojkun xmooyy jets atse'e ve'em ntun.

Je ko'oy toompatajk tukmu'a'ixmojkin (Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11)

⁹ Van'it tse'e je Jesús duvaajniji je jáyuda ya tukmu'a'ixmojkin:

—To'k xa ve'e je jayu dupuujm je tsaaydum kam. Van'it tse'e je yoova toompatajk dutukmaatkojtsmojkti pan vinxupe'e tyukkada'akjadat ku ve'e dupakmóktat je tsaaydum taajm. Van'itts je'e ve'e chaa'n, ta'niva tse'e ñujkx.

¹⁰ Ku tse'e je tsaaydum tok aats dupaaty, van'it tse'e to'k je kyukátsiva dukejx joma ve'e je yoova toompa jetse'e du'amótuvut pan juu' ve'e tukkadaakjup. Ax van'it tse'e je yoova toompa dutsii'kti jetse'e ve'emji duyakvimpjittini.

¹¹ Van'it tse'e je kam je vyintsán dukejxnuva jado'k je kyukátsiva; ax nay vanxúppjam tse'e dutsii'ktuva jetse'e dujomtoondi dutitoondi, ka'a tse'e dutimooydi, jetse'e dupakejxtini. ¹² Jyaa'kkejx tse'e jado'k je tsaaydum kam je vyintsán jado'k je kyukátsiva; ax yakxa'ajkiduva tse'e je yoova toompa jetse'e dupavojptini.

¹³ Van'it tse'e je tsaaydum kam je vyintsán vyaajñ: “¿Tis ats vine'e ntónup? Va'an xa ats n'ite'e dukexu ats ya n'ónuk juu' atse'e ooy ntuntsajkp. Ax kuts je'e ve'e du'ixtat, vyintsá'agadapts ijk je'e vine'e.” ¹⁴ Ax ku tse'e je yoova toompa du'ixti, van'it tse'e ñavyaajnidi: “Ya'a xa ve'e tukkadakkáxjup ya tsaaydum kam. Va'an duyak'oo'kumda jetse'e nje'eimdat ya tsaaydum

kam.” ¹⁵ Van'it tse'e duyakpítsumdini jem tsaaydum kam jootm jetse'e duyak'oo'kti.

Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvjidi:

—¿Vintsöse'e tyónjadat je tsaaydum kam je vyintsán?

¹⁶ Jetse'e jyaa'kvaajñ:

—Je'yap xa je'e ve'e jetse'e duyakjay'oo'kkáxjadat jetse'e je viijnk yoova toompa dupámüt.

Ku ve'e je jayu du'amotunajxti, jidu'um tse'e vyaandi:

—¿Kudukayakjatye'e je Nte'yam!

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús je jáyuda duvin'ix, jetse'e dunuujmidi:

—Pan kudukayakjatye'e je Nte'yam, ¿ti tse'e tyijp juu' ve'e vaamp jep

Kunuu'kx Jatyán kujxp? Jidu'um tse'e vya'añ:

“Je oy tsaaj juu' ve'e je pojtspatajk myasooktinu, je'e tse'e ojs yakpum joma ve'e dunuvinkopkikux je maja tsaptakpats.”

¹⁸ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Pan pan xa ve'e kítup jeja tsakujx, tuktajikáxup tse'e; ax pan pan tse'e jem ñi'kxm je tsaaj naxkadaakp, je naxvay jo'n tse'e tyaannit je jayu.

Je'e pane'e je kupa'mun yakmo'op

(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

¹⁹ Ku ve'e je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk du'amotunajxti, van'it tse'e du'ukmatsuvaandi tun jatyi je Jesús kux ñuja'vidu ve'e jets je'e kajxe'e ya tukmu'a'ixmojkin dukajts; ax ka'a tse'e ve'em dutoondi kux cha'kidupe'e je numay jayu.

²⁰ Y'uk'ixtidup tse'e pan vintso ve'e kuy'o'yi jetse'e je Jesús kudupaamdi jem je yakkutojka kya'm, je'e kajx tse'e du'ukkejxti je kátsuvaá'mpa juu' ve'e natyijjudup jets tuv je'e ve'e je jyáyuvinda je jyoojntykinda, y'uk'ixtidu ve'e pan vintso ve'e kuduyakkajtstókididi je Jesús. ²¹ Jetse'e du'amotutúvidi:

—Yak'ixpajkpa, nnuja'vinup xa aatse'e jets pyaatyp y'akeeguipe'e juu' mitse'e mkajtsp jets juu' ve'e je jayu mtuk'ixp, ka'ats mitse'e pan xviijn'ix, tyúvam xa mitse'e je jayu je Nte'yam jye'e xtuk'ix. ²² ¿Yakjajtype'e uu'm je mpava'nunamda jetse'e je kupa'mun yakmo'ot je yakkutojka César, ukpu ka'a ve'e?

²³ Ax ñuja'vi tse'e je Jesús vintso ve'e je ko'oy joot dujayepta, je'e kajx tse'e dunuujmidi:

—¿Tyajxts atse'e xkátuvaá'nda? ²⁴ Tuk'ixta áts to'k je meen.

Ku ve'e dumooydi, van'it tse'e du'amotutúvi:

—¿Pan tse'e yam y'apamnax, jets pan tse'e yam xyaaj yukja'a?

Jetse'e y'atsoojvjidi:

—Je yakkutojka César ya'a ve'e jye'e.

²⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Mo'odats je César juu' ve'e je César jye'eip jets mooyduvats je Nte'yam juu' ve'e je Nte'yam jye'eip.

²⁶ Ax ka'a tse'e y'o'yixjidi pan vintso ve'e kuduyakkajtstókididi ku ve'e kyats y'ijt jeja je jayu vyinkujk; atúva atóki tse'e dutuktaandi je y'atso'vun, jetse'e y'amóttini.

Ku je Jesús yak'amotutúvi pan joojntypajknuvape'e je oo'kpa

(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

²⁷ Jeme'e je saduceotajk juu' ve'e je Jesús dunuje'ydu. (Je saduceotajk tse'e vaandup jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvat jado'k nax.) Van'it tse'e je Jesús du'amotutúvidi:

28 —Yak'ixpajkpa, ve'eme'e je Moisés dujatyaañ jets pan oo'kpe'e to'k je yaa'tyajk jetse'e je ñuda'ax dumasa'ak jetse'e ka'a pan y'ónuk, je oo'kpa je y'uts tse'e dupákup je ku'aa'k ta'axtajk jetse'e je y'ónuk jyéjat, ax je myuto'k mix ónuk tse'e taannup ax jo'n je y'ajch je y'ónuk kuy'ijit. 29 Ax nuvuxtojtuk tse'e y'ijtti je uts je ajch. Ta'axpajk tse'e je koop ónuk, van'it tse'e y'oo'kni. Ka'a tse'e je ñuda'ax je y'ónuk duyakjeji. 30 Van'it tse'e je myuto'k uts dupujk je ku'aa'k ta'axtajk, ka'ava tse'e je y'ónukta jyeji, jetse'e y'oo'knuva. 31 Van'it tse'e je myumejtsk uts dupajkpa je ku'aa'k ta'axtajk. Nay ve'empa tse'e jyajt-tuva je utsta juu' ve'e taandu, oo'kkajxtinu tse'e nuvuxtojtuk je yaa'tyajk. Ax ni pana tse'e je y'ónuk dukatukyakjeji je ta'axtajk. 32 Ux'ook tse'e je ta'axtajk y'oo'knuva. 33 Ax kuuk tse'e je oo'kpatajk jyoojntykpajktinuvat jado'k nax, çpánukts vine'e tyuva dunuda'axap je ta'axtajk?, kux va'an nuvuxtojtuke'e dupajkti.

34 Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Yaa'vyajkp ta'axpajkp xa ve'e je jayu yaja naxviijn; 35 ax je'eda pan pan jatye'e duvinmajtsjudup jetse'e jyoojntykpajktinuvat jado'k nax ku ve'e je nam it choo'ndukut, ka'a tse'e y'ukyaa'vyajktinit ka'a tse'e y'ukta'axpajktinit, 36 je Nte'yam je y'ónuk xa je'e ve'eda. Ka'ats je'e ve'e y'uk'o'yixjidinit jetse'e y'oo'ktat kux ve'em xa je'e ve'e y'ijttinit ax jo'n je Nte'yam je ya'angeles. 37 Ax je'e ku ve'e je oo'kpatajk jyoojntykpajktinuvat jado'k nax, mkojststuts miits je'e ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp juu' ve'e je Moisés jyaay, joma ve'e je Nte'yam myukojsji jem ápit kup akojkm. Jep tse'e dukats jets je Maja Vintsane'e duNte'yamip je Abraham, je Isaac, maat je Jacob. 38 Je'e kajx tse'e, Ntye'yamivapts je'e ve'e je jayu je Nte'yam pan pan jatye'e jaanchja'vijidu ku ve'e y'oo'ktini; ka'a tse'e je jyoota je jya'vinda y'aa'ka, joojnykiduups je'e ve'eda. Je Nte'yam je kyutojkun kajx tse'e nujom jyoojntykada.

39 Jeme'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpada juu' ve'e na'muxjudu:

—Yak'ixpajkpa, oy xa ve'e tuxkats.

40 Ax je jayu juu' ve'e dutso'oxpajktup je Jesús, ni pana tse'e kyoo'knayja'vijini jetse'e juu' dujaa'k'amotutúvat.

Je David je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo

(Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

41 Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Vintsose'e je jayu vya'anda jets je David je chaan je kyooj je'e ve'e je Cristo?, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. 42 Viinm xa ve'e je David dujatyaañ jep Salmo kujxp:

Je Nte'yam xa ve'e dunuujmi ats je nMaja Vintsán:

“Ajxtuku yaja ats n'aka'yun pa'ayi

43 namvaat atse'e nyakkvintókida pan pan jatye'e mtso'oxpajkjudup.”

44 Jidu'm tse'e je David vyaajñ jets je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo. Ax ve'em tse'e, va'ajts tse'e yaknujava jets ka je chaan je kyoojyap je'e ve'e je Cristo, je Myaja Vintsampa je'e ve'e.

Ku je Jesús duvintso'y je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

45 Ax nujom tse'e je jayu y'amotunáxjada vye'na ku ve'e je Jesús dunuujmide je y'ixpajkpatajk:

46 —Myakkókadape'e ooy je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta kux mvin'aa'nuvaajnjudup miits je'e ve'e. Je'e xa ve'e dumuvidutuvaandup je yajnit vit jetse'e dutso'kta jetse'e yakkojtspoo'kxtat je vinta'kin maat jep

maa'y jaatp. Tum je'e ve'e chojktup jetse'e dutuktsaanadat je tsuujntkun juu' ve'e tum oojyit jep tsaptujkp jets joma ve'e je maja kay je maja uu'k. ⁴⁷ Je tyajk paat tse'e dupajkjada juu' jatye'e y'ixtup jyajejptup je ku'aa'k ta'axtajkta; ax jek tse'e chapkotsta, ve'em tse'e dukayaknuke'xnatakava'anda je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup. Je'e tse'e nuyojk je tsaachpaatun yakmooydinup.

21

*Je yax juu' ve'e pyaam to'k je ku'aa'k ta'axtajk
(Mr. 12.41-44)*

¹ Jep tse'e maja tsaptujkp je Jesús vye'na jetse'e du'ix vintso ve'e je kumeen jayu dupamda je myeen jem yax apajkin jootm; ² y'ixpa tse'e je Jesús ku ve'e to'k je ayooova ku'aa'k ta'axtajk dupuujm mejtsk je pi'k cobre meen. ³ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets nuyojk ya'a ve'e ya ayooova ku'aa'k ta'axtajk tudupum je yax jets ni ka'a ve'e nujom je viijnk jáyuda; ⁴ kux je'eda, je'e je'e ve'e tudupamda juu' ve'e vinta'nuxjudup; ax ya ayooova, tats ya'a ve'e dupamkajxni je tyukjoojntykin.

*Ku je Jesús du'ava'ni jets kutókiyupe'e je maja tsaptajk
(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)*

⁵ Jem tse'e je Jesús je y'ixpajkpa juu' ve'e dunukojtstu je maja tsaptakpats, vintso je'e ve'e tsújit je tsaaj juu' je'e ve'e myaat jets je paamdúk juu' ve'e yakmooy je yax kajx. Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

⁶ —Je'yap xa ve'e je xaaj ku ve'e kyutókikajxnit ya'a juu' miitse'e uxyam m'ixtup, ni to'kats ya'a ve'e ya tsaaj kyo'ktaannit nukavvet.

*Je nuja'vin juu' ve'e jéjap ku ve'e je itakax tyáminit
(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23)*

⁷ Van'it tse'e je Jesús du'amotutúvidi:

—Yak'ixpajkpa, ¿vin'it ya'a ve'e jyátut ñáxut jets ti nuja'vints aatse'e njayéppan pan vin'it ya'a ve'e tyónjut kyótsjut?

⁸ Jetse'e je Jesús vyaajñ:

—Myakkópkadape'e ooy ku ve'e pan mnunvin'aa'njadat, kux míndape'e numay juu' ve'e natyijjadap jets ats je'e ve'e, jetse'e vya'andat: “Ats xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. Ta tse'e je xaaj jye'yni juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki.” Jidu'um tse'e vya'andat. Ax ka'a tse'e xpanajkxtat. ⁹ Ax ku tse'e xmótudat jets je atso'oxe'e toojnjup jetse'e je jayu ñañupojtukjada, ka'a tse'e mnavyinma'yunmo'ojadat, kux nupaamdúkani je'e ve'e jetse'e ve'em tyónjut kyótsjut. Ax ka'anumts je'e ve'e jye'ya vye'nat je itakax.

¹⁰ Van'it tse'e dujaa'knuyjmidí:

—Nacho'oxpákjadap xa ve'e je jayu to'k nación jets jado'k nación, to'k kutojkun jets jado'k kutojkun, ¹¹ mak' tse'e ooy tyun'ojxat, jéjap tse'e je yooj jets je pa'am may viijn, yak'ixup tse'e jem tsajviinm je aja'vin je atsa'kin jets je mújit nuja'vin.

¹² Ax ka'anum tse'e ya'a tyunju vye'nat, myakmátstaps miitse'e jetse'e myakjomtóndat myaktitóndat, myaknajkxadap tse'e jep tsaptujkp joma ve'e myaktokimpayo'oydat, myakpoxuntakpámdap tse'e jetse'e myaknajkxadat jeja je yakkutojkpa vyinkujkta kuxe'e ats xjaanchjávada. ¹³ Ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut, je'e tse'e m'itumo'ojadap jetse'e je tuvakojsun xpámdat ats kajx. ¹⁴ Ax ka'a tse'e too'vajkp xpayo'oydat pan ti ve'e mkótstap, ¹⁵ kux

ats miitse'e nmo'odap je vinma'yun jets je ayook juu' ve'e mkótstap, ka'a tse'e je mtso'oxpajkpa dupaa'ttat ti ve'e mtuknu'aa'najadap, ka'a tse'e dumutaayvaattuvat vintso ve'e mkojtsumpijituxjadat. ¹⁶ Mnuxa'aaajadap tse'e je mtee' je mtaak, mnuxa'ajidinuvap tse'e je m'uts je m'ajch, je m'uts je mtsa'a, je mjuu'te je mmugo'ok, jets pan pan jatye'e mmaatnayja'vijidup, jetse'e je jayu myak'oo'kjadat. ¹⁷ Nujome'e je jayu mmu'ejkjadinut mmujot'aajnjidiniö kuxe'é ats xjaanchjávada. ¹⁸ Ka'a tse'e xvinmádat, je Nte'yam tse'e m'ixjadap mjayépjadap, ni vintsova xa ve'e mkavintókidat. ¹⁹ Pan mmuténidup tse'e je tsaachpaatun, m'ijttinupts miitse'e je Nte'yam maat.

²⁰ Ku ve'e x'ixtat ya Jerusalén ñaa'vidutut maat je tojpatajk, nujávadats jets jatyi ve'e kyutókiyut. ²¹ Van'it tse'e pan pan jatye'e ve'nadap yaja judéait y'it jaat, va'an tse'e duke'ekta jetse'e ñajkxtat jem tonun viinm kopk viinm. Jets pan pan jatye'e ve'nadap jem kam jootm, ka'a tse'e y'uktajkidinit jem kajpun jootm, ²² kux tsaachpaatunani je'e ve'e vye'nat van'it. Ve'em tse'e jyátut jetse'e tyonkájut kyojtskájut nujom juu' ve'e ijtp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. ²³ ¡Ayooov xa je'e ve'e je jyootta je ta'axtajkta juu' ve'e kanuva'ajtsap ve'nadap van'it jets pan pan jatye'e yak'onuktsi'tstup vye'nat!, kux ooye'e je tsaachpaatun dutunyaknáxtat juu' ve'e yaja naxviijn ve'nadap, ooye'e je Nte'yam je tsaacht'o'nun dutumpámüt van'it. ²⁴ eo'ktap tse'e numay jep atso'ox jaatp, jempa tse'e pan pane'e yakmajstsinup jetse'e duyaknajkxtinit viijnk it viijnk naax pan vinxupe'e ya naxviijnit it. Jets je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ñutee'ndinup tyuktee'ndinupts je'e ve'e ya Jerusalén. Ve'em tse'e dutoondinit van'it paat ku ve'e kyukáxat je tiempo juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e dujayéptat je majin pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.

Vintso je Cristo myiinnuvat

(Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)

²⁵ Van'it tse'e je mújit nuja'vin jyéjat je aampa xaaj kajx, je aampa po'o kajx, jets je maatsa kajx. Ku tse'e je jayu ve'em du'ixtat, van'it tse'e ooy tyuntsaachvinmapyáktat, atuva atoki tse'e tyándat mukaxux; namyu'ukpaajmjúduvap tse'e je maaxy naaj jetse'e pyoojmükniit pyo'kxukniit. ²⁶ Ax ve'em tse'e je tsa'aga kajx je vyiijn je y'aaaj duyakma'tkajxtinit je jayu ku ve'e dvinmádat pan ti ve'e tonuvaajnjup kotsuvaajnjup yaja naxviijn, kux je Nte'yam, xyituyo'oyuupts je'e ve'e je makkin juu' ve'e ya tsajmit it. ²⁷ Van'itts atse'e x'ixtat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, jets jem atse'e nkada'aky vínuts jootm je kutojkun maat jets ooy je majin maat. ²⁸ Ax ku tse'e ve'em du'ukva'anüt, pámdats makkk aaj makkk joot jetse'e mpat'ixtat jem tsajm tsov, kux táminup je'e ve'e je tiempo jetse'e mtso'oktat.

²⁹ Va'nuxjeduva tse'e ya tukmu'a'ixmojkin:

—Ixta je higo kup, ukpu otyi viijnk kupa. ³⁰ Ku xa ve'e je y'aaaj pyitsum'ukvaannuva, mnuja'viduupts miitse'e jets támani ve'e je xakopk. ³¹ Ax nay ve'empats je'e ve'e ku ve'e x'ixtat jets toojnjup kojtsjupe'e juu' atse'e nkajtsap, nujávadats jets táminup je'e ve'e jetse'e je Nte'yam je kyutojkun duyakmiinnit.

³² Tyúvamts ats miitse'e nnaajmada jets nujom ya'a ve'e tyónjut kyótsjut namka'ana ve'e y'oo'kkáxta je jayu juu' ve'e uxyam joojntykidup. ³³ Káxup náxup tse'e ya tsajmit it jets ya naxviijnit it; ax ats je nkats je n'ayook, ni je vin'ítats je'e ve'e kyapaa'náxut.

³⁴ Mnay'ixjadapts miitse'eda, ka'a tse'e mkañáxtat m'oknáxtat, ka'a tse'e m'oo'ktat mmo'okjadat, ka'a tse'e xtsóktat je naxviiñit je kyo'oy je'e. ³⁵ Pan ka'a tse'e mnay'ixjada, kavinmaayp tse'e mve'nadat je xaaj ku atse'e nmi-innuvat, ve'em tse'e m'ittat ax jo'n je tánuk juu' ve'e taamp jep kutyay jaatp kuxe'e dukanujava jets je y'oo'kun je'e ve'e y'anajkxip. Ve'em tse'e y'ittat nujom je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k it to'k naxviiñit je xaaj ku atse'e nmiinnuvat. ³⁶ Ijtp tse'e mnakyujoojntykajadat jetse'e mtsapkótstat, jetse'e ve'em je mak' aaj je mak' joot xjayéptat ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut jets atse'e xvinténadat to'k aaj to'k joot, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

³⁷ Xuujun tse'e je Jesús yak'ixpuk y'ijt jep maja tsaptujkp, ax tso'op tse'e ñujkx jem Olivos Kopk viindum. ³⁸ Ax jóvum tse'e je numay jayu japyji jye'yada jep maja tsaptujkp jetse'e du'amotunáxtat.

22

*Ku je israeejit jayu dukojtsmojkti jetse'e je Jesús dumátstat
(Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)*

¹ Táminup tse'e vye'na je xaaj ku ve'e yakkay je tsapkaaky juu' ve'e je levadura dukamaat, je pascua xaajts je'e ve'e. ² Van'it tse'e je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk du'ixti dupayo'ydi pan vintso ve'e je Jesús duyakjay'oo'kjadat. Ax ka'a tse'e ve'em dutoondi jeja je jayu vyinkujk kux cha'kidupe'e je numay jayu.

³ Van'it tse'e je Satanás tyajki jem je Judas jya'vin kajxm, je'e juu' ve'e duxaajiva Iscariote, je'ets je'e ve'e nuto'k je xpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu. ⁴ Je'e tse'e ojts dumaatnakyótsjada je tee'tajk je vyintsanda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk pan vintso ve'e dupámut je Jesús jem je'e kya'mda. ⁵ Ax ooy tse'e dutuntukxoojntkti jetse'e dutukvinva'nidi jets myo'odape'e je meen. ⁶ Ñu'atso'vi tse'e je Judas. Van'it tse'e du'ixti'ukvaajñ pan vintso ve'e y'óyat jetse'e je Jesús dupámut jem je'e kya'mda ku ve'e numay je jayu maat kyave'nat je Jesús.

*Je Maja Vintsán je y'a'ox
(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)*

⁷ Ku ve'e je xaaj dupaaty ku ve'e yakkay je tsapkaaky juu' ve'e je levadura dukamaat jetse'e yakju'kx je carnero juu' ve'e yak'oo'ktup pascua xaaj, ⁸ van'it tse'e je Jesús dukejx je Pedro maat je Juan, jetse'e vyaajñ:

—Najkxu x'apaamdúkada uu'm je mpaascua xaaj a'ox.

⁹ Van'it tse'e y'amotutúvijidi:

—¿Jómase'e xtsak jets aatse'e n'apaamdúkat?

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvijidi:

—Ku ve'e mtákadat jem kajpun jootm, van'it tse'e xmaatnavyaa'tjadat to'k je yaa'tyajk juu' ve'e to'k tsiv je naaj dupavijtsp. Panajkxtats je'e. Pan joma tujk tse'e tyaka, ¹¹ jeja tse'e je kutajk xnaajmadat: “Je yak'ixpajkpa ve'e vaamp: ¿Joma ve'e je it joma atse'e ntukmaatyaknáxtat je n'ixpajkpatajk je pascua xaaj a'ox?” ¹² Van'it tse'e mtuk'ixjadat to'k je maja cuarto juu' ve'e jep mumejtsk nukavyet kujxp, joma ve'e pu'uk avaada. Jep tse'e x'apaamdúkadat je a'ox.

¹³ Van'it tse'e ñajkxti jetse'e dupaatti nujom ax jo'n je Jesús ña'muxjidi. Jetse'e du'apaajmtkidi je pascua xaaj a'ox.

¹⁴ Ku ve'e dupaatni je a'ox aats, van'it tse'e je Jesús je ñumakmejtsk kukátsivada dumaatnajxy kaayva. ¹⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Qoy atse'e ntuntsak jets ats miitse'e ntukmaatkáydat ya pascua xaaj a'ox namka'ana atse'e n'aa'k, ¹⁶ kux ve'em xa ats miitse'e nnaajmada jets ka'a atse'e n'ukkaaynit ya pascua xaaj a'ox, van'itnume'e ku ve'e jado'k nax nka'yumdinuvat je a'ox jem je Nte'yam kyutojkun jootm.

¹⁷ Van'it tse'e to'k je tuk'a'ooguin dukaaajn, jetse'e je Nte'yam dukukojsji, jetse'e vyaajñ:

—Matsta ya tuk'a'ooguin jets tuk'oogada, ¹⁸ kux ve'em xa ats miitse'e nnaajmada jets ka'a atse'e n'uk'ooknuvat je tsaaydum pa'ajk naaj, van'itnume'e ku ve'e je Nte'yam je kyutojkun duyakmiinnit.

¹⁹ Van'it tse'e dukaaajn je tsapkaaky jetse'e je Nte'yam dukukojsji. Van'it tse'e dutojkva'kxy, jetse'e dumooydi, jetse'e vyaajñ:

—Ya'a je'e ve'e ats je nni'kx je nkokp juu' atse'e nmaso'okup miits je m'o'yin kajxta ku atse'e n'oo'kut. Tonda tse'e ve'em jets atse'e xjaa'myétstat.

²⁰ Ku ve'e y'a'oxikajxti, van'it tse'e dukoompa je tuk'a'ooguin, jetse'e vyaajñ:

—Juu' ve'e ya tuk'a'ooguin myaat, je nam kojstánts ya'a ve'e. Kux ku atse'e nmaso'okut ya nnuu'pun, ku ats miitse'e nku'oo'kadat, nyaktaajnjadaps ats miitse'e je nam kojstán.

²¹ 'Ax je jayu juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup, je'ets atse'e nmaatkaayp. ²² Ax je'emts atse'e mpanujkxp je too' juu' atse'e je Nte'yam xtuknupaajmtki, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka ljtj; ax ayoots je'e ve'e je jyoot je jayu juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup.

²³ Van'it tse'e ñay'amotutúvijidi vimpit atuj pan pan je'e n'ite'e.

Ku ñatyukkojtsvintsoojvjidi pan pane'e dunumájip

²⁴ Van'it tse'e ñakyojtsvintsoojvjidi pan pane'e aje'ejjida dunumájip.

²⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je'eda pan pan jatye'e yakkutojktup juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvapta, mak k tse'e je kyutojkun dupamda; jets je'e pan pan jatye'e dunumájidup je'e maatta, vaandup tse'e jets oy jayu je'e ve'eda. ²⁶ Ax ka'ats miitse'e mve'emada. Kux pan pane'e miitsta dujaa'knunumájip, ve'emts je'e ve'e ñapyámjüt ax jo'n je toompa kuy'ijt. ²⁷ Kux ¿pane'e dujaa'knunumájip, je'e juu' ve'e ajxtkpa kaayva, ukpu je'e juu' ve'e mutoojnup? ¿Ka je'ep n'ite'e juu' ve'e ajxtkpa kaayva? Ax yáats atse'e n'it miits maatta, nmutoondupts ats miitse'eda.

²⁸ 'Miits xa ve'e m'ijttup ats maat ku atse'e je ko'oyjáyuvap x'ukyaktokimpakuva'añ. ²⁹ Ve'em ax jo'n atse'e je nTee' xmooyj je kutojkun, nay ve'emts ats miitse'e nmooyduva je kutojkun jetse'e m'ijttunit jem ats nkutojkun jootm, ³⁰ jets atse'e nmaatkáydat nmaat'oo'ktat, m'ajxtktuvapts miitse'eda jem kutojkun tsuujntkun kajxmnda jetse'e xtokimpayó'oydat je makmejtsk jaka'a juu' ve'e je israeejlit jáyuda.

Ku je Jesús du'ava'ni jets je Pedro ve'e kanatyukpájkup (Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

³¹ Ñuujmiva tse'e je Jesús je Simón Pedro:

—Simón, Simón, amotu xa miitse'e je Satanás mjayépjada jetse'e du'ixut pan vintso ve'e myaktokintónjadat. ³² Ax tats ats mitse'e nnuapsapats jets mak mitse'e je Nte'yam xjaanchjávat. Ax kuts mitse'e mnapyaajmjínuvat ats maat, kojtsmákkats je m'utsta je m'ajchta.

³³ Van'it tse'e je Simón Pedro ña'muxji:

—Maja Vintsán, nnayja'vijup xa atse'e jets atse'e nnajkxut mits maat jep poxuntujkp jets ats mitse'e nmaat'oo'kut.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Pedro, ve'emts ats mitse'e nnuujma jets uxuyam ya tsooj, ka'anume'e je na'atseev y'aya'axy vye'nat, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat.

³⁵ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—Ku ats miitse'e mpakejxti ka je apajkin maatap, ka je meen maatap, ka je ka'ajk maatap, ¿mka'ijituxjudu tse'e juu'?

Van'it tse'e y'atsoojviji:

—Ka'a xa aatse'e ti xka'ijtji.

³⁶ Van'it tse'e yaknuujmidi:

—Ax uxuyam, pan pan tse'e jep je y'apajkin, va'an tse'e duvitsu, nay ve'empa tse'e pan pane'e jep je myeen, va'an tse'e duvijtspa. Pan pan tse'e dukamaat je yajkxy tsojx, va'an tse'e dutaa'ku je vyitani'kx jetse'e dujóyut.

³⁷ Kux ve'em xa ats miitse'e nnaajmada jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e tyónjut juu' ve'e je Kunuu'kx Jatyán kyajtsp ats kajx. Jidu'um tse'e vya'añ: “Ve'em tse'e yaktuujn ax jo'n je maja tokin kudutuujn.” Nujom vinxupe'e javyet ats kajx, tónjup kótsjupts je'e ve'e.

³⁸ Van'itts je'e ve'e vyaandi:

—Maja Vintsán, uxuyaja xa ve'e mejtsk ya yajkxy tsojx.

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Nvaatani vanxup.

Ku je Jesús chapkajts jep Getsemani

(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

³⁹ Van'it tse'e je Jesús pyitsum jep jetse'e ñujkx jem Olivos Kopk viindum, ve'em ax jo'n dutún y'ijit, panajkxjudu tse'e je y'ixpajkpatajk. ⁴⁰ Ku ve'e jye'ydi joma ve'e je it, van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tsapkotsta jetse'e mkaka'adat jep tokin jaatp.

⁴¹ Van'it tse'e apuk ñujkx jado'k ka'achum, jetse'e kyoxkteni, jetse'e chapkajts. ⁴² Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Tata, pan mtsajkp xa mitse'e, kadi xyakjaty jets atse'e ya tsaachpaatun xtukkada'akut. Ax ka je'ep tse'e mtónup juu' atse'e ntsajkp; je'e ve'e mtónup juu' mitse'e mtsajkp.

⁴³ Van'it tse'e to'k je tsapjootmit ángeles kyadaaky jetse'e kyojtsmákkiji.

⁴⁴ Ax ku tse'e ooy tyun'anoo'kxini, van'it tse'e nujojkk mákk chapkajts, yaaxp aaj yaaxp joot, ve'em tse'e je pyúxuk ñaxkadaaky ax jo'n je mújit nuu'pun ta'kxy kuy'ijit jo'n.

⁴⁵ Ku ve'e chapkojtskujx, van'it tse'e vyimpijt joma ve'e je y'ixpajkpatajk, tádamts je'e ve'eda je tsooj pyatkajxjidini vye'na je'e kajx ku ve'e je tsaachv-inma'yun yak'ayonuktajkijidini. ⁴⁶ Van'it tse'e dunuujmidi:

—¿Tyajxse'e mma'ajta? Pojtukta jets tsapkotsta jetse'e mkaka'adat jep tokin jaatp.

Ku je Jesús yakmajh

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Kojtspna tse'e je Jesús vye'na ku ve'e numay je jayu jye'ydi. Ax juu' tse'e Judas duxaaj, je'ets je'e ve'e nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu, je'e tse'e duvintoo'vajkip je jáyuda. Van'it tse'e je Jesús duvinkutami jetse'e dutsuu'kx. ⁴⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Judas, ¿to'k je tsuu'kx maat atse'e xpaamnit jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup?, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

⁴⁹ Ku ve'e du'ixti ti ve'e toojnjup kojtsjup je jáyuda juu' ve'e ijttu je Jesús maat, van'it tse'e du'amotutúvidi:

—Maja Vintsán, ¿ntso'oxpajkumdupe'e ya jáyuda maat ya tsojx?

⁵⁰ Van'it tse'e nuto'k je y'ixpajkpa dukuspojxji to'k je y'aka'yun taatsk juu' ve'e dutoojnjp je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. ⁵¹ Ax jidu'um tse'e je Jesús ña'muxji:

—Maso'okta, nvaatani ve'e vanxup.

Van'it tse'e je Jesús dutaajn je toompa je tyaatsk jetse'e duyakjotkadaakni.

⁵² Van'it tse'e dunuuji je tee'tajk je vyintsanda, je tsaptakmutoompatajkta, maat je israeejlit je myújit jáyuda, je'e juu' ve'e je'ydu jetse'e myajtsjidini:

—¿Ve'em ats miitse'e xnuminda je yajkxy tsojx maat jets je kup maat ax jo'n atse'e je mee'tspa kun'ij? ⁵³ Jóvum xaaj xa atse'e tun'it miits maatta jep maja tsaptujkp, ka'ats atse'e xmajtsti van'it; ax uxyam tse'e je Nte'yam myakjajtuxjada jets atse'e xmátstat, uxyam tse'e tyónjut kyótsjút ax jo'n dutsokta pan pan jatye'e yakkutojktup jeja akoo'ts it jaat.

Ku je Pedro dukanatyukpajki je Jesús

(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Van'it tse'e je Jesús dumajtsti jetse'e duyaknajkxti jep je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta tyak'ap, ax jékum tse'e je Pedro pya'ux'ookaja. ⁵⁵ Jep tse'e je tsaptakmutoompatajk taagujkp dupaamdi je jaajn jetse'e duna'ajxtkvitti, ax jep tse'e je Pedro dumaa'xámda. ⁵⁶ Van'it tse'e to'k je jajtspa y'ixji ku ve'e xyamy jetse'e dumu'ix dumupejt, jetse'e vyaajñ:

—Myaatvíttpap xa ya'a ve'e tuy'it ya Jesús.

⁵⁷ Ax ka'a tse'e je Pedro dunatyukpajki je Jesús. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa ats ya'a ve'e n'ixa.

⁵⁸ Vee'n tse'e je it ñajxy jetse'e jado'k je jayu y'ixjuva. Van'it tse'e je jayu vyaajñ:

—Mmaatvíttpap xa mits ya'a ve'e tuy'it.

Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Ka'a xaja, ka'a xa ats ya'a ve'e nmaatvídtut tuy'it.

⁵⁹ To'k hora jo'n tse'e je it jyaa'knajxy, van'it tse'e jado'k je jayu vyaampa:

—Tun nujava xa ve'e, jemam xa ya'a ve'e tudumaatvídtut, kux galiléait jáyuva ya'a ve'e.

⁶⁰ Van'it tse'e je Pedro vyaajñ:

—Ka'a xa atse'e nnujava pan ti ve'e mkajtsp.

Kojtspna tse'e je Pedro vye'na, van'it tse'e to'k je na'atseev y'ayaaxy.

⁶¹ Van'it tse'e je Maja Vintsán y'ixumpijjt jetse'e je Pedro dūvin'ix. Van'it tse'e je Pedro dūjaa'myejts jets jidu'ume'e je Maja Vintsán ña'muxji: “Ka'anume'e je na'atseev uxyam ya tsooj y'aya'axy vye'nat, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat.” ⁶² Van'it tse'e je Pedro pyitsumni jetse'e ooy tyuntsaachvinma'yunyaaxy.

Ku je Jesús yaknuxiik yaktukxiik

(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

⁶³ Je jáyuda pan pan jatye'e je Jesús du'ix'ijttu, ñuxiiktu tyukxiiktu tse'e, jetse'e dutsii'kti, ⁶⁴ dūvintsoomdi, jetse'e du'akupa'kxidi, jetse'e vyaandi:

—Nukótsuts n'it pane'e tumtsii'kju.

65 May nax tse'e dujaa'kvinkojtspejtti.

Ku je Jesús duvinteni pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

66 Ku ve'e je it jyajtk, van'it tse'e ñay'amojkijidi je israeejlit je myújit jáyuda, je tee'tajk je vyintsanda, maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta, jetse'e duyaknajkxti je Jesús joma ve'e ñay'amókajada. Jep tse'e dunuujmidi:

67 —Vaajnja aats pan mitse'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

Jetse'e y'atsaajv:

—Pan vaamp xa atse'e jets ve'em, ka'ats atse'e xjaanchjavadat. 68 Pan n'amotutúvidupts ats miitse'e juu', ka'ats atse'e x'atsóvdat jets ka'ats atse'e xmaso'oktat. 69 Uxyamts atse'e ntsuuni'ukva'anut jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi, juu' ve'e nujom duka'mikajxp, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

70 Van'it tse'e anañujoma y'amotutúvijidi:

—¿Tits, mits je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk?

Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkotsta.

71 Van'it tse'e vyaandi:

—¿Tyajxts uu'me'e njaa'ktojsokumda pane'e du'ixtu dumótudu juu' ve'e tyoon kyojts ka óyap? Uu'mam xa ve'e tun'amotunajxumda ku ve'e viinm tavya'añ.

23

Ku je Jesús je Pilato duvinteni
(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

1 Van'it tse'e tyenikajxti jetse'e duyaknajkxti je Jesús jem je Pilato vyinkojkm. 2 Jem tse'e dunuxa'ai'ukvaandi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Ta aats ya'a ve'e n'ix mpaa'ty jetse'e aats je njayu duyakyoojmuk duyak'ajxuk, ve'em tse'e vya'añ jets ka'a aatse'e je kupa'mun nmo'ot je rómaít yakkutojkpa, vaampap tse'e jets je Criistuk ya'a ve'e, yakkutojkpuk ya'a ve'e.

3 Van'it tse'e je Pilato du'amotutúvi je Jesús:

—¿Mitse'e je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?

Jetse'e je Jesús y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkats.

4 Van'it tse'e je Pilato dunuujmi je tee'tajk je vyintsanda jets je numay jayu:

—Ka'a xa ats ya'a ve'e ti tokin mpaatyja.

5 Ax nujojtk tse'e dujaa'knuvampejtti. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Yakyoojmukp yak'ajxukp xa ya'a ve'e nujom aats je njayu maat juu' ve'e tyuk'ixp. Jem tse'e ve'em dutún Galilea jets yaja paat tse'e ve'em dutoompa.

Ku je Jesús je Herodes duvinteni

6 Ku ve'e je Pilato du'amotunajxy, van'it tse'e du'amotutúvi pan galiléait jayu je'e ve'e je Jesús. 7 Ku ve'e yaknuujmi jets ve'em, van'it tse'e dukejx joma ve'e je Herodes, je galiléait yakkutojkpa je'e ve'e y'ijit, jemts je'e ve'e Jerusalén vye'niva van'it ku ve'e je xaaj tyunju. 8 Ooy tse'e tyunxoojntk je Herodes ku ve'e je Jesús du'ix, kux jémani ve'e duja'ixuva'añ ku ve'e je kats dumotu jets ti ve'e tyuump kyajtp jets je'e ve'e y'ixuvaampy jetse'e je Jesús je majin dutónut. 9 May viijnts je'e ve'e juu' jaty du'amotutúvi; ax ni vinxupa tse'e je Jesús kyah'atsoojvji. 10 Jem tse'e vye'niduva je tee'tajk je vyintsanda maat je

tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk, je'e tse'e mak'k tunnuvampejtjudup. ¹¹ Van'it tse'e je Herodes maat je tyojpatajk dujomnuujmida dutinuujmida je Jesús jetse'e dunuxiikti dutukxiikti. Van'it tse'e duxojxti maat je oojyit vit ax jo'n je yakkutojkpa ñaxyaxju. Van'it tse'e je Herodes dutuknukejxumpijntuva je Pilato. ¹² Je xaajyam tse'e je Pilato jets je Herodes ñayja'vi'ukvaajnidi, kux namyu'ejkjudupe'e y'ijiti.

Ku je Jesús je y'oo'kun kyutujk
(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.39-19.16)

¹³ Van'it tse'e je Pilato duyakjyaxmojkjidi je tee'tajk je vyintsanda maat pan pan jatye'e je kutojkun dujayeiptup, maat je numay jayu, ¹⁴ jetse'e dunuujmida:

—Miits xa atse'e tuxtuknuminda ya jayu ku ve'e mva'anda jets yakyoojmukp yak'ajxukp ya'a ve'e je numay jayu. Ax yájats ats ya'a ve'e juu' tun'amotutuvikux miits mvinkujkta, ax ta tse'e xmótuda jets ka'a ats ya'a ve'e ti tokin tumpaatyja juu' miits ya'a ve'e mtuknuxa'aidup; ¹⁵ ka'ava ve'e je Herodes, kux ta xa atse'e xtuknukejxumpijntuva. Uxeja tse'e xmótuda, ka'ats ya'a ve'e tudútún juu' ve'e je oo'kun duvinmaajtsjup. ¹⁶ Nyakjachaachpaa'tjupts ats ya'a ve'e, van'itts atse'e nmaso'okut.

¹⁷ Ax vimpaascua xaaj tse'e je Pilato dujajtymasa'ak y'ijit to'k je poxuntakjayu. ¹⁸ Van'it tse'e je jayu y'aa'mitaakti, jetse'e vyaandi:

—Va'an du'aa'ku, je'e xa aatse'e ntsajkp jets aatse'e xmaso'okjat je Barrabás.

¹⁹ Je'e kajx tse'e je Barrabás yakpoxuntakpuujm kuxe'e je jayu duyaknañupojtukju jem kajpn kajxm jets je'e kajx ku ve'e yakjaya'aa'k. ²⁰ Jyatsojk tse'e je Pilato jetse'e dumaso'okut je Jesús, je'e kajx tse'e dumukojtsnuva je jayu jado'k nax. ²¹ Ax nuyojk tse'e y'aa'mitaakti:

—Yakcruuzpétu, yakcruuzpétu.

²² Ax mutoojk nax tse'e je Pilato jidu'um ña'muxjidi:

—¿Tyajxse'e? ¿Ti ka óyap ya'a ve'e tudútún? Ka'a xa ats ya'a ve'e mpaatyja je tokin ti ya'a ve'e kyuo'oo'kap. Nyakjachaachpaa'tjupts ats ya'a ve'e, van'itts atse'e nmaso'okut.

²³ Ax nuyojkts je'e ve'e dutun'amótudi jetse'e cryuuzpétut je Jesús. Kux makke'e ooy tyunkojtsti je jáyuda jets je tee'tajk je vyintsanda, o'yixjudu tse'e juu' ve'e y'amótudu, ²⁴ je'e tse'e je Pilato tyoon juu' ve'e je jayu chojktu. ²⁵ Ax ve'em tse'e dumasaa'k naspaka je jayu juu' ve'e poxuntaktsuuni je'e kajx ku ve'e je jayu duyaknañupojtukji jets je'e kajx ku ve'e yakjaya'aa'k; ax je Jesús, jem tse'e je tojpa kyam dupaamdini jetse'e duyakcruuzpéttat.

Ku je Jesús cryuuzpejt
(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27)

²⁶ Jem tse'e cruuzpejtpa duyaknajkxta vye'na je Jesús, van'it tse'e dumajtsti to'k je ciréneit jayu, Simón je'e ve'e xyaaj, jemts je'e ve'e kam jootm chaa'n, jetse'e dutukpakaaydi je Jesús je cryuuz, jetse'e je Jesús duyaktoovajkti, jetse'e duyak'ux'ookidi je Simón maat je cruz.

²⁷ Numay tse'e je jayu pyanajkxjidi jets numay je ta'axtajk juu' ve'e yaaxtup tsaachvinmaaydup je Jesús kajx. ²⁸ Van'it tse'e je Jesús vya'kumpijit jetse'e ña'muxjidi:

—Jerusalemnit ta'axtajkta, kadi ats miits xnuya'axta, nañuya'axjada miits viinm jets nuya'axta je m'ónukta, ²⁹ kux je'yape'e je xaaj ku ve'e je jayu vya'anut: “Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e pum jetse'e je ónuk

dukajayéptat jets pan pan jatye'e je ónuk dukatsamkojkidup jets pan pan jatye'e ni vin'ita kayak'onuktsi'tstup." ³⁰ Van'it tse'e je jayu je kopk je keets dunaajmadat: "Naxkada'aku yam aats nmi'kxm jets aatse'e xyo'otsut." Jidu'um tse'e dunaajmadat. ³¹ Pan ve'eme'e jyátukada ku atse'e n'it miits maatta, ¿ax ti tse'e jyaa'któndap ku atse'e nko'o'k'ijtnit miits maatta? Ve'em tse'e jyátukadat ax jo'n yaktún ku ve'e je tsoxk kup tyaatsnit.

³² Yaknajxxtuva tse'e maát je Jesús numejtsk juu' ve'e je maja tokin dutoondu, ve'em tse'e dutukmuyak'oo'kadat. ³³ Ku ve'e jye'ydi joma ve'e je it juu' ve'e duxaaj Kuxútum, jem tse'e je Jesús duyakcruuzpejtiti maát numejtsk je tokin toompada, to'k jeja je Jesús y'aka'yun pa'ayi jets jado'k y'anajapa'ayi.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Tata, mee'kxjada to'k aaj je tyokin kux ka'a ya'a ve'e dunujávada ti ve'e tyoondup.

Van'it tse'e je tojpatajk je Jesús je vyit dupajkva'kxti jetse'e dunukoo'yidi. ³⁵ Jem tse'e numay je jayu vye'niduva jetse'e du'ixti juu' ve'e toojnju kojtsju. Pan pan jatye'e yakkutojktup, je'e tse'e dvin'kojtspejtiti je Jesús, jetse'e vyaandi:

—Yaktsook xa ya'a ve'e je viijnk jayu; va'ants n'ite'e viinm dunaajksa'akju pan tyúvame'e jets ya'a ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

³⁶ Nay ve'empa tse'e je tojpatajk je Jesús dunuxiikti dutukxiikti, dujomnuujmide dutinuujmide, jetse'e dvin'kutámide, jetse'e dutuk'ookti je tsaaydum pa'ajk na'ook, ³⁷ jetse'e dunuujmide:

—Pan je Israeeljlit Jayu Yakkutojka xa mitse'e, jnaajkts'o'okjuts n'it!

³⁸ Ax jem tse'e je Jesús cryuuz koj m dupaamdi to'k je jatyán. Toojk ayookts je'e ve'e ja'a: je griego, je latín, jets je hebreo. Jidu'ume'e vya'añ: "Ya'a xa ve'e je Israeeljlit Jayu Yakkutojka."

³⁹ Nuto'k tse'e je jayu juu' ve'e jem cruz kajxm, vyinkojtspejtita tse'e je Jesús. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Pan mitsam xa je'e ve'e je Cristo, naajkts'o'okjuts n'it, jets yaktsookpa aats.

⁴⁰ Ax tukna'muxju tse'e jado'k je myujatyoo'. Jidu'um tse'e ña'muxji:

—¿Ka'a mitse'e je Nte'yam xtsa'aga? Nay je tsaachpaatun mitse'e mpaat-pap. ⁴¹ Nvinmajtsumjvam xa uu'me'e ya tsaachpaatun juu' ve'e uxym nyaknajxump kux je'e xa ve'e nkuvejtump ku ve'e nto'num juu' ve'e ka óyap; ax ya jayu, ni ti tókinats ya'a ve'e dukatún.

⁴² Van'it tse'e je Jesús dunuujmi:

—Jesús, jaa'myétsu ats mits to'k aaj ku ve'e myakkutoj'ukvaannit.

⁴³ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma jets uxym mitse'e m'ijtnit ats maát joma ve'e je Nte'yam je jyayu dujaajna dutajka.

Ku je Jesús y'oo'kni

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30)

⁴⁴ Kujk xaaj jo'n tse'e vye'na, van'it tse'e nujom je it je naax kyoo'tsikujx. Toojk yaaxp paatts je'e ve'e je it y'ijit koo'ts. ⁴⁵ Je'e kajx tse'e ve'em jyajty kux vinkoo'tsi ve'e je aampa xaaj. Kajokj tse'e kyaa'tsva'kxy je atatyok juu' ve'e jep maja tsaptujkp tuk'atatyuk je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat. ⁴⁶ Ku ve'e ve'em jyajty, van'it tse'e je Jesús mak'k kyajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Tata, jem xa atse'e mits mka'm ya nja'vin mpum.

Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je jya'vin tyukvaatsji.

⁴⁷ Je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, ku je'e ve'e du'ix juu' ve'e tutyunju tukyatsju, van'it tse'e je Nte'yam duyakmají duyakjaanchi jetse'e vyaajñ:

—iTyúvamdám xa je'e ve'e jets ka'a ya'a ve'e ya jayu ti tokin tudútun!

⁴⁸ Nujom tse'e je jayu juu' ve'e jem ven'idup jetse'e du'ixti juu' ve'e toojnju kojtsju, kyojxtu tse'e je kyak kuxe'e dujoo'k'ama'tjidini. Ve'em tse'e ñajxktini. ⁴⁹ Ax nujom tse'e je jayu juu' ve'e je Jesús du'ixada y'ijit, je'e maatta je ta'axtajkta juu' ve'e panajkxjudu ku ve'e jem galiléait y'it jootm chaan, jékum jaty tse'e tyaandi jetse'e du'ixti juu' jatye'e toojnju kojtsju.

Ku je Jesús ñaxtajki

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

⁵⁰ Jem tse'e y'ijit to'k je yaa'tyajk juu' ve'e oy jayu jets tuv je jyáyuvin je jyoojntykin, José je'e ve'e xyaaj, arimatéait jayu. Jem je'e ve'e judéait y'it jootm je arimatéait kajpun. Je'evats je'e ve'e je José nuto'k je'eda juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp. ⁵¹ Je José, y'a'ixpts je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam je kyutojkun duyakmiinnit, kyo'oyja'vits je'e ve'e juu' ve'e tyoondú je myujatyoo'tajk. ⁵² Van'it tse'e ojts du'ix je Pilato jetse'e du'amotu je Jesús je ñi'kx je kyopk. ⁵³ Ku ve'e jem cruz kajxm duyakvajntkni, van'it tse'e to'k je vit dutukvimpittni. Van'it tse'e ojts duyaknaxtaka jep jótup juu' ve'e púmani ve'nip jep tsajaatp; ni pánanum tse'e jep kyayakpum vye'na. ⁵⁴ Je xaaj tse'e vye'na ku ve'e je jayu du'apaamdúka je poo'kxtkun xaaj juu' ve'e jave'e'n dukapaatp.

⁵⁵ Je ta'axtajkta juu' ve'e je Jesús dumaattsoo'ndu jem Galilea, je'e tse'e dupanaxkxtu je José jetse'e ojts du'ixta joma ve'e duyaknaxtajkidi je Jesús je ñi'kx je kyopk jetse'e du'ixti vintso ve'e dupaamdí. ⁵⁶ Ku ve'e jye'yidini jem tyak'am, y'apaajmtkidu tse'e je pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e kudupaajmjidi je Jesús je ñi'kx je kyopk. Ax y'amaa'yidu tse'e je poo'kxtkun xaaj ax jo'n vya'añ je Moisés je pyava'nun.

24

Ku je Jesús jyoojntypajknuva

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

¹ Domingo xaaj tse'e vye'na japyji, muto'k xaaj je semana, van'it tse'e je ta'axtajk juu' ve'e du'ixtu je jot joma ve'e je Jesús du'ukyaknaxtajkidi, je'e tse'e duyaknajkxtu jem je pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e y'apaajmtkidu. ² Ku tse'e jye'yidi joma ve'e je jot, viijnk tso tse'e je tsaaj dupaattini juu' ve'e y'akaajjyup y'ijit. ³ Van'it tse'e tyajkidi. Ax ka'a tse'e du'ukpaattini je Maja Vintsán Jesús je ñi'kx je kyopk, ⁴ jetse'e atúva atóki tyuntaandi, ax ka'a tse'e du'ukmutaayvaattini vintso ve'e jyátukadat. Tun to'mayji tse'e du'ixpaatti numejtsk je ángeles vyinténajada, ajajp ata'kxpe'e xyáxada. ⁵ Qoy tse'e tyuntsa'kidi je ta'axtajk, je'e kajx tse'e vyiijntkti jeja naxkujx paat. Van'it tse'e je ángeles ña'muxjidi:

—¿Tyajxse'e x'ixtada yap oo'kpa jótup je'e juu' ve'e joojntykip? ⁶ Ka'a xa je'e ve'e yaja pan. Ta je'e ve'e jyoojntypajknuva. Jaa'myétsta vintso ve'e mna'muxjidi ku ve'e jem Galiléana vye'na. ⁷ Jidú'um tse'e vyaajñ: “Yakpámupts atse'e jem je tókinax jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup, ax joojntypajknuvapt atse'e kutoojk xaaj, ats, je Jayu juu' ve'e Nupaamdúka ljtp.” Jidú'um tse'e vyaajñ.

⁸ Van'it tse'e dujaa'myejtsti je Jesús je kyats je y'ayook. ⁹ Ku ve'e choo'ndi joma ve'e je jot, van'it tse'e dutukmumaajntykkajxti je Jesús je y'ixpajkpatajk juu' ve'e numakto'k taandinu jets pan pan jatye'e myaatve'nidup. ¹⁰ Je ta'axtajkta tse'e juu' ve'e dutuknuja'vidu je kukátsivatajk, je'e tse'e jittu je María Magdalena, je Juana, je María juu' ve'e je Santiago je tyaak, jets je viijnk ta'axtajkta. ¹¹ Ax ka'ats je'e ve'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dujaanchja'vidi juu' ve'e je ta'axtajk kyojstst, ve'eme'e vyinmaaydi jets oyvintsova ve'e juu' dukojtsti.

¹² Oyam tse'e ve'em vyinmaaydi, noomp tse'e ñujkx je Pedro joma ve'e je Jesús du'ukyaknaxtajkidi. Ku ve'e vyiijntk jetse'e kyak'ixi, van'it tse'e du'ix jets jepe'e pyujkna je vit juu' ve'e tyukvimpittu. Van'it tse'e vyimpijtni joma ve'e ñamyajju jetse'e dupayo'y pan ti ve'e tutyunju tukyatsju.

Juu' ve'e toojnju kojtsju jeja emauusit tyoo' aajj
(Mr. 16.12-13)

¹³ Je xaajji tse'e numejtsk je Jesús je y'ixpajkpatajk ñajkxti jem kajpun kajxm juu' ve'e Emaús duxaaj, mejtsk legua jagojkm jo'ne'e dumujékuma je Jerusalén, ¹⁴ je'e tse'e myaajntyktup juu' ve'e tutyunju tukyatsju. ¹⁵ Namvaate'e ñakyótsjada, van'it tse'e je Jesús ñaajktámiji jetse'e dumaaatnamyujatyoo'ijidi. ¹⁶ Oyam tse'e dumaaatnamyujatyoo'ijidi, ka'anum tse'e je Nte'yam duyakajjt jetse'e je numejtsk kudu'ixkajpti je Jesús. ¹⁷ Van'it tse'e je Jesús y'amotutujjidi:

—¿Tise'e jem mmaajntyktup namvaate'e myo'oyda? ¿Tyajxse'e mtsaachv-inmáyda?

¹⁸ Nuto'k tse'e y'atsaajv juu' ve'e Cleofas duxaaj:

—¿Tis, tun mitsjidams n'ite'e to'k juu' ve'e je'y jem Jerusalén jetse'e skanujava ti ve'e námnum jem tutyunju tukyatsju?

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Tise'e tutyunju tukyatsju?

Jetse'e dunujjmidi:

—Je'e juu' ve'e tujyatyju tuñaxyju je Jesús, je nazarétit jayu. To'k je'e ve'e tuy'it je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, ñumájipts je'e ve'e tuy'it maat juu' ve'e tyoon kyojts jeja je Nte'yam vyinkujk jets jeja nujom je jayu vyinkujk, ²⁰ jets vintso ve'e je tee'tajk je vyintsanda jets pan pan jatye'e dunumájjidup uu'm maatta, je'e tse'e jem je Pilato kya'm tudupamda jetse'e dutokimpayo'oyut jetse'e duyakjacryuuzpétjut. ²¹ Ve'emts aatse'e n'uk'a'ix jets je'e ve'e kuxyaktsookumdi nuvinxup uu'me'eda, je israeejlit jáyuda. Maaxk je'e ve'e ve'em tyunju kyatsju. ²² Oyam tse'e vye'ema, vinkex je ta'axtajk juu' aatse'e nmaatnayja'vijup, je'ets aatse'e atuva atoki tuxyaktáñ je'e kajx ku ve'e tudunúnajkxta tun japyji joma ve'e je Jesús y'uknaxtajki. ²³ Ax ka'akts je'e ve'e jep je ñi'kx je kyopk tudu'ukpaattini, je'e kajx tse'e tumyetsta jets aatse'e tuxtukmumaaydukta jets je aangesuk tse'e jep tuyak'ixjada juu' ve'e tuñá'muxjada jets taak je'e ve'e je Jesús jy-oojntykpajknuva. ²⁴ Van'it tse'e tuñajkxta vinkex aats je nmujatyoo' joma ve'e naxtaka tuy'it, ve'emukts je'e ve'e tudupaattuva je it ax jo'n je ta'axtajk tudu'avánada jo'n. Ax ka'akts je'e ve'e je Jesús du'uk'ixpaattini.

²⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa ve'e oy juu' xpayo'oyda, ooye'e mtunjekta jetse'e xjaanchjávadat je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ²⁶ ¿Tis, ka'a je'e vine'e vyinkopka jetse'e je Cristo ve'em chaachpaa'tut, van'it tse'e je myajin dupajknit?

²⁷ Van'it tse'e dutukvinja'vidi juu' ve'e je'e kajx jatyán ijtp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, je Moisés je jyatyán maat du'ukvaajñ jetse'e dujaa'ktukvinja'vidi nujom juu' ve'e jyatyaandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta.

²⁸ Ku ve'e jye'ydini joma ve'e je kajpun joma ve'e ñajkxta, van'it tse'e je Jesús jyatki ax jo'n je tyoo' ku'dujaa'kyo'y. ²⁹ Van'it tse'e dumunoo'kxtkti jetse'e myaattánjadat, jetse'e vyaandi:

—Tanu aats maat kux tánani xa ve'e ooy. Vee'nji ya'a ve'e ya it ñaxut jetse'e cho'oinit.

Van'it tse'e je Jesús tyajki jep tujkp ax jo'n kudumaattaandi. ³⁰ Tsuunidup tse'e vye'nada jetse'e y'a'oxadat, van'it tse'e je Jesús je tsapkaaky dukaaajn, je Nte'yam dukukojsji, jetse'e dutojkva'kxjidi. ³¹ Ax je'yji tse'e je Nte'yam je jayu dutuk'ixkajpti jets je Jesús je'e ve'e. Ax van'it tse'e je Jesús ve'emji tyoki.

³² Van'it tse'e ñavyaajnjidi:

—¿Ka ve'emape'e ooy xtunyakxoojntkum yam nja'vin kajxmam ku ve'e tuxtukmukojsm jeja too' aajy jetse'e je Kunuu'kx Jatyán tuxtukvinja'vim?

³³ Ka'a tse'e tya'nidi, van'it tse'e vyimpijttinuva jem Jerusalén. Jem tse'e to'k muk dupaatti je numakto'k kukátsivada jets je myujatyoo'da. ³⁴ Jidu'um tse'e ña'muxjidi:

—Tyúvam xa ve'e, ta xa ve'e je Maja Vintsán jyoojntypajknuva jado'k nax, ya Simón Pedro tse'e tudu'ixnuva.

³⁵ Van'it tse'e je'e juu' ve'e je'ydu, je'e tse'e tukmumaajntykjudu vintso ve'e jyajti jeja too' aajy jets vintso ve'e du'ixkajpti je Jesús ku ve'e je tsapkaaky dutojkva'kxy.

Ku je Jesús ñaajknuke'xnatajkiji jeja je y'ixpajkpatajk vyinkujkta (Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

³⁶ Ax je'e tse'e kyojstsup vye'na, tun to'mayji tse'e je Jesús jeja vyinténajada. Van'it tse'e je Jesús kyojtspo'o'kxjidi. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Je oy joot maate'e m'íttat.

³⁷ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ooy tyuntsa'kidi, ve'em tse'e vyinmaaydi jets jado'k itumit jayu je'e ve'e y'íxtup. ³⁸ Ax jidu'um tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Tyajxse'e mnavyinma'yunmo'ojada? ¿Tyajxse'e je mejtsvinma'yun xjayepa? ³⁹ Ixta ats ya nka'aj ya ntek; átsam xa je'e ve'e. Tonda matsta ats jets ixta. Ka'a tse'e jado'k itumit jayu chu'utsaxa pyajkaxa ax jo'n ats miitse'e yaja nvinténada.

⁴⁰ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e dutuk'ixti je kya'aj je tyek. ⁴¹ Ax ka'ajyam tse'e dujaanchja'vidi van'it jets joojntypajknuva je'e ve'e, je'e kajx ku ve'e xyoojntkti jetse'e atuva atoki tyuntaandi. Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Jepe'e xmaadada je kaaky je ju'kx?

⁴² Van'it tse'e dumoooydi je ajkx tsa'a. ⁴³ Van'it tse'e je Jesús dumajch jetse'e jeja je'e vyinkujkta duju'kx. ⁴⁴ Van'it tse'e dunuujmidi:

—Juu' xa atse'e tuxjaty, je'ets je'e ve'e juu' ats miitse'e nvaajnjidu ku atse'e nve'nana miits maatta, vaants atse'e jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e tyónjut kyótsjut nujom juu' ve'e jatyán ijtp ats kajx jep Kunuu'kx Jatyán kujxp; jepe'e je Moisés pyava'nun kujxp du'ukva'añ jets juu' ve'e jyatyaandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, nay ve'empa jep salmos kujxp.

⁴⁵ Van'it tse'e je Nte'yam vyinma'yunmooyjidi jetse'e dvinmótudat juu' ve'e tyijp je Kunuu'kx Jatyán. ⁴⁶ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ve'em xa ve'e javyvet jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jets atse'e n'oo'kut, ats, je Cristo; ax kutoojk xaajts atse'e njoojntykpajknuvat. ⁴⁷ Jep tse'e vyaampa jets ats kajxe'e je jayu yaktuknujávadat pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn, yaja tse'e jerusaleenit kyajpun kujx yak'ukva'anut, jets ats kajxe'e yaknaajmadat jetse'e vyinmayumpijttinít, jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda, ve'em tse'e je Nte'yam myee'kxuxjadat je tyókinda. ⁴⁸ M'ixtu tse'e taav ku ve'e ve'em tujyaty, vaajnjada tse'e ve'em je jáyuda. ⁴⁹ Ntuknukéxtap ats miitse'eda je Espíritu Santo, ve'em ax jo'n ats je nTee' je vaanduk duyaktaajñ. Ax tándats miits yaja Jerusalén kuunume'e myakmo'odat je makkin juu' ve'e kajxm kada'akup.

Ku je Jesús chajpejtni

(Mr. 16.19-20)

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk pyítsumdi jem kajpun jootm jetse'e jye'ydi joma ve'e je it juu' ve'e je betániait kajpun mutam. Van'it tse'e je Jesús je kyá'aj dukoojnuk jetse'e je y'ixpajkpatajk dukunuu'kx. ⁵¹ Namvaat tse'e dukunuu'kx, van'it tse'e je Jesús je Nte'yam je kyutojkun kajx choo'nni yaja naxviijn jetse'e chajpejtni. ⁵² Van'it tse'e je jayu je Jesús dūvinja'vidi dūvintsa'kidi, xoojntkp tse'e ooy vyimpijttini jem Jerusalén. ⁵³ Tun'ijtupts je'e ve'e jep maja tsaptujkp je Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada. Amén.

Ya'a tse'e je Oy Kats je Oy Ayook juu' ve'e je Juan jyaay

Je Kats je Ayook tse'e jayuvimpijt

¹ Ku ve'e juu' jaty choo'ntk, jejanits je'e ve'e vye'na je Kats je Ayook; je Nte'yam maatts je'e ve'e y'it van'itani, je'ets je'e ve'e je Nte'yam. ² Ku ve'e juu' jaty choo'ntk, je Nte'yam maatts je'e ve'e. ³ Je Kats je Ayook maat tse'e je Nte'yam nujom juu' jaty dupamkujx. Ni tia xa ve'e juu' ve'e jeja jetse'e je'e maat nūnkayakpuujm. ⁴ Je Kats je Ayook tse'e je joojntykin duka'mip. Ax je joojntykin juu' je'e ve'e kya'mip, je'e tse'e je jayu dumooyp je ajajtk. ⁵ Je ajajtk tse'e dukujajp dukuta'kxp je akoo'ts it; ka'a tse'e je akoo'ts it du'amaadaaga jetse'e duyakkoo'tsat je ajajtk.

⁶ Jeji xa ve'e to'k je yaa'tyajk juu' ve'e je Nte'yam kejjju, Juaants je'e ve'e xyaaj. ⁷ Je'e tse'e nūmiin jetse'e je tuvakojsun dupamut jetse'e je jayu duvaajnjat jets ta ve'e je Nte'yam duyaknūke'xnataka je'e pane'e ijtp ax jo'n je kujajpa je kuta'kxpa, ve'em tse'e anañujoma je jayu je'e dujaanchjavadat. ⁸ Ka je Juaanaps je'e ve'e je'e pane'e ijtp ax jo'n je kujajpa je kuta'kxpa, je'e je'e ve'e pane'e je tuvakojsun dupaam je'e kajx pane'e ve'em ax jo'n je kujajpa je kuta'kxpa. ⁹ Je'e pane'e ijtp ax jo'n je kujajpa je kuta'kxpa, je'e tse'e miin yaja navviijn, je'e tse'e anañujoma je jayu duyakvijp duyakkejpp. Yajats je'e ve'e navviijn myiijn, ¹⁰ yajats je'e ve'e navviijn vye'na, je'e maat tse'e ya navviijnit it yakpuujm, ka'a tse'e je jayu y'ixaiji. ¹¹ Je jyayu ve'e nūmiin, ka'a tse'e kyuvajkjidi. ¹² Natyukpitsumvaatsjudu tse'e juu' ve'e kuvajkjudu jetse'e jyaanchja'vijidi, je'eda tse'e kyutojkunmooy jetse'e y'ittat je Nte'yam je y'onukta. ¹³ Ax ka je'e kajxap tse'e y'itta je Nte'yam je y'onukta kuxe'e kye'xti ax jo'n je navviijnit jayu, ni ka je'e kajxap tse'e ku ve'e kye'xti kuxe'e ve'em je jayu dunupaajmtkidi, nay ka je'e kajxap tse'e ku ve'e kye'xti kuxe'e je yaa'tyajk ve'em dutsak, je'e kajxe'e y'itta je Nte'yam je y'onukta kuxe'e je Nte'yam je nam joojntykin myoojyjidi.

¹⁴ Ax je'e pane'e je Kats je Ayook, je'e tse'e jayuvimpijt, je'e tse'e joojntyki uu'm maatta, tum je kunoo'kxun maat jets je tyuv je'e je'e ve'e. N'ixts aats je'e ve'e, je'e tse'e je Nte'yam tun to'k y'Onukip, oooye'e je majin dutunjayep. ¹⁵ Jidu'umts je'e ve'e je Juan je tuvakojsun dupuujm, makk tse'e kyajts jetse'e vyaajñ:

—Ya'ats je'e ve'e juu' ats miitse'e ntukmukojsstu ku atse'e nvaajñ jets je'e pan atse'e xpa'ux'ookip, nuyojkts je'e ve'e dunumaja jets ka'a ve'e ats, kux ijtnuvam je'e ve'e vye'na jets ka'anum ats —jidu'um tse'e vyaajñ.

¹⁶ Anañujoma xa ve'e xkunoo'kxumda jetse'e xtoojnjimda je maa'yun kamachoovna. ¹⁷ Yakmo'yumdu tse'e je pava'nun juu' ve'e je Moisés yak-tukkatajki, ax je Jesucristo tse'e duyaknūke'xnatajki jets tuv je'e ve'e je too' juu' ve'e je Nte'yam kyoyts jets chajkpe'e jetse'e anañujoma je jayu je maa'yun dutoojnjat. ¹⁸ Ni pana ve'e je Nte'yam duka'ix; je Jesús, je'e je y'Onuk, juu' ve'e ijtp je'e maat, je'e tse'e je Nte'yam duyaknūke'xnatajki.

Ku je Yaknapejtpa Juan je jayu duvaajnjidi jets pane'e je Jesucristo (Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹ Jidu'um tse'e je Juan je tuvakojsun dupuujm ku ve'e je israeejlit jayu juu' ve'e tsuunidup jem Jerusalén, je'e tse'e dukejxtu je tee'tajk jets je viijnk

jáyuda juu' ve'e ijttuva je Leví je chaan je kyooj, je'e tse'e najkx je Juan du'amotutúvada pan pan je'e ve'e ñatyijju. ²⁰ Ka'a tse'e je Juan tyaayi, va'ajts tse'e ñay'ava'niji. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka átsap xa je'e ve'e je Cristo.

²¹ Van'it tse'e du'amotutúvidinuva:

—Pan ka mítsapant je'e ve'e, ¿pants mitse'e? ¿Mitse'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxa Elías?

Van'it tse'e vyaannuva:

—Ka átsap xa je'e.

Jetse'e du'amotutúvikojtinuva:

—¿Mítstam n'ite'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxa juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit yaja naxviijn?

Jetse'e y'atsaajv:

—Ka'a.

²² Van'it tse'e dunuujmidinuva:

—¿Ax pants mitse'e? Njajtyyaknajkxjap xa aatse'e je mkojtsumpijtun pan pan aatse'e xkejxp. ¿Ti mitse'e mnatyijju aats maat?

²³ Van'it tse'e je Juan y'atsaajv:

—Je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxa Isaías, je'e tse'e du'ava'ni to'k je jayu juu' ve'e jidu'um mak kótsup joma ve'e kyapantsuuna: “Yaktaajvada je Maja Vintsán je tyoo'.” Ax atsts je'e ve'e je jayu juu' ve'e kojtsj joma ve'e kyapantsuuna —jidu'um tse'e je Juan vyaajñ.

²⁴ Juu' tse'e ojts dumukotsta je Juan, je fariseotajkts je'e ve'e kejjjudu.

²⁵ Jetse'e du'amotutúvidinuva:

—Pan ka mítsap je'e ve'e je Cristo ukpu je Elías, ni je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxa juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit, ¿tyajxts mitse'e je jayu xyaknapet?

²⁶ Jetse'e je Juan ña'muxjidi:

—Je tsoxk naaj xa áts'e je jayu ntukyaknapajt. Jemts miitse'e to'k xmaadada pane'e mka'ixada. ²⁷ Xpa'ux'ookipts ats je'e ve'e, je'e tse'e nuyojk dunumájip jets ka'a ve'e ats, ni je'e paata áts'e nkavinmachju jets áts'e je kya'ajk jaa'p nmukéjijat.

²⁸ Ve'ets ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji jem joma ve'e je it duxaaja Betania, jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am, jem joma ve'e je Juan je jayu duyaknapajt.

Ve'em je'e ve'e je Jesús ax jo'n to'k je carnero juu' ve'e vintsá'kin

²⁹ Je ku'óxit tse'e je Juan du'ix je Jesús vyinkutámaja, van'it tse'e vyaajñ:

—Íxta, ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e je jayu je tyokin dutuknuvaatsnit. Ve'em tse'e dutónut ku ve'e y'oo'kut ax jo'n to'k je carnero juu' ve'e je Nte'yam yaktukvintsá'kip. ³⁰ Ya'a áts'e nnukojts ku áts'e nvaajñ: “Xpa'ux'ookipts áts'e to'k pane'e nuyojk dunumájip jets ka'a ve'e ats, kux ijtnuvam je'e ve'e vye'na jets ka'anume'e ats.” ³¹ Ka'ats áts'e nnujava tuy'it jets ya'a je'e ve'e juu' ve'e je jayu je tyokin dutuknuva'atsup. Je'e kajxts áts'e je jayu nyaknapetta jetse'e ve'em nujava tyánut je israeejlit jayu maat jets ve'em ya'a ve'e ax jo'n to'k je carnero juu' ve'e je Nte'yam yaktukvintsá'kip.

³² Jetse'e je Juan je tuvakojsun dujaa'kpuujm. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ku ats je'e ve'e nyaknapajtkujx, van'itts áts'e n'ix je Espiritu Santo ñukadaakji ax jo'n to'k je pak, jem tse'e tsapjootm chaa'n. ³³ Ku ats je'e ve'e nkayaknapetna vye'na, ka'ats áts'e nnujava vye'na jets je'e je'e ve'e juu' ve'e

je jayu je tyokin dutuknuva'atsup. Ax je'e pan atse'e xkejx jets atse'e je jayu nyaknapétut je tsoxk namaat, je'ets atse'e xnuujmi: "Ku ve'e x'ixut je Espiritu Santo jetse'e to'k je yaa'tyajk dunukada'aky, je'ets je'e ve'e juu' ve'e je jayu dutukyaknapajtj jem jya'vin kajxm je Espiritu Santo." ³⁴ Ax n'ixts ats je'e ve'e ku ve'e ve'em jyajty, mpuumpts atse'e je tuvakojsun jets je'e je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk.

Je Jesús je myutoo'vajk ixpajkpada

³⁵ Je ku'óxit tse'e je Juan jem tyena maat numejtsk je y'ixpajkpada. ³⁶ Ku ve'e je Juan du'ix jetse'e je Jesús ñaxy, van'it tse'e vyaajñ:

—Ixta, ya'a xa je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e y'oo'kut ax jo'n to'k je carnero juu' ve'e je Nte'yam yaktukvints'a'kip.

³⁷ Ku ve'e numejtsk je Juan je y'ixpajkpa du'amotunajxti, van'it tse'e dupanajkxti je Jesús. ³⁸ Pyanajkxtup tse'e vye'nada je Jesús ku ve'e y'ixumpijt jetse'e du'ix jets jepe'e yakpamets, van'it tse'e dunuujmidi:

—¿Tise'e mtsojktup?

Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—Yak'ixpajkpa, ¿jomas mitse'e mtsuuna?

³⁹ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ja'mda jets ixta.

Van'it tse'e ñajkxti jetse'e du'ixti joma ve'e chuuna. Jem tse'e je Jesús maat y'ijtti je xaaj, maktaaxk yaaxpani ve'e vye'na.

⁴⁰ Nuto'k tse'e je ixpajkpa juu' ve'e du'amotunajx je Juan jetse'e je Jesús dupanujkx, je Andreests je'e ve'e, je Simón Pedro je y'uts, ⁴¹ je'e tse'e najkx jetse'e ojts je y'ajch Simón du'ixta, jetse'e dunuujmi:

—Ta xa aatse'e mpaa'ty je Mesías. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Mesías, Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.)

⁴² Van'it tse'e je Andrés duvaajv je y'ajch Pedro joma ve'e je Jesús. Ku ve'e je Jesús je Pedro du'ix, van'it tse'e dunuujmi:

—Mits xa ve'e je Simón, je Jonás je myajntk, Céfasts mitse'e myaktukxaajinup. (Ax jidu'um tse'e kyatsapítsum je Cefas, tsaaj, je'e tse'e je Pedro.)

Ku je Jesús duvaajv je Felipe jets je Natanael

⁴³ Je ku'óxit tse'e je Jesús ñajkxuva'añ jem Galilea, van'it tse'e je Felipe dupaaty jetse'e dunuujmi:

—Pamiinni ats.

⁴⁴ Je Felipe, jem je'e ve'e Betsaida kyukajpuna, nay jempa ve'e je Andrés jets je Pedro. ⁴⁵ Van'it tse'e je Felipe ojts je Natanael du'ixta jetse'e dunuujmi:

—Ta xa aatse'e mpaa'ty je jayu juu' kajxe'e je Moisés jyaajv jep pyava'nun kujxp jets juu' kajxe'e jyaayduva je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkt. Je Jesuusts je'e ve'e, je José je y'ónuk, nazarétit jayu.

⁴⁶ Ax jidu'um tse'e je Natanael y'atsoajv:

—¿Nazarétit jayu? ¿Pítsumuptam vine'e jem juu' ve'e oy?

Jetse'e je Felipe y'atsoojvjidi:

—Ja'mu jets ixu.

⁴⁷ Ku ve'e je Jesús du'ix je Natanael vyinkutámaja, van'it tse'e vyaajñ:

—iUxyaja tse'e to'k myets je israeejlit jayu juu' ve'e ni vinxupa kataayip!

⁴⁸ Van'it tse'e je Natanael du'amotutuvvi je Jesús:

—¿Vintsqse'e xnujava jets ve'em atse'e?

Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—N'ix xa ats mitse'e ku ve'e mve'na jep higo kupupa'tkup, ka'ana ve'e je Felipe mvavju tuvve'na.

⁴⁹ Van'it tse'e je Natanael ña'muxji:

—Yak'ixpajkpa, mits xa ve'e je Nte'yam je y'Onuk, mitsts je'e ve'e je Israeejlit Jayu Yakkutojtkpa.

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Xjaanchja'vip atse'e kux ats mitse'e tunnuujma jets n'ix ats mitse'e jep higo kupupa'tkup? M'ixupnum xa mits je'e ve'e juu' ve'e tónjup kótsjup. Jyaa'knúmájijpts je'e ve'e ka je'ep ku atse'e tun'avana vintso mitse'e mjáyuva.

⁵¹ Van'it tse'e ज्याa'kvaajñ:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets m'ixtap miitse'e ku ve'e je tsapjootmit it y'ava'atsut jetse'e je Nte'yam je y'aangeles pyéttat kyáda'aktat joma ve'e ats, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

2

Ku je jayu ñavyajkji jep Caná

¹ Kutoojk xaaj tse'e je jayu ñavyajkji jem kajpun kajxm juu' ve'e Caná dúxaaj, jem galiléait y'it jootm. Jem tse'e vye'na je Jesús je tyaak,

² yakvoovduva tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk. ³ Ku tse'e kyujx je tsaaydum pa'ajk naaj, van'it tse'e je Jesús je tyaak ña'muxji:

—Ta xa ve'e kyajxujidini je tsaaydum pa'ajk naaj.

⁴ Van'it tse'e y'atsaajv:

—Nana, ¿tyajxs ats mits je'e ve'e xvaajñja? Ka'anum xa atse'e xtukkada'aky.

⁵ Van'it tse'e je tyaak dunuujmi je patto'nivatajk:

—Tonkaxta nujom vintso ya'a ve'e mna'muxjadat.

⁶ Jem tse'e vye'na tojtuk je maja to'ts juu' ve'e je israeejlit jayu yaktoondup ku ve'e ñaajkva'atsjada, majktupx uk mókupx litro jo'nts je'e ve'e je jyoot to'k jaty. ⁷ Van'it tse'e je Jesús dunuujmide je patto'nivatajk:

—Yak'otsta ya to'tsta maat je tsoxk naaj.

Yak'ape'tstu tse'e. ⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Jee'ptats n'it ve'e'n jets mo'oda je'e juu' ve'e ya xaaj dunuvinténip.

Ve'em tse'e dútoondi. ⁹ Jyaa'kyajp tse'e je xaaj je ñuvinténiva je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e je tsoxk naaj uk'ijf, ka'ats je'e ve'e dunujava pan joma ve'e pyitsum, je patto'nivatajkts je'e ve'e dunuja'vidu kux je'e ve'e ojts myajta. Van'it tse'e je xaaj je ñuvinténiva dúvatsaajv je ta'axpajkpa ¹⁰ jetse'e dunuujmi:

—¿Tis mitse'e mtuump? Too'vajkp xa ve'e anañujoma je jayu dutuk'uu'k je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e dunu'óyip, ax ku tse'e je javyaa'kxtajk távani y'oo'kta vye'na, van'it tse'e yakmo'oda je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e ka jajty'óyap; ax vimpitts mitse'e túxtún, myak'ux'ookits mitse'e taav je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e dunu'óyip.

¹¹ Ax ya'a tse'e juu' ve'e je Jesús tyoon jem Caná, juu' ve'e jem galiléait y'it jootm, je'e tse'e je myuto'k maja nuja'vin; ax ve'em tse'e duyaknuk'e'xnatajki je myajin, jetse'e je y'ixpajkpatajk ज्याanchja'vijidi.

¹² Ku tse'e ve'em dutuujn, van'it tse'e ñujkx jem Capernaum maat je tyaak jets je y'utsatajk maat je y'ixpajkpatajk. Jem tse'e y'ijtti mejtsk toojk xaaj.

Ku je Jesús duyakvaach je maja tsaptajk

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³ Ku ve'e tyami je pascua xaaj, van'it tse'e je Jesús vyimpejt jem jerusaleenit kyajpun kajxm. ¹⁴ Jem tse'e dupaaty jep maja tsaptaaktaagujkp je'eda pan pan jatye'e je tánuk yax dútoo'ktup: je tsapkaaj, je carnero, jets je

pak. Jem tse'e chuuniduva pan pan jatye'e je meen duvinkukoondup jetse'e dunupakta. ¹⁵ Ku ve'e je Jesús du'ix, van'it tse'e to'k je tujpx vojpun dupuujm jetse'e duyakpitsumkujx jep maja tsaptaktaagujkp nujom pan pan jatye'e dutoo'ktup je carnero jets je tsapkaaj. Pan pan jatye'e duvinkukoondup je meen, vyajva'kxxajxts je'e ve'e je meen jetse'e duyakvippumpijtkujx je myeesada. ¹⁶ Ax jidu'um tse'e dunuujmi pan pan jatye'e dutoo'ktup je pak:

—¡Yakpítsumdini ya'a! ¡Ka'a xa ve'e ats je nTee' ya chaptajk xyakva'andat maa'tyajk!

¹⁷ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dujaa'myejtsti je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp: “Ooy xa atse'e ntun'ekju ku ve'e mits je mtsaptajk kyayakv-intsa'aga.”

¹⁸ Van'it tse'e je myu'israeejlit jayu y'amotutúvijidi:

—¿Ti nuja'vints aatse'e xmooyp jets mtukkadaakjupe'e jetse'e ve'em mjátukat?

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Yakkutókida ya maja tsaptajk, toojk xaajts ats ya'a ve'e nyakpojtuknuvat.

²⁰ Van'it tse'e je myu'israeejlit jayu ña'muxjedinuva:

—Vujxtkupxuk tojtuk joojnt xa ve'e tya'ni jetse'e dupaamdi ya maja tsaptajk, ¿ax myakpojtuknuvaps mits ya'a n'ite'e toojk xaaj?

²¹ Ax je maja tsaptajk juu' ve'e je Jesús ñukojts, je ñi'kx je kyopkts je'e ve'e tyijp. ²² Ku ve'e je Jesús y'uk'aa'k jetse'e jyoojntypajknuva, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dujaa'myejtsti ya'a juu' ve'e je Jesús kyojts. Van'it tse'e dujaanchja'vidi juu' jatye'e ijtp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jets juu' ve'e je Jesús kyojts.

Y'ixp ñuja'vips je'e ve'e je Jesús je jayu je y'aaj je jyoot

²³ Jem tse'e Jerusalén je Jesús vye'na ku ve'e dupaaty je pascua xaaj. Jem tse'e numay je jayu jyaanchja'vijidi ku ve'e du'ixti je mújit nuja'vin juu' ve'e tyoon. ²⁴ Ax ka'a tse'e je Jesús je jayu dujotma'a kux y'ixp ñuja'vip je'e ve'e je jayu je y'aaj je jyoot anañujoma, ²⁵ ka'a tse'e vyinkopka jetse'e pan vya'nuxjut vintso ve'e to'k jado'k je jayu je jyáyuvín, kux y'ixp ñuja'vip je'e ve'e oy jets vintso ve'e je jayu je y'aaj je jyoot.

3

Je Jesús maat je Nicodemo

¹ Jem tse'e vye'na to'k je fariseo juu' ve'e Nicodemo duxaaj, ñumájijts je'e ve'e y'ijit joma ve'e je israeejlit jayu. ² Je Nicodemo tse'e koo'ts ojts duku'ix je Jesús, jetse'e dunuujmi:

—Yak'ixpajkpa, nnuja'vinup xa aatse'e jets je Nte'yam mitse'e mkejxjup jets aatse'e juu' xtuk'ixut xtuknujávát, kux je'e xa ve'e juu' ve'e ijtp je Nte'yam maat, je'ejyji tse'e o'yixjup jetse'e je kyutojkun duyaknuka'xnatákat maat je mújit nuja'vin ax jo'n mitse'e xtun.

³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, pan pan xa ve'e kake'xnuvap jado'k nax, ka'a tse'e y'o'yixjut jetse'e du'ixut je Nte'yam je kyutojkun.

⁴ Van'it tse'e je Nicodemo y'amotutúvijidi:

—¿Vintsose'e y'óyat jetse'e kye'xnuvat to'k je yaa'tyajk juu' ve'e májani? ¿Jadi o'yip vine'e jetse'e tyajkinuvat jado'k nax jem je tyaak jyootm jetse'e kye'xnuvat?

⁵ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, ka ve'e'ejyap xa ve'e je jayu kye'exut ax jo'n yaja naxviijn je jayu kye'ex, tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e je Espíritu Santo kajx kye'xnuvat. Pan pan tse'e ve'em kake'xp, ka'a tse'e y'o'yixjut jetse'e tyákat jem je Nte'yam y'am kya'm. ⁶ Pan pan xa ve'e yakke'xjup je jayu, jáyuvants je'e ve'e; ax pan pan tse'e je Espíritu Santo kajx ke'xp, joot ja'vints je'e ve'e. ⁷ Kadi atyva atóki xtuktáñ ku atse'e jidu'um nva'añ: "Tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e anañujoma je jayu kye'xnuvat jado'k nax." ⁸ Jeja xa ve'e je it pyaj pan joma tso ve'e dutsak. M'amotunajxypts mits je'e ve'e ku ve'e y'amú'u, ax ka'a tse'e xnujava pan joma tso ve'e cháa'n uk pan joma tso ve'e ñujkx; nay ve'empa tse'e anañujoma pan pan jatye'e ke'xtup je Espíritu Santo kajx, va'ajts tse'e yaknujava jets je Nte'yam maat je'e ve'eda, ax ka'a tse'e yaknujava pan vintso ve'e je Espíritu Santo je nam joojntykin myoojyjidi.

⁹ Van'it tse'e je Nicodemo y'amotutúvijinuva:

—¿Vintso y'a'a ve'e y'íxuva?

¹⁰ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Ka'a ve'e xnujava?, mits, israeejlit jayu yak'ixpajkpa. ¹¹ Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, je'e aatse'e nkajtsp juu' aatse'e nnuja'vip, jets je'e aatse'e je tuvakojsun mpuump juu' aatse'e n'ixp; ax ka'a tse'e xkuvakta je tuvakojsun juu' aatse'e mpuump. ¹² Pan ka'a xa atse'e xjaanchjávada ku ats miitse'e nvaajnjada juu' ve'e yaja naxviijn, ¿vintso'ts ats miitse'e xjaanchjávadat ku ats miitse'e nvaajnjada juu' ve'e jem tsapjootm?

¹³ Ni pana xa ve'e kyatsajpétna, ax jemts atse'e tsapjootm n'ijt jets atse'e yaja nkadaaky, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp. ¹⁴ Ve'em ax jo'n je Moisés jujpani duyakkajxmpojtk je tsaa'n apamnax jem vinva'ajts it kajxm, tun vinkopkts je'e ve'e jets atse'e je jayu xyakkajxmpojtkpat; ¹⁵ ax ve'em tse'e, pan pan xa atse'e xjaanchja'vip, ka'ats je'e ve'e vyintókiyut, xa'ma kajxts je'e ve'e jyoojntykinit —jidu'um tse'e je Jesús vyaañ.

Chajkpe'e je Nte'yam je naxviijnit jayu

¹⁶ Tyuntsojk'oo'k xa ve'e je Nte'yam je naxviijnit jayu, paaty tse'e dukejx pane'e tun to'k y'Onúk. Ve'emts je'e ve'e dutuujn jets pan pane'e dujaanchja'vip je Nte'yam je y'Onúk, jetse'e kyavintókiyut, je'e ve'e jetse'e dujayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁷ Ka je'e kajxap xa ve'e je Nte'yam dukejx je y'Onúk yaja naxviijn jetse'e je jayu dumooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, je'e kajxe'e jets je jayu duyaktso'okut.

¹⁸ Pan pan xa ve'e dujaanchja'vip je Nte'yam je y'Onúk, ka'ats je'e ve'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup; ax pan pan tse'e kajaanchja'vijup, nupaamdúkanits je'e ve'e y'it jetse'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup. ¹⁹ Je'e kajx tse'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, kux ka'a ve'e dujaanchjáva je Nte'yam je y'Onúk, juu' ve'e kyejx yaja naxviijn. Ve'em ax jo'n je kujajpa je kutá'kxpa duyaknuke'xnataka nujom juu' jatye'e ijtp joma ve'e kyujaj kyutu'kx, nay ve'empa tse'e je Nte'yam je y'Onúk je jayu je tyokin duyaknuke'xnatajkiva. Ax ka'a tse'e je jayu dutsokta jetse'e je tyokin nuke'xnataka y'ítut kux je'e ve'e tyoondup juu' ve'e ka óyap. ²⁰ Anañujoma tse'e pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap, ka'ituvaandupts je'e ve'e jeja ajajtk it jaat, ka'a ve'e ñaajktámajada jeja ajajtk it jaat kux ka'a ve'e duyaknuke'xnatakava'anda je kyó'oy je'e juu' ve'e tyoondup. ²¹ Ax pan pan tse'e dutoomp je tyuv je'e,

naajktámijupts je'e ve'e jeja ajajtk it jaat, ax ve'em tse'e kye'exut jets je Nte'yam kajxe'e juu' dütún.

Ku je Yaknapejtpa Juan je jayu duvaajjinuva jets pane'e je Jesús

²² Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk ñajkxti jem judéait y'it jootm. Jem tse'e je jayu duyaknapetta. ²³ Nay ve'empa tse'e je Yaknapejtpa Juan je jayu duyaknapejt jem Enón, je saliimit kajpun mutám, kux jeme'e vye'na ooy je tsoxk naaj. Jem tse'e je jayu jye'ydi jetse'e ñapejtti.

²⁴ Van'it ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji ka'anume'e je Juan yakpoxuntakpum vye'na.

²⁵ Jem tse'e je Juan je y'ixpajkpatajk juu' ve'e dumaatnakyojtsvintsov'ukvaajjnjudu to'k je israeelit jayu pan vintso ve'e dutsak jetse'e je jayu ñaajkva'atsjadat.

²⁶ Van'it tse'e je Juan je y'ixpajkpatajk ñunajkxjidi, jetse'e ña'muxjidi:

—Yak'ixpajkpa, je'e xa ve'e juu' ve'e mmaatve'nip jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am, juu' mitse'e je tuvakojsun mmooy ku aatse'e xmukajts, jemts je'e ve'e je jayu duyaknapet, ax nunajkxjudupts je'e ve'e anañujoma.

²⁷ Van'it tse'e je Juan y'atsoojvjidi:

—Ni pana xa ve'e je kutojkun dukajayep pan ka'a ve'e je Nte'yam mya'aju. ²⁸ X'amotunajxtu atse'e ku atse'e nvaajñ jets ka je Criistovap atse'e, m'o'yixjadap tse'e jetse'e je tuvakojsun xpámdat jets vaan atse'e jets ats je'e ve'e juu' ve'e yakkejx jetse'e je Cristo duintoo'vákat. ²⁹ Ku ve'e je jayu ñavyukju, pan pan tse'e dumaat je yaa'vyajkpa, je ta'axpajkpts je'e ve'e; jets je'e juu' ve'e myaatnayja'vijup je ta'axpajkpa, jemts je'e ve'e du'amotunaxy juu' ve'e je ta'axpajkpa kyajtsp. Ax nay ve'empats atse'e uxym ooy ntunxoonduk ku atse'e n'amotunaxy juu' ve'e je Cristo kyajtsp.

³⁰ Pan vintso ve'e ya it ñaxy, tun vinkopkts je'e ve'e jets je'e ve'e dunumájat jets atse'e nnumootskat —jidu'um tse'e je Yaknapejtpa Juan vyaajñ.

Je'e pane'e kajxm tsoo'n

³¹ Je'e pane'e kajxm tsoo'n, je'e tse'e dunumájjip dunujaanchip. Je'e pane'e yaja naxviijn, naxviijnit jáyuvamts je'e ve'e, je'e je'e ve'e kyajtsp juu' ve'e yaja naxviijn; ax je'e pane'e tsoo'n jem tsapjootm jetse'e yaja kyadaaky, ñumajikujxp ñujaanchikujxpts je'e ve'e. ³² Je'e tse'e je tuvakojsun dupaamp juu' ve'e du'ix du'amotunajx, ax ka'a tse'e je jayu dujaanchjáva je tuvakojsun juu' ve'e pyuump. ³³ Natyukpitsumvaatsjudup tse'e juu' ve'e dujaanchja'vidup je tuvakojsun juu' ve'e pyuump, je'e tse'e va'ajts duyakñuke'xnatajkidup jets tyúvame'e je Nte'yam je kyats je y'ayook. ³⁴ Je'e pane'e je Nte'yam kejjju, je Nte'yam je kyats je y'ayookts je'e ve'e kyajtsp, ka'a tse'e je Nte'yam vyintoka ku ve'e je Espíritu Santo duyaky. ³⁵ Chajkpts je'e ve'e je Dios Tee' je y'Onuk jetse'e dutukkatajkikujx nujom juu' jaty.

³⁶ Pan pan xa ve'e dujaanchja'vip je Nte'yam je y'Onuk, jyayejppts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp; ax pan pan tse'e dukatsojpk jetse'e jyaanchjávat, ka'ats je'e ve'e dujayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jepts je'e ve'e je Nte'yam y'ejkun jaatp y'it.

4

Je Jesús maat to'k je samaariat ta'axtajk

¹ Myótudu tse'e je fariseotajk jets nuyojke'e je jayu y'ijtti juu' ve'e je Jesús dupanajkxtu jetse'e yaknapejtjidi jets ni ka'a ve'e je'eda juu' ve'e je Juan dupanajkxtu jetse'e yaknapejtjidi; ² óyame'e je Jesús je jayu dukayaknapejtti,

je y'ixpajkpatajkta ve'e je jayu duyaknapajtju. ³ Ku ve'e je Jesús dunuja'vi, tsoo'nnu tse'e jem Judea jetse'e jem Galilea vyimpijntu.

⁴ Tunjajtnajxpts je'e ve'e jem samaariait y'it jootm. ⁵ Ve'em tse'e jye'y jeja kajpun pa'ayi juu' ve'e Sicar duxaaj, jem samaariait y'it jootm, je naax mutam juu' ve'e jujpani je Jacob myooyu je myajntk José. ⁶ Jem tse'e vye'na to'k je jot joma ve'e je naaj duyakpítsumda juu' ve'e tyijup je Jacob je myo'ot. Ax noo'kxp tse'e je Jesús jye'y, je'e kajx tse'e y'ajxtk jeja jot aagui, kujk xaaj jo'nani ve'e vye'na, ⁷⁻⁸ je kaaky je tojkk jooyva ve'e ñajkxti je y'ixpajkpatajk jem kajpun kajxm. Van'it tse'e jye'y to'k je samaariait ta'axtajk joma ve'e je naaj duyakpítsumda, je tsoxk naajts je'e ve'e vyaaj'nuvaampy. Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Mooyk ats to'k aaj je mtsoxk naaj.

⁹ Van'it tse'e y'atsoojvji:

—Israeelit jayu xa mitse'e. ¿Vintsots ats mitse'e x'amotu je tsoxk naaj?, kux samaariait jayu xa atse'e. (Je'e kajx tse'e ve'em vyaajñ kux ka'a ve'e ñajávajada je israeelit jayu maat je samaariait jayu.)

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan kuxnujava ve'e juu' ve'e je Nte'yam yajkyp, jets kuxnuja'viva ve'e pane'e uxyam m'amótujup je tsoxk naaj, mitsts atse'e kux'amotu je tsoxk naaj, jets ats mitse'e kunma'a je tsoxk naaj juu' ve'e je jayu dujoojntykinmooyp.

¹¹ Van'it tse'e vyaajñ je ta'axtajk:

—Ka'a xa mitse'e xtimaada juu' ve'e mtukyakpítsumup je tsoxk naaj, jets kaak ya'a ve'e ya jot, ¿ómase'e xpákut je tsoxk naaj juu' ve'e je jayu dujoojntykinmooyp? ¹² Je njujpit jáyuvamda Jacob, je'e tse'e dupaam ya jot, joma ve'e viinm choxkna'uuk, nay ve'empa je y'ónukta jets je jyaach je kyaaj, ¿ax mjaa'knúmájipts mits vine'e jets ni ka'a ve'e je'e?

¹³ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Nujomda xa ve'e pan pane'e du'ooktup ya tsoxk naaj, taatsidinuvaps je'e ve'e jado'k nax; ¹⁴ ax pan pan tse'e du'ookp je tsoxk naaj juu' atse'e nyajkyp, ni je vin'ítats je'e ve'e kyoo'ktaatsinit, kux je tsoxk naaj juu' atse'e nyajkyp, ve'emts je'e ve'e pyitsumuxjut jem jyoot jya'vin kajxm ax jo'n to'k je maja mo'ot jetse'e myoojyjinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁵ Van'it tse'e je ta'axtajk ña'muxji:

—Uk nvaat atse'e xmo'ot je mtsoxk naaj, ve'emts atse'e ni je vin'ita nkoo'ktaatsinit jets atse'e yaja nkoo'kmejtsnit majpa.

¹⁶ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Najkxu xvavv je mnuyaa'y jetse'e xmaatmínut.

¹⁷ Van'it tse'e je ta'axtajk y'atsoojvji:

—Ka'a xa atse'e pan mnuyaa'y.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Tyúvam xa ve'e xkats ku ve'e mva'añ jets ka'a ve'e pan mnuyaa'y.

¹⁸ Numugooxk xa ve'e je mnuyaa'y tuxyaknaxy, ax je'e pane'e uxyam mmaatssuunip, ka'ats mits je'e ve'e xnuyaa'ya. Tyúvame'e juu' ve'e tuxkats.

¹⁹ Van'it tse'e je ta'axtajk y'atsaajv:

—Ta atse'e vinjava ntañ jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa mitse'e.

²⁰ Yaja joma ve'e ya kopk, yájats aatse'e je njujpit jayu duvinjávada duvintsá'agada y'ijit je Nte'yam, ax ve'emts miitse'e mva'anda jets jeme'e Jerusalén je it joma ve'e dujajtytsák jetse'e je jayu je Nte'yam duvinjávadat duvintsá'agadat.

²¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoqjvji:

—Jaanchjáva ats, pyaatnup xa ve'e je xaaj ku ve'e xkavinjávadat xkavintsá'agadat je Dios Tee' yaja joma ve'e ya kopk ukpu jem Jerusalén. ²² Ka'a xa miitse'e xnujávada juu' ve'e mvinja'vidup mvintsá'kidup; ax nmuja'vinupts aatse'e juu' aatse'e nvinja'vip nvintsá'kip, kux je israeejlit jayu kajxe'e jye'ya je'e pane'e je jayu duyaktsookp. ²³ Ax pyaatnup tse'e je xaaj, ax ta tse'e jye'ya, van'it ku ve'e je'eda pan pan jatye'e dvinja'vidup dvintsá'kidup je Dios Tee', je'e tse'e dvinjávadap dvintsá'agadap je jyoot je jya'vin maat jets je tyuv je'e maat, kux ve'eme'e dutsak je Dios Tee' jetse'e dutóndat pan pan jatye'e vinja'vijidup vintsá'kijidup. ²⁴ Ja'vin xa ve'e je Nte'yam, ax pan pan jatye'e vinja'vijidup vintsá'kijidup, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e ve'em dutóndat je jyoot je jya'vin maat jets je tyuv je'e maat.

²⁵ Van'it tse'e je ta'axtajk y'atsaajv:

—Nnuja'vinup xa atse'e jets miinnupe'e je Mesías; ax kuts je'e ve'e myinnit, je'e tse'e nujom juu' jaty xtukvinja'vikajxumdinup. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Mesías, Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.)

²⁶ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Ats xa je'e ve'e juu' mitse'e uxym mmukojtsjup.

²⁷ Ve'em tse'e vya'añ vye'na ku ve'e je y'ixpajkpatajk jye'ydi. Atuva atoki tse'e tyaandi ku ve'e du'ixti jets jeme'e je Jesús dumaatnakyátsju to'k je ta'axtajk. Ax ni pana tse'e dukah'amotutuvi je Jesús pan ti ve'e chajkp uk pan tyajxe'e dumaatnakyátsju je ta'axtajk. ²⁸ Van'it tse'e je ta'axtajk dumasaak je chiv jetse'e ñujkx jem kappun jootm. Jidu'um tse'e jem je jayu dunuujmídi:

²⁹ —Ja'mda jetse'e x'ixtat to'k je yaa'tyajk juu' atse'e tuxvaajnikúx pan ti jatye'e tuntún tunkats. je'edam n'ite'e je Cristo!

³⁰ Van'it tse'e choo'ndi jem kappun kajxm jetse'e ñajkxti joma ve'e je Jesús.

³¹ Namvaate'e je ta'axtajk ñujkx jem kappun jootm, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk myunoo'kxtkjidi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Yak'ixpajkpa, kayu to'k aaj.

³² Van'it tse'e y'atsoqjvji:

—Jep xa atse'e nmaada juu' atse'e nkáyup; ka'ats miits je'e ve'e xnujávada.

³³ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñay'amotutu'vijidi:

—¿Jep vine'e je jayu tuma'aju juu' ve'e kyáyup?

³⁴ Ax jidu'um tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je'e xa atse'e nkaakyip ntojxkip ku atse'e ntun juu' ve'e chajkp je'e pan atse'e xkejxp jets ats'e je tyoonk ntónut jets atse'e nyak'avaadat.

³⁵ Jidu'um xa miitse'e mva'anda: “Jamaktaaxk po'lo xa ve'e kya'it jetse'e je trigo taajm yakpakmojknit.” Ax jidu'umts ats miitse'e nnaajmada: Ixta je jáyuda, ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je kam joma ve'e je trigo taajm, ax nvaatani tse'e yakpakmojknit. ³⁶ Pan pan xa ve'e je taajm dupakmojkp, yakmujooypts je'e ve'e. Ax je taajm juu' ve'e pyakmujkp, xa'ma kajxts je'e ve'e y'ijtnit. Kux juu' ve'e je taamt duvajp jets juu' ve'e je taajm dupakmojkp, kijpxts je'e ve'e xyoondukta. ³⁷ Kux je tuvukats je'e ve'e ku ve'e je jayu vya'añ jets to'k je'e ve'e juu' ve'e je taamt duvajp, jado'kts je'e ve'e juu' ve'e je taajm dupakmojkp. ³⁸ Ats xa miitse'e nkejxtup jetse'e m'íttat ax jo'n je jayu juu' ve'e je taajm dupakmojktup joma ve'e tukyayo'ojta tukyatonda; miits tse'e tuxmutanda juu' ve'e je viijnk jayu tudutonda.

³⁹ Numay tse'e je jayu juu' ve'e jem samaariait kyajpun kajxm tsuunidu, je'e tse'e dujaanchja'vidu je Jesús je'e kajx ku ve'e je ta'axtajk ña'muxjidi:

“Tā xa atse'e xvaajnjikúx pan ti jaty atse'e tuntún tunkats.” ⁴⁰ Ax ku tse'e je samaariait jayu jye'ydi joma ve'e je Jesús, van'it tse'e dumunoo'kxtkti je Jesús jetse'e myaattánjadat. Jem tse'e tyaajñ je Jesús mejtsxaaj, ⁴¹ jetse'e jyaa'knuma'yi je jayu juu' ve'e jaanchja'viju ku ve'e du'amotunajxti juu' je'e ve'e kyajtsp. ⁴² Van'it tse'e je samaariait jayu dunuujmidi je ta'axtajk:

—Njaanchja'vip xa aats ya'a ve'e uxym, ka je'e kajxyap tse'e kux aats mitse'e juu' tuxvaajñja, je'e kajxpa ve'e ku aatse'e viinm tun'amotunaxy juu' ya'a ve'e kyajtsp. Ax nmuja'vinuupts aatse'e jets je'e ya'a ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je'e juu' ve'e je jayu duyaktso'okup to'k it to'k naxviijn.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je yakkutojkpa je tyoompa je myajntk

⁴³ Kumejtsxaaj tse'e je Jesús jem Samaria chaa'n jetse'e je tyoo' dujaa'kyo'y jem galiléait y'it jootm paat, ⁴⁴ kux viinme'e je Jesús vyaajñ: “Ka'ats je'e ve'e yakvintsa'aga je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa joma ve'e je y'avintso it je y'avintso naax.” ⁴⁵ Ku ve'e jem Galilea jye'y, oy tse'e y'a'ixjidi je jayu kux ojtstuva ve'e je pascua xaaj jem Jerusalén, jeme'e du'ixti nujom juu' ve'e tyoon kyojts van'it.

⁴⁶ Van'it tse'e je Jesús vyimpijtnuva jem Caná, juu' ve'e jem galiléait y'it jootm, jem joma ve'e je tsoxk naaj duyakvimpijt tsaaydum pa'ajk naaj. Jem tse'e vye'na to'k je yakkutojkpa je tyoompa juu' ve'e dunumájip, pajkjup tse'e vye'na je myajntk jem Capernaum. ⁴⁷ Ku ve'e je toompa je kats dumotu jets tā ve'e je Jesús jye'ya jem Galilea ku ve'e jem Judea chaa'n, van'it tse'e ojts du'ix, jetse'e dumunoo'kxtk jetse'e jem tyak'am ñajkxut jetse'e je y'ónuk duyakjotkada'akut, oo'kun ámanits je'e ve'e vye'na. ⁴⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Ka'a xa ats miitse'e xjaanchjávada ku ve'e xka'ixta je mújit nuja'vin jets je mújit atuva.

⁴⁹ Van'it tse'e y'atsaajv je yakkutojkpa je tyoompa:

—Ja'mu to'k aaj jatyi namka'ana ve'e ats je n'ónuk y'aa'k.

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Vimpijtni jem mta'k'am; joojntykip je'e ve'e je m'ónuk.

Jyaanchja'vi tse'e je yaa'tyajk vintso ve'e je Jesús ña'muxji, jetse'e ñajkxni jem tyak'am. ⁵¹ Jeena tse'e too' aajy vye'na, jetse'e dumaatnavyaatjidi je tyoompatajk, van'it tse'e je tyoompatajk ña'muxjidi:

—Joojntykip xa je'e ve'e je m'ónuk.

⁵² Van'it tse'e yak'amotutúvidi pan vin'ite'e je y'ónuk jyotkadak'ukvaanni. Jets-e dunuujmidi:

—Ox, to'k yaaxpe'e vye'na ku ve'e je jaajn ñuvaatsjini.

⁵³ Van'it tse'e je ku'ónuk dunuja'vi jets nay van'itji ve'e ve'em jyajty ku ve'e je Jesús ña'muxji: “Joojntykip je'e ve'e je m'ónuk.” Van'it tse'e je'e jets nujom vinxupe'e je jayu jep jyuump tyujkp, je'e tse'e dujaanchja'vidu je Jesús.

⁵⁴ Ya'a tse'e ijt je mumejtsk maja nuja'vin juu' ve'e je Jesús tyoon ku ve'e vyimpijtnuva jem Galilea ku ve'e jem Judea chaa'n.

5

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je mojkpa jayu jep Betesda

¹ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je israeejlit jayu xyaajtoondi; vimpejtnuva tse'e je Jesús jem Jerusalén. ² Jem tse'e kajpun kajxm vye'na to'k viijn je naaj naa'páts, Betesda je'e ve'e xyaaj, je hebreo aajts je'e ve'e. (Myutámip tse'e

vye'na je kajpun naa'páts aka'a juu' ve'e tyukxaajidu Je Carnero je Ñaa'páts Aká'a.) Joma ve'e je naaj, jem tse'e vye'niva mugooxk vits je eputsooktkun joma ve'e je jayu y'eputsa'ak. ³ Jep tse'e eputsooktkun pa'tkup mya'ajta vye'na numay je pa'am jáyuda: jem tse'e je viints jáyuda, jem tse'e je uxket jáyuda, jem tse'e je'eda juu' ve'e pajkjudup je pata'ajts pa'am, jempa tse'e juu' ve'e je kya'ajta je tyeakta tutyuntaatsni. Je'ets je'e ve'e y'a'ixtup ku ve'e je tsoxk naaj jyeputsyo'oyut, ⁴ kux ve'eme'e je jayu vyinmaaydi jets to'ma jatye'e to'k je ángeles vyañuk y'ijit joma ve'e je naaj naa'páts jetse'e dujeputsyo'oy je naaj. Ve'em tse'e vyinmaaydi jets pan pane'e mutoo'vajkp tajkip jem najootm ku ve'e tujyeputsyo'oy vye'na, jotkadaakp tse'e, jyatipa'ama ve'e dumaada.

⁵ Jem tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e ii'px maktodoajt joojntani pa'am'ijtp. ⁶ Ku ve'e je Jesús y'ixji jetse'e dunuja'vi jets jékani ve'e pya'am'it, van'it tse'e dunujjmi:

—¿Mtsajkp'e jetse'e mjotkada'akut?

⁷ Van'it tse'e je pa'am jayu y'atsaajv:

—Ka'a xa ve'e pan pan pan atse'e xyaktákap yam najootm ku ve'e ya naaj jyajeputsyo'oy. Ku xa atse'e njatakava'añ, viijnk tse'e tajkikojp.

⁸ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Pojtukni, pakmojkni ya mmaajntkun, jets jaamni.

⁹ Tun jatyi tse'e je yaa'tyajk jyotkadaakni, je myaajntkun dupakmojkni, jetse'e yo'pyajkni. Ax poo'kxktkun xaajts je'e ve'e vye'na van'it, ¹⁰ je'e kajx tse'e je israeejlit jayu dunujjmidi je yaa'tyajk juu' ve'e jotkadaaknu:

—Poo'kxktkun xaaj xa ve'e uxyam, ka'a tse'e je pava'nun duyakjaty jetse'e xpapákut ya mmaajntkun.

¹¹ Van'it tse'e je yaa'tyajk y'atsoojvjidi:

—Je'e juu' atse'e tuxyakjotkada'aky, je'ets atse'e tuxnuujma: “Pakmojkni ya mmaajntkun jets jaamni.”

¹² Van'it tse'e du'amotutúvidi:

—¿Pants je'e ve'e juu' ve'e tumna'muxju: “Pakmojkni ya mmaajntkun jets jaamni?”

¹³ Ax ka'ats je'e ve'e dunujava pan pan je'e ve'e yakjotkadaakjinu kux távani ve'e du'ixtókini vye'na je Jesús jem numay jayu akojkm juu' ve'e jem ve'nidup. ¹⁴ Ux'ook tse'e je Jesús pyaatji jep maja tsaptujkp, jetse'e ña'muxji:

—Ixu, ta xa ve'e mjotkada'aky. Ka'a tse'e m'uktokintoonnit, ve'em tse'e mkapaa'tjut nuyojk je tsaachpaatun.

¹⁵ Van'it tse'e ñujkx je yaa'tyajk jetse'e ojts duvaajnjada je myu'israeejlit jayu jets je Jesús je'e ve'e yakjotkadaakju. ¹⁶ Je'e kajx tse'e je israeejlit jayu dujomtoondi dutitoondi je Jesús jetse'e du'ukyak'oo'kuva'anda je'e kajx ku ve'e ve'em dutuujn ku ve'e poo'kxktkun xaaj vye'na.

¹⁷ Ax jidu'um tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Toomp xa ve'e ats je nTee' uxym paat, toompapts atse'e.

¹⁸ Je'e kajx tse'e je israeejlit jayu nuyojk dutunjaa'ktojkni jetse'e duyak'oo'ktat, ka je'e kajxyape'e ku ve'e dukah'amaa'yi je poo'kxktkun xaaj, je'e kajxpa ve'e ku ve'e ñaaj'akijpxaja maat je Nte'yam ku ve'e vya'añ jets Tyee'am je'e ve'e je Nte'yam.

Je kutojkun juu' ve'e jyajepp je Nte'yam je y'Onuk

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ka'a atse'e x'o'yixju jets atse'e juu' ntónut ya n'avintso kutojkun kajx, ats, je Nte'yam je y'Onuk, je'ejyji atse'e ntuump juu' atse'e n'ixp juu' ve'e ats je nTee'

tyuump. Nujom tse'e juu' ve'e je Dios Tee' tyuump, ntoompapts ats je'e ve'e, ²⁰ kux xtsojqp atse'e je nTee' jets atse'e xtuk'ix nujom juu' je'e ve'e tyuump, xjaa'ktuk'ixupts atse'e jets atse'e ntónut juu' ve'e dujaa'knúmájp jets ni ka'a ve'e juu' atse'e uxym ntuump nkajtsp, ve'em tse'e atuva atoki myaktánjadat. ²¹ Kux ve'em ax jo'n je Dios Tee' duyakjoojntypk je oo'kpatajk jetse'e je joojntykin duma'a, nay ve'empa tse'e ats, je'e je y'Onuk, nmooyvapts atse'e je joojntykin pan pan atse'e ntsajkp. ²² Je Dios Tee', ka'ats je'e ve'e pan dutokimpayo'oy, atse'e xmooy nujom je kutojkun jets atse'e ntokimpayo'oyut, ²³ ax ve'emts atse'e nujom je jayu xmooyvat je vintsa'kin juu' ve'e myooydup je Dios Tee'. Pan pan xa atse'e xkavintsa'kip, ka'ats je'e ve'e devintsa'kiva je Dios Tee', juu' atse'e xkejxp.

²⁴ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pane'e du'amotunajxp juu' atse'e nkajtsp jetse'e dujaanchjáva je'e pan atse'e xkejxp, jyayejppts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ax ka'a tse'e yakmó'ot je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, je'e ve'e je oo'kun tuñva'achju jetse'e tutyaka joma ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²⁵ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets pyaatype'e je xaaj, uxuyamts je'e ve'e, ku ve'e je oo'kpatajk du'amotunáxtat juu' atse'e nkajtsp; pan pan jaty tse'e du'amotunajxtup, joojntykidinuupts je'e ve'e xa'ma kajx. ²⁶ Kux ve'em ax jo'n je Dios Tee' je joojntykin duyakjeja, nay ve'empats atse'e je kutojkun xmooyva jets atse'e je joojntykin nyakjéjivat, ²⁷ nay je'ets atse'e xmooyva je kutojkun jets atse'e ntokimpayo'oyut, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ²⁸ Ka'ats ya'a ve'e atuva atoki xtuktándat. Pyaa'tupe'e je xaaj ku ve'e nujom je oo'kpatajk du'amotunáxtat juu' atse'e nkótsup ²⁹ jetse'e pyítsumdinit joma ve'e tuñaxtákada. Pan pan jaty tse'e dutoondu juu' ve'e oy, joojntykpajktinuvapts je'e ve'e jetse'e xa'ma kajx jyojntykidinit; ax pan pan jaty tse'e dutoondu juu' ve'e ka óyap, joojntykpajktinuvapts je'e ve'e jetse'e xa'ma kajx chaachpaattinit.

³⁰ Ka'a atse'e x'o'yixju jets atse'e viinm juu' ntónut, tokimpayo'yp xa atse'e ax jo'n atse'e nyaktukpava'añ. Pyaatype y'akeeguipts je'e ve'e juu' atse'e ntokimpayo'yp, kux ka je'ep atse'e n'ixtip vintso atse'e ya n'avintso vinma'yun nyaktónut, je'e atse'e n'ixtip juu' ve'e chajkp je'e pan atse'e xkejxp. ³¹ Pan atsji xa ve'e je n'ayook nmukojspejtp jets je'e ve'e tuntoomp, ka'ats je'e ve'e tyun. ³² Jem tse'e jado'k pane'e ats je n'ayook dunukojspejtp, ax nmuja'vinuupts atse'e jets je'e juu' ve'e kyajtsp ats kajx, toompts je'e ve'e. ³³ Miits xa ve'e je jayu mtuknukejxtu je Yaknapejta Juan jetse'e najkx du'amotutúvada; vintsots je'e ve'e je tuvakojsun dupuujm, tyúvamts je'e ve'e. ³⁴ Ka je'epts atse'e nyaktónup juu' ve'e je jayu kyajtsp oy ats kajx, je'e kajxts ats miitse'e nnaajmada vintso ve'e je Juan kyajts ats kajx jets ve'eme'e mtso'oktat. ³⁵ Ve'em xa ve'e je Juan y'ijit ax jo'n to'k je ta'kxpa juu' ve'e tooyt jetse'e kyutu'kx, ax mnayja'vijiduts miitse'eda jetse'e je kona it mxoojntkti joma ve'e je'e. ³⁶ Ax nmaatts atse'e je tuvakojsun juu' ve'e nuyojk toomp jets ni ka'a ve'e juu' ve'e je Juan kyojts, je'ets je'e ve'e juu' jaty atse'e ntuump, nay je'ejamts je'e ve'e juu' atse'e je Dios Tee' xtuknukejxp jets atse'e ntónut jets atse'e nyak'avaadat. Ax juu' jaty atse'e ntuump, je'e tse'e je tuvakojsun dupaamp jets je Dios Tee' atse'e xkejxp. ³⁷ Nay ve'empa tse'e je Dios Tee', juu' atse'e xkejxp, yajkpapts je'e ve'e je tuvakojsun. Ni vin'ita xa je'e ve'e xkah'amotunaxta, ni vin'ítats je'e ve'e xka'ixta, ³⁸ ka'a tse'e mtuktákajada je kyats je y'ayook kux ka'a atse'e xjaanchjávada, jets viinme'e je Dios Tee' ats xkex. ³⁹ Ooy xa ve'e xtuntoonkada je Kunuu'kx Jatyán kux ve'eme'e

mvinmayda jets je'e kajxe'e xpaattinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp; óyame'e je Kunuu'kx Jatyán du'avana jets pan atse'e, ⁴⁰ ka'ats ats miitse'e xnunminuva'anda jetse'e xjayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

⁴¹ Ka'a xa atse'e nyaktún je majin juu' ve'e je jayu yajkyp. ⁴² N'ixada xa ats miitse'eda, nnuja'vips atse'e jets ka'a miitse'e je Nte'yam xtsokta. ⁴³ Ats je nTee' kajx xa atse'e nmijn, ka'ats ats miitse'e xkuvakta; pan miimp tse'e jado'k je y'avintso je'e kajx, je'e tse'e tuuv mkuváktap. ⁴⁴ ¿Vintsots ats miitse'e xjaanchjávadat pan mnakyuvajkuxjudupe'e je majin vimpit atuj jetse'e xka'íxtada je majin juu' ve'e to'k je Nte'yam yajkyp? ⁴⁵ Ka'a miitse'e mvinmáydát jets nmu'aa'nadap ats miitse'e jem ats je nTee' vyinkojkm, viinme'e je Moisés mnu'aa'najadat, je'e juu' miitse'e mmákkidup. ⁴⁶ Pan kuxjaanchjávada xa ve'e juu' ve'e je Moisés jyaay, kuxjaanchja'viduvats atse'e, kux ñukojtse'e je Moisés jets pan atse'e ku ve'e jyaajy. ⁴⁷ Ax pan ka'a tse'e xjaanchjávada juu' je'e ve'e jyaay, ¿vintsose'e xjaanchjávadat juu' atse'e nkajtsp?

6

*Ku je Jesús je jayu duyakkaajy numugooxk miijl naxy
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)*

¹ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je Jesús ñujkx jem jado'k ado'om galiléait myaja na'akaya pa'am, yaktijpaps je'e ve'e tibeeriasit maja na'akaya. ² Numay tse'e je jayu pyanajxjidi kux y'ixtu ve'e je mújit nuja'vin juu' ve'e tyoon, je'e ve'e ku ve'e je pa'am jáyuda duyakjotkadaakni. ³ Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem tonun viinm jetse'e jem dumaat'ajxtkti je y'ixpajkpatajk; ⁴ táminup tse'e vye'na je pascua xaaj. ⁵ Ku ve'e je Jesús du'ix jets numay jayu ve'e panajxjup, van'it tse'e dunuujmi je Felipe:

—¿Jómase'e njo'yumdat je kaaky je tojkk jetse'e anañujoma kyáydat?

⁶ Je'e kajx tse'e ve'em vyaajñ jetse'e du'ixut pan vintso ve'e y'atso'vumpítjut, kux ñuja'vip je'e ve'e ti ve'e tyónup. ⁷ Van'it tse'e je Felipe y'atsoojvji:

—Ka'a xa ve'e ñupaadat mejtsk mókupx xaaj je meen numutún jetse'e je tsapkaaky yaktukjóyut jetse'e yuu'n vee'n kakje'e yakmo'odat.

⁸ Van'it tse'e je Andrés, nuto'k je Jesús je y'ixpajkpa, je Simón Pedro je y'uts, je'e tse'e dunuujmi je Jesús:

⁹ —Yam xa ve'e to'k je mix ónu'k, mugooxk tse'e je tsapkaaky dumaada jets mejtsk je ajkx, ¿ax vinxupts ya'a n'ite'e jyaa'kjanupaadat, kux va'ajts numay xa ya'a ve'e ya jáyuda?

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Yak'ajxtkkáxta ya jáyuda.

Jetse'e y'ajxtkkajxti jeja tsoots jaat je numay jayu, numugooxk miijl jo'nts je'e ve'e y'ijtti juu' ve'e je yaa'tyajkta. ¹¹ Van'it tse'e je Jesús dukoojnuk je tsapkaaky, jetse'e je Nte'yam dukukojtsi. Van'it tse'e dumoooydi je y'ixpajkpatajk jetse'e duyakva'kxjadat je jayu juu' ve'e tsuunidup. Nay ve'empa tse'e dutoompa maat je ajkx, jetse'e je jayu yakmooydi pan vinxupe'e dutsojkti.

¹² Ku'uxani tse'e vye'nada, van'it tse'e je Jesús dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Pakmokta je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax, ni tia ve'e kyavintókiyut.

¹³ Van'it tse'e dupakmojktini jamakmejtsk kach je tsapkaaky kunax juu' ve'e mugooxk je tsapkaaky uk'ijt. ¹⁴ Ku tse'e je jayu du'ixti je maja nuja'vin juu' ve'e je Jesús tyoon, van'it tse'e vyaandi:

—Tyúvamdám xa je'e ve'e jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa ya'a ve'e juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit yaja naxviijn.

¹⁵ Njuja'vi tse'e je Jesús jets yakkutojkpa ve'e ake'e'y dupamuva'anda, je'e kajx tse'e apuk ñapaajmji jetse'e jyaa'kvimpejt jem tonun viinm.

Ku je Jesús yo'y jem nani'kxm

(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

¹⁶ Tánani tse'e je it vye'na, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyajntkti joma ve'e je maja na'akaya ¹⁷ jetse'e tyajkidi jem barco jootm, jetse'e dutinajx'ukvaandi, jem tse'e Capernaum ñajkxta. Ta tse'e je it kyoo'tsini vye'na, ka'anum tse'e je Jesús kyada'aky vye'na joma ve'e je y'ixpajkpatajk, ¹⁸ van'it tse'e mak'k pyoj'ukvaajñ, jetse'e je naaj mak'k je poj jyeputsyo'yji. ¹⁹ Ku ve'e to'k legua naxy jo'n dupakaa'pti je barco, van'it tse'e du'ixti jets jeme'e je Jesús ñumétsjada, jem tse'e nani'kxm yo'oy. Van'it tse'e cha'kidi. ²⁰ Ax jidu'umts je'e ve'e ña'muxjidi:

—Ats xa jeja, kadi mtsa'agada.

²¹ Van'it tse'e xoonduk joot duyaktajkidi je Jesús jem barco jootm. Tun jatyji tse'e jye'ydi jem joma ve'e ñajkxta.

Ku je jayu du'ixtidi je Jesús

²²⁻²³ Je numay jayu tse'e juu' ve'e taandu jeja maja na'akaya pa'ayi joma ve'e je Jesús yakkaajyjidi, távani ve'e je Jesús dukukajtsja vye'na je Nte'yam je tsapkaaky kajx, je'e tse'e du'ixtu jets to'kji je'e ve'e je barco vye'na jets ka'a ve'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dumaattajki jem barco jootm, je'ejyji ve'e tsoo'ndu je y'ixpajkpatajk. Je ku'óxit tse'e du'ixti jets ka'añupe'e ti barco joma ve'e je Jesús kutyajki. Van'it tse'e je barco jye'ydi jeja napa'ayi tamji joma ve'e je Jesús je jayu duyakkaaydi, jem tse'e tibeeriasit kyajpun kajxm choo'ndi. ²⁴ Ku ve'e du'ixti jets ka'a ve'e jem pan y'ukve'nini je Jesús jets ni ka'ava ve'e je y'ixpajkpatajk, van'it tse'e tyajkidi jem barco jootm juu' ve'e jem je'ydu, jetse'e jem Capernaum ñajkxti, je Jesuuse'e ojts du'ixtada.

²⁵ Ku ve'e jye'ydi jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am, van'it tse'e dupaatti, jetse'e dunujmidi:

—Yak'ixpajkpa, ¿vin'itts mitse'e yaja tumje'ya?

²⁶ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ka je'e kajxap atse'e x'ixtada kuxe'e tux'ixta je mújit nuja'vin, je'e kajxe'e kuxe'e tumkayda jetse'e tumko'oxjada. ²⁷ Kadi nuyojk xnutonda je kaaky je tojx juu' ve'e káxup jets ni ka'a ve'e je kaaky je tojx juu' ve'e jejkp jetse'e mmo'ojadat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je kaaky je tojx juu' ats miitse'e nmo'odap, kux je Dios Tee' atse'e ve'em je kutojkun xmooyp, ats, je Jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

²⁸ Van'it tse'e du'amotutúvidi:

—¿Tis je'e ve'e juu' aatse'e ntónup jets aatse'e ve'em ntónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp?

²⁹ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Juu' xa ve'e je Nte'yam chajkp jetse'e xtóndat, je'ets je'e ve'e jets atse'e xaanchjávadat, je'ets atse'e xkejxp.

³⁰ Van'it tse'e du'amotutúvidinuva:

—¿Ti nuja'vints aatse'e xmo'op jets aatse'e nnujávats jets je Nte'yam mitse'e mkejxjup jets aats mitse'e njaanchjávats? ¿Ti ve'e mtuump? ³¹ Je Moisés xa ve'e dumooy je maná je njujpit jáyuvamda jem vinva'ajts it kajxm, ve'em

ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Yakmooydu tse'e je jayu je tsapjootmit tsapkaaky jetse'e dukaaaydi."

³² Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ka je Moisesap je'e ve'e mooyjyudu je mjujpit jáyuda je tsapkaaky jem vinva'ajts it kajxm; ats je nTee' xa je'e ve'e mooyjyudu. Kajx xa ve'e je tsapkaaky juu' ve'e yakmooydu je mjujpit jáyuda; ax je tsapkaaky juu' ve'e ats je nTee' uxyam yajkyp, je'e tse'e nuyojk oy. ³³ Kux je tsapkaaky juu' ve'e je Nte'yam uxyam yajkyp, je'ets je'e ve'e juu' ve'e jem tsapjootm kadaak jetse'e je jayu dujoojntykinma'a.

³⁴ Van'it tse'e dunuujmidi:

—Mooyk aats to'k aaj xa'ma kajx je tsapkaaky.

³⁵ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ats xa je'e ve'e je tsapkaaky juu' ve'e joojntykinyajkp. Pan pants atse'e xnumiimp, pan pants atse'e xjaanchja'vip, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e ti dukaayp du'ookp jetse'e ni je vin'ita kyoo'ktaatsinit kyoo'kyu'oo'kjinit. ³⁶ Ax tats atse'e nva'añ, oyame'e tuxja'ixta je mújit nuja'vin juu' ve'e duyaknuke'xnatajkip jets pan atse'e, ka'ats atse'e xjaanchjávada. ³⁷ Pan pan jaty atse'e je nTee' xmooyp, ats tse'e xnumiindup, jets pan pants atse'e xnumiimp, ka'ats ats je'e ve'e mpavóput. ³⁸ Kux ka je'e kajxap xa atse'e jem tsapjootm nkadaaky jets atse'e ntónut juu' atse'e ntsajkp, je'e kajxe'e jets atse'e ntónut juu' ve'e chajkp je'e pan atse'e xkejxp. ³⁹ Ats je nTee', juu' atse'e xkejxp, chajkpts je'e ve'e jets atse'e ni to'ka nkayaktókiyut juu' ats je'e ve'e xmooy, je'e ve'e chajkp jets ats je'e ve'e nyakjoojntykpajktinuvat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit. ⁴⁰ Kux je'e ve'e chajkp ats je nTee' jets pan pane'e je nuja'vin dupajkp jets je Nte'yam je y'Onuk atse'e, jets atse'e xjaanchjáva, je'e tse'e dujayejpnpup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jets ats je'e ve'e ve'e nyakjoojntykpajknuvat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit.

⁴¹ Van'it tse'e je israeejlit jayu duvinkojtsti dunaa'kojtsti je Jesús je'e kajx ku ve'e vyaajñ: "Ats xa je'e ve'e je tsapkaaky juu' ve'e jem tsapjootm kadaak."

⁴² Jetse'e ñavyaajnidi:

—¿Ka ya'aap je'e ve'e je Jesús, je José je myajntk? N'ixamda xa uu'm ya'a je tyee' je tyaak, z'vintsose'e vya'añ jets jem ya'a ve'e tsapjootm kyadaaky?

⁴³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'ats atse'e x'ukvinkojtstinit x'uknaa'kojtstinit. ⁴⁴ Ni pana xa ve'e kya'o'yixju jets atse'e xnuminut pan ka'a ve'e yakminju ats je nTee', juu' atse'e xkejxp. Ax pan pants atse'e xnumiimp, nyakjoojntykpajknuvat ats je'e ve'e je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit. ⁴⁵ Jidu'um tse'e dujatyaaandi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: "Je Nte'yame'e dutuk'ixup anañujoma je jayu." Ax ve'em tse'e, pan pan jaty tse'e dukats'amotunajxtup ats je nTee' jetse'e dujatta juu' je'e ve'e tuk'ixjudup, xnumiindupts ats je'e ve'e.

⁴⁶ Ni pana xa ve'e ats je nTee' duk'a'ix, je'ejjyi ve'e du'ix pane'e miin yaja naxviijn ku ve'e je Nte'yam maat y'ijit, ax je'ets atse'e. ⁴⁷ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pan atse'e xjaanchja'vip, jyayejppts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁴⁸ Ats xa je'e ve'e je tsapkaaky juu' ve'e joojntykinyajkp. ⁴⁹ Oyam tse'e je mjujpit jayu dujakaaydi je maná jem vinva'ajts it kajxm, oo'ktinuts je'e ve'e; ⁵⁰ ax je tsapkaaky tse'e juu' ve'e jem tsapjootm kadaak, ku ve'e pan dutukmajuvuk,

ka'a tse'e y'oo'kut. ⁵¹ Aṣ xa ve'e viinm je tsapkaaky juu' ve'e joojntykinyajkp, je tsapkaaky juu' ve'e jem tsapjootm kaḁaak. Pan pan tse'e dutukmajuvajkp aṣ kajx, xa'ma kajxts je'e ve'e jyoojntykinit. Jets je tsapkaaky juu' atse'e nyákuḁ, aṣ je ntsu'utsts ya'a ve'e, je'e juu' atse'e nmaso'okup je'e kajx jetse'e je jayu dujayeiptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

⁵² Van'it tse'e je israeejlit jayu ñavyaajnjudi:

—¿Vintsos ya'a vine'e dutij jets ya'a ve'e ntso'tsumdat?

⁵³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa aṣ miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets pan ka'a ve'e xtukmajuvakta aṣ ya ntsu'uts jets aṣ ya nnuu'pun, aṣ, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, ka'a tse'e xjayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

⁵⁴ Pan pan xa ve'e dutukmajuvajkp aṣ ya ntsu'uts jets aṣ ya nnuu'pun, jyayejppts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ax ats tse'e nyakjoojntykpajknupav ku ve'e jye'yat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit.

⁵⁵ Kux je kaaky je tojx juu' ve'e duyakjéjip je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, aṣ ya ntsu'utsts je'e ve'e; jets je uu'k juu' ve'e duyakjéjip je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, aṣ ya nnuu'punts je'e ve'e. ⁵⁶ Pan pan tse'e dutukmajuvajkp aṣ ya ntsu'uts jets aṣ ya nnuu'pun, yamts je'e ve'e aṣ nja'vin kajxm y'it, jets atse'e n'it jem je'e jya'vin kajxmpa. ⁵⁷ Je joojntyk Dios Tee', juu' atse'e xkejxp, je'e kajxts atse'e njoojntyka; nay ve'empa tse'e pan pan atse'e xtukmajuvajkp, aṣ kajx tse'e jyoojntykivat. ⁵⁸ Aṣ xa ve'e je tsapkaaky juu' ve'e jem tsapjootm kaḁaak; ka ve'emaps atse'e ax jo'n je maná juu' ve'e kyaaydu je mjujpit jáyuda, oo'ktu tse'e óyame'e dujakaaydi. Ax pan pan tse'e dutukmajuvajkp ya tsapkaaky, xa'ma kajx tse'e joojntykinit.

⁵⁹ Jemts ya'a ve'e Capernaum je Jesús je jayu dutuk'ix ku ve'e ñay'amojkijidi jep tsaptujkp.

Je kats je ayook kajx tse'e je jayu dujayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp

⁶⁰ Ku ve'e du'amotunajxti juu' ve'e tuk'ixjudu, van'it tse'e vyaandi numay je jayu juu' ve'e je Jesús dupanajkxtu:

—Tso'ox xa ve'e ooy jetse'e yakkuvákut juu' ya'a ve'e kyajtsp. ¿Pan ya'a n'ite'e majapámjup?

⁶¹ Ñuja'vi tse'e je Jesús jets vinkojsjudup naa'kojsjudupe'e, van'it tse'e dunuujmidi:

—¿Mko'oyja'vidup miits je'e ve'e juu' atse'e tunkats? ⁶² Jets pan kux'ixta ve'e jets atse'e kumpet joma atse'e n'ijt, aṣ, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, ¿vintsots miits n'ite'e mva'andat? ⁶³ Ka'a xa miitse'e mvinmáydats jets je'e atse'e ntijp jetse'e xts'o'otstat aṣ ya ntsu'uts, ni ka'a tse'e mvinmaayduvat jets je'e atse'e ntijp jetse'e x'oo'ktat aṣ ya nnuu'pun, je'e atse'e ntijp jets atse'e xjaanchjavadat. Ax juu'ts aṣ miitse'e tunvaajnjada, je Espíritu Saantots je'e ve'e jye'e, je'e tse'e je joojntykin duyakjéjip. ⁶⁴ Ax jemts miitse'eda juu' atse'e xkaanchja'vidup.

Ñuja'vinup tse'e je Jesús van'ítani ku ve'e choo'nduk jets pan pan jatye'e kajaanchja'vijup, nay ñuja'vivapts je'e ve'e jets pan je'e ve'e juu' ve'e paajmjínup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup. ⁶⁵ Jetse'e vyaajñ:

—Je'e kajx xa atse'e tunva'añ jets ni pana ve'e kya'o'yixju jets atse'e xnúmínut pan ka'a ve'e je Dios Tee' yakminju.

66 Van'it tse'e myasookjini numay je jayu juu' ve'e panajkxjup y'ijt, ka'ats je'e ve'e du'ukmaatvittini. 67 Van'it tse'e je Jesús du'amotutuvi je ñumakmejtsk ixpajkpada:

—¿Mnajkxuvaanduvaps miitse'eda?

68 Van'it tse'e je Simón Pedro y'atsoojvji:

—Maja Vintsán, ¿pants aatse'e mpanajkxup? Juu' xa mitse'e mkajtsp, je'ets aatse'e xtuknuja'vip je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. 69 Ta aatse'e njaanchjáva, nuuja'vip aatse'e jets mits je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je joojntyk Nte'yam je y'Onuk.

70 Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Ka átsap miitse'e numakmejtsk nvinkoondu? Jyave'ema tse'e, jem tse'e nuto'k miitsta juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap.

71 Je Judas Iscariote tse'e tyijp, je Simón je myajntk, kux ñuja'vip je'e ve'e je Jesús jets je Júdase'e paajmjninup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup, óyame'e je Judas jya'ijt nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu.

7

Ku je Jesús je y'utsatajk kyajaanchja'vijidi

1 Távani tse'e ve'em jyaty, van'it tse'e je Jesús vyídt jem galiléait y'it jootm; ka'a tse'e dutsak jetse'e jem judéait y'it jootm y'ítut kux je jémit jáyuda ve'e yak'oo'kuvaajnjudup. 2 Támani tse'e vye'na je xaaj ku ve'e je israeejlit jayu ñay'ojts'atyaknupaajmjidi, 3 van'it tse'e je Jesús je y'utsatajk ña'muxjidi:

—Kadi yaja mtañ, najkxu jem Judea, jets je'e pan pan jatye'e mpanajkxjudup, jetse'e du'ixtuvat juu' jatye'e mtuump. 4 Kux pan pan xa ve'e dutsojpk jetse'e kye'exut juu' ve'e tyuump, ka'ats je'e ve'e ayu'uts juu' dutún. Pan ti jatye'e mtuump, tónuts jeja anañujoma je jayu vyinkujk.

5 Je'e kajx tse'e ve'em vyaandi kux ni je y'utsatajka ve'e kyajaanchja'vijidi.

6 Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'anum atse'e xtukkada'aky; ax miitsta, oyvin'ítats miitse'e mtukkada'akjada. 7 Ka'a xa ve'e nvaat jets miitse'e mkatsókjadat je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e; ax ka'ats ats je'e ve'e xtsokta je'e kajx ku atse'e je tuvakojtsun mpum jets ka'a ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup. 8 Najkxtats miitse'e xaajiva; ka'a atse'e uxym nmujkx kux ka'anum atse'e xtukkada'aky.

9 Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e jyaa'ktaajñ jem galiléait y'it jootm.

Ku je Jesús vye'na joma ve'e je myu'israeejlit jayu ñay'ojts'atyaknupaajmjidi

10 Távani tse'e ñajkxta vye'na je y'utsatajk, van'it tse'e je Jesús ñajkxpa xaajiva. Ka'a tse'e ñajknúke'xnatajkiji jeja je jayu vyinkujk, apuke'e ñujkx jets ka'a je numay jayu maat. 11 Jem tse'e Jerusalén je israeejlit jayu y'ixtiji. Jidu'um tse'e ñavyaajnjidi:

—¿Jomas je'e vine'e y'it je Jesús?

12 Jem tse'e je numay jayu ñukatsju. Jem tse'e juu' ve'e vaandup: “Oy jayu xa je'e.” Jem tse'e juu' ve'e vaanduvap: “Ka'a xa je'e ve'e y'oyjáyuva, je numay jayu ve'e vyin'uu'mp.” 13 Ax ni pánats je'e ve'e ixna ke'xna kyanukatsju, je'e kajx ku ve'e dutsa'agada je israeejlit jayu juu' ve'e jem tso'tyunidup.

14 Kojk va'kxy tse'e je xaaj tyunju vye'na, van'it tse'e je Jesús tyajki jep maja tsaptujk jetse'e yak'ixpajk'ukvaajñ. 15 Atuva atoki tse'e je israeejlit jayu tyaandi jetse'e ñavyaajnjidi:

—¿Vintsos ya'a vine'e ooy juu' dutunnujava?, ka'a tse'e y'ixpuka.

¹⁶ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Je ixpajkun juu' atse'e je jayu ntuk'ixp, ka átsapts je'e ve'e nje'e, je'e je'e ve'e jye'e pan atse'e xkejxp. ¹⁷ Pan pan xa ve'e dutonuvaamp juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ñujávapts je'e ve'e oy pan je Nte'yam kajx je'e ve'e myin je ixpajkun juu' atse'e je jayu ntuk'ixp uk pan ya n'avintso vinma'yun kajx atse'e juu' nkats. ¹⁸ Pan pan xa ve'e je y'avintso vinma'yun kajx juu' dukojtsp, je'e kajxts je'e ve'e ve'em dukats jetse'e je jayu vyintsá'agajat; ax pan pan tse'e dutsojpk jetse'e vintsá'aga y'ítut je'e pane'e kejjup, tyúvams je'e ve'e juu' ve'e kyajtsp, ni vinxúpats je'e ve'e kyataaya.

¹⁹ Moojyjudu xa ve'e je mjujpit jáyuda je Moisés je pava'nun. Ax ni pánats miitse'e juu' ve'e dukutyoomp je pava'nun. Pan kuxkutyonda xa ve'e, ka'ats atse'e kuxyá'oo'kuva'anda.

²⁰ Van'it tse'e je numay jayu y'atsoojvjidi:

—Je ko'oyjáyuvap xa ve'e jem mja'vin kajxm. ¿Pánam ijk myak'oo'kuvaajnup?

²¹ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Atuva atoki xa ve'e mtuntanda je'e kajx ku atse'e to'k je jayu nyakjotkadaaky. ²² Ax je Moisés tse'e mpavaajnjudu jetse'e je mpi'k mix ónuk duni'kxmadat dukojmadat je ixta'nun. Ka je'ep je'e ve'e ve'em dú'ukvaan, je jyuipit jayu ve'eda. Je'e kajxts miitse'e je ixta'nun xpaajmjada je pi'k mix ónukta kujyapoo'kxtkúnxaajam je'e ve'e. ²³ Pan je'e kajxts miitse'e xpaajmjada je ixta'nun je mpi'k mix ónukta jetse'e ve'em je Moisés je pyava'nun xkutyóndat, kujyapoo'kxtkúnxaajam je'e ve'e, ¿tyajxts atse'e xmu'ékjada ku atse'e poo'kxtkún xaaj tunyakjotkada'aky to'k je yaa'tyajk? ²⁴ Ka'a xa ve'e mtokimpayó'oydat pan vintso ve'e juu' jaty kye'ex, ku ve'e mtokimpayó'oydat, oy tse'e mtokimpayó'oydat, ve'em pan vintso ve'e juu' jaty y'ixuva.

Ku je Jesús du'ava'ni pan vintso ve'e myiijn

²⁵ Jeme'e juu' ve'e jem Jerusalén tsuunidup juu' ve'e nay'amotutú'vijidu:

—¿Ka ya'aap je'e vine'e juu' ve'e yak'ixtip jetse'e duyak'oo'kuva'anda?

²⁶ Uxyaja xa ve'e je jayu vyinkujk kyats, ni pana tse'e kyavintsona'muxju. ¿Ñuja'viduptam vine'e je yakkutojpkatajk jets je Cristo ya'a ve'e? ²⁷ Ax ka je'epts ya'a ve'e je Cristo, kux nmuja'vimdinup uu'me'eda jets jómit jayu ya'a ve'e; ax ku tse'e je Cristo myiinnit, ni pánats je'e ve'e dukanujávat pan jómit jayu je'e ve'e.

²⁸ Jep tse'e maja tsaptujkp yak'ixpuk vye'na je Jesús. Ku ve'e dumotu vintso ve'e je jayu vya'anda, van'it tse'e mákk kyajts, jetse'e vyaajñ:

—X'ixada xa áts miitse'eda, jets mnuja'viduvap tse'e jets jómit jayu atse'e. Ka ya n'avintso vinma'yun kajxap xa atse'e nmiijn, je Nte'yam atse'e xkejxp, je'e juu' ve'e tyúvam juu' dutoomp dukojtsp. Ka'ats miits je'e ve'e x'ixada; ²⁹ ax n'ixats áts je'e ve'e kux jem atse'e ntsaa'n joma ve'e je'e, je'ets atse'e xkejxp.

³⁰ Van'it tse'e du'ukmatsuvaandi; ax ni pana tse'e kyanuxájiji, kux ka'anume'e je Jesús tyukkada'akyju vye'na. ³¹ Numay tse'e je jayu jyaanchja'viji jetse'e vyaandi:

—Ya'a xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, kux je nuja'vin juu' ve'e tyuump, ka'a ve'e pan viijnk y'o'yixju jetse'e dutónut nuyojk je mújit nuja'vin.

Ku je fariseotajk du'ukkejxti je tsaptakmutoompatajk

jetse'e je Jesús kudumajtsti

³² Y'amotunajxtu tse'e je fariseotajk juu' ve'e je numay jayu kyajtsp, je Jesús dunukotsta, van'it tse'e je'eda maat je tee'tajk je vyintsanda dukejxti je tsaptakmutoompatajk jetse'e je Jesús dumátstat.

³³ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Javee'n xa atse'e n'ítut miits maatta, van'itts atse'e nvimpijtnuvat joma ve'e je'e pan atse'e xkejxp. ³⁴ X'ixtadapts ats miitse'eda, ka'ats atse'e x'ukpaattinit; ka'a ve'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujkk.

³⁵ Van'it tse'e je israeejlit jayu ñay'amotutúvijidi:

—¿Jomas ya'a vine'e ñajkxut jetse'e nkapaatumdat? ¿Jem ya'a vine'e ñajkxut joma ve'e je n'áyuvamda chaanada muxim muyam jem je viijnk jayu y'it jootmda jets je'e ve'e duyak'ixpajktuvat? ³⁶ ¿Tis ya'a vine'e tyijp ku ve'e xnuujmimda jidu'um: “X'ixtadapts ats miitse'eda, ka'ats atse'e x'ukpaattinit; ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujkk”?

Je'e pane'e je maja naaj jo'n jetse'e je joojntykin duyaky

³⁷ Je xaaj juu' ve'e tun'ux'ookip ku ve'e xyaajtoondi, je'e tse'e dujaa'knunajip, van'it tse'e je Jesús tyeni, jetse'e mak' kyajts, jetse'e vyaajñ:

—Pan pan xa ve'e taatsip, va'ants atse'e xnuminu jetse'e y'oo'kut. ³⁸ Ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Pan pan xa atse'e xjaanchja'vip, jem tse'e je'e jyoot jya'vin kajxm pyítsumuxjut je maja naaj jo'n juu' ve'e je joojntykin duyajkp.”

³⁹ Je'ets je'e ve'e tyijp je Jesús jets pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, jayéptapts je'e ve'e je Espiritu Santo jem jya'vin kajxmda, kux ka'anume'e myin vye'na je Espiritu Santo je'e kajx ku ve'e ka'ana je Jesús yakmaja yakjaancha vye'na, je'e je'e ve'e ku ve'e y'oo'kni.

Ku je jayu kijpx je vinma'yun dukajayepti

⁴⁰ Ku ve'e je Jesús je y'ayook yak'amotunajxy, jem tse'e pan pane'e vaandu:

—Tyúvam xa je'e ve'e jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa ya'a ve'e juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit yaja naxviijn.

⁴¹ Jem tse'e pan pane'e vaanduva:

—Ya'a xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

Nay jempa tse'e pan pane'e vaanduva:

—¿Vintsose'e je Cristo gyalileaitjáyuvat? ⁴² Ve'em xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets je yakkutojka David je chaan je kyooj ve'e Criistovap jets jeme'e Belén kyukajpunat, nay je'e je kajpumpa ve'e jómit jayu ve'e je David y'ijit.

⁴³ Ax ve'em tse'e je numay jayu kijpx je vinma'yun dukajayepti je Jesús kajx. ⁴⁴ Jem tse'e juu' ve'e matsuvaajnjudup; ax ni pana tse'e kyanuxájjii.

Ku je yakkutojkipada je Jesús dukajaanchja'vidi

⁴⁵ Vimpijttinuva tse'e je tsaptakmutoompatajk joma ve'e je fariseotajkta jets je tee'tajk je vyintsanda, van'it tse'e yak'amotutúvijidi:

—¿Tyajx tse'e tuxkayakmetsta?

⁴⁶ Van'it tse'e y'atsoqvdi:

—iNi pana xa ve'e ve'em kyakatsna ax jo'n je'e!

⁴⁷ Van'it tse'e je fariseotajk ña'muxjidi:

—¿Myakvin'aa'nduva miitse'e taav? ⁴⁸ ¿Jadi ta ve'e dujaanchjávada jyapana juu' ve'e xyakkutojkjimdudup ukpu je fariseotajk? ⁴⁹ Ax je numay jayu juu' ve'e dukanja'vidup je Moisés je pyava'nun, ko'oy nukótsanits je'e ve'eda.

⁵⁰ Je Nicodemo juu' ve'e ojts duku'ix ko'o'ts je Jesús, fariseovats je'e ve'e y'ijtpa. Jidu'um tse'e ña'muxjidi:

⁵¹ —Ve'eme'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets ka'a ve'e nvaat je jayu yaktokimpayo'oyut pan ka'a ve'e yak'amotunaxy jetse'e yaknujávat pan ti ve'e tudutún tudukats.

⁵² Van'it tse'e du'atsoovdi:

—¿Tis, galiléait jáyuva mitse'e? Toonka je Kunuu'kx Jatyán, ve'em tse'e xnujávat jets ni to'ka ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa kyapítsum jem galiléait y'it jootm. ⁵³ Van'it tse'e kakje'e jem tyak'am ñajxktini.

8

Je ta'axtajk juu' ve'e je navyajkun duyakvintsa'kintóki

¹ Je Jesús, jemts je'e ve'e ñujkx Olivos Kopk viindum. ² Je kujápit tun japyji tse'e vyimpjijep maja tsaptujkp, jep tse'e nujom je jayu ñay'amojkijidi joma ve'e je'e, jets je'e ve'e y'ajxtk, jetse'e duyak'ixpajk'ukvaajñ. ³ Van'it tse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk maat je fariseotajk dutuknuje'ydi je Jesús to'k je ta'axtajk juu' ve'e kyupaadidu ku ve'e je navyajkun dutukmaatyakvintsa'kintóki to'k je yaa'tyajk. Van'it tse'e dupaamdi jeja je jayu vyinkujk ⁴ jetse'e je Jesús dunuujmidi:

—Yak'ixpajkpa, ya ta'axtajk xa ve'e tuyakkupaada ku ve'e je navyajkun dutukmaatyakvintsa'kintóki to'k je yaa'tyajk. ⁵ Ax ve'em tse'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets yakka'ts'oo'kup je'e ve'e je ta'axtajk pan pane'e ve'em játkip, ¿ax vintsots mitse'e mva'añ?

⁶ Ve'em tse'e vyaandi kux y'uktukkats'ixtidupe'e jetse'e ve'em je Jesús kudunuxa'aídi. Van'it tse'e je Jesús vyijntk jetse'e je kya'ónuk dutukjaajy jeja naxkujx. ⁷ Ku ve'e je Jesús dujaa'k'amotutúvidi, van'it tse'e tyeni jetse'e ña'muxjidi:

—Pan jem xa miitse'eda juu' ve'e ka tókinax jáyuvap, va'an tse'e muto'k je tsaaig duvijtsuku jets ya ta'axtajk duka'achy.

⁸ Van'it tse'e vyijntknuva jetse'e jyaaynuva jeja naxkujx. ⁹ Ku tse'e du'amotunajxti, van'it tse'e jem jya'vin kajxm duja'vidi jets tókinax jayu je'e ve'edava. Van'it tse'e choo'n'ukvaandini nuto'k nuto'k, je'e tse'e najkx'ukvaandinu juu' ve'e nuyojk mújit jayu. Távani tse'e choo'nkajxtini vye'na, jetse'e je Jesuusi tyaaññ maat je ta'axtajk, ¹⁰ van'it tse'e je Jesús tyeni jetse'e dunuujmi je ta'axtajk:

—¿Jómase'e y'itta juu' ve'e mnu'aa'nijidup? ¿Ni pana ve'e kyava'añ jetse'e m'oo'kut?

¹¹ Van'it tse'e y'atsoovjji:

—Ni pana xa ve'e.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ni atsa ve'e nkavaampa jetse'e m'oo'kut, najkxnits n'it, ka'a tse'e m'uktókindoonit.

Ve'em xa ve'e je Jesús ax jo'n to'k je kujajpa je kuta'kxpa

¹² Myukojsnuva tse'e je Jesús jado'k nax je jayu, jetse'e dunuujmidinuva: —Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je kujajpa je kuta'kxpa juu' ve'e dukujajp dukuta'kxp ya naxvijnit it. Pan pants atse'e xpamiimp, jyajejnupts je'e

ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ni je vin'ita tse'e jeja akoo'ts it jaat kya'itut.

¹³ Van'it tse'e je fariseotajk ña'muxjidi:

—Viinnm xa mitse'e je m'ayook xnukojtspét; ka'ats je'e ve'e tyun.

¹⁴ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Oyam atse'e viinnm je n'ayook nmukojtspét, toompts je'e ve'e, kux nnuja'vinup atse'e joma atse'e ntsaa'n jets joma atse'e nnujkk; ax miitsta, ka'ats miitse'e xnujávada joma atse'e ntsaa'n, ni ka'a tse'e xnuja'viduva joma atse'e nnujkk. ¹⁵ Ni pana xa atse'e nkatokimpayo'oy; ax mtokimpayo'ydupts miitse'e pan vintso ve'e juu' jaty kye'ex. ¹⁶ Ax pan tokimpayo'ypts atse'e, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e, kux ka átsjyape'e tokimpayo'yp, ats je nTee' ve'e juu' atse'e xkejxp, je'ets atse'e nmaattokimpayo'yp. ¹⁷ Ve'em xa ve'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets pan jeme'e numejtsk juu' ve'e du'ixtup, toompts je'e ve'e je nukojtspejtun. ¹⁸ Numejtsks je'e ve'eda juu' ve'e ats je n'ayook dunukojtspejttup; ats tse'e to'k, jets ats je nTee', juu' atse'e xkejxp, je'e tse'e jado'k.

¹⁹ Van'it tse'e y'amotutúvijidi:

—¿Jómase'e y'it je mTee'?

Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa áts miitse'e x'ixada, ni ka'ava tse'e ats je nTee' x'ixada. Pan kux'ixada xa atse'e, m'ixaiduvaps miitse'e je xyup ats je nTee'.

²⁰ Ku ve'e ve'em vyaajñ, jep tse'e maja tsaptujkp yak'ixpuk vye'na, jep joma ve'e y'ijit je yax apajkinda; ax ni pana tse'e kyamajtsji kux ka'anume'e tyukkada'akyju vye'na.

“Ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujkk”

²¹ Van'it tse'e je Jesús dunuujminuva je jáyuda:

—Najkxup xa atse'e, x'ixtadaps ats miitse'e, jep tse'e mtokin jaatp m'oo'ktat; ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujkk.

²² Van'it tse'e je israeejlit jayu vyaandi:

—¿Tis, naajk'oo'kuvaajnjup ya'a vine'e ku ve'e vya'añ jets ka'a ve'e x'o'yixumjada jetse'e nja'mdat joma ya'a ve'e ñajkxut'?

²³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Yájit xa miitse'eda, ax kajxmits atse'e; naxviijnits miitse'eda, ax ka naxviijnitaats atse'e. ²⁴ Vaants atse'e jets jepe'e tokin jaatp m'oo'ktat, kux pan ka'a xa áts miitse'e xjaanchjávada, ats, juu' ve'e je jayu je tyokin dutuknuvaatsp, jep tse'e tokin jaatp m'oo'ktat.

²⁵ Van'it tse'e du'amotutúvidinuva:

—¿Pants mitse'e?

Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Van'itani atse'e n'avana ku atse'e nyak'ixpajk'ukvaajñ. ²⁶ Jep xa ve'e may viijn joma kajx áts miitse'e nvaajnjadat jetse'e ntokimpayo'oydat. Je'e pan atse'e xkejxp, tyúvamts je'e ve'e juu' dukats. Ax juu'ts atse'e nkajtsp yaja naxviijn, je'ets je'e ve'e juu' ve'e kyojts jets atse'e n'amotunajxy.

²⁷ Ka'a tse'e je jayu duvinmótudi jets je Dios Tee' je'e ve'e tyijp, ²⁸ je'e kajx tse'e je jayu dunuujmidi:

—Ku xa áts miitse'e xyakkajxmpojtuktat, áts, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, van'it tse'e xnujávadat jets je'e atse'e juu'am atse'e, jets ka'a atse'e juu' ntun nkats ya n'avintso vinma'yun kajx, je'ejyji atse'e nkajtsp juu' atse'e je nTee' xtuk'ix, ²⁹ je'e atse'e xkejxp. Áts maat je'e ve'e y'it,

ni vin'ita xa atse'e xkamasá'ak, kux je'e atse'e ntuump xa'ma juu' je'e ve'e y'oyja'vip.

³⁰ Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, numay tse'e je jayu jyaanchja'viji.

Je Nte'yam je y'ónukta jets je ko'oyjáyuvap je y'ónukta

³¹ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je israeejlit jayu juu' ve'e jaanchja'vijidu: —Miits xa ve'e ats je n'ixpajkpada pan mjaa'kpanajkxtupe'e juu' atse'e nkajtsp, ³² mnujávadapts miits je'e ve'e je tyuv je'e, jets je tyuv je'e, je'e tse'e myak'itjadap naspaka.

³³ Van'it tse'e y'atsoojvjidi je cho'oxpajkpada:

—Je Abraham xa aatse'e je chaan je kyooj, ni vin'ita xa aatse'e pan xkayakkutujka, ¿vintsose'e mva'añ jets naspaka aatse'e n'itut?

³⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pane'e tokintoomp, jem tse'e je tokin kya'm y'it. ³⁵ Ax je toompa, ka'ats je'e ve'e je kutojkun dujayep jetse'e tyánut jem je kutajk tyak'am, je kutajk je y'ónuke'e je kutojkun dujajepp jetse'e xa'ma kajx jem tyaannit. ³⁶ Pan ats xa miitse'e nyak'ijttup naspaka, ats, je Nte'yam je y'Onuk, ka'ats miitse'e je tokin m'ukka'mijidini. ³⁷ Nnuja'vip xa atse'e jets je Abraham je chaan je kyooj miitse'eda; ax xyak'oo'kuvaandupts ats miitse'e je'e kajx ku ve'e xkakuvakta juu' atse'e nkajtsp. ³⁸ Je'e xa atse'e nkajtsp juu' atse'e n'ix ku atse'e je nTee' maat nve'na; ax je'ets miitse'e mtoondup juu' jatye'e je mtee'da mtukna'muxjudu.

³⁹ Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je Abraham xa aatse'e je chaan je kyooj.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Pan je Abraham je chaan je kyooj xa miitse'e kum'itta, je'e tse'e je xyup mtoondup juu' je'e ve'e tyoon. ⁴⁰ Njavaajnidupts ats miitse'e je tyuv je'e juu' atse'e n'amotunajx juu' ve'e je Nte'yam kyojts, ax xyak'oo'kuvaandupts ats miitse'eda. ¡Ni vin'ita tse'e je Abraham ve'em juu' dukatuujn! ⁴¹ Nay je'eiyamts miitse'e mtoondup juu' ve'e je mtee'da tyuump.

Van'it tse'e dunuujmidi:

—Ka naaydum ónukap xa aats, to'kji ve'e aats je nTee', je Nte'yamts je'e ve'e.

⁴² Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Pan je Nte'yam xa ve'e kuxTee'ada, kuxtsóktats ats miitse'e, kux jem atse'e ntsaa'n jets atse'e yaja n'it. Ka ya n'avintso vinma'yun kajxapts atse'e nmijn, je Nte'yam atse'e xkejx. ⁴³ ¿Tyajx tse'e xkavinmótuda juu' atse'e nkajtsp? Je'e kajx xa ve'e kux ka'a atse'e x'amotunaxuva'anda.

⁴⁴ Je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajka, je'ets miitse'e mtee'idup, je'ets miitse'e mtoondup juu' je'e ve'e chajkp. Yak-jayu'oo'kpa xa je'e ve'e myin vyimpet van'ítani ku ve'e je jayu jyeji'ukvaajñ jets uxyam paat, ni vin'ítats je'e ve'e juu' tyuva dukakats. Ku ve'e tyaaya, jye'emts je'e ve'e kyajtsp, kux taayip je'e ve'e, je'e tse'e duyakjéjip nujom juu' jatye'e taay. ⁴⁵ Ax je'ets atse'e nkajtsp je tyuv je'e, ka'ats ats miitse'e xjaanchjávada. ⁴⁶ ¿Pants miits n'ite'e duyaknuke'xnatákap jets tokin maat atse'e? Pan tyúvats atse'e juu' nkats, ¿tyajxts atse'e xkajaanchjávada? ⁴⁷ Pan pan xa ve'e je Nte'yam je jyayu, je Nte'yam je kyats je y'ayookts je'e ve'e y'amotunajxyp, je'e kajxts ats miitse'e xkah'amotunaxuva'anda kux ka je Nte'yamap miitse'e je jyáyuda.

Jéjanam je Cristo vye'na ka'ana ve'e je Abraham

⁴⁸ Van'it tse'e je myu'israeejlit jayu ña'muxjidi:

—Ve'emam xa je'e ve'e ax jo'n aatse'e nva'añ jets samaariat jayu mitse'e jets jeme'e mja'vin kajxm je ko'oyjáyuvap.

⁴⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa ve'e ti ko'oyjáyuvap yam ats nja'vin kajxm, nvintsá'kip xa ats je'e ve'e je nTee', ax ka'ats ats miitse'e xvintsá'agada. ⁵⁰ Ka je'ep atse'e n'ixtip vintso atse'e je jayu xyakmájat, jeme'e to'k pane'e du'ixtip vintso atse'e xyakmájat, ax je'e tse'e tokimpayo'yp. ⁵¹ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pan xa ve'e dukutyoomp juu' atse'e nkajtsp, ni je vin'ítats je'e ve'e kya'oo'kut.

⁵² Van'it tse'e je israeejlit jayu y'atsoojvjidi:

—Ūxyamts aatse'e va'ajts nmujava jets jeme'e je ko'oyjáyuvap mja'vin kajxm. eo'k xa ve'e je Abraham jets nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, ax jidu'umts mitse'e mva'añ: “Pan pan xa ve'e dukutyoomp juu' atse'e nkajtsp, ni je vin'ítats je'e ve'e kya'oo'kut.”

⁵³ ¿Mjaa'knúmájjip mits vine'e nuyojk jets ka'a ve'e je njujpit jáyuvamda Abraham? eo'knu xa je'e ve'e; oo'ktinuvats je'e ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ¿Pants mitse'e mnatyijju?

⁵⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Pan namyájijup xa atse'e viinm, ka'a tse'e ats je nmájin tyun; je'e pan atse'e xyakmájjip, ats je nTee'ts je'e ve'e, nay je'ejjam tse'e juu' miitse'e mtijtip jets mNte'yamidupe'e. ⁵⁵ Ka'ats miits je'e ve'e x'íxada, n'ixats ats je'e ve'e. Pan kunva'añ xa atse'e jets ka'a ats je'e ve'e n'ixa, taayipts atse'e, ve'em ax jo'n miitsta. N'ixamts ats je'e ve'e jets nkutyuumpts atse'e je'e je y'ayook.

⁵⁶ Je Abraham, je mjujpit jáyuda, xoojntkts je'e ve'e ku ve'e dunuja'vi jets minup atse'e, ax xoojntkts je'e ve'e ooy ku ve'e du'ix jets atse'e nmiijn.

⁵⁷ Van'it tse'e je israeejlit jayu dunuujmidi je Jesús:

—Ka'anum xa mitse'e mvujxtkupxukmajkjoojnta, ¿m'ixts mits je'e ve'e je Abraham?

⁵⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ka'ana ve'e je Abraham vye'na, ijtpamts atse'e.

⁵⁹ Van'it tse'e je tsaaj dviijtsukti jetse'e du'ukka'ts'oo'kuvaandi; ax ka'a tse'e je Jesús ñaajkke'xji, jeja tse'e je'e y'akujkta ñajxy jetse'e pyitsum jep mája tsaptujkp.

9

Ku je Jesús duyakvin'ixpajkni to'k je yaa'tyajk juu' ve'e viints ke'x

¹ Najxp tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e du'ix to'k je yaa'tyajk juu' ve'e viints ke'x. ² Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk y'amotutúvjidi:

—Yak'ixpajkpa, ¿pan je tyokin kajx tse'e ya yaa'tyajk viints kye'x, je y'avintso tokin kajx vine'e, ukpu je tyee' je tyaak je tyokin kajx vine'e?

³ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka je y'avintso tokin kajxap xa ve'e jets ka je tyee' je tyaak je tyokin kajxap tse'e jetse'e viints kye'x, je'e kajx ya'a ve'e ve'em jetse'e ñuke'xnatákat juu' ve'e je Nte'yam tyuump. ⁴ Namvaat xa ve'e ya it xyuujuuna, tun vinkopkts je'e ve'e jets atse'e ntónut je'e je tyoonk pan atse'e xkejxp; je'ynupe'e je akoo'ts it ku ve'e ni pana kyoo'k'o'yixjinit jetse'e tyónut. ⁵ Namvaat atse'e n'it yaja naxviijn, ve'emts atse'e ax jo'n to'k je kujajpa je kutá'kxpa.

6 Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je Jesús chuj jeja naxkujx jetse'e yuu'nam je pi'k mo'ots dupuujm maat je chuj. Van'it tse'e je viints jayu je viijn dutukjaa'xy, 7 jetse'e dunuujmi:

—Najkxu mnavyimpojjini joma ve'e je naaj naa'páts juu' ve'e Siloé duxaaaj. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Siloé, Yakkatsuyo'yva.)

Ojts tse'e je viints jayu ñavyimpojjini, van'it tse'e vyin'ixpajkni jetse'e vyimpíj. 8 Pan pan jaty tse'e myujantam myutaktam jets je'eda juu' ve'e íxaijidu viints, je'e tse'e vaandu:

—¿Ka je'ep ya'a vine'e juu' ve'e tsuunip je meen du'amótup y'íjt?

9 Jem tse'e juu' ve'e vaanduva:

—Je'e xa ya'a ve'e.

Nay jempa tse'e juu' ve'e vaanduva:

—Ve'em xa ya'a ve'e kye'ex jets je'e ya'a ve'e, ax ka je'epts ya'a ve'e.

Ax viinm tse'e je yaa'tyajk vyaajñ:

—Átsam xa je'e.

10 Van'it tse'e du'amotutúvidi:

—¿Vintsos'e tumvin'ixpajkni?

11 Van'it tse'e je yaa'tyajk y'atsaaajv:

—Je jayu juu' ve'e Jesús duxaaaj, je'e tse'e yuu'nam je pi'k mo'ots dupaam jetse'e ats ya nviijn dutukjaa'xy, van'itts atse'e xnuujmi: “Najkxu mnavyimpojjini joma ve'e je naaj naa'páts juu' ve'e Siloé duxaaaj.” Najkxts atse'e; ax kuts atse'e nnavyimpojjini, vin'ixpajknuts atse'e.

12 Van'it tse'e du'amotutúvidi:

—¿Jómase'e y'it je jayu?

Van'it tse'e ña'muxjidi:

—Ka'a xa atse'e nnujava.

Ku je fariseotajk duyakmaajntykti je jayu juu' ve'e viints ke'x

13 Van'it tse'e duyaknajkxti jeja je fariseotajk vyinkujkta je jayu juu' ve'e viints ke'x, 14 poo'kxtkún xaajts je'e ve'e vye'na ku ve'e je Jesús je mo'ots dupuujm jetse'e duyakvin'ixpajkni je viints jayu. 15 Van'it tse'e je fariseotajk du'amotutúvidinuva je yaa'tyajk pan vintso je'e ve'e vyin'ixpajkni. Van'it tse'e y'atsaaajv:

—Je mo'ots xa atse'e ya nviijn tyukjaa'x jets atse'e ojts nnavyimpojjini, ax íxnupts atse'e uxayam.

16 Jem tse'e je fariseotajk juu' ve'e vaandu:

—Je jayu juu' ya'a ve'e dutoon, ka je Nte'yamap xa je'e ve'e je jyayu kux ka'a ve'e du'amaa'ya je poo'kxtkún xaaj.

Jetse'e viijnk vyaanduva:

—Ka'a je'e ve'e tyokinaxjáyuvu. Pan tókinax jayu xa ve'e kuy'it, ka'ats je'e ve'e kuy'o'yixju jetse'e je mújit nuja'vin dutónut.

Ax ve'em tse'e kippx je vinma'yun dukajajeypti. 17 Van'it tse'e du'amotutúvikojtinuva je'e juu' ve'e viints ke'x:

—¿Vintsos mitse'e mnunvaampa je jayu kajx juu' ve'e tumyakvin'ixpajkjini?

Jets je'e ve'e vyaajñ:

—To'k xa je'e ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa.

18 Ax ka'a tse'e je israeejlit jayu dujaanchja'vidi jets viints je'e ve'e y'íjt, van'itnume'e dujaanchja'vidi ku ve'e duvatsoovdi je tyee' je tyaak 19 jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Ya'a ve'e je m'ónuk juu' ve'e mtijtup jets viints kye'x? ¿Vintsos ya'a ve'e uxayam y'ixni?

²⁰ Van'it tse'e je tyee' je tyaak y'atsoojvjidi:

—Nnuja'vinup xa aatse'e jets je n'ónuk aats ya'a ve'e, nay ve'empa jets viintsam ya'a ve'e kye'x; ²¹ ax ka'ats aatse'e nnujava pan vintso ya'a ve'e uxayam y'ixni, ni ka'ats aatse'e nnuja'viva pan pan je'e ve'e je jayu juu' ve'e tuyakvin'ixpajkjini. Amotutúvada viinm, májani xa ya'a, viinm tse'e mtuknujávajadat.

²² Je tsa'aga kajx tse'e ve'em je tyee' je tyaak vyaandi kux ñuja'vidupe'e jets nay'akojtsijidu ve'e je israeejlit jayu jets ka'a ve'e du'ukkuvajktinif jep tsaptujkp opyana pan pane'e dukuvajktup jets je Jesuuse'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, ²³ je'e kajx tse'e je tyee' je tyaak jidu'um vyaandi: “Amotutúvada viinm, májani xa ya'a.”

²⁴ Ux'ook tse'e je israeejlit jayu duvatsooovdinuva je yaa'tyajk juu' ve'e viints ke'x, jetse'e dunuujmidi:

—Yakmaja yakjaancha je Nte'yam, ka'a tse'e mtaayat, nnuja'vinup xa aatse'e jets tókinax jayu je'e ve'e.

²⁵ Van'it tse'e du'atsaajv:

—Ka'a xa atse'e nnujava pan tókinax jayu je'e ve'e uk pan ka'a, je'ejyji xa atse'e nnuja'vip jets viints atse'e tun'it, ax íxnupts atse'e uxayam.

²⁶ Jetse'e du'amotutúvidinuva:

—¿Vintsose'e tumyakvin'ixpukju?

²⁷ Jetse'e y'atsooovnuva:

—Tá xa atse'e njah'avana, ka'ats atse'e xjaanchjávada. ¿Tyajx tse'e xtsokta jets atse'e n'ava'ninuvat? ¿Mpanajkxuvaanduvap miits je'e vine'e?

²⁸ Van'it tse'e dumukojts'anajxti jetse'e dunuujmidi:

—Je jayu xa mitse'e mpanujkxp, ax je Moisés jye'ets aatse'e mpanujkxp.

²⁹ Nnuja'vinup xa aatse'e jets mukojsju ve'e je Moisés je Nte'yam; ax je jayu, ni je'ets aatse'e nkanujava pan jómit jayu je'e ve'e.

³⁰ Van'it tse'e je yaa'tyajk y'atsoojvjidi:

—Atuva xa je'e ve'e. Ka'a xa miitse'e xnujávada pan jómit jayu je'e ve'e, jets ats je'e ve'e tuxyakvin'ixpajkni. ³¹ Nnuja'vimdinup xa uu'me'e jets ka'a ve'e je Nte'yam du'amotunaxy je tókinax jayu, je'e ve'e y'amotunajxyp pan pan jatye'e vinja'vijup vintsa'kijup jetse'e dutún juu' ve'e chajkp. ³² Ni vin'ítana xa ve'e kyayakmótu jets jeja ve'e je jayu juu' ve'e duyakvin'ixpajknup pane'e viints ke'x. ³³ Pan ka je Nte'yam kajxap xa ve'e kumyijijn je jayu, ni tíats je'e ve'e kukya'o'yixju jetse'e dutónut.

³⁴ Van'it tse'e dunuujmidi:

—Mits, juu' ve'e ooy je tókin maat ku ve'e mke'x, ¿mitsts aatse'e juu' xtuk'ixuvaamp?

Ve'em tse'e dukoo'kkuvajktini jep tsaptujkp.

Je'eda pan pan jatye'e viints jem jya'vin kajxmda

³⁵ Ku ve'e je Jesús je kats dumotu jets ka'a ve'e y'ukyakkuvajkni jep tsaptujkp je yaa'tyajk juu' ve'e viints ke'x, van'it tse'e ojts dupaa'ty jetse'e dunuujmi:

—¿Mjaanchja'vip mitse'e je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp?

³⁶ Jetse'e je yaa'tyajk y'atsoojvjidi:

—Vaajnjik ats to'k aaj pan pan je'e ve'e jets atse'e njaanchjávát.

³⁷ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Tá mits je'e ve'e x'ix, je'e xa atse'e juu' ve'e uxayam mmaatnakyojtsjup.

³⁸ Van'it tse'e je yaa'tyajk je Jesús dvinja'vi duintsa'ki. Jidu'um tse'e dunuujmi:

—Maja Vintsán, njaanchja'vip xa ats mitse'e.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Je'e xa atse'e nnumiin yaja naxviijn jets atse'e je jayu je tyokin nyaknuke'xnatákat, ve'em tse'e je jayu juu' ve'e dukuvajktup jets ijtp'e je kyo'oy je'e jem jya'vin kajxmda, je'e tse'e dumasooktinup je kyo'oy joojn-tykinda jetse'e y'ijttinit oy joot je Nte'yam maát, ve'em tse'e y'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e íxtup. Ax je jayu juu' ve'e dukakuvajktup jets ijtp'e je kyo'oy je'e jem jya'vin kajxmda, nuyojk mákk tse'e je vyinma'yun vyimpjittinit jetse'e dukakuváktat jets ijtp'e je kyo'oy je'e jem jya'vin kajxmda, ve'em tse'e y'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e viints.

⁴⁰ Jem tse'e je fariseotajk juu' ve'e myaáta vye'na jetse'e du'amotunajxti, van'it tse'e du'amotutúvidi je Jesús:

—¿Tis, viintsapa áats vine'e'?

⁴¹ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Jem xa miitse'e mviintsada mja'vin kajxmda kux ka'a ve'e xkuvakta jets ijtp'e je kyo'oy je'e jem mja'vin kajxmda. Pan ka'ats miitse'e kuxnujávada jets ve'em miitse'eda, ka'a tse'e kum'itta jep tokin jaatp. Je'e kajx ku ve'e xkakuvakta jets ijtp'e je kyo'oy je'e jem mja'vin kajxmda, jep tse'e tokin jaatp m'itta.

10

Je naa'tók tukmu'a'ixmojkin

¹ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pan xa ve'e katajkip joma ve'e je naa'tók aka'a jetse'e tyaka viijnk tsov, je mee'tspa je katyee'yvats je'e ve'e. ² Ax pan pan tse'e tajkip joma ve'e je naa'tók aka'a, je carnero vinténivats je'e ve'e. ³ Je jayu juu' ve'e du'ix'ijtp je naa'tók aka'a, je'e tse'e yak'avaatsuxjup jetse'e tyákat. Ax yukmotukajptup tse'e je carnero je vyinténivada, je xyaajams je'e ve'e tyukmukajtsp je kyarneeroda jetse'e pyítsumda jep naa'tók jaatp. ⁴ Vyintoo'vajkipts je'e ve'e je kyarneeroda ku ve'e duyakpítsum, jetse'e je kyarneero pyanajkxjada kux yukmotukajptupe'e je vyinténivada. ⁵ Ka'a tse'e dupanajkxta pane'e kya'ixada, ñojk'óye'e dukuke'ekta, kux yukmotukajptupe'e jets viijnk jayu je'e ve'e.

⁶ Jidu'um tse'e je Jesús tyukmu'a'ixmojkijidi; ax ka'a tse'e duvinmótudi ti ve'e tyijp.

Ve'em xa ve'e je Jesús ax jo'n to'k je oy carnero vinténiva

⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjadinuva:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, ve'em xa atse'e ax jo'n je naa'tók aka'a joma ve'e tyaka je carneeroda. ⁸ Anañujoma tse'e pan pan jatye'e miindu too'vajkp jets ka'a ve'e ats, je mee'tspa jo'nts je'e ve'e y'ijtti, ax ka'a tse'e myajapaajmjidi ats je njáyuda. ⁹ Ve'em xa atse'e ax jo'n je naa'tók aka'a. Pan pan tse'e tajkip joma ve'e ats, tsa'ak tse'e y'ítut, ve'em tse'e y'ítut ax jo'n je carnero juu' ve'e pitsump tajkip joma ve'e je naa'tók jetse'e je jyu'kx dupaa'ty.

¹⁰ Je'e'ijyi xa ve'e je mee'tspa ñnumiimp jetse'e myee'tsut, yak'oo'kut, jetse'e yakvintókiyut; ax je'ets atse'e nnumiimp jetse'e je jayu dujaye'jptinit je joojn-tykin, pu'uk аваада ve'e dujaye'jptinit. ¹¹ Ve'em xa atse'e ax jo'n je oy carnero vinténiva. Je oy carnero vinténiva, kyuu'oo'kaps je'e ve'e je kyarneeroda. ¹² Ax pan pan tse'e mutoomp je meen kajx, je'e juu' ve'e dukaje'eip je carneeroda, myasooknupts je'e ve'e je carneeroda jetse'e kye'ek ku ve'e du'ix jets jeme'e

myets je lobo. Van'it tse'e je lobo je carnero dumach. Juu' tse'e kyamajchp, je'e tse'e yak'anomva'kxyp. ¹³ Je'e kajx xa ve'e je jayu kye'ek kux je meenji je'e ve'e n'utuum, ka'ats je'e ve'e d'utoonka je carneeroda.

¹⁴⁻¹⁵ Ve'em xa atse'e ax jo'n je oy carnero vinténiva juu' ve'e d'uxa je kyarneeroda jetse'e je kyarneero y'ixaijiduva. Ve'em ax jo'n atse'e je nTee' x'ixa, jets ats je'e ve'e n'ixaiva, nay vanxúpyamts atse'e je njayu n'ixada, jets ats je'e ve'e x'ixaiduva. Ve'em ax jo'n to'k je oy carnero vinténiva duku'oo'ka je kyarneeroda, ve'emts atse'e nku'oo'kat ats je njáyuda. ¹⁶ Njayejpp xa atse'e je viijnk jáyuda juu' ve'e yaja ka'ijttupna. Tun vinkopkts je'e ve'e jets ats je'e ve'e nyakmiinduvat, xkats'amotunajxtuvaps ats je'e ve'e, ve'emts atse'e n'ijtnit je'e maat ax jo'n je vinténiva juu' ve'e to'k muk ijtp maat je kyarneeroda.

¹⁷ Xtsojpkts atse'e je nTee' kux nmasaakp atse'e je njoontykin, ve'emts atse'e ntun jets atse'e njoontykpajknvat. ¹⁸ Ni pana xa atse'e je njoontykin xkapajkjat pan joojntykavaamp atse'e, átsamts je'e ve'e nmaso'okup. Njayejpp xa atse'e je kutojkun jets atse'e nmaso'okut, jets njayejppaps atse'e je kutojkun jets atse'e njoontykpajknvat. Je nTee' atse'e xmooy ya pava'nun.

¹⁹ Ku ve'e je israeejlit jayu d'umotunajxti juu' ve'e kyojts, ka'a tse'e kijpx je vinma'yun dujajejpti. ²⁰ Numay tse'e vyaandi:

—¿Tyajxse'e x'amotunaxta? Je ko'oyjáyuvap xa ve'e jem jya'vin kajxm jetse'e tuvynma'yuntókini.

²¹ Jem tse'e juu' ve'e vaanduva:

—Ni pana xa ve'e ve'em kyakats juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. ¿e'yixjup n'ite'e je ko'oyjáyuvap jetse'e duyakvin'ixpákut je viints jayu?

Ku je israeejlit jayu je Jesús dukakuvajkti

²² Xox aats tse'e vye'na ku ve'e jem Jerusalén dunuxaajtónada je maja tsaptajk. ²³ Jep tse'e maja tsaptujkp je Jesús ñaxy tyaka vye'na joma ve'e je ep'utsooktkun juu' ve'e Salomón duxaaj, ²⁴ Van'it tse'e je israeejlit jayu ñaa'v'ittjidi jetse'e ña'muxjidi:

—¿Vin'it paatts aats mitse'e xyakmejtsvinmáyut? Pan mítsam xa ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, nukotsu tse'e oy.

²⁵ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Njavaajnjidu xa ats miitse'eda, ka'ats ats miitse'e xjaanchjávada. Je'e juu' jaty atse'e ntuump ats je nTee' je kyutojknit kajx, va'ajststs je'e ve'e ñuke'xnatáka jets pan atse'e. ²⁶ Ax ka'ats ats miitse'e xjaanchjávada kux ka'a ats miitse'e njáyuvada, ve'em ax jo'n atse'e tunva'añ, ²⁷ ka'a ve'e ve'em m'itta ax jo'n je carneeroda juu' ve'e duyukmotukajtpup je vyinténivada. N'ixats atse'e je njáyuda; xpamiindupts ats je'e ve'eda. ²⁸ Nmooydupts atse'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ni je vin'ita tse'e kyavintókidat, ni panats ats je'e ve'e xkapajkjat. ²⁹ Áts je nTee', juu' ve'e dunumajikajxp, je'ets ats je'e ve'e xmooy, ax ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e pyajkuxjut. ³⁰ Áts jets ats je nTee', to'kjits aatse'e.

³¹ Van'it tse'e je israeejlit jayu je tsaaj d'uvijtsuktinuva jetse'e d'ukka'ts'oo'kuvaandi. ³² Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—May viijnani xa atse'e ntun juu' ve'e oy ats je nTee' je kyutojkun kajx, ¿ax juu' ya oy to'nun kajxts atse'e xtsaka'atsuva'anda?

³³ Jetse'e je israeejlit jayu y'atsoojvjidi:

—Kuxe'e je Nte'yam tuxvinkojtspét, je'e kajx xa aats mitse'e ntsaka'atsuva'añ, ka je'e kajxap ku ve'e juu' oy tuxtún. Jayu xa mits, Nte'yam tse'e mnatyijju.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je Kunuu'kx Jatyán xa ve'e vaamp jets jidu'lume'e je Nte'yam vyaajñ: “Nte'yamda xa miitse'eda.” ³⁵ Nnuja'vimdinup xa uu'me'e jets je'e juu' ve'e javyet jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ka'ats je'e ve'e nvaat kyatónjut, jajtytónjup je'e ve'e. Vaan tse'e je Nte'yam jets nte'yamda je'e ve'e je jayu pan pan jatye'e yakmooydu je Nte'yam je kyats je y'ayook. ³⁶ Ax je Nte'yamts atse'e apuk xpaam jets atse'e ntónut juu' je'e ve'e chajkp, je'ets atse'e xkejx yaja naxviijn. ¿Vintsots miitse'e mva'anda jets ta atse'e nvinkojtspét je Nte'yam je'e kajx ku atse'e tunva'añ jets je Nte'yam je y'Onuk atse'e? ³⁷ Pan ka'a xa atse'e ntun juu' ve'e ats je nTee' tyuump, ka'ats atse'e xjaanchjávada; ³⁸ ax pan ntuumpst atse'e, óyam atse'e xkajaanchjávada, jaanchjávadats je'e juu' atse'e ntuump, ve'em tse'e oy xnujávada jets yam je'e ve'e ats nja'vin kajxm ats je nTee', jets jem atse'e je'e jya'vin kajxmpa.

³⁹ Jado'k naxts je'e ve'e du'ukmatsuvaandinuva, ax va'któki tse'e.

⁴⁰ Van'it tse'e je Jesús vyimpijtnuva jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am. Jem tse'e tyaañ joma ve'e je Juan yaknapet y'ijt too'vajkp.

⁴¹ Numay tse'e je jayu ñanajkxjidi jetse'e vyaandi:

—Ka'a xa ve'e je Juan je maja nuja'vin dutuujn, ax nujom tse'e juu' ve'e kyojts ya jayu kajx, tyúvamts je'e ve'e.

⁴² Jem tse'e numay je jayu dujaanchja'vidi je Jesús.

11

Ku je Lázaro y'oo'kni

¹ Pajkjup tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e Lázaro duxaaj, jem Betania je'e ve'e kyukajpuna, jem judeait y'it jootm, je y'uts María jets je y'uts Marta je kyajpunda. ² Je Mariats je'e ve'e juu' ve'e ux'ook dupajmji je Maja Vintsán jem tyékum je pa'ajk xoo'kpa naaj jetse'e je vyaajy dutukpa't; je Lázaro, je'ets je'e ve'e y'ajchip. ³ Ax pajkjup tse'e vye'na je Lázaro, je'e kajx tse'e numejtsk je y'uts dukatsunukejxti je Jesús jidu'um:

—Maja Vintsán, pajkjup xa je'e ve'e juu' mitse'e ooy mtuntsajkp.

⁴ Ku ve'e je Jesús du'amotunajxy, van'it tse'e vyaajñ:

—Ka yae'oo'kpa pa'amap xa je'e ve'e tummyachju, je'e kajx xa ve'e ve'em jyaty jetse'e je Nte'yam je myajin je jyaanchin ñuke'xnatákat jetse'e je pa'am kajx ñuke'xnatájkivat ats je nmajin, ats, je Nte'yam je y'Onuk.

⁵ Ax je Jesús, ooy tse'e dutuntsokta y'ijt je Marta maat je y'uts jets je Lázaro. ⁶ Oyam tse'e je kats dumotu jets pajkjupe'e je Lázaro, jaa'ktaan tse'e jamejtsxaaaj joma ve'e vye'na. ⁷ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmi:

—Ja'mdinuva jem Judea.

⁸ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ña'muxjidi:

—Yak'ixpajkpa, uxya námnum xa ve'e je jémit jayu m'ukka'ts'oo'kuvaajnidi, ¿ax mnajkxuvaannuvapts mitse'e jem?

⁹ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Tis, ka makmejtsk hoorape'e to'k xaaaj dumaada? Pan nto'numdup xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'em tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp xuujun, ka'a tse'e jye'pxténa kux yo'ype'e jeja ajajtk it jaat juu' ve'e yaja naxviijn; ¹⁰ ax pan ka'a tse'e nkutyo'numda juu' ve'e je Nte'yam

chajkp, ve'em tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp jeja akoo'ts it jaat, je'pxténip tse'e kux je ajajtke'e ka'ijtuxjup.

¹¹ Van'it tse'e jyaa'kvaajñ:

—Je Lázaro, juu' ve'e nmaatnayja'vimjudup, ta tse'e myanaxy, ax najkxuts ats duyakjotviju.

¹² Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ña'muxjidi:

—Maja Vintsán, pan ta xa ve'e myanaxy, jotkada'akup tse'e.

¹³ Ax je'ets je'e ve'e je Jesús tyijp jets távani ve'e je Lázaro y'aa'k; ax ve'em tse'e je y'ixpajkpatajk vyinmaaydi jets je'e je'e ve'e tyijp ku ve'e je jayu myanaxy.

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús va'ajts vya'nuxjidi:

—Ta xa je'e ve'e y'aa'k je Lázaro. ¹⁵ Xoojntkpts atse'e ku atse'e jem tunkave'na ku ve'e tuy'aa'k, kux ve'eme'e nuyojk oy miits kajxta jetse'e ñuyókat je mjaanchja'vinda. Ax ja'muts du'ixumda.

¹⁶ Je Tomás juu' ve'e tyijup Xeen Onuk, jidu'um tse'e dunujmi je myu'ixpajkpatajk:

—Ja'mda jetse'e ya Jesús nmaat'oo'kumdat.

Je Jesús xa je'e ve'e pane'e je jayu dujoojntykinmooyp

¹⁷ Ku ve'e je Jesús jye'y, maktaxxaj itanits je'e ve'e je Lázaro ñaxtajkini vye'na. ¹⁸ Je Jerusalén tse'e myutámip je Betania, kojkm legua naxyts je'e ve'e dumujékuma. ¹⁹ Ax numay tse'e je israeejlit jayu ojts duku'ixta je Marta jets je María, kojtsjot'amájivats je'e ve'e ñajkxti ku ve'e je y'ajchta y'aa'k. ²⁰ Ku tse'e je Marta je kats dumotu jets je'ype'e je Jesús, van'it tse'e du'anajkxi; je María, jéjats je'e ve'e tyak'aa'jy tyaaajñ. ²¹ Ku ve'e je Marta dumaatnavyaatji je Jesús, van'it tse'e dunujmi:

—Maja Vintsán, pan yaja xa mitse'e kumve'ni, ka'ats atse'e je n'ajch kuy'aa'k. ²² Ax nmuja'vinupts atse'e jets pan ti ve'e m'amótup je Nte'yam, mmoojyjupts mits je'e ve'e.

²³ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Joojntypajknuvap je'e ve'e je m'ajch.

²⁴ Jetse'e je Marta y'atsaajv:

—Nnuja'vinup xa atse'e jets joojntypajknuvap je'e ve'e ku ve'e je oo'kpatajk jyoojntypajktinuvat, je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'ynit.

²⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Ats xa je'e ve'e pane'e je oo'kpatajk duyakjoojntypajktup, nay atsts je'e ve'eva juu' ve'e je jayu dujoojntykinmooyp. Pan pants atse'e xjaanchja'vip, jya'aa'kanamts je'e ve'e, joojntypajknuvaps je'e ve'e jado'k nax. ²⁶ Nujom tse'e pan pan jatye'e joojntykidup jets atse'e xjaanchjávada, ni je vin'ítats je'e ve'e kyoo'k'oo'ktinit. ¿Mjaanchja'vips mitse'e ve'em?

²⁷ Van'it tse'e je Marta y'atsaajv:

—Ve'em, Maja Vintsán, njaanchja'vip atse'e jets je Cristo mitse'e, je Nte'yam je y'Onuk, juu' ve'e vyinkoon jetse'e myiinnit yaja naxviijn.

²⁸ Ku tse'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je Marta ojts duvav je y'uts María. Jidu'um tse'e ayu'uts dunujmi:

—Ta xa ve'e myets je yak'ixpajkpa, uxem tse'e mnukéxaja.

²⁹ Koojyji tse'e du'amotunajxy, van'it tse'e je María tyeni jetse'e je Jesús dunujkx. ³⁰ Jeena tse'e kajpun pa'ayi vye'na je Jesús, jem joma ve'e je Marta dumaatnavyaatji. ³¹ Ku ve'e je israeejlit jayu juu' ve'e dukojtsjot'amájidup je María jem tyak'am, je'e tse'e du'ixtu je María tyeni

jetse'e jatyi pyítsum, van'it tse'e dupanajxkti, ve'eme'e dúnasja'vidi jets je Lázaro ve'e najkx dúnuya'axy joma ve'e ñaxtajki.

³² Ku tse'e je María jy'e'y joma ve'e je Jesús, van'it tse'e dūvinkoxkteni, jetse'e dūnuujmi:

—Maja Vintsán, pan yaja xa mitse'e kumve'ni, ka'ats atse'e je n'ajch kuy'aa'k.

³³ Ku tse'e je Jesús du'ix jets yaaxtupe'e je María jets je israeejlit jayu juu' ve'e myaātmejtstu, tsaachvinmaay tse'e jetse'e ñavyinma'yūnmoōjyji.

³⁴ Van'it tse'e du'amotutuvi:

—¿Jómase'e tuxyaknaxtajkidini?

Jetse'e y'atsoojvji:

—Maja Vintsán, ja'mu jem jetse'e x'ixut.

³⁵ Yaax tse'e je Jesús. ³⁶ Van'it tse'e je israeejlit jayu vyaandi:

—Ixta vintso ve'e dutuntsak y'ijt.

³⁷ Jem tse'e juu' ve'e vaandu:

—Ya'a juu' ve'e je viints jayu duyakvin'ixpajknu, ¿ka'a tse'e kuy'o'yixji jetse'e je maa'yūn kudutuujn jetse'e je Lázaro kūkya'aa'k?

Ku je Lázaro jyoojntykpajknuva

³⁸ Van'it tse'e je Jesús ñavyinma'yūnmoōjyjinuva jetse'e ñaajktámiji joma ve'e ñaxtajki je Lázaro. Aajntkts je'e ve'e y'ijt jetse'e to'k je maja tsaaj du'aku'uju. ³⁹ Jetse'e je Jesús vyaajñ:

—Yakke'ekta je tsaaj.

Van'it tse'e je Marta ña'muxji, je jama'aju je y'uts:

—Maja Vintsán, ita xa je'e ve'e xyoo'kpajkni!, kux maktaxxaj itani je'e ve'e y'aa'k.

⁴⁰ Ax jidu'um tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Ka ve'emap atse'e tunva'añ jets pan mjaanchja'vipe'e, m'ixupts mitse'e je Nte'yam je myajin?

⁴¹ Van'it tse'e je tsaaj duyakkeeki. Van'it tse'e je Jesús jem tsajm tso pyat'ix jetse'e vyaajñ:

—Tata, nkukojsjip ats mitse'e kux atse'e tuxkats'amotunaxy. ⁴² Nnuja'vip atse'e jets xa'ma ats mitse'e xkats'amotunaxy. Je'e kajxts atse'e nva'añ ya numay jayu je y'o'yin kajxta juu' ve'e yájada, jetse'e dujaanchjavadat jets mits atse'e xkejxp.

⁴³ Ku tse'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e mačk kyajts:

—¿Lázaro, pítsumni jep!

⁴⁴ Van'it tse'e pyítsumni je Lázaro juu' ve'e uk'o'o'k; vimpíduťts je'e ve'e je kya'aj je tyek maat je vit jets je vyiijn je y'aaj vitūvinmats. Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Nukejva'atsta jetse'e xmaso'oktat jetse'e ñajkxnit.

Ku je israeejlit jayu du'ukkojsmojkti jetse'e je Jesús kudumajtsti (Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵ Ya'a kajx tse'e numay je israeejlit jayu juu' ve'e je María ojts dukojtsjot'amájada, je'e tse'e dujaanchja'vidu je Jesús ku ve'e du'ixti juu' ve'e tyoon. ⁴⁶ Jem tse'e viijnktava juu' ve'e ojts du'ixta je fariseotajk jetse'e dutukmumaajntykti juu' ve'e je Jesús tyoon. ⁴⁷ Van'it tse'e je fariseotajk ñay'amojkijidi maat je tee'tajk je vyintsanda jets pan pan jatye'e dūnumájiduvap jep tsaptujkp, jetse'e vyaandi:

—¿Vintsose'e njátkimdat? Tyuump xa ve'e may je mújit nuja'vin je jayu. ⁴⁸ Pan nyakajjtjimdudup xa ve'e, anañujoma tse'e jyaanchjavadat,

van'it tse'e je rómaít yakkutojka myétstat jetse'e duyakkutókidat ya nmaja tsaptajkamda jetse'e xpajkjimdinit ya n'ítamda ya nnaaxamda.

⁴⁹ Ax to'kts je'e ve'e juu' ve'e Caifás duxaa, je'e juu' ve'e je joojnt ve'nip tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e vaan:

—Ka'a xa miitse'e xtinujávada, ⁵⁰ ka'a tse'e xpayo'yduva jets uu'm je n'o'yinamda je'e ve'e ku ve'e to'kji je jayu duku'oo'kat je njáyuvamda jets ka'a ve'e ku ve'e kyutókíyut nujom je israeejlit jayu.

⁵¹ Ax ka je y'avintso vinma'yunapts je'e ve'e ve'em vyaajñ, je'e kajxe'e kuxe'e je joojnt vye'na tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e kajx tse'e vyaajñ kuxe'e je Nte'yam myoojyji ve'em je vinma'yun, vaan tse'e jets kyu'oo'kape'e je Jesús je israeejlit jayu. ⁵² Ax ka je'ejyap tse'e kyu'oo'kap, kyu'oo'kivap je'e ve'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e duyaknay'amókajat nujom je Nte'yam je y'ónukta juu' ve'e tsuunidup muxim muyam yaja naxviijn. ⁵³ Je xaajji tse'e du'uknupaajmtkidi je israeejlit jayu juu' ve'e dunumájidup jetse'e kuduyak'oo'kti je Jesús.

⁵⁴ Je'e kajx tse'e je Jesús kyoo'knaajkke'xjini joma ve'e je israeejlit jayu, ñojk'óye'e chaa'n jem judéait y'it jootm jetse'e ñujkx jem kajpun kajxm juu' ve'e Efraín duxaa, je vinva'ajts it mutam. Jem tse'e y'iit je y'ixpajkpatajk maatta.

⁵⁵ Tuntáminup tse'e vye'na ku ve'e je israeejlit jayu je pascua xaaj dutóndat. Numay je jayu juu' ve'e tsoo'ndu may viijn, jem tse'e Jerusalén vyimpejtti jetse'e ñaajkva'atsjadat namka'anume'e je pascua xaaj dupaa'ty.

⁵⁶ Y'ixtidupts je'e ve'e je Jesús. Ku ve'e jep maja tsaptujkp vye'nada, jetse'e ña'yamótutúvijiidi:

—¿Vintsos miitse'e mva'anda? Ka'a xa vine'e je Jesús myínut xaajiva.

⁵⁷ Távani tse'e je fariseotajk jets je tee'tajk je vyintsanda dupava'anda jets pan pane'e dunuja'vip joma ve'e y'it je Jesús, jetse'e du'avánadat, ve'em tse'e kuy'o'yixjidi jetse'e kudumajtsti.

12

*To'k je ta'axtajk dupaajmji je pa'ajk xoo'kpa naaj je Jesús
(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)*

¹ Jatojtuk xaaj tse'e kya'it vye'na jetse'e je pascua xaaj dupaa'tut, van'it tse'e je Jesús ñujkx jem Betania, jem joma ve'e chuuna je Lázaro juu' ve'e yakjoojntypajknuva. ² Jem tse'e je a'ox duyak'o'yidi je Jesús kajx, je Marta tse'e patto'nip; je Lázaro jets je javyaa'kxtajk, jem tse'e dumaat'a'óxidi je Jesús. ³ Van'it tse'e je María duyaknujkkx kojkm litro jo'n je pa'ajk xoo'kpa naaj jetse'e dupaajmji jem je Jesús tyékum. Va'ajts tsóvaxts je'e ve'e je pa'ajk xoo'kpa naaj jets tum je nardo aajy ojts pum. Van'it tse'e je vyaajy dutukpa't je Jesús je tyek. Nujom tse'e je tajk pya'ajkxoo'kpaajkkujx. ⁴ Van'it tse'e je Judas Iscariote kyajts, je Simón je myajntk, nuto'k je numakmejtsk ixpajkpada, je'e juu' ve'e je Jesús dupaamnup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup. Jidu'um tse'e vyaajñ:

⁵ —¿Tyajx tse'e nujoyk oy tukyayaktaa'k ya pa'ajk xoo'kpa naaj ax jo'n je meen juu' ve'e to'k joojnt numutún jetse'e je ayoova jayu kuyakmooydi?

⁶ Ax ve'em tse'e je Judas ñatyijji jets je'e kajxe'e ve'em vyaajñ kux je ayoova jayu ve'e tyukma'tp; ax ka'a tse'e, ve'em tse'e vyaajñ kux mee'tspe'e, je'e tse'e duká'mip je apajkin joma ve'e je meen dujayepta, jepji tse'e dupukán juu' ve'e jep pyaamdudup. ⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Maso'oku, kyoojnuk xa ya'a ve'e taav jetse'e tudu'apaamduka ats je nnunaxtajkin. ⁸ M'ittap xa miitse'e xa'ma je ayooova jayu maatta; jets ats, ka'ats atse'e n'itut xa'ma miits maatta.

Ku je tee'tajk du'ukkojtsmojkti jetse'e je Lázaró kudu'yak'oo'kti

⁹ Numay tse'e je israeejlit jayu dunuja'vidi jets jeme'e Betania je Jesús; najkxtu tse'e jem, ka je Jesús kajxjap, je'e kajxpa ve'e jetse'e je Lázaró du'ixtuvat, je'e juu' ve'e je Jesús yakjoojnntykpa'jknuva ku ve'e y'uk'aa'k. ¹⁰ Van'it tse'e je tee'tajk je vyintsán dukojtsmojkti jetse'e kuduyakjaj'oo'kjuduva je Lázaró ¹¹ je'e kajx ku ve'e numay je israeejlit jayu myasoo'kjidini jetse'e je Jesús dujaanchja'vidi.

*Ku je Jesús tyajki jep Jerusalén
(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)*

¹² Je ku'óxit tse'e je numay jayu juu' ve'e ojtstu jem Jerusalén pas-cua xaajiva, je'e tse'e je kats dumótudu jets je'yavaampe'e je Jesús jem jerusaleenit kyajpun kajxm, ¹³ van'it tse'e dupapajkti je tuuxux aajy jetse'e du'anajkxidi je Jesús, makk tse'e jidu'um kyojstsi:

—¡Yakmaja yakjaancha xa ve'e je Nte'yam y'ijtnit! ¡Yak'oñukojtsip xa ya'a ve'e ya Israeejlit Jayu Yakkutojka juu' ve'e miimp je Maja Vintsán kajx!

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús duyakjaj'ixtiji to'k je burro, jetse'e dutuksuuni, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

¹⁵ Kadi mtsa'agada, jerusaleenit jáyuda, ixta jets jeme'e burro ni'kxm jye'ya je myakkutojka'pada.

¹⁶ Ka'a tse'e duvinmótudi je y'ixpajkpa'ajk juu' ve'e toonju kojtsju; távani ve'e je Nte'yam duyakmaja duyakjaancha vye'na je Jesús, van'it tse'e dujaa'myejstsi jets ve'eme'e tyoojnji kyojtsji nujom juu' ve'e ijtp je Jesús kajx jep Kunuu'kx Jatyán kujxp.

¹⁷ Je numay jayu juu' ve'e ijttu je Jesús maat van'it ku ve'e duyaxpítsum je Lázaró joma ve'e y'uknaxtajki jetse'e duyakjoojnntykpa'jknuva ku ve'e y'uk'aa'k, je'e tse'e myaajntyktu juu' jatye'e y'ixtu. ¹⁸ Numay tse'e je jayu du'anajkxidi je Jesús kux myótudu ve'e je maja nuja'vin juu' ve'e tyoon maat je Lázaró. ¹⁹ Van'it tse'e je fariseotajk ñavyaajnjidi:

—Íxtats n'it jets ka'a ve'e y'oya juu' ve'e njatonuva'numdup, nujom xa ve'e je jayu tyumpanujkxju.

Ku je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap, je'e tse'e du'ixtidu je Jesús

²⁰ Je'yduva tse'e xaajiva je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap jem Jerusalén, je Nte'yamts je'e ve'e vinyinjavavaandup vyintsá'agavaandup. ²¹ Van'it tse'e je jayu duvinkutatámidi je Felipe, betsáidait jayu je'e ve'e, jem galiléait y'it jootm, jetse'e dumunoo'kxtkti. Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Je Jesús xa aatse'e nja'ixuvaampy.

²² Van'it tse'e je Felipe ojts duvaajña je Andrés, jetse'e numejtsk ojts duvaajnjada je Jesús. ²³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Távani xa ve'e je tiempo jye'yni jets atse'e ntsaachpaatnit jetse'e ats je nmajin ñuke'xnatákat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ²⁴ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan ka'a xa ve'e to'k je trigo taamt ñaxkada'aky jeja naxkujx, jetse'e myux, jetse'e vyintó'kini je pi'k trigo taamt juu' ve'e tuy'it, to'k je trigo pajkjamts je'e ve'e y'itut; ax pan vintó'kipts je'e ve'e je'e kajx ku ve'e myux, ta'map tse'e ooy. ²⁵ Pan pan xa ve'e nuvojok dutsojpk je ñaxvijnit joojnntykin jets ka'a ve'e je joojnntykin juu' ve'e

xa'ma kajx ijtp, yakvintókiyupts je'e ve'e; ax pan pan tse'e dumasooknup je ñaxviijnit joojntykin kuxe'e dutsak nujojk je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jyayejpnupts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²⁶ Pan pan tse'e dutsojpk jets atse'e xmutónut xmpúakut, va'ants atse'e xpaminu; pan jómats atse'e n'it, jéjats je'e ve'e y'ijtpat. Pan pan xa atse'e xmutooomp xmpójakp, mo'ojyupts je'e ve'e je majin ats je n'Tee'.

Ku je Jesús du'ava'ni je y'oo'kun

²⁷ 'Ooy xa atse'e ntunnavyinma'yunma'aju. ¿Vintsos atse'e kunva'añ? ¿Va'anup ats vine'e: "Tata, kadi xyakjaty jets atse'e xtukkada'akut ya tsaachpaatun?" Ka'a xa atse'e ve'em nva'anut kux ya'aam atse'e nnumiimp.

²⁸ Tata, va'an tse'e dutunju jetse'e je jayu mvinjávajat mvintsá'agajat.

Van'it tse'e to'k je ayook yakmótu juu' ve'e jem tsapjootm tsoo'mp. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ta atse'e ntun juu' atse'e je jayu xtukvinja'vip xtukvintsá'kip, njaa'któnupts atse'e juu' atse'e je jayu xjaa'ktukvinjávap xjaa'ktukvintsá'agap.

²⁹ Je numay jayu juu' ve'e jem ijttu jetse'e du'amotunajxti, je'e tse'e vaandu jets je añu ve'e yaax, jem tse'e juu' ve'e vaanduva:

—To'k xa ve'e je ángeles tumyukatsju.

³⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka ats kajxap xa ve'e ya ayook tuyakmótu, miits kajxta ya'a ve'e.

³¹ Uxyam tse'e yak'ixut pan tyajxe'e je tsaachpaatun yakmooydinit je jayu juu' ve'e dukakuvajktup je Nte'yam, uxyamts atse'e mpavojpnit je ko'oyjáyuvap juu' ve'e duyakkutojkip je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam dutso'oxpajktup. ³² Ku atse'e xyakkajxmpojtuktat, van'itts atse'e nujom je jayu nvóvut jetse'e y'ijttinit joma ve'e ats.

³³ Je'e tse'e je jayu tyukvinmótu jets vintso ve'e y'oo'kut ku ve'e vee'n je it ñáxut. ³⁴ Ax van'it tse'e je numay jayu y'atsoojvjidi:

—Ve'em xa aatse'e n'amotunajxy jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jets xa'ma kajxe'e je Cristo jyoojntykinit, ¿ax vintsots mitse'e mva'añ jets tun vinkopk je'e ve'e jets mitse'e m'oo'kut ku ve'e je jayu myakkajxmpojtuktat? Pan m'oo'kp xa mitse'e, ka mitsaps je'e ve'e je Cristo. ¿Ti jayu ve'e mnatyijju juu' ve'e nupaamduka ijtp?

³⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je kujajpa je kuta'kxpa. Jaa'k'itup xa atse'e miits maatta javée'n. Yo'oyda namvaate'e xmaadada je kujajpa je kuta'kxpa, ve'em tse'e mkapaa'tjadat je akoo'ts it, kux pan pane'e yo'yp jeja akoo'ts it jaat, ka'ats je'e ve'e dunujava pan joma tso ve'e ñujkx. ³⁶ Jaanchjávada ats namvaat atse'e n'it miits maatta, ve'em tse'e m'ittat ax jo'n je jayu juu' ve'e jeja ajajtk it jaat yo'yp.

Ku tse'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e chaag'n, ka'ats je'e ve'e ñaajknúke'xnatajkiji.

Je'e pan tyajx kajxe'e je israeejit jayu je Jesús dukajaanchja'vidi

³⁷ Jyatoon tse'e je Jesús may je mújit nuja'vin jeja je jayu vyinkujkta, ax ka'a tse'e je jayu jyaanchja'vijidi. ³⁸ Van'it tse'e tyoojnji je ayook juu' ve'e jyaay je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías. Jidu'um tse'e dujaajy:

Maja Vintsán, ¿pan tse'e dujaanchja'vip juu' aatse'e n'ava'nip, pane'e tuxyaknúke'xnatajkija je mkutojkun? Jidu'um tse'e dujaajy.

³⁹ Ax ve'em tse'e kya'ol'yixjidi jetse'e dujaanchjávadat je Jesús kux jaayva ve'e je Isaías jidu'um:

⁴⁰ Je Nte'yam xa ve'e paajmjudu viints jets mákk je kyuvajkta, ve'em tse'e juu' duka'ixtat jetse'e juu' dukavinmótudat, ka'ats atse'e xnuminuva'andat jets atse'e nyakjotkada'aktat.

⁴¹ Je'e kajx tse'e ve'em dujaajy je Isaías kux y'ixe'e je Jesús je myajin jetse'e je Jesús du'ava'ni.

⁴² Jyave'ema tse'e, nūmay tse'e je israeejlit jayu juu' ve'e dunumájidup, je'e tse'e dujaanchja'vidu je Jesús; ax ka'a tse'e je jayu dutuknuja'vidi kux cha'kidupe'e je fariseotajk je'e kajx ku ve'e kyoo'kyakkuvajktinit jep tsaptujkp; ⁴³ nuyojke'e dutsokta je majin juu' ve'e je jayu mooyjjudup jets ni ka'a ve'e je majin juu' ve'e je Nte'yam yajkyp.

Je Jesús je kyats je y'ayook kajxe'e je jayu yaktokimpayo'ynit

⁴⁴ Van'it tse'e je Jesús mákk kyajts, jetse'e vyaajñ:

—Pan pan xa atse'e xjaanchja'vip, ka átsjyapts je'e ve'e xjaanchja'vip, jyaanchja'vivapts je'e ve'e ats je nTee', juu' atse'e xkejxp. ⁴⁵ Pan pants atse'e x'ixp, y'ixpaps je'e ve'e pan atse'e xkejxp. ⁴⁶ Ve'em ax jo'n je kujajpa je kutá'kxpa, ve'emts atse'e nmiijn yaja naxviijn; pan pants atse'e xjaanchja'vip, ka'a tse'e tyánut jeja akoo'ts it jaat. ⁴⁷ Ax pan pan tse'e du'amotunajxp ats je nkats je n'ayook jetse'e dukamajapum, ka ats kajxapts je'e ve'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, kux ka je'ep xa atse'e nnumiimp yaja naxviijn jets atse'e je jayu nmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, je'e ve'e jets atse'e je jayu nmooynit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁴⁸ Pan pan xa atse'e xkakuvajkp jetse'e dukakuvuk juu' atse'e nkajtsp, jémanits je'e ve'e juu' kajx je'e ve'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup; je'e juu' atse'e nkajtsp, je'e kajx tse'e ve'em jyajtntit je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit. ⁴⁹ Kux ka ya n'avintsó vinma'yun kajxap xa atse'e juu' nkats, ats je nTee', juu' atse'e xkejxp, je'ets atse'e xtukpavaan juu' atse'e nkajtsp. ⁵⁰ Ax nmuja'vipts atse'e jets juu' ve'e ats je nTee' pyavaampy, yajkypst je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax ve'em tse'e, pan juu'ts atse'e nkajtsp, ve'emts ats je'e ve'e nkats ax'jo'n atse'e je nTee' xnuujmi.

13

Ku je Jesús dupakpuj je y'ixpajkpatajk

¹ Jado'k xaajji tse'e kya'it jetse'e je pascua xaaj dupaa'tut, je xaaj ku ve'e je israeejlit jayu dujaa'myétsta vintsó ve'e je Nte'yam ojts duyakpitsumni je jyuypit jáyuda jem Egipto. Nūja'vi tse'e je Jesús jets ta ve'e dupaatni pan vin'íte'e dumasooknit ya naxviijnit it jetse'e vyimpijtnuvat joma ve'e je Tyee'. Chójkam je'e ve'e je jyayu juu' ve'e yaja naxviijn, ax uxyam tse'e duyaknuke'xnataka jets ooye'e dutuntsak.

²⁻³ Távani tse'e je Satanás duyakvinmama'yaty vye'na je Judas Iscariote, je Simón je myajntk, jetse'e je Jesús dupaamnit jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup. Nūja'vi ve'e je Jesús jets jeme'e chaa'n joma ve'e je Nte'yam jets najkxnuvape'e jem, jetse'e je Tyee' myokyajxji je kutojkun. Ajxtktup tse'e vye'nada a'óxiva, ⁴ van'it tse'e je Jesús tyeni, je vyitani'kx duyakkeek, jetse'e ñatyuktiintsoojmji jado'k je vit. ⁵ Van'it tse'e je tsoxk naaj du'ate'mi jem apajkin jootm jetse'e dupakpoj'ukvaajñ je y'ixpajkpatajk, jetse'e duyaktaatsni je tyekta maat je vit juu' ve'e natyuktiintsoojmju.

⁶ Ku tse'e je Simón Pedro dutukje'y jetse'e dupakpójut, van'it tse'e je Pedro vyaajñ:

—Mits, Maja Vintsán, ¿mits atse'e xpakpojuvaamp?

⁷ Jetse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ka'a ve'e xnujava ti atse'e ntuump; ux'ooqnum tse'e xnujávát.

⁸ Ax jidú'um tse'e je Pedro ña'muxji:

—Ni je vin'ita xa ats mitse'e xkapakpójut.

Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan ka'a xa ats mitse'e mpakpuj, ka'a tse'e tii x'ukjayejpñit ats maat.

⁹ Jetse'e je Simón Pedro y'atsaajv:

—Pan ve'emame'e, Maja Vintsán, ka ats ya ntékjyap tse'e mpójup, pojpa to'k aaj ats ya nka'aj jets ats ya nkuvajk.

¹⁰ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan pan xa ve'e tsi'ivani, ka'a tse'e vyinkopka jetse'e jyaa'kva'atsut, je tyekji ve'e, kux va'ajtsani ve'e nujom. Mva'ajtsani xa miitse'eda, óyame'e kyah'anañujoma.

¹¹ Je'e kajx tse'e vyaajñ jets ka'a ve'e anañujoma vya'ajtsada kux ñuja'vinup je'e ve'e jets pane'e paajmjínup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjúdup.

¹² Ku ve'e dupakpojkaixti, van'it tse'e je Jesús je vyitani'kx dupaamnuva, jetse'e y'ajxtknuva a'óxiva, jetse'e dunuujmídi:

—¿Mvinmótudu tse'e taav juu' ats miitse'e tuntoojnjada? ¹³ Miits atse'e xtijup Yak'ixpajkpa jets Maja Vintsán, pyaatp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e ve'em xkótstat, kux je'em xa atse'e; ¹⁴ ax pan atsts miitse'e tumpakpojta, ats, je mMaja Vintsanda jets je mYak'ixpajkpada, ve'em tse'e dutsojka jetse'e mnapyakpojjuduvat to'k jado'k. ¹⁵ Ve'em ats miitse'e tuntoojnjada ax jo'n je toompa dumutún je vyintsán; tonda tse'e ve'em to'k jado'k. ¹⁶ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ni pan toompa ve'e ve'em dukanumaja ax jo'n je vyintsán, jets ni pan kukátsiva ve'e ve'em dukanumaja ax jo'n je'e juu' ve'e ke'jxjup; nay ve'empats miitse'eda, ka'a ve'e xnumájada ax jo'n ats. ¹⁷ Pan mnuja'vidup xa ya'a ve'e jetse'e xkutyóndat, xoon tse'e m'ijttinit.

¹⁸ Ka anañujomap ats miitse'e ntijta, nnuja'vinup xa atse'e pan pan jaty atse'e nvinkoon, kux nupaamdukani je'e ve'e jetse'e tyónjút je Kunuu'kx Jatyan juu' ve'e vaamp jets vintso atse'e njátut. Jidú'um tse'e vya'añ: “Je'e juu' atse'e nmaatkaayp nmaat'uukp, je'ets atse'e xnuva'kumpijtnup.” Jidú'um tse'e vya'añ. ¹⁹ Too'vajkp xa atse'e n'ava'ni jets je'e atse'e, jets ku ve'e tyónjút, van'it tse'e xjaanchjavadat jets je'em atse'e juu' atse'e nkojts. ²⁰ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pane'e dukuvajkp je'e pan atse'e nkejxp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n atse'e kuxkuvujk; ax pan pants atse'e xkuvajkp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kudukuvujk pan atse'e xkejxp.

Ku je Jesús du'ava'ni jets je Júdase'e pámjup jem je jayu kya'm

juu' ve'e tso'oxpajkjúdup

(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

²¹ Ku ve'e ve'em je Jesús vyaajñ, navyinma'yunmoojyju tse'e ooy jetse'e va'ajts juu' dukajts:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets nuto'ke'e miitsta, je'ets atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup.

²² Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñavyin'ix'apítsumjidi to'k jado'k kux ka'a ve'e dúnújávada pan pane'e yaktijp. ²³ To'k je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk, jeja tse'e je'e pya'ayi kyay. ²⁴ Van'it tse'e je Simón Pedro vya'muxji jetse'e je Jesús du'amotutúvat pan pane'e tyijp. ²⁵ Van'it tse'e ñamyaj'aa'kpejtji jeja je Jesús kyakavijjn, jetse'e du'amotutúvi:

—Maja Vintsán, ¿pants je'e ve'e?

²⁶ Jetse'e je Jesús y'atsoajv:

—Va'an ats ya tsapkaaky duyakmuju; ax pan pants atse'e nmooyp, je'ets je'e ve'e.

Ax ku tse'e je tsapkaaky duyakmuj, van'it tse'e dumoojy je Judas, je Simón Iscariote je myajntk. ²⁷ Távani tse'e yakma'a vye'na, van'it tse'e je Satanás tyajki jem jya'vin kajxm, jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan ti ve'e mtonuvaampy, jatyi tse'e tonu.

²⁸ Ax ni pana tse'e dukanuja'vi juu' ve'e jem kaaydup vye'na jets pan tyajxe'e ve'em dúnúujmi. ²⁹ Je Judas tse'e je meen dukoojnukp, je'e kajx tse'e jem juu' ve'e vinmaaydu jets je'e ve'e je Jesús tyijp jets je pascua xaaj ve'e najkx dupatjoya ukpu je ayooova jayu ve'e najkx duma'a juu'. ³⁰ Ku ve'e je Judas dukaaajn je tsapkaaky, van'it tse'e pyítsumni. Koo'tsani tse'e je it vye'na.

Je nam pava'nun

³¹ Távani tse'e je Judas pyítsumni vye'na, van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Uxyam tse'e nuké'xnatáka tyánut ats je nmajin, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, uxyam tse'e nuké'xnatáka tyaampat je Nte'yam je myajin je jyaanchin ats kajx. ³² Ax pan nuké'xnatáka tse'e tyañ je Nte'yam je myajin je jyaanchin ats kajx, viinm tse'e je Nte'yam duyaknuké'xnatákat ats je nmajin. Tun ve'e'njits ya'a ve'e ya it ñáxut jetse'e tyónjut kyótsjut.

³³ Onukta, tun javée'nji xa atse'e njaa'k'ítut miits maatta. X'ixxadap xa atse'e; ax nay vanxúpyam tse'e ax jo'n atse'e nnuujmídi je israeejlit jayu juu' ve'e uu'm maat ka'ijttup, vanxúpyamts ats miitse'e nnuujmiduva: Ka'a xa ve'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujkk. ³⁴ Ya nam pava'nun ats miitse'e nyaktaajnjidup: Nachókjada to'k jado'k. Ve'em ax jo'n ats miitse'e tuntuokta jo'n, ve'emts miitse'e mnachókjadat to'k jado'k. ³⁵ Pan mnachojkjúdup xa ve'e to'k jado'k, ñujávadap tse'e anañujoma je jayu jets ats je n'ixpajkpatajk miitse'eda.

Ku je Jesús du'ava'ni jets je Pedro ve'e kanatyukpákjup (Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

³⁶ Van'it tse'e je Simón Pedro y'amotutúviji:

—Maja Vintsán, ¿jómase'e mnujkk?

Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Joma xa atse'e nnujkk, ka'a tse'e uxyam m'o'yixju jets atse'e xpatsoo'nut, ux'ooknume'e.

³⁷ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Maja Vintsán, ¿tyajxts atse'e xka'o'yixjunum jets ats mitse'e mpatsoo'nut? Nayja'vijup xa atse'e jets atse'e n'oo'kut mits kajx.

³⁸ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Mnyaja'vijupe'e jetse'e m'oo'kut ats kajx? Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, ka'anume'e je na'atseev y'aya'axy vye'nat, mu-toojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat.

14

Ni pana ve'e kyaje'ya joma ve'e je Dios Tee' pan ka'a ve'e je Jesús dujaanchjáva

¹ 'Kadi mnavyinma'yunmo'ojada. Jaanchjávada je Nte'yam, jaanchja'viduvats ats. ² Jem ats je nTee' tyak'am, jem xa ve'e ooy je it tyunjatyju joma ve'e je jayu chaanat; pan ka'a ve'e kuvye'ema, tats ats miitse'e je xyup nvaajnjada. Ax najkxuts ats je it du'apaamduka joma ve'e m'ijttinit. ³ Ax kuts ats miitse'e najkx je it n'apaajmtkijada, van'itts atse'e nmiinnuvat jets ats miitse'e min nyaktsoo'ndini, ve'em tse'e jem m'ijttuvat joma ve'e ats. ⁴ Mnuja'vidup xa miitse'e joma atse'e nnujkk, mnuja'viduvap tse'e je too'.

⁵ Van'it tse'e je Tomás ña'muxji:

—Maja Vintsán, ka'a xa aatse'e nnujava pan joma mitse'e mnujkk, ¿vintsots aatse'e nnujávát je too'?

⁶ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je too', ats kajx tse'e je jayu jye'ya joma ve'e je Nte'yam, ats kajx tse'e je jayu dunujava je tyuv je'e, ats kajx tse'e je jayu jyoointyka, ni pana ve'e jem kyaje'ya joma ve'e ats je nTee' pan ka'a atse'e xjaanchjáva.

⁷ Pan kux'íxada xa ats miitse'eda, kux'íxaiduvats miitse'e ats je nTee'; ax m'íxada tse'e uxyam, jets ta tse'e x'ixta.

⁸ Van'it tse'e je Felipe ña'muxji:

—Maja Vintsán, tuk'ixus aats to'k aaj je mTee', je'ets aatse'e ntukjotkada'akup.

⁹ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Mits, Felipe, jékani xa atse'e n'it miits maatta, ¿ka'anum ats mitse'e x'ixa? Pan pan xa atse'e x'ixp, y'ixpaps je'e ve'e ats je nTee'. ¿Ax tyajxts ats mitse'e x'amotu jets ats miitse'e ntuk'ixtat ats je nTee'? ¹⁰ ¿Ka'a mitse'e xjaanchjáva jets jem atse'e je nTee' jya'vin kajxm n'it jets yam je'e ve'e ats nja'vin kajxm y'ijtpa? Juu' jaty atse'e nkajtsp, ka ya n'avintso vinma'yunapts ats je'e ve'e nkaats. Ats je nTee', juu' ve'e ijtp yam ats nja'vin kajxm, je'e tse'e dutoomp juu' jaty atse'e ntuump. ¹¹ Jaanchjávada jets jem atse'e je nTee' jya'vin kajxm n'it, jets ats je nTee', yam je'e ve'e ats nja'vin kajxm y'ijtpa; uk pan ka'ats ats miitse'e xjaanchjávada, jaanchjávadats ats je'e kajx juu' jaty atse'e ntuump. ¹² Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pan xa atse'e xjaanchja'vip, je'ets je'e ve'e tyoompap juu' jaty atse'e ntuump, jets'e dujaa'któnut juu' ve'e jyaa'knúmájp, kux najkxp atse'e joma ve'e ats je nTee'. ¹³ Ax pan tits miitse'e m'amótudup ats kajx, atsts je'e ve'e ntónup, ax ve'em tse'e nuke'xnatáka tyánut je Nte'yam je myajin je jyaanchin ats kajx, ats, je'e je y'Onuk. ¹⁴ Ats xa ve'e ntónup jyatia pan juu' miitse'e m'amótudup ats kajx.

Ku je Jesús je kojstán duyaktaajñ jets kyéxupe'e je Espíritu Santo

¹⁵ Pan xtsojktup xa ats miitse'e, kutyóndats ats je mpava'nun. ¹⁶ Ax n'amótuvupts atse'e je nTee' jetse'e mkejxujjadat jado'k pane'e m'ix'ítjadap jetse'e xa'ma kajx y'ijtnit miits maatta. ¹⁷ Je Espíritu Saantots je'e ve'e, je'e juu' ve'e tyúvam juu' dutoomp dukojtsp. Pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxvijnit je kyo'oy je'e, ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e dukuváktat je Espíritu Santo, kux ka'a ve'e du'ixta jets ni ka'a ve'e du'íxada; ax m'íxadats miits je'e ve'e, kux m'ijttup miitse'e je'e maat uxyam jets jem tse'e mja'vin kajxmda y'ítut. ¹⁸ Ka'a xa ats miitse'e nmaso'óktat

ax jo'n je ku'aa'k ónuk kum'ijitti, miinnuvap xa atse'e jets atse'e n'ítut miits maatta. ¹⁹ Vee'n ya'a ve'e ya it ñáxut jets atse'e xkoo'k'íxtinit je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e; ax miits, x'íxtapts ats miitse'eda. Mjoojntykidinup xa miitse'e kux joojntykip atse'e. ²⁰ Je xaaj tse'e xnujávadat jets jem atse'e je nTee' jya'vin kajxm n'it jets yam miitse'e ats nja'vin kajxm m'íjttuva, nay ve'empts atse'e jem miits mja'vin kajxmda n'it. ²¹ Pan pan xa ve'e dunuja'vip ats je mpava'nun jetse'e dukutyún, je'ets je'e ve'e pan atse'e xtsojpk, tsojkuvaps je'e ve'e ats je nTee' pan pan atse'e xtsojpk, ax ntsojkpapts ats je'e ve'e jets atse'e nnaajknúke'xnatákajat jeja je'e vyinkujk.

²² Van'it tse'e je Judas ña'muxji, juu' ve'e ka je Iscarióteap:

—Maja Vintsán, ztyajxse'e mnaajknúke'xnatákajat ats nvinkujk jets ka'a ve'e jeja je'e vyinkujkta pan pan jatye'e je naxviijnit je kyo'oy je'e dumaatnavyaa'njudup?

²³ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan pan xa atse'e xtsojpk, kyutyuumpts je'e ve'e juu' atse'e nkajtsp, tsojkuvaps je'e ve'e ats je nTee', jets aatse'e nmínut, ats jets ats je nTee', jets aatse'e jem je'e jya'vin kajxm n'ítut. ²⁴ Pan pan xa atse'e xkatsojpk, ka'ats je'e ve'e dukutyún juu' atse'e nkajtsp. Je ixpajkun juu' ve'e m'amotunajxtup, ka átsapts je'e ve'e nje'e, ats je nTee' je'e ve'e jye'e, je'e juu' atse'e xkejxp.

²⁵ 'Nvaajnjidup xa ats miits ya'a ve'e nuvinxup miitse'e m'itta ats maat.

²⁶ Je Espiritu Santo, juu' ve'e m'ix'ítjadap jetse'e ats je nTee' mtuknúkexjadat ats kaj, je'e tse'e mtuknuja'vikáxjadap jetse'e mtukjaa'myétsjadat nujom juu' ats miitse'e nvaajnjidup.

²⁷ Oj joot ats miitse'e nyaktanda, ats je n'oy joot ats miitse'e nmooydup; ka ve'emaps ats miitse'e nyaktanda ax jo'n duyaktanda pan pan jatye'e je naxviijnit je kyo'oy je'e dumaatnavyaa'njudup. Kadi mnavyinma'yunmo'ojada jets kadi mtsa'agada. ²⁸ X'amotunajxtu atse'e ku atse'e nvaajñ jets najkxp atse'e, ax miinnuvapts atse'e jets atse'e n'ijtnuvat miits maatta. Pan kuxtsóktats atse'e, kumxoojntkti tse'e ku ve'e xmótudi jets najkxp atse'e joma ve'e ats je nTee', kux jyaa'knúmájjip je'e ve'e jets ni ka'a ve'e ats. ²⁹ Ntunvaajnjidu xa ats miits ya'a ve'e ku ve'e ve'em kyajatyna; ku ve'e ve'em jyátut, van'itts atse'e xjaanchjávadat to'k aaj to'k joot.

³⁰ Ka'a xa ats miitse'e vinjo'n n'ukjaa'kmaatnakyojtsjidinit, kux miimpe'e je ko'oyjáyuvap juu' ve'e duyakkutojkjip je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam dutso'oxpajktup. Ni vinxúpats ats je'e ve'e xkayakkutujkja. ³¹ Ax ntónupts ats je'e ve'e juu' ve'e ats je nTee' xtukpavaan, ve'em tse'e je jayu dunujávadat jets ntsajpk atse'e je nTee'. Ténadats jets duja'mda.

15

Je tsaaydum aa'ts jets je y'axén tukmu'a'ixmojkin

¹ Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je tsaaydum aa'ts; ax ats je nTee', ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e dukayoop dukatoomp. ² Jets ats je njáyuda, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je tsaaydum aa'ts je y'axenda. Je'e juu' ve'e dukayoop dukatoomp je tsaaydum aa'ts, kyustsujkpts je'e ve'e oyyuu' axena juu' ve'e kata'mip; ax je axén juu' jatye'e ta'mip, tyuktsojkvaachpts je'e ve'e jetse'e ve'em jyaa'kta'mat. ³ Mva'ajtsanda xa miitse'eda je kats je ayook kajx juu' ats miitse'e tunvaajnjada. ⁴ To'k muk tse'e m'ijttinit ats maat jets atse'e n'ijtpat to'k muk miits maatta. Ka'a ve'e je axén tyá'ma pan ka'a ve'e y'it to'k

muk je y'aa'ts maat. Ax ve'emts miitse'eda ax jo'n je axén juu' ve'e kata'mip pan ka'a ve'e m'itta to'k muk ats maat.

⁵ Ve'em xa atse'e ax jo'n je tsaaydum aa'ts; miits tse'eda ax jo'n je axenda. Pan pan jatya xa ve'e ijtp to'k muk ats maat jets atse'e n'it to'k muk je'e maat, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je axén juu' ve'e ooy tunta'mip, kux pan ka'a xa ve'e m'itta to'k muk ats maat, ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e juu' xtóndat. ⁶ Pan pan xa ve'e ka'ijtp to'k muk ats maat, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je axén juu' ve'e yaktukvijsvaatsp jetse'e tyaatsni, je'e tse'e yakpakmojkp jetse'e jem janjootm yakpum. Jem tse'e tyooyini.

⁷ Pan m'ijttup xa ve'e to'k muk ats maat jetse'e xyak'ittat jem mja'vin kajxmda juu' atse'e nkajtsp, amótudats pan ti ve'e mtsojktup, ax myakmo'odap tse'e. ⁸ Yakmaja yakjaancha tse'e y'it ats je nTee' ku ve'e m'ittat ax jo'n je tsaaydum axén juu' ve'e ooy tunta'mip, ve'em tse'e mnúke'xnatákadat jets ats je n'ixpajkpa miitse'eda. ⁹ Ntsojktupts ats miitse'eda, ve'em ax jo'n atse'e je nTee' xtsak; jaa'kyak'itta ats je ntsojktup jem mja'vin kajxmda. ¹⁰ Pan mkutyoondup tse'e ats je mpava'nun, mnaajk'ítjadaps miitse'e ats je ntsojktup maat, ve'em ax jo'n atse'e nkutyún ats je nTee' je pyava'nun jets atse'e nnaajk'ítju je'e je chojktup maat.

¹¹ Nvaajnjidupts ats miits ya'a ve'e jetse'e xjajejptinit ats je nxoojntkún jem mja'vin kajxmda, ax ve'em tse'e pu'uk avaada mxoojntktinit. ¹² Ya'a xa ve'e ats je mpava'nun: Nachókjada to'k jado'k, ve'em ax jo'n ats miitse'e tuntsokta jo'n. ¹³ Ka'a xa ve'e y'ukjéjini nuyojk je tsojktup ax jo'n je tsojktup ku ve'e je jayu duku'oo'ka pan pan jatye'e mya'atnayja'vijidup. ¹⁴ Miitsta xa je'e ve'eda juu' atse'e nmaatnayja'vijidup pan mtoondupe'e juu' ve'e ntukpavaandup. ¹⁵ Ka'a ats miitse'e n'uktjinit toompada, kux je toompa, ka'a je'e ve'e dunujava pan ti ve'e je vyintsán tyuump. Je'e ats miitse'e ntijta jayu juu' atse'e ooy ntunmaatnayja'vijidup, kux ntuknuja'vidu ats miitse'e nujom juu' atse'e n'amotunajx juu' ve'e ats je nTee' kyojts. ¹⁶ Ka miitsap xa atse'e xvinkoondú; ats miitse'e nvinkoondú jetse'e mpaamdi jetse'e m'ijttinit ax jo'n je tsaaydum axén juu' ve'e ooy tunta'mip jetse'e jyek je tyajm, mtóndape'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jetse'e jyékut juu' ve'e mtóndap. Pan mtoondup tse'e ve'em, mmo'ojadaps ats je nTee' pan ti ve'e m'amótudup ats kajx. ¹⁷ Ax je'ets ats miitse'e ntukpavaandup jetse'e mnachókjadat to'k jado'k.

Ku je jayu dukatsokta je Jesús jets pan pan jatye'e panajkxjudup

¹⁸ Pan ka'a xa ve'e mtsókjada je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, nujávada tse'e jets ats je'e ve'e too'vajkp xkatsojktup. ¹⁹ Pan kuxmaatnavyaa'njadats miits je'e ve'e, kumtsókjadats miits je'e ve'eda, ve'em ax jo'n dutsokta pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudupap je naxviijnit je kyo'oy je'e. Atsts miitse'e nvinkoondú ku ve'e xmaatnavyaa'njada y'ijit je naxviijnit je kyo'oy je'e. Je'e kajx tse'e mkatsókjada pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, kux ka'a ve'e x'ukmaatnavyaa'njidini je naxviijnit je kyo'oy je'e. ²⁰ Jaa'myétsta juu' ats miitse'e ntuknuujmidu: "Ka'a ve'e je toompa dunumaja ve'em ax jo'n je vyintsán." Pan ats xa ve'e xjomtoondup xtitoondup, nay mjomtoojnjudupap mtitoojnjudupvaps miits je'e ve'eda; ax pan kyutyoonduts je'e ve'e juu' atse'e nkojts, kyutyoondupvaps je'e ve'e juu' miitse'e mkojstuvap. ²¹ Mjomtoojnjudupap mtitoojnjudupvaps miits je'e ve'e je'e kajx ku ve'e mnapyámjada ats maat, jetse'e duká'ixada je'e pan atse'e xkejxp.

22 'Pan ka'a atse'e kunmiijn jets atse'e kunkamukojtsti, ka'a tse'e kudujayepta je tokin juu' ve'e jyajejptup kuxe'e ats xkatsokta. Ax uxyam, ka'a tse'e tii ti ve'e natyukkukótsjadap je tyokin kajx. 23 Pan pan xa atse'e xkatsojkp, ka'ats je'e ve'e ats je nTee' dutsojktuva. 24 Ka'a tse'e je tokin kudujayepta pan ka'a atse'e kuntuujn juu' ve'e ni pana kyatuumpna jeja je'e vyinkujkta; ax ka'ats atse'e xtsokta óyame'e duja'ixti juu' jaty atse'e ntoon, ka'ats je'e ve'e dutsojktuva ats je nTee'. 25 Ax je'e kajxts ya'a ve'e ve'em jyaty jetse'e tyónjut juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jidu'um: "Ve'emji atse'e xkatsojkti." Jidu'um tse'e vya'añ.

26 'Ax je Espíritu Santo, juu' ve'e ix'ijtp jetse'e y'it je Dios Tee' maat, nkejxadapts ats miits je'e ve'e. Je'e tse'e tsoo'mp jem je Nte'yam vyinkojkm jetse'e duyaknuke'xnatáka je Nte'yam je tyuv je'e. Ku ve'e myínut, pyámupts je'e ve'e je tuvakojsun ats kajx. 27 Nay ve'empats miitse'e je tuvakojsun xpaamduvat ats kajx, kux ijt atse'e miits maatta van'ítani ku atse'e nyak'ixpajk'ukvaajñ.

16

1 'Ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets ka'a ve'e myakviijnkvóvdat jets atse'e xkoo'kjaanchja'vidinit. 2 Ka'a xa ve'e myakkuváktat jep tsaptujkp; je'yap xa ve'e je xaaj ku ve'e je jayu myak'oo'kjadat jetse'e vyinmávdats jets je maa'yun je'e ve'e je Nte'yam tyoojnjidup. 3 Ve'em tse'e jyátukadat kux ni vin'íta ve'e ats je nTee' duka'ixada, ni átsa xka'ixaiduva. 4 Je'e kajxts ats miitse'e nnaajmada kux ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut, van'it tse'e xjaa'myéstat juu' ats miitse'e nvaajnjidup.

Je'e juu' ve'e tyuump je Espíritu Santo

'Ka'a xa ats miits ya'a ve'e nvaajnjidi ku atse'e nyak'ixpajk'ukvaajñ, kux ijt atse'e miits maatta. 5 Ax najkxpts atse'e uxyam jem joma ve'e je'e pan atse'e xkejxp, ax ni pánats miitse'eda nuto'k ats xkah'amotutúvada pan joma atse'e nnujkx, 6 mtsaachvinmaayduple'e je'e kajx ku atse'e ve'em tunva'añ. 7 Ax tyúvamts ats miitse'e nnaajmada, miits je m'o'yin kajxta xa je'e ve'e ku atse'e nnajkxut, kux pan ka'a atse'e kunnujkx, ka'a tse'e myínut jetse'e y'ítut miits maatta pane'e m'ix'ítjadap; ax pan najkxpts atse'e, ntuknúkxéptats ats miits je'e ve'e. 8 Ax kuts je'e ve'e myínut, van'it tse'e je jayu je nuja'vin dumo'odat jets je tokin maat je'e ve'eda, jets jeja ve'e je tuvutoo', jets yaktokimpayo'oydape'e. 9 Je tokin maatts je'e ve'eda kux ka'a atse'e xjaanchávada; 10 ñujávadapts je'e ve'e pan juu' ve'e je tuvutoo' kux najkxp atse'e joma ve'e ats je nTee', ax ka'ats ats miitse'e x'uk'ixtinit; 11 ñuja'viduvapts je'e ve'e jets yaktokimpayo'ydinupe'e kux kátsani je'e ve'e y'it jetse'e xa'ma kajx chaachpaatnit je ko'oyjáyuvap juu' ve'e duyakkutojkiip je jáyuda juu' ve'e dutso'oxpajktup je Nte'yam.

12 Jépnun xa ve'e may viijn juu' ats miitse'e njaa'kvaajnjavaandup, ax ka'anum tse'e m'o'yixjada jetse'e xvinmótudat. 13 Ku ve'e myínut je Espíritu Santo, juu' ve'e tyúvam juu' dutoomp dukojtsp, je'e tse'e mtuk'ixkájxadap je tyuv je'e, kux ka je y'avints vinma'yun kajxap xa je'e ve'e kyótsut, je'e ve'e kyótsup juu' ve'e y'amotunajxyp, je'e tse'e mtuknujávajadap juu' jatye'e tónjup kótsup. 14 Je'e xa atse'e je nmajin duyaknuke'xnatákap, kux pyákup je'e ve'e juu' ve'e ats nje'e jetse'e mtuknujávajadat. 15 Nujom tse'e juu' ve'e ats je nTee' jye'e, átspats je'e ve'e nje'e. Je'e kajxts atse'e tunva'añ jets pyákup je'e ve'e je Espíritu Santo juu' ve'e ats nje'e jetse'e mtuknujávajadat.

Ku je tsaachvinma'yun vyimpítut xoojntkun

¹⁶ Vee'nji ya'a ve'e ya it ñáxut jets atse'e xkoo'k'íxtinit; ax ku tse'e vee'n je it ñajxnuvat, van'itts atse'e x'íxtinuvat, kux najkxp atse'e joma ve'e ats je nTee'.

¹⁷ Jeme'e je y'ixpajkpatajk juu' ve'e nay'amotutúvjidu:

—¿Tis ya'a vine'e tyijp? Ve'em xa ve'e xnuujmimda jets vee'nji ya'a ve'e ya it ñáxut jets'e nko'o'k'íxumndinit, ax ku tse'e vee'n je it ñajxnuvat, van'it tse'e n'íxumndinuvat, kux najkxp ya'a ve'e joma ve'e je Tyee'. ¹⁸ ¿Tis ya'a ve'e tyijp ku ve'e vya'añ: “Vee'nji ya'a ve'e ya it ñáxut”? Ka'a xa uu'me'e nvinmótumda ti ya'a ve'e tyijp.

¹⁹ Ñuja'vi tse'e je Jesús jets yak'amotutúvavaampe'e, je'e kajx tse'e vyaajñ:

—¿Je'e ve'e mnujavavaandup pan tyajx atse'e jidu'um tunva'añ: “Vee'nji ya'a ve'e ya it ñáxut jets ats miitse'e xkoo'k'íxtinit, ax ku tse'e vee'n je it ñajxnuvat, van'itts atse'e x'íxtinuvat”? ²⁰ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, mya'axtaps miitse'e jetse'e mtsaachvinmáydát; ax je jayu juu' ve'e dumáatnavyaa'njudup je naxviiñit je kyo'oy je'e, xoonduktaps je'e ve'eda; óyam tse'e mtsaachvinmáydát, vimpítupts je'e ve'e je mtsaachvinma'yunda xoojntkun. ²¹ Ku ve'e je ta'axtajak je y'ónuk duyakjjava'añ, tsaachvinmaayp tse'e ku ve'e tyukkadaakjini jets'e chaachpaa'tut; ax ku tse'e kye'ex je maax ónuk, ka'a tse'e du'ukjaa'myejtsni ku ve'e tuchaachpaa'ty, kux xoojntkp je'e ve'e ku ve'e je maax ónuk tukye'ex. ²² Nay ve'empats miitse'eda, mtsaachvinmaaydupe'e uxyam; ax n'íxtinuvaps ats miitse'eda, van'it tse'e ooy mtunxoonduktat jem mja'vin kajxmada, ax ni pana tse'e kya'o'yixjut jets'e mpajkuxjadat je mxoojtkunda.

²³ Ka'ats ats miitse'e van'it x'ukti'amotutúvidinit. Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets mmo'ojadape'e ats je nTee' nujom pan ti jatye'e m'amótudap ats kajx. ²⁴ Ka'anum miitse'e x'amótuda juu' ats kajx. Amótuda juu', jetse'e myakmo'odat, ve'em tse'e pu'uk avaada y'ítut je mxoojntkunda.

Je Jesucristo xa ve'e du'amaadaagui je naxviiñit je kyo'oy je'e

²⁵ Je tukmu'a'ixmojkin maat ats miits ya'a ve'e nvaajnjada, je'yap xa ve'e je xaaj ku ve'e je tukmu'a'ixmojkin maat juu' nko'o'kvaajnjidinit, va'ajtsamts ats miitse'e je nTee' ntuknujavadat. ²⁶ Van'itts miits je'e ve'e x'amótudat juu' ats kajx. Ax ka'ats atse'e nva'añ jets atse'e n'amótuvut miits kajxta ats je nTee', kux viinme'e ats je nTee' mtsókjada, ²⁷ mtsojkjdupts miits je'e ve'e je'e kajx ku ats miitse'e xtsokta jetse'e xjaanchjávada jets jem atse'e ntsaa'n joma ve'e je'e. ²⁸ Jem atse'e je nTee' vyinkojkm ntsaa'n jets atse'e nmiijn yaja naxviiñ; ax nmasaakpts atse'e uxyam ja naxviiñit it jets atse'e nvimpijtnuvat jem joma ve'e ats je nTee'.

²⁹ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk vyaandi:

—Uxyam tse'e tuuv, va'ajts tse'e juu' xkojtsni, ka'a ve'e x'ukyaktoonni je tukmu'a'ixmojkin, ³⁰ uxyamts aatse'e n'ix jets mnuja'vikujxp mitse'e nujom juu' jaty, ka'ats je'e ve'e vyinkopka jetse'e pan juu' m'amotutúvajat, je'e kajxts aatse'e njaanchjáva jets jem mitse'e mtsaa'n je Nte'yam vyinkojkm.

³¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—¿Mjaanchja'vidupe'e uxyam? ³² Pyaatnupts je'e ve'e je xaaj, uxyamts je'e ve'e, ku miitse'e m'akekva'kxkáxtat, kaknaa' kaktoo' tse'e xpáktat jets atse'e naaydum xyaktándat. Ax ka naaydumaps atse'e, kux je nTee' maat atse'e n'it. ³³ Nkojtsjidup ats miits ya'a ve'e nujom jetse'e xjayejptinit je oy joot ats kajx. Mtsaachpaa'ttaps miitse'e yaja naxviiñ; ax pamda tse'e je mákk aaj je mákk joot, ta atse'e n'amaadaaga je naxviiñit je kyo'oy je'e.

17

Ku je Jesús dunutsapkaĵts je y'ixpajkpatajk

¹ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je Jesús jem tsajm tso pyat'ix jetse'e vyaajñ:

—Tata, ta tse'e je tiempo dupaatni pan vin'it ats mitse'e nyakmájat nyakjaanchat. Yakmaja ats mits to'k aaj, ats, mits je m'Onuk, ve'emts ats mitse'e nyakmájivat nyakjaanchivat. ² Mits xa atse'e xmooy je kutoĵkun jets atse'e nyakkutoĵkĵat nujom je jayu, xmooyvats atse'e je kutoĵkun jets nujom je'eda pan pan jaty ats mitse'e xmooy, jets ats je'e ve'e nmooydinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ³ Ax je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'ets je'e ve'e ku ve'e m'ixajada, mits, to'kji je Nte'yam, juu' ve'e tyúvam, jets atse'e x'ixaiduva, ats, je Jesucristo, juu' mitse'e mkejx.

⁴ Ta xa atse'e nyaknuke'xnatáka mits je mmajin je mjaanchin yaja naxviijn, tats atse'e ntonkux nkoĵtskúx juu' ats mitse'e xtukpavaan. ⁵ Ax uxyam, yakmájats ats to'k aaj jem mits mvinkojkm je majin maat juu' atse'e njayeĵp ku ats mitse'e nmaatve'na ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na.

⁶ Je'e pan pan jatye'e mvinkoon yaja naxviijn, je'e pan pan jaty atse'e xmooy, nujávats ats mitse'e nyaktáñ je'e maatta. Mits mje'e je'e ve'e y'ijtti, mitsts ats je'e ve'e xmooy. Kyutyoonduťs je'e ve'e mits je mkats je m'ayook, ⁷ ax ñuja'viduťs je'e ve'e uxyam jets nujom juu' jaty ats mitse'e xmooy, mitsamts ats je'e ve'e xmooy. ⁸ Kux nmooydu ats je'e ve'e je kats je ayook juu' ats mitse'e xmooy, kyuvajktuts je'e ve'e, va'ajts tse'e dunujávada jets jem atse'e ntsaa'n joma ve'e mits, jyaanchja'vidu tse'e jets mits atse'e xkejxp.

⁹ Nmunoo'kxtkpts ats mitse'e je'e kajxta, ka je'e kajxapta pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, je'eda ve'e pan pan jaty ats mitse'e xmooy, kux mits xa je'e ve'e mje'eda. ¹⁰ Nujom tse'e juu' ve'e ats nje'e, mitsts je'e ve'e mje'eva, ax juu'ts mitse'e mje'e, nay átspats je'e ve'e nje'eva, je'e kajxts atse'e yakmaja n'it.

¹¹ Ka'a xa atse'e n'uktaannit yaja naxviijn; ax je'eda, tándapts je'e ve'e. Ax najkxpts atse'e n'ijtni mits maat. Kunuu'kx Tee', ixu jayeĵpu to'k aaj je'e pan pan jaty ats mitse'e xmooy, ve'em tse'e y'ijttinit to'kji ax jo'n uu'me'e to'kji n'ijtum. ¹² Ku atse'e n'ijť je'e maatta yaja naxviijn, n'ixtu njayeĵptuts ats je'e ve'e pan pan jaty ats mitse'e xmooy jets atse'e nkuvaandi. Ni pana tse'e kyavintoki, je'eĵyji ve'e to'k juu' ve'e nupaamdúkani ijtp jetse'e vyintókinít, ve'em tse'e tyónĵut kyoĵstĵuť juu' ve'e vaamp ĵep Kunuu'kx Jatyán kujxp.

¹³ Ax najkxpts atse'e uxyam jem joma mitse'e m'it. Jidu'umts atse'e nva'añ namvaat atse'e n'itnum yaja naxviijn, ve'em tse'e pu'uk avaada dujayeĵptinit jem jya'vin kajxmda ats je nxoojntkun, nay je'e je xoojntkun juu' atse'e njayeĵpp. ¹⁴ Ats xa je'e ve'e nmooydu je mkats je m'ayook, ax ka'ats je'e ve'e cho'kjada je jáyuda juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, kux ka'a ve'e je naxviijnit je kyo'oy je'e dumaatnavyaa'njada, ve'em ax jo'n atse'e nkamaatnavyuu'nju je naxviijnit je kyo'oy je'e. ¹⁵ Ka'ats ats mitse'e n'amotuť jetse'e xyakpítsumdat yaja naxviijn, je'e ve'e jetse'e x'ixnit xjayeĵpnit jetse'e kyaka'adat jem je ko'oyjáyuvap kya'm.

¹⁶ Ve'em ax jo'n atse'e nkamaatnavyuu'nju je naxviijnit je kyo'oy je'e, ve'emts je'e ve'e dukamaatnavyaa'njuduva je naxviijnit je kyo'oy je'e. ¹⁷ Yak'apúkada to'k aaj je tyuv je'e kajx jetse'e y'ijttinit mits maat; mits je mkats je m'ayook, je'ets je'e ve'e je tyuv je'e. ¹⁸ Ve'em ax jo'n ats mitse'e xkejx jets atse'e n'itut je jayu maatta juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, ve'emts ats je'e ve'e nkejxtuva jetse'e y'ijttuvat je jayu maatta

juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e. ¹⁹ Je jayu pan pan jaty mitse'e mvinkoon, je'e kajxtats atse'e nnaajk'itju mits maat jets atse'e ntónut juu' ats mitse'e xtuknukejxp, ax ve'emts je'e ve'e y'ijttuvat mits maat je tyuv je'e kajx.

²⁰ Ax ka je'e kajxtajyapts ats mitse'e nmunoo'kxtuk, je'e kajxtava ve'e pan pan jaty atse'e xjaanchjavadap je ayook kajx juu' je'e ve'e kyótstap.

²¹ Tata, n'amótup ats mitse'e jetse'e nujom je'eda to'kji y'ijttinit. Ve'em ax jo'n mitse'e m'it yam ats nja'vin kajxm jets atse'e n'ijtpa jem mits nja'vin kajxm, nay ve'emts je'e ve'e y'ijttuvat yam uu'm nja'vin kajxmam, ve'em tse'e dujaanchjavadat pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e jets mits atse'e xkejxp. ²² Je majin juu' ats mitse'e xmooy, nmoooyduvats ats je'e ve'e, ve'em tse'e y'ijttinit to'kji ax jo'n uu'me'e to'kji n'ijtum. ²³ Jemts atse'e je'e jya'vin kajxmda, jets yámpats mitse'e ats nja'vin kajxm, ax ve'em tse'e to'kji y'ijttinit jetse'e je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, jetse'e dunujavadat jets mits atse'e xkejxp jets ooy mitse'e xtuntsak pan pan jaty mitse'e mvinkoon, ve'em ax jo'n ats mitse'e xtsojka jo'n.

²⁴ Tata, mits xa ats je'e ve'e xmooydu, ax ntsajkpts atse'e jets atse'e n'ijtpat je'e maatta jem joma atse'e n'ijtnit jetse'e du'ixtat je majin juu' ats mitse'e xmooy, kux van'itanam ats mitse'e xtsak ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na.

²⁵ Tata, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e oy juu' mitse'e mtuump. Pan pan jaty xa ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, ka'a tse'e m'ixajada; ax n'ixats ats mitse'e; jets je'e pan pan jaty ats mitse'e xmooy, ñuja'vidupts je'e ve'e jets mits atse'e xkejxp. ²⁶ Nujava xa ats mitse'e nyaktañ je'e maatta, ax njaa'któnupts ats je'e ve'e pan vintso ve'e mjaa'knujávajadat, ve'em tse'e dujayeptuvat jem jya'vin kajxmda je tsojkuñ juu' ats mitse'e xtukmutsojpk, jets atse'e n'ijtnit jem je'e jya'vin kajxmda.

18

Ku je Jesús yakmajch

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

¹ Ku ve'e chapkojtskujx, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dumaadidi jetse'e dutinajxti je tukjov juu' ve'e Cedrón duxaaj, jetse'e jye'ydi jem jado'k ado'om joma ve'e to'k je olivos kupukam. Jem tse'e tyajkidi. ² Y'ixaiva tse'e je it je Judas, je'e juu' ve'e je Jesús dupaamnup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup, kux may naxe'e jem je Jesús dumaat'ótsta je y'ixpajkpatajk.

³ Ax jem tse'e je Judas jye'y maat je tojpatajk jets je tsaptakmutoompatajk; je tee'tajk je vyintsanda jets je fariseotajkta, je'e tse'e kejjjudu. Jem tse'e je Jesús dununajkxta kuna'ak kutu'kx, je kup maat jets je tsojx maat. ⁴ Ax ñuja'vi tse'e je Jesús nujom juu' ve'e tónjup kótsjup, je'e kajx tse'e je Jesús y'anajkxijidi jetse'e y'amotutúvijidi:

—¿Pan tse'e m'ixtidup?

⁵ Jetse'e y'atsoojvjidi:

—Je Jesús, je nazarétit jayu.

Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ats xa je'e ve'e.

Je Judas juu' ve'e dupaamnup je Jesús jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup, jem tse'e dumaadada je jayu juu' ve'e myaatje'ydu. ⁶ Ku ve'e je Jesús vyaajñ: “Ats xa je'e ve'e”, van'it tse'e y'uxnajkxti jetse'e ñaxkaadaakti. ⁷ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidinuva:

—¿Pan tse'e m'íxtidup?

Jetse'e vyaandinuva:

—Je Jesús, je nazarétit jayu.

⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidinuva:

—Ta xa ats miitse'e nnaajmada jets ats je'e ve'e. Pan ats tse'e x'íxtidup, maso'oktats ats ya njayu jetse'e ñajkxtinit.

⁹ Je'e kajxts ya'a ve'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji kyojtsji juu' ve'e viinm je Jesús kyojts ku ve'e vyaajñ jets ni to'ka ve'e kyavintoki je'e pan pan jatye'e je Tyee' moojyju. ¹⁰ Myaat tse'e vye'na je Simón Pedro to'k je yajkxy tsojx, van'it tse'e duyakpítsum je yajkxy tsojx jetse'e dukuspojxi to'k ado'om je y'aka'yun taatsk juu' ve'e Malco duxaaji, je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'ets je'e ve'e je tyoompa y'ijt. ¹¹ Ax jidu'um tse'e je Jesús dunuu'jmi je Pedro:

—Paamnuva je myajkxy tsojx jep tyajk jaatp. Pan chajkp xa ve'e ats je nTee' jets atse'e nsaachpaa'tut, ¿ka'ats ats n'ite'e je tsaachpaatun nyaknáxut?

Ku je Jesús divinteni je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

¹² Je tojpatajk maat je'e juu' ve'e yakkutojku'xjudup maat je tsaptakmutoompatajk, je'e tse'e dumajsttu je Jesús jetse'e dutsoomdi.

¹³ Van'it tse'e duyaknajkxti too'vajkp jep je Anás tyak'ap. Je maj ónyk Anás, je Caifás je mya'vutts je'e ve'e y'ijt; jets je Caifás, je'e tse'e je joojnt ve'nip tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. ¹⁴ Nay je'e'jyam tse'e je Caifás juu' ve'e du'akojtsi je israeejlit jáyuda jets je'e je y'o'yinda je'e ve'e jetse'e to'kji je jayu duku'oo'kat je jyáyuda.

Ku je Pedro dukanatyukpajki je Jesús

(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

¹⁵ Pyanjxxtu tse'e je Jesús je Simón Pedro jets jado'k je myu'ixpajkpa. Je myu'ixpajkpa, íxajats je'e ve'e y'ijt je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta van'it. Ax je ixpajkpa tse'e tajki jep je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta tyaagujkp, je Jesuuse'e dupa'ux'ooki. ¹⁶ Je Pedro, jékumts je'e ve'e tyaajñ. Je'e kajx tse'e pyítsum je ixpajkpa juu' ve'e íxaja je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta van'it, jetse'e dumaatnakyojtsji je ta'axtajk juu' ve'e je zaguán du'ix'ijtp, jetse'e duyaktajki je Pedro.

¹⁷ Van'it tse'e je ta'axtajk dunuu'jmi je Pedro:

—¿Ka mítsap vine'e nuto'k xi jayu je y'ixpajkpa?

Jetse'e je Pedro y'atsaajv:

—Ka'a, ka átsap xa je'e.

¹⁸ Xojxp tse'e van'it je it, je'e kajx tse'e je toompatajk maat je tsaptakmutoompatajk dupaamdi je jaajn je ju'u maat, jep tse'e divinténada jetse'e xyamda. Jep tse'e je Pedro tyéniva xyaampa.

Ku je tee' Anás duyaktuvi duyakto'ojntsi je Jesús juu' jaty

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

¹⁹ Je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta van'it, je'e tse'e du'amotutuvi je Jesús pan ti ve'e tyoondup kyojststup je y'ixpajkpatajk jets ti ve'e je Jesús je jayu tyuk'ixp. ²⁰ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Nuke'xnatákani je'e ve'e juu' atse'e tunkats jeja anañujoma je jayu vyinkujk, ijtpats atse'e tunyak'ixpuk jep tsaptujkp jets jep maja tsaptujkp, jep joma ve'e ñay'amókajada anañujoma je israeejlit jáyuda, ka ayu'utsapts atse'e

juu' tunkats. ²¹ ¿Tʔajxʔs atse'e x'amotutuva? Je'e mits amotutuva pan pan jaty atse'e tux'amotunaxta, va'ants je'e ve'e mva'nuxjada pan ti jaty atse'e tunkats, nuja'viduupts je'e ve'e juu' jaty atse'e tunkats.

²² Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e nuto'k je tsaptakmutoompa juu' ve'e paa'ténijup, je'e tse'e du'akupa'kxi je Jesús, jetse'e dunuujmi:

—¿Ve'eme'e x'atsav ya tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta?

²³ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan ka'a xa je'e ve'e y'oya juu' atse'e tunkats, nukótsuts n'it joma ve'e kya'oya; ax pan oyts je'e ve'e juu' atse'e tunkats, ¿tʔajxʔs atse'e tux'akupa'kxa?

²⁴ Van'it tse'e je Anás je Jesús tsumupukna dutuknukejx je tee' Caifás, tee' je'e ve'e y'ijtpa juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta.

Ku je Pedro dukanatyukpajkinuva je Jesús

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

²⁵ Namvaate'e je Pedro jyan'aténiva, van'it tse'e yaknuujmi:

—¿Ka mitsap vine'e nuto'k xi jayu je y'ixpajkpa?

Van'it tse'e je Pedro dukanatyukpajkinuva je Jesús. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a, ka átsap xa je'e.

²⁶ Van'it tse'e y'amotutúvijnuva nuto'k je toompa juu' ve'e dutoojnip je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e myugo'ok juu' ve'e je Pedro kyuspojxi je tyaatsk, jetse'e vyaajñ:

—¿Ka jemap ats mitse'e tun'ix olivos kupukam jootm maat ya'a?

²⁷ Ax ka'a tse'e y'uknatyukpajkinuva je Pedro je Jesús. Je'vyi tse'e to'k je na'atseev y'ayaaxy.

Ku je Jesús je Pilato duvinteni

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5)

²⁸ Ku ve'e je Jesús duyaktsoo'ndi jep je Caifás tyak'ap, van'it tse'e duyaknajxkti jem joma ve'e je Pilato yakkutuk, jajtukuvaannup tse'e je it vye'na. Ka'a tse'e tyajkidi jep tujkp je israeejlit jayu kux va'ajts je'e ve'e ñaaj'ituva'anjada, kux pan kutyajkidi ve'e, ka'a tse'e kuy'o'yixjidi jetse'e kudukaaydi je pascua xaaj a'ox. ²⁹ Je'e kajx tse'e je Pilato pyítsum jep tujkp joma ve'e yakkutuk. Je rómat yakkutojka juu' ve'e je maja kutojkun duká'mip van'it, je'e tse'e je kutojkun moojyju. Van'it tse'e je numay jayu dunuujmidi:

—¿Tise'e mtuknuxa'aidup ya jayu?

³⁰ Jetse'e y'atsoojvji:

—Pan ka je tokin toompap xa ya'a ve'e kuy'it, ka'ats aats mits ya'a ve'e je xyup ntukkataka.

³¹ Van'it tse'e je Pilato ña'muxjidi:

—Pavitsta miits ya'a jets tokimpay'o'yda ax jo'n vya'añ je mpava'nunda.

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ka'a xa aats miitse'e xyakjajtada jets aatse'e nyakjaju'oo'kut.

³² Ve'em tse'e jyajty jetse'e tyoojnji juu' ve'e je Jesús kyojts pan vintso ve'e y'oo'kut. ³³ Van'it tse'e je Pilato tyajkinuva jep joma ve'e yakkutuk, jetse'e je Jesús duvatsoajv, jetse'e du'amotutuvi:

—¿Je Israeejlit Jayu Yakkutojka mitse'e?

³⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Je m'avintsó vinma'yun kajx ats mits ya'a ve'e x'amotutuva, ukpu jayu ve'e ve'em mna'muxjup?

³⁵ Van'it tse'e je Pilato y'atsoojvji:

—Ka je israeejlit jáyuvap xa atse'e. Je mjáyuda maat je tee'tajk je vyintsanda, je'e tse'e yam ats nka'm tumpámjada. ¿Ti mitse'e tuxtún?

³⁶ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvi:

—Ka yaja naxviijnap xa atse'e nyakkutuk. Pan yaja xa atse'e kunyakkutuk, ka'a tse'e kudukuvajkti pan pan jaty atse'e xpanajktup jets atse'e jem je israeejlit jayu kya'm nyakpámüt. Ka yájaps atse'e nyakkutuk.

³⁷ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Tis, yakkutojkpa mitse'e?

Jetse'e je Jesús y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkats. Je'e kajx xa atse'e nke'x jets je'e kajxts atse'e nmiijn yaja naxviijn jets atse'e je tuvakojsun mpámüt je tyuv je'e kajx. Anañujoma pan pan jatye'e dukutyoondup je tyuv je'e, y'amotunajxtupts je'e ve'e juu' atse'e nkajtsp.

³⁸ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Tis je'e ve'e je tyuv je'e?

Ku je Jesús je y'oo'kun kyutujk

(Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25)

Ku ve'e je Pilato ve'em vyaajñ, van'it tse'e pyítsumnuva jetse'e dumukojtstinuva je israeejlit jáyuda, jetse'e dunuujmidinuva:

—Ka'a xa atse'e ya jayu ti tokin mpaatyja. ³⁹ Ixtáñ xa miitse'e xjayepta jets ats miitse'e nmasoókjadat to'k je poxuntakjaju vimpaascua xaaj.

Van'it tse'e je jayu du'amotutúvidi:

—¿Mtsojktupe'e jets ats miitse'e nmasoókjadat ya Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?

⁴⁰ Van'it tse'e mak'k vyaandi:

—¡Ka'a, ka je'ep! ¡Mas'o'oku je Barrabás!

Ax mee'tspats je'e ve'e y'ijjt je Barrabás.

19

¹ Van'it tse'e je Pilato je Jesús duyakjavoyjppi maat je po'o vojpun je pojxun japtsum. ² Távani tse'e yakvap vye'na, van'it tse'e je tojpatajk to'k je ápit ta'aky dupaamdi je corona jo'n, jetse'e dutukxakjeejnukti jem je Jesús kyuvajkm. Van'it tse'e du'xojxti maat je tso'ojmk vit ax jo'n je yakkutojkpa ñaxyóxjada, ³ jetse'e dunuxiikti dutuxxiikti. Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—¡Yakmájats mitse'e m'ítut, Israeejlit Jayu Yakkutojkpa! —jetse'e du'akupa'kxidi.

⁴ Van'it tse'e je Pilato pyítsumnuva jetse'e je numay jayu dunuujminuva:

—Ixta, uxxyaja xa atse'e nyakpítsum jetse'e xnujávadat jets ka'a atse'e ti tokin mpaatyja.

⁵ Van'it tse'e je Jesús pyítsum maat je tso'ojmk vit, jeme'e kyuvajkm je ápit ta'aky je corona jo'n pum dumaada juu' ve'e tyukxakjeejnuktu. Van'it tse'e je Pilato ña'muxjidi:

—¡Uxyaja xa ve'e ya yaa'tyajk!

⁶ Ku ve'e du'ixti je tee'tajk je vyintsanda jets je tsaptakmutoompatajkta, mak'k tse'e vyaandi:

—¡Yakcruuzpétu! ¡Yakcruuzpétu!

Van'it tse'e je Pilato ña'muxjidi:

—Pavitsta miits ya'a jets yakcruuzpétta; ka'a xa ats ya'a ve'e ti tokin mpaatyja.

⁷ Ax jidu'um tse'e y'atsoovdi je israeejlit jáyuda:

—Njayejpp xa aatse'e je pava'nun juu' ve'e vaamp jets vyinmajtsjupe'e jetse'e y'oo'kut kux ve'eme'e ñapumju jets je Nte'yam je y'Onuk ya'a ve'e.

⁸ Ku ve'e je Pilato du'amotunajxy, nuyojk tse'e tyunjaa'ktsa'ki. ⁹ Van'it tse'e tyajkinuva jep tujkp jetse'e du'amotutuvi je Jesús:

—¿Jómit jáyuts mitse'e?

Ax ka'a tse'e je Jesús y'atsoojvji.

¹⁰ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Ka'a atse'e x'atsav? ¿Ka'a ve'e xnujava jets njayejpp atse'e je kutojkun jets ats mitse'e naspaka nyaktánut ukpu ats mitse'e nyakjacryuuzpétjut?

¹¹ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan ka'a xa mitse'e je Nte'yam kummoojvji je kutojkun, ka'ats mitse'e je xyup myakkutuk ats kajx. Je'e kajx tse'e nuyojk tókinax je'e juu' atse'e jem mits mká'm tuxyajakpuyumju jets ka'a ve'e mits.

¹² Van'it tse'e je Pilato du'ukjaa'kpayo'y pan vintso ve'e je Jesús naspaka kuduyaktaañ, jetse'e pyitsumnuva jeja je numay jayu vyinkujk. Ax mak' tse'e vyankojtinuva je israeejlit jáyuda:

—iPan myaktaampy xa ya'a ve'e naspaka, ka'a tse'e xmaatnayjávaja je César, je yakkutojkpa juu' ve'e nuyojk je kutojkun duk'a'mip! iepyana pan pane'e napyaa'jmup yakkutojkpa, cho'oxpujpkts je'e ve'e je César!

¹³ Ku ve'e je Pilato du'amotunajxy, van'it tse'e je Jesús duyajakpuyitsumji jetse'e y'ajtk joma ve'e tyokimpayo'oy. Gabata tse'e yaktukxaaja je it je hebreo aaj. (Jidu'um tse'e kyatsapitsum je Gabata, Tsavimpa'kxy.) ¹⁴ Jado'k xaaj tse'e kya'it jetse'e je pascua xaaj du'amaa'yadat, kujk xaaj jo'ne'e vye'na, van'it tse'e je Pilato dunuujmidi je israeejlit jáyuda:

—iUxyaja xa ve'e ya myakkutojkpada!

¹⁵ Van'it tse'e mak' vyaandinuva:

—iVa'an du'aa'ku! iVa'an du'aa'ku! iYakcruuzpétu!

Jetse'e je Pilato ña'muxjadinuva:

—¿Tis, nyakjacryuuzpétjut ats ya'a vine'e ya myakkutojkpada?

Van'it tse'e je tee'tajk je vyintsán y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa aatse'e viijnk yakkutojkpa njayep, je Césarji ve'e to'k.

¹⁶ Ku ve'e ve'em vyaandi, van'it tse'e je Pilato dutuujn juu' ve'e je numay jayu chojktup, jetse'e jem je tyojpa kyá'mda dupuujm je Jesús jetse'e duyakcruuzpéttat.

Ku je Jesús cryuuzpejt

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43)

¹⁷ Van'it tse'e pyitsum je Jesús, jeme'e je cryuuz dupaku'u, jetse'e ñujkx joma ve'e to'k je it juu' ve'e yaktukxaajip Kuxútum, je'e juu' ve'e je hebreo aaj kyatsapitsump Gólgota. ¹⁸ Jem tse'e duyakcruuzpejtti. Yakcruuzpejtuvva tse'e janumejtsk je jayu, jeja tse'e itakujk je Jesús dupaamdi. ¹⁹ Yajkpyaa'jmju tse'e je Pilato jem cruz kojmo to'k je jatyán juu' ve'e du'ava'nip pan ti ve'e kyuvejtp. Jidu'um tse'e vya'añ: “Ya'a xa ve'e je Jesús, je nazaréit jayu, je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa.” ²⁰ Numay tse'e je israeejlit jayu du'ixti je jatyán, kux je it joma ve'e duyakcruuzpejtti je Jesús, myutámipst je'e ve'e je kajpun jets toojk je ayookts je'e ve'e ja'a: je hebreo, je griego, je je'to je latín. ²¹ Je'e kajx tse'e je israeejlit tee'tajk je vyintsán dunuujmidi je Pilato:

—Kadi to'k aaj xyajakjaya'aju: “Je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa”; ñojk'óye'e yakjaya'aju: “Ya'a ve'e vaan: Ats xa je'e ve'e je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa.”

²² Ax jidu'um tse'e je Pilato y'atsoojvjidi:

—Juu' xa atse'e tũnyakjayja'aju, ja'anits je'e ve'e tũtyań.

²³ Ku ve'e je tojpatajk dũyakcruuzpejtti je Jesús, van'it tse'e je vyit dũyakva'kxti maktaaxk viijn, kakto'k viijn tse'e tyukkadaakjidi. Pyajktuva tse'e je vyitupa'tk. Ka'ats je'e ve'e xyomyuka, to'k ta'akyji ve'e nujom, ²⁴ je'e kajx tse'e ñavyaajniji:

—Ka'a tse'e nkaa'tsumdat, ñojk'óye'e dũnũkoo'yimda jetse'e n'ixumdat pan pane'e tukkadaakjup.

Ax ve'em tse'e tyoojnji juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: “Yakva'kxtu tse'e ats je nvit jetse'e dũnũkoo'yidi ats je nvitupa'tk.” Ax ve'em tse'e dũtoondi je tojpatajk.

²⁵ Joma ve'e je Jesús je cryuuz, jem tse'e vye'na je tyaak, jem tse'e je tyaak je y'uts juu' ve'e tyak'ákip, jem tse'e je Cleofas je ñuda'ax juu' ve'e Maria duxaaj, jempa tse'e je María Magdalena. ²⁶ Ku ve'e je Jesús du'ix jets jeja ve'e tyena je tyaak maat je y'ixpajkpa juu' ve'e ooy tyuntsojk, van'it tse'e dũnuujmi je tyaak:

—Nana, m'onũkjávap ya'a ve'e.

²⁷ Van'it tse'e dũnuujmiva je y'ixpajkpa:

—Mtaakjávap ya'a ve'e.

Van'it tse'e je ixpajkpa jem tyak'ámam dũyaksuunini je Jesús je tyaak.

Ku je Jesús y'oo'kni

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

²⁸ Ku ve'e ve'em tyoojnji kyojtsji, ñuja'vinup tse'e je Jesús jets ta ve'e tyonkuxju kyojtskúxju nujom jets je'e kajxe'e jetse'e tyónjut juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. Jidu'um tse'e vyaajń:

—Taatsip ats.

²⁹ Jem tse'e y'ijit to'k ooy je tsaaydum pa'ajk na'ook, van'it tse'e dũyakxoo'kti to'k je tukna'oktaatsun maat je tsaaydum pa'ajk na'ook, jetse'e dupaamdi jem kapy jajm juu' ve'e hisopo duxaaj. Van'it tse'e dũtuk'atjidi.

³⁰ Kyuvajk tse'e je Jesús je tsaaydum pa'ajk na'ook. Van'it tse'e vyaajń:

—Ta tse'e tyonkuxju kyojtskúxju.

Van'it tse'e vyijntk jetse'e je jya'vin tyukvaatsji.

Ku to'k je tojpa dũkomjutt je Jesús je kyachupajk

³¹ Jado'k xaaj tse'e kya'it jetse'e je pascua xaaj dupaa'tut. Ka'a tse'e je israeejlit jayu dũtojskti jetse'e je poo'kxtkun xaaj jem cruz kajxm je ñi'kxta je kyopkta yanut pan pan jatye'e cruuzpejttu, kux ooye'e dũtunnumaja je poo'kxtkun xaaj van'it. Je'e kajx tse'e je Pilato dũnuujmide jetse'e dũtukpava'anut je tyojpatajk jetse'e dũtajtat je pyoojyta jetse'e jatyi y'oo'ktat pan pan jatye'e cruuzpejttu, ve'em tse'e y'óyat jetse'e dũyakkeektin je ñi'kxta je kyopkta. ³² Van'it tse'e je tojpa ñajkxti jetse'e je pyoojy dũtajjidi numejtsk je jayu juu' ve'e je Jesús myaatcruuzpejttu; ku muto'k, van'it tse'e jado'k. ³³ Ku ve'e dũvinkutámide je Jesús, van'it tse'e du'ixti jets távani je'e ve'e y'aa'k, je'e kajx tse'e dũkoo'ktajjidini je pyoojy.

³⁴ Nũto'k je tojpa juu' ve'e jem ijttu, je'e tse'e dũkomjojt je Jesús je kyachupajk. Tun je'yji tse'e pyĩsum je nuu'pun jets je naaj. ³⁵ Je jayu juu' ya'a ve'e du'ix, je'e tse'e ya tũvakojtsun dupaamp je'e kajx jetse'e ve'em je Jesucristo xaanchávadat. Ni vinxupa ve'e je taay dũkamaada je tũvakojtsun juu' je'e ve'e pyuump, ñuja'vips je'e ve'e oy jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e jyaayp. ³⁶ Je'e kajxts ya'a ve'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: “Ni to'ka ve'e je pyajk kyayaktájut.” ³⁷ Jem tse'e

jado'k viijn je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp: "Y'íxtapts je'e ve'e juu' ve'e koojmjudu."

Ku je Jesús ñaxtajki

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸ Ku ve'e ve'em tyoojnji kyojtsji, van'it tse'e je José juu' ve'e arimatéait jayu, je'e tse'e du'amotu je Pilato jetse'e yakjajtuxjút jetse'e duyaktsoo'nnit je Jesús je ñi'kx je kyopk. Je José, je Jesuusts je'e ve'e pyanujkxp y'ijit. Oyam tse'e vye'ema, ka'a tse'e ñaajknuke'xnatajkiji kux cha'kipe'e je myu'israeejlit jáyuda. Yakjajtuxju tse'e je Pilato. Van'it tse'e je José y'ats jetse'e duyaktsoo'nni je Jesús je ñi'kx je kyopk. ³⁹ Nay ve'empa tse'e je Nicodemo, je'e juu' ve'e ojts dumaatnakyátsju koo'ts je Jesús, je'yvats je'e ve'e maat toojk arroba jo'n je pa'ajk xoo'kpa, je miirrats je'e ve'e jets je áloe mutaka. ⁴⁰ Ax ve'em tse'e je José maat je Nicodemo je Jesús je ñi'kx je kyopk dutukvimpitti je vit maat je pa'ajk xoo'kpa, ve'em ax jo'n dutonda je israeejlit jáyuda ku ve'e je y'oo'kpa je ñaxtajkin du'apaamdúkada. ⁴¹ Jep tse'e to'k je ju'kx kupukam vye'na tamji joma ve'e duyakruuzpejtti je Jesús. Jeja tse'e ju'kx kupukam jaat vye'na to'k je nam oo'kpa jot joma ve'e je oo'kpa kyatákana. ⁴² Jep tse'e dupaamdi je Jesús je ñi'kx je kyopk kux támani ve'e vye'na je israeejlit jayu je pyoo'kxtkun xaajta jets je'e kajxpa ve'e ku ve'e tamji y'ijit je oo'kpa jot.

20

Ku je Jesús jyoojntykpajknuva

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

¹ Domingo tse'e vye'na, muto'k xaaj je semana, jetse'e je María Magdalena ñujkx tun japyji jem joma ve'e je Jesús ñaxtajki, koo'ts jatyna tse'e vye'na, van'it tse'e du'ix jets yakke'ekani ve'e vye'na je tsaaj juu' ve'e y'akaajjyup je jot. ² Van'it tse'e noomp ñujkx joma ve'e vye'nada je Simón Pedro jets je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk, jetse'e dunuujmidi:

—¡Ta xa ve'e duyakpítsumdini je Maja Vintsán jep jótup! ¡Ka'ats aatse'e nuujava pan joma ve'e tudupaamdini!

³ Van'it tse'e je Pedro jets jado'k je ixpajkpa noomp ñajkxti joma ve'e je Jesús ñaxtajki. ⁴ Kijpx tse'e noomp ñajkxti. Ax ma'k tse'e javée'n ñuujm jado'k je ixpajkpa jets ni ka'a ve'e je Pedro, jetse'e too'vajkp jye'y joma ve'e je nextajkin it. ⁵ Van'it tse'e vyiiyntk, jetse'e kyak'ixi, jetse'e du'ix jets jepe'e je vit pyujkna. Ax ka'a tse'e tyajki. ⁶ Ku ve'e jye'y je Simón Pedro, van'it tse'e tyajki jep oo'kpa jótup; y'ixpats je'e ve'e jets jepe'e pyujkna je vit juu' ve'e tyukvimpittu. ⁷ Van'it tse'e du'ixpa je vit juu' ve'e tyukvinmojtstu je Jesús je kyuvajk. Ka'a tse'e tyo'kmúka maat je vit juu' ve'e tyukvimpittu, apuk je'e ve'e pum vye'na axaa'ch. ⁸ Van'it tse'e tyajkiva jado'k je ixpajkpa, je'e juu' ve'e too'vajkp je'y joma ve'e je nextajkin it, jetse'e du'ix juu' ve'e toojnu kojtsju, jetse'e dujaanchja'vi. ⁹ Ka'anum tse'e dvinmótuda vye'na je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e je Jesús jyoojntykpajknuvat ku ve'e aa'kani vye'nat. ¹⁰ Van'it tse'e je ixpajkpa vyimpijttini joma ve'e ñamyáyada.

Ku je Jesús ñaajknuke'xnatajkiji jeja je María Magdalena vyinkujk

(Mr. 16.9-11)

¹¹ Ax yaaxp tse'e tyaañ je María jeja oo'kpa jot aagui. Namvaate'e ya'axy, van'it tse'e vyiiyntk jetse'e kyak'ixi jep jótup. ¹² Jep tse'e du'ix numejtsk je ángeles poo'p xaxta, jeja ve'e chaanada joma ve'e je Jesús je ñi'kx je kyopk

y'ijit, to'k joma ve'e je kyuvajk y'ijit, jets jado'k joma ve'e je tyek y'ijit. ¹³Jetse'e je ángeles y'amotutúvijidi:

—¿Tyajxse'e mya'axy?

Jetse'e y'atsaajv:

—Je'e kajxse'e kuxe'e je Maja Vintsán tuduyaktsoo'ndini; ka'a atse'e nuujava pan joma ve'e tudupamda.

¹⁴ Kojtskajxp tse'e vye'na ku ve'e y'ixumpijit, van'it tse'e du'ix je Jesús, ax ka'ats je'e ve'e dunujava jets je'e je'e ve'e. ¹⁵ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúviji:

—¿Tyajxse'e mya'axy? ¿Pane'e m'ixtip?

Ax je'e kajx tse'e kuxe'e ve'em je María vyinmaajy jets je'e je'e ve'e juu' ve'e je ju'kx kupukam dukayoop dukatoomp, je'e kajx tse'e dunuujmi:

—Pan mits xa ve'e ojts tuxyaktsaq'n, vaajnjikts ats to'k aaj joma ve'e tuxpum, jets atse'e najkx nyaktsoo'nnuva.

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¡María!

Jetse'e je María y'ixumpijitnuva jetse'e dunuujmi je hebreo aaj:

—¡Raboni! (Ax jidu'um tse'e kyatsapítsum je Raboni, Yak'ixpajkpa.)

¹⁷ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Masoo'oku ats, kux ka'anum xa atse'e nvimpijitni joma ve'e ats je nTee'. Ax najkxuts ats je n'utsatajk xnaajmada: “Pejtnup atse'e joma ve'e y'it ats je nTee' jets miits je mTee'da, ats je nNte'yam jets miits je mNte'yamda.”

¹⁸ Ax ve'em tse'e je María dutuujn ax jo'n yaktukpavaajñ, ojts tse'e duvaajnjada je ixpajkpatajk jets ta ve'e du'ixnuva je Maja Vintsán, je'e ve'e tukpavaajnju jetse'e ve'em du'avánat.

Ku je Jesús ñaajknúke'xnatajkiji je ja y'ixpajkpatajk vyinkujkta

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

¹⁹ Je xaajyam tse'e, muto'k xaaj je semana, je Jesús tyajki joma ve'e je y'ixpajkpatajk ñay'amojkijidi jetse'e je ja je'e y'itakujkta ojts ñapyumju, tso'opani tse'e je it vye'na jets atuke'e je tak'aka'a dujayepta kux cha'kidupe'e je myu'israeejlit jáyuda. Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Je oy joot maat tse'e m'ijttinit.

²⁰ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e dutuk'ixti mejtsk je kya'aj jets je kyach joma ve'e chaachi. Xoojntktu tse'e je ixpajkpatajk ku ve'e du'ixti je Maja Vintsán. ²¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi nuva:

—Je oy joot maat tse'e m'ijttinit. Ve'em ax jo'n atse'e je nTee' xkejx, nay ve'empats ats miitse'e nkejxtuva.

²² Van'it tse'e ñuipiixtkijidi jetse'e jyaa'kna'muxjidi:

—Jayepta jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo. ²³ Pan mvaandup xa ve'e jets mee'kxe'e je jayu je tyokin, mee'kx tse'e y'it; ax pan mvaandup tse'e jets ka'a ve'e je jayu tyokinmee'kxa, ka'ats je'e ve'e tyokinmee'kxa y'it.

Ku je Tomás du'ix je Maja Vintsán ku ve'e távani jyoojntypajknuva vye'na

²⁴ Ax je Tomás, Xeen Onukts je'e ve'e yaktij y'ijit, je'ets je'e ve'e nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu, ka'lijtpst je'e ve'e vye'na maat je myu'ixpajkpatajk ku ve'e je Jesús ñuje'yjidi. ²⁵ Ux'ook tse'e je viijnk ixpajkpa ña'muxjidi:

—Ta xa aatse'e n'ixnuva je Maja Vintsán.

Ax jidu'um tse'e je Tomás y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa atse'e njaanchjáva. Kuunum atse'e n'ixut mejtsk ado'om je kya'aj juu' ve'e je clavos yakxa'ajkiju, jets atse'e ya nka'ónuk n'akoo'pat joma ve'e je

clavos duyakjujt, jets atse'e nyaktákat ya nka'aj jep kyachupajk akujkp joma ve'e xya'ajki, van'itnumts atse'e njaanchjávát —jidu'um tse'e vyaajñ.

²⁶ Kutoodojtuk xaaj tse'e je ixpajkpatajk ñay'amojkijidinuva joma ve'e to'k je tajk. Jep tse'e vye'niva je Tomás. Van'it tse'e je Jesús tyajki, jah'atúkame'e vye'na je tak'aka'ada, jetse'e jeja je'e y'itakujkta ñapyaajmji. Van'it tse'e vyaajñ:

—Je oy joot maat tse'e m'ijttinit.

²⁷ Van'it tse'e je Tomás dunuujmi:

—Akoo'pa yaja je mka'ónuk jets ixu ats ya nka'aj; yaktaka je mka'aj yap ats nkachupajk akujkp joma atse'e nxa'ajki. Kadi maakk je mkuvajk xpum, kadi xkajaanchjáva jets joojntykpajknuva atse'e, jaanchjáva ve'e.

²⁸ Van'it tse'e je Tomás y'atsoojvji:

—¡Ats je nMaja Vintsán! ¡Ats je nNte'yam!

²⁹ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Tomás, ¿mjaanchja'vipe'e uxayam je'e kajx ku atse'e tux'ix? Xoon xa je'e ve'eda pan pan jaty atse'e xjaanchja'vidup oyam ats je'e ve'e xka'ixti.

Je'e pan tyajx kajxe'e ya nak yakjaajy

³⁰ Jyaa'ktoon tse'e je Jesús may je mújit nuja'vin jeja je y'ixpajkpatajk vyinkujkta juu' ve'e yaja kayakjaayp; ³¹ ax juu' tse'e yaja ja'ani, je'e kajx xa je'e ve'e jetse'e xjaanchjávadat jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Jesús, je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, ve'em tse'e xjajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je'e kajx ku je'e ve'e xjaanchjávada.

21

Ku je Jesús ñaajknuke'xnatajkiji jeja nuvuxtojtuk je y'ixpajkpa vyinkujkta

¹ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je Jesús ñaajknuke'xnatajkijinuva joma ve'e je y'ixpajkpatajk jeja maja na'akaya pa'ayi juu' ve'e Tiberias duxaaj. Jidu'um tse'e dutuujn. ² Jem tse'e vye'nada je Simón Pedro, je Tomás juu' ve'e tyijtp Xeen Onuk, je Natanael juu' ve'e je canaajit, galiléait jayu je'e ve'e, jempa tse'e je Zebedeo je y'ónukta jets janumejtsk je Jesús je y'ixpajkpada. ³ Van'it tse'e je Simón Pedro ña'muxjidi:

—Najkxu ats je ajkx duma'akyu.

Jetse'e y'atsoojvjidi:

—Nmaadap aats mitse'e.

Najkxtu tse'e jetse'e jem barco jootm tyajkidi. Tsonaxy'e'e dujamaakti, ax ni vinxupa tse'e dukapajkti. ⁴ Ku ve'e jyajviiyv, jeja tse'e napa'ayi je Jesús tyena vye'na, ax ka'a tse'e dunujávada je y'ixpajkpatajk jets je Jesús je'e ve'e.

⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Mexta, ¿ka'a ve'e ti ajkx tuxpakta?

Jetse'e y'atsoojvjidi:

—Ni vinxupase'e.

⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Vajta je mxuum jeja barco aka'yun pa'ayi jetse'e je ajkx xpáktat.

Ku ve'e ve'em dutoondi, ka'a tse'e y'uk'o'yixjidini vintso ve'e duyakpítsumdat je tyuk'ajkx'amaakin xuumda kux jepe'e ooy je ajkx tutyuntañ. ⁷ Van'it tse'e je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyunsojok, je'e tse'e dunuujmi je Pedro:

—¡Je Maja Vintsán xa ya'a!

Ku ve'e du'amotunajxy je Pedro jets je Maja Vintsán je'e ve'e, van'it tse'e dupuujm je vyitani'kx, kux yakke'e'e je vyit, jetse'e y'ayejtsi jep najaatp. ⁸ Je viijnk ixpajkpada tse'e je'ydu jeja napa'ayi je barco maat jetse'e dupavaa'ndi je tyuk'ajkx'amaakin xuum, va'ajts ojtsts je'e ve'e je ajkx maat. Je'e kajx tse'e dupavaa'nda kux vujxtkupxuk majk xajtuk jo'nji ve'e dumujékumada je napaa'v. ⁹ Ku ve'e jeja naxkujx jye'ydi, van'it tse'e dupaatti je ju'u juu' ve'e je jaajn dumaat, jetse'e jeñi'kxm to'k je ajkx jets je tsapkaaky. ¹⁰ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Yakminda oyvinxupa je ajkx juu' ve'e tuxma'akta.

¹¹ Jetse'e je Simón Pedro tyajki jem barco jootm jetse'e dupavuu'n jeja napa'ayi paat je tyuk'ajkx'amaakin xuum juu' ve'e ojts je mujit ajkx maat. Mókupx javujxtkupxuk maktoojk tse'e je ajkx y'ijt. Oyam tse'e ooy tyun-maya, ka'a tse'e je xyuum myupojti. ¹² Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Minu m'ajópada.

Ax ni pana tse'e juu' ve'e je y'ixpajkpatajk kyanayja'viji jetse'e du'amotutúvat pan pan je'e ve'e, kux ñuja'vidupe'e jets je Maja Vintsán je'e ve'e. ¹³ Van'it tse'e je Jesús vyinkutámijidi, jetse'e dukaajn je tsapkaaky, jetse'e dumoojdi; ve'em tse'e dutoompa maat je ajkx.

¹⁴ Ya'ats je'e ve'e mutoojk nax ku ve'e je Jesús ñaajknuke'xnatajkijinuva jeja je y'ixpajkpatajk vyinkujkta ku ve'e távani y'uk'aa'k vye'na jetse'e jyoointykpajknuva.

Ku je Jesús dumaatnakyojtsi je Simón Pedro

¹⁵ Ta tse'e y'ajópada vye'na, van'it tse'e je Jesús du'amotutúvi je Simón Pedro:

—Simón, je Jonás je myajntk, ¿xtsojpk atse'e nuyojk jets ka'a ve'e ya'ada? Jetse'e je Pedro y'atsoojvji:

—Ve'em, Maja Vintsán, mnuja'vinup xa mitse'e jets ntsajkp ats mitse'e.

Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ix'itu tse'e ats je njayu, ve'em ax jo'n je carnero vinténiva du'ix'it je kyarneeroda.

¹⁶ Van'it tse'e mumejtsk nax je Jesús y'amotutúvijinuva:

—Simón, je Jonás je myajntk, ¿xtsojpk atse'e?

Jetse'e je Pedro y'atsoojvjinuva:

—Ve'em, Maja Vintsán, mnuja'vinup xa mitse'e jets ntsajkp ats mitse'e.

Van'it tse'e ña'muxjinuva:

—Ix'itu tse'e ats je njayu, ve'em ax jo'n je carnero vinténiva du'ix'it je kyarneeroda.

¹⁷ Van'it tse'e mutoojk nax je Pedro yak'amotutúvinuva:

—Simón, je Jonás je myajntk, ¿xtsojpk atse'e?

Van'it tse'e je Pedro chaachvinmapyajkni je'e kajx ku ve'e y'amotutúviji mutoojk nax pan tsojkupe'e, jetse'e dunuujmi:

—Maja Vintsán, nujom xa mitse'e juu' xnuja'vikúx, mnuja'vинуpts mitse'e jets ntsajkp ats mitse'e.

Jetse'e je Jesús ña'muxjinuva:

—Ix'itu tse'e ats je njayu, ve'em ax jo'n je carnero vinténiva du'ix'it je kyarneeroda. ¹⁸ Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, ku ve'e mvajutyajki, mnaxyojxup tse'e y'ijt jetse'e mnujkx pan joma ve'e xtsak; ax ku tse'e mmaj'ónukinit, m'axájap tse'e jetse'e je viijnk jayu mxóxjut jetse'e myaknajkxjut joma ve'e mkanajkxuva'añ.

¹⁹ Ku ve'e ve'em vyaajñ, je'e tse'e je Jesús y'ava'ni pan vintso ve'e je Pedro je Nte'yam je myajin je jyaanchin duyaknuke'xnatákat ku ve'e y'oo'knit. Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—jPamiinni ats!

Je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk

²⁰ Ku ve'e je Pedro y'ixumpijit, van'it tse'e du'ix jets jepe'e pyamétsjada je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk, nay je'ejjam juu' ve'e namyaj'aa'kpejtju jeja je Jesús kyakuviijn van'it ku ve'e y'a'óxidi jetse'e du'amotutuvi pan pan je'e ve'e juu' ve'e pámjup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup. ²¹ Ku ve'e je Pedro y'ixji, van'it tse'e du'amotutuvi je Jesús:

—Maja Vintsán, jets ya'a, ¿tits ya'a ve'e játjup náxjup?

²² Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan ntsajkpts atse'e jetse'e jyoointykat van'it paat ku atse'e nmiinnuvat, ¿tits mits je'e ve'e?, pamiinni ats mits.

²³ Van'it tse'e yakkojts'ukvaajñ jeja uts ajch jets uts tsa'a akujk jets ka'a ve'e y'oo'kut je ixpajkpa juu' ve'e je Pedro je Jesús y'amotutuvi pan ti ve'e játjup náxjup. Ax je Jesús, ka'ats je'e ve'e dunuujmi jets ka'a je'e ve'e y'oo'kut; jidu'lume'e dunuujmi: “Pan ntsajkpts atse'e jetse'e jyoointykat van'it paat ku atse'e nmiinnuvat, ¿tits mits je'e ve'e?”

²⁴ Ax nmuja'vinuupts aatse'e jets tyúvam je'e ve'e je tuvakojsun juu' ve'e pyuump je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk.

²⁵ Jeja xa ve'e may viijn juu' jatye'e je Jesús tyoon kyojts juu' ve'e kayakjaay yap nak kujxp. Pan kuyakjavyejtkúx tse'e to'k viijn jado'k viijn, nnasja'vipts atse'e jets ka'a ve'e kuñupaadi ya naxviijnit it jetse'e kuyakjavyejtkúx nujom juu' jatye'e tyoon kyojts.

Jidu'um tse'e vya'kxtk je Oy Kats je Oy Ayook

Ku je Jesucristo vyaajñ jets minupe'e je Espiritu Santo

¹ Ñumájiva Teófilo, je muto'k nak juu' ats mitse'e ntuknuja'yi, jemts atse'e njavyejtkujx nujom juu' jatye'e je Jesús tyon'ukvaan jets juu' jatye'e je jayu tyukyak'ixpajk'ukvaan. ² Ve'em tse'e duton'ukvaañ dukojtjup vye'na van'it paat ku ve'e chajpejtni, je Espiritu Santo tse'e putajkjup vye'na namvaate'e dutuk'ix pan ti ve'e tyóndap kyótstap je kyukátsivatajk juu' ve'e vyinkoon. ³ Ku ve'e je jayu yak'oo'kjini, van'it tse'e jyoojntypajknuva jetse'e va'ajts ñaajknuke'xnatajkiji may nax, ñuja'vidinup tse'e je jayu juu' ve'e íxjudu mótujuđu jets joojntykip je'e ve'e je Jesús. Vujxtkupx xaaj tse'e ñaajknuke'xnatajkiji jetse'e dutukmukojtsti vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm.

⁴ Jemna tse'e je Jesús dumaadada vye'na ku ve'e ña'muxjidi:

—Ka'a ve'e yaja Jerusalén mpítsumdat, yaja tse'e x'a'ixtat ku ve'e je Dios Tee' je vyaanduk dukutyónut, ve'em ax jo'n x'amotunajxti ku ats miitse'e nvaajnidi. ⁵ Tyúvam xa je'e ve'e jets je tsoxk naaj ve'e je Juan je jayu tyukyaknapejt, ax ve'e'nji tse'e ya it ñáxut, van'itts atse'e jem mja'vin kajxmá ntukyaknapéttat je Espiritu Santo, ve'em ax jo'n je Nte'yam je vyaanduk duyaktaajñ.

Ku je Jesús chajpejtni

⁶ Ku ve'e jem je Jesús dumaatve'nada, van'it tse'e du'amotutúvidi:

—Maja Vintsán, ¿myakvimpijtnuvape'e úxyam je israeejlit jayu je kyutojkun?

⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'a xa miitse'e mtukkada'akjada jetse'e xnujávadat pan vin'ite'e je Dios Tee' nupaamduka dujayep jetse'e juu' dutónut; ⁸ ax mjayéptap tse'e je makkin ku ve'e je Espiritu Santo mnukada'akjadat, van'it tse'e je numay jayu xvaajnjadat jets pan atse'e. Yaja ve'e jerusaleenit kyajpun kujx du'ukva'anut, van'it tse'e nujom yaja judéait y'it jaat, jem samaariait y'it jootm, jets nujom vinxup to'k it to'k naxviijn.

⁹ Ku ve'e kyojtskujx, van'it tse'e je Jesús pyatajkini jetse'e ñajkxni jem tsapjootm. Íxjudu tse'e je y'ixpajkpatajk. Van'it tse'e to'k pak je vínuts myejs jetse'e je Jesús duyo'tsni, ve'em tse'e du'ixtókidini. ¹⁰ Jemna tse'e pyat'ixta vye'na je y'ixpajkpatajk, van'it tse'e tun to'mayji numejtsk je ángeles pyaa'ténijidi poo'p xahta, ¹¹ jetse'e jidu'um ña'muxjidi:

—Galiléait jáyuda, ¿tise'e mtumpat'ixtup jem tsajm tsov? Ya Jesús, juu' ve'e úxyam tuchajpét, ya'ajyam tse'e miinnuap jado'k nax ax jo'n úxyam tux'ixta tuchajpét.

Ku je Matías je Judas dukuteni

¹² Van'it tse'e je kukátsivatajk choo'ndi joma ve'e je Olivos Kopk jetse'e vyimpijtnuva jem Jerusalén, ni ka'ajyi kojkm legua dumujékuma je kajpun. ¹³ Ku ve'e jye'ydi jem kajpun kajxm, van'it tse'e pyejtti jep mumejtsk nukavyet kujxp joma ve'e tutyanda vye'na. Jeme'e vye'nada je Pedro jets je Santiago, je Juan jets je Andrés, je Felipe jets je Tomás, je Bartolomé jets je Mateo, je Santiago juu' ve'e je Alfeo je myajntk, je Simón juu' ve'e je cananista partido dumaat y'ijt, jets je Judas juu' ve'e je Santiago je y'ónuk.

¹⁴ Nujomts je'e ve'e ijtp ñay'amókajada jetse'e chapkotsta. Je'e maatta tse'e je Jesús je y'utsatajk jets je María juu' ve'e je Jesús je tyaak. Jempa tse'e je viijnk ta'axtajkta.

¹⁵ Tsapkojtsp jets to'k muk tse'e y'ijtti, van'it tse'e je Pedro tyeni jeja jaanchja'vivatajk akujk, numókupx ja'ii'px jo'n tse'e vye'nada, jetse'e vyaajñ:

¹⁶ —Utsta ajchta utsta tsa'ada, tun vinkopk je'e ve'e jetse'e tyónjut juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp ijtp, je'e juu' ve'e je Espíritu Santo je David tyukkojtsnajx, je'ets je'e ve'e juu' ve'e y'ava'ni je Judas kajx, je'e juu' ve'e je jayu duvovje'y jetse'e je Jesús dumátstat. ¹⁷ Uu'm maatts je'e ve'e y'ijt je Judas, ntukmaatjajeyjumduts uu'm je'e ve'e ya toonk. ¹⁸ (Ax je meen juu' ve'e pyajk je kyo'oy to'nun kajx, je'e tse'e yaktukjooy to'k viijn je naax. Je Judas tse'e naxkadaak jetse'e je tyiints pyajva'kxy jetse'e pyítsumni je jyoot je myee'ts. ¹⁹ Ax nujom tse'e dunuja'vidi juu' ve'e tsuunidup jem Jerusalén, je'e kajxts je'e ve'e yaktukxaaji je naax juu' ve'e yakjooy Acéldama, je jerusaleenit ayookts je'e ve'e. Nuu'pun Naaxts je'e ve'e kyatsapítsum.) ²⁰ Ax ve'em tse'e tyooinji juu' ve'e jep Salmo kujxp vaamp jidu'um:

Va'an je tyajk dutañu tukva'ajts,
ni pana ve'e jem kyatsaanat.

Vaampap tse'e jidu'um:

Va'ane'e viijnk dukuténa ja dukutsuunaja.

Jidu'um tse'e vya'añ.

²¹ Ax ve'em tse'e, jeja xa ve'e uu'm maatta je yaa'tyajkta juu' ve'e tuy'it uu'm maatta nujom vinxupe'e je Maja Vintsán Jesús ñajxy tyajki uu'm maatta ²² van'ítani ku ve'e je Juan je Jesús duyaknapejt jets van'it paat ku ve'e je Jesús chajpejtni. Tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e nuto'k je yaa'tyajk mpa'mumdat juu' ve'e du'ix je Jesús ku ve'e távani jyoojntykpaajknuva vye'na, je'e tse'e je tuvakojtsun dupámup jets ve'emam je'e ve'e.

²³ Van'it tse'e dupaamdi numejtsk jetse'e to'k yakvinkónut: je José juu' ve'e Barsabás yaktukxaajivap, yaktijpap tse'e Justo, jets je Matías. ²⁴ Van'it tse'e jidu'um chapkojtsi:

—Maja Vintsán, m'ixkujxp mnuja'vikujxp xa mitse'e nujom je jayu je jyoot je jya'vin jets je vvinma'yun, tuk'ixu aats to'k aaj pan pan mitse'e mvinkoon juu' ve'e ya numejtskta ²⁵ jetse'e dutónut je kukátsiva toonk juu' ve'e je Judas myasooknu je tyokin kajx jetse'e ñajxni joma ve'e tyukkada'akyju —jidu'um tse'e chapkojtsi.

²⁶ Van'it tse'e je suerte dutoondi jetse'e dunujávatat pan pane'e tukkada'akjup. Ax je Matías tse'e ojts tyukkada'akyju. Van'it tse'e yaktukmupa'midini maat je numakto'k kukátsivada.

2

Ku je Espíritu Santo kyadaaky

¹ Ax ku tse'e dupaaty je pentecostés xaaj, jem tse'e vye'nada nujom je jaanchja'vivatajk to'k ka'ajyji amókada. ² Van'it tse'e tun to'mayji du'amotunajxti kyada'aky jem tsapjootm tsov ax jo'n je makk poj y'amuu, jetse'e je tajk duyaktuknojikujx joma ve'e vye'nada. ³ Jetse'e yak'ixjidi je jan'ayee'nst jo'n juu' ve'e naxkadaak jem kyuvajkmda nuto'k nuto'k. ⁴ Van'it tse'e je Espíritu Santo je makkin jets je vinma'yun myoojyjidi anañujoma pan pan jatye'e jem ve'nidup jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp,

kyojtstu tse'e je ayook juu' ve'e kyavinmótudup, ve'em ax jo'n je Espíritu Santo myo'ojada jetse'e dukóstat.

⁵ Jem tse'e Jerusalén vye'nada je israeejlit jáyuda juu' ve'e je'ydu xaajiva, jetse'e je Nte'yam dūvinjávadat dūvintsá'agadat; may viijn tse'e je kajpun joma ve'e choo'ndi. ⁶ Ku ve'e dū'amotunajxti juu' ve'e mótop ax jo'n je mákk poj y'amu'u, van'it tse'e ñay'amojkijidi. Atuva atóki tse'e je numay jayu tyuntankajxti kux je y'aajam je y'ayookame'e y'amotunajxtu to'k jado'k ku ve'e yakmukojtsti. ⁷ Atuva atóki tse'e tyuntaandi jetse'e ñavyaajnji:

—¿Tis, ka je galiléait jáyuvap ya'a vine'eda juu' ve'e uxym kojstsup?

⁸ ¿Vintsqse'e y'oya jetse'e n'amotunajxumda kakje'e ya n'aajamda ya n'ayookamda? ⁹ Jeja xa ve'e yaja juu' ve'e tsoo'ndu jem paartiait jets médiat y'it jootmda, jem Elam jets jem Mesopotamia, jem Judea jets jem Capadocia, jem Ponto jets jem Asia, ¹⁰ jem Frigia jets jem Panfilia, jem Egipto jets juu' ve'e tsuunidup jem áfricait y'it jootm juu' ve'e najxp javee'n jem Cirene. Jéjadava tse'e je israeejlit jáyuda jets je jayu juu' ve'e je israeejlit je jyaanchja'vin dupanajxtup juu' ve'e jem Roma tsoo'ndu. ¹¹ Nay jéjadava tse'e juu' ve'e tsoo'nduva jem Creta jets jem Arabia. Ax nujom tse'e n'amotunajxumda ya n'avintsq aajamda ya n'avintsq ayookamda juu' ve'e xtukmukojtsumdup je Nte'yam je myajin.

¹² Atuva atóki tse'e tyuntankajxti, ka'a tse'e dū'ukmutaayvaattini vintsq ve'e jyátukadat. Jidu'um tse'e ñay'amotutúvajada vimpit atuj:

—¿Tis ya'a vine'e tyijp? —nay ve'empa— ¿Tis ya'a vine'e ñukajtsp?

¹³ Ax jempa tse'e juu' ve'e dūnuxiiktu dutukxiiktu je jaanchja'vivatajk. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Mookjudup xa ya'a ve'e. Tā xa ya'a ve'e dū'oknaxta je tsaaydum pa'ajk naaj.

Juu' ve'e je Pedro vyaajniju je jayu

¹⁴ Van'it tse'e je Pedro tyeni maat je viijnk kukátsivada juu' ve'e numakto'k ijttu, jetse'e mákk dumukajts je jayu. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Míitsta, nmu'israeejlit jáyuda, nujom pan pan jatye'e yájada Jerusalén, amotunaxta oy juu' atse'e nkotsuvaampy. ¹⁵ Ka'a xa ya'a ve'e myo'okjada ax jo'n miitse'e mvinmayda, ajópum xaajnume'e uxym. ¹⁶ Ya'a juu' ve'e uxym toojnjup kojtsjup, ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxa Joel jyaay jep Kunuu'kx Jatyan kujxp. Jidu'um tse'e dujaajy:

¹⁷ Vaamp xa ve'e je Nte'yam:

“Ku ve'e tyáminit je itakax, mpámupts atse'e jem jya'vin kajxmda je n'Espíritu nujom je jayu juu' ve'e to'k it to'k naxviijn tsuunidup,

kyojtsnáxtap tse'e ats je n'ayook je mmajntktajkta jets je mnaaxtajkta,

nyak'ixtaps atse'e juu' atse'e ntsajkp je mmuutskit ónykta,

kuma'ajtap tse'e je mmújit jáyuda.

¹⁸ Mpámupts atse'e jem jya'vin kajxmda je n'Espíritu pan pan jatye'e atse'e xmutoondup xmupajktup,

je yaa'tyaj jets je ta'axtajk,

jetse'e dukojtsnáxtat ats je n'ayook.

¹⁹ Nyakjéjaps atse'e jem tsajviinn juu' jatye'e yaktuk'atúvap,

mpámupts atse'e je nuja'vin jem naxviinn:

je nuu'pun jets je jaajn, jets ooy je jok.

²⁰ Vinkoo'tsinup tse'e je aampa xaaj,

jetse'e nuu'pun jo'n je aampa po'o cháptsinit,

ka'ana ve'e dupaa'ty vye'nat je xaaj ku ve'e je Maja Vintsán kyadaaknit, je xaaj juu' ve'e dunumájap jetse'e dunuvinkópkat.

²¹ Nujom tse'e pan pan jatye'e je Maja Vintsán dujaanchja'vidup, je'e tse'e tso'oktap."

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

²² Van'it tse'e je Pedro jyaa'kvaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, amotunaxta ya ayook. Oy miitse'e xnujávada je majin jets je mújit atuva jets je mújit nuja'vin juu' ve'e jeja miits mvinkujkta je Nte'yam je kyutojkun kajx tyoon je Jesús, je nazaréit jayu. ²³ Je Nte'yam tse'e dunupaajmtki juu' ve'e je Jesús játjup náxjup, ñuja'vits je'e ve'e jets yakpámup je'e ve'e jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjjudup. Miits xa je'e ve'e myakjay'oo'kjudu. Ko'oy jáyuts je'e ve'eda juu' ve'e yakcruuzpejtjudu. Je'e tse'e tyoondu juu' miitse'e mtsojktu. ²⁴ Ax je Nte'yamts je'e ve'e duyakjoojntypajknuva, je oo'kune'e tuknuvaatsjinu, kux ka'a ve'e je oo'kun je kutojkon dujayep jetse'e aa'k dutunyaktánut. ²⁵ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n jujpani je David dukojtsnajxy je Jesús je y'ayook. Jidu'um tse'e vyaajñ: Nxa'ma'ixp atse'e je Maja Vintsán jeja ats nvinkujk, je'e maatts atse'e n'it, ve'emts atse'e nkativinmay,

²⁶ je'e kajx tse'e xyoonduk ats ya njoot ya nja'vin jets ats mitse'e nyakmaja nyakjaancha.

Je'e kajxts atse'e to'k joot n'it,

kux óyam atse'e n'oo'kut, joojntypajknuvaps atse'e.

²⁷ Ka'ats mitse'e ats ya njoot ya nja'vin xmaso'okut jem je oo'kun kya'm, ka'a ve'e xyakajtpat jetse'e mya'atut ats ya nni'kx ya nkopk, ats, mits je mVa'ajts Jayu.

²⁸ Xtuk'ix ats mitse'e je too' juu' atse'e nyo'oyup jets atse'e xa'ma kajx njoojntykinit,

xyakxoondukupts ats mitse'e ku atse'e n'ijtnit mits maat.

Jidu'um tse'e je David dukojtsnajxy je Jesús je y'ayook.

²⁹ 'Nmu'israeejlit jáyuda, va'ajts xa ve'e nnuja'vimda jets oo'ke'e je njujpit jáyuvamda David, jetse'e ñaxtajkini, kux jeena ve'e je it joma ve'e ñaxtajki.

³⁰ Ax je David, je Nte'yam je y'ayookts je'e ve'e kyojtsnajx, ñuja'vits je'e ve'e jets tukvinva'niju je'e ve'e je Nte'yam jets to'ke'e je chaan je kyooj kyutenajat kyutsaanajat, je'ets je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e duyakkutojkjap je Nte'yam je jyayu ve'em ax jo'n je David duyakkutojkji je njujpit jáyuvamda. ³¹ Y'ixts je'e ve'e je David jets joojntypajknuvape'e je Cristo, ve'eme'e vyaajñ jets ka'a ve'e je Cristo je jyoot je jya'vin tyuntánut jem je oo'kun kya'm jets ka'a ve'e je ñi'kx je kyopk mya'atut. ³² Ax je Cristo, je Jesusjyamts je'e ve'e. Je Nte'yamts je'e ve'e duyakjoojntypajknuva. Je'ets aatse'e mpuump je tuvakojsun jets n'ix aats je'e ve'e ku ve'e távani jyojntypajknuva vye'na. ³³ Ax je Nte'yamts je'e ve'e tuknumájijinu jeja y'aka'yun pa'ayi, jetse'e dumooyini je kutojkun jetse'e dukéxut je Espiritu Santo, ve'em ax jo'n je Nte'yam tyukvinva'niji. Ax nujomts ya'a ve'e juu' ve'e tux'ixta tux'amotunaxta, je Espiritu Saantots ya'a ve'e duyakjéip. ³⁴ Ka je Davijape'e tsajpejt. Jidu'ume'e viinn vyaajñ: Je Nte'yam xa ve'e dunujjimi ats je nMaja Vintsán:

“Ajxtuku yaja ats n'aka'yun pa'ayi ³⁵ namvaat atse'e nyakvintókida pan pan jatye'e mtso'oxpajkjjudup.”

Jidu'um tse'e je David du'ava'ni juu' ve'e je Nte'yam kyojts.

36 'Mii'tsta, nmu'israeejlit jáyuda, ve'em xa ve'e dutsak jetse'e va'ajts xnujávadat jets je Jesús, juu' ve'e myakjacryuuzpejtjudu, je'e'jyam tse'e je Nte'yam pyaam Maja Vintsán, je Cristo, juu' ve'e vyinkoon jetse'e yakkuto-knit.

37 Ku ve'e du'amotunajxti, van'it tse'e ñatyukja'vijidi je tyokin jetse'e du'amotutúvidi je Pedro maat je myukukatsivatajak:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ¿tis aatse'e ntónup?

38 Van'it tse'e je Pedro y'atsoojvjidi:

—Vinmayumpijittini, masooktini je mko'oy joojntykinda, van'it tse'e mnape'ttat je'e kajx jetse'e nujava tyánut jets je Jesucristo ve'e mpanajxuvaandup, ve'em tse'e myaktokinmee'kxtat jetse'e tyákat jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo. 39 Mtukvinva'nijidu xa mii'tse'e je Nte'yam je Espíritu Santo, yaktukvinva'niduva tse'e je m'ónukta jets nujom pan pan jatye'e jékumda, nujom tse'e pan pan jatye'e je Maja Vintsán vyinkaamp, uu'm je nNte'yamamda.

40 Van'it tse'e je Pedro je numay jayu dujaa'kkojtsjidi, may viijn tse'e je jayu dutukmukojtsti. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Masoo'ktini je mko'oy joojntykinda, ka'a tse'e xmaatvintókidat ya ko'oy jáyuda.

41 Ax nujom tse'e pan pan jatye'e dukuvajktu je'e je y'ayook, napejttu tse'e. Je xaaj tse'e jyaa'knuyojkidi janutoojk miijl jo'n je jáyuda pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Jesús. 42 Ijtp tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je kukatsivatajak tuk'ixjudup jetse'e to'k aaj to'k joot dujayepta, ve'em tse'e chapkotsta jetse'e amoka je chapkaaky dutojkva'kxta ax jo'n je Jesús dutuujn maat je y'ixpajkpatajak ku ve'e jado'k nax dumaat'a'óxini.

Vintso je jaanchja'vivatajk oy jayu ñapyajmjidi

43 Tsa'agataandu tse'e nujom je jayu juu' ve'e dukakuvajktu je ayook; ax je kukatsivatajak, ooy tse'e je majin jets je mújít atuva dutuntoondi je Nte'yam je kyutojkun kajx. 44 Nujom tse'e pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Maja Vintsán, ijtpts je'e ve'e ñay'amókajada, oy jayu tse'e ñapyámjada maat je myujaanchja'vivatajka. Pan pan tse'e jep juu' dumaat, tyuknu'ayo'vidup tse'e pan pan jatye'e katih'ijtxjudup, 45 jetse'e dutoo'kta juu' jatye'e y'ixtup jyajejptup jetse'e je meen duyaktonda pan vintsó ve'e juu' kya'ijtxjada to'k jado'k. 46 Jóvum xaaj tse'e ñay'amókajada jep maja tsaptujk jetse'e tajkm tajkm je tsapkaaky dutojkva'kxta jetse'e to'k muk kyayda. Xoonduk aaj xoonduk joot tse'e ve'em dutonda, to'kji tse'e je jya'vinda to'kji tse'e je vyinma'yunda. 47 Ijtp tse'e je Nte'yam dujaa'myé'tsta. Qyja'vijidu tse'e anañjoma je jayu juu' ve'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo. Jóvum xaaj tse'e je Maja Vintsán dujaa'kyaknujóka pan pan jatye'e je Jesucristo dujaanchja'vidup jetse'e ve'em dujayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

3

Ku to'k je jayu jyotkadaaky juu' ve'e je tyek dukatukyo'yp y'ij

1 Toojk yaaxp tse'e vye'na ku ve'e je jayu chapkats, van'it tse'e je Pedro maat je Juan ñajxkti jep maja tsaptujkp. 2 Jóvum xaajts je'e ve'e jep maja tsaptak'aagup y'it to'k je yaa'yajk juu' ve'e ka'o'yixjup jetse'e je tyek dutukyo'oyut, ve'emam je'e ve'e kye'x. Yakpatsaampts je'e ve'e jetse'e najkx jep yakjuk jeja je maja tsaptak'aka'a vyinkujk juu' ve'e duxaaj Tsoj. Jep

tse'e je jayu je meen du'amotu pan pan jatye'e tajkidup jep maja tsaptujkp. ³ Ku ve'e je yaa'tyajk du'ix jets jepe'e maja tsaptujkp je Pedro maat je Juan tyakava'anda, jetse'e du'uk'amotu je meen. ⁴ Van'it tse'e je Pedro maat je Juan vyin'ixjidi, jetse'e je Pedro je yaa'tyajk dunuujmi:

—Vin'ixu aats.

⁵ Van'litts je'e ve'e du'a'ixtk je Pedro maat je Juan, ve'emts je'e ve'e y'ukvinmaajy jets je meene'e yakmo'ovaamp. ⁶ Ax jidu'um tse'e je Pedro ña'muxji:

—Ka'a atse'e ti oro ka'a atse'e ti plata nmaada. Juu'ts atse'e nmaat, nya-kypts atse'e. Je Jesucristo, je nazarétit jayu, je'e tse'e myakjotkadaakinup. Tena jets jaamni.

⁷ Van'it tse'e je Pedro je yaa'tyajk je y'aka'yun ka'aj dumajtsji jetse'e duyakténini. Tun jatyi tse'e je tyekuyo'kt jets nujom je tyek myakpajkni, ⁸ jetse'e yejtsuk. Van'it tse'e yo'y'ukvaanni, jetse'e je Pedro maat je Juan dumaattajkidi jep maja tsaptujkp, yo'ynup, yejtsuknup, jetse'e je Nte'yam dutunyakmájini dutunyakjaanchini. ⁹ Nujom tse'e je jayu y'ixji ku ve'e yo'yni jetse'e dutunyakmájini dutunyakjaanchini je Nte'yam. ¹⁰ Atuva atoki tse'e tyuntaandi, ka'a tse'e du'ukmutaayvaattini vintso ve'e jyátukadat kux y'ixada je'e ve'e je yaa'tyajk juu' ve'e je tyek dukatukyo'yp y'ijt jets ñuja'vidinupe'e jets je'e je'e ve'e juu' ve'e je meen du'amótup tuy'it jeja je maja tsaptak'aka'a vyinkujk juu' ve'e duxaaj Tsoj.

Ku je Pedro kya'amaajy joma ve'e je eputsooktkun juu' ve'e duxaaj je Salomón Jye'e

¹¹ Je yaa'tyajk juu' ve'e je tyek dukatukyo'yp y'ijt, ka'a tse'e dumasaaq je Pedro maat je Juan. Nujom tse'e je jayu atuva atoki noomp ñajkxti joma ve'e je eputsooktkun juu' ve'e duxaaj je Salomón Jye'e. ¹² Ku ve'e je Pedro du'ix, van'it tse'e je numay jayu dunuujmidi:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ¿tyajxse'e xtuk'atúvada? ¿Tyajxts aatse'e xvin'ixta ax jo'n aats ya'a ve'e kunyakyopyúk aats ya n'avintso makkin kajx aats ya n'avintso va'ajts joot kajx? ¹³ Je nujipit jáyuvamda, je Abraham, je Isaac, maat je Jacob, je'e je Ntye'yamda tse'e duyakmaji duyakjaanchi je y'Onuk Jesús, je'e juu' miitse'e mpaamdinu jem je Pilato kya'm. Ku ve'e je Pilato y'ukmaso'okuvaajnji naspaka, ka'ats miitse'e xyakajitti. ¹⁴ Ñojk'óy xa ve'e kux'amótudi jetse'e kuyakmasaaq je Jesús, va'ajts jayu je'e ve'e jets tuv je jyáyuvin je jyoojntykin. Ax ka'a tse'e ve'em xtoondi. Je'ets miitse'e m'amótudu jetse'e tyánut naspaka to'k je yakjaju'oo'kpa. ¹⁵ Je'ets miitse'e myakjay'oo'kjudu pane'e je joojntykin duyajkp. Ax je Nte'yam tse'e yakjoojntypajkjinuva. Mpuumpts aatse'e je tuvakojsun jets n'ix aats je'e ve'e je Jesús ku ve'e távani jyoojntypajknuva vye'na. ¹⁶ Je Jesusjyam tse'e tuduyakjotkadaakni, tudumajumooyni ya yaa'tyajk juu' ve'e m'ixtup jetse'e m'ixada. Je'e kajx ku aatse'e njaanchjáva je Jesús, je jaanchja'vin tse'e dutoomp jetse'e ya yaa'tyajk tucha'ak, ve'em ax jo'n uxayam x'ixta jo'n.

¹⁷ Miits, jáyuda, maat je myakkutojkipada, myakjay'oo'kjudu tse'e je Jesús. Ax nmuja'vips atse'e jets ka'a ve'e oy xnuja'vidi juu' ve'e mtoondu. ¹⁸ Ve'em tse'e je Nte'yam dukutyuujn juu' ve'e y'ava'ni je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'ets je'e jets tsaaachpaa'tupe'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ¹⁹ Je'e kajx tse'e, vinmayumpijittini, masoektini je mko'oy joojntykinda, panajkxtini je Nte'yam, ve'em tse'e je Nte'yam mtokinmee'kxjadat jetse'e xjayéptat jem mja'vin kajxmda je xoojntkun juu' ve'e je Maja Vintsán mmo'ojadap. ²⁰ Je Nte'yam tse'e dukejxnuvap je

Cristo, ²¹ óyame'e vinkopk jetse'e uxuyam je Cristo jem tsapjootm tyánut. Ku ve'e je Nte'yam nujom juu' jaty duyak'oyikáxut, van'it tse'e je Cristo myiinnuvat jado'k nax, ve'em ax jo'n juppani vyaandi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ²² Jidu'um xa ve'e je Moisés dunuujmi je nujpit jáyuvamda: "Vinkánani xa ve'e je Maja Vintsán, je nNte'yamamda, dujayep nu'to'k uu'm je njáyuvamda, ve'em ax jo'n atse'e xvinkaajn, juu' ve'e mkojtsnajxjadap je Nte'yam je y'ayook, je'e tse'e mkats'amotunáxtap. ²³ Pan pan tse'e dukamajapaamp je ayook juu' je'e ve'e kyótsup, ka'ats je'e ve'e y'ítut je Nte'yam je jyayu." Jidu'um tse'e je Moisés vyaajñ.

²⁴ Van'it tse'e je Pedro jyaa'kvaajñ:

—Ax ve'em tse'e, van'ítani ku ve'e je Samuel jyoojntyki jets pan pan jatye'e jaa'kmiindu, ñukojstu tse'e nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta juu' ve'e uxuyam toojnup kojtsjup. ²⁵ Uu'm xa ve'e xtsaanimdudup xkojimidudup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Xtukkadaakumdudup uu'm je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'nidu je nujpit jáyuvamda. Jidu'um tse'e je Nte'yam dunuujmi je Abraham: "Mits je mtsaan je mkoj kajx tse'e dupaa'ttat je kunoo'kxun je jayu pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn." ²⁶ Ku ve'e je Nte'yam je y'Onuk Jesús dukejx yaja naxviijn, too'vajkpts uu'm'e'e xtuknukejxumdi jetse'e xkunoo'kxumdat, ve'em tse'e nmasookumdinit nujom juu' jatye'e ka óyap.

4

Ku je Pedro maat je Juan ñuvinténidi pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp

¹ Jemna tse'e je Pedro maat je Juan dumukotsta vye'na je numay jayu, van'it tse'e ñuje'yjidi je tee'tajk maat je saduceotajk jets je tsaptakmutoompa juu' ve'e dunuvintsánip je tsaptakmutoompatajk. ² Je'e ve'e ejkjudup ku ve'e je Pedro maat je Juan je jáyu ñuvaajnjada jets joojntykpajknuva ve'e je Jesús, jetse'e je jáyu ñuvaajnjiduva jets joojntykpajknuvape'e je jáyu je'e kajx ku ve'e je Jesús jyoojntykpajknuva. ³ Van'it tse'e yakmajtsi jetse'e yakpoxuntakpaamdi kux tánani ve'e van'it je it vye'nini, je kujápite'e duyakpitsumuva'anda jetse'e dutokimpayo'oydat. ⁴ Ax numay tse'e pan pan jatye'e ñu'amotunajxtu je ayook juu' ve'e je Pedro tukka'amaajjyudu, je'e tse'e ñuvaanchja'vidu je Jesús. Tunjaa'knuma'yidu tse'e pan pan jatye'e je Jesús ñuvaanchja'vidu, ax ve'em tse'e jye'ydi numugooxk miijl jo'n je yaa'tyajkta, apuk je ta'axtajkta maat je pi'k onukta.

⁵ Je kujápit tse'e ñay'amojkijidi jem Jerusalén je israeejlit yakkutojkpada maat je myújit jáyuda jets je tsaptujkpit yax'ixpajkpada. ⁶ Je'e maat tse'e vye'niva je Anás, je tee' je'e ve'e juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, nay ve'empa je Caifás, je Juan, je Alejandro, jets nujom je tee'tajk je vyintsanda. ⁷ Ku ve'e ñay'amojkijidi, van'it tse'e ñuukejxidi je Pedro maat je Juan. Ku ve'e duyakmiindi, van'it tse'e jeja itakujk dupaamdi, jetse'e ñu'amotutúvidi: —¿Pan tse'e tunna'muxjada jets ya'a ve'e xtóndat? ¿Páne'e ya kutojkun mmoojjyudup?

⁸ Van'it tse'e je Pedro je Espíritu Santo myoojyji je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jetse'e vyaajñ:

—Míitsta, je kajpun je ñuvintsanda, mújit jayutajkta, ⁹ miits xa aatse'e x'amotutúvidup je y'oy je'e juu' ve'e yaktoojnji to'k je jáyu juu' ve'e pajkjudup tuy'it. Je'e ve'e mnujavavaandup vintso ve'e y'o'yini. ¹⁰ Yájats

atse'e miits mvinkujkta n'avana jetse'e xnujávadat vintso ve'e ya jayu mvinténajada makksatsots. Ax ka miitsjyap tse'e mnujávadap, nay ve'empa ve'e dunuja'viduvat nujom pan joma jatye'e je israeejlit jayu. Je Jesucristo, je nazaréit jayu, je'e juu' miitse'e myakjacyuuzpejtjudu jetse'e je Nte'yam yakjoojntykpaikjinuva, je'e tse'e je kutojkun duyajak jetse'e ve'em ya majin yaktún. ¹¹ Ve'em xa miitse'e xtonda ax jo'n je pojtspatajk juu' ve'e dumasooktu to'k je oy tsaaj kuxe'e duko'oyja'vidi. Ax ux'ook tse'e je oy tsaaj yakpuujm joma ve'e dunuvinkopkikux je maja tsaptakpats. Ve'em tse'e xtonda kuxe'e xko'oyjávada je Jesucristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam pyaam jetse'e dunuvintsanikajxnit nujom juu' jaty. ¹² Je Jesuusji tse'e o'yixjup jetse'e xmo'yumdat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ni pana xa ve'e je Nte'yam jado'k dukatuknuvana yaja tsajp pa'tki jetse'e je ntókinam xtuknuvaatsumdat —jidu'um tse'e je Pedro vyaajñ.

¹³ Ku ve'e du'ixti jets makx aaj makx jooote'e je Pedro maat je Juan kyotsta, jetse'e dunuja'vidi jets ka'a ve'e y'ixpúkada, atuva atoki tse'e tyuntaandi. Van'it tse'e je nuja'vin dupajkti jets je'eda ve'e je Jesús dumaatvittu. ¹⁴ Jempa tse'e vye'niva je yaa'tyajk juu' ve'e je tyek dukatukyo'yp y'ij, je'e kajx tse'e dukoo'kmutaayvaattini pan vintso ve'e kudunuvampejtti. ¹⁵ Van'it tse'e yakkejxpítsumdi jetse'e aje'ejyji tyaandi jetse'e dukojtsmóktat. ¹⁶ Jidu'um tse'e ñavaajnjidi vimpit atuj:

—¿Tise'e nto'numdap maat ya jáyuda? Ñuja'vidinup xa ve'e nujom pan pan jatye'e tsuunidup yaja Jerusalén jets ta ya'a ve'e ya jayu duyajoktáda'akta. Ka'a tse'e ñun'oya vintso ve'e nva'numdat jets ka'a ya'a ve'e je majin tudutonda. ¹⁷ Va'an tse'e du'atsa'kimda jetse'e ni pana dukoo'ktuknuja'vidinít je Jesús jye'e, ve'em tse'e kyajaa'kva'kxtukut ya ayook —jidu'um tse'e ñavaajnjidi.

¹⁸ Van'it tse'e duvatsoovdi jetse'e dutukpavaandi jets ni vintsova ve'e je jayu dukoo'kvaajnjidinít ukpu dukoo'ktuknuja'vidinít je Jesús jye'e. ¹⁹ Ax van'it tse'e je Pedro maat je Juan ña'muxjidi:

—Payo'oyda n'it viinm pan oy je'e ve'e jeja je Nte'yam vyinkujk jets miitse'e myakkatsapáktat jets ka'a ve'e je Nte'yam. ²⁰ Ka'a xa ve'e nvaat jets aats je'e ve'e nkah'avánat juu' aatse'e n'ix jets juu' aatse'e n'amotunajx.

²¹ Ku ve'e dujaa'ktoondi vintso ve'e du'atsa'agadat, van'it tse'e dumasookti, ka'a tse'e dupaatti ti ve'e tyukkutsaachpaadadap, kux nujome'e je jayu je Nte'yam duyakmájidi duyakjaanchidi je'e kajx juu' ve'e toojnju kojtsju. ²² Je yaa'tyajk juu' ve'e jotkadaaknu, vujxtkupx joojnt náxyanits je'e ve'e vye'na.

Ku je jaanchja'vivatajk je Nte'yam du'amótudi je makx aaj je makx joot

²³ Ku ve'e yakmasookti je Pedro maat je Juan, van'it tse'e ñajkxti joma ve'e je myujatyoo'tajkta, jem tse'e dutukmumaajntykti vintso ve'e ña'muxjidi je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda. ²⁴ Ku ve'e du'amotunajxti, van'it tse'e nujom chapkojtsi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Maja Vintsán, mits xa ve'e je Nte'yam. Mits tse'e mpaam ya tsajp ya naax, je maaxy naaj, jets nujom juu' jatye'e ijtp jem tsajviinm jets yaja naxviijn. ²⁵ Myajk mitse'e ya ayook juu' ve'e je Espiritu Santo tyukkojtsnajx je David. Jidu'umts je'e ve'e vyaajñ:

¿Tyajx tse'e ñaajkyatma'atjada je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap jetse'e je israeejlit jayu dvinmayda jetse'e dutóndat juu' ve'e ka'o'yixjudup?

²⁶ Nay'amojkijidu tse'e je naxviijnit yakkutojkpada jetse'e dutso'oxpáktat je Maja Vintsán maat je Cristo.

Jidu'um tse'e ya ayook juu' ve'e je Espíritu Santo je David tyukkojtsnajx.

²⁷ Tyúvam xa ya'a ve'e juu' ve'e je Espíritu Santo kyojts. Navyaatju xa ve'e je Herodes maat je Poncio Pilato je vvinma'yunda maat je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je'e tse'e dutso'oxpajktu je mva'ajts ónuk Jesús, juu' mitse'e mvinmoon jetse'e yakkutojknit. ²⁸ Ve'emts je'e ve'e dutoondi juu' ve'e mnupaajmtki jetse'e ve'em tyónjut kyótsjut. ²⁹ Maja Vintsán, amotunaxu to'k aaj uxjam vintso ve'e vya'anda jets aatse'e x'atsa'agadat. Mooyk aats mitse'e je mákk aaj je mákk joot jets aatse'e ve'em je jayu nvaajnjadat je mkats je m'ayook kaja'vina katsa'kina, aats, mits je mmutoompa je mmupajkpa, ³⁰ jets aatse'e mits je mkutojkun kajx je pa'am jayu nyakjotkada'aktat, jets aatse'e je mva'ajts ónuk Jesús je mákkín xmo'ot jets aatse'e ntónut je mújit atuva jets je majin.

³¹ Ku ve'e chapkojtskajxti, van'it tse'e y'ojxi jem joma ve'e vye'nada. Nujom tse'e je Espíritu Santo myoojyjidi je mákkín jets je vinma'yun jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, mákk aaj mákk joot tse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook dukojtsi.

Vintso je jaanchja'vivatajk dutukjoojntykidi juu' ve'e y'ixtu jyajejtu

³² Je numay jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidu, to'kji tse'e je jya'vinda to'kji tse'e je vvinma'yunda. Ni pana tse'e kyava'añ jets y'avintso je'e je'e ve'e pan tií, nujom juu' ve'e y'ixtup jyajejptup, ve'em tse'e dujávada jets nujome'e duje'eda. ³³ Je kutojknun maat tse'e ooy je kukatsivatajk dutun'ava'nidi jets joojntypajknuva ve'e je Maja Vintsán Jesús. Ooy tse'e je Nte'yam tyunkunoo'kxjada anañujoma. ³⁴ Ka'a ve'e pan pane'e juu' nunka'ijtuxjudup, kux je'eda pan pan jatye'e je naax ukpu je tajk dujajejptup, tyoo'ktupts je'e ve'e ³⁵ jetse'e je meen je kukatsivatajk dutukkatákada, ve'em tse'e to'k jado'k yakma'a pan vintso ve'e juu' kya'ijtuxjada.

³⁶ Jem tse'e vye'na to'k je jayu juu' ve'e je Leví je chaan je kyooj, Joseejs je'e ve'e xyaaj, chípreit jayu, Bernabé je'e ve'e je kukátsiva tyijjada. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Bernabé, Yakjot'amájiva.) ³⁷ Je Bernabé tse'e to'k viijn je naax dutoo'k jetse'e je meen dutukkatajki je kukátsivatajk.

5

Je tokin juu' ve'e tyoondu je Ananías maat je Safira

¹ Ax jempa tse'e jado'k je jayu juu' ve'e Ananías duxaaj. Je'e maat je ñuda'ax Safira, je'e tse'e to'k viijn je ñaax dutoo'ktu. ² Van'it tse'e je Ananías dupajkva'kxy je naaxsov jetse'e to'k viijn dutukkatajki je kukátsivatajk, ve'em ax jo'n nujom je meen kuy'ijt. Ñuja'vipts je'e ve'e je ñuda'ax jets ve'eme'e dutonuva'añ. ³ Van'it tse'e je Pedro dunuujmi je Ananías:

—Ananías, ztyajxts mitse'e je Satanás tux'ituma'a jetse'e tutyaka jem mja'vin kajxm jetse'e ve'em xvin'aa'nuva'añ je Espíritu Santo? Mnappaajmjup xa mitse'e ax jo'n to'k ka'ajyji je mnaxsov taá kuxyakmejts; ax ta tse'e xpukán. ⁴ ¿Ka mits je mnaaxap je'e ve'e tuy'it? Ku tse'e tuxtaa'k, ¿ka mits je mmeenaps je'e ve'e tuy'it? ¿Tyajxts mitse'e ve'em tumjátuka? Ka je jáyuvap xa mitse'e mvin'uup; je Nte'yame'e mvin'aa'nuvaampy.

⁵ Ku tse'e je Ananías du'amotunajxy, aa'k tse'e ñaxkadaaxy. Ax nujom tse'e pan pan jatye'e dumótudu vintso ve'e y'aa'k, ooy tse'e tyuntsa'kipajkjajxti.

⁶ Ku ve'e je Ananías y'aa'k, van'it tse'e je vajutyajk tyénidi, jetse'e je ñi'kx je kyopk dutukvimpitti je vit, jetse'e duyaknajkxtini naaxtajkiva.

⁷ Ku ve'e toojk hora jo'n je it ñaxy vye'na, van'it tse'e je Ananías je ñuda'ax jye'y. Ka'ats je'e ve'e dunujava ti ve'e toojnu kojtsju. ⁸ Van'it tse'e je Pedro y'amotutúviji:

—Vaajnja ats, ζvanxúpame'e tummyakmo'oda ku ve'e tuxtoo'kta je mnaax? Van'it tse'e y'atsaajv:

—Vanxúpam xa je'e ve'e.

⁹ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—ζTyajx tse'e tuxkojtsmókta jetse'e xvin'aa'ndat je Espíritu Santo?, juu' ve'e ijtp jem je Maja Vintsán jya'vin kajxm. Uxep xa ve'e tak'aagup myejtstini juu' ve'e ojts je mnuyaa'y tuduyaknaxtajkidini. Uxyamts mits je'e ve'e najkx myaknaxtajkijidinuva —jidu'um tse'e je Pedro vyaajñ.

¹⁰ Tun je'yji tse'e ñaxvipp jeja je Pedro vyinkujk jetse'e je jya'vin tyukvaatsjini. Ku ve'e tyajkidi je vajutyajkta, aa'kani tse'e dupaattini. Van'it tse'e duyakpítsumdini jetse'e ojts duyaknaxtajkidini jeja je ñuyaa'y pya'ayi.

¹¹ Tsa'kipajktu tse'e je jaanchja'vivatajktta jets nujom pan pan jatye'e dumótudu.

Ku ooy je mújit nuja'vin jets je mújit atuva yaktuujn

¹² Tyoonda tse'e je kukátsivatajk jeja je numay jayu vyinkujk ooy je mújit nuja'vin jets je mújit atuva je'e kajx ku ve'e je Nte'yam je kyutojkun myoojyidi. Jem tse'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada y'ijit to'k ka'ajyjida joma ve'e je eputsooktkun juu' ve'e duxaaj je Salomón Jye'e, to'kji tse'e je jyootta je jya'vinda to'kji tse'e je vyinma'yunda. ¹³ Cha'kidup tse'e je numay jayu jetse'e je jaanchja'vivatajk dumaatnay'amókajadat; óyam tse'e vye'ema, vinta'kijidup tse'e anañujoma je jayu. ¹⁴ Ax jaa'knuma'yi'ataatstinu tse'e je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Maja Vintsán, je yaa'tyajktta jets je ta'axtajk. ¹⁵ Je jayu juu' ve'e jemda, je'e tse'e duyakpítsumdu jem maajntkun kajxm je pya'am jáyuda jetse'e dupaamdi jeja too' aajy joma ve'e je Pedro ñaxuva'añ, ve'em tse'e oyje'e je y'ake'exa pyaa'tjadat jetse'e jyotkada'aktat. ¹⁶ Je'yduva tse'e numay je jayu juu' ve'e jem viijnk kajpun kajxm tsoo'ndu juu' ve'e je Jerusalén dumotámidup, yakje'myojktu tse'e je pya'am jáyuda maat je'e pan pan jatye'e jem jya'vin kajxmnda je ko'oyjáyuvap. Nujom tse'e duyakjotkadakkajxtini.

Ku je kukátsivatajk yakmajtsti

¹⁷ Van'it tse'e jyotma'tti je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta maat je saduceotajk juu' ve'e myaatve'nidup, ¹⁸ je'e kajx tse'e je kukátsivatajk duyakjamyajtsjidi jetse'e duyakjapyaajmjidi jep poxuntujkp. ¹⁹ Ax to'k tse'e je Maja Vintsán je y'aangeles ko'o'ts je poxuntak'aka'a duyak'avaach jetse'e je kukátsivatajk duyakpítsumdi, jetse'e dunuujmidi:

²⁰ —Najkxta jep maja tsaptujkp, jep tse'e je numay jayu xvaajnjadat pan vintso ve'e dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

²¹ Ku ve'e du'amotunajxti, van'it tse'e je kujápit tyajkidi jep maja tsaptujkp jetse'e je jayu duyak'ixpajkti.

Ax je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta maat je jayu pan pan jatye'e myaatta vye'na, je'e tse'e duvomojktu pan pan jatye'e dunumájiduvap jep tsaptujkp. Van'it tse'e dunukejxidi je kukátsivada jep poxuntujkp. ²² Ku ve'e je tsaptakmutoompa jye'ydi jep poxuntujkp, ka'ats jeye'e dupampaatti, van'it tse'e vyimpijttinuva je kats maat, ²³ jetse'e vyaandi:

—Oy atuk xa aatse'e je poxuntajk tumpaa'ty. Jep tse'e vyinténajada pan pan jatye'e du'ix'ijttup. Ax kuts aatse'e tunyak'ava'ach, ka'ats aatse'e jep tumpampaa'ty.

²⁴ Ax ku tse'e du'amotunajxti je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptakmutoompa juu' ve'e dunuvintsánip je tsaptakmutoompatajk, ka'a tse'e duvinmótudi pan vintso je'e ve'e najkx kyukaxa. ²⁵ Van'it tse'e to'k je jayu jye'y juu' ve'e tuknuja'vijidu, jetse'e na'muxjidi jidu'um:

—Je yaa'tyajkta juu' ve'e tuxpoxuntakpamda, jepts je'e ve'e je numay jayu duyak'ixpakta maja tsaptujkp.

²⁶ Van'it tse'e je tsaptakmutoompa juu' ve'e dunuvintsánip je tsaptakmutoompatajk maat je jyayu, je'e tse'e ojts dumatsta je kukátsivada, ka'a tse'e dujomtonda du'itonda, je'e ve'e cha'kidup kux ku ve'e je numay jayu chaka'atsjadat. ²⁷ Ku ve'e duyakmejtsti, van'it tse'e dupaamdi jeja je jayu vyinkujkta juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp. Van'it tse'e na'muxjidi je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta:

²⁸ —¿Ka mákkap aats miitse'e ntukpavaandi jets ka'a ve'e je jayu x'ukvaajnjdinit je Jesús jye'e? Ax íxtats n'it juu' ve'e tuxtonda. Nujom tse'e je jayu juu' ve'e yaja Jerusalén, ta tse'e dunujávada juu' miitse'e myak'ixpajktup, jets aatse'e xtuktokinava'anda ku ve'e je Jesús y'aa'k.

²⁹ Van'it tse'e je Pedro maat je viijnk kukátsivada y'atsoojvjidi:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e je Nte'yam yakkatsapáku. Ax pan pyavaampy tse'e je jayu juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeegup maat je Nte'yam je y'ayook, ka'a tse'e yaktónut. ³⁰ Je njujpit jáyuvamda je Ntye'yamda, je'e tse'e duyakjoojntypajknuva je Jesús, je'e juu' miitse'e myakjy'oo'kjudu ku ve'e vyakjacryuuzpejtjidi. ³¹ Je Jesús tse'e tsajpejtnu je Nte'yam je kyutojkun kajx jetse'e je Nte'yam je majin myoojyjini ku ve'e jeja y'aka'yun pa'ayi dupaamni, ax ve'em tse'e je Jesús y'it Yakkutojkpa jets Yaktsookpa, ve'em tse'e je israeelit jayu vyinmayumpijttinit, je ky'o'oy joojntykin dumasooktinit, jetse'e je tyokin yakme'e'kxjadat. ³² N'ix nmotu aatse'e je Jesús ku ve'e távani jyoojntypajknuva vye'na. Ax je Espiritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam myooypan pan jatye'e katsupajkjjudup, je'e tse'e je tuvakojsun dupaampap jets ve'emam je'e ve'e je Nte'yam du'uujn —jidu'um tse'e vyaandi.

³³ Ku ve'e du'amotunajxti, ooy tse'e tyun'ejkjidi tyunjot'aaajnidi, je'e kajx tse'e du'ukkojtsmojkti jetse'e kuduyakjy'oo'kjidi je kukátsivada. ³⁴ Ax je jayu juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp, jeja tse'e je'e y'akujkta vye'na to'k je fariseo juu' ve'e Gamaliel duxaaaj. Je pava'nune'e tyukyak'ixpujkp. Ooy je'e ve'e je jayu tyunvintsá'agaja. Je'e tse'e teni jetse'e dupavaajñ jetse'e duyakpítsumdat je kukátsivada namvaate'e vee'n je it ñaxy. ³⁵ Van'it tse'e dunujjimi je myujatyoo'da:

—Miitsta, nmu'israeelit jáyuda, tumpayo'oyda oy pan ti ve'e mtonu-vaandup maat ya'a ya yaa'tyajkta. ³⁶ Jem xa ve'e to'k je jayu y'ijt juu' ve'e Teudas duxaaaj, ve'emts je'e ve'e ñapyajmji ax jo'n je jayu juu' ve'e dunumájjip. Numaktaaxk mókupx jo'n tse'e je jayu pyanajkxji. Ku ve'e je jayu yak'oo'kjidini, van'it tse'e yo'vya'kxkajxtini nujom pan pan jatye'e panajkxjudu. Je vaatji tse'e kyukajxini. ³⁷ Ku ve'e je it ñajxy, van'it ku ve'e je jayu yaknujaaydi, jempa tse'e je Judas, galiléait jayu. Numay tse'e je jayu pyanajkxji. Ax yak'oo'kjuduva tse'e je jayu jetse'e yo'vya'kxkajxtini nujom pan pan jatye'e panajkxjudu. ³⁸ Je'e kajx tse'e, kadi xvintsotonda ya'a ya yaa'tyajkta, kadi xtso'oxpákta. Kux pan jayu je'e ve'e juu' ve'e ya

kutojkun mooyjudup jetse'e dutóndat juu' ve'e tyoondup, kukáxapts ya'a ve'e; ³⁹ ax pan je Nte'yamts je'e ve'e juu' ve'e ya kutojkun mooyjudup, ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e x'amaádaagadat. Nay'ixjada kux ku ve'e je Nte'yam xtso'oxpáktat —jidu'um tse'e je Gamaliel vyaajñ.

⁴⁰ Tuktajkijidu tse'e je kats. Oyam tse'e vye'ema, ku tse'e dunukejxidi je kukátsivada, van'it tse'e duvojpti, jetse'e dupavaandi jets ka'a ve'e je jayu du'ukvaajnjidini je Jesús jy'e. Van'it tse'e dumasoókti. ⁴¹ Van'it tse'e je kukátsivada duvinva'kvaatsti je jayu juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp; va'ajts xoojntktup tse'e ñajkxtini kux yakjajtuxjudu ve'e je Nte'yam jetse'e yakviiñk'ixti je Jesús kajx. ⁴² Jóvum xaaj tse'e duyak'ixpakta jetse'e dukotsta jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. Ve'em tse'e dutoondi jep maja tsaptujkp jets ve'empa tajkm tajkm.

6

Ku yakvinkooni nuvuxtojtuk je patto'nivada

¹ Ax ku tse'e ñuma'yi'ata'atsta je jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidup, van'it tse'e chaachvinmapyajkti je'e juu' ve'e dukojstsup je griego aaj. Ve'em tse'e vya'anda jets ka'a ve'e je kyu'aa'k ta'axtajk yak'ixpaa'tta ku ve'e jóvum xaaj je kaaky je naaj vya'kxy. ² Van'it tse'e je numakmejts kukátsiva duyaknay'amojkijidi je jaanchja'vivatajka, jetse'e jidu'um dunuujmidi:

—Ka'a xa ve'e y'oya jets aatse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook ntukka'amay'atúvat jets aatse'e je kaaky je naaj nyakva'kxut. ³ Je'e kajx tse'e, utsta ajchta, vinkonda nuvuxtojtuk je yaa'tyaj amiitsjida juu' ve'e oy yaknukojtstup, juu' ve'e vijta keja jets juu' ve'e je Espíritu Santo mooyjudup je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e tse'e mtukpava'andap ya toonk, ⁴ ax ve'emts aatse'e ntsapkojststénat jets aatse'e ijtp je jayu ntukyak'ixpáktat je Nte'yam je kyats je y'ayook —jidu'um tse'e vyaandi.

⁵ Y'oyja'vidu tse'e nujom je jaanchja'vivatajk. Van'it tse'e divinkooni je Esteban, to'k juu' ve'e to'k aaj to'k joót dujaanchja'vip je Jesucristo jetse'e je Espíritu Santo mya'aju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Vyinkoonduva tse'e je Felipe jets je Prócoro, je Nicanor jets je Timón maat je Parmenos, nay ve'empa je Nicolás, antioquíait jayu, to'k juu' ve'e je Nte'yam duvinja'vip divints'a'kip ax jo'n je israeejlit jáyuda. ⁶ Ku ve'e duyakmejtsi jeja je kukátsivatajk vyinkujka, van'it tse'e je kukátsivatajk je kya'aj tyuknukojnjidi jetse'e ñutsapkojtsjidi.

⁷ Yakkojtsva'kx'ataatstp tse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook, numa'yi'ataatstuvap tse'e jem Jerusalén je jayu juu' ve'e je Jesucristo dujaanchja'vidup. Numay tse'e je israeejlit tee'tajk dujaanchja'viduva je Jesús.

Ku je Esteban yakmajch

⁸ Je Esteban, je'e tse'e je Nte'yam je maa'yun to'nuxju jetse'e je makkin myoojyji jetse'e jeja je numay jayu vyinkujk dutuujn je mújit nuja'vin jets je mújit atuva. ⁹ Van'it tse'e je Esteban dumaatnakyojtsvintsoojvjidi juu' ve'e yaktukxaajidup Tsaptujkpit Naspaka Jayu, je'e juu' jatye'e tsoo'ndu jem Cirene jets jem Alejandría, nay ve'empa juu' ve'e tsoo'ndu jem cilíciat jets ásiat y'it jootmda. ¹⁰ Ax ka'a tse'e y'o'yixjada vintso ve'e je Esteban du'amaádaagadat kux je vijin je kejun maate'e je Esteban dukats juu' ve'e je

Espíritu Santo moojyup. ¹¹ Van'it tse'e dumujoyyidi je jáyuda jetse'e vya'andat jets y'amotunajxtu ve'e ku ve'e je Esteban dupakajts je Moisés je pyava'nun jets ku ve'e dvincojtspejt je Nte'yam. ¹² Ve'em tse'e duyakyoojmukti duyak'ajxukti je numay jáyuda, je'e maatta tse'e je israeejlit je myújit jáyuda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpada. Van'it tse'e je Esteban dumajstti jetse'e duyaknajxtini joma ve'e ñay'amókajada je jayu juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp. ¹³ Van'it tse'e dupaamdi je jayu juu' ve'e tyuknuvampéttap jeja je'e vyinkujkta. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Ka'a xa ya'á ve'e ya jayu dupakojts'atúva ya maja tsaptajk jets je Moisés je pyava'nun. ¹⁴ Ve'em aatse'e n'amotunaxy ku ve'e vyaajñ jets to'ke'e je nazaréit jayu juu' ve'e Jesús duxaaj, je'ek tse'e duyakkutókiyup ya maja tsaptajk jetse'e duyaktiktskáxut je costumbre juu' ve'e je Moisés xyaktaajnimdu.

¹⁵ Tsuunidup tse'e vye'nada je jayu juu' ve'e nay'amojkijidup, jetse'e dvin'ixti je Esteban. Ve'em tse'e je vyiijn je y'aaj kye'x ax jo'n je ángeles kuy'ijt jo'n.

7

Ku je Esteban dvin'teni pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp

¹ Van'it tse'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e du'amotutúvi je Esteban:

—¿Ve'emam mitse'e mva'añ ax jo'n ya'á ve'e vya'anda?

² Jetse'e y'atsaajv:

—Nmu'israeejlit jáyuda, mújit jayutajkta, amotunaxta juu' ats miitse'e ntukmukotsuvaandup. Je Nte'yam, juu' ve'e nujom dunumajikajxp, je'e tse'e naajknúke'xnatajkiju jeja je njujpit jáyuvamda Abraham vyinkujk ku ve'e jem mesopotámiait y'it jootm vye'na, ka'anume'e ñujkx vye'na tsuuniva jem haraanit kyajpun kajxm. ³ Jidu'um tse'e dunujjmi: “Tunmasookni je m'it je mnaax jets nujom je mjayu, jets najkxu joma ve'e je naax juu' ats mitse'e ntuk'ixup.” ⁴ Van'it tse'e je Abraham choo'nni jem caldeait y'it jootm jetse'e ñujkx jem Harán. Ku ve'e je tyee' y'oo'kni, van'it tse'e je Nte'yam yakmiiijnini joma ve'e ya it ya naax, joma ve'e n'ijtumda ntsuunimda. ⁵ Ka'a tse'e yaja dumoojy je Nte'yam ya naax je Abraham, ni je'e joma ve'e ñaxva'akut; tyukvinva'ni ve'e jets myo'ope'e ya naax je chaan je kyooj, óyame'e van'it ka'a pan je Abraham je y'ónuk vye'na. ⁶ Na'muxjuva tse'e je Nte'yam jets jékumit jayu ve'e y'íttat je Abraham je chaan je kyooj jetse'e chaanadat joma ve'e dukanaaxada, jem tse'e maktaaxk mókupx joojnt je jayu jjomtónjadat tyitónjadat jetse'e ake'e'y yaktónjadat. ⁷ Na'muxjuva tse'e jidu'um je Nte'yam: “Ats xa ve'e ntokimpayo'oyup je jayu juu' ve'e je mtsaan je mkoj ake'e'y duyaktóndap, van'it tse'e je mtsaan je mkoj choo'ndinit jem jets atse'e yaja min vxinjávada xvintsá'agada.” Jidu'um tse'e je Nte'yam vyaajñ. ⁸ Je Nte'yam xa ve'e je kojstán duyaktaan maat je Abraham. Je'e tse'e tyukpavaan jetse'e je Abraham maat nujom je chaan je kyooj juu' ve'e mix ónúkta, je'e tse'e yakpaajmjadap je ixta'nun jetse'e duni'kxmatat dukojmatat, ve'em tse'e duyaknúke'xnatakadat jets kyuvajktupe'e je kojstán. Ax ku tse'e je myajntk Isaac kye'x, kutoodojtuk xaaj tse'e dupaajmji je ixta'nun, nay ve'empa tse'e je Isaac dutoompa maat je myajntk Jacob. Ax ve'empa tse'e je Jacob dutoompa maat je myajntktajkta, uu'm je njujpit jáyuvamda, je'e tse'e duyaktsoo'ntktu je makmejtsk jaká'a juu' ve'e je israeejlit jáyuda.

⁹ Je Jacob je myajntktajkta, je'eda tse'e dumu'ejkjuđu je y'uts José, jetse'e dutoo'ktini. Ax jem tse'e Egipto yaknajkxjidini juu' ve'e joojyjuđu. Y'ix jyayejp tse'e je Nte'yam je José, ¹⁰ je'e tse'e tuknuvaatsju nujom juu' ve'e tso'oxajtuxju jetse'e je vijn je kejun myoojyji. Je Nte'yam tse'e je vinma'yun dumooj je faraon, je egiptovit yakkutojkpa, jetse'e je José dujávát dutsókut. Je faraon tse'e paajmju jetse'e je egiptovit jayu duyakkutojkjat, je faraon je jyaajin je tyajk paat.

¹¹ Van'it tse'e je mačk yooj ñajxy jem egiptovit y'it jootm jets yaja canaanit y'it jaat. Ooy tse'e je jayu tyuntsaachpaatti van'it, ka'a tse'e je njujpit jáyuvamda dupaa'tta ti ve'e tyukjoojntykadap. ¹² Ku ve'e je Jacob dumotu jets jeme'e Egipto je tukjoojntykin, van'it tse'e jem dupakejxti je myajntktajk, je njujpit jáyuvamda, je'ets je'e ve'e ku ve'e muto'k nax ñajkxti. ¹³ Ku ve'e numejtsk nax ñajkxtinuva, van'it tse'e je José ñajknuke'xnatajkiji jeja je y'uts je y'ajch vyinkujk. Ax ve'em tse'e je egiptovit yakkutojkpa dunuja'vi jets pan jayu je'e ve'e je José. ¹⁴ Van'it tse'e je José dunukejxini je tyee' Jacob maat nujom je jyáyuda. Nutoogupxuk makmoxke'e y'ijtti. ¹⁵ Ve'em tse'e jyajty jetse'e je Jacob ñajkxni tsuuniva jem Egipto. Jem tse'e y'oo'kni; nay jempa tse'e y'oo'ktini je myajntktajkta, uu'm je njujpit jáyuvamda. ¹⁶ Ku tse'e je Jacob je ñi'kx je kyopk duyaknajkxtini jem Siquem, jem tse'e duyaknaxtajkidini jep aajntkup joma ve'e je naax juu' ve'e je Abraham jyooy je plata maat, juu' ve'e je Hamor je myajntktajk tukmutoo'kjuđu.

¹⁷ Ku ve'e tyámini vye'na je xaaj ku ve'e duyakpo'okut je joojnt juu' ve'e je Nte'yam tukna'muxju je Abraham jets je chaan je kyooj ve'e tsaanadap jem Egipto, numáyani ve'e ooy je israeejlit jayu tyunve'nada, ¹⁸ van'it tse'e jem Egipto yakkutojk'ukvaajñ to'k juu' ve'e dukanuja'vip jets pan pan je'e ve'e je José y'ijt. ¹⁹ Je yakkutojkpa tse'e je njáyuvamda duvin'aa'n jetse'e dujomtuujn dutituujn, jetse'e du'ake'e'yi jetse'e dumasooktinit je myix ónukta juu' ve'e pi'k maaxna jetse'e ve'em y'oo'ktinit. ²⁰ Van'itani tse'e kye'x je Moisés; ooye'e tyuntsoja y'ijt. Toojk po'o tse'e jem je tyee' je tyaak tyak'am yu'uts yak'ijtti. ²¹ Ax ku tse'e kyoo'k'o'yixjidini jetse'e yu'uts dujaa'kyak'ittat, van'it tse'e je yakkutojkpa je ñaax pyaatji jetse'e duyakyee'k ax jo'n je y'avintsó ónuk kuy'ijt jo'n. ²² Je'e kajx tse'e je Moisés dunu'ixpajki nujom juu' ve'e je egiptovit jayu iyajttup, viji ke'j tse'e juu' dutuujn dukajts.

²³ Vujxtkupx joojntani tse'e je Moisés vye'na, van'it tse'e ojts du'ix je jyáyuda. ²⁴ Jem tse'e du'ix to'k je egiptovit jayu ku ve'e dujomtún dutitún to'k je Moisés je jyayu, van'it tse'e je Moisés duyak'aa'k je egiptovit jayu jetse'e ve'em dukuvaajñ je jyayu. ²⁵ Ve'eme'e je Moisés y'ukvinmaajy jets kuduvinnmótudi ve'e je jyáyuda jets vyinkónup je'e ve'e je Nte'yam je Moisés jetse'e ve'em dutukyakpítsumdat je myu'israeejlit jayu; ax ka'ats je'e ve'e duvinmótudi. ²⁶ Je kulóxit tse'e je Moisés du'ix jets jeme'e numejtsk je myu'israeejlit jayu ñachii'kjada. Y'ukyaknamyujot'oyavaajnjudupts je'e ve'e du'uktij, je'e kajx tse'e jidu'um dunuujmidi: "To'k jáyují xa miitse'eda. ¿Tyajxse'e mnachii'kjada?" ²⁷ Van'it tse'e je nakyutsii'kjuva je Moisés dunasti'tsi, jetse'e dunuujmi: "¿Pants mitse'e tumpumju jets aatse'e xyakkutojkjat jets aatse'e xtókimpayo'oyut?" ²⁸ ¿Xyak'oo'kuvaampap ats mitse'e ax jo'n ox xyak'aa'k je egiptovit?" ²⁹ Ku ve'e je Moisés du'amotunajxy, van'it tse'e dunuja'vi jets ñuja'vinup je'e ve'e je jayu jets je'e ve'e je jayu tuduyak'aa'k, je'e kajx tse'e kyeek jetse'e ñujkx jem madaaanit y'it jootm. Ax jékumit jayu tse'e y'ijt ku ve'e jem chüuni; jem tse'e je Moisés ñamyajntkiji numejtsk.

³⁰ Vujxtkupx joojnt tse'e je it tuñajxnuva vye'na, van'it tse'e to'k je ángeles yak'ixji jem janjootm jem ápit kup akojkm jem vinva'ajts it kajxm joma ve'e je Sinaí Kópk. ³¹ Atuva atóki tse'e je Moisés dutuktaañ juu' ve'e yak'ixju. Ku ve'e dumutami jetse'e du'ix'óyat, van'it tse'e du'amotunajxy je Maja Vintsán myukatsju. Jidu'um tse'e vyaañ: ³² “Áts xa ve'e je mjujpit jayu je Nte'yamda, je Abraham, je Isaac, maat je Jacob je Nte'yamda.” Van'it tse'e je Moisés myippajkni, tsá'ki tse'e jetse'e je jaajn dujaa'k'ixut. ³³ Van'it tse'e je Maja Vintsán ña'muxji: “Napyakjenju kux kunuu'kx ya'a ve'e ya naax juu' ve'e mtukténip. ³⁴ Ta atse'e n'ix vintso ve'e áts je njayu yakjom-tonda yaktitonda jem Egipto, ta atse'e nmotu vintso ve'e jem ya'axta jetse'e ñañutsaachvinmájada, je'ets atse'e tunnukada'aky jets atse'e nyakpítsumdat. Mínuts n'it, mits atse'e mpakéxup jem Egipto.”

³⁵ Ax je Nte'yamts je'e ve'e duvinkoon je Moisés jetse'e duyakkutojkjat je njujpit jáyuvamda jetse'e duyakpítsumdinit jem Egipto. Je Moisés tse'e je Nte'yam ke'xju ku ve'e to'k je ángeles du'ix jem janjootm jem ápit kup akojkm. Je Nte'yam tse'e je Moisés dutuknukejx je njáyuvamda, je Moisés juu' ve'e vyiijnk'ixtu ku ve'e vyaandi: “¿Pan tse'e tumpumju jets aatse'e xyakkutojkjat jets aatse'e xtókimpayo'oyut?” ³⁶ Je Moiseests je'e ve'e juu' ve'e dutoon je mújit nujá'vin jets je mújit atuva jem Egipto jets joma ve'e je Tsapts Maaxy Naaj, je'e tse'e duyakpítsumnu jem Egipto je njujpit jáyuvamda jetse'e je majin dujaa'ktuujn je vujxtkupx joojnt ku ve'e yo'ydi jem vinva'ajts it kajxm. ³⁷ Je Moiseests je'e ve'e juu' ve'e je nmu'israeejlit jáyuvamda jidu'um dunuujmidu: “Vinkánani xa ve'e je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, dujayep to'k uu'm je njáyuvamda, ve'em ax jo'n atse'e xvinkaajn, je'e tse'e mkojtsnajxujadap je Nte'yam je y'ayook.” ³⁸ Je Moiseespa je'e ve'e juu' ve'e mukojtsju je ángeles jem vinva'ajts it kajxm joma ve'e je Sinaí Kópk, jetse'e dukojtsnajxji je njujpit jáyuvamda. Je Moisés tse'e yakmooy je ayook juu' kajxe'e je jayu dujayeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, yakmooyts je'e ve'e jetse'e xtuknuja'vimdat.

³⁹ Ax ka'a tse'e je njujpit jáyuvamda dukatsapajkti je Moisés, ka'a ve'e dumajapaamdi, jeme'e Egipto vyimpituaandinuva. ⁴⁰ Van'it tse'e je Aarón jidu'um dunuujmídi: “Paajmjikts aatse'e to'k aaj to'k je apamnax juu' ve'e nyaknte'yamimdap jetse'e xvintoo'vajkimdat, kux ka'a xa ve'e nnuja'vimda ti n'ite'e tujatyju tuñaxyju je Moisés juu' ve'e jem Egipto xyakpítsumumdu.” Jidu'um tse'e vyaandi. ⁴¹ Van'it tse'e to'k je kaaj ónyk du'apamnajxti, je tánuk duyak'oo'kti, jetse'e dutukvintsa'kidi. Ooy tse'e dutuntukxoojntkti juu' ve'e tyooundu. ⁴² Je'e kajx tse'e je Nte'yam myasookjidi. Van'it tse'e dvinja'vidi dvintsa'kidi juu' jatye'e ijtp jem tsajviinm, je maatsa, je aampa xaaj, jets je aampa po'o. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n jatyañ y'it jep nak kujxp juu' ve'e jyatyaandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Jidu'um tse'e jatyañ y'it: Míitsta, israeejlit jáyuda, ¿Myak'oo'ktu vine'e je tánuk jets atse'e xtukvintsa'kidi ku ve'e xyo'ydi vujxtkupx joojnt je vinva'ajts it?

⁴³ Ax ka'a tse'e, mpakaaydu ve'e jem mja'vin kajxmnda je Moloc je tyajk apamnax jets je Renfán je myaatsa apamnax, mii'tsts je'e ve'e mpaamdu jetse'e xyaktanda jem mja'vin kajxmnda jetse'e xvinjávada xvintsa'agada. Je'e kajxts áts mii'tse'e nyakpítsumdat joma ve'e je m'itta je mnaaxta jetse'e mpakéxtat jem Babilonia naxy.

Jidu'um tse'e jatyañ y'it.

⁴⁴ Van'it tse'e je Esteban jyaa'kvaajñ:

—Jem tse'e vinva'ajts it kajxm dujayejpti je njujpit jáyuvamda je tabernáculo joma ve'e je Nte'yam dvinjávadat dvin'tsa'agadat. Jem tse'e dukoojnukti je tsatsets joma ve'e je Nte'yam je pyava'nun dujatyaañ. Ve'em tse'e je tabernáculo dupum y'ijt ax jo'n je Nte'yam dutukpavaajñ je Moisés ku ve'e dunuujmi jets ve'eme'e dunupamva'atsut ax jo'n yak'ixji. ⁴⁵ Ax ku tse'e je Moisés y'oo'kni, je Josué tse'e yaktukkatajkinu je kutojkun, je'e tse'e duyakje'y je njujpit jáyuvamda joma ve'e uxyam n'ijtumda ntsuunimda. Je Nte'yam tse'e duputajki je njujpit jáyuvamda jetse'e duyakkutókidi je jayu juu' ve'e yaja tsuunidup y'ijt. Je njujpit jáyuvamda tse'e duyakmejtstu je tabernáculo, je'e maatta tse'e je tabernáculo y'ijt van'it paat ku ve'e je yakkutojkpa David jyoojntyki. ⁴⁶ Jya'vits je'e ve'e je Nte'yam je David. Chojk tse'e je David jetse'e kudupaamdi to'k je tsaptajk joma ve'e chaanat je Jacob je Nte'yam. ⁴⁷ Ax je Salomoonts je'e ve'e juu' ve'e dupaam je Nte'yam je chaptajk, ⁴⁸ óyame'e je Nte'yam kyatsuuna jep tsaptujkp juu' ve'e je jayu pyuump, ve'em ax jo'n je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa dutukkojtsnajxy jidu'um:

⁴⁹ Ve'em ax jo'n je kutojkun tsuujntkun,

ve'em tse'e yaja tsapjaat joma atse'e ntsuuna.

Ve'em xa ve'e jem naxviinm ax jo'n je va'kpejtun joma atse'e ya ntek kunyukkán.

¿Ti tsaptajks je'e ve'e juu' ats miitse'e xpaajmjavaandup, ukpu joma ve'e je it joma ats miitse'e kuxyakpoo'kxta?

⁵⁰ Ats xa ve'e mpamkajx nujom juu' jaty.

⁵¹ Van'it tse'e je Esteban jyaa'kná'muxjidi:

—Miiista, ooye'e tyunmakka je mkuvajk xpamda, ve'em ax jo'n je tsaaj, ka'a ve'e je Nte'yam je y'ayook mtuktákajada jetse'e xkamotuvuva'anda. Mxa'matso'oxpajktup xa miitse'e je Espíritu Santo. Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je njujpit jáyuvamda. ⁵² Je njujpit jáyuvamda xa ve'e dujomtoondu dutitoondu nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'e tse'e duyak'oo'ktu pan pan jatye'e dunukojtstu jets mínupe'e je'e pane'e tuv jáyuvip joojntykip. Ax kuts je'e ve'e myiijn, miitsts je'e ve'e jem je viijn jayu kya'm mpaamdinu jetse'e xyakjay'oo'kjidini. ⁵³ Yakmo'yumdu xa ve'e je pava'nun juu' ve'e je angelestajk tukkatajkiju je Moisés; ax ka'a tse'e xkuvakta je pava'nun —jidu'um tse'e je Esteban dunuujmi je jayu juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp.

Ku je Esteban y'oo'kni

⁵⁴ Ku ve'e du'amotunajxti, jotma'ttu tse'e, je'e kajx tse'e ooy tyun-natyatskaa'tjada, je Estébane'e tyunmu'ejk'oo'kjudup. ⁵⁵ Ax je Esteban, je Espíritu Santo tse'e moojyju je makkin jets je vinma'tyov jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, pat'ix tse'e jem tsapjootm ts'ov jetse'e je Nte'yam je myajin du'ix, jetse'e du'ixpa je Jesús tyena jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi.

⁵⁶ Van'it tse'e je Esteban vyaajñ:

—ixta! N'ixp xa atse'e je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, jéjats je'e ve'e tyena je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi.

⁵⁷ Van'it tse'e dutuk'ayaaxti je Esteban, jetse'e ñatyaatskmajtsjidi, jetse'e dununajkxti. ⁵⁸ Van'it tse'e dumajstini jetse'e duyaknajkxtini jep kajpun pa'ap. Jep tse'e ojts duyak'oo'ktini tsaka'achji. Pan pan jaty tse'e ve'em játkidu, jep tse'e je vyit duyaktaandi joma ve'e to'k je mootsk ónyk juu' ve'e

Saulo duxaaj. ⁵⁹ Namvaate'e duk'a'atsta, van'it tse'e je Esteban chapkajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Maja Vintsán Jesús, kuvaku to'k aaj ats ya njoot ya nja'vin.

⁶⁰ Van'it tse'e kyoxkteni jetse'e makk jidu'um vyaajñ:

—Maja Vintsán, kadi ya tokin xtukkuvetta.

Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e y'oo'kni.

8

¹ Y'oyja'vits je'e ve'e je Saulo ku ve'e je Esteban duyak'oo'kti.

Ku je Saulo dujontuujn dutituujn je jáyuda juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidup

Ax van'it tse'e ooy tyunyakjomton'ukvaandi tyunyaktiton'ukvaandi jem Jerusalén je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesús. Nujom tse'e y'ayo'vya'kxkajxti jem judéait jets samaariait y'it jootm, je kukatsivatajkji tse'e taandu jem Jerusalén. ² Jeme'e je jayu juu' ve'e dūvinja'vidup dūvinta'kidup je Nte'yam, je'e tse'e duyaknaxtajkidinu je Esteban jetse'e ooy dutunnuyaaxti. ³ Ax je Saulo, y'ixtipts je'e ve'e vintso ve'e je jayu dukoo'kjaanchja'vidinit je Jesús, tajkm tajkm tse'e tyaka jetse'e duyakjavya'a'mpítsumjada jetse'e duyakjapyoxuntakpámjada pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo, ve'em je yaa'tyajk ve'em je ta'axtajk.

Ku je oy kats je oy ayook yaktukka'amaajj jep samaariait kyajpun kujxp

⁴ Ax je'eda pan pan jatye'e yo'vya'kxtu, y'ava'nidufts je'e ve'e je oy kats je oy ayook nujom pan joma tso ve'e ñajkxta. ⁵ Je Felipe tse'e ojts jem samaariait kyajpun kajxm jetse'e jem je jayu duvaajnji je Cristo jye'e. ⁶ Nay'amokijidu tse'e numay je jayu jetse'e to'k joot du'amotunaxta juu' je'e ve'e kyajtsp; y'ixtuvaps je'e ve'e je mújit nuja'vin juu' je'e ve'e tyuump. ⁷ Yajkotkadaaktinu tse'e numay je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm da je ko'oyjáyuvap, ayaaxp tse'e je ko'oyjáyuvap tyukvaatsjidini; yajkotkadaaktuva tse'e je mojkpa jayu jets je uxket jayu. ⁸ Ax ve'em tse'e je jayu ooy tyunxoointkti jem kajpun kajxm.

⁹ Jem tse'e vye'na to'k je maayva juu' ve'e Simón duxaaj, je'e tse'e je samaariait jayu dūvin'aa'n ku ve'e vyaajñ jets ñumájip je'e ve'e. ¹⁰ To'k joot je'e ve'e je jayu y'amotunajxjuduva y'ijit, je mújit je muutskit. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Je Nte'yam je myaja kutojkun maat xa ya'a ve'e ya yaa'tyajk.

¹¹ Myajapaamdup tse'e kux jeke'e tyunvin'aa'njidi je maayk kajx. ¹² Ku ve'e je Felipe tyukmukojsjidi vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e vya'nuxjidi je Jesucristo jye'e, numay tse'e dujaanchja'vidi je Jesucristo jetse'e ñapejtti, ve'em je yaa'tyajk ve'em je ta'axtajk. ¹³ Jyaanchja'viva tse'e je Simón juu' ve'e je Felipe tukmukojsju jetse'e ñapejtpa, jetse'e je Felipe dumaatnáxy dumaattáka, je'e ve'e tyuk'atúvip je majin jets je mújit nuja'vin juu' ve'e toojnup.

¹⁴ Je kukatsivatajk juu' ve'e jem Jerusalén taandu, ku tse'e je kats dumótudi jets kyuvajktu ve'e je samaariait jayu je oy kats je oy ayook, van'it tse'e jem dukejxti je Pedro maat je Juan. ¹⁵ Ku ve'e jye'ydi, van'it tse'e dunútsapkojstsi je samaariait jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidup jetse'e ve'em je Espiritu Santo tyákat jem jya'vin kajxm da, ¹⁶ kux ni pana ve'e jem jya'vin kajxm da kya'itna vye'na je Espiritu Santo, napetji ve'e vye'nada ku ve'e vyaandi jets je Maja Vintsán Jesuuse'e pyanajkxuvaandup. ¹⁷ Van'it tse'e je Pedro maat je

Juan je kya'aj tyuknu^{oo}ojnjidi. Ku ve'e ve'em dutoondi, van'it tse'e je Espiritu Santo tyajki jem je jayu jya'vin kajxmda.

¹⁸ Ku ve'e je Simón du'ix jets tajkipe'e jem je jayu jya'vin kajxm je Espiritu Santo ku ve'e je kukátsivada je kya'aj tyuknu^{oo}ojnjidi, van'it tse'e je meen dujavampejtjidi, ¹⁹ jetse'e vyaajñ:

—Mooyduva ats to'k aaj je kutojkun jets ku atse'e opyana ya nka'aj ntuknu^{oo}nut, van'it tse'e je Espiritu Santo tyákat jem je jayu jya'vin kajxmda.

²⁰ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—iKijpxe'e je mmeen xmaatvintókiyut je'e kajx ku ve'e ve'em mvinmay jets o'yipe'e jetse'e je meen yaktukjóyut juu' ve'e je Nte'yam yajkyp je myaa'yun kajx! ²¹ Ka'a xa mits ya'a ve'e mtukkada'akyju jetse'e xtónut ya toonk aats maat kux ka'a ve'e je mjoot je mja'vin y'oya jeja je Nte'yam vyinkujk.

²² Vinmayumpijtni, masookni je mko'oy joojntykin, jets munoo'kxtuku je Nte'yam. Oyape'e mme'e'kxuxjút je ko'oy vinma'yun juu' ve'e mjayejpp, ²³ kux ta atse'e n'ix jets ooye'e je ko'oy joot xtunjayep, je tokin tse'e mka'mijup.

²⁴ Van'it tse'e je Simón y'atsaajv:

—Nutsapkotsta ats to'k aaj, ve'emts atse'e xkajátut xkanáxut juu' ve'e tuxkotsta jets atse'e nkavintókiyut —jidú'um tse'e y'atsaajv.

²⁵ Ku ve'e je kukátsivada je jayu duvaajnjidi je Nte'yam je kyats je y'ayook jets ti ve'e y'ixtu myótudu ku ve'e je Jesús dumaatvitti, van'it tse'e vyimpijttni jem Jerusalén. Namvaate'e jem ñajxtini, van'it tse'e du'ava'nidi je oy kats je oy ayook jem may kajpun kajxm juu' ve'e jem samaariait y'it jootm.

Je Felipe jets je etiopíait jayu

²⁶ Ku ve'e ve'em jyaajv, van'it tse'e to'k je Maja Vintsán je y'aangeles dumukajts je Felipe. Jidú'um tse'e dunuujmi:

—Pojtuku jets najkxu jem vinva'ajts it kajxm, je'e tse'e mpákup je too' juu' ve'e tsoo'mp jem Jerusalén jetse'e jem Gaza ñujkx.

²⁷ Van'it tse'e je Felipe pyojtuk jetse'e ñujkx. Jem tse'e ñujkx vye'na ku ve'e dumaatnavyaatji to'k je yaa'tyajk, etiopíait jayu je'e ve'e; je Candace, to'k je etiopíait yakkutojkpa ta'axtajk, je'ets je'e ve'e je tyoompa, je'e je myeen tse'e kya'mip. Jemts je'e ve'e Jerusalén je yaa'tyajk y'ats, ojts je'e ve'e jem je Nte'yam duvinjava duvintsá'aga, ²⁸ vimpijnup je'e ve'e vye'na jem tyak'am. Jemts je'e ve'e ñakukats vye'na carreta jootm juu' ve'e je caballo pyavuu'mp, je'e tse'e kyajtsp juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías jyaay.

²⁹ Van'it tse'e je Espiritu Santo dunuujmi je Felipe:

—Mutama xi carreta.

³⁰ Ku ve'e ñaajktámiji je Felipe, van'it tse'e du'amotunajxy jets je'e ve'e kyajtsp je nak juu' ve'e je Isaías jyatyaan. Van'it tse'e du'amotutuvi:

—¿Mvinmótupts ya'a ve'e juu' ve'e mkajtsp?

³¹ Van'it tse'e y'atsaajv:

—¿Vintsos atse'e nvinmótuvut pan ka'a ve'e pan pan pan atse'e xtukv-inmótuvup?

Jetse'e je Felipe yak'amotu jetse'e pyétut jem carreta jootm jetse'e dupaa'ajxtukat.

³² Je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e kyajtsp vye'na, jidú'umts je'e ve'e vya'añ: Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je carnero juu' ve'e je y'oo'kun yaktuk'avo'vip, ve'em ax jo'n je carnero juu' ve'e ama'at taamp ku ve'e yaknu'kee'p, ka'ats je'e ve'e ti dukats ku ve'e je jayu yak'oo'kua'añju.

³³ Je naax je po'ox jo'nts je'e ve'e yakpuujm jetse'e kyayak'otyokimpayo'y.

¿Pants vine'e va'anup jets jeme'e je chaan je kyooj?

Yak'oo'kjudu xa ve'e je jayu yaja naxviijn.

Jidu'umts je'e ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ juu' ve'e kyojts.

³⁴ Van'it tse'e je yakkutojkpa ta'axtajk je tyoompa du'amotutuvi je Felipe:

—Vaajnjkts ats to'k aaj. ¿Viinme'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa ñatyijju ku ya'a ve'e dujaajy, ukpu viijnk jayu je'e ve'e tyijp?

³⁵ Van'it tse'e je Felipe vya'nuxji je oy kats je oy ayook, tyuknuja'vi ve'e je yaa'tyajk je Jesús jye'e. Je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e y'ixtu jetse'e dukojtsti, je'e tse'e kyojtsvaats too'vajkp. ³⁶ Ku tse'e ñaxta vye'na jem too' am, jetse'e je tsoxk naaj du'ixpaatti, van'it tse'e je yaa'tyajk vyaajñ:

—Uxyaya xa ve'e je tsoxk naaj, ¿ax ti tse'e dukayak'o'yip jets atse'e nnapétut?

³⁷ Van'it tse'e je Felipe vyaajñ:

—Pan to'k aaj to'k joot xa ve'e je Jesucristo xjaanchjáva, o'yip tse'e.

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Njaanchja'vip xa atse'e jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Jesucristo.

³⁸ Van'it tse'e je tyoompa dunuujmi jetse'e duyak'atúvat je carreta. Ku ve'e y'atúvi, van'it tse'e vyajntkti je Felipe maat je yaa'tyajk jetse'e duyaknapejt.

³⁹ Ku ve'e pyitsumdini jem najootm, van'it tse'e je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Maja Vintsán jya'vin kajxm, je'e tse'e je Felipe to'mayji duyaknajkx viijnk tsov, ka'a ve'e y'uk'ixjini je yaa'tyajk. Xoojntkp tse'e je yaa'tyajk ñajkxni. ⁴⁰ Ax je Felipe, jemts je'e ve'e azótovit kyajpun kajxm ojts yak'ix, kajpun kajpun tse'e ñajxy jetse'e du'ava'ni je oy kats je oy ayook jem Cesarea paat.

9

Ku je Saulo dujaanchja'vi'ukvaajñ je Jesús (Hch. 22.6-16; 26.12-18)

¹ Ax vintso tse'e je it ñaxy, ka'ajyam tse'e je Saulo dutuk'atsa'ki'atúva je oo'kun pan pan jatye'e je Maja Vintsán dujaanchja'vidup. Je'e kajx tse'e ojts du'ix je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. ² Je'e tse'e chajkp jetse'e myo'ojut je nak jetse'e ñajkxut jem damaascovit kyajpun kajxm jetse'e jep chaptujkpta du'ixtat pan pan jatye'e dupanajkxtup je Maja Vintsán, ve'em tse'e duyakjamyátsjadat jetse'e jem Jerusalén duyaknajkxtat, ve'em je yaa'tyajk ve'em je ta'axtajk. ³ Jeena tse'e too' aajy vye'na, je damaascovit kyajpun mutámani, van'it tse'e tun to'mayji je tsapjootmit ajajtk ooy tyunnujajji tyunnu'ta'kxji. ⁴ Van'it tse'e je Saulo ñaxvipp jetse'e du'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e vaan:

—Saulo, Saulo, ¿tyajxts atse'e xtso'oxpúk?

⁵ Van'it tse'e je Saulo vyaajñ:

—¿Pants mitse'e?

Van'it tse'e yak'atsaajv:

—Ats xa ve'e je Jesús, juu' ve'e mtuntso'oxpujkp. Viinm xa mitse'e mnakyo'otyúnju ku atse'e ve'em xtun.

⁶ Van'it tse'e je Saulo cha'kikujx jetse'e vyaajñ:

—Maja Vintsán, ¿tise'e mtsajkp jets atse'e ntónut?

Van'it tse'e yak'atsaajv:

—Pojtuku jets najkxu jem kajpun kajxm, ax jem tse'e myakvaajnjat pan ti ve'e mtónup.

⁷ Je Saulo je myujatyoo'da, va'ajts tsa'kidupts je'e ve'e kux myótudu ve'e je ayook; ax ka'a tse'e pan du'ixti. ⁸ Van'it tse'e je Saulo pyojtuk. Ku ve'e jvavin'ixva'kxy, ka'a tse'e y'uk'ixni. Van'it tse'e je myujatyoo' myajtsjidi jem kya'm jetse'e pyavijtsjidi jem damaascovit kyajpun kajxm. ⁹ Jem tse'e y'ijit toojk xaaaj, ka'a tse'e y'ix, ka'a tse'e kyay y'uu'k.

¹⁰ Jem tse'e damaascovit kyajpun kajxm y'ijit to'k je jaanchja'viva juu' ve'e Ananiás duxaaaj, je'e tse'e je Maja Vintsán yak'ixju jetse'e ña'muxji:

—jAnaniás!

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Uxyaja ats, Maja Vintsán.

¹¹ Van'it tse'e je Maja Vintsán ña'muxji:

—Pojtukú jets najkxu joma ve'e je too' juu' ve'e duxaaaj Tuv, jem tse'e je Judas tyak'am x'amotutúvat to'k je yaa'tyajik juu' ve'e Saulo duxaaaj, tsapkojtspts je'e ve'e. ¹² Ta je'e ve'e yak'ixju mtaka joma ve'e y'it jetse'e je mka'aj xtuknukán jetse'e vyin'ixpajknuva.

¹³ Ku ve'e je Ananiás du'amotunajxy, van'it tse'e vyaajñ:

—Maja Vintsán, ooyani xa atse'e je kats ntunmotu vintso je'e ve'e je yaa'tyajik dutsaachtún je mjáyuda jem Jerusalén; ¹⁴ ax yaja tse'e tumyets je kutojkun maat juu' ve'e mooyju je tee'tajk je vyintsanda, jetse'e duyakjamyátsjut duyakjachómjut nujom pan pan jatye'e mjaanchja'vijidup.

¹⁵ Ax jidu'um tse'e je Maja Vintsán ña'muxji:

—Najkxu, kux ats je'e ve'e nvinkoon jetse'e ats nje'e duvaajnjadat pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je yakkutojkipada, jets je israeejlit jáyuda. ¹⁶ Ats xa ve'e ntuknujávap jets ooy atse'e xtunkutsaachpaadat.

¹⁷ Van'it tse'e je Ananiás ñujkx jem je jayu tyak'am joma ve'e je Saulo vye'na. Ku ve'e tyajki, van'it tse'e je kya'aj dutuknukaajn jetse'e dunuujmi:

—Uts Saulo, je Maja Vintsán Jesús, juu' ve'e myak'ixju jeja too' aajy, je'ets atse'e tuxkex jetse'e mvin'ixpajknuvat jetse'e je Espiritu Santo mmo'ojut je makkin jets je vinma'yun jetse'e xtónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

¹⁸ Tun jatyi tse'e je Saulo vyinvaatsji juu' ve'e ve'em ixuvi ax jo'n je ajkx nameen, jetse'e vyin'ixpajknuva. Van'it tse'e je Saulo tyeni jetse'e ñapejt. ¹⁹ Van'it tse'e kyaajy y'uuk jetse'e myajuvajknuva. Jem tse'e ve'e'n je it duyaknajxy damaascovit kyajpun kajxm maat je'eda pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesús.

Ku je Saulo kya'amaajy jep Damasco

²⁰ Jem tse'e je Saulo kya'amay'ukvaajñ jep je damaascovit chaptujkpta, je'e tse'e y'ava'nip jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Jesús. ²¹ Nujom pan pan jatye'e amotunajjüdu, atüva atoki tse'e tyuntaandi, jetse'e ñay'amotutúvjidi vimpit atuj:

—¿Ka ya'aap je'e vine'e juu' ve'e jem Jerusalén dujomtoomp dutitoomp tuy'it pan pan jatye'e je Jesús dujaanchja'vidup? ¿Ka je'ep ya'a vine'e juu' ve'e yaja miimpa jetse'e duyakjamyátsjut pan pan jatye'e dujaanchja'viduvap je Jesús jetse'e tsum duyaknajkxut joma ve'e je tee'tajk je vyintsanda? —jidu'um tse'e ñay'amotutúvjidi.

²² Ax je Saulo, yakmakpajk'ataatsnupts je'e ve'e je kya'ama'yun jetse'e duyaknuke'xnatáka jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. Ka'a tse'e y'o'yixjada vintso ve'e y'amaadaagajadat je israeejlit jayu juu' ve'e tsuunidup jem Damasco.

Ku je Saulo je myu'israeejlit jayu dukukeek

23 May xaajani tse'e je it ñaxy vye'na jetse'e je israeejlit jayu du'ukkojtsmojkti jetse'e je Saulo kuduyak'oo'kti, 24 jóvum xaaj jóvum tsooj tse'e je Saulo yak'a'ix jeja kajpun naa'páts aka'aajy jetse'e kuduyak'oo'kti. Ku ve'e je Saulo dunuja'vi ti ve'e tyonuvaandup, 25 van'it tse'e je jaanchja'vivatajk pyaajmjidi jem tójum jetse'e koo'ts ñasta'yijidi jeja ne'ev viijn tsov juu' ve'e je kajpun tuknaa'páts'ijtp, ve'em tse'e je Saulo kyeek.

Ku je Saulo jep Jerusalén vye'na

26 Ku ve'e je Saulo jye'y jem Jerusalén, jyamaatnay'amokavaajnjuđu tse'e je jaanchja'vivatajkta; ax tsa'kidu tse'e nujomda kux ka'a ve'e dujaanchjávada jets jyaanchja'vinup je'e ve'e je Jesús. 27 Ax je Bernabé tse'e dutuknuvoov je kukátsivada, van'it tse'e dutukmumaajntykti vintso ve'e je Saulo du'ix je Maja Vintsán jeja too' aajy, vintso ve'e je Nte'yam myukojtsji, jets vintso ve'e je Saulo mak k aaj mak joot je Jesús jye'e dutukka'amaayni jem damaasovit kyajpun kajxm. 28 Van'it tse'e je Saulo tyaajñ jem Jerusalén, je'e ve'e myaantnajxyp myaattajkip, kaja'vina katsa'kina tse'e je Maja Vintsán jye'e je jayu dutuknujávada 29 jetse'e dumaatnakyojtsvintsávju je israeejlit jayu juu' ve'e je griego aaj dukojtstup. Ax ka'a tse'e dukuvajkti je ayook juu' ve'e je Saulo kyojts, je'e kajx tse'e du'uknupaajmtkidi jetse'e je Saulo kuduyak'oo'kti. 30 Ku tse'e je jaanchja'vivatajk dunuja'vidi, van'it tse'e je Saulo duyaknajxkti jem Cesarea jetse'e dupakejxti jem taarsovit kyajpun kajxm.

31 Van'it tse'e oy joot chuunidini nujom pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Jesucristo jem judéait jets galiléait jets samaariat y'it jootmda, ve'em tse'e ñumáyada jetse'e je jyoot je jya'vin myakkpajk'ata'atsta je Jesús maat, vyinja'vidup vyintsá'kidupts je'e ve'e je Maja Vintsán jetse'e je Espíritu Santo yakjot'amájajada.

Ku je Eneas jyotkadaaky

32 Najkx tse'e je Pedro may viijn, je'e tse'e najkx duku'ixta je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada. Ojts tse'e duku'ixpa je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada juu' ve'e tsuunidup jem lidait kyajpun kajxm. 33 Jem tse'e dupaaty to'k je mojkpa jayu juu' ve'e Eneas duxaaj, toodojtuk joojntanits je'e ve'e pya'amma'aj vye'na. 34 Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Eneas, je Jesucristo xa ve'e myakjotkadaakjinup. Pojtukni jets pakmojkni ya mmaajntkun.

Tun jatyi tse'e je Eneas pyojtukni. 35 Íxjudu ve'e nujom pan pan jatye'e joojntykidup jem lidait jets saroonit kyajpun kajxm, ve'em tse'e dumasookti je ko'oy vinma'yunda jetse'e je Maja Vintsán dupanajxkti.

Ku je Dorcas jyoojntykpajknuva

36 Jem tse'e je jópeit kyajpun kajxm y'ijt to'k je ta'axtajk juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vip, Tabita je'e ve'e xyaaj, Dorcas je'e ve'e kyatsapítsum je griego aaj. Je ta'axtajk, ooyts je'e ve'e je jayu je maa'yun dutuntuujnja jetse'e duputáka pan pan jatye'e katih'ijtxjjudup. 37 Ax ku tse'e je Pedro vye'na jem lidait kyajpun kajxm, van'it tse'e je Dorcas pya'ampejt jetse'e y'aa'k. Távani tse'e duyaktsi'ivda je ñi'kx je kopk, van'it tse'e dupaamdi jep mumejtsk nukavyet kujxp. 38 Je Jope, myutámípts je'e ve'e je lidait kajpun, jem joma ve'e je Pedro vye'na. Myótuduts je'e ve'e je jaanchja'vivatajk jets jeme'e vye'na, van'it tse'e dutuknukejxti numejtsk je yaa'tyajk jetse'e dumunoo'kxtuktat jidu'um:

—Uk mtónupe'e je maa'yun jetse'e nja'mdat jem Jope.

³⁹ Ku ve'e je Pedro yakvaanjni, van'it tse'e tyeni jetse'e dumaadi. Ku ve'e jem jye'y, van'it tse'e duyaknajkxti jep nukavyet kujxp joma ve'e vye'na je ni'kx je kopk. Nujom tse'e je ku'aa'k ta'axtajkta nunyaaxnup dutuk'ixti je Pedro je vit je xox juu' ve'e je Dorcas pyaam ku ve'e dumaatve'nada. ⁴⁰ Van'it tse'e je Pedro je jayu duyakpitsumkujx, jetse'e kyoxkteni, jetse'e chapkajts. Van'it tse'e je oo'kpa duvin'ix jetse'e dunuuujmi:

—Tabita, pojtukni.

Van'it tse'e je Dorcas vyin'ixva'kxni. Ku ve'e je Pedro du'ix, van'it tse'e y'ajxtk. ⁴¹ Van'it tse'e je Pedro myajtsji jem kya'm jetse'e yakténiji. Van'it tse'e je Pedro duyaaxji je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada maat je ku'aa'k ta'axtajkta, jetse'e jeja vyinkujkta joojntyk dutuk'ixti je Dorcas. ⁴² Yaknuja'vits ya'a ve'e nujom jem jópeit kyajpun kajxm; numay tse'e dujaanchja'vidi je Maja Vintsán. ⁴³ Jem tse'e je Pedro tyaajñ jek jaty jem je akukoo'tspa Simón tyak'am.

10

Je Pedro maat je Cornelio

¹ Jem tse'e cesaréait kyajpun kajxm vye'na to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, Cornelio je'e ve'e xyaaj. Itáliat je'e ve'e xyaaj to'k jaka'a je tojpa juu' ve'e je Cornelio kya'mip. ² Vyinja'vip vyintsá'kipts je'e ve'e je Nte'yam maat nujom je jyaajñ je tyajk, yajkpap tse'e ooy je meen jetse'e je israeelit jayu yaktukputaka, ijtpts je'e ve'e tyuntsapkatš. ³ To'k nax tse'e, toojk yaaxp jo'n vye'na xuujun, jetse'e je Cornelio yak'ixji to'k je Nte'yam je y'aangeles. Je'e tse'e nutajkiju joma ve'e vye'na jetse'e ña'muxji:

—¡Cornelio!

⁴ Van'it tse'e je Cornelio maj duvin'ix je ángeles, ooy tse'e tyuntsá'ki, jetse'e du'amotutuvi:

—¿Tise'e?

Van'it tse'e je ángeles vyaajñ:

—Mkats'amotunajxjup xa ve'e je Nte'yam ku ve'e mtsapkatš, jaa'myéts je'e ve'e dujayep vintsó ve'e je jayu xputaka pan pan jatye'e katih'ijtuxjudup. ⁵ Pakéxuts n'it je yaa'tyajkta jem Joje jetse'e duyakmétstat je Simón juu' ve'e duxaajivap Pedro. ⁶ Jeme'e ñamyayju je akukoo'tspa Simón tyak'am. Jem maaxy napa'am je'e ve'e je jayu chuuna.

⁷ Ku ve'e je ángeles ñajkxni juu' ve'e mukojtsju, van'it tse'e je Cornelio duvatsaajv numejtsk je tyoompa jets to'k je tojpa juu' ve'e to'k aaj to'k joot mutoojnup. ⁸ Van'it tse'e dutukmumaajntykti juu' ve'e toojnju kojtsju jetse'e dupakejxti jem jópeit kyajpun kajxm.

⁹ Ax je ku'óxit tse'e, jeenats je'e ve'e too' aajy vye'nada, myutámidinupe'e jem Joje, van'it tse'e je Pedro pyejt jem azotea ni'kxm tsapkojtspa, ¹⁰ ooye'e tyunyú'aa'kju vye'na je'tse'e tyunkayuva'añ. Ax namvaat tse'e je kaaky je tojkk y'avaada, van'it tse'e va'ajts yak'ixji ¹¹ je tsapjootmit it y'ava'ach jetse'e jem tso'chaa'n je'e juu' ve'e ke'xp ax jo'n to'k je mājā vit, maktaaxk esquina tse'e tsum, jetse'e ñukada'akyju. ¹² Jem tse'e vit jootm numay je tánuk, je eey je tiku'ts: jem tse'e juu' ve'e maktaaxk tékax, jempa tse'e juu' ve'e je tyiints dutukyo'ydup, nay jempa tse'e je jeyyva tánuk. ¹³ Van'it tse'e to'k je ayook dumotu:

—Pedro, pojtu'ku, yak'oo'ku, jets ja'kxu.

¹⁴ Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Ka'a, Maja Vintsán; ni vin'ita xa atse'e nkaju'kx juu' ve'e ka va'ajtsap, juu' ve'e je Moisés jyatyaan jets ka'a ve'e je jayu duja'kxut.

¹⁵ Van'it tse'e je ayook dumótunuva, jetse'e yaknuujmi:

—Juu' xa ve'e je Nte'yam yakvaats, ka'ats mits je'e ve'e xtijut ka va'ajtsap.

¹⁶ Toojk nax tse'e ve'em jyajty jeejyji jeejyji, van'it tse'e je vit pyatajkinuva jetse'e ñajkxnuva jem tsapjootm. ¹⁷ Pyayo'yp tse'e je Pedro vye'na pan ti ve'e ñukajtsp juu' ve'e yak'ixju, van'it tse'e jye'ydi je yaa'tyajka juu' ve'e je Cornelio kejjxjudu, y'amotutúvidup tse'e je jayu vye'nada jetse'e dunujáavadat pan joma ve'e chuuna je akukoo'tspa Simón. Ax ve'em tse'e jye'ydi je'e tyak'aajy. ¹⁸ Van'it tse'e du'amotutúvidi pan jep'e to'k je yaa'tyajk juu' ve'e Simón duxaaj, juu' ve'e duxaajivap Pedro. ¹⁹ Je'ena tse'e je Pedro pyayo'yp vye'na juu' ve'e yak'ixju, van'it tse'e je Espiritu Santo ña'muxji:

—Ixu n'it, uxep xa ve'e m'ixtajada nutoojk je yaa'tyajk. ²⁰ Ténats, vánuku, jetse'e xmaadadat. Ka'a tse'e yávinmáyut, ats ya'a ve'e tunkexa.

²¹ Van'it tse'e je Pedro vyajntyk joma ve'e vye'nada je yaa'tyajka juu' ve'e je Cornelio kejjxjudu, jetse'e jidu'um dunuujmidi:

—Ats xa je'e ve'e pane'e m'ixtidup. ¿Tise'e tuxnuminda?

²² Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, juu' ve'e Cornelio duxaaj, je'ets aatse'e xkejxp. Je'e tse'e je Nte'yam duvinj'avip duvints'a'kip, tuvts je'e ve'e je jyáuvvin je jyoojntykin, nujom tse'e je israeejlit jayu jyávajada chókjada. Je Nte'yam je y'aangeles tse'e tuña'muxju jetse'e mnukéxajat, ve'em tse'e du'amotunáxut juu' mitse'e mtuknujávap.

²³ Van'it tse'e je Pedro yaktajkijidi jep tujkp jetse'e je tsooj jem myataandi. Je ku'óxit tse'e je Pedro dumaadidi, jeme'e je utsta je ajchta juu' ve'e tsuunidup jem jópeit kyajpun kajxm juu' ve'e mujatyoo'ijidu.

²⁴ Je ku'óxit tse'e jye'ydi jem Cesarea. Jem tse'e je Cornelio y'a'ixjada vye'na jem tyak'am maat je jyuu'tta je myugo'okta jets juu' ve'e mya'atnayja'vijidup.

²⁵ Ku ve'e je Pedro jye'y, van'it tse'e je Cornelio je Pedro du'anajkxi jetse'e duvinkoxkteni, jetse'e du'ukvinjavavaajñ du'ukvinta'sagavaajñ. ²⁶ Ax jidu'um tse'e je Pedro ña'muxji:

—Tena, jáyuva xa atse'e ax jo'n mits.

²⁷ Namvaate'e dumaatnakyátsju, van'it tse'e duyaktajki jep tujkp joma ve'e amoka vye'nada numay je jayu. ²⁸ Van'it tse'e je Pedro ña'muxjidi:

—Mnuja'vidinup xa miitse'e jets ka'a ve'e aats je mpava'nun duyakjaty jets aatse'e nku'ixtat ukpu aatse'e n'ítut je'e maatta juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap. Ax je Nte'yamts atse'e xtuk'ix jets ni pana atse'e nkatijut ka va'ajtsap. ²⁹ Paatyts atse'e jatyji tunmín, ka'ats atse'e je it nyaknajxy jets atse'e too'vajkp mpayo'oyut, je'ets atse'e nnujavavaampy pan ti atse'e xtuknukejxip.

³⁰ Van'it tse'e je Cornelio y'atsaajv:

—Maktaxxaaj it atse'e yaja nve'na ntak'aajy, tsapkojtsp jets ayoojpts atse'e nve'na. Toojk yaaxp jo'n tse'e vye'na ku ve'e je jayu chapkats, ve'em ax jo'n uxuyam, van'litts atse'e n'ix to'k je ángeles, va'ajts ajajp ata'kxp je vyit je xyox. ³¹ Jidu'umts atse'e xnuujmi: “Cornelio, mkats'amotunajxjup xa ve'e je Nte'yam ku ve'e mtsapkats, jaa'myéts je'e ve'e dujayep vintso ve'e je jayu xputaka pan pan jatye'e kathi'ijtxjudup. ³² Nukéxats jem jópeit kyajpun kajxm je Simón juu' ve'e duxaajivap Pedro. Jem tse'e ñamayju je akukoo'tspa Simón tyak'am, jem maaxy napa'am je'e ve'e chuuna.” Jidu'umts atse'e

xnuujmi. ³³ Ax paatyts ats mitse'e jatyji nnukejxi. Oy tse'e tuxtún ku ve'e to'k aaj tummets. Ax uxuyamts aatse'e yaja je Nte'yam vyinkujk, je'e aatse'e n'amotunaxuvaampy pan juu' ve'e je Maja Vintsán tumtukpava'añju jets aatse'e xtuknujávát.

Ku je Pedro kya'amaajy jep je Cornelio tyak'ap

³⁴ Van'it tse'e je Pedro vyaajñ:

—Uxyam atse'e oy nmujava jets ka'a ve'e je Nte'yam pan dUViijnk'ix, ³⁵ y'oyja'vip je'e ve'e opyana pan pane'e vinja'vijup vintsá'kijup jetse'e dutún juu' je'e ve'e chajkp. ³⁶ Je Nte'yam xa ve'e je y'ayook je israeejlit jayu dutuknukejx. Ya oy kats ya oy ayookts je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña je Jesucristo jye'e, je'e pane'e nujom je jayu dunuvintsánip jetse'e je jayu duyaknamuyot'oyaja je Nte'yam maat. ³⁷ Oy miitse'e xnujávada jets ya ayooke'e va'kxtk jem judéait y'it jootm, jeme'e galiléait y'it jootm choo'ntk, távani tse'e je Yaknapejtpa Juan je jayu duvaajnjada vye'na jetse'e vvinmayumpijttinit, je kyo'oy joojntykinda dumasoo'ktinit, jetse'e ñapéttat. ³⁸ Je Jesús, je nazaréit jayu, je'e tse'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e dujayejpnit je Espíritu Santo jets je kutojkun, je'e tse'e je y'oy je'e dutoon jetse'e duyakjotkadaakni nujom pan pan jatye'e je ko'oyjáyuvap yaktsaach-paatjudup vye'na. Ve'em je'e ve'e dutuujn kux ijtp'e je Nte'yam je'e maat. ³⁹ N'ixts aats je'e ve'e nujom juu' ve'e je Jesús tyoon kyojts jem judéait y'it jootm jets jem jerusaleenit kyajpun kajxm. Van'it tse'e je jémit jayu je Jesús duyakjay'oo'kjidi ku ve'e duyakjacryuuzpejtjidi. ⁴⁰ Ax je Nte'yamts je'e ve'e yakjoojntykpajkjínuva kutoojk xaaj jetse'e duyaknuke'xnatajki joojntyk jeja aats nvinkujk. ⁴¹ Ka jéjap xa je'e ve'e duyaknuke'xnatajki nujom je jayu vyinkujk, jeejyji ve'e aats nvinkujk, je'e ve'e ku aatse'e je Nte'yam xvinkaajñ jémani jets aatse'e je jayu nvaajnjadat juu' aatse'e n'ix nmotu. Nmaatkaay nmaat'ook aats je'e ve'e ku ve'e távani jyoojntykpajkjínuva vye'na. ⁴² Je Nte'yam aatse'e xtukpavaan jets aatse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook, jets aatse'e je tuvakojsun mpámút jets je'e ve'e dupaam jets je Jesuusjyame'e dutokimpayoy'ynup pan pan jatye'e joojntykidup jets pan pan jatye'e aa'kanda. ⁴³ Ñukojtstuts ya'a ve'e nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, ve'eme'e vyaandi jets nujom pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesús, yakmee'kxjadapts je'e ve'e je tyókinda.

Ku je Espíritu tyajki jem jya'vin kajxmda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

⁴⁴ Kojtspna tse'e je Pedro vye'na ku ve'e je Espíritu Santo dunukádaaky pan pan jatye'e du'amotunajxtup vye'na. ⁴⁵ Je israeejlit jáyuda juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesús jets juu' ve'e je Pedro myaatje'ydu, atuva atoki tse'e tyaandi kuxe'e je Nte'yam dupuujm je Espíritu Santo jem je jayu jya'vin kajxmda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ⁴⁶ y'amotunajxtup tse'e ku ve'e dukotsta je ayook juu' ve'e kyavinmótudup jetse'e je Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada. ⁴⁷ Van'it tse'e je Pedro vyaajñ:

—¿Pan tse'e dukayakjápup jetse'e ya jayu ñapéttat? Ta xa ve'e je Espíritu Santo tyaka jem jya'vin kajxmda, ve'em ax jo'n uu'nda.

⁴⁸ Van'it tse'e je Pedro dupavaajñ jetse'e ñapéttat je'e kajx jetse'e nujava tyánut jets je Jesucristo je'e ve'e pyanajkxuvaandup. Van'it tse'e je Pedro dumunoo'kxtkti jetse'e jamejtsk jatoojk xaaj jyaa'kmaattánjadat.

11

Juu' ve'e je Pedro tyukmumaajntyktu je jaanchja'vivatajk jep Jerusalén

¹ Je kukátsivatajk maat je utsta je ajchta jets je utsta je tsá'ada juu' ve'e jem Judea ve'nidup, myótuduts je'e ve'e je kats jets kyuvajktuva ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ² Ku ve'e je Pedro vyimpijtnuva jem Jerusalén, kyo'oyja'vidu tse'e je'eda pan pan jatye'e duyakvinkópkidup jetse'e je jayu yakpaajmjadat je ixta'nun jetse'e duni'kxmadat dukojmadat ax jo'n je israeejlit jayu dutonda, ve'eme'e vyaandi jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e je Pedro tyoon. ³ Jetse'e je Pedro du'amotutúvidi:

—¿Tis, mitse'e ojts xku'ix jetse'e xmaatkaaydi pan pan jatye'e kayakpaajmjidu je ixta'nun?

⁴ Van'it tse'e je Pedro tyukmumaajntykjidi nujom juu' ve'e toojnu kojtsju. Jidu'um tse'e vyaajñ:

⁵ —Tsapkojtsp atse'e nve'na jem jópeit kyajpun kajxm, van'itts atse'e xyak'ix jets jeme'e tsapjootm cháa'n to'k je maja vit jo'n juu' ve'e maktaaxk esquina tsum, jets atse'e xnukadaaky. ⁶ Ku atse'e oy n'ix pan ti ve'e myaat je vit, jem tse'e dumaada may je tánuk, je eey je tikuts: jem tse'e juu' ve'e maktaaxk tékax, jempa tse'e juu' ve'e je tyiints dutukyoydup, nay jempa tse'e je jeyyva tánuk. ⁷ Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e vaan: “Pedro, pojtuuku, yak'oo'ku, jets ja'kxu.” ⁸ Van'itts atse'e nvaajñ: “Ka'a, Maja Vintsán, ni vin'ita xa atse'e nkaju'kx juu' ve'e ka va'ajtsap, juu' ve'e je Moisés jyatyaan jets ka'a ve'e je jayu duja'kxut.” ⁹ Van'itts atse'e je tsapjootmit ayook xnuujminuva: “Juu' xa ve'e je Nte'yam yakvaats, ka'ats mits je'e ve'e xtíjut ka va'ajtsap.” ¹⁰ Tootk naxts ya'a ve'e ve'em jyajty jeejyji jeejyji, van'it tse'e pyatajkinuva jetse'e ñajkxnuva jem tsapjootm. ¹¹ Van'it tse'e jye'ydí nutootk je yaa'tyajk juu' ve'e jem Cesarea tsoo'ndu, yaktukpavaandu ve'e jets atse'e ojts x'íxtada. ¹² Je Espíritu Saantots atse'e xkejx maat je'eda jets atse'e xnuujmi jets ka'a atse'e ntivinmáyut. Nmaat'ojtstuvats atse'e ya nutojtuk utsta ajchta. Nujomts aatse'e ntajki jep to'k je jayu tyujkp, ¹³ je'ets aatse'e xtukmumaajntyk vintso ve'e jep tyujkp du'ix to'k je Nte'yam je y'aangeles juu' ve'e na'muxju: “Nukexa jem Jope je Simón juu' ve'e duxaajivap Pedro, ¹⁴ je'e tse'e mva'nuxjup pan ti ve'e mtónup jetse'e xjayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, nay ve'empa ve'e je jayu juu' ve'e jep mjuump mtujkp.” ¹⁵ Ku ats je'e ve'e nmukojts'ukvaandi, van'it tse'e je Espíritu Santo ñukadaakjidi, ve'em ax jo'n uu'me'e xnukadaakumduva jo'n ku ve'e too'vajkp myiijn. ¹⁶ Van'itts atse'e njaa'myejts vintso ve'e je Maja Vintsán vyaajñ: “Tyúvam xa ve'e jets je tsox naaj ve'e je Juan je jayu tyukyaknapéjt; ax ntukyaknapéttaps ats miitse'e je Espíritu Santo jem mja'vin kajxmda.” Jidu'um tse'e je Maja Vintsán vyaajñ. ¹⁷ Ax pan je Nte'yam tse'e dukejx je Espíritu Santo, juu' ve'e tajki jem je jayu jya'vin kajxmda, ve'em ax jo'n tyajkiva yam uu'm nja'vin kajxmamda, uu'mda, pan pan jatye'e je Maja Vintsán Jesucristo dujaanchja'vidup, ¿pants atse'e jets atse'e nkayakjátut juu' ve'e je Nte'yam tyonuvaampy? —jidú'um tse'e je Pedro vyaajñ.

¹⁸ Ku ve'e du'amotunajxti je utsta je ajchta juu' ve'e jem Jerusalén, ka'a tse'e du'ukko'oyja'vidini juu' ve'e je Pedro tyoon, jetse'e je Nte'yam duyakmájidi duyakjaanchidi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Pan ve'em xa ve'e, to'nuxjudupts je'e ve'e je Nte'yam je maa'yun pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e ve'em y'o'yixjada jetse'e vyinmayumpijittinit, je kyo'oy joojntykinda dumasooktinit, jetse'e dujayeiptuvat je joojntykin juu' ve'e xa' ma kajx ijtp.

Je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidu jep Antioquía

¹⁹ Ku ve'e duyak'oo'kti je Esteban, van'it tse'e dujomtoondi dutitoondi je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidu je Jesús, je'e kajx tse'e y'ayo'vya'kxkajxti. Jem tse'e pan pan jatye'e najkxtu jem feniciait jets chípreit y'it jootmda, jempa tse'e pan pan jatye'e najkxtu jem antioquíait kyajpun kajxm. Jem tse'e duvaajnjidi je oy kats je oy ayook je'ejyida pan pan jatye'e israeejlit jáyuda.

²⁰ Ax jem tse'e je jaanchja'vivada juu' ve'e jem Chipre jets Cirene tsoo'ndu, je'e tse'e je'ydu jem Antioquía jetse'e dutukmukojtstuva pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap je oy kats je oy ayook, je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajnja je Maja Vintsán Jesús jye'e. ²¹ Putajkijidu tse'e je Maja Vintsán, ve'em tse'e numay je jayu je Jesús dujaanchja'vidi.

²² Ku ve'e je kats dumótudi je jaanchja'vivatajka juu' ve'e jem Jerusalén, van'it tse'e dupakejxti je Bernabé jem Antioquía. ²³ Ku ve'e je Bernabé jye'y jetse'e du'ix vintso ve'e je Nte'yam kyunoo'kxjidi, ooyts je'e ve'e tyunxoojntk jetse'e anañujoma dunuujmidi jets ma'kk aaj ma'kk joot'e je Maja Vintsán dujaa'kpanajkxtat, ²⁴ kux oy jayu je'e ve'e je Bernabé, to'k aaj to'k joot je'e ve'e dujaanchjáva je Jesucristo jetse'e je Espíritu Santo mya'aju je ma'kin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ve'em tse'e numay je jayu dujaanchja'vidi je Maja Vintsán.

²⁵ Van'it tse'e je Bernabé ñujkx jem taarsovít kyajpun kajxm, je Saulo ve'e ojts du'ixta. Ku ve'e dupaaty, van'it tse'e duvaajv jem Antioquía.

²⁶ Jem tse'e y'ijitti to'k joojnt je jaanchja'vivatajk ma'atta; numay tse'e je jayu duyak'ixpajkti. Jem Antioquía tse'e je jaanchja'vivatajk yaktij'ukvaandi je Cristo je jáyuda.

²⁷ Ku ve'e jem duyak'ixpajkti, van'it tse'e jye'ydi jem Antioquía je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka, jeme'e Jerusalén choo'ndi. ²⁸ Van'it tse'e nuto'k je'eda juu' ve'e Agabo duxaaj, je'e tse'e teni jeja uts ajch jets uts tsa'a akujka, jetse'e vyaajñ jets je'jape'e je ma'kk yooj to'k it to'k naxviijn, je Espíritu Santo tse'e ve'em je vinma'yun moojyju. Ax ve'emam tse'e tyoojnji kyojtsji van'it ku ve'e yakkutojpk vye'na juu' ve'e duxaaj Claudio. ²⁹ Van'it tse'e je antioquíait jaanchja'vivatajk dunupaajmtkidi jetse'e je putajkin dutuknukéxtat je usta je ajchta ma'at je usta je tsa'ada juu' ve'e jem Judea tsuunidup, ve'em tse'e dukéxtat pan vintso ve'e y'o'yixjada nuto'k nuto'k.

³⁰ Tyoondu tse'e ve'em, tyuknukéjxtu tse'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jem Judea; je Bernabé jets je Saulo, je'e tse'e tyukmukejxidu je putajkin.

12

Ku je Santiago y'oo'kni jetse'e je Pedro yakpoxuntakpuujm

¹ Ax ve'emts je'e ve'e jyajty van'it, jetse'e jem je jaanchja'viva juu' ve'e je yakkutojka Herodes yakjamyajtsjudu; ² je tsojxts je'e ve'e tyukyajakj'oo'kju je Santiago, je Juan je y'ajch. ³ Ku ve'e je Herodes du'ix jets y'oyja'vidu je'e ve'e je israeejlit jáyuda, van'it tse'e je Pedro duyakjamyajtsjuva. Van'it ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji ku ve'e

je tsapkaaky yakkay juu' ve'e je levadura dukamaat. ⁴ Ax ku tse'e je Pedro duyakjamyajtsji, van'it tse'e duyakjapyoxuntakpaajmji. Jep tse'e je tojpada numaktojť juu' ve'e ix'ijťjudup, numaktaaxk jatyts je'e ve'e űatykutsjada. Ve'eme'e je yakkutojkpa du'uknupaajmtki jetse'e je Pedro kuduyaknuke'xnatajki jeja je jayu vyinkujk ku ve'e je pascua xaaj űaxut. ⁵ Ix'it tse'e je Pedro vye'na jep poxuntujkp; ax to'k aaj to'k joot tse'e űutsapkótsjada je jaanchja'vivatajкта.

Ku je Nte'yam je Pedro duyakjapyitsumji jep poxuntujkp

⁶ Ax je kujápit tse'e je Herodes du'uknupaajmtki jetse'e kuduyakjapyitsumji je Pedro. Je tsooj tse'e je Pedro maap vye'na jeja numejtsk tojpa akujk jets mejtsk je cadena tuk'atsommuk je kya'aj ado'om ado'om maat je tojpa je kya'aj. Jep tse'e vye'niduva numejtsk je tojpa juu' ve'e je poxuntak'aka'a du'ix'ijťtup. ⁷ Tun to'mayji tse'e to'k je Maja Vintsán je y'aangeles je Pedro dűvinkuva'ki, jetse'e jep poxuntujkp y'ajaj y'atu'kx. Van'it tse'e je ángeles duti'tsti je Pedro to'k ado'om jetse'e duyakjotvij. Van'it tse'e dunujjmi:

—Pojtuku jatyji.

Van'it tse'e je cadena jem je Pedro kya'm kyustajkikujx, ⁸ jetse'e je ángeles űa'muxji:

—Natyintsómju jets pamu je mka'ajk.

Ku ve'e je Pedro ve'em dutuujn, van'it tse'e je ángeles űa'muxjinuva:

—Naxyoxju jets paminu ats.

⁹ Van'it tse'e je Pedro dupapitsum je ángeles, ka'a ve'e dunujava pan tyúvame'e juu' ve'e je ángeles tyuump, ve'eme'e vyinmay jets tónaji ve'e ve'em yak'ixju. ¹⁰ Van'it tse'e dűvinnajxti je mutok tojpa juu' ve'e je tak'aka'a du'ix'ijťp. Van'it tse'e je mumejtsk tak'aka'a joma ve'e jado'k je tojpa du'ix'ijťpa. Ax ku tse'e jye'ydi joma ve'e je pojxun zaguán joma tso ve'e pyitsumdinit jem kajpun jootm, viinn tse'e je pojxun zaguán y'aye'pvaach. Ku ve'e pyitsumdini jetse'e vee'n yo'ydi, van'it tse'e je ángeles myasookjini.

¹¹ Van'it tse'e je Pedro oy je nujavín dupujk, jetse'e vyaajń:

—Uxyamts atse'e tuuv nmujava jets je Maja Vintsándame'e je y'aangeles tudukex jets atse'e je Herodes tuxtukkava'ach, nay ve'empa ve'e juu' ve'e je israeejlit jayu y'a'ixťup vintso atse'e xtóndat.

¹² Pyayo'yp tse'e je Pedro vye'na, jetse'e űujkx jem je María tyak'am, je Juan juu' ve'e duxaajivap Marcos, je'ets je'e ve'e je tyaak. Jem tse'e numay je jayu űay'amókajada tsapkojťspa. ¹³ Ku ve'e je Pedro je zaguán duyaknajk, van'it tse'e to'k je jajťspa pyitsum juu' ve'e Rode duxaaj jetse'e du'ixut pan pan jepe'e. ¹⁴ Ku ve'e duyukmotukajpy jets je Pedro ve'e kojťsp, ka'a tse'e duyak'avaach; űojk'óye'e va'ajťs xoojntkp noomp vyimpjťkojni jetse'e ojťs dűvaajnjikaj je jaanchja'vivatajќt jets jepe'e zaguán aagup je Pedro tyena.

¹⁵ Van'it tse'e yaknuujjmi:

—jKa'a mits vine'e mvija!

Van'it tse'e y'atsaajv jets vaampame'e. Van'it tse'e jyaa'kvaandi:

—Ka je'ep je'e ve'e, je y'aangeles xa je'e n'ite'e.

¹⁶ Jepna tse'e je Pedro je zaguán dűjaa'kyaknák. Ku ve'e je zaguán duyak'avaatsti jetse'e du'ixiti, atųva atóki tse'e tyuntaandi. ¹⁷ Van'it tse'e je Pedro je kya'aj dukoojnuk jetse'e y'amo'ottat. Van'it tse'e dűtkmumaajntykti vintso ve'e je Maja Vintsán duyakjapyitsumju jep poxuntujkp. Van'it tse'e vyaajń:

—Vaajnjada je Santiago jets je utsta je ajhta.

Van'it tse'e pyítsum jetse'e viijnk tsò ñujkx.

¹⁸ Ku ve'e je it jyajtk, atuva atóki tse'e je tojpatajk tyuntaandi kux ka'a ve'e dunujávada pan ti ve'e toojnju je Pedro maat. ¹⁹ Van'it tse'e je Herodes duyakjay'ixtiji. Ku ve'e dukapaatti, van'it tse'e je tojpada dutókimpayo'y jetse'e duyakjay'oo'kjidini. Van'it tse'e je Herodes choo'nni jem Judea jetse'e ñujkx tsuuniva jem Cesarea.

Ku je yakkutojkpa Herodes y'oo'kni

²⁰ Myu'ejkjup tse'e je Herodes je jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem tiirovit jets sidoonit kyajpun kajxmada. Je jayu tse'e dukojtsmojkto vintso ve'e najkx dumukótsta je Herodes, je'e tse'e tyoondú vintso ve'e y'oyjávajadat je Blasto juu' ve'e duyakkutojkjip je tompatajk jep je Herodes tyujkp. Je Blasto tse'e du'amotu je yakkutojkpa jetse'e oy joot y'ítut je jayu maatta, kux je yakkutojkpa je ñaax je'e ve'e tyukjoojntykidup. ²¹ Ku ve'e je xaaj dupaaty ku ve'e je yakkutojkpa Herodes dunupaajmtki jetse'e je jayu dumukótstat, van'it tse'e dupuujm je y'oy vit, jetse'e y'ajxtk jem joma ve'e tyókimpayo'oy, jetse'e je jayu dumukajts. ²² Van'it tse'e je numay jayu y'aa'mitaakti, makx tse'e vyaandi:

—iYá'a juu' ve'e kojtsp, nte'yamts ya'a ve'e, ka jáyuvap!

²³ Tun jatyji tse'e to'k je Maja Vintsán je y'aangeles je Herodes duyakpa'ampejt kux ka'a ve'e je Herodes je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi; tánukinuts je'e ve'e, van'it tse'e y'oo'kni.

²⁴ Ax je Nte'yam je kyats je y'ayook, jaa'kyakkojtsva'kx'ataatspts je'e ve'e may viijn.

²⁵ Ku ve'e je Bernabé maat je Saulo je tyoonk duyakkukajxidi jem Jerusalén, van'it tse'e vyimpijttinuva jem Antioquia, myaata najkxtuva ve'e je Juan juu' ve'e Marcos duxaajivap.

13

Ku je Bernabé jets je Saulo ñajxkti ka'amaayva

¹ Je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amokijidu jem Antioquia, jem tse'e aje'ejyida je Nte'yam je y'ayook kojtsnajkspatajk jets je yak'ixpajkpatajk. Jem tse'e je Bernabé, jem tse'e je Simón juu' ve'e yaktijpa Yak Jayu, jem tse'e je Lucio juu' ve'e ciréneit jayu, jempa tse'e je Manaén juu' ve'e kijpx dumaatyee'k je Herodes juu' ve'e je galiléait jayu duyakkutojkji, nay jempa tse'e je Saulo. ² Vyinja'vidup vyintsá'kiduups je'e ve'e vye'nada je Nte'yam jetse'e y'ayoojada ku ve'e je Espiritu Santo jidu'um ña'muxjidi:

—Yak'apúkada je Bernabé jets je Saulo je toonk kajx juu' ats je'e ve'e ntuknyaaaxjidi.

³ Távani tse'e y'ayoojada jetse'e chapkotsta vye'na, van'it tse'e je kya'aj dutuknúkoondi je Bernabé maat je Saulo, jetse'e dumasookti.

Ku je kukátsiva kya'amaaydi jep Chipre

⁴ Van'it tse'e choo'ndi je Bernabé maat je Saulo, je Espiritu Santo tse'e kejjjudu, jetse'e ñajxkti jem selúciait kyajpun kajxm. Ax jem tse'e Seleucia dupajkti to'k je barco jetse'e ñajxkti jem Chipre, to'k je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akojkm. ⁵ Ku ve'e jye'ydi jem joma ve'e je kajpun duxaaja Salamina, van'it tse'e dutukka'amaaydi je Nte'yam je kyats je y'ayook jep je israeejlit jayu chaptujkpta, myaadiduva tse'e je Juan Marcos jetse'e pyutákajadat.

⁶ Ax ku tse'e dutukyo'vyatskajxti je it jetse'e je jayu duvaajnjidi je oy kats je oy ayook, van'it tse'e jye'ydi jem páfosit kyajpun kajxm. Jem tse'e vye'na

to'k je maayva juu' ve'e natyijjup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, israeejlit jayu je'e ve'e, Barjesús je'e ve'e xyaaj. ⁷ Jem tse'e vye'niva to'k je yakku-tojka juu' ve'e Sergio Paulo duxaaj, kuvijts je'e ve'e. Van'it tse'e je Sergio Paulo duyakjañukejxiji je Bernabé maat je Saulo kux je'e ve'e chajkp jetse'e du'amotunáxut je Nte'yam je kyats je y'ayook. Jem tse'e je Sergio Paulo dumaada vye'ne je maayva. ⁸ Ax je maayva, yaktijpaps je'e ve'e Elimas, ka'ats je'e ve'e duyakjatuva'añ jetse'e je yakkutojka du'amotunáxut juu' je'e ve'e kyojstsup. ⁹ Van'it tse'e je Saulo, yaktijpaps je'e ve'e Pablo, je'e tse'e je Espiritu Santo moojyju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e tse'e mak duvin'ix je maayva, ¹⁰ jetse'e dunuujmi:

—Mits, vin'aa'mpa, je ko'oyjáyuvap je jyayu, mtso'oxpujka xa mitse'e nujom je y'oy je'e, ¿vin'it tse'e xyakma'tatúvat je Maja Vintsán je tyoo'? ¹¹ Uxyamts n'ite'e je Maja Vintsán mtukkuvétjut, mtánup tse'e viints, jeke'e xkah'a'ixtukut je xaaj je y'ajajtk.

Ax tun jatyi tse'e tyaañ viints jetse'e je it kyoo'tsijxi. Van'it tse'e dujatoondi dujamajsti jem kya'm pan pane'e kupyavijsjini. ¹² Ku ve'e je yakkutojka du'ix ti ve'e toonju, van'it tse'e dujaanchja'vi je Nte'yam je kyats je y'ayook, atuva atoki tse'e dutuktaañ je Maja Vintsán je y'ixpajkun.

Ku je Pablo maat je Bernabé vye'nada jep Antioquia juu' ve'e

jep pisídiat y'it jaatp

¹³ Ku ve'e je Pablo maat je myujatyoo' choo'ndi jem barco jootm jem Pafos, van'it tse'e jye'ydi jem Perge, to'k je kajpun juu' ve'e jem panfíliat y'it jootm. Jem tse'e je Juan Marcos myasookjidini jetse'e vyimpijtni jem Jerusalén. ¹⁴ Ax ku tse'e choo'ndi je Pablo maat je Bernabé jem Perge, van'it tse'e jye'ydi jem Antioquia, to'k je kajpun juu' ve'e jem pisídiat y'it jootm. Ku ve'e je poo'kxtkun xaaj dupaaty, van'it tse'e tyajkidi jep je israeejlit jayu chaptujkp jetse'e y'ajxtkti. ¹⁵ Ku ve'e yakkojtskujx je Moisés je pyava'nun jets juu' ve'e jyaaydu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka, van'it tse'e je tsaptujkpit je ñuvintsanda yakjaña'muxjidi:

—Nmu'israeejlit jáyuda, pan jem xa ve'e juu' ve'e mkotsuvaandup, nvaat tse'e xkótstat.

¹⁶ Van'it tse'e je Pablo tyeni jetse'e je kya'aj duyakpojtuk, je jayu ve'e yak'ama'tp. Van'it tse'e vyaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, pan pan jatye'e je Nte'yam duvinja'vidup duvintsá'kidup, amotunaxta juu' atse'e nkotsuvaampy. ¹⁷ Je Nte'yam, juu' ve'e nvinja'vimdup nvintsá'kimdup, je'e tse'e duvinkoon uu'm je njujpit jáyuvamda jetse'e duyaknuma'yidi ku ve'e chaanadana vye'na jem egíptovit y'it jootm. Ku ve'e máyani ooy tyunve'nada, van'it tse'e je kyutojkn maat jem duyakpítsumdini. ¹⁸ Vujxtkupx joojnt jo'n tse'e je Nte'yam dumuteni vintso ve'e je jayu jyáyuvada ku ve'e vyitti jem vinva'ajts it kajxm, ¹⁹ van'it tse'e duyakkutókidí vuxtojtk viijn je jayu juu' ve'e duvintsuunidup y'ijit je canaanit it jetse'e duyakva'kxjidi je naax je njujpit jáyuvamda. ²⁰ Ku ve'e jem chaanada vye'na maktaaxk mókupx jagojkm joojnt jo'n, van'it tse'e je Nte'yam myoojyjidi pan pane'e tokimpayo'oyjadap. Ve'em tse'e dutuujn van'it paat ku ve'e jyoojntyki je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Samuel. ²¹ Van'it tse'e je jayu je Nte'yam du'amótudi to'k je yakkutojka. Van'it tse'e je Nte'yam duvinkaajn je Saúl jetse'e yakkutojkuxjadat, je Cis je'e ve'e je myajntk, je Benjamín je chaan je kyooj. Ax vujxtkupx joojnt tse'e je Saúl yakkutujk. ²² Ku ve'e je Nte'yam yakpítsumjini, van'it tse'e

dupuujm je David jetse'e yakkutó'okut, je Isaí je myajntk. Ax jidú'um tse'e je Nte'yam ñukojsiji: "Ta atse'e mpaaty pane'e ats ya njoot ya nja'vin dumaatnavyaatjup, je'e ve'e dutónup nujom juu' atse'e ntsajkp, Daviijts je'e ve'e xyaaj, je Isaí je myajntk." ²³ Ax je David tse'e je chaan je kyooj je Jesús, juu' ve'e je Nte'yam pyaam jetse'e je israeejlit jáyuda duyaktso'okut, ve'em ax jo'n je kats duyaktaañ. ²⁴ Ax ka'anum tse'e je Jesús je jayu duvinkunajkxada vye'na, jetse'e je Yaknapejtpa Juan dutukka'amaajy jetse'e nujom je israeejlit jayu vyinmayumpijttinit, jetse'e dumasooktinit je ky'ooy joojntykinda, jetse'e ñapéttat. ²⁵ Ax ku tse'e je Yaknapejtpa Juan je y'oo'kun tyámini, van'it tse'e je jayu dunuujmidi: "Ka átsap xa je'e ve'e pan miitse'e mtijtip, miimpnum xa je'e ve'e pane'e dujaa'knumájp jets ka'a ve'e ats, ni je'ets atse'e nkavinmachju jets ats je'e ve'e je kya'ajk jaa'p nmukéjjat."

²⁶ Miitsta, nmu'israeejlit jáyuda, je Abraham je chaanda je kyoojta, pan pan jatye'e je Nte'yam dvinja'vidup dvintsa'kidup, miitse'e mtuknukejxjudup ya oy kats ya oy ayook, je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña vintso ve'e dujayejtinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²⁷ Kux je'e juu' ve'e tsuunidup jem Jerusalén maat je vyintsanda, ka'ats je'e ve'e dunujávada pan pan je'e ve'e je Jesús. Oyam tse'e vye'ema, ku ve'e duyakjay'oo'kjidi, kyutyoonda tse'e je ayook juu' ve'e jyatyaandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je ayook juu' ve'e je israeejlit jayu kyojtstup vimpoo'kxtkun xaaj jep chaptujkpta. ²⁸ Ku ve'e je jayu je tokin dukapaatjidi je Jesús jetse'e y'oo'kut, y'amótudu tse'e je Pilato jetse'e duyakjay'oo'kjut. ²⁹ Ax ku tse'e dukutyonkajxti je ayook juu' ve'e javyétani ve'ninup je Jesús kajx, van'it tse'e duyakvajntkti jem cruz kajxm jetse'e duyaknaxtajkidi. ³⁰ Ax je Nte'yamts je'e ve'e duyakjoojntypajknuva. ³¹ Je jayu juu' ve'e dumujatyoo'idu je Jesús ku ve'e jem Galilea choo'ndi jetse'e ñajkxti jem Jerusalén, je'e tse'e may xaaj íxjidinuva joojntyk, je'e tse'e je numay jayu dutuknuja'vidu jets joojntypajknuva je'e ve'e je Jesús.

³² Ax nay ve'empats aatse'e uxym av'a'niva je oy kats je oy ayook juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'ni je njujpit jáyuvamda. ³³ Kyutyoonts je'e ve'e uu'm maatta je ayook juu' ve'e tyukvinva'nidu, uu'mda, je'e je chaanda je kyoojta, je'e tse'e kyutyoon ku ve'e je Jesús duyakjoojntypajknuva. Ve'emts je'e ve'e ax jo'n javyep jep mumejtsk salmo kujxp: "Ats xa mitse'e xTee'ip, uxymats ats mitse'e ntoonkma'a." Jidú'umts je'e ve'e javyep. ³⁴ Ax je'e ku ve'e je Nte'yam duyakjoojntypajknuva je Jesús jetse'e ve'em je ñi'kx je kyopk ni je vin'ita kyama'atut, jidú'um tse'e vyaajñ: "Nkunoo'kxtap xa ats miitse'e, ve'em ax jo'n atse'e ntukvinva'ni je David." ³⁵ Paaty tse'e vyaampa jado'k je salmo: "Ka'a ve'e xyakjátut jetse'e je mVa'ajts Onuk je ñi'kx je kyopk mya'atut." Jidú'um tse'e vya'añ. ³⁶ Ax ka je David kajxaps ya'a ve'e yakkajts, kux oo'knu ve'e je David, ve'em ax jo'n je jyujpit jayu y'oo'ktinuva, jetse'e je ñi'kx je kyopk mya'tni, távani tse'e dumutún dumupuk vye'na je jyayu ax jo'n je Nte'yam dutsak. ³⁷ Ax ka'a tse'e ve'em je Jesús je ñi'kx je kyopk jyajty, ka'a tse'e mya'ty; je Nte'yame'e yakjoojntypajkjinuva. ³⁸ Nmu'israeejlit jáyuda, nujávada tse'e jets je Jesuuse'e je jayu dutokinmee'kxp. ³⁹ Je'e kajx tse'e nujom pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, yakmee'kxjidupty je'e ve'e je tyókinda; ax je Moisés je pyava'nun kajx, ni pana tse'e kyayaktokinmee'kx. ⁴⁰ Nay'íxadats miitse'e kux ku ve'e mtukkada'akjadat juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jyatyaandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Jidú'um tse'e dujatyaaandi juu' ve'e je Nte'yam kyojts:

41 Íxtats n'it, jáyuda juu' ve'e dukamaj'íxtup dukajaanch'íxtup ats je n'ayook, tuk'atúvada jets vintókida.

Kux juu' xa atse'e ntónup van'it ku ve'e mjoointykadat,

ka'ats miits je'e ve'e xjaanchjávadat óyame'e njayaktukmumaayduktat.

42 Ku ve'e je Pablo jets je jayu choo'ndi jep tsaptujkp, van'it tse'e ña'muxjidi je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jets ku ve'e jado'k je poo'kxtkun xaaj to'k aaj jyaa'ktukmukótsjadat je ayook juu' ve'e tyukka'amaay. 43 Ku ve'e ñavya'kxjidi je'eda pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep tsaptujkp, numay tse'e je jayu dupanajkxti je Pablo maat je Bernabé, ve'em je israeejlit jáyuda ve'em pan pan jatye'e ka je'epta juu' ve'e je Nte'yam duvinja'vidup duvintsa'kidup ax jo'n je israeejlit jáyuda. Van'it tse'e je Pablo maat je Bernabé kyojtsuxjidi, ve'eme'e ña'muxjidi jets to'k aaj to'k joot'e ñaajk'ítjadat je Nte'yam maat, ijt tse'e dupayo'oydat vintso ve'e je Nte'yam je jayu dutoojnada je maa'yun.

44 Ax ku tse'e je poo'kxtkun xaaj dupaatnuva, javee'n tse'e kyanay'amojkikajxjidi je kajpun, je Nte'yam je kyats je y'ayook tse'e y'amotunaxuvaandup. 45 Ku tse'e je israeejlit jayu du'ixti jets va'ajts numaye'e je jayu tyunnay'amojkijidi, ejkjudu jot'aajnjudu tse'e. Van'it tse'e dukojtsvintsoovdi je Pablo jetse'e duvinkojtspejtii. 46 Van'it tse'e je Pablo maat je Bernabé makk aaj makk joot kyojtsti, jetse'e vyaandi:

—Miiitsta, nmu'israeejlit jáyuda, tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook too'vajkp myakvaajnjadat. Ax je'e kajx tse'e kuxe'e xkakuvakta jetse'e mkanatyukvinmátsjada je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt, paatyts aatse'e uxym nmunujkp pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.

47 Kux ve'em aatse'e xtukpavaajñ je Maja Vintsán ku ve'e vyaajñ:

Ta xa ats miitse'e mpamda ax jo'n je kujajpa je kutá'kxpa,

jets miitse'e xvaajnjadat je jayu pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn

jets vintso ve'e dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt.

48 Ku ve'e du'amotunajxti pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, xoojntktu tse'e jetse'e vyaandi jets oye'e je Maja Vintsán je kyats je y'ayook; ज्याanchja'vidu tse'e je Jesús nujom pan pan jatye'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt. 49 Ax ve'em tse'e yakkojtsva'kxy je Maja Vintsán je kyats je y'ayook jem nujom pisidiai y'it jootm. 50 Je israeejlit jayu juu' ve'e dukakuvajktu juu' ve'e je Pablo maat je Bernabé kyojtstu, je'e tse'e dumaatnakyojtsjudu je ta'axtajkta juu' ve'e jem dunumájidup jetse'e je Nte'yam duvinjávada duvintsa'agada; nay ve'empa tse'e je yaa'tyajkta juu' ve'e dunukajpunkuvajkidup, je'e tse'e du'akojtsidu je jayu jetse'e dutso'oxpáktat je Pablo maat je Bernabé. Ax yakvojppítsumdu tse'e jem. 51 Van'it tse'e je Pablo maat je Bernabé je kya'ajkta duvinxijiti, jetse'e duyakkekti je naxvay jetse'e duyaknuke'xnatákada jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e je jayu tyoondup. Van'it tse'e ñajkxti jem icóniovit kyajpun kajxm. 52 Juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidu, xoojntktuts je'e ve'e jetse'e je Espíritu Santo myoojyjidi je makkín jets je vinma'yun jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

14

Ku je Pablo maat je Bernabé vye'nada jep Iconio

1 Jem tse'e Iconio je Pablo maat je Bernabé tyajkidi jep je israeejlit chaptujkpta. Jep tse'e kya'amaaydi. Ve'em tse'e numay dujaanchja'vidi

je Jesucristo, ve'em je israeejlit jáyuda ve'em pan pan jatye'e ka je'epta.
² Ax je israeejlit jáyuda juu' ve'e dukajaanchja'vidup je oy kats je oy ayook, je'e tse'e du'akojtsidu pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e dukoo'oyjavadat je jaanchja'vivatajk. ³ Jek jaty tse'e jem tyaandi je Pablo maat je Bernabé, mak̄k aaj mak̄k joot tse'e je jayu dutuk'ixti je Maja Vintsán je y'ayook. Je Maja Vintsán tse'e je mak̄kin moojyjudu jetse'e dutóndat je mújit nuja'vin jets je mújit atuva, ve'em tse'e je jayu dunujáavadat jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e kyojtstup; je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam tyoojnjp je jayu, je'e tse'e y'ava'nidup. ⁴ Ax ka'a tse'e je kukajpunda kijpx je vinma'yun dujayejpti: jem tse'e pane'e dumaatnapyajkjjudup je israeejlit jayu juu' ve'e dukajaanchja'vidup je oy kats je oy ayook, nay jempa tse'e pane'e dumaatnapyajkjjuduvap je Pablo maat je Bernabé. ⁵ Van'it tse'e pan pan jatye'e israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je'e tse'e du'ukkojtsmojktu maat je yakkutojkpada jetse'e kudujomtoondi kudutitoondi jetse'e kuduka'ts'oo'kti. ⁶ Ax ku tse'e dunuja'vidi je Pablo maat je Bernabé, keektu tse'e jetse'e ñajkxti jem Listra jets jem Derbe, mejtsk je kajpun juu' ve'e jem licaóniait y'it jootm, jetse'e ñajkxtuva jem kajpun kajxmda juu' ve'e myutámip. ⁷ Jem tse'e je oy kats je oy ayook du'ava'niduva.

Ku je Pablo yaktsaka'ch jep Listra

⁸ Jem tse'e liistrait kyajpun kajxm vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e ka'o'yixjup jetse'e je tyek dutukyo'oyut, tsuunip tse'e tyun'it, kux ve'emam je'e ve'e kye'x, ni vin'ítam je'e ve'e kyayo'oy. ⁹ Ax y'amotunajxypts je'e ve'e vye'na juu' ve'e je Pablo kyajtsp. Van'it tse'e je Pablo je yaa'tyajk du'ix jetse'e dunuja'vi jets o'yixjup je'e ve'e jetse'e je jyaanchja'vin kajx jyotkada'akut.

¹⁰ Van'it tse'e mak̄k jidu'um ña'muxji:

—Tukténini je mtek.

Van'it tse'e je yaa'tyajk jatyi tyeni jetse'e yo'pyajkni. ¹¹ Ku ve'e je numay jayu du'ixti juu' ve'e je Pablo tyoon, van'it tse'e je licaóniait aaj mak̄k dukojtsi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—jNte'yamda xa ya'a ve'eda juu' uu'me'e tuxnukadaakumda jayu jo'n!
 —jidu'um tse'e vyaandi.

¹² Vyinja'vidu vyintsa'kidu tse'e je jáyuda may juu' ve'e ka je Nte'yamap. Mejtsk juu' ve'e vyinja'vidu vyintsa'kidu, Júpiter jets Mercuriots je'e ve'e dutijta. Kux je Pablo ve'e nujoj kjojtsp, je'e kajx tse'e je jayu dutijta Mercurio. Ax je Bernabé, je'e tse'e tyijtip Júpiter. ¹³ Van'it tse'e je tee' juu' ve'e toomp joma ve'e je Júpiter yakvinjava yakvintsa'aga, joma ve'e je tsaptajk juu' ve'e taamp jeja kajpun pa'ayi, je'e tse'e noomp ojts du'ixta je puj jets je tsapkaaj, je'e ve'e tyukvintsa'agavaandup jeja je numay jayu vyinkujk. ¹⁴ Ku ve'e je Pablo maat je Bernabé je kats dumótudi jets je'e ve'e yaktukvintsa'agavaandup, van'it tse'e je vyit natyuknukaa'tsvaatsjidi jetse'e duyaknuk'e'xnatákada jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e je jayu tyonuvaandup, je'e tse'e noomp tyajkidi jeja numay jayu akujk, mak̄k tse'e vyaandi:

¹⁵ —¿Tyajxse'e ve'em mjátukada? Jáyuva xa aatse'e, ya'aam xa aatse'e nnumiimp jets aats miitse'e nnaajmadat jetse'e xmasooktinit ya'a juu' ve'e ni vinxupa katoomp, van'it tse'e xpanajkxtinit je joojntyk Nte'yam, juu' ve'e dupaam ya tsajmit it, ya naxviijnit it, je maaxy naaj, jets nujom juu' jatye'e ijtp. ¹⁶ Yakjajtuxjuts je'e ve'e jetse'e je jáyuda juu' ve'e joojntykidu juppani jets juu' ve'e joojntykidup uxym paat, je'e tse'e dutóndap pan juu' ve'e chojktup; ¹⁷ jyave'ema tse'e, xa'ma kajx tse'e je Nte'yam ñaajknuk'e'xnatákaja jetse'e ve'em yak'íxat, je'e ve'e ku ve'e je y'oy je'e dutún. Je'e xa ve'e xkejxjimdup je

tooj jetse'e je naax dukunuu'kx jetse'e tya'ma ku ve'e je ta'ma aats dupaa'ty, xmo'yumdupst je'e ve'e juu' ve'e nka'yumdup nja'kxumdup jets juu' jatye'e tsokjup jetse'e ntukxoontkumdat —jidu'um tse'e je jayu dunuujmidi.

¹⁸ Oyam tse'e je Pablo maat je Bernabé ve'em vyaandi, tso'ox tse'e y'ijt jetse'e dunaxkótstat je jayu jetse'e dukayak'oo'ktat je tsapkaaj jetse'e dutukvintsa'agadat.

¹⁹ Van'it tse'e jye'ydi je israeejlit jáyuda juu' ve'e tsoo'ndu jem Antioquía jets jem Iconio, je'e tse'e du'uk'akojsidu je numay jayu jetse'e je Pablo kuduyak'oo'kti tsaka'achji. Ax kya'tstu tse'e. Ku ve'e dunasja'vidi jets távani ve'e duyak'oo'kta, van'it tse'e duvaa'mpítsumdi jem kajpun pa'am. ²⁰ Ax ku tse'e je jaanchja'vivatajk ñaa'va'kvittjidi, van'it tse'e je Pablo pyojtuk jetse'e kyajpuntajkinuva. Je ku'óxit tse'e je Bernabé dumaatssa'a'n jetse'e ñajkxti jem deerbeit kyajpun kajxm.

²¹ Ku ve'e je jayu duvaajnidi je oy kats je oy ayook jem Derbe, van'it tse'e numay dujaanchja'vidi je Jesús. Van'it tse'e je Pablo maat je Bernabé vyimpjittinuva jem Listra, jem Iconio, jets jem Antioquía. ²² Jem tse'e dukojtsmákkidi je jaanchja'vivatajk, ve'em tse'e dunuujmidi jets mák aaj mák joote'e je Jesucristo dujaanchjávadat, ve'eme'e vyaandi jets ooye'e je jayu tyuntsaachpaa'ttat pan tajkidupe'e jem je Nte'yam y'am kya'm. ²³ Ku tse'e dupaamdi pan pan jatye'e dunvinténadap je jaanchja'vivatajk kakto'k viijn joma ve'e ñay'amókajada, van'it tse'e chapkojtsi jetse'e y'ayoojidi, jetse'e jem je Maja Vintsán y'am kya'm dupaamdi je ñuvinténivatajkta.

Ku je Pablo maat je Bernabé vyimpjittinuva jep Antioquía juu' ve'e

jep siiriat y'it jaatp

²⁴ Van'it tse'e dutuknajxti jem pisídiait y'it jootm jetse'e jye'ydi jem panfiliat y'it jootm. ²⁵ Ku ve'e dutukka'amaaydi je oy kats je oy ayook jem peergeit kyajpun kajxm, van'it tse'e ñajkxti jem Atalia. ²⁶ Jem tse'e je barco dupajkti jetse'e ñajkxti jem Antioquía, je kajpun joma ve'e je jaanchja'vivatajk pyaajmjidi jem je Nte'yam y'am kya'm je toonk kajx juu' ve'e tyoondu. ²⁷ Ku ve'e jem jye'ydi, van'it tse'e duyaknay'amojkijidi je jaanchja'vivatajk jetse'e dutukmumaajntykti nujom juu' jatye'e tyoondu je Nte'yam je kyutojkun kajx, vintso ve'e je Maja Vintsán je maa'yun tyo'nuxjidi pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e dujaanchjávadat je Jesucristo. ²⁸ Jek jaty tse'e je Pablo maat je Bernabé jem dumaattaandi je jaanchja'vivatajk.

15

Ku je jaanchja'vivatajk ñay'amojkijidi jep Jerusalén

¹ Van'it tse'e jye'ydi jem Antioquía je yaa'tyajkta juu' ve'e jem Judea tsoo'ndu jetse'e dutuk'ix'ukvaandi je jaanchja'vivatajkta. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Pan ka'a xa miitse'e myakpaajmjada je ixta'nun jetse'e xni'kxmadat xkojmadat ax jo'n je Moisés dupavaajñ, ka'a tse'e m'o'yixjadat jetse'e xjayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

² Ax je Pablo maat je Bernabé, je'e tse'e vaandu jets ka'a je'e ve'e ve'em dupaa'ty du'akeega. Je'e kajx tse'e mák dumaatnakyojtsvintsoojjidi. Ka'a tse'e dukojts'o'yidi. Van'it tse'e yakpaamdi je Pablo maat je Bernabé maat je utsta je ajchta juu' ve'e vyinkoondu, jetse'e ñajkxtat jem Jerusalén jetse'e jem dukojts'óyadat, je'e ve'e najkx dutukmaatkojtsmókta je kukátsivatajk maat

je'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk juu' ve'e jemda.
³Je'eda ve'e pakejxjudu je jaanchja'vivatajk pan pan jatye'e nay'amojkjidup jem Antioquia.

Ku ve'e ñajkxti, najxtu tse'e jem feniciait jets samaariait y'it jootmda. Jem tse'e dutukmumaaajntykti vintso ve'e je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap, je'e tse'e dumasooktu je kyo'oy joojntykinda jetse'e uxvam dujaanchjávada je Jesucristo. Nujom tse'e je ustta je ajchta maat je ustta je tsa'ada pan pan jatye'e du'amotunajxtu, tyukxoojntktuts je'e ve'e.

⁴ Ku ve'e je Pablo maat je Bernabé jye'ydi jem Jerusalén, oy tse'e kyuvajkjidi pan pan jatye'e jem nay'amojkjidup, je'e maat tse'e vye'niva je kukátsivatajk jets je'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk. Van'it tse'e dutukmumaaajntykti nujom juu' ve'e je Nte'yam tyoon je'e maat.
⁵ Van'it tse'e tyénidi je fariséoda juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesucristo, jetse'e vyaandi:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e je ixta'nun yakpaajmjadat je jaanchja'viva pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, jetse'e duni'kxmadat dukojmadat, jetse'e yaktukpava'andat jetse'e dukutyóndat je Moisés je pyava'nun.

⁶ Van'it tse'e ñay'amojkijidi je kukátsivatajk maat pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jetse'e dukojtsmóktat, dupayo'oydat.

⁷ Jékani tse'e dukotsta vye'na, van'it tse'e je Pedro tyeni, jetse'e vyaajñ:

—Utsta ajchta, mnuja'vidup xa miitse'e jets jémani atse'e je Nte'yam xvinkán jets atse'e nvaajnjadat ya oy kats ya oy ayook je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e dujaanchjávadat je Jesucristo. ⁸ Je Nte'yam, juu' ve'e du'ixp dunuja'vip je jayu je jyoot je jya'vin, je'e tse'e divinkoomba juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap, yaknuke'xnatajki tse'e ku ve'e dupaajmji jem jya'vin kajxmnda je Espíritu Santo, ve'em ax jo'n je'e ve'e dupuujm yam uu'm nja'vin kajxmamda je Espíritu Santo. ⁹ Tsojkjuduvap xa je'e ve'e je Nte'yam, ve'em ax jo'n je Nte'yam uu'm xtsojkumda jo'n. Je'e tse'e je jya'vinda yakvaatsuxjudu kux jyaanchja'vidup je'e ve'e je Jesucristo, ve'em ax jo'n uu'm ya nja'vinamda duyakvaach ku ve'e je Jesucristo njaanchja'vi'ukva'numdi. ¹⁰ ¿Ax tyajx tse'e x'ixuva'anda joma vaate'e je Nte'yam juu' dukuvuk, jetse'e je jaanchja'vivatajk xtuknujokuva'anda juu' ve'e ni uu'ma xka'o'yixumjudup jetse'e nkuty'numdat jetse'e ni je nujpít jáyuvamda kya'o'yixjidi jetse'e kudukutyoondi? ¹¹ Je'e tse'e njaanchja'vimdup jets je Maja Vintsán Jesucristo je myaa'yun kajxe'e njayejpumda je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jets nay je'e je myaa'yun kajxe'e dujayejptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.

¹² Ku ve'e je Pedro ve'em vyaajñ, van'it tse'e y'amot'kajxti jetse'e du'amotunajxti ku ve'e je Bernabé maat je Pablo tyukmumaaajntykjidi je mújít nuja'vin jets je mújít atuva juu' ve'e je Nte'yam tyoon je'e maatta ku ve'e y'otsta jem je jayu y'it jootmda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.

¹³ Ku ve'e kyojtskajxti, van'it tse'e je Santiago vyaajñ:

—Utsta ajchta, amotunaxta ats. ¹⁴ Ta xa ve'e je Simón Pedro xtukmumaaajntykumda vintso ve'e je Nte'yam je y'ayook yakvaajnji'ukvaandi pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je Nte'yamts je'e ve'e divinkoonduva jetse'e y'ijttuvat je'e je jyayu. ¹⁵ Navyaatjup ya'a ve'e ax jo'n dujatyaaandi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Jidu'um tse'e dujatyaaandi:

¹⁶ Ku xa ve'e tyónjút je ayook juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp,

van'itts atse'e nmiinnuvat.

Ve'em ax jo'n je jayu duyakpojtuknuva to'k je tajk juu' ve'e kitu, ve'emts atse'e mpámút jets atse'e je jayu xvínjávadat xvintsá'agadat ax jo'n dutoondi ku ve'e jyoojntyki je yakkutojkpa David.

¹⁷ Je'e kajxts atse'e ve'em ntónut

jets atse'e je jayu xjaanchjávadat juu' ve'e ka je israeejlitap, ve'emts atse'e anañujoma xjaanchjávadat juu' atse'e nvinkoón.

¹⁸ Jidu'um tse'e je Maja Vintsán vyaajñ, juu' ve'e dukutyoomp ti ve'e kyajtsp. Jujpanam tse'e je jayu yaktuknuja'vi'ukvaajñ.

¹⁹ Van'it tse'e je Santiago jyaa'kvaajñ:

—Je'e kajxts atse'e nva'añ jets ka'a ve'e nyaktso'oxjajtumdat pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap juu' ve'e dumasooqkup je kyo'oy joojntykinda jetse'e dupanajkxta je Nte'yam. ²⁰ Je'ejyji ve'e chajkp jetse'e nnuja'yimdat jets ka'a ve'e duja'kxtat je tsu'uts juu' ve'e yaktukvintsá'kip juu' ve'e ka je Nte'yamap, ka'a ve'e je kats dutukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyajejptup, ka'a ve'e duja'kxtat je tánuk tsu'uts juu' ve'e yuktsum'oo'kp, jets ka'a ve'e duja'kxtat je nuu'pun. ²¹ Kux jémani ve'e yéjada kakkajpun pan pan jatye'e du'ava'nidup je Moisés je jyatyán, je'e ve'e ku ve'e je nak yaktukvinkótsada jep tsaptujkp vimpoo'kxtkun xaaj.

²² Van'it tse'e je kukatsivatajk jets pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk maat nujom pan pan jatye'e nay'amojkijidup, je'e tse'e dvinokoóndu aje'ejyjida jetse'e dukejxti jem Antioquia, jetse'e dumaadadat je Pablo maat je Bernabé. Vynkoóndu ve'e je Judas juu' ve'e duxaajivap Barsabás, jets je Silas, ñumájidup je'e ve'e je jaanchja'vivatajk maatta. ²³ Je'e tse'e tyukmukejxidu je nak juu' ve'e jidu'um vaamp: "Aats, je Nte'yam je kyukatsivada jets pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk, maat je utsta je ajhta, máyam aatse'e je Dios ntuknukex je utsta je ajhta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap jem Antioquia jets jem siiriat jets cilícait y'it jootmda. ²⁴ Nmotu aatse'e je kats jets najkxtu ve'e jem je jayu juu' ve'e yaja tsoo'ndu. Akujaaxkup je'e ve'e ñajkxti, ka'ats aats je'e ve'e nvintsonuujmidi. Je'e tse'e mvinma'yunmoojyjudup je'e kajx juu' ve'e kyojtstup jetse'e mkojtsjotmootskajada ku ve'e vya'anda jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e myakpaajmjadat je ixta'nun jetse'e xni'kxmadat xkojmadat jetse'e je Moisés je pyava'nun xkutyóndat. ²⁵ Je'e kajx tse'e kux aatse'e tunkojtsmúk, oys aatse'e njava jets a'aatsji ve'e tunvinkán jetse'e najkx mku'ixjada. Je'e tse'e dumaadadat je Bernabé jets je Pablo, je utsta je ajhta juu' ve'e ooy ntuntsojkomdup ²⁶ jetse'e ñapaajmjidi jem kutsa'aga jootm je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx. ²⁷ Ax ntuknukexjxup tse'e je Judas maat je Silas, je'eda ve'e aviinn ah'am mva'nuxjadap jetse'e mtukvinjávadat. ²⁸ Y'oyja'vi xa ve'e je Espíritu Santo jets ve'empa aats, jets ka'a aatse'e ntuknujókut je cho'ox je'e, ya'ajyji ve'e chajkp jetse'e yaktónt: ²⁹ Ka'a tse'e xja'lxxtat juu' ve'e yaktukvintsá'kip juu' ve'e ka je Nte'yamap, ka'a tse'e xja'lxxtat je nuu'pun, ka'a tse'e xja'lxxtat je tánuk tsu'uts juu' ve'e yuktsum'oo'kp, jets ka'a tse'e je kats xtukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap mjajejptup. Pan ka'a tse'e xtonda ya kyo'oy je'e, oys je'e ve'e juu' ve'e mtoondup. Dios maate'e mtaandini."

³⁰ Ku ve'e yakpakejxti, van'it tse'e ñajkxti jem Antioquia. Jem tse'e duyaknay'amojkijidi je jaanchja'vivatajk jetse'e je nak dutukkatajkidi. ³¹ Ku ve'e je nak dutukvinkojtsidi je utsta je ajhta maat je utsta je tsa'ada, ooyts je'e ve'e tyunxoojntkti jetse'e jyo'tamájidi. ³² Kyojtsnajxup tse'e je Nte'yam

je y'ayook je Judas maat je Silas, je'e tse'e dukojtsjidup je jaanchja'vivatajtkta may viijn jetse'e dukojtsmákkidi.

³³ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je utsta je ajchta yakmasooktini jetse'e vyimpijttinit jem Jerusalén, ve'em tse'e dunuujmidi jets máyame'e je Dios dumo'odat je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e jemda. ³⁴ Ax je Silas, jem Antioquíaji tse'e tyaajñ maat je Pablo jets je Bernabé. ³⁵ Jem tse'e je jayu dutuk'ixti dutukka'amaaydi je Maja Vintsán je kyats je y'ayook, ñumay tse'e juu' ve'e ve'em tukputajkijidu, je oy kats je oy ayook dutuk'ixtuva.

Ku je Pablo mumejtsk nax ñujkx ka'amaayva

³⁶ Jaa'knajx tse'e je it. Van'it tse'e je Pablo dunuujmi je Bernabé:

—Ja'mus duku'ixumnuva je jaanchja'vivatajtkta nujom je kajpun joma ve'e n'ava'nim je Maja Vintsán je kyats je y'ayook jetse'e n'ixumut pan vintso ve'e jemda.

³⁷ Chojkts je'e ve'e je Bernabé jetse'e dumaadat je Juan juu' ve'e duxaajivav Marcos; ³⁸ ax ka'a tse'e je Pablo du'oyjava jetse'e dumaadadat kux masokjidinu ve'e jem Panfilia jets ka'a ve'e y'ukputajkijidini. ³⁹ Ka'a tse'e dukojts'o'yidi, je'e kajx tse'e kakje'e je tyoo' dupajkti. Je Bernabé, myaatnajkxts je'e ve'e je Juan Marcos jetse'e jem barco jootm ñajkxti jem Chipre; ⁴⁰ je Pablo, je Silasts je'e ve'e vyooov. Ku ve'e je utsta je ajchta dumunoo'kxtkti je Maja Vintsán jetse'e duyak'itut je myaa'yun maat, van'it tse'e je Pablo maat je Silas choo'ndi, ⁴¹ jeme'e ñajkxti siiriat jets ciliciait y'it jootmda. Jem tse'e je Pablo je jaanchja'vivatajtk dukojtsmákki.

16

Ku je Timoteo dumujatyoo'i je Pablo maat je Silas

¹ Ku ve'e je Pablo maat je Silas jye'ydi jem deerbeit jets liistrait kyajpun kajxmda, jem tse'e dumaatnavyaatjidi to'k je jaanchja'viva juu' ve'e duxaaj Timoteo, israeejlit jáyuts je'e ve'e tyaakip, je'e tse'e dujaanchja'viva je Jesucristo. Ax ka je israeejlit jáyuvaps je'e ve'e tyee'ip. ² eñukojtsjidupts je'e ve'e je Timoteo je utsta je ajchta juu' ve'e tsuunidup jem Listra jets jem Iconio. ³ Chojke'e je Pablo jetse'e je Timoteo myujatyoo'ajat. Van'it tse'e je ixta'nun dupaajmji jetse'e duni'kxmat dukojmat ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ. Je'e kajx tse'e ve'em dutuujn jetse'e kyako'oyjavajadat je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem tsuunidup, kux ñuja'vidinup je'e ve'e anañujoma jets ka je israeejlit jáyuvav je'e ve'e tyee'ip. ⁴ Ax nujom tse'e je it joma ve'e ñajkxti, vyaajnjidu tse'e je jaanchja'vivatajtkta je'e juu' ve'e ñupaajmtkidu je kukátsivada maat je'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajtk juu' ve'e jem Jerusalén. ⁵ Ve'em tse'e dukojtsmákkidi pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo; jóvum xaaj tse'e ñuma'yi'ata'atsta.

Ku je Pablo yak'ixji to'k je macedóniait yaa'tyajk

⁶ Ka'a tse'e je Espíritu Santo yakjajtuxjidi jetse'e je oy kats je oy ayook du'avánadat jem ásiat y'it jootm, je'e kajx tse'e dutuknajxti jem frigiait jets galáciait y'it jootmda, ⁷ ve'em tse'e jye'ydi jem to'k ado'om mísiat y'it jootm. Jem tse'e yakava'anda bitíniait y'it jootm. Ax ka'a tse'e yakjajtuxjuduva je Espíritu Santo, juu' ve'e iitp jem je Jesús jya'vin kajxm. ⁸ Van'it tse'e jem mísiat chova am ñajxti jetse'e jye'ydi jem trooasit kyajpun kajxm. ⁹ Jem tse'e je Pablo koo'ts yak'ixji to'k je macedóniait yaa'tyajk tyena, jetse'e myunoo'kxtkji: “Mínú to'k aaj yaja macedóniait y'it jaat jets aatse'e xputákat.”

¹⁰ Tun koojyji tse'e je Pablo je'e yak'ixji, van'itts aatse'e n'apaajmtki jets aatse'e jem Macedonia nnajkxut, nnuja'vinup aatse'e jets je Nte'yam aatse'e xkejxp jets aatse'e jem nvaajnjadat je oy kats je oy ayook.

Ku je Pablo maat je Silas vye'nada jep Filipos

¹¹ Jemts aatse'e Troas je barco mpujk jets aatse'e tuvji nnujkk jem Samotracia. Je ku'oxitts aatse'e nje'y jem Neápolis. ¹² Jemts aatse'e ntsaa'n jets aatse'e jem Filipos nmujkk, to'k je kajpun juu' ve'e dunumájip jem macedóniait y'it jootm. Je rómaait yakkutojkpa juu' ve'e je maja kutojkun duka'mip, je'e tse'e duyakajtji je filíposit jáyuda jetse'e dutóndat juu' ve'e je jayu tyoondup jem rómaait cyiudaaj kajxm. Jemts aatse'e Filipos je it nyaknajxy.

¹³ Ku ve'e je poo'kxtkun xaaj dupaaty, van'itts aatse'e nkajpumpítsum jeja maja napa'ayi, jeja joma aatse'e nnasja'vi jetse'e je jayu chapkats. Van'itts aatse'e n'ajtk jets aatse'e nvaajnjudi je oy kats je oy ayook je ta'axtajkta juu' ve'e jeja nay'amojkijidup. ¹⁴ Nuto'k je ta'axtajkta, vyinja'vip vyints'a'kipts je'e ve'e je Nte'yam, Lidia ve'e xyaaj, tiatirait jayu je'e ve'e, je ooyit tso'ojmk vit je'e ve'e tyaa'kp. Ku ve'e je Lidia du'amotunajxy juu' ve'e je Pablo kyajtsp, van'it tse'e je Maja Vintsán yak'avaatsuxji je jya'vin jetse'e dukuvákut je Pablo je y'ayook. ¹⁵ Ku ve'e ñapejt maat nujom je jayu juu' ve'e jep jyuump tuyjkk, van'itts aatse'e xmunoo'kxtk jidu'um:

—Pan ve'em xa ve'e xpayo'oyda jets njaanchja'vip atse'e je Maja Vintsán, tándats jem ats ntak'am.

Ax je'e kajx tse'e kux aatse'e xmunoo'kxtk, paatyts aatse'e nnujkk.

¹⁶ To'k nax ku aatse'e nnujkk joma ve'e je jayu chapkats, van'itts aatse'e nmaatnavyaatji to'k je kiixuta'ax juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap juu' ve'e je jayu duyakmaayp; ooy je'e ve'e tyunnumeempákjada je vyintsanda ku ve'e myay. ¹⁷ Je kiixuta'axts aatse'e xpa'ux'ooki jetse'e makk vyaajñ:

—Ya yaa'tyajkta, je Nte'yam ya'a ve'e myutoondup myupajktup, ya'a tse'e je jayu dũaajnjudup vintso ve'e dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁸ Ve'em tse'e jyátuka y'ijit may xaaj. Ku ve'e je Pablo ñuu'kx kuxe'e ve'em vane'em yakkats, van'it tse'e vyimpijt jetse'e dunuujmi je ko'oyjáyuvap juu' ve'e jem je kiixuta'ax jya'vin kajxm. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Je Jesucristo kajx xa ats mitse'e ntukpava'añ jetse'e mpítsumnit jem ya'a jya'vin kajxm.

Tun jatyi tse'e pyítsumni je ko'oyjáyuvap.

¹⁹ Ku ve'e je kiixuta'ax je vyintsán du'ixti jets ka'a ve'e y'uk'o'yini jetse'e dunumeempáktat, van'it tse'e je Pablo maat je Silas dumajstti jetse'e duyaknajkxti jem kumoon. ²⁰ Ku ve'e jye'ydi jem, van'it tse'e jeja je tokin payo'yva vyinkujkta dupaamdi jetse'e vyaandi:

—Ya israeejlit jáyuda xa ve'e duyakyoojmuktup duyak'ajxuktup je njáyuvamda, ²¹ je'e ve'e tyuk'íxtup je costumbre juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij jetse'e nkuvajkumdat ukpu nkutyo'numdat, kux rómaait jayu uu'me'eda.

²² Ku ve'e je numay jayu ñupojtukjidi, van'it tse'e je tokin payo'yva dupavaandi jetse'e yaknujéndat jetse'e yavóptat je kup maat. ²³ Távani tse'e ooy tyunyakovpta vye'na, van'it tse'e duyakjapyoxuntakpaajmjudi jetse'e dupavaandi je poxuntak'ix'ijtpa jetse'e oy du'ix'ittat. ²⁴ Ku ve'e ve'em yaknuujmi, jep tse'e duyaktajkidi joma ve'e dunukaaka jep poxuntujkk

jetse'e je tyekta dupaamdi jep pu'u tukpaajva'ach akujkp, vimpenmúk tse'e je tyek tyaandi.

²⁵ Ax tso'm jo'n tse'e vye'na ku ve'e je Pablo maát je Silas chapkojtsti jetse'e y'aavdi, myótudu tse'e je myupoxuntakjáyuda, ²⁶ van'it tse'e to'mayji ojts mákk tyun'ojxa, xyijte'e je poxuntakne'ev jep naaxyp paat. Van'it tse'e nujom je poxuntak'aka'a y'avaach jetse'e myukejikujx nujom je poxuntakjayu je kyadénada. ²⁷ Ku ve'e jyotvij je poxuntak'ix'ijtpa, jetse'e du'ix jets távani ve'e je poxuntak'aka'a y'avatskux, van'it tse'e du'ukyakpítsum je chojx jetse'e kuñaajk'oo'kji, ve'eme'e vyinmay jets távani ve'e je poxuntakjayu kyekkajxtini. ²⁸ Ax van'it tse'e je Pablo mákk myukojsji:

—Kadi mnavyintsotunju, uxyap xa aatse'e nujom.

²⁹ Van'it tse'e je poxuntak'ix'ijtpa je ta'lxpa du'amotu je tyoompa jetse'e kyakno'mi. Ooy tse'e tyuntsa'ki jetse'e tyunmipp. Van'it tse'e je Pablo maát je Silas dUVinkoxkteni jetse'e je vyijj je y'aaj je naax dutukpaaty je vintsa'kin maát. ³⁰ Van'it tse'e duyakpítsumdi jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Tise'e tsokjup jets atse'e ntónut jets atse'e nts'o'okut?

³¹ Van'itts je'e ve'e y'atsoovdi:

—Jaanchjáva je Maja Vintsán Jesucristo, ve'em tse'e xjayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax pan jyaanchja'viduvap tse'e je jayu juu' ve'e jep mjuump mtujkp, jyajejptuvaps je'e ve'e je joojntykimpa juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

³² Van'it tse'e je Pablo maát je Silas dujaa'ktukmukojtsti je Maja Vintsán je kyats je y'ayook, je'e maát je jayu juu' ve'e jep jyuump tyujkp. ³³ Van'it tse'e je poxuntak'ix'ijtpa je Pablo maát je Silas je xya'ajka dupuj. Van'itts je'e ve'e ñapejt maát nujom je jayu juu' ve'e jep jyuump tyujkp. ³⁴ Van'it tse'e jem tyak'am duvoovdi kaayva; ooy tse'e je jyayu dutunmaátukxoojntk kuxe'e je Nte'yam dujaanchja'vidi.

³⁵ Je kujápit tse'e je tokin payo'yva dukejxti je kutoonkajkta jetse'e dunaajmadat je poxuntak'ix'ijtpa jetse'e dumaso'oktat je jayu. ³⁶ Van'it tse'e je poxuntak'ix'ijtpa dunujjmi je Pablo:

—Tā xa atse'e xtukpava'anda je tokin payo'yvada jets ats miitse'e nmaso'oktini. Nvaatts miitse'e mnajkxtini to'k aaj to'k joot.

³⁷ Van'it tse'e je Pablo dunujjmi je kutoonka:

—Oyam aatse'e római jayu jets aatse'e nkayaktokimpayo'oy, jéjats aatse'e je numay jayu vyinkujk tunyakvap; ¿ax ayu'utsjits aatse'e xmaso'okuva'anda? ¡Ka'a xa je'e ve'e dupaa'ty du'akeega! Va'ane'e viinn dumetsta jets aatse'e xyakpítsumdat.

³⁸ Tyukmumaajntyktuts ya'a ve'e je kutoonka je tokin payo'yvada. Van'it tse'e ooy tyuntsa'kidi ku ve'e je kats dumótudi jets római jayu je'e ve'eda, ³⁹ paaty tse'e ojts je mee'kxun du'amótuda je Pablo maát je Silas, jetse'e jep poxuntajkp duyakpítsumdini, jetse'e dumunoo'kxtkti jetse'e je kajpun dutukvaatstini. ⁴⁰ Ku tse'e jep poxuntajkp pyítsumdini, van'it tse'e ñajkxti jem je Lidia tyak'am. Ku ve'e duku'ixti je utsta je ajchta maát je utsta je tsa'ada jetse'e dukojtsjidi jets makke'e ñaajk'ijjidini to'k muk je Cristo maát, van'it tse'e cho'ndini.

¹ Ku ve'e je Pablo maat je Silas choo'ndi jem Filipos, van'it tse'e ñajxti jem anfipolisit jets apoloníait kyajpun kajxmda, jetse'e jye'ydi jem tesalónicait kyajpun kajxm. Jem tse'e y'ijit to'k je tsaptajk juu' ve'e je israeejlit jayu jye'eda. ² Van'it tse'e je Pablo ñujkx jep tsaptujkp, ve'em ax jo'n dutún ku ve'e jyajuu'kajpunkujxa jye'ya. Toojk náxani tse'e je Pablo duyaknajxy je Kunuu'lx Jatyán kajx, ³ je'e tse'e je jayu dutukvinja'vidup, va'ajts tse'e dutuk'ixta jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e chaachpaa'tut je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, ax ku tse'e aa'kani vye'nat, van'it tse'e jyoojvtykpaiknuvat. Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Je Jesús, juu' ats miitse'e ntuknuja'vidup, je'ejjyams je'e ve'e je Cristo.

⁴ Jeme'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e dukuvajktu je Pablo maat je Silas je y'ayookta jetse'e je Cristo dujaanchja'vidi, jyaanchja'viduva tse'e numay je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap jetse'e je Nte'yam duvinjávada duvintsa'agada, nay ve'empa ve'e numay je ta'axtajk juu' ve'e dunumájidup jem kajpun kajxm. ⁵ Ax jémdava tse'e je israeejlit jayu juu' ve'e dukakuvajktu je'e je y'ayookta jetse'e dumujotma'tti je Pablo maat je Silas maat je jayu juu' ve'e amotunajjudup. Je'e tse'e duvomojktu je ko'oy jáyuda juu' ve'e nooxvittup jetse'e je jayu duyakyoojmukti duyak'ajxukti. Jem je Jasón tyak'am tse'e du'ixtidi je Pablo maat je Silas, yakpitsumuvaandup je'e ve'e jetse'e dupámdat jem je yakkutojka kya'm jeja je numay jayu vyinkujk.

⁶ Ax ku tse'e dukapaatti, van'it tse'e duvaa'njátsundi je Jasón jets je viiink jaanchja'vivada jeja je yakkutojka vyinkujkta. Van'it tse'e dunuxa'aidi jidu'um:

—Je jayu juu' ve'e ya naxviiinjit it dutukvittkajxtup jetse'e je jayu duyakinmama'atta, ta tse'e yaja myejststuva. ⁷ Je'e tse'e vaandup jets jéjake'e jado'k je yakkutojka, Jesusuk je'e ve'e xyaaj. Ax ve'em tse'e dukakuvajktu je rómaik yakkutojka je pyava'nun. Ya Jasón tse'e tuyakmatánjada.

⁸ Ku ve'e du'amotunajxti, ooy tse'e dutunvinmaaydi je numay jáyuda jets pan pan jatye'e je kajpun duyakkutojkjidup. ⁹ Van'it tse'e dunuujmidi je Jasón jets je myujatyoo'da jetse'e je meen dupámdat. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Ku ve'e je jayu ñajkxtinit juu' ve'e je'ydu, van'itts aats miitse'e je meen moyumpijtnit.

Ax ku tse'e je meen dupaamdi, van'it tse'e yakmasooktini.

Ku je Pablo maat je Silas vye'nada jep Berea

¹⁰ Van'it tse'e je jaanchja'vivatajk jatyji dupakejxti koo'ts je Pablo maat je Silas jem Berea. Ku ve'e jem kajpun kajxm jye'ydi, van'it tse'e ñajkxti jep je israeejlit jayu chaptujkp. ¹¹ Nuyojk oy jáyuts je'e ve'eda je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem tsuunidup jets ni ka'a ve'e juu' ve'e jem Tesalónica tsuunidup, kux to'k joote'e dukuvajkti je oy kats je oy ayook jetse'e jóvum du'ixtada jep Kunuu'lx Jatyán kujxp pan pyaatyp y'akeeguipe'e juu' ve'e yaktukmukojtstup. ¹² Ax ve'em tse'e numay je israeejlit jayu dujaanchja'vidi je Jesusucristo, jyaanchja'viduva tse'e je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap, ve'em tse'e je ta'axtajk juu' ve'e dunumájidup, nay ve'empa tse'e je yaa'tyajkta. ¹³ Ax ku tse'e dunuja'vidi je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem Tesalónica tsuunidup jets jeme'e beréait kyajpun kajxm je Pablo dutukka'amáy je Nte'yam je kyats je y'ayook, van'it tse'e jem dununajkxti jetse'e je Pablo dutso'oxpajkti. ¹⁴ Ku ve'e ve'em jyajty, jatyji tse'e je jaanchja'vivada je Pablo dukejxti jeja maaxy napa'ayi namvaate'e je Silas maat je Timoteo tyaaandi jem Berea. ¹⁵ Pan

pan jaty tse'e dumujatyoo'idu je Pablo, jem tse'e aténasit kyajpun kajxm duyaknajkxti. Van'it tse'e je Pablo ña'muxjidi jets jatyji ve'e je Silas maat je Timoteo ñunajkxjadat jem Atenas.

Ku je Pablo vye'na jep Atenas

¹⁶ Namvaate'e je Pablo du'a'ix je Silas maat je Timoteo jem Atenas, ooy tse'e tyunnavyinma'yunmooyji ku ve'e du'ix jets ooye'e jem je apamnax. ¹⁷ Je'e kajx tse'e dumaatnakyojtsvintsoojvjidi jep tsaptujkp je israeelit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta juu' ve'e je Nte'yam duvinja'vidup duintsa'kidup; jóvum xaaj tse'e dumaatnakyojtsvintsoojvjuduva jem maa'y jootm pan pan jatye'e jem ve'nidup. ¹⁸ Jeme'e je yaa'tyajka juu' ve'e yaktijtip epicuureoda, je'e tse'e dutoonkidup je ixpajkun juu' ve'e je Epicuro yaktaan. Jempa ve'e je yaa'tyajka juu' ve'e yaktijtip estoícada, je'e tse'e dutoonkidup je ixpajkun juu' ve'e je Zeno yaktaan. Je'e tse'e dumaatnakyojtsvintsoojvjudup je Pablo. Jem tse'e juu' ve'e vaandu:

—¿Tis ya'a ve'e kyajtsp ya apajkxun?

Jem tse'e viijnk juu' ve'e vaanduvap:

—Ya'a xa n'ite'e du'ava'nip viijnk juu' ve'e yakvinja'vip yakvintsa'kip.

Je'e kajx tse'e ve'em vyaandi kux tukmukojsjudupe'e je Pablo je oy kats je oy ayook, je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña je Jesús jye'e, y'ava'nivap je'e ve'e jets joojntypajktinuvape'e je jayu jado'k nax ku ve'e aa'kani vye'nadat.

¹⁹ Van'it tse'e duvoovdi joma ve'e to'k je it juu' ve'e duxaaj Areópago, jem je'e ve'e ñay'amókjada y'ijit ku ve'e juu' dukojtsmokuva'anda. Van'it tse'e je Pablo dunuujmidi:

—Nvaate'e jets aatse'e nnujávát ti nam ixpajkune'e myakmiimp myakje'yp. ²⁰ Ka'ana aatse'e n'amotunaxy vintso mitse'e xkats, je'e aatse'e nnujavavaampy pan ti ya'a ve'e tyijp.

²¹ Jidu'lume'e vyaandi kux nujome'e pan pan jatye'e kukajpunidup jem Atenas jets pan pan jatye'e jem je'ydu tsuuniva, je'e'jyjits je'e ve'e tyonu-vaandup jetse'e dukótstat jetse'e du'amotunáxtat juu' jatye'e nam ixpajkun.

²² Van'it tse'e je Pablo tyeni jem je'e vyinkojkmda jem Areópago, jetse'e vyaajñ:

—Miišta, aténasit yaa'tyajka, nujom juu' jaty atse'e yaja tun'ix mkajpun kujxta, je'ets atse'e xtuknuja'vip jets ooye'e je vintsa'kin xtunmo'oda juu' jatye'e mvinja'vidup mvintsa'kidup. ²³ Kux ku xa atse'e nnaxy ntaka, jets atse'e n'ix joma jatye'e mvinjávada mvintsa'agada, jemts atse'e to'k je joyxpejtun mpaaty juu' ve'e jidu'um nuja'a: "Je Nte'yam juu' ve'e Kayak'ixa." Ax je'e tse'e juu' ve'e mvinja'vidup mvintsa'kidup, óyame'e xka'ixada, je'ets ats miište'e ntukmukojtstup.

²⁴ Je'e pane'e ya naxviijnit it dupaam jets nujom juu' jaty jéjip, je Nte'yamts je'e ve'e, je'e tse'e duka'mip ya tsajmit it jets ya naxviijnit it. Ka'a je'e ve'e chuuna jep tsaptujkp juu' ve'e jayu pum, ²⁵ ka'a je'e ve'e kyatih'ijituxju jets je'e ve'e je jayu je maa'yun tyo'nuxjut, je'e ve'e viinm je jayu dujoojntykinmooyp, je'e tse'e je jayu duyakxejp jetse'e xmo'yumda nujom juu' jaty.

²⁶ Je Nte'yam tse'e to'k je jujpit jayu kajx duyakjeji nujom je jayu, ve'em tse'e duyakvintojkkáxtat vinxup to'k it to'k naxviijn, je'e tse'e dunupaajmtki je xaaj ku ve'e jyoojntykadat jets je it joma ve'e chaanadat. ²⁷ Ve'em tse'e dutuujn jetse'e je jayu du'ixtadat vintso ve'e je Nte'yam du'ixtat jetse'e dupaa'ttat, óyame'e xkamujékumimda to'k jado'k, ²⁸ kux je'e ve'e xmo'yumdup je njoojntykinamda, je'e kajx tse'e nnaxy'i numjada jetse'e

n'ijtumda. Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n vyaanduva juu' ve'e písumdu jeja miits mvij jayu akujkta: "Je Nte'yam je chaan je kyooj xa uu'me'eda." Jidu'um tse'e vyaandi.

²⁹ Ax pan je Nte'yam je chaan je kyoojts uu'me'eda, ka'a tse'e nvaat nvinma'yumdat jets ve'eme'e je Nte'yam ax jo'n je apamnax juu' ve'e oro, juu' ve'e plata, ukpu tsaaj, juu' ve'e ve'em pum ax jo'n je jayu dumutaayvaa'ty. ³⁰ Ka'a tse'e je jayu jujpani dunuja'vidi jets ooy je'e ve'e kyatun'oya juu' ve'e tyoondu kyoojstu. Ve'emji ve'e je Nte'yam duyaknajxy ku ve'e je jayu ve'em dutoondi; ax uxym, je'e tse'e nujom je jayu tyuk-pavaampy jetse'e vvinmayumpijttinit, je kyo'oy joojntykin dumasooktinit, jetse'e je tuvutoo' dupanajxtinit. ³¹ Je'e kajx tse'e ve'em dutsak kux to'ke'e je xaaj dunupaajmtki ku ve'e je jayu dutokimpayo'ynit vintso ve'e dupaa'ty du'akeega. To'k tse'e je jayu kajx ve'em dutonut juu' ve'e vyinkoon. Va'ajts tse'e je Nte'yam ya'a duyaknuke'xnatajki ku ve'e duyakjoojntykpajknuva —jidu'um tse'e je Pablo vyaajñ.

³² Ku ve'e du'amotunajxti jets joojntykpajktinuvape'e je oo'kpatajk jado'k nax, jem tse'e juu' ve'e dunuxiiktup dutukxiiktup. Jempa tse'e juu' ve'e vaandu vap:

—Van'it aatse'e n'amotunajxnuvat jado'k nax ku aats mitse'e xtukvinkojtsinuvat.

³³ Van'it tse'e je Pablo myasookjidi. ³⁴ Jem tse'e je jayu juu' ve'e dumaatnapyajjudu je Pablo jetse'e dujaanchja'vidi je Jesús. Dionisio ve'e to'k xyaaj, kuvijts je'e ve'e jetse'e je myujatyoo' dumaatnay'amokaja jem joma ve'e je Areópago. Jempa tse'e to'k je ta'axtajk juu' ve'e duxaaj Dámaris. Nay jempa tse'e juu' ve'e viijnktava.

18

Ku je Pablo vye'na jep Corinto

¹ Van'it tse'e je Pablo jem Atenas chaa'n jetse'e ñujkx jem coriintovit kyajpun kajxm. ² Jem tse'e dumaatnavyaatji to'k je israeejlit jayu juu' ve'e Aquila duxaaj. Póntovit jayu je'e ve'e. Nam je'yanume'e je Aquila maat je ñuda'ax Priscila. Jem Italia ve'e pyítsumdi kux je yakkutojka Claudio ve'e dupavaan jetse'e pyítsumdinit jem róma'it cyiudaaj kajxm nujom pan pan jatye'e israeejlit jayu. Ojts tse'e je Pablo kyu'ixjada. ³ Je vit juu' ve'e yaktuktaknupaamp, je'ets je'e ve'e yak'o'yidup, je toonkjam juu' ve'e je Pablo tyuump. Je'e kajx tse'e jem dumaattaandi jetse'e kijpx je vit duyak'o'yidi. ⁴ Vimpo'o'kxtkun xaaj tse'e je Pablo jep tsaptujkp ñujkx, jep tse'e dumukats je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, ve'em tse'e dujaanchjávadat je Jesucristo.

⁵ Ku ve'e je Silas maat je Timoteo choo'ndi jem macedóniait y'it jootm jetse'e jye'ydí jem Corinto, je'e'jyji tse'e je Pablo tyukka'amaay je oy kats je oy ayook, va'ajts tse'e duvaajña je israeejlit jáyuda jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ⁶ Ku ve'e je Pablo dutso'oxpajk'ukvaandi jetse'e dūvin'kojtspejt'ukvaandi, van'it tse'e je Pablo je vyit dūvinxijt jetse'e je jayu dūnuujmídi:

—Viinn xa miitse'e xtókinadat ku ve'e xa'ma kajx mtsaachpaattinit, ka'ats atse'e ntókinat; je'e kajxts ats miitse'e uxym nmaso'okta jets atse'e nvaajnjadat je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.

⁷ Van'it tse'e pyítsum jep tsaptujkp jetse'e ñujkx jeja to'k je yaa'tyajk tyak'aajy juu' ve'e Justo duxaaj, to'k je'e ve'e y'ijit juu' ve'e je Nte'yam dūvinja'vip dūvintsa'kip, tun jeejyji je'e ve'e tsaptakpa'ayi chuuna. ⁸ Je

Crispo, je tsaptujkpit je ñuvintsán, maat nujom je jayu juu' ve'e jep jyuump tyujkp, je'e tse'e dujaanchja'viduva je Maja Vintsán. Jyaanchja'viduva tse'e numay je coriintovit jáyuda ku ve'e du'amotunajxti je oy káts je oy ayook, van'it tse'e ñapejtti. ⁹To'k tse'e je tsooj van'it je Pablo yak'ixji je Maja Vintsán, jetse'e ña'muxji:

—Kadi mtsa'aga. Jaa'kka'amáyu mits. Ka'a tse'e m'amotút. ¹⁰Áts mitse'e n'ixp njayejpp, ni pana ve'e kya'o'yixju jetse'e vintsó mtónjut. Numay xa ya'a ve'e ya jáyuda juu' atse'e xjaanchjávadap yaja kajpun kujx.

¹¹Ax ve'em tse'e je Pablo chuuni to'k joojnt jagojkm jem Corinto jetse'e ooy dutunjaa'ktukyak'ixpajkti je jayu je Nte'yam je kyats je y'ayook.

¹²Yakkutojqp tse'e vye'na je Galión jem acáyait y'it jootm. Van'it tse'e je israeejlit jáyuda dukojtsmojkti jetse'e je Pablo dutso'oxpáktat, jetse'e duyaknajxkti jem je yakkutojkpa Galión vyinkojkm. ¹³Van'it tse'e dunujmídi je Galión:

—Ya'a xa ve'e je jayu duyakvinmama'yatup, ve'eme'e je jayu dutukjaanchjávada jets'éjake'e jado'k viijn vintsó ve'e je Nte'yam yakvinjávát yakvintsá'agat; ax ka'a tse'e dupaa'ty du'akeega maat je pava'nun.

¹⁴Kotsuvaamp tse'e je Pablo vye'na ku ve'e je Galión jidu'um dunujmí je israeejlit jáyuda:

—Israeejlit jáyuda, pan ka óyap je'e ve'e juu' ve'e kudútún, uk pan je maja tókin'e kuy'it, xtukkadaakpts atse'e jets atse'e miits je m'ayookta nmuténat jets áts miitse'e n'amotunáxtat. ¹⁵Ax je'e kajx tse'e kuxe'e xyakts'oxada je mkátsjida je m'ayookjida jets je mpava'nunjida, kojts'óyadats amiitsjida; áts, ka'ats atse'e ntikutákat.

¹⁶Van'it tse'e yakpavojptini. ¹⁷Van'it tse'e nujom juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e dumajstju je Sóstenes, je tsaptujkpit je ñuvintsán, jetse'e jeja je Galión vyinkujp duvojpti; ax ka'ats je'e ve'e je Galión dumajapuujm.

Ku je Pablo vyimpjtnuva jep Antioquía jetse'e chaq'n mutoojk nax ka'amaayva

¹⁸May xaaj ve'e je Pablo jem Corinto jyaa'k'ijit. Van'it tse'e kyojtskukajxi joma ve'e je jaanchja'vivatajk jetse'e ñujkx jem Cencrea. Jemts je'e ve'e Cencrea vye'na ku ve'e yakkukee'pkujx. Je'e kajx tse'e ve'em yaktuujn kuxe'e je vaanduk dupuujm je Nte'yam maat jetse'e juu' dutónut. Ax je'e kajx tse'e jetse'e nujava tyánut jetse'e je vaanduk dupuujm, ka'a tse'e je vyaajy dukee'p vi'name'e dukakutyún juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'ni. Van'it tse'e tyajki jem barco jootm jetse'e ñujkx jem siiriat y'it jootm. Myaatnajkxtu ve'e je Priscila maat je Aquila.

¹⁹Namvaate'e ñajxkti, van'it tse'e jye'ydi jem éfesovit kyajpun kajxm. Jeme'e tyaandi je Priscila jets je Aquila. Van'it tse'e je Pablo ñujkx jep tsaptujkp jetse'e ojts dumaatnakyátsju je israeejlit jáyuda juu' ve'e jep nay'amojkijidup. ²⁰Je'e tse'e munoo'kxtkjudu jetse'e jem dujaa'kmaattándat; ax ka'a tse'e dukuvujk. ²¹Van'it tse'e kyojtskukajxini jidu'um:

—Tun vinkopk je'e ve'e jets atse'e nxaajat jem Jerusalén; ax pan vaamp tse'e je Nte'yam, mínupts áts miitse'e nku'ixtinuva.

Van'it tse'e je barco dupujk jetse'e choo'nni jem Éfeso. ²²Ku ve'e jem Cesarea jye'y, van'it tse'e je Pablo vyimpejt jem Jerusalén jetse'e ojts dukojtspaa'kx je usta je ajcha maat je usta je tsá'ada. Van'it tse'e kyadaaky jem Antioquía. ²³Jem tse'e je it duyaknajxy. Van'it tse'e ñajkxnuva, jetse'e ojts du'ayo'oy to'k jado'k je it joma ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada

jem galáciait jets frígaiat y'it jootmda, jetse'e ojts dukojtsmákkada je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e jemda.

Ku je Apolos kya'amaajy jep Éfeso

²⁴ Je'y tse'e jem Éfeso to'k je israeejlit jayu juu' ve'e Apolos duxaaj, jem Alejandria ve'e kyukajpuna. Oy ka'amaayvats je'e ve'e y'ijit jets oy tse'e dunujava juu' ve'e jatyañ ijtp jep Kunuu'kx Jatyañ kujxp, ²⁵ ñu'ixpajkip je'e ve'e je Maja Vintsán jye'e, to'k aaj to'k joot tse'e je jayu dutuk'ix, va'ajts tse'e je y'ixpajkun dupuujm je Jesús kajx, óyame'e je'ejyji dunujava juu' ve'e je Yaknapejtpa Juan tyukka'amaay. ²⁶ Kaja'vina katsa'kina tse'e je Apolos kyajts jep tsaptujkp. Ku ve'e je Priscila jets je Aquila y'amotunajxjidi, van'it tse'e duvoovdi jem tyak'amda jetse'e dujaa'kkojtsvaach je Nte'yam jye'e. ²⁷ Najkxuvaan tse'e je Apolos jem acáyait y'it jootm. Ku ve'e je jaanchja'vivatajk dunuja'vidi, van'it tse'e dunuujmidi jets oy je'e ve'e jetse'e jem ñajkxut. Van'it tse'e dunuja'yidi je jaanchja'vivatajk juu' ve'e jemda jetse'e oy yaxxón dukuváktat. Ku tse'e je Apolos jem jye'y, ooy tse'e dutumputajki je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam je myaa'yun kajx dujaanchja'vidup je Jesucristo. ²⁸ Ooy tse'e dutumputajkidi kux yaknuke'xnatajkipe'e je ja nujom je jayu vyinkujk joma ve'e je israeejlit jayu tyoo'tókida, ka'a tse'e pan y'o'yixjada jetse'e dununkakuváktat jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e kyojts, je Kunuu'kx Jatyañ kajx tse'e dutuk'ix jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

19

Ku je Pablo vye'na jep Éfeso

¹ Jem tse'e Corinto je Apolos vye'na ku ve'e je Pablo ñajxy jem ton'am tsqv jetse'e jye'y jem éfesovit kyajpun kajxm. Jem tse'e dumaatnavyaatji je jaanchja'vivada, ² jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Tajki ve'e jem mja'vin kajxmada je Espíritu Santo ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi je Jesucristo?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ni je'e xa aatse'e nkamotu jets je ja Espíritu Santo.

³ Van'it tse'e je Pablo y'amotutúvijidi:

—¿Pan kajxts mütse'e mnapejtti?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ve'em aatse'e nnapet ax jo'n je Yaknapejtpa Juan je jayu dutuk'ix.

⁴ Van'it tse'e je Pablo ña'muxjidi:

—Yaknapejt xa ve'e je Juan je jayu ku ve'e vyinmayumpijtti jetse'e dumasookti je kyó'oy joojtykinda; ax ñuujmi tse'e je numay jayu jets jyaanchjávadape'e je'e pane'e pa'ux'ookijup, je Jesuusts je'e ve'e, je Cristo.

⁵ Ku ve'e du'amotunajxti, napejttu tse'e je Maja Vintsán Jesús kajx. ⁶ Ku ve'e je Pablo je kya'aj tyuknukojnjidi, van'it tse'e je Espíritu Santo ñukadaakjidi, kyojtstap tse'e je ayook juu' ve'e kyavinmótudup, jetse'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnáxta. ⁷ Numakmejtsk jo'ne'e je yaa'tyajik y'ijtti.

⁸ Toojk po'o tse'e je Pablo ñajkxténi jep tsaptujkp. Jep tse'e kaja'vina katsa'kina dutuk'ix vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'it jem je Nte'yam y'am kya'm. Ve'em tse'e dukajts jetse'e je jayu dujaanchjávadat je Jesucristo. ⁹ Ax jem tse'e juu' ve'e je vyinma'yun dumakkpaamdu jetse'e dukakuvajkti je oy kats je oy ayook. Van'it tse'e je numay jayu juu' ve'e jem nay'amojkijidup, je ja tse'e vyinkujkta vyaandi jets ka'a je'e ve'e y'oya je ayook juu' ve'e je Pablo tukmukojtsjudup. Van'it tse'e je Pablo duvaajv pan pan jatye'e dukuvajktu

je y'ayook jetse'e duyaknujxk joma ve'e je Tiranno je jayu duyak'ixpuk. Jem tse'e je Pablo je jayu dutuk'ix jóvum xaaj. ¹⁰ Ve'em tse'e mejtsk joojnt dutuujn; y'amotunajxtu tse'e je Maja Vintsán Jesús je kyats je y'ayook nujom pan pan jatye'e tsuunidup jem ásiat y'it jootm, ve'em tse'e je israeejlit jáyuda ve'em tse'e pan pan jatye'e ka je'epta. ¹¹ Je mújit atuva tse'e je Pablo tyoon je Nte'yam je kyutojkn kajx, ¹² je paayu paat tse'e ukpu je viijnk vit juu' ve'e je ñi'kx je kyopk tyukpaatyp, je'e tse'e yaknajxtup joma ve'e je pa'am jáyuda. Ku ve'e ve'em dutonda, van'it tse'e jyotkadaaktini pan pan jatye'e pajkjudup jetse'e tyukvaatsjidini je ko'oyjáyuvap pan pan jatye'e jem jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap.

¹³ Jem tse'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e muxim muyam duyakpítsumdu je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda, je'e tse'e du'uknupaajmtkidu jetse'e je Maja Vintsán Jesús je xyaaj dukojtspaa'ttat jetse'e duyakpítsumdat. Jidu'um tse'e dunaajmada je ko'oyjáyuvap:

—Je Jesús, juu' ve'e je Pablo tyukka'amaayp, je'e kajxts ats miitse'e ntuk-pava'anda jetse'e jem ya jayu jya'vin kajxm mpítsumdinit.

¹⁴ Ve'eme'e jyátukada y'ijit je Esceva núvuxtojtk je myajntkta. Je Esceva, je israeejlit jáyuts je'e ve'e, je tee'tajk je vyintsán. ¹⁵ Ku ve'e ve'em jyátkidi to'k nax, van'it tse'e je ko'oyjáyuvap y'atsoojvjidi:

—N'ixa xa ats je'e je Jesús, nuja'vivapts atse'e jets pan je'e ve'e je Pablo, jets miits, ¿tits miitse'e mnatyijjada?

¹⁶ Van'it tse'e ñuyejtsukjidi je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap, jetse'e tyuntsi'kjidini jetse'e y'amaadaaguujidi; ax ve'em tse'e kyeektini núva'ajts axva'ajts jets tum tsaachada tum xa'ajkada.

¹⁷ Ñuja'vidupts ya'a ve'e nujom pan pan jatye'e jem Éfeso tsuunidup, je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta. Ax ve'em tse'e je jayu ooy tyuntsa'kidi jetse'e duyakmájidi duyakjaanchidi je Maja Vintsán Jesús.

¹⁸ Nay ve'empa numay pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Jesús, y'ava'niduts je'e ve'e je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup y'ijit. ¹⁹ Numayda tse'e juu' ve'e maaydup y'ijiti, je'e tse'e duyaknajxxtu je ñakta joma ve'e dutoonkada y'ijit je maayk jetse'e duyaktooydini je ñakta jeja je numay jayu vyinkujk. Ku ve'e yakpayo'y pan vinxup je'e ve'e dutsova je ñakta, mókupx jatoogupx joojnt numutún jo'n tse'e vyinjajty to'k ka'ajyji je ñakta.

²⁰ Ax ve'em tse'e je Maja Vintsán je kyats je y'ayook vya'kxtk'atú'uts jetse'e myakpajk'atú'uts.

²¹ Ax ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e je Pablo dunupaajmtki jetse'e najkx duku'ixnúva je jaanchja'vivatajka juu' ve'e jem macedóniait jets acáyait y'it jootmda jetse'e ux'ook ñajkxut jem Jerusalén. Ve'em tse'e vyaampa jets ku ve'e jem Jerusalén ñajkxut, jets vinkopk je'e ve'e jetse'e ñajkxpat jem Roma. ²² Van'it tse'e dunukejxidi jem macedóniait y'it jootm numejtsk je pyatto'niva, Timoteo jets Erasto je'e ve'e xyaajta, namvaat je'e ve'e javee'n jyaa'ktáñ jem ásiat y'it jootm.

Ku je jayu yoojmukti y'ajxukti jep Éfeso

²³ Ax ve'em tse'e tyoojnji kyojtsji van'it, jetse'e je jayu yoojmukti y'ajxukti, jotma'ttu ve'e je'e kajx ku ve'e numay je jayu je Jesucristo dujaanchja'vidi.

²⁴ Jem tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e Demetrio duxaaj, je platero toonk je'e ve'e tyukjoojntkyip. Je Diana juu' ve'e vyinja'vidup vyintsá'kidup, je'e tse'e je chaptajk y'apamnajxyp je plata maat. Ooyts je'e ve'e dutuntoonkma'a je'e juu' ve'e du'apamnajxtuvap je tsaptajk. ²⁵ Je Demetrio

tse'e duyaknay'amojkijidu pan pan jatye'e nay je'e je toonk dutoondupap, jetse'e dunuujmidi:

—Yaa'tyajta, mnuja'vidup xa miitse'e jets ya toonk je'e ve'e juu' ve'e je jayu nujojik duyakmeempaap. ²⁶ M'ixtup mmótudup xa miitse'e ti ve'e je Pablo tyuump kyajtsp. Ve'em tse'e vya'añ jets ka'a ve'e je vintsa'kin dujayepta juu' jatye'e je jayu y'apamnaxyp. Numay tse'e je jayu dutukvin'uu'n jetse'e dutukkuvuk juu' ve'e kyajtsp. Ka yaajyp tse'e éfesovit kyajpun kujx ve'em jyátuka, ve'empa ve'e yaja nujom ásiat y'it jaat. ²⁷ Kutsa'agats ya'a ve'e jets ya ntoonkamda vyintókinit; ka ya'ajyp tse'e, nay ve'empa ve'e vyintókivat je vintsa'kin juu' ve'e yakmooyp je Diana juu' ve'e nvinja'vimdup nvintsa'kimdup, ve'em tse'e yakviijnk'ixnit je'e juu' ve'e je jayu vyinja'vidup vyintsa'kidup yaja nujom ásiat y'it jaat jets vinxup to'k it to'k naxviijn.

²⁸ Ku ve'e du'amotunajxti, ejkjudu jot'aaajnjudu tse'e ooy, jetse'e makx vyaandi:

—iÑumájip xa ve'e je Diana juu' ve'e yakvinja'vip yakvintsa'kip yaja Éfesol

²⁹ Nujom tse'e je jayu jem kajpun kajxm yoojmukti y'ajxukti. Tun to'mayji tse'e ñay'amojkijidi jep kumoon tujkp. Jep tse'e dupavaa'ndi je Gayo jets je Aristarco, macedóniait jáyuda je'e ve'e, je Pablo je myujatyoo'da. ³⁰ Jyatuktakavaants je'e ve'e je Pablo, ax ka'a tse'e je jaanchja'vivatajk duyakajtti. ³¹ Nay ve'empa tse'e je ásiat yakkutojkipada juu' ve'e je Pablo myaatsnaya'vijidup, je'e tse'e je Pablo je kats dutuknukejxtu jets ka'a ve'e tyákat jep kumoon tujkp. ³² Jep tse'e yoojmukti y'ajxukti joma ve'e ñay'amojkijidi. Jep tse'e to'k viijn juu' ve'e makx kojststup, nay jepa tse'e jado'k viijn juu' ve'e makx kojststuvap, ax numay tse'e je jáyuda juu' ve'e dukanuja'vidup pan tyajxe'e ñay'amojkijidi. ³³ Ax jepa tse'e je jáyuda juu' ve'e je Alejandro duvaajnjudu. Van'it tse'e je israeejlit jayu duti'tspítsumdi jeja je numay jayu vyinkujk. Tukvinja'vijidu tse'e je Alejandro je kya'aj maat jets'e y'amo'ottat kux kyukotsuvaampye'e je israeejlit jáyuda jeja je numay jayu vyinkujk. ³⁴ Ku ve'e dunuja'vidi jets israeejlit jayu je'e ve'e, van'it tse'e mejtsk hora jo'n makx vyaandi:

—iÑumájip xa ve'e je Diana juu' ve'e yakvinja'vip yakvintsa'kip yaja Éfesol

³⁵ Van'it tse'e je jaayva je numay jayu duyak'ama't, jetse'e vyaajñ:

—Éfesovit yaa'tyajta, çpants vine'e dukanuja'vip jets ya éfesovit kajpune'e tukkadaakjup jetse'e du'ix'ijitnit je Diana je chaptajk jets je kunuu'kx tsaa' juu' ve'e jem tsapjootm kadaak? ³⁶ Ka'a tse'e pan y'o'yixju jetse'e dununkakuvákut. Je'e kajxts atse'e nva'añ jets yaknaxkada'akta je m'aa'jta je mjootta jetse'e oy xpayo'oydat juu' ve'e mtonuvaandup. ³⁷ Kux ya yaa'tyajta juu' ve'e tuxyakmetsta, ka'ats ya'a ve'e divinkojtspétta je Diana juu' ve'e nvinja'vimdup nvintsa'kimdup, ni ka'a tse'e juu' dumee'tsta joma ve'e yakvinjava yakvintsa'aga. ³⁸ Pan nuxa'aavaajnjudup tse'e je Demetrio jets pan pan jatye'e myaattoondup, va'an tse'e dunuxa'aada. Je'e kajx tse'e jyeja je to'kin payo'yvada jets pan pan jatye'e yakkutojktup, jeja je'e vyinkujkta tse'e dukótstat kakje'e pan ti jatye'e natyuknuxa'ajjidup. ³⁹ Pan viijnkts je'e ve'e juu' ve'e m'amótudup, kojts'óya tse'e dutsak jep kumoon ku ve'e kátsani jetse'e je jayu ñay'amókajadat. ⁴⁰ Ka'a tse'e y'oya jets uu'me'e uxyam nyoojmu'kumdat n'ajxukumdat. Pan myótudup xa je'e ve'e pan pan jatye'e je maja kutojkun dujajepjtpup jetse'e xvats'o'vumdat, tso'oxpaatumdap tse'e, kux ka'a xa ve'e tii ti ve'e nvaajnjudap.

⁴¹ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je jayu dunuujmidi jetse'e ñajxktinit.

20

Ku je Pablo ñujkx jep Macedonia jets jep Acaya

¹ Ku ve'e ñajxy je yoojmuꝥ je ajxuk, van'it tse'e je Pablo duyaxmuꝥ je jaanchja'vivatajk jetse'e dukojtsmákki. Van'it tse'e ñachee'njidi jetse'e ñavya'kxjidi. Van'it tse'e ñujkx jem macedóniait y'it jootm. ² Ku ve'e jem vye'na, ooy tse'e dutunkojtsmákkidi je jaanchja'vivatajk, van'it tse'e ñajkxpa jem acáyait y'it jootm. ³ Jem tse'e chuuni toojk po'o. Van'it tse'e je barco du'upakuvaanni jetse'e jem siiriait y'it jootm vyimpjintnuvat. Ku ve'e dunuja'vi jets ta ve'e je israeejlit jayu du'ukkojtsmókta jets yak'oo'kuvaampye'e, van'it tse'e dunupaajmtkitiktksnuva jetse'e je tyoo' du'avimpjintnuvat, je macedóniait it dutuknajxnuvat. Ax ve'em tse'e dutuujn. ⁴ Mujatyoo'ijidu tse'e je beréait Sópater, je tesalónicait Aristarco, je tesalónicait Segundo, je deerbeit Gayo, je Timoteo, je ásiait Tíquico, jets je ásiait Trófimo. ⁵ Je'eda tse'e too'vajktu jets aatse'e x'a'ix jem Troas. ⁶ Ku ve'e ñajxy je xaaj ku ve'e yakkay je tsapkaaky juu' ve'e je levadura dukamaat, van'itts aatse'e jem Filipos ntsaa'n jem barco jootm jets aatse'e kumugoxxaaj nmaspaadi je'eda jem Troas. Vuxtojtuk xaajts aatse'e jem n'ijt.

Ku je Pablo y'ats jep Troas

⁷ Domingo tse'e vye'na, muto'k xaaj je semana, jets aatse'e nnay'amojkiji jets aatse'e je tsapkaaky ntojkva'kxut, van'it tse'e je Pablo duyak'ixpujk je jaanchja'vivatajk. Je kujápit tse'e je Pablo choo'nuva'añ vye'na, je'e kajx tse'e kya'amaajy tso'm jo'n paat. ⁸ Jemts aatse'e nnay'amojkiji jep mutoojk nukavyet kujxp joma ve'e vye'na may je ta'kxpa. ⁹ Jem tse'e chuuna vye'na ventana am to'k je mootsk ónuk juu' ve'e Eutico duxaaj. Paatjinu tse'e je tsooj ku ve'e je Pablo jek tyunkojtsni, van'it tse'e myanajxy jetse'e kyustajki jem ventana am jep mutoojk nukavyet kujxp. Van'it tse'e duvijsukti aa'kani. ¹⁰ Ku tse'e jep ñukadaakji je Pablo jetse'e yakpojtukji, jetse'e chee'nukji, van'it tse'e vyaajñ:

—Kadi mtsa'agada, joojntykip xa ya'a.

¹¹ Van'it tse'e je Pablo pyejtnuva, jetse'e dutojkva'kxy je tsapkaaky, jetse'e je jaanchja'vivatajk dumaatkaajy. Ve'em tse'e dutuujn ax jo'n je Jesús dutuujn ku ve'e je y'ixpajkpatajk jado'k nax dumaat'a'óxidi. Van'it tse'e jyaa'kkajts je kujápit paat. Ku ve'e kyojtskujx, van'it tse'e choo'nni. ¹² Je mootsk ónuk juu' ve'e kustajki, joojntykts je'e ve'e duyaknajxtini, jot'amaj tse'e nujom tyaandini.

Ku choo'ndi jep Troas jetse'e jye'ydi jep Mileto

¹³ Van'itts aatse'e jem barco jootm ntsaa'n jets aatse'e nnujx jem asoonit kyajpun kajxm, jemts aatse'e je Pablo nmaatnavyaa'tjut kux ve'em aatse'e tunkojtsmúk, tékum je'e ve'e ñujkx. ¹⁴ Ku aatse'e nmaatnavyaa'tji jem Asón, van'itts aatse'e nmaatnujx jem barco jootm jem mitiléneit kyajpun kajxm. ¹⁵ Jemts aatse'e ntsaa'n jets aatse'e je ku'óxit nmajxy jeja quíovit myu'avinkujk, to'k je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akokjm. Je kumaaxkitts aatse'e nje'y jem Samos. Je kumadookitts aatse'e nje'y jem Mileto. ¹⁶ Ka'a tse'e je Pablo jek y'ituvaañ jem ásiait y'it jootm, je'e kajx tse'e kyanujkx jem Éfeso, jatyi ve'e jye'yavaañ jem Jerusalén kux chajkpe'e jetse'e jem duyaknáxut je pentecostés xaaj.

Ku je Pablo dumukajts pan pan jatye'e dunuvinténidup vye'na je éfesovit jaanchja'vivatajk

17 Ku aatse'e nje'y jem milétovit kyajpun kajxm, van'it tse'e je Pablo dunukejxi pan pan jatye'e dunuvinténidup vye'na je jaanchja'vivatajk jem Éfeso. 18 Ku ve'e jye'ydi, van'it tse'e dunujmidi:

—Mnuja'vidinup xa miitse'e vintso atse'e juu' ntuujn nkajts, van'ítani atse'e ve'em nton'ukvaajñ nkajts'ukvaajñ ku atse'e yaja ásiat y'it jaat nje'y. 19 Nmutoon nmupajkts atse'e je Maja Vintsán je nuu'k aaj je nuu'k joot maat, je jayu atse'e nnyyaaxtu kuxe'e dukakuvakta je Nte'yam je y'ayook; juu'ts atse'e ntoon nkajts, je'e kajxts atse'e je israeejlit jayu ooy xtunyak-tsaachpaatti. 20 Ax ijtpst ats miitse'e nvaajnidi juu' ve'e mtuk'o'yidup, jeja atse'e je numay jayu vyinkujk jets jep mtujkpta je jayu nyak'ixpajkti, 21 ve'em je israeejlit jáyuda ve'em pan pan jatye'e ka je'lepta. Ve'em atse'e nnuujmidi jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e vinyinmayumpijitnit, jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda, jetse'e je Nte'yam dupanajxtinit, jetse'e dujaanchja'vidinit je nMaja Vintsánamda Jesucristo. 22 Uxyamts atse'e jem Jerusalén nmujkx, je Espíritu Santo tse'e ats ya nja'vin duvoop, ka'ats atse'e nnujava vintso atse'e jem je jayu xtóndat, 23 je'ejyji atse'e nnuja'vip, pan joma atse'e nnujx, ve'emts atse'e xnuujma je Espíritu Santo jets je poxuntajk atse'e n'a'ixp jets je tsaachpaatun. 24 Ax ni tiats atse'e nkavinmay, ni viinma ats ya njoojntykin, je'ejyji ve'e jets atse'e nyakpooknit je toonk juu' atse'e xtuknuva'ni je Maja Vintsán Jesús, atse'e n'ijtnit ax jo'n je jayu juu' ve'e too'vajkp tujje'ya joma ve'e kyukaxa je noomk, atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook, je'ets je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña vintso ve'e je Nte'yam je maa'yun tyo'nuxjada.

25 Ntukka'amaayduts ats miitse'e anañujoma vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm. Ax nnuja'vips atse'e jets ka'a atse'e x'uk'ixtinuvat yaja naxviijn. 26 Pan mtsaachpaattinup tse'e xa'ma kajx jyapana miitsta, yaja ats miitse'e mvinkujkta nnaajmada jets ka'a atse'e ntókinat, kux nvaajnjidu xa ats miitse'eda vintso ve'e xjayejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, 27 ntuknuja'viduts ats miitse'e nujom juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki, ka'a ve'e tii juu' ats miitse'e nkavaajnidi. 28 Naajkkópkajada viinm jets ix'itta nujom je Nte'yam je jyayu juu' ve'e je Espíritu Santo mpaajmjidu jetse'e x'ix'íttat, je jayu juu' ve'e je Nte'yam natyukje'eiju ku ve'e je y'Onuk kyu'oo'kijidi. 29 Nnuja'vip xa atse'e jets ku atse'e yaja nkoo'k'ijtnit, mnuje'yajadaps miitse'e je viijnk jayu jetse'e mtónjadat ax jo'n je mu'uk lobo dutonda jo'n je carneeroda. 30 Jeja tse'e miit-sam m'akujkta jyéjat pan pan jatye'e je jayu je taay dutukyak'ixpáktap, je'e tse'e chóktap jetse'e je Maja Vintsán je jyayu pyanajxjadat. 31 Mnay'ixjadap tse'e je'e kajxta, jaa'myésta jets toojk joojnt ats miitse'e nunyaaxnup jóvum xaaj jóvum tsooj to'k jado'k ntuk'ixti.

32 Utsta ajchta, uxyamts ats miitse'e mpamda jem je Nte'yam y'am kya'm jets je maja maa'yun maat juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnjp, je'ets je'e ve'e je ayook juu' ve'e je jayu yakvaajnjp jetse'e y'o'yixju jets e'edumakkpaamnit je mjoootta je mja'vinda, ve'em tse'e xjayejptinit je puk jem tsapjootm maat nujom je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam apuk pyaam jetse'e y'ijitnit je'e je jyayu. 33 Ka'a atse'e tunnas'ayova je viijnk jayu je myeen ukpu je viijnk jayu je vyit je xyox. 34 Va'ajts xa miitse'e xnujávada jets ya nka'ajam atse'e ntuktoon jetse'e jyeji juu' atse'e xka'ijti jets juu' ve'e ka'ijtuxjudu ats je nmu-jatyooda. 35 Ve'emam xa ats miitse'e ntukyak'ixpakta jetse'e je jayu tyónut jetse'e yakputákadat pan pan jatye'e katih'ijtuxjudup, jetse'e yakjaa'myétsut juu' ve'e je Maja Vintsán Jesús kyojts ku ve'e vyaajñ: “Nuyojk tse'e je xoonduk

joot njayejpumda ku ve'e je jayu nmö'yumda juu' jets ka'a ve'e ku ve'e je jayu juu' xmo'yumda."

³⁶ Ku ve'e ve'em vyankujx, van'it tse'e kyoxkténidi je Pablo jets nujom je'eda, jetse'e chapkojtsi. ³⁷ Ooy tse'e anañujoma dutunnuyaahti je Pablo, jetse'e dutsee'ndi, jetse'e dutsoo'kxti, ³⁸ ooy tse'e tyuntsaachvinmapyajkti kux ve'eme'e ña'muxjada jets ka'a ve'e du'uk'ixtinit yaja naxviijn. Van'it tse'e ojts dunasvo'vidini joma ve'e je barco.

21

Ku je Pablo ñujkx jep Jerusalén

¹ Ku aatse'e nmasaak je jaanchja'vivatajk jem Mileto, van'litts aatse'e nnujkk jem barco jootm ix jatyuuv jets aatse'e nje'y joma ve'e je duxaaja Cos. Je ku'óxitts aatse'e nje'y jem Rodas. Jemts aatse'e ntsaa'n jets aatse'e Pátara nnujkk. ² Jemts aatse'e Pátara mpaaty to'k je barco juu' ve'e jem feníciait y'it jootm tso najkxp, je'ets aatse'e xyaknajkk. ³ Mpaa'najxts aatse'e jem Chipre, anajts aats je'e ve'e nmasaak, jets aatse'e nnujkk jem siiriat y'it jootm. Jemts aatse'e nje'y tiirovit kyajpun kajxm, je'e kajx ku ve'e jem je barco je tsum dumas'o'kut. ⁴ Van'litts aatse'e n'ixti je utsta je ajhta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e jem, je'ets aatse'e nmaattsuunidu vuxtojtuk xaaj. Ax je'eda tse'e je Espíritu Santo kajx dunuujmidu je Pablo jets ka'a ve'e ñajkkut jem Jerusalén. ⁵ Ku ve'e ñajxy je vuxtojtuk xaaj, tsoo'nnuts aatse'e. Nujom je jaanchja'vivatajk maat je y'ónukta je ñuda'axta, je'ets aatse'e ojts xnasvo'vidini jem kajpun pa'am. Jemts aatse'e nkoxkteni jets aatse'e ntsapkajts. ⁶ Van'litts aatse'e xnuujmidini:

—Dioose'e mmaadajadap.

Jets aatse'e n'atsoovdinuva:

—Nay ve'empa miiitsta, Dios maate'e mtaandini.

Van'litts aatse'e jem barco jootm ntajki jets je'e ve'e vyimpijttini jem tyak'am.

⁷ Van'litts aatse'e ntsaa'n jem Tiro jets aatse'e nje'y jem Tolemaida. Ku aatse'e je barco ntukvaach, van'litts aatse'e nkojtsppa'kk je utsta je ajhta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e jemda, jets aatse'e nmaatxanaxti. ⁸ Je ku'óxitts aatse'e ntsoo'nnuva jets aatse'e nje'y jem cesaréait kyajpun kajxm. Jemts aatse'e nnujkk je Felipe tyak'am, to'k je'e ve'e juu' ve'e je jayu duvaajnjip je oy kats je oy ayook, je'e ve'e nuto'k je nuvuxtojtuk yaa'tyajta juu' ve'e yakvinkoondu jetse'e duputákadat je kukátsivada. Jemts aatse'e nmetaajñ. ⁹ Je Felipe, numaktaaxk tse'e je ñaax, tum kiixuta'ax je'e ve'eda, je'e tse'e dukojtsnajxtup je Nte'yam je y'ayook. ¹⁰ Ku aatse'e mejtsk toojk xaaj jem nve'na, van'it tse'e jye'y to'k je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, Agabo je'e ve'e xyaaj, jemts je'e ve'e Judea chaa'n. ¹¹ Je'ets aatse'e ojts xku'ix. Van'it tse'e dukaajn je Pablo je tyiintsóm jetse'e ñatyukkatsoojmji ñatyukpaktsoojmji. Van'it tse'e vyaajñ:

—Ve'em xa ve'e vya'añ je Espíritu Santo jets jeme'e Jerusalén je israeeilit jáyuda jidu'um dutsómdat pan pan ya'a ve'e jye'e ya tiintsóm, jetse'e jem je viijnk jayu kyam dupámdat.

¹² Kuts aatse'e n'amotunajxy, van'litts aatse'e je Pablo nmunoo'kxtk jets ka'a ve'e ñajkkut jem Jerusalén. Munoo'kxtkjduva tse'e je cesaréait jayu.

¹³ Ax jidu'um tse'e je Pablo y'atsaajv:

—¿Tyajxse'e mya'axta jets atse'e xyaktsaachvinmapyakuva'anda? Pan vaamp xa ve'e je Maja Vintsán Jesús, nnayja'vijinuups atse'e jets atse'e n'oo'kut je'e kajx jem Jerusalén, ka kooyape'e jets atse'e nyaktsómüt je'e kajx.

¹⁴ Ax kuts aatse'e xka'o'yixju jets aatse'e nnaxkótsüt, van'itts aatse'e nmasookni. Jidu'umts aatse'e nvaajñ:

—Va'an ve'em dutunju pan vintsö ve'e je Maja Vintsán dutsak.

¹⁵ Van'itts aatse'e nnay'apaajmtkiji jets aatse'e nnujkk jem Jerusalén.

¹⁶ Xmujatyoo'iduts aatse'e je cesaréait jaanchja'vivada jem je Mnasón tyak'am paat, chípreit yaa'tyajk je'e ve'e juu' ve'e jékani dujaanchja'vi'ukvaan je Jesucristo, je'ets aatse'e xyakmatánup.

Ku je Pablo ojts duku'ix je Santiago

¹⁷ Ku aatse'e nje'y jem Jerusalén, va'ajts xoogjntkpts aatse'e je uts je ajch maat je uts je tsa'a xkuvajkti. ¹⁸ Je ku'óxitts aatse'e je Pablo ojts ntukmaatku'ix je Santiago, jempa tse'e vye'nada nujom pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jem Jerusalén. ¹⁹ Van'it tse'e je Pablo kyojtspoo'kxjidi jetse'e tyukmumaajntykjidi ti jatye'e je Nte'yam tyoon je'e kajx joma ve'e ka je israeejlit jáyuvapta. ²⁰ Ku ve'e du'amotunajxti, yakmájidu yakaanchiduts je'e ve'e je Nte'yam. Van'it tse'e je Pablo dunujjmidu:

—M'ixp xa mitse'e jets miijl ámani ve'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e dujaanchja'vidup je nMaja Vintsánamda Jesucristo, ax nujom tse'e vya'anda jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e yakkutyónut je Moisés je pyava'nun. ²¹ Ta tse'e je kats dumótuda jets je'e mitse'e mtuk'ixp je israeejlit jáyuda juu' ve'e tsuunidup joma ve'e duk'a'itjootmada, ve'eme'e xnuujma jets ka'a ve'e dumajapámdat juu' ve'e je Moisés pyavaan, ka'a ve'e dupaajmjadat je ixta'nun je y'ónukta, jets ni ka'a ve'e dutóndat ax jo'n je israeejlit jayu je kyostuumbreda. ²² ¿Tise'e yaktónup? Nay'amókajadap xa n'ite'e je numay jayu ku ve'e dumótudat jets yaja mitse'e tumje'ya. ²³ Nuyojk oy xa ya'a ve'e xtónut. Jeja xa ve'e yaja aats maat numaktaaxk je yaa'tyajk juu' ve'e je vaanduk dupaamdu je Nte'yam maat. ²⁴ Maatnajkxtats n'it jetse'e xmaatnaajkva'atsjadat. Mits tse'e mkujóyup je tánuk jets juu' jatye'e tsojk'jup jetse'e yakyóxut jep maja tsaptujkp, ve'em tse'e y'o'yixjadat jetse'e yakkukee'p'xtat. Pan mtuump tse'e ve'em, van'it tse'e je israeejlit jayu dunujávadat jets ka'a mitse'e ve'em mjátuka ax jo'n je kats dumótuda, je'e ve'e jets viinme'e xkutyún juu' ve'e je Moisés pyavaan. ²⁵ Ax pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap juu' ve'e je Jesucristo dujaanchja'vidup, nnuja'yiduts aatse'e jets ka'a je'e ve'e dutivinmáydut, je'ejji ve'e tyóndap jetse'e dukaja'kxtat juu' ve'e yaktukvintsá'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap, jetse'e dukaja'kxtat je nuu'pun, jetse'e dukaja'kxtuvat je tánuk tsu'uts juu' ve'e yuktsu'm'oo'kp, jetse'e ni pana je kats dukatukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyajejptup.

Ku je Pablo yakmajch jep maja tsaptujkp

²⁶ Van'it tse'e je Pablo dumaaatnujkk je numaktaaxk yaa'tyajkta. Je ku'óxit tse'e dumaaatnaajkvats'ukvaajnjidi. Van'it tse'e tyajki jep maja tsaptujkp jetse'e du'avánat vin'ite'e kyukáxat je xaaj ku ve'e ñaajkva'atsjada, je'e ve'e ku ve'e je yax dupámdat kakje'e.

²⁷ Ax kaxuvaannup tse'e je vuxtojtu'k xaaj vye'na ku ve'e ñaajkva'atsjada, van'it tse'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem ásiat y'it jootm tsoo'ndu, je'e tse'e du'ixtu je Pablo jep maja tsaptujkp. Van'it tse'e nujom je jayu

duyakyoojmukti duyak'ajxukti, je'e tse'e je Pablo dumajstsu ²⁸ jetse'e mak̄k vyaandi:

—Israeelit jáyuda, putákada aats! Ya'a xa ve'e je yaa'tyajk juu' ve'e nujom je it dutukvittp jetse'e je numay jayu duyak'ixpuk, ve'em tse'e dutuk'ix juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguip maat je jaanchja'vin juu' uu'me'e njayejpumdup, ni ka'ats je'e ve'e dupaatpa du'akeeguiva maat je Moisés je pyava'nun ukpu je vintsá'kin juu' ve'e nmo'yumdup ya maja tsaptajk. Ax ka je'e'jyap tse'e, ta xa ve'e duyaktajkiva yaja maja tsaptujk pan pan jatye'e ka je israeelit jáyuvap, ve'em tse'e tuduyakvintsá'kintóki ya it.

²⁹ Je'e kajxe'e ve'em vyaandi kux y'ixtu ve'e je Pablo ku ve'e jem kajpun jootm dumaatve'na je Trófimo, to'k je éfesovit jayu. Ve'em tse'e vyinmaaydi jets je Pablo ve'e yaktajkiju jep maja tsaptujkp.

³⁰ Ku ve'e yoojmukti y'ajxukti nujom je jayu, van'it tse'e noomp je Pablo dununajkxti. Van'it tse'e dumajstsi jetse'e duvaa'mpítsumdini jep maja tsaptujkp. Ku tse'e duvaa'mpítsumdi, van'it tse'e je tsaptajk duyak'atojkti.

³¹ Yak'oo'kuvaandinup tse'e vye'na ku ve'e je kats dumotu je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk jets yoojmuktup ajxuktupe'e nujom je jayu jem Jerusalén. ³² Van'it tse'e duyaknay'amojkijidi je toyjpada jets je'eda pan pan jatye'e dunuvintsánidup numókupx jaty je tojpatajkta, jetse'e noomp ñajkxti joma ve'e je jáyuda. Ku tse'e je jayu du'ix je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk maat je toyjpada, van'it tse'e dutsii'katúvidi je Pablo. ³³ Van'it tse'e je tojpatajk je vyintsán je Pablo dūvinkunajkxi jetse'e duyakjamyajtsji, jetse'e duyakjachoojmji mejtsk je cadena maat. Van'it tse'e du'amotutúvi pan pane'e je Pablo jets pan ti ve'e tudutún. ³⁴ Ax mak̄k tse'e je jayu kyotsta, kojtsp tse'e to'k kojtsp tse'e jado'k, je'e kajx tse'e kya'o'yixju je tojpatajk je vyintsán jetse'e juu' dūvinmótuvut. Van'it tse'e je Pablo duyakjapyavijtsji joma ve'e je tojpa chaanada. ³⁵ Ku ve'e jye'ydi joma ve'e je escalera, van'it tse'e je Pablo je tojpa pyatsaajmjidi kux yak'oo'kuvaajnpupe'e je numay jáyuda. ³⁶ Jidu'um tse'e mak̄k vyaandi:

—iVa'an du'aa'ku!

Ku je Pablo ñakyukojsji jeja je numay jayu vyinkujk

³⁷ Ku ve'e je Pablo duyaktakavaandi jep joma ve'e je tojpa chaanada, van'it tse'e dunuujmi je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk:

—¿Nvaat ats mitse'e nmukótsut?

Van'it tse'e je tojpatajk je vyintsán y'atsoojvji:

—¿Tis, mkajtsp mitse'e je griego aaj? ³⁸ ¿Ka je'ep mitse'e to'k je egíptovit jayu juu' ve'e je jayu duyakpojtuk jetse'e numaktaaxk miijl je yakjaju'oo'kpa duyaknujxk joma ve'e je jayu kyatsuuna?

³⁹ Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Israeelit jayu xa atse'e, jem atse'e Tarso nkukajpuna, ñumájip tse'e je kajpun jem ciliciait y'it jootm. Toojnik ats to'k aaj je maa'yun jets atse'e ya jayu dumukotsta.

⁴⁰ Masoqju tse'e je tojpatajk je vyintsán. Ténip tse'e je Pablo vye'na jeja escalera kujx, van'it tse'e je kya'aj maat je numay jayu duyak'ama't. Ku tse'e y'amó'tkajxti, van'it tse'e dutukmukajts je hebreo aaj. Jidu'um tse'e dunuujmi:

22

1 —Nmu'israeelit jáyuda, mújit jayutajkta, amotunaxta juu' atse'e nkotsuvaampy.

² Ku ve'e du'amotunajxti jets je hebreo aaj ve'e myukótsjada, jaa'k'amó'ttu tse'e. Van'it tse'e je Pablo jyaa'kvaajñ:

³ —Israeejlit jayu xa atse'e. Jem atse'e Tarso nke'x, jem cilíciat y'it jootm. Ax yáats atse'e Jerusalén tunyee'k, je Gamaliel atse'e xyak'ixpajk, ve'em atse'e pu'ukam xtuk'ix xtuknuja'vi je njujpit jáyuvamda je pyava'nun. To'k aaj to'k joot atse'e je Nte'yam nmutún nmupuk, ve'em ax jo'n miitsta uxym je Nte'yam xmutonda xmupakta jo'n. ⁴ Njomtoondup ntitoondup xa atse'e y'ijit pan pan jatye'e je Jesús dujaanchja'vidup jets atse'e n'ix vintso ve'e y'oo'kcat. Nyakjamyajtsjuduts atse'e je yaa'tyajk jets je ta'axtajk, jets atse'e nyakjapyoxuntakpaajmjidi. ⁵ Je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta jets nujom je jáyuda juu' ve'e dunumájiduvap jep tsaptujkp, ñuja'viduyps je'e ve'e oy jets je'e atse'e xmooydu je nak jets atse'e ntukkatákadat je nmu'israeejlit jáyuvamda juu' ve'e tsuunidup jem damaascovit kyajpun kajxm. Je'e atse'e jem najkx n'ixtada pan pan jatye'e je Jesús dujaanchja'vidup jets atse'e kunyakmejtsti yaja Jerusalén jetse'e kuchaachpaati.

Ku je Pablo dumaajntyk vintso ve'e je Jesucristo dujaanchja'vi'ukvaajñ (Hch. 9.1-19; 26.12-18)

⁶ Ax jemts atse'e n'uknunjikx vye'na, jeena tse'e too' aajy, je damaascovit kajpun mutámani, kujk xaaj jo'n, van'itts atse'e tun to'mayji je tsapjootmit ajajtk ooy xtunnujaj xtunnutu'kx. ⁷ Van'itts atse'e nmaxvipp jets atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e vaan: “Saulo, Saulo, ¿tyajxts atse'e xtso'oxpúk?” ⁸ Van'itts atse'e n'amotutu'vi: “¿Pants mitse'e?” Van'it tse'e y'atsajv: “Je Jesús xa atse'e, je nazaréit jayu juu' ve'e mtuntso'oxpujkip.” Jidu'umts atse'e xnuujmi. ⁹ Je'eda juu' atse'e nmaatve'nidup, y'ixtuts je'e ve'e ku atse'e ooy xtunnujaj xtunnutu'kx, jetse'e cha'kidi, ax ka'a tse'e dvinmótudi je ayook juu' atse'e xtukmukojs. ¹⁰ Van'itts atse'e nvaajñ: “¿Tis atse'e ntónup?, Maja Vintsán.” Van'itts atse'e je Maja Vintsán xnuujmi: “Pojtuku jets najkxu jem Damasco, jem tse'e myakvaajnat nujom pan ti ve'e ntónup.” ¹¹ Xyakviintsits atse'e ku atse'e je ajajtk n'ix, je'e kajxts atse'e xmajtsti je nmujatyoo' yam ats nka'm jets atse'e pavits xyaknajkxti jem Damasco.

¹² Jem tse'e vye'na to'k je jayu juu' ve'e Ananías duxaaj, vyinja'vip vyintsá'kipts je'e ve'e je Nte'yam ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ, oñukojsijiduyps je'e ve'e nujom je jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem Damasco. ¹³ Je Ananías atse'e ojs xku'ix. Ku ve'e jye'y, van'itts atse'e xnuujmi: “Uts Saulo, vin'ixpajknuva.” Tun játyjts atse'e nvin'ixnuva jets ats je'e ve'e n'ix. ¹⁴ Van'itts atse'e xnuujmi: “Je Nte'yam, juu' ve'e je njujpit jáyuvamda vyinja'vidup vyintsá'kidup y'ijit, je'e tse'e mvinkoojnju jetse'e x'ixut je Jesús, tuv je'e ve'e je jáyuvin je jyoojntykin, jetse'e x'amotunáxut ku ve'e viinn kyótsut. ¹⁵ Mpaajmjap mits je'e ve'e je tuvakojsun je'e kajx jeja nujom je jayu vyinkujk, jetse'e x'avánat juu' ve'e tux'ix tuxmotu. ¹⁶ ¿Ax tits mitse'e m'a'ixp? Pojtuku jets napetu, amótuvu je Nte'yam jetse'e je mtokin mtuknuvaatsjinit.”

Ku je Pablo du'ava'ni vintso ve'e yaktuknukejx pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

¹⁷ Ku atse'e nvimpijt yaja Jerusalén, tsapkojspts atse'e nve'na jep maja tsaptujkp, ¹⁸ jets atse'e xyak'ix je Maja Vintsán, jets atse'e xnuujmi: “Jatyi ve'e mpítsumut yaja Jerusalén, ka'a ve'e yaja je jayu dumajapámdat juu' ve'e mkajtsp ats kajx.” ¹⁹ Van'itts atse'e nnuujmi: “Maja Vintsán, oy xa

ya'a ve'e dúnújávada jets najkxp atse'e n'ijt jep tsaptujkp, jets atse'e nyakjamyátsjada pan pan jaty mitse'e mjaanchja'vijidup, jets atse'e nyakjapyoxuntakpámjada, jets atse'e nyakjavyópjada. ²⁰ Ku ve'e je Esteban y'aa'k, je'e juu' ve'e je tuvakojsun dupaam mits kajx jeja je numay jayu vyinkujk, jemts atse'e nténiva vye'na, n'oyja'vits atse'e ku ve'e duyak'oo'kti, ats tse'e n'ix'ijt je vyiitta pan pan jatye'e duyak'oo'ktu." ²¹ Ax jidu'umts atse'e je Maja Vintsán xnúujmi: "Najkxu, ntuknúk'éxtapts ats mitse'e pan pan jatye'e ka je israeejilt jáyuvap."

Ku je Pablo jem je tojpa kya'm tyaañ

²² Je vaatji tse'e je Pablo yak'amotunajxy. Van'it tse'e mak̄k vyaandinuva: —j'Va'an du'aa'ku! j'Ka'a xa ve'e dupaa'ty du'akeega jetse'e y'ukjoojntykinit!

²³ Mak̄k tse'e jyaa'kkojtsi, jetse'e je vyit dujeendi jetse'e du'ojtki, jetse'e je naax dutsajvinvaji jetse'e jyajk, kux mak̄k aa'ke'e dutunmu'ékjada je Pablo. ²⁴ Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dúnúvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e duyakjatyajkiju je Pablo jep joma ve'e je tojpa chaanada. Jep tse'e du'ukyakyavyopuvaajni kux je'e ve'e chojk jetse'e je Pablo du'avánat pan tyajxe'e je numay jayu mak̄k vyaandi, pan tyajxe'e mak̄k cho'oxpákjada. ²⁵ Tsúmani tse'e je Pablo vye'na jetse'e yakvóput, van'it tse'e dúnúujmi je tojpa juu' ve'e dúnúvintsánip numókupx je tojpatajk:

—¿Yakjatype'e je pava'nun jetse'e xvóptat to'k je rómaid jayu pan ka'anume'e yaktokimpayo'oy?

²⁶ Ku ve'e du'amotunajxy je tojpa juu' ve'e dúnúvintsánip numókupx je tojpatajk, van'it tse'e ojts duvaajña je tojpa juu' ve'e dúnúvintsánip numiijl je tojpatajk. Jidu'um tse'e dúnúujmi:

—Tun ixu juu' ve'e mtonuvaampy, kux rómaid jáyudam xa ya'a ve'e ya yaa'tyajk.

²⁷ Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dúnúvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e dúnúnajkx je Pablo jetse'e du'amotutuvi:

—¿Tyúvame'e jets rómaid jayu mitse'e?

Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e.

²⁸ Van'it tse'e je tojpa vyaannuva:

—Va'ajts tsóvax xa atse'e xpítsumji jets atse'e nromaitjáyuva.

Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Je nke'xtkun kajxts atse'e rómaid jayu.

²⁹ Van'it tse'e dúnúvinta'kvaatsti je'eda pan pan jatye'e je Pablo du'ukvopuvaandu; tsá'ki tse'e je tojpa juu' ve'e dúnúvintsánip numiijl je tojpatajk ku ve'e dúnúja'vi jets rómaid jayu je'e ve'e je Pablo jets je'e ve'e duyakjachoojmu.

Ku je Pablo dúnúvinteni pan pan jatye'e dúnúmájidup jep tsaptujkp

³⁰ Je ku'óxit tse'e je tojpa juu' ve'e dúnúvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e duyakjamyukéjiju je Pablo kux je'e ve'e ñjavavaampy pan ti ve'e yaktukkumajtsip. Je'e kajx tse'e duyaknay'amojkiji je tee' je ñúvintsantajk maat nujom pan pan jatye'e dúnúmájidup jep tsaptujkp. Van'it tse'e je Pablo duyakjapyítsumji joma ve'e je tojpa chaanada jetse'e duyakjañajkxji jeja je tsaptujkpit jayu vyinkujkta.

23

¹ Van'it tse'e je Pablo duvin'ix je'eda pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp, jetse'e dunuujmidi:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ka'a atse'e ti nnatyukjávaja jeja je Nte'yam vyinkujk uxym paat.

² Van'it tse'e je tee' Ananías juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e dutukpavaan pan pan jatye'e je Pablo paa'ténijidup jetse'e du'akupa'kxadat. ³ Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—je Nte'yam xa mitse'e myaktsaachpaa'tjup! Ve'em xa mitse'e ax jo'n to'k je ne'ev juu' ve'e po'o'p, ka'a tse'e kye'ex pan ti ve'e jep akujkp. ¿Je'e kajx mits je'e ve'e mtsuuna jetse'e mnatyijju jets atse'e xtókimpayo'oyut ax jo'n je Moisés je pyava'nun? ¿Ax tyajxts atse'e xyakjay'akupa'kxava'añju?, ka'a xa ve'e ve'em pyuma jep je Moisés pyava'nun kujxp.

⁴ Van'it tse'e vyaandi pan pan jatye'e je Pablo dupaa'ténidup:

—¿Ve'eme'e xvinkojtspét ya tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta jetse'e je Nte'yam dumutún dumupuk?

⁵ Van'it tse'e je Pablo vyaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ka'a atse'e nnujava jets tee'dam ya'a ve'e juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Ka'a tse'e xko'oñukótsadat pan pan jatye'e myakkutojkuxjudup.”

⁶ Van'it tse'e je Pablo je nuja'vin dupujk jets jeme'e juu' ve'e je saduceotajk jets jeme'e juu' ve'e je fariseotajk, je'e kajx tse'e jidu'um mak k vyaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, fariseo xa atse'e, fariséovats atse'e je chaan je kyooj. Je'e kajxts atse'e nyaktókimpayo'oy kux njaanchja'vip atse'e jets joojntypajktinuvape'e jado'k nax je oo'kpatajkta.

⁷ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je fariseotajk jets je saduceotajk ñakyojtsvintsov'ukvaajnidi, ka'a tse'e kijpx je vinma'yun dujajejpti.

⁸ Ve'eme'e je saduceotajk vya'anda jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvat, jets ka'a ve'e pan ángeles, jets ka'a ve'e pan ko'oyjáyuvap; ax je fariseotajkta, jyaanchja'vidupts je'e ve'e jets jeme'e je ángeles, jets jeme'e je ko'oyjáyuvap, jets joojntypajktinuvape'e jado'k nax je oo'kpatajk. ⁹ Van'it tse'e mak ña'ñe'mjidi, jetse'e tyénidi je tsaptujkpit yak'ixpajkpada juu' ve'e fariséoda, jetse'e vyaandi:

—Ka'a xa aats ya'a ve'e ti tokin mpaatyja. Jets pan je ángeles ijk ya'a ve'e tumyukatsju, kadi je Nte'yam ntso'oxpajkumda —jidu'um tse'e vyaandi.

¹⁰ Ax nuyojk mak tse'e ñakyojtsvintsoojvjudi. Tsa'kipe'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk kux ku ve'e je Pablo mak duyaktsaachadat. Je'e kajx tse'e dunukejxi je tyojpatajk jetse'e jep duyakpítsumdat jetse'e duyaknajktinuvat joma ve'e je tojpa chaanada.

¹¹ Je tsooj tse'e je Pablo yak'ixji je Maja Vintsán, jetse'e ña'muxji:

—Pablo, jot'amaja. Ve'em ax jo'n je tuvakojsun tuxpum ats kajx yaja Jerusalén, tun vinkopk je'e ve'e jetse'e ve'em najkx je tuvakojsun xpaampa ats kajx jem Roma.

Ku je israeejlit jayu du'ukkojtsmojkti pan vintso ve'e je Pablo kuduyak'oo'kti

¹² Je ku'óxit tse'e je israeejlit jayu du'ukkojtsmojkti pan vintso ve'e je Pablo kuduyak'oo'kti. Jidu'um tse'e ñavyaajnidi:

—Va'an je Nte'yam xyaktsaachpaatumda pan ka'yumdup ookumdupe'e ku ve'e je Pablo kya'aa'kna.

13 Nuvujxtkupx naxye'e je yaa'tyajkta juu' ve'e ve'em vaandu. 14 Van'it tse'e ojts du'ixta je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda, jetse'e vyaandi:

—Tá xa aatse'e nva'añ jets ka'ajam aatse'e nkáyut n'oo'kut vi'name'e je Pablo kya'aa'k. Pan ntuumps aatse'e ve'em, va'ants aatse'e je Nte'yam xyaktsaachpaatni. 15 Najkxtats n'it miitse'e jets pan pan jatye'e dunumájiduvap jep tsaptujkp, najkxu x'amótuda je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk jetse'e kep duyakmétsut je Pablo, je'e ve'e mtuk'akótstap jets mjaa'knujavavaandupe'e ti je'e ve'e tyoon. Apaamdukanits aatse'e nve'nat jeja too' aajy jets aatse'e nyak'oo'kut.

16 To'k je mix ónuk juu' ve'e je Pablo du'ámip je tyaak kajx, je'e tse'e dumotu ti ve'e tyonuvaandup. Van'it tse'e ñujkx joma ve'e je tojpa chaanada jetse'e du'vaajnji je Pablo. 17 Van'it tse'e je Pablo dunukejxi to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, jetse'e dunuujmi:

—Yaknajkxu to'k aaj ya mix ónuk joma ve'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk, kux jepe'e juu' ve'e tyukmukótsuvaampy.

18 Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, je'e tse'e je mix ónuk dumaadi jetse'e dunuujmi je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk:

—Je Pablo juu' ve'e nmajtsumdu, je'ets atse'e tuxnuujma jets atse'e ya mix ónuk nmaatmínut kux jepuke'e juu' ve'e mtukmukótsuvaajnjud.

19 Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e je mix ónuk dumajts jem kya'm jetse'e apuk du'vaajv, jetse'e du'amotutuvi:

—¿Tits atse'e xtukmukótsuvaamp?

20 Van'it tse'e je mix ónuk y'atsaajv:

—Tá xa ve'e je israeejlit jayu dukojtsmókta jetse'e myaknaajmat jets kepe'e xyaknajkxut je Pablo joma ve'e ñay'amókajada pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp. Ax je'e tse'e tyuk'akótstap jets jyaa'knujavavaandupe'e pan ti ve'e je Pablo tyoon. 21 Kádits xjaanchjáva, kux naxy je'e ve'e nuvujxtkupxta je yaa'tyajk ya'ixtat jeja too' aajy. Tá xa ve'e vya'anda jets ka'ajam je'e ve'e kyáydat y'oo'ktat vi'name'e je Pablo kya'aa'k. Pan tyoondupts je'e ve'e ve'em, y'amótuduts je'e ve'e je Nte'yam jetse'e yaktsaachpaatjidinit. Je'ejyji tse'e y'a'ixtup pan vintso mitse'e mva'añ.

22 Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e dupakejxnu je mix ónuk jetse'e dunuujmi jets ni pana ve'e dukavaajnjat jets távani ve'e du'avana.

Ku je Pablo yakpakejx jeja je yakkutojkpa Félix vyinkujk

23 Van'it tse'e dunukejxi numejtsk je tyojpa juu' ve'e dunuvintsánidup kákmókupx jatye'e tojpatajk jetse'e dutukpavaajñ jetse'e du'apaamdukadat numejtsk mókupx je tojpada juu' ve'e tékum, nu'oo'guxuk majk juu' ve'e jem caballo ni'kxmda, jets numejtsk mókupx juu' ve'e je lansa dupakajptup, ve'em tse'e ñajkxtat jem cesaréait kyajpun kajxm koo'ts taaxtojtuk yaaxp.

24 Yakjay'apaajmtkiju tse'e je caballo juu' ve'e je Pablo tyuktsaanap jetse'e dupavaajñ jetse'e makkatsots je Pablo duyaknajkxtat jeja je yakkutojkpa Félix vyinkujk. 25 Tyukmukejxidu tse'e je nak juu' ve'e jidu'um vaamp: 26 “Ats, je Claudio Lisias, nvinkukojtsip ats mitse'e, ñumájiva yakkutojkpa Félix. 27 Je israeejlit jayu ve'e dumajtsu ya yaa'tyajk jetse'e du'ukyak'oo'kuvaandi. Ku atse'e nnuja'vi jets rómaait jayu ya'a ve'e, van'itts atse'e nmaadi je ntojpatajk jets aatse'e ojts nyaktsa'ak. 28 Nnujavavaampyts

atse'e pan ti ve'e tyukkuyak'oo'kavaandup, je'e kajxts atse'e nyaknujxk jeja je'e vyinkujkta pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp. ²⁹ Je'edam tse'e tyuknuxa'aidup je kats juu' ve'e je'e je pyava'nun kajxta. Ax ka'a tse'e dupaa'ty du'akeega jets ya'a ve'e y'oo'kut, ni je'e jetse'e pyoxuntaktsaanat. ³⁰ Nnuja'vi atse'e jets y'ukkojtsmojktu ve'e je israeejlit jáyuda jetse'e kuduyak'oo'kti, je'e kajxts ats mits ya'a ve'e ntuknu'ex. Tats ats je'e ve'e nnaajmada jets jeja ve'e mits mvinkujk najkx dukotsta pan ti ve'e tyuktso'oxpajktup. Vanxúpjits je'e ve'e juu' ats mitse'e ntuknuja'yip. Je nnavaatumjut."

³¹ Van'it tse'e je tojpa duyaknajkxti koo'ts je Pablo jem Antípatris, ve'em ax jo'n yaktukpavaandi. ³² Je ku'óxit tse'e vyimpijtini je tojpatajk juu' ve'e tékum; pan pan jaty tse'e jem caballo ni'kxmda, jyaa'kmaatnajkxtu tse'e je Pablo. ³³ Ku ve'e jye'ydi jem Cesarea, van'it tse'e dumoo'ydí je nak je yakkutojkpa jetse'e dutukkatajkidi je Pablo. ³⁴ Ku ve'e je yakkutojkpa je nak dukojtskujx, van'it tse'e du'amotutúvi je Pablo pan jómit jayu je'e ve'e. Ku ve'e dunuja'vi jets cilíciat jayu je'e ve'e, ³⁵ van'it tse'e dunuujmi:

—Van'it xa ats mitse'e n'amotunáxut ku ve'e myétstat pan pan jatye'e nnuxa'ajjidup.

Van'it tse'e dupavaajñ jetse'e yakpámut joma ve'e yak'ix'ítut jem tajkm juu' ve'e ijt je yakkutojkpa Herodes jye'e.

24

Ku je Pablo duvinteni je Félix

¹ Kumugoxxaaj tse'e je Ananías, je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e je'y jem Cesarea maat je israeejlit je myújit jáyuda jets to'k je kojtsaava juu' ve'e Tértulo duxaaj, je'e tse'e najkxtu jeja je yakkutojkpa vyinkujk jetse'e dunuxa'aadat je Pablo. ² Ku ve'e duyakje'ydi je Pablo, van'it tse'e je Tértulo ñuxa'ajji. Jidu'um tse'e dunuujmi je Félix:

—Ñumájiva yakkutojkpa, mits kajx xa aatse'e n'it oy joot, ka'a ti muvaampa ka'a ti tso'oxpajkpa, oy tse'e ntsuunimda kuxe'e aats xyakkutujkja je vijin je kejun maat. ³ Ñumájiva Félix, ooyts aatse'e ntunkejxtuk ya maa'yun juu' aats mitse'e xtoojnjip. ⁴ Ax ka'ats ats mitse'e nyak'atanuva'añ jek, je'e kajxts aats mitse'e nmunoo'kxtuk jets aatse'e to'k mejtsk aaj xkats'amotunáxut. ⁵ Ve'em aatse'e mpaa'ty jets yaknacho'oxpajkjup ya'a ve'e je jayu. Nujom pan vinxupe'e je it je naax joma ve'e je israeejlit jayu chaanada, ve'em tse'e je jayu duyaknapyajkva'kxyju, ñukuvajkip tse'e je jáyuda juu' ve'e yaktijtip nazaréit jáyuda. ⁶ Y'uyakvintsakintokiyuvaan tse'e je maja tsaptajk, je'e kajxts aatse'e nmajch jets aatse'e ntokimpayo'oyut ax jo'n aats je mpava'nun vya'añ. ⁷ Ax je tojpa juu' ve'e Lisias duxaaj, juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e dutuktajki jets aatse'e akee'y xpajkji, ⁸ jetse'e vyaajñ jets pan pan jaty aats ya'a ve'e nnuxa'aip, jets yaja aatse'e nmétsut mits mvinkujk. Viinm tse'e m'o'yixju jetse'e x'amotutúvat, ve'em tse'e xnujávát jets tyúvam je'e ve'e juu' aatse'e ntuknuxa'aip.

⁹ Je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem ve'nidup, ñukojtspejtta tse'e je Tértulo je y'ayook, ve'eme'e vyaandi jets ve'emam je'e ve'e. ¹⁰ Van'it tse'e je yakkutojkpa je Pablo dutukvinja'vi jetse'e kyótsut. Van'it tse'e je Pablo vyaajñ:

—N'oyja'vip atse'e jets atse'e nnakyukótsjut yaja mits mvinkujk, kux nnuja'vinup atse'e jets may joojntani mitse'e myakkutojkpatsuuna yaja naxkujx kajpun kujx. ¹¹ Pan mtsajkp, m'o'yixjupts mitse'e jetse'e

xnujávát jets uxyaanume'e makmejtsk xaaj y'it átse'e nje'ya jem Jerusalén, je Nte'yam átse'e nvinjavavaan nvintsá'agavaan, ¹² ka'ats átse'e pan nmaatnakyojtsvintsoojvji, ni ka'ats átse'e je jayu nyakyoojmuk nyak'ajxuk jep maja tsaptujkp, ni jem kajpun jootma. ¹³ Ka'a xa ya'a ve'e y'o'yixjada jetse'e dutuk'ixtat jets tyúvam je'e ve'e juu' átse'e xtuknuxa'aidup. ¹⁴ Ax juu'ts átse'e nkuvujkp, je'ets je'e ve'e jets nvinja'vip nvintsá'kip átse'e je Nte'yam, juu' ve'e aats je njujpit jayu vvinja'vidup vyintsá'kidup y'ijt, je Jesús je tyoo' átse'e nyo'oy, juu' ya'a ve'e tyijitup viijnk ixpajkun, kux njaanchja'vip átse'e nujom juu' ve'e jyatyaandu jep Kunuu'kx Jatyán kujxp je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ¹⁵ Ve'emts átse'e je Nte'yam njaanchjáva ax jo'n ya'ada, njaanchja'vivapts átse'e jets joojntypajktinuvape'e jado'k nax je oo'kpatajkta, ve'em tse'e juu' ve'e tuv jáyuvudu joojntykidu, nay ve'empa tse'e juu' ve'e jomjáyuvudu tijáyuvudu jetse'e jyomjoojntykidi tyijoojntykidi. ¹⁶ Je'e kajxts átse'e juu' ntun vintso átse'e ti nkanatyukjávajat jeja je Nte'yam vyinkujk jets jeja je jayu vyinkujk.

¹⁷ May joojnt átse'e n'ijt joma viijnk it viijnk naax, van'itts átse'e nvimpijtnuva jem Jerusalén, nmo'ovaampyts átse'e je ayoova jayu je putajkin, nay ve'empts átse'e n'ukpamuvaaññ je yax. ¹⁸ Je'ets átse'e ntuump vye'na ku átse'e jep maja tsaptujkp xpaatti je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem Asia tsuunidup, távani átse'e nnaajkva'achju vye'na, ka je numay jayu maatap, jets ka'a ve'e je jayu yoojmukti y'ajxukti. ¹⁹ Pan jep xa ve'e ats je ntokin kuy'it, tukkadaakjudupts je'e ve'e jetse'e yaja kuy'itta pan pan jatye átse'e x'ixtu jep maja tsaptujkp jets átse'e xnuxa'aadat. ²⁰ Pan jep tse'e ats je ntokin kuy'it, va'ants ya'ada juu' ve'e yáada dunukotsta pan ti tokin átse'e xpaatjidu ku átse'e nve'na jeja je'e vyinkujkta juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp. ²¹ Ukpū nunjajtp tse'e jetse'e jem je jáyuda juu' ve'e vaandup jets njayejpp átse'e je tokin ku átse'e mákk jidu'um nvaajñ jeja je'e vyinkujkta: "Je'e xa ats miitse'e xtuktokimpayo'ydup kuxe'e ats njaanchjáva jets joojntypajktinuvape'e jado'k nax je oo'kpatajkta."

²² Ku ve'e je Félix du'amotunajxy, van'it tse'e vyaajñ jets ux'ooknume'e je Pablo dujaa'ktokimpayo'oyut, kux ñuja'vip je'e ve'e oy vintso ve'e dujaanchjávada pan pan jatye'e je Cristo dupanajkxtup. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ku ve'e myétsut je tojpatajk je vyintsán juu' ve'e Lisias duxaaaj, van'itts átse'e njaa'knujávát vintso ve'e ya mkats xyak'ixuvada.

²³ Van'it tse'e je Félix dupavaajñ to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk jetse'e je Pablo dujaa'kyakjay'ix'ítjut jetse'e du'itumo'ot pan pan jatye'e myaatnayja'vijup jetse'e kyu'ixjut jetse'e pyattónajat.

²⁴ Vee'n tse'e je it ñajxy ku ve'e jye'y je Félix maat je ñuda'ax Drusila, israeejlit ta'axtajk je'e ve'e y'ijt, van'it tse'e je Félix dunukejxi je Pablo jetse'e je Pablo vya'nuxji vintso je'e ve'e ku ve'e je Jesucristo yakjaanchjáva. ²⁵ Ku ve'e je Pablo du'ava'ni je tuv joojntykin, je nay'akuvaa'nin, jets je tokin payo'yun juu' ve'e miinnup, tsá'kipajk tse'e je Félix jetse'e vyaajñ:

—Nvaatani vanxup. Ku átse'e je tiempo njayéput, van'itts ats mitse'e nnukejxinuvat.

²⁶ Je'e tse'e je Félix chajkp jetse'e je Pablo je meen myo'ojut jetse'e dumaso'okut, je'e kajx tse'e may nax duyaxtsaajv jetse'e dujaa'kmaatnakyojtsjut. ²⁷ Je'e tse'e je Félix chojk jetse'e je israeejlit jayu y'oyjávajat, je'e kajx tse'e je Pablo pakmuk duyaktaajñ. Mejtsk joojnt tse'e

ve'em je it ñajxy, van'it tse'e je Félix pyıtsumni jep kyutojkun jaatp jetse'e tyajki je Porcio Festo.

25

Ku je Pablo ðuvinteni je Festo

¹ Ku ve'e je Festo tyajki yakkutojkpa, kutoojk xaajts je'e ve'e jem Cesarea chaa'n jetse'e ñujkx jem Jerusalén. ² Jem tse'e je tee' je ñuvintsantajkta jets je israeejlit jáyuda juu' ve'e dunumájidup, je'e tse'e dunuxa'aidinuva je Pablo. ³ Je'e ve'e y'amótudu je maa'yun jetse'e je Pablo dunukéxat jetse'e ñajkxut jem Jerusalén, y'ukyak'oo'kuvaandu ve'e jeja too' aajy. ⁴ Van'it tse'e je Festo y'atsaajv jets jeme'e Cesarea je Pablo y'it pakmuk jets viinme'e je Festo ñajkxut jem. ⁵ Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Miiıtta, pan pan jatye'e yakkutojktup, kijpx tse'e nja'mdat jem Cesarea. Pan jyayejppe'e je yaa'tyajk je tokin, m'o'yixjadapts miiıtse'e jetse'e jem je tyokin xyaknuke'xnatákadat.

⁶ Toodojtuk uk majk xaaj jo'n tse'e je Festo y'ijt jem Jerusalén, van'it tse'e vyimpijnuva jem Cesarea. Je ku'óxit tse'e y'ajtk joma ve'e yakkutuk jetse'e je Pablo dunukejxi. ⁷ Ku ve'e je Pablo tyajki, van'it tse'e ñaajktámijidi je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem Jerusalén tsoo'ndu jetse'e makx tyuknuxa'aajidi may viijn, ka'a tse'e tii ti ve'e tyuktokimpámdap. ⁸ Jidu'um tse'e je Pablo ñakyukatsju:

—Ka'a xa atse'e ti tokin ntun. Ka'a atse'e nyakvintsá'kintóki je israeejlit jayu je pyava'nun jets ka'ava je maja tsaptajk, ni je rómaıt yakkutojkpa.

⁹ Je'e tse'e je Festo chajkp jetse'e je israeejlit jayu ðu'oyjávát vintso je'e ve'e juu' ðutún, je'e kajx tse'e ðu'amotutuvi je Pablo:

—¿Mtsajkpe'e jetse'e mnajkxut jem Jerusalén jets ats mıtse'e jem ntokimpayo'oyut?

¹⁰ Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Yaja xa ve'e ðutsak jets atse'e nyaktokimpayo'oyut joma ve'e je rómaıt yakkutojkpa tyokimpayo'oy, ka jemap Jerusalén. Oy xa mıtse'e xnujava jets ka'a atse'e nmutokintún je israeejlit jayu. ¹¹ Pan jep xa ve'e ats je ntokin kuy'it juu' ve'e je oo'kun ðvinmajtsjup, nvaatts atse'e n'oo'kut; ax pan taayts je'e ve'e juu' ats ya'a ve'e xtuknuxa'aidup, ni pana tse'e kyatukkada'akyju jets ats je'e ve'e xtukkatakadat. Je'e atse'e n'amótup jets atse'e je yakkutojkpa César viinm xtokimpayo'oyut.

¹² Ku ve'e je Festo ðukojsmojkti maat je jyayu, van'it tse'e je Pablo dunujmi:

—Pan je'e xa ve'e mtsajkp jetse'e je yakkutojkpa César mtokimpayo'oyjut, mtokimpayo'oyjupts mıt je'e ve'e.

Ku je Pablo ðuvinteni je yakkutojkpa Agripa

¹³ Ku ve'e vee'n je it ñajxy, van'it tse'e jye'y je yakkutojkpa Agripa maat je Berenice jem Cesarea, je Festo ve'e ojts ðuku'ixta. ¹⁴ Ku ve'e jem y'ijtti mejtsk toojk xaaj, van'it tse'e je Festo tyukmumaaajntykjidi jidu'um:

—Jeja xa ve'e yaja to'k je yaa'tyajk juu' ve'e je Félix myasook pakmuk.

¹⁵ Ku atse'e jem Jerusalén nve'na, jemts atse'e x'amótudi je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda jets atse'e je Pablo nyak-jay'oo'kjut. ¹⁶ Van'itts atse'e n'atsoqvdi jets ka'a ve'e je rómaıt yakkutojkpa pan ðuyakjay'aa'kju pan ka'a ve'e je yaknuxa'aiva aviinm ah'am ðumaatnavyinténaja jeja je yakkutojkpa vyinkujk, ve'em tse'e y'o'yixjut

jetse'e ñakyukótsjut. ¹⁷ Je'e kajx tse'e, ku je'e ve'e myejtsti, ka'ats atse'e je tiempo nyakvintoki. Je ku'óxitts atse'e n'ajtk joma atse'e nyakkutuk jets atse'e nnukejxi je yaa'tyajk. ¹⁸ Ax je'eda juu' ve'e ojts ñuxa'aajada, ni vinxupa tse'e dukatuknuxa'aidi juu' atse'e n'ukvinmaay; ¹⁹ je'ejyi ve'e tyukto'oxpajktup juu' ve'e jyaanchja'vidup, jets to'k je jayu juu' ve'e Jesús duxaaj, juu' ve'e oo'k, juu' ve'e je Pablo tyijp jets joojntypajknuva ve'e jado'k nax. ²⁰ Ka'a atse'e nnujava pan ti atse'e ntónup, je'e kajxts atse'e je Pablo n'amotutuvi pan chajkpe'e jetse'e jem Jerusalén ñajxut jets atse'e jem ntokimpayo'oyut. ²¹ Ax ku tse'e du'amotu jetse'e je yakkutojkpa César tyokimpayo'oyjut, je'e kajxts atse'e pakmuk nyaktaannuva van'it paat ku ve'e y'óyat jets atse'e ntuknúkexut je yakkutojkpa.

²² Van'it tse'e je Agripa dunujimi je Festo:

—N'amotunaxuvaampap xa atse'e je yaa'tyajk.

Van'it tse'e je Festo y'atsoojvi:

—Kep xa ve'e x'amotunáxut.

²³ Je ku'óxit tse'e je Agripa maat je Berenice tyajkidi jep je yakkutojkpa tyujk, ooy tse'e dutunyaknuxe'xnatajkidi je majin juu' ve'e jyajejptup. Je'e maat tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánidup kakmiiil je tojpatajk, jets je viijnk jayu juu' ve'e jem dunumájidup kajpun kajxm. Van'it tse'e je Festo dunukejxi je Pablo. ²⁴ Ku ve'e duyakmejtsti, van'it tse'e je Festo vyaajñ:

—Yakkutojkpa Agripa, jets miitsta, jáyuda, pan pan jatye'e yaja tumnay'amókajada, uxyájats je'e ve'e je yaa'tyajk, máyani xa ve'e je israeejlit jayu, ve'em tse'e jem Jerusalén ve'em tse'e yaja Cesarea, je'ets atse'e makx xnuujmidup jets vyinmajtsjupe'e jetse'e y'oo'kut. ²⁵ Ax ve'emts atse'e mpaa'ty jets ka'a ya'a ve'e duvinmachju jetse'e y'oo'kut. Kux ats ya'a ve'e x'amotu jetse'e tyokimpayo'oyjut je yakkutojkpa César, je'e kajxts ats je'e ve'e ntuknúkexava'añ. ²⁶ Ax ka'ats atse'e mpaa'ty ti atse'e ntuknújáyap je yakkutojkpa ya'a kajx. Je'e kajxts atse'e yaja miits mvinkujkta mpum, jets vinkopke'e yaja mits mvinkujk yakpum, yakkutojkpa Agripa, jetse'e to'k aaj x'amotutúvadat jetse'e yak'ixut pan yakpaatpe'e je tyokin jetse'e y'óyat vintso atse'e nnujáyat je yakkutojkpa juu' ve'e je maja kutojkn dukamip. ²⁷ Ve'em atse'e njava jets ni vinxupa ve'e dukapaa'ty dukah'akeega jets atse'e nkéxut to'k je jayu juu' ve'e pakmuk ijtp jets atse'e nkah'avánat pan ti tókin'e'e tudutún.

26

Ku je Pablo dutuknuja'vi je yakkutojkpa Agripa jets ti ve'e yaktuk-tso'oxpajk

¹ Van'it tse'e je yakkutojkpa Agripa dunujimi je Pablo:

—O'yip xa ve'e jetse'e mnakyukótsjut.

Van'it tse'e je Pablo je kya'aj duyakpojtuk, jetse'e vyaajñ:

² —Yakkutojkpa Agripa, xoojntkp xa atse'e nnayjávaja ku atse'e yaja mits mvinkujk mnakyukótsjut jets ats mitse'e ntuk'ixut jets xnuvampejttup atse'e je israeejlit jáyuda ku atse'e xnuxa'aada, ³ kux mnuja'vinup xa mitse'e nujom je israeejlit jayu je kyostuumbreda jets je'e juu' aatse'e nnatyukkótsvintsoojvup. Je'e kajxts atse'e to'k aaj n'amotu jetse'e x'amotunáxut joma vaat atse'e nkats.

Vintso je Pablo jyojntyki ku ve'e ka'anum je Jesucristo dujaanchjáva vye'na

4 Van'ítani ku atse'e pi'knum nve'na, ñuja'vidup xa je'e ve'e nujom je israeejlit jayu vintso atse'e njoonjtyki joma ve'e ats je n'it je nnaax jets jem Jerusalén. 5 Pan je'e ve'e kudukotsuva'anda, kuduv'avánadats je'e ve'e jets fariseóvam atse'e van'ítani ku atse'e mootsknum nve'na; je ipxajkun juu' ve'e pyanajxtup, je'e tse'e dunutso'oxikajxp juu' ve'e je israeejlit jayu jyaanchja'vidup. 6 Ax je'ets atse'e uxuyam yaktuktokimpayo'yp kux njaanchja'vip atse'e jets je Nte'yame'e duyakjoojntykpaiknuvap je oo'kpatajkta, ve'em ax jo'n dutukvinva'ni aats je njujpit jayu. 7 Je'e aatse'e n'a'ixp jetse'e tyónjut kyótsjut juu' aatse'e je Nte'yam xtukvinva'ni, aats, je makmejtsk jaka'a juu' ve'e je israeejlit jáyuda. Je'e kajxts aatse'e je Nte'yam jóvum xaaj jóvum tsooj nvinjava nvintsa'aga. Yakkutojkpa Agripa, je'e kajxts atse'e uxuyam xnuxa'aada je israeejlit jáyuda kuxe'e ats n'avana jets joojntykpaiktinuvape'e je oo'kpatajk jado'k nax. 8 ¿Jadi ka'a mitse'e xjaanchjáva jets je Nte'yame'e duyakjoojntykpaiknuvap je oo'kpatajkta?

Ku je Pablo dujomtún dutitún y'ijt je jaanchja'vivatajk

9 Viinm atse'e nnasja'vi jets pyaatyp y'akeegup je'e ve'e jets atse'e njomtónut ntítónut je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesús, je nazarétit jayu. 10 Ve'em atse'e ntun y'ijt jem Jerusalén. Je tee'tajk je vyintsanda atse'e xmooydu je kutojkun jets atse'e nyakjapyoxuntakpaajmjidi numay je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesús. Ku aats je'e ve'e ntókimpayo'ydi, vaants atse'e jetse'e y'oo'ktat. 11 May naxts atse'e ntsaachtoondi jetse'e ve'em vya'andat jets ka'a ve'e du'ukjaanchja'vidini je Jesús. To'k tsaptajkm jado'k tsaptajkmnts atse'e ve'em njátuka y'ijt. Ooyts atse'e ntuntukmu'ejkjidi ntuntukmujot'aajnidi, je'e kajxts atse'e njomtóna ntítóna y'ijt yaja jets joma ve'e viijnk tsóvit it viijnk tsóvit naax.

Ku je Pablo du'ava'ninuva vintso ve'e je Jesucristo dujaanchja'vi'ukvaajñ (Hch 9:1-19, 22.6-16)

12 Ve'em atse'e mpayo'oy vye'na ku atse'e nnujx jem Damasco je kutojkun maat juu' atse'e xmooydu je tee'tajk je vyintsanda. 13 Mits, yakkutojkpa, ku atse'e jeja too' aajy nve'na, kujk xaaj jo'n, van'itts atse'e n'ix je tsapjootmit ajajtk, je'ets atse'e maat ats je nmujatyoo'da ooy xtunnujaj xtunnutu'kx, va'ajts maktkts aats je'e ve'e xtunnujaj xtunnutu'kx jets ka'a ve'e je aampa xaaj je tyá'kxun. 14 Van'itts aatse'e nujom nmaxvipkujx jets atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' atse'e jidu'um xnuujmi je hebreo aaj: “Saulo, Saulo, ¿tyajxts atse'e xts'o'oxpúk? Viinm xa mitse'e mnakyo'otyúnju ku atse'e ve'em xtun.” 15 Van'itts atse'e n'atsaajv: “¿Pants mitse'e?” Van'itts atse'e xnuujmi: “Ats xa je'e ve'e je Jesús, juu' ve'e mtuntso'oxpujpk. 16 Pojtuku. Je'e kajxts atse'e tunnaajknuke'xnatákaja yaja mits mvinkujk jets ats mitse'e xmutónut xmupákut jetse'e je tuvakojsun xpámüt juu' ve'e uxuyam tux'ix jets je'e juu' ats mitse'e ntukyaknuke'xnatákap ux'ook. 17 N'ixup njayépupts ats mitse'e ku ve'e m'ítut joma ve'e je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je'eda juu' ats mitse'e uxuyam ntuknukexjp. 18 Je'e kajxts ats mits je'e ve'e ntuknukex jetse'e dunujávadat jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e tyoondup jets jeme'e je Satanás kya'm y'itta. Ve'emts atse'e ntsak jetse'e dumasooktinit je ky'ooy joojntykinda jetse'e pyitsumdinit joma ve'e je Satanás yak'ítjada jetse'e tyajkidinit jem je Nte'yam y'am kya'm, ntsajkpts atse'e jets atse'e xjaanchja'vidinit, ve'em tse'e je Nte'yam tyokinmee'kxjadat jetse'e y'ijittinit je'e je jyayu, je jayu juu' je'e ve'e vyinkoon jetse'e dujajeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ve'em tse'e y'ijittinit ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttu

jeja akoo'ts it jaat jetse'e tutyákada jeja ajajtk it jaat." Jidu'umts atse'e nyaknuujmi.

Ku je Pablo dukutyuujn juu' ve'e yak'ixju

19 'Yakkutojkpa Agripa, ku atse'e ve'em xyak'ix je tsapjootmit nuja'vin, ka'ats ats je'e ve'e nvintsajv juu' atse'e n'ix nmotu, 20 ñojk'óy atse'e ntukka'amay'ukvaajñ je oy kats je oy ayook jem Damasco, van'itts jem Jerusalén, jets jem nujom je israeejlit jayu y'it jootmda, nay ve'empa ve'e joma ve'e chaanada pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e atse'e nvaajnjidup jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda, jetse'e je Nte'yam dupanajxtnit, ve'em tse'e dyaknukexnatákadat jets ta ve'e vynnayumpijitni. 21 Ya'a kajxts atse'e je israeejlit jayu xmajtst jep maja tsaptujkp jets atse'e x'ukyak'oo'kuvaandi. 22 Ax je Nte'yamts atse'e xputajkip uxym paat, nvaajnjidupts atse'e nujom je jayu, je mújit je muutskit, juu' ve'e y'ava'nidu je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka, ve'emts je'e ve'e vyaandi jets ve'eme'e tyónjut kyótsjut ax jo'n atse'e nkats. 23 Je'e tse'e vaandu jets tsaachpaa'tupe'e je Cristo jetse'e muto'k y'ítut pane'e joojntykpajknuvap ku ve'e távani y'aa'k vye'na, yaknukexnatákapt je'e ve'e je Nte'yam je tyoo' jeja je israeejlit jayu vyinkujka jets je'e vyinkujktava pan pan jatye'e ka je'epta.

Ku je Pablo dunuujmi je yakkutojkpa Agripa jetse'e je Jesús dujaanchjávát

24 Ku ve'e je Pablo ve'em kyajts, van'it tse'e je Festo mákk vyaajñ:

—Ka'a xa mitse'e mvija, Pablo! Je'e ve'e ku ve'e ooy mtunnakutoonka, je'e kajx tse'e mko'kvijini.

25 Van'it tse'e je Pablo y'atsajv:

—Ka'a xa atse'e nkavija, ñumájiva Festo, juu' xa atse'e nkajtsp, oy payo'oyani jets tyúvamts je'e ve'e. 26 Uxyaja xa ya'a ve'e ya yakkutojkpa Agripa juu' ya'a ve'e nujom dunuja'vikajxp, je'e kajxts atse'e to'k aaj to'k joot yaja ya'a vyinkujk nkats, vinjávani xa atse'e jets nujom ya'a ve'e dunuja'viva, kux ka'a ya'a ve'e y'ayu'utspúma. 27 Yakkutojkpa Agripa, ¿mjaanchja'vips mitse'e juu' ve'e kyojtsu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka? Nnuja'vip xa atse'e jets mjaanchja'vip mits je'e ve'e.

28 Van'it tse'e je Agripa y'atsajv:

—Ve'em xa mitse'e xnasjava jets tun jatyi atse'e njaanchjávát jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, ¿ve'em xaja, kadi?

29 Van'it tse'e je Pablo y'atsajv:

—Pan jatyi, uk pan ka'a tun jatyi, je Nte'yam xa ve'e va'anup jets ka mítsjape'e, ve'empa ve'e nujom pan pan jatye'e uxym x'amotunajxtup, ve'emts je'e ve'e kuy'ijttuva ax jo'n ats, je'ejyi ve'e ku ve'e cadena tsum kya'íttat.

30 Ku ve'e ve'em je Pablo vyaajñ, van'it tse'e tyéni je yakkutojkpa Agripa maat je Festo jets je Berenice maat nujom pan pan jatye'e jem tsuunidup vye'na. 31 Apuk tse'e ñajkxti jetse'e dukojtsmojkti. Jidu'um tse'e ñavyaajnidi:

—Ka'a xa ya'a ve'e ya jayu tudutitún juu' ve'e kyu'oo'kap ukpu juu' ve'e kyupoxuntaktsaanap.

32 Van'it tse'e je Agripa dunuujmi je Festo:

—Kuyakmasaak xa ya'a ve'e ya jayu pan viinme'e kudukah'amotu jetse'e je yakkutojkpa César tyokimpayo'oyjut.

27

Ku je Pablo yakpakejx jep Roma

¹ Ku ve'e dunupaajmtkidi jetse'e je Pablo dupakéxtat jem itáliait y'it jootm, van'it tse'e je Pablo maat je viijnk jáyuda pan pan jatye'e pakmuk ijtuvap, je'e tse'e yakpaamdu jem je tojpatajk je vyintsán kya'm juu' ve'e Julio duxaaj, numókupx je'e ve'e je tojpa dunuvintsana, je'e tse'e dunuvintsánip to'k jaka'a je tojpa juu' ve'e je yakkutojkpa Augusto César jye'e. Nmaadi ats je'e ve'e je Pablo. ² Tajkits aatse'e jem adramítiovit byaarco jootm juu' ve'e tsoo'mp vye'na, jeme'e ásiait y'it jootm ñujkx. Jemts aatse'e nmaatve'niva je Aristarco, jem Tesalónica je'e ve'e kyukajpuna jem macedóniait y'it jootm. ³ Je ku'óxiits aatse'e nje'y jem sidoonit kyajpun kajxm. Jem tse'e je Julio oy jayu ñapyaajmji maat je Pablo. Van'it tse'e dumasaak jetse'e je Pablo najkx duku'ix pan pan jatye'e myaatnayja'vijup jetse'e pyutákajadat. ⁴ Kuts aatse'e jem Sidón ntsaa'n, anajts aatse'e nmasaak je Chipre, to'k je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akojkm taamp, kux xvinkumi'nip aatse'e je poj. ⁵ Nnajxts aatse'e jem maaxy najootm jem cilíciait jets panfíliait myu'avinkojkm. Van'litts aatse'e nje'y jem Mira, to'k je kajpun juu' ve'e jem líciait y'it jootm.

⁶ Jem tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, je'e tse'e dupaat to'k je alejandriait barco, jem Italia je'e ve'e ñujkx, jemts aatse'e xyaktajki. ⁷ May xaajts aatse'e otyún nyo'y, jets aatse'e ake'e'y nje'y jem gnidovit myu'avinkojkm. Xvinkumi'nipnats aatse'e je poj, je'e kajxts aatse'e nnajxy jem salmoonit myu'avinkojkm, naa'najxts aatse'e je crétaait naax juu' ve'e jem maaxy naaj akojkm. ⁸ Tso'oxts aatse'e mpaa'yo'y je it, van'litts aatse'e nje'y joma ve'e to'k je it juu' ve'e duxaaj Buenos Puertos, je laséait kajpun mutam.

⁹ Jékani tse'e je it ñaxy vye'na, kutsa'agani ve'e jetse'e je jayu jem maaxy najootm yo'oyut kux táminupe'e je to'aats je poj aats, je'e kajx tse'e je Pablo jidu'um ña'muxjidi:

¹⁰ —Miits, yaa'tyajkta, nnuja'vip xa atse'e jets ooye'e ntuntsaachpaatumdat pan jaa'kja'mdupe'e; ka ya baarcojyap ka ya tsúm'jyap tse'e vintókiyup, nay ve'empa uu'me'e nvintókimduvat.

¹¹ Ax munuyojkx je'e ve'e je tojpatajk je vyintsán dumajapuujm je barco je vyintsán jets je barco je yakyo'yva je ñuvintsán jets ni ka'a ve'e je Pablo.

¹² Ka'a tse'e du'oyja'vidi je it jetse'e jem duyaknáxtat je xox aats, je'e kajx tse'e du'ukvinmaaydi jetse'e jem Fenice kujye'ydi, jem je'e ve'eva crétaait y'it jootm. Je maja na'akaya juu' ve'e kuyo'yip je maaxy naaj jem tso joma ve'e je xaaj pyítsum, jeja je'e ve'e je'e pya'ayi je feníceit kyajpun tyañ.

Ku je makx poj jye'y joma ve'e ñaxta vye'na jem barco jootm

¹³ Ku ve'e vee'n pyoj'ukvaajñ, noortets je'e ve'e je poj ñujkx, je naaxe'e vyinkunajkxip, van'it tse'e y'ukvinmaaydi jets kuy'o'yixjidi ve'e jetse'e kuñajkxti jem Fenice. Tsoo'nts aatse'e jem jets aatse'e njaa'knujkx jem crétaait ñaxpa'am. ¹⁴ Ku ve'e vee'n je it ñajxy, van'it tse'e tun to'mayji makx tyumpaj juu' ve'e yaktijp Nordeste, jeja je'e ve'e naxkujx cha'a'n je poj. ¹⁵ Kux tse'e je poj dukayak'o'yi jetse'e je barco yo'oyut joma ve'e je naax dumutama, je'e kajxts aatse'e nyakajty jets aatse'e je poj xyaknajkxut pan joma ve'e dutsak. ¹⁶ Najxts aatse'e jep cláudup y'it janaadup juu' ve'e jem maaxy naaj akojkm, joma ve'e makx kyatumpaj. Manu'tsaachts aatse'e je barco ónyk nyaktajki jep maja barco jaatp. ¹⁷ Ku aatse'e nyaktajki je barco ónyk, van'it tse'e je maja barco dumutso'midi dumujokkidi. Tsa'kidup tse'e kux ku ve'e je barco

cha'kxnit jep po'o jaatp, je'e kajx tse'e duyakvajntkti je vit juu' ve'e je barco yakyo'yjup ku ve'e tyukpoja jets aatse'e ve'emji mpapójut. ¹⁸ Je ku'óxit tse'e makna pyaj, je'e kajx tse'e je barco je chum dunavaji'ukvaandi jem maaxy najootm jetse'e ve'em duyaktaa'tkadat je barco. ¹⁹ Kutoojk xaajts aatse'e ntuktsamvatskujx je barco je pyaamduk. ²⁰ May xaaj tse'e kyoo'kke'xni ni je xaaja ni je maatsa, je makn poj je makn toojts aatse'e xtukkooy'ip, ve'emts aatse'e n'ukvinmay jets ka'a aatse'e kuntsaak.

²¹ Jékanits aatse'e nkakay, van'it tse'e je Pablo duvinkuva'ki je jáyuda jetse'e vyaajñ:

—Miiista, yaa'tyajta, nuyojk oy atse'e kuxkats'amotunajxti jetse'e jem Creta kunkatsoo'numdi. Pan kunta'numdi ve'e jem, ka'a tse'e uxym je xyup njomajjatumda ntijajtumda. ²² Ax kádits mtsaachvinmáyda, óyame'e ya barco vyintókiyut, ni pana tse'e kya'oo'kut. ²³ Tsuuj atse'e tuxyak'ix to'k je Nte'yam je ya'angeles, je Nte'yam, juu' atse'e je jyayu, je'e juu' atse'e nvinja'vip nvints'a'kip. ²⁴ Jidu'umts atse'e tuxnuujma: “Kadi mtsa'aga Pablo, tun vinkopk je'e ve'e jetse'e jeja je rómaít yakkutojkpa vyinkujk najkx xvintena. Je Nte'yam tse'e tumto'nuxju je maa'yun jetse'e ni pana kya'oo'kut juu' ve'e ijttup mits maat jem barco jootm.” Jidu'umts atse'e tuxnuujma. ²⁵ Miiista, yaa'tyajta, jot'amájadats. To'k aaj to'k joot atse'e je Nte'yam njaanchjáva jets ve'eme'e tyónjut kyótsjut ax jo'n atse'e je ángeles tuxnuujma. ²⁶ Ax je'yumdaps uu'me'e joma ve'e to'k je it yam maaxy naaj akokm —jidu'um tse'e je Pablo vyaajñ.

²⁷ To'k tse'e je tsooj ku ve'e tso'm jo'n vye'na, may xaajani aatse'e nyo'oy vye'na, jem aatse'e Adria maaxy najootm nve'na jets aatse'e je poj xtukkooy'a, van'it tse'e je barco yakyo'yva dunuja'vidi jets yakmutáminupe'e je naax. ²⁸ Ku ve'e dukijpxti je tujpx maat vinxupe'e kyaaka je naaj, van'it tse'e du'ixti jets ii'px xajtuk jo'ne'e kyaaka. Ku ve'e javee'n jyaa'kyo'y je barco, van'it tse'e dukijpxtinuva, makmoxk xajtuk jo'n tse'e y'ijt. ²⁹ Tsa'kidup tse'e ku ve'e je barco myajta'tspétut joma ve'e je tsaaj, je'e kajx tse'e dunasta'yidi maktaaxk je pojxun jo'kun jep barco naadup jetse'e duvaa'ntánut. Van'it tse'e du'a'ixti ku ve'e je it jyajtukut. ³⁰ Van'it tse'e je barco yakyo'yva y'ukke'ekuvaandini, je'e kajx tse'e dukustay'ukvaandi je barco ónuuk, ve'em tse'e je jayu duyakvinmayda jets je pojxun jo'kune'e yakvajntktup jeja je barco vyinkujk tsov. ³¹ Van'it tse'e je Pablo dunuujmi je tojpatajk je vyintsán maat je tyojpada:

—Pan ka'a xa ve'e je barco yakyo'yva tyanda yam barco jootm, yam tse'e maaxy najootm n'oo'kumdat.

³² Van'it tse'e je tojpatajk dumutsojkidi je tujpx juu' ve'e tyukkustaa'ydup vye'na je barco ónuuk jetse'e duyakkustajkidini jem najootm je barco ónuuk.

³³ Je kujápit tse'e je ve'e jajviinup vye'na, van'it tse'e je Pablo ña'muxjidi jetse'e kyáydát. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Makmoxk xaajani xa ve'e mkakayda mkama'ajta. ³⁴ Tonda je maa'yun, kayda, ve'em tse'e mmajuváktat, kux ni pana ve'e kya'oo'kut, ni tía ve'e mkajátjadat mkanáxjadat.

³⁵ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je Pablo je tsapkaaky dukaajin jetse'e je Nte'yam dukukojsji jeja nujom je jayu vyinkujkta. Van'it tse'e dutojkva'kxy jetse'e kyay'ukvaañ. ³⁶ Van'it tse'e nujom jyot'amájidi jetse'e kyaaydi. ³⁷ Numejtsk mókupx jatoogupxuk maktojt jáyuts aatse'e nve'na jem barco jootm. ³⁸ Ku aatse'e nkooxji, van'it tse'e je barco dutuktsamvaatsti, dujaa'kyaktaa'tkidi, jetse'e je trigo jem maaxy najootm dunasojkidi.

Ku je barco vyintoki

³⁹ Ku ve'e je it jyaajt, ka'a tse'e je barco yakyo'yva du'ixkajpti je it; ax y'ixtu tse'e to'k je ava'ajts it jeja maaxy napa'ayi juu' ve'e ooy je po'o dutunmaat. Van'it tse'e du'uknupaajmtkidi jetse'e jem po'o jootm kuduyaktajkidi je barco. ⁴⁰ Van'it tse'e dumutsojkidi je tujpx juu' ve'e je pojxun jo'kun maat jetse'e dumasooktini jem maaxy najootm. Van'it tse'e je kup dumukéjidi juu' ve'e je barco dutoo'mooy, jetse'e duyakpojtuksi je vit juu' ve'e jeja je barco vyinkujk jetse'e duyakpapójut, ve'em tse'e je barco tyami'ukvaajñ jeja maaxy napa'ayi. ⁴¹ Ka'anumts aatse'e nje'ya vye'na jeja maaxy napa'ayi, van'it tse'e je barco jajp cha'kxni jep maaxy napa'tkup, ka'a ve'e y'ukyoo'kxni. Van'it tse'e je barco ajx cha'px'ukvaanni kux va'ajts makke'e je maaxy naaj yaknap'e'tsi. ⁴² Van'it tse'e je tojpatajk du'ukyak'oo'kuvaandi je jáyuda juu' ve'e pakmuk ijtup, je'e ve'e vyinmaaydup ku ve'e navaa'imp kukyeektini. ⁴³ Ax je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, ka'ats je'e ve'e dutsak jetse'e je Pablo y'oo'kut, je'e kajx tse'e dukamasaak jetse'e ve'em dutóndat, ñojk'óye'e dupavaajñ jets too'vajkpe'e ñatákadat je'eda pan pan jatye'e je navaa'nk dujajttup, ⁴⁴ ux'ook tse'e je'eda pan pan jatye'e vintaandup, je'e tse'e dutuknáxtap je kup ukpu je barco pu'u tuktaja. Ve'emts aatse'e nujom nje'y joma ve'e je naax.

28

Ku je Pablo vye'na jep maaltait y'it jaatp

¹ Ku aatse'e jem naxkajxm nje'y, van'itts aatse'e nnuja'vi jets Malta je'e ve'e je it duxaaja. ² Juu' ve'e je jémit jáyuda, oy jayu tse'e ñapyaaajmñidi aats maat, pyaamdu ve'e je jaajn kux ooye'e je it tyuntu'uj tyunxux, jets aatse'e xyaaxjidi xaampa. ³ Van'it tse'e je Pablo ojts dupakmuk je ta'ajts ja'axy. Jyankajpip tse'e vye'na ku ve'e to'mayji ojts to'k je tsaa'n pyitsum jep ja'axy jaatp ku ve'e je jaajn dukuke'ek, jetse'e ojts je Pablo je tsaa'n kyamutso'tsaja, ka'a tse'e je tsaa'n jatyi myasookji. ⁴ Ku ve'e je maaltait jayu du'ixti jets ka'a ve'e je Pablo je tsaa'n myasa'akju, van'it tse'e ñavyaajñjidi: —Yakjayu'oo'kpadam xa ya'a n'ite'e ya jayu; óyam ya'a ve'e dujakuke'ek je maaxy naaj, ka'a tse'e je Nte'yam yakjajtuxju jetse'e jyaa'kjoointykat.

⁵ Van'it tse'e je Pablo je tsaa'n dukusxijt jetse'e dujanvippi, ka'a tse'e vyintsotoojñi. ⁶ Je'e tse'e nujom y'a'ixtup jetse'e je Pablo je kya'aj kyixut ukpu jatyi y'oo'kut. Ku ve'e du'ixta jets ka'a ve'e vyintsotjaty ku ve'e jékani dujah'a'ixta vye'na, van'it tse'e vyinmatyiktsti jetse'e vyaandi jets je'e ve'e to'k juu' ve'e yakvinjávap yakvintsá'agap.

⁷ Je it mutam tse'e vye'na je naax juu' ve'e je Publio jye'e, ñumájip je'e ve'e jem. Je'e tse'e oy jayu napyaaajmju aats maat jets aatse'e toojk xaaj jem tyak'am xyaktsuuni. ⁸ Jem tse'e je Publio je tyee' vye'na, jampa'am jets nuu'pun pa'amts je'e ve'e pajkjup. Van'it tse'e ojts je Pablo kyu'ixju jetse'e dunutsapkajts, jetse'e je kya'aj dutuknukaajñ. Ku ve'e ve'em dutuujñ, van'it tse'e je Publio je tyee' jyotkadaakni. ⁹ Van'it tse'e jye'yduva pan pan jatye'e pajkjudup jem jetse'e je Pablo yakjotkadaakjuduva. ¹⁰ Ooyts aatse'e je jayu xtynakmájidi may viijn. Ku aatse'e je barco mpajknuva, xmooyduts aatse'e juu' aatse'e n'ajootap jeja too' aajp.

Ku je Pablo jye'y jep Roma

¹¹ Toojk po'ots aatse'e ntsuuni jem maaltait y'it jootm. Van'itts aatse'e mpajknuva to'k je barco juu' ve'e jem je xox aats duyaknajx, alejandriait barco je'e ve'e. Jeme'e dumaada je xeen ónuks je y'apamnaxta. Je xeen

ónuk, mejtsk je'e ve'eda juu' ve'e je jayu vyinja'vidup vyintsá'kidup: to'k juu' ve'e duxaaj Cástor jets jado'k juu' ve'e duxaaj Pólux. ¹² Van'itts aatse'e nje'y jem Siracusa. Jemts aatse'e ntaajñ toojk xaaj. ¹³ Kuts aatse'e jem ntsaa'n, jéjats aatse'e nnujkx maaxy napa'ayi jets aatse'e nje'y jem Regio. Je ku'óxit tse'e jyeji je poj juu' aatse'e xputajki, noortets je'e ve'e ñujkx, ve'emts aatse'e kumejtsxaaj nje'y jem Puteoli. ¹⁴ Jemts aatse'e nmaatnavyaatiji je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada, je'e aatse'e x'amótudu jets aatse'e ntányt je'e maat vuxtojtuk xaaj. Ku ve'e pyuuk je vuxtojtuk xaaj, van'itts aatse'e ntsoo'nni jets aatse'e nnujkx jem rómaít cyiudaaj kajxm. ¹⁵ Je utsta je ajchta pan pan jatye'e jemda Roma, je'e tse'e dumótudu jets je'yap aatse'e, je'e kajxts aatse'e x'amejtsidi je vaat joma ve'e dutijta Foro de Apio jets je it juu' ve'e duxaaj Tres Tabernas. Ku ve'e je Pablo du'ix je utsta je ajchta, kyukojsji tse'e je Nte'yam jetse'e jyot'amaji. ¹⁶ Ku aatse'e jem Roma nje'y, yakjajttuts je'e ve'e je yakkutojkipada jetse'e je Pablo apuk chaanat, je'ejyji ve'e to'k je tojpa ix'ijtju.

Ku je Pablo kya'amaajy jep Roma

¹⁷ Kutoojk xaaj tse'e je Pablo dunukejxi je israeejlit jáyuda juu' ve'e dunumájidup jem Roma. Ku ve'e ñay'amojkijidi, van'it tse'e je Pablo ña'muxjidi:

—Mii'tsta, nmu'israeejlit jáyuda, óyam atse'e nkamutókintún je njáyuvamda jets atse'e nkayakvintsa'kintóki je njujpit jáyuvam je pyava'nunda, yakmajts atse'e jem Jerusalén jets atse'e jem je rómaít jayu kya'm nyakpuujm. ¹⁸ Ku atse'e nyaktókipayo'y, x'ukmaso'ókuvanduts atse'e kux ka'a ve'e dupaatti pan ti atse'e xtukkuyak'oo'kadap. ¹⁹ Ax ka'a tse'e ve'em dutsojkti je njáyuvamda, je'e kajxts atse'e n'amotu jets atse'e je yakkutojkpa César xtókipayo'oyut. Ka je'e kajxapts atse'e nmin jets atse'e nnuxa'aadat uu'm je njáyuvamda. ²⁰ Je'e kajx ats miitse'e tunnukéxada jets ats miitse'e n'ixtat jetse'e nmukótstat, kux je'e kajx atse'e uxym cadena tsum n'it kuxe'e je Nte'yam njaanchja'vimda, uu'm, je israeejlit jáyuda.

²¹ Van'it tse'e vyaandi:

—Ka'a xa aatse'e ti nak xje'yja juu' ve'e jem Judea tsoo'mp jetse'e dukats mits kajx, jets aats je njáyuda juu' ve'e jem tuchoo'nda jetse'e yaja jye'yada, ni pánats aatse'e xkavintsonuujma mits kajx. ²² N'amotunaxuvaampy xa aatse'e pan ti mitse'e mjaanchja'vip, kux nmuja'vinup aatse'e jets oyjoma ve'e yaktso'oxpúk ya nam ixpajkun.

²³ Ñupaajmtkidu tse'e to'k je xaaj ku ve'e je Pablo myukótsjadat. Van'it tse'e numay je jayu ñay'amojkijidi joma ve'e je Pablo vye'na. Tun japyji tse'e je Pablo tyukmukojs'tukvaajnidi vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, taka xaaj paat tse'e tyukmukojs'jidi, tyuk'ixtu tse'e juu' ve'e jyatyaandu jep Kunuu'kx Jatyán kujxp je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Ve'em tse'e je Pablo dutuujn jetse'e je jayu dujaanchja'vidinit jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ²⁴ Jem tse'e juu' ve'e dukuvajktup juu' ve'e je Pablo kyojts; jempa tse'e juu' ve'e dukakuvajktup. ²⁵ Ku tse'e ñakyojtsvintsoojviji aje'ejyjida, van'it tse'e choo'ndini, távani ve'e je Pablo jidu'um ña'muxjada vye'na:

—Oy xa ve'e je Espíritu Santo dutukkojtsnajxy je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías ku ve'e je njujpit jáyuvamda dunuujmi. Jidu'um tse'e vyaajñ:

²⁶ Najkxu xnaajmada je numay jayu:

Mjah'amotunáxtap xa miitse'eda,
ka'a tse'e xvinmótudat;
mja'íxtapts miitse'eda,
ka'a tse'e xvinjávadat.

²⁷ Je'e kajx ku ve'e mákk je vyinma'yunda tuvvyimpijtni,
ka'a tse'e dumotuvuva'anda jetse'e je vyijn duyakpi'itsta.

Ve'em tse'e dutonda jetse'e duka'íxtat,
jetse'e je tyaatsk dukatuk'amotunáxtat jetse'e jem jya'vin kajxm
dukavinmótudat.
Je'e kajx tse'e ve'em dutonda kuxe'e ats xkah'aminava'anda jets atse'e
nyaktso'oktat.

Jidu'um tse'e je Espíritu Santo je Isaías tyukkojtsnajxji.

²⁸ Nujávadats n'it jets yakvaajjadape'e ya oy kats ya oy ayook pan pan
jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e je Nte'yam myo'ojadat je joojntykin
juu' ve'e xa'ma kajx ijtp ku ve'e je Jesucristo dujaanchjávada, je'e tse'e tuv
du'amotunáxtap.

²⁹ Ku tse'e ve'em vyaajñ je Pablo, van'it tse'e je israeejlit jayu ñajxxtini
jetse'e ooy tyunnakyojtsvintsoojvjidi.

³⁰ Jem tse'e je Pablo chuuni mejtsk joojnt joma ve'e tyak'ajotyujk, kyuvujkp
tse'e nujom pan pan jatye'e najkx kyu'íxjada, ³¹ je'e tse'e je jayu duvaajnjip
vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, tyuk'ixp
tse'e je jayu je Maja Vintsán Jesucristo jye'e. Ka'a tse'e pan pane'e
nunkayakajtuxjup jetse'e ve'em dutónut.

Ya'a tse'e je ñak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Roma

¹ Atse'e je Pablo, je Jesucristo je myutoompa je myupajkpa, je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e apuk xpuujm jets atse'e n'ítut je kyukátsiva, jets atse'e ntukka'amáyut je y'oy kats je y'oy ayook. ² Ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam jujpani vyaajntk je y'ayook kojtsnajxpatajk kajxta, ve'em ax jo'n y'it jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. ³ Ya oy kats ya oy ayook kajx tse'e yaknujava je nMaja Vintsánamda Jesucristo jye'e, je Nte'yam je y'Onuk. Jayu je'e ve'e, je'e ku ve'e y'it je yakkutojkpa David je chaan je kyooj. ⁴ Ax je'e ku ve'e Ntye'yama, yaknúk'e'xnatajkits je'e ve'e je Nte'yam jets je y'Onuk je'e ve'e, je'e ku ve'e je myákkín kajx duyakjoojintypajknuva ku ve'e y'uk'aa'k. ⁵ Je y'Onuk kajxts aatse'e je Nte'yam je maa'yun xtoojni jets aatse'e je kukátsiva n'it, jets aatse'e je jayu nvaajnjat ya oy kats ya oy ayook jets'e ve'em to'k it to'k naxviijn je jayu je Jesucristo dukatsapákut je'e kajx ku ve'e jyaanchjávajada. ⁶ Ax je'e maatts miitse'eda, je Nte'yam tse'e myaaxuxjuduva jets'e m'ijttinit je Jesucristo je jyayu.

⁷ Jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem rómaít cyiudaaj kajxm, mtsojkkjudupts miits je'e ve'e je Nte'yam, je'e tse'e myaaxuxjudu jets'e m'ijttinit je'e je jyayu. Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jets'e m'ijttinit je y'oy joót maatta.

Ku je Pablo ñajxvuvaajñ jep Roma

⁸ Je'e kajx ku atse'e to'k muk n'it je Jesucristo maat, too'vajkpts atse'e je Nte'yam nkukajtsja kux ñuja'vipe'e je jayu nuvinxup yaja natyo'k naxviijn vintso ve'e xjaanchjávada je Jesucristo. ⁹ Je Nte'yam atse'e to'k aaj to'k joót nmutuump nmupujk jets atse'e je jayu nvaajnjada je oy kats je oy ayook, ve'em tse'e je Nte'yam je y'Onuk du'ixadat. Ñuja'vipts je'e ve'e je Nte'yam jets ijtp ats miitse'e njaa'myétsta ku atse'e ntsapcats, ¹⁰ je'e atse'e n'amótup mpaktsaap jets ats miitse'e najkx nku'ixta ku ve'e je Nte'yam vya'anut. To'mayji atse'e tsojk x'o'yixjut. ¹¹ Ooy atse'e ntuntsak jets ats miitse'e nku'ixtat, ve'em tse'e je Espiritu Santo mmo'ojadat je maa'yun je putajkin kuxe'e ats ve'em ntun jets'e ma'kk m'ijttinit to'k muk je Cristo maat, ¹² je'ets atse'e ntijp jets namyakkinmo'yumjadape'e to'k jado'k je jaanchja'vin kajx juu' ve'e njayejpumdup.

¹³ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ntsajkp atse'e jets'e xnujávadat jets may náxani ats miitse'e najkx njaku'ixuva'anda, ax uxym paatnats atse'e xka'o'yixju. Uknajxvuvaan atse'e, ntsajkpts atse'e jets'e je Nte'yam dukunoo'kxut juu' atse'e ntónup nkótsup miits maatta, ve'em ax jo'n dukunuu'kx juu' atse'e tuntún tunkats viijnk tsoy joma ve'e ka je israeejlit jáyuvap. ¹⁴ Nmuyójiip atse'e anañujoma je jayu, je griego jayu jets ka je griego jáyuvap, je kuvij jayu jets ka je kuvij jáyuvap. ¹⁵ Je'e kajxts atse'e ntsak jets ats miitse'e nvaajnjiduvat je oy kats je oy ayook, miits, jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem rómaít cyiudaaj kajxm.

Je oy kats je oy ayook je myákkín

¹⁶ Ka'a xa atse'e ntuktso'otyún jets atse'e je jayu nvaajnjadat ya oy kats ya oy ayook, kux je Nte'yam je myákkín ya'a ve'e jets ya'a kajx tse'e je jayu je tyokin ñuva'achju ku ve'e je Jesucristo dujaanchjáva, too'vajkp tse'e pan

pan jatye'e israeejlit jayu, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e ka je'epta. ¹⁷ Ya oy kats ya oy ayook je'e ve'e juu' ve'e xtuk'ixumdup xtuknuja'vimdup jets ka'a ve'e je Nte'yam xtokimpa'mumda, je'e kajx tse'e ve'em dutun kuxe'e njaanchja'vimda. Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Pan pan xa ve'e je Nte'yam kyatokimpuump kuxe'e jyaanchjávaja, joojntykaps je'e ve'e."

Myu'ejkjupe'e je Nte'yam pan pan jatye'e tokintoondup

¹⁸ Nuke'xnatáka xa ve'e tyañ jets myu'ejkjupe'e je Nte'yam je jayu pan pan jatye'e kavintsá'kijidup jetse'e tyokintonda. Je ka óyap juu' ve'e tyoondup, je'e tse'e duyaktso'oxjajtp jetse'e je jayu dunujávadat je tyuv je'e. ¹⁹ Pan vintso ve'e je Nte'yam yak'ixa, va'ajts xa ya'a ve'e je Nte'yam duyaknuke'xnatáki jeja je'e vyinkujkta. ²⁰ Oyame'e kyayak'ix vintso ve'e je Nte'yam Nte'yama, je'e vintso ve'e y'lit jets je makkin juu' ve'e jyayejpp xa'ma kajx, yaknuja'vipts je'e ve'e van'itani ku ve'e ya it choo'ntk jets úxyam paat je'e kajx juu' ve'e tyoon. Ax ka'a tse'e dununkakuváktat jets ka'a ve'e y'o'yixjidi vintso ve'e kudunuja'vidi. ²¹ Jyanuja'vidupts je'e ve'e jets jeme'e je Nte'yam, ax ka'a tse'e dūvintsá'agada ax jo'n dūvinmachju jo'n, ka'a tse'e je kukojtsun dumooyduva, je'e ve'e vyinmaaydup pyayo'ydup juu' jatye'e katoomp, vimpjittinu tse'e je jya'vinda ka óyap, ka'a tse'e dū'ukvinmótudini je y'oy je'e. ²² Viji kej ve'e jyanatyijjada, ax ka'a tse'e dunujávada juu' ve'e oy. ²³ Ka'a tse'e duyakmájada duyakjaanchada je Nte'yam, juu' ve'e ni je vin'ita ka'oo'kup; je apammax tse'e tyukvintiktstup. Y'apamnaxtup tse'e je jayu, juu' ve'e oo'ktup, je jeyyva tánuk, je tánuk juu' ve'e maktaaxk tékax, jets je tsaan, je'e tse'e vyinja'vidup vyintsá'kidup.

²⁴ Je'e kajx tse'e je Nte'yam myasookjidini jetse'e dutóndat je ka óyap juu' ve'e chojktup; ax viijnkts je'e ve'e juu' ve'e tyoondup to'k jado'k. ²⁵ Ve'em tse'e dutonda kuxe'e dukatsokta jetse'e dunujávadat je Nte'yam je tyuv jye'e, je'e tse'e jyaanchja'vidup juu' ve'e taay jetse'e dūvinjávada dūvintsá'agada juu' jatye'e je Nte'yam pyaam, ka'a tse'e je Nte'yam viinn dūvinjávada dūvintsá'agada, je'e juu' ve'e dūvinmajtsjup jetse'e xa'ma kajx yakmaja yakjaancha y'ijtnit. Amén.

²⁶ Je'e kajx tse'e je Nte'yam myasookjidini jetse'e yakkutojkuxjadat je ka óyap juu' ve'e chojktup, je ta'axtajk paat tse'e je vyinma'yun duyaktiktstu ax jo'n pyuma jetse'e tya'axtajkat, jetse'e dupanajkxta juu' jatye'e ve'em ka púmap. ²⁷ Nay ve'empa tse'e je yaa'tyajk dumasooktuva ax jo'n pyuma jetse'e je ta'axtajk dumaat'ittat, aamp tooypys je'e ve'e jem jya'vin kajxmda jetse'e ñamyaa't'itjadat ayaat'yajk. Ax tso'otyonunts je'e ve'e juu' ve'e je yaa'tyajk natyo'nuxjudup vimpit atuj. Je tyokin kajxta tse'e ñaajkvintókjada.

²⁸ Kux tse'e dukatsokta jetse'e je Nte'yam dujaa'myétstat, je'e kajx tse'e je Nte'yam myasookjidini jetse'e viinn ñaajkvutojkuxjada pan vintso ve'e je kyo'oy vinma'yun ña'muxjada, ve'em tse'e dutonda juu' ve'e kyapaatyp kyan'akeegui. ²⁹ Tum tokintoondup tse'e, tum ka óyap tse'e juu' ve'e pyanajkxtup, ñas'ayo'vidup tse'e juu', ñuko'ovyinma'yidup tse'e je myu-jayu, ejkjudup jot'aajnjudup tse'e ku ve'e juu' kya'o'yixjada ax jo'n je viijnk jayu, yakjaju'oo'ktup, nacho'oxpajkjjudup, vin'aa'ndup, ijttup tse'e kutaay, akotsutoonkidup, ³⁰ pyakojtstup tse'e je jayu, je Nte'yam tse'e kyatsojktup, vinkojtspejttup, namyájjidup, natyijjudup, myutaayvaattup tse'e je kyo'oy je'e, ka'a tse'e je tyee' ukpu je tyaak dukatsapakta, ³¹ ka'a tse'e dūvinmótuda juu' ve'e oy, ka'a tse'e dukutyonda je y'ayook, ka'a tse'e juu' dukojts'oyava'anda, nay ka'a tse'e je tsojkin ukpu je tukmo'tun dujayepta.

32 Ñuja'viduyps je'e ve'e oy jets vyinmajtsjudupe'e je oo'kun je'e pan pan jatye'e ve'em dutoondup. Oyam tse'e vye'ema, ka je'e'jyap tse'e tyoondup, tyukxoointktuvapts je'e ve'e ku ve'e je viijnk jayu ve'em jyátkiduva.

2

Tokimpayo'yp xa ve'e je Nte'yam pan vintso ve'e dupaa'ty du'akeega

1 Nunajtp'e ku ve'e nuto'k vya'anut jets vyinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun je jayu juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap. Mits, jyapana mitse'e, ku ve'e ve'em mva'añ, ka'a tse'e xnunkakuvákt jets mkanuja'vipe'e. Ku ve'e mva'añ jets vyinmajtsjudupe'e jetse'e chaachpaattinít, mnatyokimpaajmjuvap xa mitse'e, kux nay vanxuppa xa je'e ve'e juu' mitse'e mtuump. 2 Yaknuja'vinup xa ve'e jets tokimpayo'ype'e je Nte'yam ax jo'n dupaa'ty du'akeega, tyukkuvétupts je'e ve'e pan pane'e je kyo'oy je'e dutoomp. 3 Ax mits tse'e mvaamp jets vyinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, jetse'e ve'em mjátkiva, ¿ve'eme'e mvinmay jets ka'a ve'e je Nte'yam mtukkuvétjut? 4 ¿Uk mko'oyja'vipe'e je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam mto'nuxjup jetse'e dumutena je ka óyap juu' ve'e mtuump? ¿Ka'a ve'e xnujava jets je'e kajxe'e je Nte'yam je maa'yun mto'nuxju jetse'e xmasooknit je mko'oy joojntykin? 5 Ax ka'a tse'e xmasa'ak, makke'e ooy je mkuvajk xtumpum. Ax je'e kajx tse'e kuxe'e ve'em xtun, ooy tse'e je tsaachpaatun mtunyakmooynit ku ve'e je Nte'yam je jayu je tyokin dutukkuvétut je xaaj ku ve'e ñuke'xnatákat jets tokimpayo'yp je'e ve'e pan vintso ve'e dupaa'ty du'akeega. 6 Myooynupts je'e ve'e to'k jado'k pan vintso ve'e juu' jaty tudutún tudukats: 7 myooynupe'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je'eda pan pan jatye'e kanoo'kxtup jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ve'em tse'e dutonda kux chojktupe'e jetse'e je Nte'yam chókjadat, jetse'e y'oty'o'nuxjadat, jetse'e xa'ma kajx jyooyntkidinít. 8 Ax myooynop tse'e je tsaachpaatun je'eda pan pan jatye'e je y'avintso vinma'yun duyaktoondup, pan pan jatye'e dukakuvajktup juu' ve'e pyaatyp y'akeeguiip, jets pan pan jatye'e dupanajkxtup je kyo'oy je'e. 9 Tsaachpaattinupts je'e ve'e nujom pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap, too'vajkp tse'e je israeejlit jayu, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e ka je'epta. 10 Ax y'oyja'vipts je'e ve'e je Nte'yam jetse'e oy dutoojnjinit je'e juu' ve'e dutoondup je y'oy je'e, oy joot tse'e y'ijtninit je'e maat, too'vajkp tse'e je israeejlit jayu, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e ka je'epta. 11 Kux je Nte'yam, ka'ats je'e ve'e je jayu duviijn'ix to'k jado'k.

12 Nujom xa ve'e pan pan jatye'e tokintoondup jetse'e dukajayepta je Moisés je pyava'nun, vintókidapts je'e ve'e óyame'e dukajayepta je pava'nun; jets pan pan jatye'e tokintoondup, óyam tse'e dujajayepta je Moisés je pyava'nun, yaktokimpayo'ydinupts je'e je pava'nun kajx. 13 Kux ka'a ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum pan pan jatye'e du'amotunajxtup je pava'nun jetse'e dukakutyonda; je'eda ve'e kyatokimpuumpp pan pan jatye'e dukutyoondup. 14 Ax je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jets ka je pava'nun maatap, kuts je'e ve'e dutonda ax jo'n je pava'nun vya'añ, jem tse'e jya'vin kajxmda je pava'nun y'it, 15 je jyooyntykin kajx tse'e duyaknuke'xnatákada jets jyayejtpupe'e javyett je pava'nun jem jya'vin kajxmda, je vyinma'yun kajx tse'e dunujávada pan oy je'e ve'e juu' ve'e tyoondup uk pan ka'a. 16 Ve'em tse'e jyátut je xaaj ku ve'e je Nte'yam je jayu je Jesucristo kajx dutokimpayo'ynit je ka óyap kajx juu' ve'e

yu'uts yak'ijttup jem jya'vin kajxmda. Tyoonnupts ya'a ve'e ve'em ax jo'n y'ixuva je oy kats je oy ayook juu' atse'e ntukka'amaayp.

Je israeejlit jayu jets je Moisés je pyava'nun

¹⁷ Ax mits tse'e mvaamp jets israeejlit jayu mitse'e jets oye'e mnayjávaja je Moisés je pyava'nun kajx, mnamyájijup tse'e kuxe'e je Nte'yam mvinkoojnji jetse'e m'ijtnit je'e je jyayu. ¹⁸ Ve'em tse'e mnayjávaja jets mnuja'vinupe'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jetse'e mnayjávaja jets je pava'nun kajxe'e xnujava juu' ve'e oy jets juu' ve'e ka óyap. ¹⁹ Vinjava tse'e mtañ jets ooye'e juu' xtunnujava jets je'e kajxe'e mnayjávaja jets m'o'yixjupe'e jetse'e je jayu xtuknujávát juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'em tse'e kyoo'k'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttup jeja kupi'ijts kukoo'ts it jaat. ²⁰ Mnayja'vijupe'e jets m'o'yixjupe'e jetse'e xtuk'ixtat je'e pan pan jatye'e dukatinuja'vidup. Ve'emts mitse'e mnayjávaja ax jo'n je yak'ixpajkpa kum'ijit juu' ve'e duyak'ixpajkp je pi'k ónukta. Mjaanchja'vip tse'e jets je pava'nun kajxe'e yaknujava nujom juu' jatye'e tyúvam. ²¹ Mtuk'ixp xa mitse'e je viijnk jayu. ¿Tyajx tse'e viinm mkanatyuk'ixju? Mtukka'amaayp xa ve'e jets ka'a ve'e y'oya jetse'e je jayu myee'tsut. ¿Ax mme'e'tspts mitse'e? ²² Mvaamp xa ve'e jets ka'a ve'e y'oya jetse'e je jayu je navyajkun duyakvintsa'kintókidat. ¿Ax myakvintsa'kintókipts mitse'e je navyajkun? Mko'oyja'vip xa ve'e je apamnaxta juu' ve'e je jayu vyinja'vidup vyintsa'kidup. ¿Ax myakpitsumpt mitse'e juu' ve'e yojxtup jep tujkp joma ve'e yakvintsa'agada? ²³ Mnamyájijup xa mitse'e kux mjayepppe'e je pava'nun, ax yakvintsa'kintókidup tse'e je jayu je Nte'yam kuxe'e mits xkakutyún je pava'nun. ²⁴ Vaamp xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán: "Pan pan jatya xa ve'e ka je israeejlit jáyuvap, vyinkojtspejtupts je'e ve'e je Nte'yam je'e kajx juu' ve'e mtoondup mkojststap ka óyap." Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁵ Pan mkutyuump xa mitse'e je Moisés je pyava'nun, mto'nuxjup tse'e ku ve'e je ixta'nun myakpaajmji jetse'e xni'kxmat xkojmat jetse'e nujava tyánut jets israeejlit jayu mitse'e; ax pan ka'a tse'e xkutyún, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je ixta'nun kumkayakpaajmji. ²⁶ Ax pan pan tse'e je ixta'nun kayakpaajmjip jetse'e dukutyún juu' jatye'e ijtp jep je Moisés pyava'nun kujxp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je ixta'nun kuyakpaajmji jo'n jetse'e duni'kxmat dukojmat. ²⁷ Je'e juu' ve'e je ixta'nun dukani'kxmip dukakojmip jetse'e dukutyún je Moisés je pyava'nun, je'e tse'e duyaknuke'xnatakap jets mvinmajtsjup mitse'e je tsaachpaatun, kux óyame'e je pava'nun jatyán xjajayep jetse'e je ixta'nun xjani'kxma xjakojma, ka'a tse'e je pava'nun xkutyún. ²⁸ Ka'a xa je'e ve'e y'israeejlitjáyvada pan pan jatye'e je ixta'nun duni'kxmidup dukojmidup; ²⁹ je'e je'e ve'e juu' ve'e ve'em ijttup jep ñi'kx kyopk akujkp, pan pan jatye'e je ixta'nun maat jem jya'vin kajxm, je ixta'nun juu' ve'e je Espíritu Santo pa'muxjudu jem jya'vin kajxm, ka je ixta'nun juu' ve'e je jayu duni'kxmidup dukojmidup kux ve'eme'e je Moisés je pyava'nun vya'añ. Je jayu juu' ve'e je ixta'nun maat jem jya'vin kajxm, oyts je'e ve'e je Nte'yam ñukótsaja, je jayu je'e ve'e juu' ve'e ko'ofukojtsijup.

3

¹ Kux tse'e ve'em, ¿tits je'e ve'e ñunva'anut ku ve'e je jayu y'it israeejlit jayu, ukpu jómats je'e ve'e, tyo'nuxjut ku ve'e je jayu djani'kxma djakojma je ixta'nun? ² Toomp xa ve'e ooy, may viijn tse'e tyun. Muto'k viijn, je israeejlit jayu xa ve'e je Nte'yam tyukkatajki je kyats je y'ayook. ³ Ax

pan jem tse'e je israeejlit jayu juu' ve'e dukakutyoondu je Nte'yam je y'ayook juu' ve'e natyukpajkjudu jetse'e dukutyóndat, ¿je'e kajxts vine'e je Nte'yam dukakutyoompat je vaanduk juu' ve'e pyaam? ⁴ ¡Ka'a xa je'e ve'e dununkakutyónut, kyutyónup je'e ve'e! Oyame'e to'k ka'ajyji je jayu tyaaya, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam tyaaya. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Ni pana xa ve'e kyava'anut jets ka'a ve'e je Nte'yam je jayu dutokimpayo'oy ax jo'n dupaa'ty du'akeega,

nujom tse'e dukuváktat jets tuv je'e ve'e je Nte'yam tyokimpayo'oy. Jidu'um tse'e vya'añ.

⁵ Ax pan nto'numdup tse'e je kyo'oy je'e jets je'e kajxe'e nyaknuke'xnatajkimda jets tuv je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump, ¿va'numdaps vine'e jets ka óyap je'e ve'e je Nte'yam dutún ku ve'e xyaktsaachpaatumda? (Ve'em ats ya'a ve'e n'amotutuva ax jo'n je jayu vyinmay.) ⁶ ¡Ni vintsova xa ve'e ve'em nkava'numdat! Kux pan kudukapaa'ty kudukah'akeega xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump, ka'a tse'e kuy'o'yixju jetse'e dutokimpayo'oyut anañujoma je jayu. ⁷ Ax pan jeme'e je jayu juu' ve'e vaamp: Pan taayimdub tse'e jetse'e ve'em oy ñuke'xnatákat jets kyutyuump'e je Nte'yam je y'ayook jetse'e je Nte'yam nuyojk yakmaja yakjaancha y'ijtnit, ¿tyajx tse'e je Nte'yam xtukkuvejtmudat ya tokin? ⁸ Jets jidu'umpa: “¿Tyajx tse'e nkato'numda je kyo'oy je'e jetse'e jyéjat je y'oy je'e?” Ax jem tse'e je jayu juu' aatse'e ve'em xtukpakojtstup, ve'eme'e vya'anda jets ya'a aatse'e je jayu ntuk'ixp. Ax pan pan jaty tse'e ve'em vaandup, tsaachpaa'ttaps je'e ve'e, ve'em ax jo'n duvinmátsjada.

Tum tókinax xa ve'e je jayu anañujoma

⁹ ¿Vintso'e? Uu'mda, je israeejlit jáyuda, ¿nuyojk oy uu'me'eda jets ka'a ve'e je viijnk jáyuda? ¡Ni vintsova xa ve'e nuyojk oy nka'ijtumda! Ta xa ats miitse'e va'ajts ntuk'ixta jets jeja ve'e tokin jaat y'itta pan pan jatye'e israeejlit jáyuda jets nay ve'empa pan pan jatye'e ka je'epta. ¹⁰ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Ka'a xa ve'e pan ni pana juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip, ni to'ka.

¹¹ Ka'a tse'e pan kyatsuvínmotuvuva'añ,

ni pana ve'e je Nte'yam duka'ixta,

¹² anañujoma tse'e dumasooktini je Nte'yam je tyoo',

anañujoma xa ve'e je Nte'yam dukatoojnada, ka'a ve'e pan pane'e je y'oy je'e dutoomp, ni pana.

¹³ Ve'em ax jo'n je oo'kpa jot xyuu'k axaa'kp juu' ve'e ava'ajts, nay ve'empa tse'e axaa'kp tyunyakmótu juu' ve'e kyojstsup.

Je tyootsts je'e ve'e je jayu tyukvin'aa'ndup,

je xavat jo'nts je'e ve'e juu' ve'e kyojstsup,

¹⁴ mákk tse'e je jayu dutukyaktsaachada je kyátsta je y'ayookta,

¹⁵ mákk tse'e je tyek dutuknomda jetse'e je jayu duyak'oo'ktat,

¹⁶ yakma'ttup xa je'e ve'e je jayu je ñaa' je tyoo',

tsaachvinmaayp tse'e je jayu duyaktanda.

¹⁷ Ka'a tse'e dunujávada vintso ve'e oy joot jyoojntykatat,

¹⁸ ka'a tse'e je Nte'yam dutsa'agada.

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

¹⁹ Nnuja'vimdup xa ve'e jets nujom juu' jatye'e ijtp jep je Moisés pyava'nun kujxp, je jayu kajxtats je'e ve'e pan pan jatye'e ijttup jep pava'nun pa'tkup, ax ve'em tse'e nujom je jayu y'amó'tkajxtinit jetse'e to'k ka'ajyji je jayu

dunú'atsóvadat jem je Nte'yam vyinkojkm ti ve'e tudutonda tudukotsta. ²⁰ Ka'a xa ve'e pan pane'e dukutyoomp je pava'nun, paaty tse'e, ka'a ve'e pan pane'e je Nte'yam nunkatokimpuump je pava'nun kajx, kux je pava'nun kajxe'e yaknujava jets tókinax jayu uu'me'eda.

Ka'ats je'e ve'e je Nte'yam dutokimpum je jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vip

²¹ Ax uxyam tse'e nukexnatáka tyañ vintso ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum ka je'e kajxap ku ve'e je pava'nun yakkutyún. Pyaatyp y'akeeguipts ya'a ve'e ax jo'n vya'añ jep je Moisés pyava'nun kujxp jets juu' ve'e jvavyejttu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ²² Nujom tse'e pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam tyokimpámjada; ni pánats je'e ve'e kyaviijn'íxju. ²³ Ta xa ve'e nujom je jayu tyokintonda, ni pana tse'e dukah'amaadaaga jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, nujom tse'e dumujékumada je Nte'yam je myajin je jyaanchin. ²⁴ Ax je Nte'yam tse'e je jayu je maa'yun dutoojnjp, je Cristo Jesús kajxts je'e ve'e je jayu dukatokimpum kux je Cristo ve'e dutuknuvaats je jayu je tyokin. ²⁵ Je Nte'yam tse'e duyaknukexnatajki jeja je jayu vyinkujk je Cristo, juu' ve'e uk'oo'k je jayu je tyokin kajx, ve'em tse'e je Nte'yam je jyt'a'nun ñáxut ku ve'e je Jesucristo yakjaanchjáva. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e je jayu dunujávodat jets tyuumpe'e je Nte'yam juu' ve'e pyaatyp y'akeeguipt, myuteni tse'e je tokin juu' ve'e je jayu tyoondu, ka'a tse'e jatyi dutukkuvejt. ²⁶ Ax uxyam tse'e, je'e ve'e ku ve'e je Cristo y'uk'aa'k, nukexnatáka tse'e tyañ jets je'e ve'e dukuvejt nujom je jayu je tyokin. Tokimpayoyp xa je'e ve'e je Nte'yam ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ka'ats je'e ve'e dutokimpum je jayu pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesús.

²⁷ Kux tse'e ve'em, ¿vintsose'e y'óyat jetse'e je jayu ñamyájajat? ¡Ni vintsova xa je'e ve'e kya'oya! ¿Ax tyajxts je'e ve'e kya'oya? Je'e kajx tse'e ku ve'e je jayu dukakutyún je pava'nun, je jaanchja'vin kajxji ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum. ²⁸ Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e je Nte'yam dutokimpum je jayu juu' ve'e je jaanchja'vin dujajejtup, ka'ats je'e ve'e tyun ku ve'e je jayu dukutyonuva'anda je Nte'yam je pyava'nun jets je'e kajxe'e je Nte'yam kyatokimpámjadat. ²⁹ ¿Tis, je israeejlit jáyuji n'ite'e je Nte'yam duNte'yamidup? ¿Ka'ats je'e vine'e duNte'yamiduva pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap? Va'aits xa ve'e yaknujava jets ve'empa ve'e, ³⁰ to'kji xa ve'e je Nte'yam. Ka'ats je'e ve'e je jayu dutokimpum juu' ve'e duni'kxmip dukojmip je ixta'nun jetse'e je Jesucristo dujaanchjáva, ni ka'avats je'e ve'e je jayu dutokimpaampa juu' ve'e dukani'kxmip dukakojmip je ixta'nun jetse'e je Jesucristo dujaanchjáva. ³¹ ¿Ve'emts ya'a vine'e dutij jets ka'a ve'e du'uktsojkní jetse'e nkutyonumdat je pava'nun juu' ve'e je Moisés yakmooy? ¡Ni vintsova xa je'e ve'e ve'em kyayaktij! Ku xa ve'e je Jesucristo njaanchja'vimda, ntuk'ixumdupts uu'me'e jets oy je'e ve'e je Moisés je pyava'nun.

4

Je nu'ixvaatsun juu' ve'e je Abraham yaktaan

¹ Pan ve'em xa je'e ve'e, ¿tyajx tse'e je Nte'yam dukatokimpuump je njujpit jáyuvamda Abraham? ² Pan je Nte'yam xa ve'e kuckyatokimpaajmji je'e kajx ku ve'e dutuujn juu' ve'e oy, kuñamyájiji tse'e je Abraham. Ax ka'a tse'e tii juu' ve'e je Abraham tyoon juu' kajxe'e kuñatyukmájiji jeja je Nte'yam

vyinkujk. ³ Kux jidu'ume'e vya'añ je Kunuu'kx Jatyán: "Jyaanchja'vi xa ve'e je Abraham je Nte'yam, ax je'e tse'e kuxe'e dujaanchja'vi, je'e kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpaajmji." ⁴ Pan jem xa ve'e je toompa juu' ve'e tutyún jetse'e yaknujoy, ka nunve'emjyapts je'e ve'e je jyo'yun yakma'a, je'e kajxe'e yakma'a kuxe'e yaktukmuyoja. ⁵ Ax pan ka'a tse'e je jayu ti dutún jetse'e je tyokin núva'atsjut, je'e ve'e jetse'e je Nte'yam dujaanchjáva, je jyaanchja'vin kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpumju, je Nte'yam, juu' ve'e dukatokimpaamp je tókinax jayu. ⁶ Ya'ats je'e ve'e je David tyij ku ve'e du'ava'ni je xoojntkun juu' ve'e je jayu jyayejpp pan pane'e je Nte'yam kyatokimpaam ka je'e kajxap ku ve'e dutuujn juu' ve'e oy. ⁷ Jidu'um tse'e vyaajñ:

Xoon je'e ve'eda pan pan jatye'e je Nte'yam tyokinmee'kxp,
je'eda pan pan jatye'e je tyókinda ve'emji yaknajxuxjudup;

⁸ ve'em tse'e, xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je tyokin je Nte'yam katukkuvejjudup.

Jidu'um tse'e je David vyaajñ.

⁹ ¿To'k je'ejjidats ya'a vine'e ya xoojntkun pan pan jatye'e je ixta'nun duni'kxmidup dukojmidup? Ax ka'a tse'e, nay ve'empa ve'e pan pan jatye'e je ixta'nun dukani'kxmidup dukakojmidup. Tats atse'e nja'a juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jidu'um: "Jyaanchja'vi xa ve'e je Abraham je Nte'yam, ax je'e tse'e kuxe'e dujaanchja'vi, je'e kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpaajmji." ¹⁰ ¿Ax vin'it tse'e kyatokimpaajmji, ku ve'e távani je Abraham je ixta'nun yakpuujmja vye'na, ukpu ka'anume'e? Ka'anum xa ve'e je ixta'nun yakpuujmja vye'na. ¹¹ Ux'ook tse'e je ixta'nun yakpaajmji jetse'e ve'em nujava tyaañ jets je'e kajxe'e je Nte'yam kyatokimpaajmji kuxe'e dujaanchja'vi. Ax ve'em tse'e, je jayu pan pan jatye'e je ixta'nun dukani'kxmidup dukakojmidup jetse'e dujaanchjávada je Nte'yam, je'e tse'e dutee'ja'vidup je jujpit jayu Abraham je'e kajx ku ve'e je Nte'yam dujaanchja'vi. ¹² Nay ve'empa tse'e je jayu pan pan jatye'e je ixta'nun duni'kxmidup dukojmidup jetse'e dujaanchjávada je Nte'yam, je'eda tse'e dutee'ja'viduvap je Abraham je'e kajx ku ve'e je Nte'yam dujaanchja'viduva ax jo'n je Abraham jyaanchja'viji jo'n ku ve'e ka'anum duni'kxma dukojma vye'na je ixta'nun.

Je vaanduk juu' ve'e je Nte'yam yaktaan kuxe'e je Abraham jyaanchja'viji

¹³ Je Nte'yam xa ve'e dutukvinva'ni je Abraham jets jye'edape'e je chaan je kyooj nujom ya naxviijnit it. Ax je vaanduk tse'e juu' ve'e je Nte'yam yaktaan, ka je'e kajxapts je'e ve'e duyaktaañ kuxe'e je Abraham kudukutyuujn je pava'nun, je'e kajxe'e kuxe'e je Nte'yam dujaanchja'vi. Jets kux tse'e dujaanchja'vi, paaty tse'e kyatokimpaajmji. ¹⁴ Va'an n'it dununyaktiju jets je'e pan pan jatye'e dupanajkxtup je pava'nun, pan je'ejjiji xa ve'e kuduje'eikáxta nujom ya naxviijnit it, ni vinxúpats je'e ve'e kyatún ku ve'e je Nte'yam yakjaanchjáva, ni vinxúpats je'e ve'e kyatoompa juu' ve'e je jayu je Nte'yam tyukvinva'ni. ¹⁵ Kux pan jeme'e je pava'nun, jempa tse'e je tsaachpaatun pan ka'a ve'e yakkutyún; ax pan joma tse'e je pava'nun kya'it, ka'a tse'e je jayu dukakutyún je pava'nun.

¹⁶ Ax je'e tse'e kuxe'e njaanchja'vimda je Nte'yam, je'e kajx tse'e je Nte'yam xtukmuta'numda je maa'yun juu' ve'e je Abraham tyukvinva'ni. Nunve'emji tse'e je Nte'yam xtoojnjimda ya maa'yun. Ax ka je'e kajxyapts ya'a ve'e ya maa'yun je'eda pan pan jatye'e dupanajkxtup je Moisés je pyava'nun, tyoojnipe'e je maa'yun nujom je'eda pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, ve'em ax jo'n je Abraham dutoojni kuxe'e jyaanchja'viji. Ax ve'em tse'e, je jaanchja'vin kajx tse'e je jayu y'itta je Abraham je chaanda je kyoojta.

17 Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ta xa ats mitse'e mpum jetse'e numay je jayu xtsaanat xkoojat juu' ve'e ðuvintsáanadap may viijn je naax je kajpun." Jidu'um tse'e vya'añ. Ntee'ja'vindhupe'e je Abraham jeja je Nte'yam vyinkujk, je Abraham juu' ve'e dujaanchja'vi je Nte'yam, juu' ve'e ðuyakjoojntypajknuvap je oo'kpatajk jetse'e ðuyakjeja juu' ve'e ka'lijtp.

18 Ax óyam tse'e ve'em kye'ex jets ka'a ve'e y'uk'ò'yixjini vintso ve'e je Abraham ðujayéput je chaan je kyooj, jyaanchja'vits je'e ve'e je Nte'yam, ve'em ax jo'n yaktukvinva'ni ku ve'e yaktuknuujmi jets je chaan je kyooj ve'e ðuvintsáanadap may viijn je naax je kajpun. 19 Ax makk tse'e je Abraham je Nte'yam dujaanchja'vi. Oyame'e je jayu vyinmaaydi jets ka'a ve'e y'uk'ò'yixjini jetse'e je ónyk ðujayéptat, je'e ve'e ku ve'e na'avani ooy tyunve'na, mókupx joojnt jo'n, jets nay ve'empa ve'e amájani ooy je ñuda'ax Sara vye'na, 20 ka'a tse'e myejtsvinmaajy jetse'e je Nte'yam je vyaanduk ðununkakutyónut, yakmakpajk'ataats tse'e je jyaanchja'vin jetse'e je Nte'yam ðuyakmaji ðuyakjaanchi, 21 vinjava tse'e tyaañ jets o'yixjup'e je Nte'yam ðyete'e ðukutyónut juu' ve'e tukvinva'niju. 22 Ax ve'em tse'e, je'e kajx tse'e je Nte'yam ðukatokimpuujm je Abraham kuxe'e jyaanchja'viji. 23 Ax ka je Abraham kajxyapts ya'a ve'e yakjatyáñ jetse'e kyayaktokimpuujm, 24 nay ve'empa ve'e uu'm kajxamda. Je Nte'yam tse'e xkatokimpa'mumdup kuxe'e njaanchja'vimda, je'e pane'e ðuyakjoojntypajknuva je nMaja Vintsánamda Jesús, 25 juu' ve'e jem je jayu kya'm yakpaamnu jetse'e xku'oo'kimdi je ntókin kajxamda. Je Nte'yamts je'e ve'e ðuyakjoojntypajknuva jetse'e oy joot n'ijtumdinit je Nte'yam maat.

5

Je'e pan tyajx kajxe'e n'ijtumda oy joot je Nte'yam maat

1 Je'e kajx tse'e kuxe'e njaanchja'vimda, ka'a tse'e je Nte'yam xtokimpa'mumda, ijtumdup tse'e oy joot je'e maat je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx. 2 Je Nte'yam tse'e xtoojnjimdup je maa'yun kuxe'e je Cristo njaanchja'vimda, xoojntkumdup tse'e kux nmuja'vimdinupe'e jetse'e ntukmaatjayejpumdinit je Nte'yam je myajin. 3 Ax ka ya'ajyap tse'e ntukxoojntkumdup, xoojntkumduvape'e je tsaachpaatun kajx juu' ve'e nyaknajxumdup, kux nmuja'vimdinupe'e jets ku ve'e je tsaachpaatun nyaknajxumda, nmuténimdup tse'e juu'; 4 ax ku tse'e juu' nmuténimda, je oy jáyuvin tse'e njayejpumdup; jets ku ve'e njayejpumda je oy jáyuvin, njaanchja'vimdup tse'e jets oy je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam xtoojnjimdinup. 5 Ax ka taayapts je'e ve'e jets oy je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam xtoojnjimdinup, nnuja'vimdinupe'e jets tyúvam je'e ve'e kuxe'e je Nte'yam xmo'yumda je Espiritu Santo, juu' kajxe'e xpaajmjimdi je chojkn yam nja'vin kajxmamda. 6 Ax uu'mda, ni vin'ita tse'e xka'ò'yixumjada jetse'e viinn nmaajk-tsookumjadat. Ax paaty tse'e, ku ve'e je xaaj dupaaty, van'it tse'e je Cristo myiijn jetse'e xku'oo'kimdi, uu'mda, tókinax jáyuda. 7 Qoye'e tyuntso'oxa yaknasjava jetse'e je jayu ðuku'oo'kat to'k juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip, jukpu nunajjtp tse'e jetse'e jem to'k je jayu juu' ve'e nayja'vijup jetse'e ðuku'oo'kat to'k je oy jayu! 8 Ax yaknúke'xnatajki tse'e je Nte'yam jets ooye'e xtuntsojkumda, je'e kajx ku ve'e je Cristo xku'oo'kimdi ku ve'e tókinax jáyuna nve'nimda. 9 Kuxe'e je ñuu'pun ve'em ðumasak, je'e kajx tse'e je Nte'yam xkatokimpa'mumda jetse'e oy nmuja'vimda jets je Cristo kajxe'e xtuknúvaatsumdinit je tsaachpaatun juu' ve'e miinnup. 10 Xtso'oxpajkumdu tse'e je Nte'yam kuxe'e jep tokin jaatp n'ijtumdi; ax je'e tse'e ðutoon jetse'e

n'ijtumdinit oy joot je'e maat je'e kajx ku ve'e je y'Onuk xku'oo'kimdi. Ax je'e kajx tse'e kuxe'e oy joot n'ijtumda je Nte'yam maat, nnuja'vimdinup tse'e jets xyaktsookumdape'e je Cristo kuxe'e jyoojntyka. ¹¹ Ax ka je'e jypap tse'e, xyakxoojntkumdupe'e je Nte'yam je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx, je'e pan kajxe'e n'ijtumda oy joot je Nte'yam maat.

Je Adán jets je Cristo

¹² Ax je'e kajx tse'e, ve'em ax jo'n je tokin jyeji yaja naxviijn kuxe'e to'k je yaa'tyajik tyokimpujk, jets je tyokin kajx tse'e y'aa'k, nay ve'empa tse'e je oo'kun to'k ka'ajyji je jayu tyukkadaakjini, kux to'k ka'ajyji ve'e je jayu tum to'kinax. ¹³ Ka'anume'e je pava'nun yakma'a vye'na je Moisés, jetse'e je tokin jyeji yaja naxviijn. Ax ka'a tse'e je jayu je tyokin yaktukkuvet ku ve'e je pava'nun kya'it. ¹⁴ Oyam tse'e vye'ema, oo'kkajxtinu tse'e je jayu ku ve'e je Adán jyoojntyki, oo'ktuva tse'e je jayu juu' ve'e joojntykidu ka'anume'e je Moisés jyoojntyka vye'na, o'yame'e dukakutyooni je pava'nun juu' ve'e kuyakmooydi ax jo'n je pava'nun juu' ve'e je Adán yakmooy.

Je Adán, ve'em jaty je'e ve'e ax jo'n je'e pane'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e myínut yaja naxviijn. ¹⁵ Ax ka'a tse'e y'akijpxada, kux je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijp, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je tokin juu' ve'e je Adán tyoon. Tyúvam xa je'e ve'e jets numaye'e je jayu y'oo'kti je'e kajx ku ve'e to'k je yaa'tyajik tyokimpujk. Ax jado'kpa tse'e je yaa'tyajik, je Jesucristo, juu' kajxe'e je Nte'yam je maa'yun dutún, je'e tse'e duyaknuxe'xnatakip jets ooye'e dutunnumaja je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam numay je jayu tyoojnijp. ¹⁶ Nay ka'ava tse'e y'akijpxa je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijp jets je tokin juu' ve'e to'k je yaa'tyajik tyoon. Kux ku xa ve'e to'k je yaa'tyajik tyokimpujk, to'kimpaaajmjuts je'e ve'e je Nte'yam. Ax ku tse'e numay je jayu ooy tyuntokintuujn, van'it tse'e myiijn jado'k je yaa'tyajik juu' kajxe'e je Nte'yam numay je jayu dukatokimpum. ¹⁷ Nujom tse'e je jayu y'oo'kta kuxe'e to'k je yaa'tyajik tyokimpujk. Ax juu' tse'e jado'k je yaa'tyajik tyoon, nuyojk májumts je'e ve'e ooy jets ka'a ve'e juu' ve'e je Adán tyoon. Nujom tse'e pan pan jatye'e dukuvajktup je maja maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijp, je Cristo kajxts je'e ve'e dujayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁸ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutokimpum nujom je jayu je'e kajx ku ve'e to'k je yaa'tyajik tyokimpujk, nay ve'empa tse'e, ku ve'e jado'k je yaa'tyajikpa dutuujn je tyuv je'e, o'yipts je'e ve'e jetse'e nujom je jayu je tyokin dutuknuvaatsnit jetse'e dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹⁹ Kux ve'em ax jo'n numay je jayu tyokintonda je'e kajx ku ve'e to'k je yaa'tyajik je Nte'yam dukakatsapujk, nay ve'empa tse'e je Nte'yam dukatokimpum numay je jayu je'e kajx ku ve'e jado'k je yaa'tyajik je Nte'yam dukatsapujk.

²⁰ Ku ve'e je Moisés yakmooy je pava'nun, nuyojk tse'e je jayu tyokinton'ukvaandi. Ax ku tse'e je jayu ooy tyuntokintoondi, nuyojk tse'e je Nte'yam je maa'yun je jayu dutuntuujnja. ²¹ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je tokin duyakjeji je oo'kun, nay ve'empa tse'e je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijp, je'e tse'e duyakjéjip je oy joot je Nte'yam maat, ve'em tse'e je jayu dujayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx.

6

Je oo'kpa jo'n je ja je tokin vyinkujk jets joojntyk je Cristo maat

1 ¿Vintsots n'ite'e nva'numdat? ¿Tunjaa'ktokinto'numdap vine'e jetse'e ve'em je Nte'yam nuyojk je maa'yun xtoojnimdat? 2 ¡Ni vintsova xa ve'e ve'em nkava'numdat! Je oo'kpa jo'n xa ve'e n'ijtumda jeja je tokin vyinkujk. Ax pan ve'em tse'e n'ijtumda, ¿vintsose'e ntunjaa'ktokinton'ataatsumdat? 3 Nujom uu'mda juu' ve'e napet jetse'e ve'em to'k muk n'ijtumda je Cristo maat, ve'emts uu'me'eda ax jo'n to'k muk je'e maat kun'oo'kumdi. 4 Ax ve'em tse'e, ku ve'e nnapejtumdi, ijtumdu tse'e ax jo'n kijpx je'e maat kun'oo'kumdi jetse'e kijpx je'e maat kunnaxtajkimdi; jets ve'em ax jo'n je Nte'yam je myakkin kajx duyakjoojntypajknuva je Cristo ku ve'e y'uk'aa'k, nay ve'empa tse'e nkoo'kjoojntykimdinit ax jo'n njoojntykimda y'ijt, oye'e jetse'e va'ajts njoojntykimdinit.

5 Ax je'e tse'e ku ve'e n'ijtumda ax jo'n je'e maat kun'oo'kumdi kuxe'e to'k muk n'ijtumda je'e maat, nay ve'em tse'e n'ijtumda ax jo'n je'e maat kunjoojntypajkumdinuva kuxe'e to'k muk n'ijtumda je'e maat. 6 Nnuja'vimdup xa uu'me'e jets juu' ve'e n'ijtumdi ku ve'e nko'oyjoojntykimdi, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Cristo kudumaatcruuzpejt, ax ve'em tse'e ya nko'oy vinma'yunamda xkoo'kyakkutojkiimdinit, je tokin xkoo'kka'mimdinit, jetse'e je tokin kyoo'k'ijtnit ax jo'n je'e ve'e kunvintsánimda. 7 Kux ku xa ve'e je jayu y'it ax jo'n kuy'aa'k je Cristo maat, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e kyoo'ktokintoonnit. 8 Ax pan ijtumdup tse'e ax jo'n je Cristo maat kun'oo'kumdi, njaanchja'vimdup tse'e jets je'e maate'e njoojntykimda 9 je'e kajx ku ve'e je Cristo y'uk'aa'k jetse'e je Nte'yam yakjoojntypajkjinuva. Ni je vin'itats je'e ve'e kyoo'k'oo'knit, ka'a ve'e je oo'kun y'ukka'mijini, 10 to'k naxji tse'e duku'oo'ki je jayu je tyokin kajxta. Ax ku tse'e uxyam jyoojntyka, je Nte'yam kajxts je'e ve'e. 11 Ax nay ve'empa tse'e mii'tsta, jávada tse'e ax jo'n aa'k kum'ijiti jeja je tokin vyinkujk jets joojntykada vintso ve'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit je'e kajx ku ve'e to'k muk m'itta je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús maat.

12 Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e xyakjáttat jetse'e je tokin dujaa'kyakkutojkiat je mni'kxta je mkopkta jetse'e ve'em xyaktóndat je m'avintso vinma'yunda, je mni'kxta je mkopkta juu' ve'e oo'kp. 13 Je mviijn, je mtaatsk, je m'aa, ukpu to'k viijn jado'k viijn je mni'kxta je mkopkta, ka'ats miits je'e ve'e xtukkatákadat je kyo'oy je'e jetse'e mtokintóndat; napyámjada ve'e jem je Nte'yam y'am kya'm ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e joojntypajknuva ku ve'e aa'kani y'ukve'na, ve'em tse'e je Nte'yam dutónut juu' ve'e chajkp miits kajxta. 14 Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e je tokin m'ukyakkutojkixidinit, kux ka'a ve'e mka'majada je Moisés je pyava'nun, je Nte'yam je myaa'yun maat xa miitse'e m'itta.

Nvintsánimdup je'e ve'e juu' ve'e nmuto'numdup nmupajkumdup

15 ¿Ax vintso tse'e? ¿Tunjaa'ktokinto'numdap vine'e je'e kajx ku ve'e xkaka'mimda je Moisés je pyava'nun jetse'e n'ijtumda je Nte'yam je myaa'yun maat? ¡Ni vintsova xa ve'e ve'em nkato'numdat! 16 Mnuja'vidup xa miitse'e jets pan mnappyaajmjudupe'e jem to'k je jayu kya'm jetse'e xkatsapáktat, je'e tse'e mvintsánidup. Nay ve'empa tse'e, pan mnappyaajmjudup xa ve'e jem je tokin kya'm jetse'e xtóndat je kyo'oy je'e, m'oo'ktap tse'e; ax pan mnappyaajmjudup tse'e jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e xkatsapáktat, oy joot tse'e m'íttat je'e maat. 17 Nkukojsjpts aatse'e je Nte'yam, kux óyame'e je tokin mka'majada y'ijt, ka'a tse'e m'ukka'mijidini, je'e kajx tse'e mkoo'kka'mijidini kux to'k aaj to'k joot'e xkuvajkti je ayook juu' ve'e myaktuk'ixtu. 18 Je Nte'yam tse'e mtokinmee'kxjudu jetse'e ve'em

je'e xmutoondinit xmupajktinit jetse'e xtoondinit je tyuv je'e. ¹⁹ Ve'emts ats ya'a ve'e nkats ax jo'n je jayu vyinmay jetse'e oy xvinnóttudat, kux ka'a ve'e oy xvinnótuda je Nte'yam je y'ayook. Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n mnapyaaajmiji jem je tokin kya'm jetse'e xtóndat juu' ve'e ka óyap, nay ve'em tse'e dutsojka jetse'e mnapyaaajmijidinit jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e xtóndat je tyuv je'e, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutsak.

²⁰ Ku ve'e je tokin mka'majada y'ijit, ka'a tse'e m'o'yixjidi jetse'e xtóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ²¹ ¿Ax vintso tse'e mto'nuxjidi je'e juu' ve'e uxyam mtuktsó'otyoondup? Ku ve'e je jayu ve'em jyoojntykada ax jo'n mjoojntykada y'ijit, tsaachpaattinufts je'e ve'e xa'ma kajx. ²² Ax uxyam tse'e, je'e ku ve'e je Jesús je mtokin mtuknuvaatsjidi jetse'e xmutonda xmupakta je Nte'yam, mnatyukkatajkiiditu tse'e jetse'e va'ajts aaj va'ajts joot mjoojntykidinit. Ku ve'e je jayu ve'em dutonda, joojntykidinufts je'e ve'e xa'ma kajx. ²³ Ax ve'em tse'e, ku xa ve'e je jayu tyókindonda, yaktukkuvéttapts je'e ve'e je tyókinda, xa'ma kajx tse'e chaachpaattinit; ax je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu nunve'emji tyoojnijp, je'e kajx tse'e dujayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, to'k muk tse'e y'itta je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús maat.

7

Je tukmu'a'ixmojkin juu' ve'e je navyajkun kajx

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, jidu'um ats miitse'e ntuknujáyada kux mnuja'vidup xa ve'e je Moisés je pyava'nun. Yakkutojkuxjudup tse'e je jayu je pava'nun namvaate'e je jayu jyoojntyka. ² Pan yaa'vyúkani tse'e to'k je ta'axtajk, pava'añ tse'e y'it jets ka'a ve'e je nyaa'y dumasó'okut pan vinxupe'e jyoojntyka. Ax pan oo'kp tse'e je nyaa'y, ka'a tse'e je pava'nun y'uktoonni juu' ve'e vaamp jets ka'a ve'e dumasó'okut. ³ Ax ve'em tse'e, pan tyukmaatjajeyppts je'e ve'e je kats je viijnk yaa'tyajk ku ve'e joojntykipna je nyaa'y, yakvintsa'kintókipts je'e ve'e je navyajkun. Ax pan oo'knup tse'e je nyaa'y, yakjajtyp tse'e je pava'nun jetse'e je viijnk yaa'tyajk dupákut, ka'a tse'e je navyajkun duyakvintsa'kintóki ku ve'e yaa'vyajktiksnuva.

⁴ Nay ve'empats miitse'eda, utsta ajchta utsta tsa'ada, je oo'kpa jo'n tse'e m'itta jeja je Moisés je pyava'nun vyinkujk je'e kajx ku ve'e to'k muk m'itta je Cristo maat, ve'em tse'e m'itta ax jo'n je'e maat kum'oo'kti. Je'e xa ve'e je Nte'yam yakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k, mje'eijidupts miits je'e ve'e jetse'e ve'em je Nte'yam xmutoondinit xmupajktinit. ⁵ Kux namvaate'e njoojntykimdi jetse'e nyakto'numdi ya n'avintso vinma'yunamda, nuyojk tse'e ntuntokintonuva'numdi kux jeme'e je Moisés je pyava'nun, je tsaachpaatunts je'e ve'e yakjéjip nujom juu' ve'e nto'numdup y'ijit. ⁶ Ax uxyam tse'e, ka'a xa ve'e je Moisés je pyava'nun x'ukyakkutojkjimdini. Oyam tse'e xyakkutojkjimdida y'ijit, ijtumdup tse'e ax jo'n kun'oo'kumdini jeja je pava'nun vyinkujk, nmuto'numdup nmupajkumdup tse'e je Nte'yam je joojntykin kajx juu' ve'e je Espíritu Santo yajkyp, ka'a tse'e y'ukve'emini ax jo'n je Nte'yam nmuto'numdi nmupajkumdi je jujpit pava'nun kajx juu' ve'e javyet.

“Je'ejyams tsse'e ntuump je kyó'oy je'e juu' atse'e nkatonuvaampy”

⁷ ¿Ax vintso tse'e kunva'numda? ¿Jadi tokin je'e vine'e je Moisés je pyava'nun? ¡Ni vintsova xa ve'e ve'em nkava'numdat! Je pava'nun kajxts atse'e nnujaja jets ti je'e ve'e je tokin. Ka'a atse'e kunnuja'vi pan ti je'e ve'e juu' ve'e yaktijp nas'ayova pan ka'a ve'e je pava'nun vya'añ: “Ka'a

tse'e ti xnas'ayóvadat." ⁸ Ax kux tse'e je pava'nun ve'em vya'añ, je'e kajx tse'e je tokin dupaaty vintso atse'e xtukmutsókut juu' jatye'e ka óyap. Pan ka'a xa ve'e je pava'nun kuy'it, ka'a tse'e je tokin ti makkin dujayep. ⁹ Joojntykijp atse'e nve'na ku atse'e nkanujávana vye'na je pava'nun juu' atse'e xtuk'ixp jets atse'e nkatónut je kyo'oy je'e. Ax kuts atse'e nnujava jets je Nte'yame'e vaamp jets ka'a atse'e ntónut juu' ve'e ka óyap, van'it tse'e je tokin ñaajkmakkpajki jets atse'e n'ijt ax jo'n atse'e kun'aa'k jo'n. j ¹⁰ Je pava'nun juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jets atse'e xa'ma kajx njoojntykinit, je pava'nun kajxts atse'e nyakpuujm jets atse'e xa'ma kajx ntsaachpaatnit. ¹¹ Je pava'nun kajx tse'e je tokin dupaaty vintso atse'e xvín'aa'nút, je pava'nun kajxts atse'e je tokin xyaktaajñ ax jo'n atse'e aa'k kun'ijt. ¹² Ax ve'em tse'e, va'ajts xa je'e ve'e je Moisés je pyava'nun. Nujom tse'e je Nte'yam je pyava'nun, va'ajts je'e ve'e, oy, pyaatyp y'akeeguij. ¹³ ¿Ax vintso tse'e? ¿Ya y'oy je'e ats vine'e xyaktaan ax jo'n atse'e aa'k kun'ijt? ¡Ni vintsoya xa atse'e ve'em nkayaktaajñ! Je tokin atse'e ve'em xyaktaan. Kux atse'e nkakutyuujn je y'oy je'e, je'e kajxts atse'e je tokin xyaktaajñ ax jo'n atse'e aa'k kun'ijt jette'e nuke'xnatáka tyánut jets ti je'e ve'e je tokin. Ax ve'em tse'e, je pava'nun kajx xa ve'e nuke'xnatáka tyañ jets ooy je'e ve'e kyatun'oya je tokin.

¹⁴ Yaknuja'vip xa ve'e jets je Nte'yam kajx je'e ve'e je Moisés je pyava'nun. Ax ats, jayu juu' ve'e oo'kp, je tokin atse'e xka'mip. ¹⁵ Ka'a xa atse'e nnujava ti atse'e ntuump. Ka'ats atse'e ntun juu' atse'e njatsajkp jets atse'e ntónut; je'e atse'e ntuump juu' atse'e nkatsajkp. ¹⁶ Ax pan je'ets atse'e ntuump juu' atse'e nkatsajkp, nkuvujkpts ats je'e ve'e jets oy je'e ve'e je pava'nun. ¹⁷ Ax ve'em tse'e, ka átsapts je'e ve'e juu' atse'e ntuump, je tokin juu' ve'e ijtp yam ats nja'vin kajxm, je'ets je'e ve'e dutoomp. ¹⁸ Nnuja'vip atse'e jets je kyo'oy je'e ve'e ijtp yap ats nmi'kx nkokp akujkp, je'ets atse'e ntijp ats ya n'avintso vinma'yun. Oyam atse'e njatonuva'añ je y'oy je'e, ka'ats atse'e x'o'yixju. ¹⁹ Njatonuvaampyts atse'e je y'oy je'e, ax je'ejamts atse'e ntuump je kyo'oy je'e juu' atse'e nkatonuvaampy. ²⁰ Ax pan ntuumpats atse'e juu' atse'e njakatonuvaampy, ka'ats je'e ve'e y'uk'átsini juu' ve'e ve'em dutoomp, je tókinge'e juu' ve'e ijtp yam ats nja'vin kajxm.

²¹ Ax ve'em tse'e, jidu'um xa atse'e njaty. Ku xa atse'e njatonuva'añ je y'oy je'e, je'ejamts atse'e ntuump je kyo'oy je'e. ²² Yam ats njoot nja'vin kajxm, ntsajkpts atse'e je Nte'yam je pyava'nun. ²³ Ax n'ixpts atse'e jets jepe'e ats nmi'kx nkokp akujkp juu' ve'e dutso'oxpajkp je y'oy je'e juu' atse'e nnuja'vip yam nvinma'yun kajxm. Je'e juu' atse'e njajejpp yap nmi'kx nkokp akujkp, je'ets atse'e xka'mip jets atse'e ntókintónut.

²⁴ ¡Ayooov xa ve'e ats ya njoot! ¿Pants ats vine'e xtuknuva'atsup ya ni'kx ya kopk juu' atse'e je oo'kun xtuk'anajkxip? ²⁵ ¡Nkukojtjip xa atse'e je Nte'yam! O'yixjupts je'e ve'e jets atse'e xtuknuva'atsut je nMaja Vintsánamda Jesu-cristo kajx. Ax je'e kajx tse'e, jidu'um atse'e n'it. To'k viijn, yam nvinma'yun kajxm atse'e nnujava vintso atse'e je Nte'yam nmútónut nmupákut; jado'k viijn, tókins je'e ve'e juu' atse'e ntuump ya n'avintso winma'yun kajx.

8

Je joojntykin juu' ve'e njajejpumdup je Espíritu Santo kajx

¹ Ax ve'em tse'e, ka'a xa ve'e je Nte'yam dutókimpum pan pan jatye'e ijttup to'k muk je Cristo Jesús maat. ² Kux je Espíritu Santo, juu' ve'e je jayu dumooyj je joojntykin kuxe'e to'k muk y'itta je Cristo Jesús maat, je'ets atse'e

xka'mip jets atse'e ve'em x'o'yixju jets atse'e nko'o'ktokintoonnit jets atse'e nkatsaachpaa'tut xa'ma kajx. ³ Ax juu' tse'e ka'o'yixjup jetse'e yaktónut je Moisés je pyava'nun kajx, je'e kajx ku ve'e je jayu y'itta jem je tokin kya'm, je'e tse'e je Nte'yam tyoon je y'Onuk kajx. Kyejx tse'e je y'Onuk yaja naxviijn jayu ni'kxax kópkax, ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e tokintoondup je ñi'kxta je kyopkta. Ku ve'e y'ijt yaja naxviijn jayu ni'kxax kópkax, je'e tse'e dukuvejt je numay jayu je tyokin. ⁴ Ve'em tse'e je Nte'yam dutuujn jetse'e nto'numdat juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij, ve'em ax jo'n je pava'nun vya'añ, uu'mda, juu' ve'e joojntykidup ax jo'n je Espíritu Santo dutsak, ka'a ve'e nyakto'numda ya n'avintsó vinma'yunamda.

⁵ Je'eda pan pan jatye'e duyaktoondup je y'avintsó vinma'yunda, yakvinkópkidupts je'e ve'e juu' ve'e chojktup je y'avintsó vinma'yun kajxta; ax je'eda pan pan jatye'e joojntykidup ax jo'n je Espíritu Santo dutsak, yakvinkópkidupts je'e ve'e juu' ve'e je Espíritu Santo chajkp. ⁶ Je jayu juu' ve'e joojntykidup jetse'e dutóndat je y'avintsó vinma'yunda, y'anajxidupts je'e ve'e je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup; ax je jayu juu' ve'e joojntykidup jetse'e dutóndat juu' ve'e je Espíritu Santo chajkp, y'anajxidupts je'e ve'e je oy joot jets je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁷ Je'eda pan pan jatye'e je y'avintsó vinma'yun duyakvinkópkidup, cho'oxpajktupts je'e ve'e je Nte'yam kux ka'a ve'e ñapyámjada jep je Nte'yam pyava'nun pa'tkup, ni ka'a tse'e y'o'yixjada. ⁸ Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp je'eda pan pan jatye'e duyaktoondup je y'avintsó vinma'yunda.

⁹ Ax miitsta, ka'a tse'e mjoojntykada jetse'e xyaktóndat je m'avintsó vinma'yunda; je'e kajxe'e jetse'e xtóndat juu' ve'e chajkp je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'e ve'e ku ve'e je Espíritu Santo y'ijtpa jem mja'vin kajxmnda. Pan pan tse'e dukajajejpp jem jya'vin kajxm je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Cristo jya'vin kajxm, ka'ats je'e ve'e je Cristo dujáyuva. ¹⁰ Jets pan joojntykipts je'e ve'e je Cristo jem mja'vin kajxmnda, óyame'e je mni'kxta je mkopkta y'oo'kut je tokin kajx, joojntykipts je'e ve'e je mjootta je mja'vinda je'e kajx ku ve'e oy joot m'itta je Nte'yam maat. ¹¹ Pan ijtp'e je Espíritu Santo jem mja'vin kajxmnda, van'it tse'e je Nte'yam, juu' ve'e duyakjoojntykpajknuva je Jesús ku ve'e y'uk'aa'k, je'e tse'e dumooynuvap je joojntykin je mni'kxta je mkopkta juu' ve'e oo'kp. Je Espíritu Santo kajx tse'e ve'em dutónut, juu' ve'e ijtp jem mja'vin kajxmnda.

¹² Ax ve'em tse'e, usta ajhta usta tsá'ada, jep xa ve'e juu' ve'e tun vinkopk jetse'e nto'numdat, ka je'ep tse'e nyakto'numdap ya n'avintsó vinma'yunamda. ¹³ Pan mjoojntykidupe'e ax jo'n xtsokta je m'avintsó vinma'yun kajxta, xa'ma kajx tse'e mtsaachpaattinit. Ax pan je Espíritu Santo kajx tse'e xkatonda je tokin juu' ve'e mtonuvaandup je m'avintsó vinma'yun kajxta, xa'ma kajx tse'e mjoojntykidinit. ¹⁴ Je'eda pan pan jatye'e dukatsupajktup je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je Nte'yam je y'ónuktats je'e ve'eda. ¹⁵ Kux je Espíritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam mpa'muxjudu jem mja'vin kajxmnda, ka'a je'e ve'e m'akee'yajada jetse'e m'ittat jado'k nax je tsa'aga maat; je Espíritu Santo kajxe'e n'ijtumda je Nte'yam je y'ónukta, je'e tse'e xputajkimdup jetse'e je Nte'yam nmukojtsumda jidu'um: "Tata." ¹⁶ Je Espíritu Santo tse'e xtuknuja'vimdinup yam nja'vin kajxmamda jets je Nte'yam je y'ónuk uu'me'eda. ¹⁷ Ax je'e kajx tse'e ku ve'e n'ijtumda je Nte'yam je y'ónukta, njajejpmudinup tse'e nujom je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam tyukmutsajkp

je jyáyuda, ntukmaatjayeypumduvap tse'e je Cristo je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam xtukmutsojkkumdup: kux pan tsaachpaatumdupe'e ax jo'n je Cristo chaachpaaty, ntukmaatjayeypumdinup tse'e je myajin.

Je majin juu' ve'e miimp

¹⁸ Nnuja'vinupts atse'e jets pan vinxupe'e uxyam je tsaachpaatun nyak-najxumda, ka'ats je'e ve'e tii ku ve'e ntukmu'a'ixmójkimdat maat je majin juu' ve'e njayeypumdinup ux'ook. ¹⁹ Nujom juu' jatye'e je Nte'yam pyaam, ve'em xa je'e ve'e ax jo'n ooy kudutuntsojkti jetse'e myiinnit je xaaj ku ve'e je Nte'yam duyaknukexnatákat pan pan jatye'e y'ónukip. ²⁰ Nñupaajmtki tse'e je Nte'yam jetse'e kyato'nuxjút juu' ve'e pyaam. Je Nte'yamts je'e ve'e viinn dunupaajmtki vintso ve'e y'ítut juu' ve'e pyaam; juu' ve'e je Nte'yam pyaam, ka'ats je'e ve'e ñañupaajmtkiji vintso ve'e y'ítut. Oyam tse'e vye'ema, ñupaajmtkits je'e ve'e je Nte'yam ²¹ je xaaj ku ve'e kyoo'kma'tnit juu' ve'e pyaam, je xaaj ku ve'e je y'ónukta je majin ooy dutunjayeptat jetse'e kyoo'k'ijttinit joma ve'e je tokin. ²² Ve'em ax jo'n je ta'axtajk y'uj ya'axy ku ve'e je y'ónuk jyejava'añ, nay ve'empa tse'e uxyam paat nujom juu' ve'e je Nte'yam pyaam, je'e tse'e ijtp ax jo'n je pajkpa je aampa kudujayeyp. ²³ Ax ka je'ejyap tse'e ve'em jajtp, ve'em uu'me'e nyaknajxumduva je tsaachv-inma'yun, ooy tse'e ntuntsojkkumda jetse'e jye'yat je xaaj ku ve'e tyiokskaxut ya nni'kxamda ya nkópkamda, uu'mda, juu' ve'e dujayeiptup jem jya'vin kajxmda je Espiritu Santo. Ku ve'e je Espiritu Santo tyajki yam nja'vin kajxmamda, je'e tse'e je mutoo'vajkp maa'yun juu' ve'e je Nte'yam xtoo-jnjimdu ku ve'e njaanchja'vi'ukva'numdi. ²⁴ Je Nte'yam tse'e xmo'yumdu je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp kuxe'e njaanchja'vimda jets tónjup kótsjup je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam kyojts. Ax pan ta tse'e kutyunju juu' ve'e je Nte'yam kyojts, ka'a tse'e kun'uk'a'ixumdini jets tónjupnum je'e ve'e. Ni pana ve'e ti dukoo'k'a'ixnit ku ve'e távani du'ix juu' ve'e kya'ixpna. ²⁵ Ax ku tse'e n'a'ixumda juu' ve'e nka'ixumdup, ve'em tse'e dutsak jetse'e to'k aaj to'k joot nmuténimdat je tsaachpaatun van'it paat ku ve'e tyoojninit juu' ve'e n'a'ixumdup.

²⁶ Nay ve'empa tse'e, óyame'e nka'h'amaadaaguimda jetse'e makk aaj makk joot je Nte'yam nmukojsumdat, kux ka'a ve'e nnuja'vimda vintso ve'e ntsapkojsumdat ax jo'n dupaa'ty du'akeega, viinn tse'e je Espiritu Santo je Nte'yam dumunoo'kxtúk uu'm kajxta je ayook maat juu' ve'e xka'o'yixumjudup vintso ve'e nkojtsvaatsumdat. ²⁷ Ax je Nte'yam, juu' ve'e je jayu je jya'vin dutuk'ixnajxp, ñuja'vipts je'e ve'e pan ti vinma'yune'e je Espiritu Santo jyayeyp, kux je Espiritu Santo, myunoo'kxtkpts je'e ve'e je Nte'yam je jyayu kajxta, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n.

²⁸ Nnuja'vimdinupe'e jets pan ti ve'e toojnup kojtsjup, tyuumpts je'e ve'e je Nte'yam vintso ve'e duyakjéjinit je y'oy je'e je'e kajxta pan pan jatye'e tsojkkudup jetse'e duyaaxjidi, ve'em ax jo'n dunupaajmtki jetse'e y'ijttinit je'e je jyáyuda. ²⁹ Je Nte'yam tse'e dunuja'vip pan pane'e ijttinup je'e je y'ónukta ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na, je'e tse'e dunupaajmtki jetse'e y'ijttinit ax jo'n je y'Onuk, ve'em tse'e je y'Onuk dunumájinit dunujaanchinit jeja numay y'uts akujkta. ³⁰ Ax je'e juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e y'ijttinit je y'ónukta, je'e tse'e yaaxji; jets je'e juu' ve'e yaaxji, je'e tse'e kyatokimpaam; jets je'e juu' ve'e kyatokimpaam, je'e tse'e ñupaajmtki jetse'e je majin dujayeiptinit.

³¹ Pan ve'em xa ve'e, ¿vintsose'e nva'numdat? Pan je Nte'yame'e uu'm maatta, ¿pants uu'm n'ite'e xtso'oxpajkkumdap? ³² Ka'a tse'e je Nte'yam

dukayakajty jetse'e je y'Onuk y'oo'kut, yakajte'e, je y'Onuk tse'e vaan je vintsa'kin ku ve'e xku'oo'kimdi. Je'e kajx tse'e ku ve'e ve'em dutuujn, zvintsots uu'me'e je'e maat xkamoyumdat nujom je y'oy je'e? ³³ ¿Pants vine'e va'anup jets tokin maat je'e ve'eda pan pan jatye'e je Nte'yam vyinkoondu? ¿je Nte'yam tse'e viinm katokimpajmjudu! ³⁴ ¿Pan tse'e o'yixjup jetse'e dutokimpamut je Nte'yam je jyayu? Je Cristo xa ve'e ku'oo'kijidu, je'e juu' ve'e je Nte'yam yakjoojntykpajkinuva jetse'e y'it jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi joma ve'e xnunoo'kxtkimda. ³⁵ Ka'a xa ve'e pan juu' ve'e o'yixjup jetse'e juu' dutonut jetse'e xkoo'ktsojkumdinit je Cristo. Oyam tse'e ntsaachpaatumda, ntsaachvinma'yumda, je jayu xjomto'numda xtito'numda, xkatih'ijitjimda juu' ve'e nka'yumdap n'ookumdap, xkatih'ijitjimda juu' ve'e nnatyukxojxumjadap, yaja kutsa'aga jaat n'ijtumda, ukpu je jayu xyak'oo'kuva'numda, xtsojkumdupts uu'm je'e ve'e je Cristo. ³⁶ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyan vya'añ: Kux njaanchja'vip aats mitse'e, je'e kajxts aatse'e je jayu xyak'oo'kuva'anda, ve'em xa aatse'e ax jo'n je carnero juu' ve'e najkx duyak'oo'kta. Jidu'um tse'e vya'añ.

³⁷ Pan ti ve'e toojnup kojtsjup, n'amaadaaguimdup tse'e kux xputajkimdup uu'm je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e ooy xtuntsojkumdup. ³⁸ Ax ve'em tse'e, vinjavani xa atse'e jets ka'a ve'e tii juu' ve'e o'yixjup jetse'e xpajkimdat je Nte'yam je chojkun. Xtsojkumdupts uu'm je'e ve'e je Nte'yam pan ti tsaachpaatune'e nyaknajxumdup ku ve'e njoojntykimda nnaxviijnimda uk pan oo'kumdupe'e. Ka'a tse'e y'o'yixjada je angeles, ni je ko'oyjavyupta, ni je'e juu' ve'e uxaym toojnup kojtsjup, ni je'e juu' ve'e miimpnum, ³⁹ ni je'e juu' ve'e jem kajxm tsoo'mp, ni je'e juu' ve'e jep naxviijnit itupa'tkup tsoo'mp, ni ti viijnka xa ve'e kya'o'yixju juu' ve'e pum jetse'e xpajkimdat je Nte'yam je chojkun juu' ve'e jyajejpp uu'm kajxamda kux ijtumdupe'e to'k muk je nMaja Vintsanamda Cristo Jesus maat.

9

Je Nte'yam tse'e divinkoon je israeejlit jayuda

¹ To'k muk atse'e n'it je Cristo maat. Tyuvamts ats ya'a ve'e nkats, ka'ats atse'e ntaaya. Ats ya nvinma'yun, juu' ve'e je Espiritu Santo yakkutojkujxup, je'ets atse'e xtuknuja'vip jets tyuvam atse'e nkats. ² Ooyts atse'e ntunnavyinma'yunma'aju, ooyts atse'e ntunnutsaachvinmayda ats je nmu'israeejlit jayuda, juu' ve'e ijttup to'k tsu'uts to'k nuu'pun ats maat. ³ Njatsajkpts atse'e jets atse'e xa'ma kajx ntsaachpaatnit, atse'e nka'itut je Cristo maat, pan ve'eme'e kudujayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁴ Je Israel xa je'e ve'e je chaanda je kyoojta, ve'em ax jo'n ats. Je Nte'yam tse'e vinkoojnjudu jetse'e y'ijttinit je'e je jyayu jetse'e dutukmaatjajejpti je myajin, je kyojstán tse'e yakta'nuxjudu jetse'e tyukkatajkijidi je pyava'nun, tyuknuja'vidu tse'e vintso ve'e vyinjávajadat vyintsá'agajadat jetse'e je vaanduk dupuujm je'e maatta. ⁵ Je'e je jyujpit jayuda tse'e dutsaanidup dukoojidup je israeejlit jayu. Ax vintso tse'e je Cristo dujáyuva, je israeejlit je jyujpit jayu tse'e dutsaaniduva dukoojiduva je Cristo. ¡Yakmaja tse'e y'ijtnit je Nte'yam xa'ma kajx, je'e juu' ve'e nujom dunumajikajxp! Amén.

⁶ Ka je'ep xa atse'e ntijp jets je Nte'yame'e dukakutyoomp juu' ve'e vyaajntk je israeejlit jayu kajxta, kux ka'a ve'e je Nte'yam divinkaajn jetse'e y'ijttinit je jayuda to'k ka'ajiji je Israel je chaan je kyooj. ⁷ Ni ka'a tse'e

y'itta je Nte'yam je y'ónukta nujom pan pan jatye'e jittup je Abraham je chaan je kyooj. Kux jidu'ume'e je Nte'yam dunuujmi je Abraham: "Je Isaac kajx tse'e xjayéput je tsaan je kooj." ⁸ Ya'a tse'e tyijp jets ka'a ve'e nujom je Abraham je chaan je kyooj y'itta je Nte'yam je y'ónukta, je'e ve'eda pan pan jatye'e ke'xtup ax jo'n je Nte'yam je vaanduk duyaktaajñ je'e kajxta. ⁹ Kux jidu'ume'e je Nte'yam je Abraham dutukvinva'ni: "Mejtsnuvap atse'e ku ve'e je xaaj dupaa'tut, van'it tse'e je Sara dujayéput to'k je mix ónuk."

¹⁰ Ax ka ya'ajyap tse'e, tyukmaatjayeip tse'e je Rebeca je jujpit jayu Isaac je xeen ónukta. ¹¹ Ax je Nte'yam tse'e nuto'k duvinkoon ka'anume'e kye'exta vye'na jets ka'a ve'e ti dutoondi juu' ve'e oy juu' ve'e ka'oy. Ve'em tse'e je Nte'yam dutuujn ax jo'n dunupaajmtki. Ka'a tse'e to'k duvinkaajn je'e kajx ku ve'e juu' dutuujn, je'e kajxe'e kuxe'e ve'em dutsak. ¹² Kux jidu'ume'e je Rebeca yaknuujmi: "Juu' ve'e ke'xtoo'vákup, je'e tse'e dupattónap dupatpákup juu' ve'e ke'x'ux'ookap." ¹³ Vaampap tse'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: "Ntsajkp atse'e je Jacob jets ka'a ve'e je Esaú."

¹⁴ ¿Vintsose'e nva'numdat? ¿Ka'a je'e vine'e y'oya juu' ve'e je Nte'yam tyuump? ¡Ni vintsova xa ve'e ve'em nkava'numdat! ¹⁵ Kux jidu'ume'e dunuujmi je Moisés: "Ntuknu'ixkadaakyp atse'e pan pan atse'e ntsajkp, ntukma'tpts ats je'e ve'e." ¹⁶ Ax ve'em tse'e, ka'a xa ve'e je Nte'yam je jayu duvinkán je'e kajx ku ve'e je jayu ve'em dutsak ukpu juu' ve'e je jayu tyuump, je tukmo'tun kajxjits je'e ve'e ve'em dutún. ¹⁷ Vaampap tse'e je faraón kajx je Kunuu'kx Jatyán: "Mits ts'e'e mpuump yakkutojka jets atse'e mits kajx nyaknuke'xnatákat ats je nmajin, ve'em tse'e nujom je jayu dunujávadat je majin juu' atse'e njayeipp." ¹⁸ Ax ve'em tse'e, tyukma'tpts je'e ve'e je Nte'yam pan pane'e chajkp, jets pan pan tse'e tyukmutsajkp jetse'e dumakpámüt ka óyap je vvinma'yun, tyukmakpüumps je'e ve'e.

¹⁹ Nunjajtp tse'e ku ve'e nuto'k vya'anut: "Pan ve'em xa je'e ve'e, ¿vintso'ts vine'e je Nte'yam y'o'yixjut jetse'e je jayu dutokimpámüt?, kux ni pana ve'e kya'o'yixju jetse'e dutónüt juu' ve'e je Nte'yam kyatsajkp." ²⁰ Mits, jayu, mnupánipts mitse'e jetse'e je Nte'yam xkojtsvintso'vut. ¿Va'anup n'ite'e to'k je naxto'ts, je to'tspaampa dunaajmat: "¿Tyajxts atse'e jidu'um tuxpum?" ²¹ O'yixjupts je'e ve'e je to'tspaampa jetse'e dupámüt je naax pan vintso ve'e dutsak, o'yixjupts je'e ve'e je'tse'e to'k je to'ts dupámüt juu' je'e ve'e je majin maat yaktuump jetse'e jado'k dupámüt juu' ve'e oyvintsova yaktuump.

²² Ve'emts ya'a ve'e ax jo'n je Nte'yam dutún. Chajkpts je'e ve'e je'tse'e duyaknuke'xnatákat je myakkin jets vintso ve'e je jayu je tyokin dutukkuvet je ejkun maat. Kux ve'eme'e dutsak, je'e kajx tse'e dumuteni je'eda pan pan jatye'e je tsaachpaatun duvinmajtsjudup, je'eda pan pan jatye'e ñupaajmtki jetse'e vyintókidinit. ²³ Nay ve'empa tse'e dutún jetse'e duyaknuke'xnatákat je majin juu' ve'e ooy tyunjayeipp jets juu' ve'e ñupaajmtki jetse'e ntukmaatjayeippumdinit, uu'me'e xtukmo'tumdup. ²⁴ Ax je Nte'yam tse'e xyaaxjimdu, ka uu'mjyape'eda, je israeejlit jayu, nay ve'empa ve'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ²⁵ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam je Oseas dutukkojtsnajxy jidu'um:

Je'eda pan pan atse'e nkajáyuvídup y'ijt,
uxyamts atse'e nva'añ jets ats je'e ve'e je njáyuda.

²⁶ Ax jem tse'e joma ve'e je jayu yaknuujmídi:

"Ka'a xa ats miitse'e njáyuvada",

nay jémjyam tse'e je joojntyk Nte'yam ña'muxjadat:

"Atsts miitse'e je n'ónukta."

Jidu'um tse'e je Nte'yam je Oseas dutukkojtsnajxy.

²⁷ Ax juu' tse'e je israeejlit jayu kajxta, jidu'um tse'e vyaajñ je Isaías: “Oyame'e je israeejlit jayu ooy tyunnumáyada, ve'em ax jo'n je po'o juu' ve'e jeja maaxy napa'ayi, nu'eejyits je'e ve'e juu' ve'e tso'oktap. ²⁸ Ka'a tse'e tyánat jetse'e je Nte'yam dutokimpayo'ynit je jayu pan nuvinxupe'e to'k it to'k naxviiij je chaanada.” Jidu'um tse'e vyaajñ. ²⁹ Ax ya Isaías tse'e too'vajkp tuvya'añ vye'na: “Je Nte'yam, juu' ve'e nujom duka'mikajxp, je'e tse'e xtukmo'tumdu, uu'mda, nu'eejyji je Israel je chaanda je kyoojta. Pan ka'a tse'e ve'em kudutuujn, kuxjajtumdi tse'e ax jo'n jyajtjidi je jáyuda juu' ve'e tsuunidu jem sodómait jets gomoorrait kyajpun kajxmda.” Jidu'um tse'e vyaajñ.

Je israeejlit jáyuda jets je oy kats je oy ayook

³⁰ Pan ve'em xa je'e ve'e, ¿vintsose'e nva'numdat? Jidu'um xa je'e ve'e. Je'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, juu' ve'e duka'ixtidu vintso ve'e oy joot y'ittat je Nte'yam maat, je Nte'yam tse'e katokimpaajmjudu je'e kajx ku ve'e jyaanchja'vijidi. ³¹ Ax je'eda juu' ve'e je israeejlit jáyuda, juu' ve'e dukutyonuvaandup je pava'nun jetse'e ve'em y'ijttinit oy joot je Nte'yam maat, je'e tse'e je Nte'yam tokimpaajmjudu. ³² ¿Ax tyajx tse'e je Nte'yam tyokimpaajmjidi? Je'e kajx tse'e kuxe'e dutsokta jetse'e y'ijttinit oy joot je Nte'yam maat je'e kajx juu' ve'e tyoondy, ka'a tse'e dutsokta jetse'e y'ittat oy joot je Nte'yam maat je jaanchja'vin kajx. Ka'a tse'e dutsokta jetse'e je Jesucristo dujaanchjávadat, je'e kajx tse'e y'itta ax jo'n je jayu juu' ve'e kitudup ku ve'e jeja tsakujx kyute'pxada. ³³ Ve'em xa je'e ve'e je Jesucristo ax jo'n je tsaj juu' ve'e je jayu tyukkute'pxip, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: Mpámupts atse'e jem jerusaleneit kyajpun kajxm to'k pane'e itup ax jo'n je tsaj juu' ve'e yakute'pxip jetse'e je jayu duyakkitu, pan pants je'e ve'e dujaanchja'vip, ka'ats je'e ve'e chaachvinmáyyut kuxe'e ve'em dutún. Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

10

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ntsajkpts atse'e ooy yam nja'vin kajxm jetse'e ats je nmu'israeejlit jayu dujayejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¿Ooy ats je'e ve'e ntunnutsapkotsta! ² Tyúvamts atse'e nkats jets to'k aaj to'k joo'e je je Nte'yam dumutonda dumupakta. Oyam tse'e ve'em dujatonda, ka'a tse'e dunujávada vintso ve'e je Nte'yam dutsak jetse'e myutónjadat myupákjadat. ³ Ka'a tse'e dunujávada vintso ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum, je'e ve'e chojktup jetse'e je Nte'yam kyatokimpámjadat je'e kajx ku ve'e dutonda juu' ve'e jep y'avintso vinma'yun kujxp pyayo'ydup. Ax ve'em tse'e dukakuvakta vintso ve'e je Nte'yam dunupaajmtki jetse'e je jayu dukatokimpámüt. ⁴ Je jáyuda juu' ve'e dujaanchja'vidup je Cristo, je'e tse'e je Nte'yam katokimpaajmjudup, ka'a tse'e tyun ku ve'e je jayu dukutyonuva'añ je Moisés je pyava'nun jetse'e ve'em je Nte'yam kyatokimpámjadat.

⁵ Jidu'um tse'e je Moisés dunukajts vintso ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum je pava'nun kajx: “Pan pan xa ve'e dukutyoomp nujom je pava'nun, joojntykaps je'e ve'e.” ⁶ Ax jidu'um tse'e yaknúkats vintso ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum je jaanchja'vin kajx: “Ka'a tse'e mvinmáyyut jem mja'vin kajxm: ¿Pants vine'e tsajpétup?” (Je'e ya'a ve'e tyijp jetse'e je Cristo duyakvánüküt.) ⁷ Jaa'kvaamp tse'e jidu'um: “Ka'a tse'e jidu'um mvinmaayvat: ¿Pants vine'e vánükup joma ve'e je oo'kpatajk?” (Je'e ya'a

ve'e tyijp jette'e je Cristo duyakjoojntypajknuvat.)⁸ Jidu'um xa ve'e vya'añ: "Mmutámípts mitse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook, jem je'e ve'e m'am jets mja'vin kajxm." Jidu'um tse'e vya'añ. Ya kats ya ayook, je jaanchja'vints je'e ve'e juu' aatse'e ntukka'amaayp.⁹ Pan mtukkajtsp xa ve'e je m'aaj jets je Maja Vintsán je'e ve'e je Jesús, jette'e jem mja'vin kajxm xjaanchjáva jets je Nte'yame'e yakjoojntypajkjinuva ku ve'e y'uk'aa'k, mjayépupts mitse'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.¹⁰ Kux yame'e nja'vin kajxmam njaanchja'vimda, je'e kajx tse'e je Nte'yam xkatokimpa'mumda; jets ya n'aajamda tse'e ntukkojtsumdup, je'e kajx tse'e njayejpumda je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹¹ Vaamp tse'e je Kunuu'kx Jatyán: "Pan pants je'e ve'e dujaanchja'vip, ka'ats je'e ve'e chaachvinmáyut kuxe'e ve'em dutún." ¹² Ax ve'em tse'e, anañujoma kajx ya'a ve'e, pan pan jatye'e israeejlit jayu jets pan pan jatye'e ka je'epta; je Nte'yam, ka'a xa je'e ve'e pan dūviiñk'ix. Kux je Maja Vintsán, je'e ve'e dunuvintsanikajxp to'k ka'ajyji, ooyts je'e ve'e dutunkunuu'kx pan pane'e amótujup je maa'yun.¹³ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Pan pan tse'e je Nte'yam du'amótup jette'e yaktso'okjut, yaktso'okjupts je'e ve'e." Jidu'um tse'e vya'añ.¹⁴ ¿Ax vintsots je'e ve'e je Nte'yam juu' du'amótudat pan ka'a ve'e dujaanchjávada? ¿Jets vintso tse'e dujaanchjávadat pan ka'ana ve'e du'amotunaxta je Nte'yam je y'ayook? ¿Jets vintso tse'e du'amotunáxtat je Nte'yam je y'ayook pan ka'a ve'e pan vya'nuxjada? ¹⁵ ¿Jets vintso tse'e du'avánadat pan ka'a ve'e je Nte'yam kyéxjada? Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vyaampa: "Ooye'e tyuntsoja ku ve'e je jayu jye'ya jette'e je jayu du'vaajnjada je oy kats je oy ayook." Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁶ Ax ka'a tse'e to'k ka'ajyji dumajapamda je oy kats je oy ayook. Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Isaías vyaajñ: "Maja Vintsán, ¿pants n'ite'e dujaanchja'vidup je ayook juu' atse'e je jayu nvaajnjip?" Jidu'um tse'e vyaajñ.¹⁷ Ax ve'em tse'e, ku ve'e je jayu du'avánada je Cristo jye'e, y'amotunajxtup tse'e je jayu je ayook. Jets ku ve'e je jayu du'amotunaxta je ayook, van'it tse'e je jaanchja'vin tyukje'yajada.

¹⁸ N'amotutúvipts atse'e, ¿ka'a vine'e je jayu dumótudi ya ayook? Ve'em, myótudu xa je'e ve'e. Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: Yakaan xa ve'e vinxup to'k it to'k naxviijn juu' je'e ve'e y'ava'nidu, jets je myajin, je'ypts je'e ve'e vinxup to'k it to'k naxviijn jets je vaat joma ve'e ya tsajmit it kyukaxa.

Jidu'um tse'e vya'añ.¹⁹ N'amotutúvinuvaps atse'e, ¿ka'a vine'e je israeejlit jayu dūvinmótudi ti ve'e tyijp juu' ve'e y'ixtu myótudu? Ve'em, vyinmótudu xa ve'e. Muto'k viijn, vyinmótudu tse'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. Kux jidu'ume'e je Nte'yam dunuujmi je israeejlit jáyuda, je Moisés tse'e tyukkojtsnajx:

Ejkjup ats miitse'e nyaktándat je jayu kajxta juu' atse'e nkajáyuvidup,

ve'emts ats miitse'e ntoojnjadat je jayu kajxta juu' ve'e oy dukapayo'ydup.

²⁰ Nay ve'empa je Isaías, nayja'vijuts je'e ve'e jets ya'a ve'e va'ajts du'avánat. Jidu'um tse'e je Nte'yam je Isaías dutukkojtsnajxy:

Xpaattuts atse'e je'eda pan pan jaty atse'e xka'ixtidup vye'na,

naajknuke'xnatajkijuts atse'e jeja je'e vyinkujkta pan pan jatye'e dukah'amotutúvidu ats kajx.

²¹ Ax ku tse'e je Nte'yam dũnũkajts je israeejlit jayu, je Isaiás tse'e tyukkojtsnajx, jidu'um tse'e vyaajñ: "Jóvum xaaj atse'e n'ix vintso ve'e je israeejlit jayu kuvvinmayumpijttini, kudumasooqtini je kyo'oy joojntykinda, jetse'e kuy'itta oy joot ats maat, je'eda pan pan jatye'e kakatsupajktup jetse'e kyakatsuvinnótuda."

11

Jyukma'tp tse'e je Nte'yam je israeejlit jayu

¹ N'amotutúvıpts atse'e: ¿Tyunmasooqtinuts je'e ve'e je Nte'yam je jyáyuda? ¡Ni vintsova xa je'e ve'e ve'em dukatuujn! Átsam xa je'e ve'e israeejlit jayu, je Abraham xa atse'e je chaan je kyooj, je'e atse'e nuto'k je Benjamín je chaan je kyooj. ² Ka'a xa ve'e je Nte'yam dumasa'ak je jyayu juu' ve'e jujpani vyinkoon. Mnuja'vidup xa miitse'e vintso ve'e vya'añ jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jep joma ve'e je Elías dũnu'aa'ni je israeejlit jayu jeja je Nte'yam vyinkujk. Jidu'um tse'e vyaajñ: ³ "Maja Vintsán, yak'oo'ktinu xa ve'e je m'ayookkojtsnajxpatajkta jetse'e dujaavdini je vojxpejtũn joma ve'e myakvinja'vi myakvintsá'ki. Átsji xa ve'e jado'k taannu juu' ve'e mvinja'vijup mvintsá'kijup, ax xyak'oo'kuvaanduvaps atse'e." ⁴ Ax jidu'um tse'e je Nte'yam y'atsoojvji: "Ka mitsjyap xa ve'e to'k juu' atse'e xtaajnjip, xtaajnjipnum xa atse'e nũvuxtojtk miijl je yaa'tyajk juu' ve'e dukavinkooxténidup je apamnax juu' ve'e Baal duxaaj." Jidu'um tse'e je Elías yaknuujmi. ⁵ Nay ve'empa tse'e uxym y'ijtpa. Nu'eejyjits je'e ve'e je Nte'yam vyinkoojnjidi je myaa'yũn kajx. ⁶ Je myaa'yũn kajx tse'e je Nte'yam vyinkoojnjidi; ka je'e kajxape'e ku ve'e dutoondi juu' ve'e oy. Kux pan je Nte'yame'e je jayu kuduvinkaajn je'e kajx ku ve'e dũtonda juu' ve'e oy, ka'a tse'e maa'yũn kuyaktij juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnjp.

⁷ ¿Ax vintsots je'e ve'e? Ka'a tse'e je israeejlit jayu dupaatti juu' ve'e jya'ixtidup; je nu'eejyjida pane'e je Nte'yam vinkoojnjudu, je'e tse'e dupaattu juu' ve'e je israeejlit jayu jya'ixtidup. Ax je numay jayu, mačk tse'e vyimpijttini je vyinma'yunda. ⁸ Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Je Nte'yam tse'e mačk pa'muxjudu je vyinma'yunda, uxym paat tse'e dukavinjavada juu' ve'e jya'ixtup jetse'e dukavinmótuda juu' ve'e jyamótudup." ⁹ Vaampa xa ve'e je David jidu'um: Ooy tyunkayda tyun'oo'kta je jayu.

Va'an je Nte'yam tyoojnjidini ax jo'n je tánuk juu' ve'e taamp jep kutyay jaatp kuxe'e dukanujava jets je y'oo'kun je'e ve'e y'anajkxip, ve'em ax jo'n je jayu kyute'pxa jetse'e kyitu.

¹⁰ Va'an viints dũvimpijttini, va'an dũtsaachpaattini xa'ma kajx je jayu juu' ve'e ve'em dũtoondup. Jidu'um tse'e vyaajñ.

Je Nte'yam tse'e dũyaktsookp pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

¹¹ N'amotutúvinuvaps atse'e, ku ve'e je israeejlit jayu kya'adi jep tokin jaatp, ¿tũnvintókiduts je'e vine'e? ¡Ni vintsova xa je'e ve'e ve'em dukatuujn! Ku xa ve'e je israeejlit jayu tyokintoondi, je'e kajx tse'e tyukkadaakjidi je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e je israeejlit jayu myu'ékjadat ku ve'e du'ixta jets je Nte'yame'e je maa'yũn to'nuxjudup pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ¹² Ax ve'em tse'e, je israeejlit jayu je tyokin kajx tse'e je Nte'yam ooy dũtunkunuu'kx pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ¿Ax vintsots je'e n'ite'e nũyojk je

kunoo'kxun dukamo'ot je israeejlit jayu ku ve'e dujaanchja'vidinuvat je Nte'yam?

¹³ Miiŧsta, ka je israeejlit jáyuvapta, jep xa ve'e juu' ats miiŧse'e ntuk-mukotsuvaandup. Je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e n'ítut je'e je kyukátsiva, je'e atse'e xkejxp jets atse'e je oy kats je oy ayook nvaajnjadat pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e kajxst atse'e ooy ntunyakvinkopka ya toonk. ¹⁴ Ntsajkpts atse'e jetse'e ats je nmu'israeejlit jayu du'ixtat je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam mto'nuxjudup, ve'emts je'e ve'e du'ixtiduvat vintso ve'e je Nte'yam je maa'yun tyo'nuxjadat jetse'e ve'em dujajejptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹⁵ Kux ku xa ve'e je Nte'yam dumasaak je israeejlit jayu, van'it tse'e dumujot'o'yi juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap. Ax ku tse'e je Nte'yam dukuvajknuvat je israeejlit jayu, ve'em tse'e y'íttat ax jo'n kujyoojntypajknuva je oo'kpatajk. ¹⁶ Pan yaktukmuyojxp xa ve'e je Nte'yam je juts juu' ve'e too'vajkp yakjajtsp, jye'eikajxpapts je'e ve'e nujom je juts juu' ve'e ux'ook yakjajtsp. Pan yaktukmuyojxp tse'e je Nte'yam je kup aa'ts, jye'eikajxpapts je'e ve'e nujom je kup axén.

¹⁷ Miiŧsta, ka je israeejlit jáyuvapta, ve'em xa miiŧse'eda ax jo'n to'k je yukjootmit olivos kup axén. Jets je israeejlit jayu, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je olivos kup axén juu' ve'e kayu'uj katún. Ve'em xa ve'e je Nte'yam dutún ax jo'n kudukuspux to'k je axén je olivos kup juu' ve'e kayu'uj katún jetse'e jem dupaajmji to'k je axén juu' ve'e yukjootmit olivos kup jetse'e to'k muk y'it maat je olivos kup juu' ve'e kayu'uj katún. Ax ve'em tse'e, je olivos kup juu' ve'e kayu'uj katún, ve'em ax jo'n je'e je ňaa'j dumooy je axén juu' ve'e jem ijtp jetse'e yakkuspux, jetse'e ve'em ax jo'n je olivos kúpyam je ňaa'j duma'a je yukjootmit kup je y'axén juu' ve'e jem yaktukmupa'mi, nay ve'empats miiŧse'e je kunoo'kxun xjayepta je kunoo'kxun kajx juu' ve'e je israeejlit jayu jyajejptu. ¹⁸ Ax ka'a tse'e xko'oyjavadat je israeejlit jáyuda. ¿Vintsose'e mnamyájajadat? Ve'em xa miiŧse'eda ax jo'n to'k je kup axén. Ax ka'a tse'e je kup axén je ňaa'j duma'a je kup aa'ts, je kup aa'ts tse'e dumooy je kup axén je ňaa'j.

¹⁹ Nunjajtp tse'e ku ve'e nu'to'k vya'anut: “Je'e kajx xa ve'e je kup axén yakkuspux jets atse'e jem nyakpuujm.” ²⁰ Ve'emam xa je'e ve'e. Je'e kajx tse'e y'ítta ax jo'n je kup axén juu' ve'e yakkuspox jetse'e kyoo'k'íjtni je kup maat juu' ve'e kayu'uj katún, kux ka'a ve'e dujaanchjávada je Nte'yam. Miiŧs tse'e m'ijttup ax jo'n je axén juu' ve'e to'k muk ijtp je kup maat juu' ve'e kayu'uj katún, kuxe'e xjaanchjávada. Ka'a tse'e mnamyájajadat je'e kajx; nay'ix'ítjada ve'e jets ka'a ve'e m'íttat ax jo'n to'k je axén juu' ve'e je kup yaktukmupa'mi jetse'e yakkuspoxnuva. ²¹ Kux pan ka'a xa ve'e je Nte'yam dutukma't je israeejlit jayu juu' ve'e ijttup ax jo'n je avintso kup axén, ¿vintsose'e xnasjávada jets miiŧse'e mtukmo'otjadat pan ka'a ve'e xjaanchjávada? ²² Ya'a kajx tse'e n'íxumda vintso ve'e je Nte'yam va'ajts oy joot ňapyumju jets nay ve'empa vintso ve'e je ma'kk tsaachpaatun dupum. Ma'kk tse'e je tsaachpaatun dupuujmja pan pan jatye'e ijttup jep tokin jaatp; ax va'ajts oy joot tse'e ňapyumju miiŧs maatta, je'e ve'e ku ve'e mnaajk'ítjada oy jayu je Nte'yam maat. Pan ka'a tse'e ve'em xtonda, ve'em tse'e mjaajttuvat ax jo'n je'e jyajtti. ²³ Ax pan je israeejlit jayu tse'e dujaanchja'vidinuvat je Nte'yam, yakpaamdinuvapts je'e ve'e jómam y'íjtti, kux o'yixjup je'e ve'e je Nte'yam jetse'e jado'k nax jem dupaamnuvat. ²⁴ Miiŧsta, ka je israeejlit jáyuvapta, ve'em xa miiŧse'eda ax jo'n je olivos kup axén juu' ve'e yee'k jem yukjootm, van'it tse'e yakkuspux jetse'e yakpaajmji juu' ve'e

kyah'avintsokúpip, je olivos kup juu' ve'e kayu'uj katún. ¿Vintsots n'ite'e kya'o'yinuvat jetse'e yakpaamnuvat jado'k nax joma ve'e y'ijit je israeejlit jayu? Je'e tse'e ijttup ax jo'n je avintso kup axén.

Ku je israeejlit jayu y'ijttinit jem je Nte'yam y'am kya'm

²⁵ Utsta ajhta utsta tsa'ada, ntsajkp atse'e jetse'e xnujávadat juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e kyayaknujava y'ijit, ve'em tse'e mkanayávajadat jets ooye'e juu' xtunnujávada. Ka'a xa ve'e je israeejlit jayu mákk je vinma'yun dujayepta xa'ma kajx, van'it paatji ve'e ku ve'e pyo'okut pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e dujaanchjávadap je Nte'yam. ²⁶ Ax ve'em tse'e nujom je israeejlit jayu dujayeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam vyaajñ jep Kunuu'kx Jatyán kujxp:

Yakjéjap tse'e je Yaktsookpa jem jerusaleenit kyajpun kajxm, je'e tse'e dutuknuvaatsnup je israeejlit jayu je tyókinda.

²⁷ Ya'ats je'e ve'e je kojstán juu' ats je'e ve'e nmasookjadap ku atse'e je tyokin ntuknuvaatstinit.

Jidu'um tse'e vyaajñ.

²⁸ Cho'oxpujpkts je'e ve'e je Nte'yam je israeejlit jáyuda kuxe'e dukajaanchjávada je oy kats je oy ayook. Miits je m'o'yinda xa je'e ve'e ku ve'e dukajaanchjávada. Oyam tse'e vye'ema, tyukkonvaatsts je'e ve'e je Nte'yam jets je'e ve'e dujáyuvat, chajkpts je'e ve'eda je jyujpit jayu kajxta, je Abraham, je Isaac, maat je Jacob. ²⁹ Ka'a xa ve'e je Nte'yam duvinmatyíkuts pan pan je'e ve'e vyinkaamp jetse'e dukunuu'kx. ³⁰ Miitsta, ka je israeejlit jáyuvapta, ka'a tse'e xkatsupajkti je Nte'yam; ax uxyam tse'e je Nte'yam mtukmo'otjada kux ka'a ve'e je israeejlit jayu kyatsapakta. ³¹ Ax nay ve'empa tse'e, óyame'e je israeejlit jayu dukakatsapakta je Nte'yam, tukmo'otjadapts je'e ve'e, ve'em ax jo'n miitse'e uxyam mtukmo'otjada jo'n. ³² Je Nte'yam xa ve'e nujom je jayu duyaktaan jep tokin jaatp kuxe'e kyakatsapákjada. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e to'k ka'ajji dutukmo'otut.

“joox xa ve'e je Nte'yam dutunnumaja dutunnujaancha!”

³³ joox xa ve'e je Nte'yam dutunnumaja dutunnujaancha! ¡Va'ajts kuvij aa'k xa je'e ve'e jets ooy tse'e juu' dutunnujava! ¿Pants n'ite'e o'yixjup jetse'e duvinmótuvut pan tyajxe'e jets vintso ve'e juu' dutún? ³⁴ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

¿Pants je'e n'ite'e dunuja'vip ti vinma'yune'e je Maja Vintsán jyayejpp, pants je'e n'ite'e o'yixjup jetse'e je Nte'yam dukojtsvíjut?

³⁵ ¿Pants je'e n'ite'e too'vajkp juu' tuduma'a jetse'e ux'ook kyuvejtxujt?

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ. ³⁶ Je Nte'yam xa ve'e nujom juu' jaty dupaam, je'e je chojkun kajx tse'e nujom juu' jaty duyakjeji, je'e je myajin kajx tse'e nujom juu' jaty y'it. ¡Yakmaja yakjaanchats je'e ve'e je Nte'yam y'ijtnit xa'ma kajx! Amén.

12

Vintso je Nte'yam dutsak jetse'e je jayu joojntykat

¹ Utsta ajhta utsta tsa'ada, kuxe'e je Nte'yam je jayu dunu'ixkada'aky, je'e kajxts ats miitse'e mnunoo'kxtukta jets je'e ve'e mnatyukvintsa'agajadat, je vintsa'kin juu' ve'e joojntykidup, juu' ve'e je Nte'yam natyukkatajkijup jets juu' je'e ve'e y'oyja'vip. Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e ve'em je Nte'yam xvijnávadat xvintsa'agadat. ² Ka'a tse'e m'ukjoojntykidinit ax jo'n

je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, je'e ve'e jetse'e je mvinma'yun xyaktiktstinit, ve'em tse'e oy xnujávadat pan ti ve'e je Nte'yam chajkp, pan ti ve'e y'oyja'vip, pan ti ve'e oy jets va'ajts.

³ Je maa'yun kajx juu' atse'e je Nte'yam xtoojnji, je'e kajxts ats miitse'e nvaajnjada: Ka'a tse'e nuyojk maj mnavjávajadat jets juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeegup; je'e ve'e jetse'e nuto'k nuto'k oy xpayo'oydat jetse'e xtóndat juu' ve'e mtukkadaakjudup, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega maat je jaanchja'vin juu' ve'e je Nte'yam mmoojyjudu. ⁴ May viijn xa ve'e je ni'kx je kopk dumaada, jem tse'e je kya'aj, jem tse'e je tyek, nay jempa tse'e juu' jaty viijnk. Ax juu' tse'e to'k ni'kx to'k kopk, kakje'e tse'e je tyoonk tyukkada'akyju. ⁵ Nay ve'empa tse'e, numay xa uu'me'eda, ax to'k muk tse'e n'ijtumda je Cristo maat jets to'k muk tse'e n'ijtumda nuto'k nuto'k, ve'em ax jo'n kun'ijtumdi to'k ni'kx to'k kopk je Cristo maat.

⁶ Ax ve'em tse'e dutsak jetse'e juu' nto'numdat vintso ve'e je Nte'yam je maa'yun je putajkin xmo'yumda to'k jado'k, ve'em ax jo'n xtukmutsojkumda. Pan yakmo'yumdu tse'e pan vintso ve'e nkojtsnajxumdat je Nte'yam je y'ayook, ve'em tse'e dutsak jetse'e nkojtsnajxumdat ax jo'n dupaa'ty du'akeega maat je jaanchja'vin juu' ve'e njayeypumdud.

⁷ Pan yakmo'yumdu tse'e vintso ve'e je jayu mpatto'nimdat, ve'em tse'e nto'numdat. Pan yakmo'yumdu tse'e vintso ve'e je jayu ntuk'ixumdat je Nte'yam je y'ayook, ve'em tse'e nto'numdat. ⁸ Pan yakmo'yumdu tse'e vintso ve'e je jayu nyakjot'amájjimdat, ve'em tse'e nto'numdat. Pan yakmo'yumdu tse'e vintso ve'e mputajkimdat je jayu pan pan jatye'e katih'ijtuxjudup, ve'em tse'e oy mputajkimdat. Pan yakmo'yumdu tse'e vintso ve'e je jayu nyakkuto'kjmídat, oy tse'e nto'numdat. Pan yakmo'yumdu tse'e vintso ve'e oy jayu nnapya'mumjadat je'e maat pan pan jatye'e tsaachvinmaaydup, xoonduk aaj xoonduk joot tse'e ve'em nto'numdat.

⁹ Nachókjada to'k jado'k to'k aaj to'k joot. Ka'a tse'e xtsóktat je ka óyap; to'k aaj to'k joote'e mnaajk'ítjadat je y'oy je'e maat. ¹⁰ Qoy tse'e mtunnachókjadat, ve'em ax jo'n dutsak jetse'e je Nte'yam je jyayu ñachókjadat. Íxtada vintso ve'e mnavyints'a'agajadat vimpit atuj.

¹¹ Qoy tse'e xtunsóktat jetse'e mtóndat; ka'a tse'e mnoox'oo'ktat. Mutonda mupakta je Maja Vintsán to'k aaj to'k joot. ¹² Xoojntkpe'e mnaajk'ítjadat je'e kajx ku ve'e je Maja Vintsán x'a'ixta. Muténada tse'e ku ve'e mtsaachpaa'tta. Ijtp tse'e mtsapkóstat.

¹³ Putákada je Nte'yam je jyayu pan pan jatye'e katih'ijtuxjudup. Napyámjada oy jayu maat je je'yva jayu.

¹⁴ Amótuda je Nte'yam jetse'e dukunoo'kxut pan pan jatye'e mjomtoojnjudup mtitoojnjudup, ka'a tse'e x'amótudat jetse'e je tyokin yaktukuvéttat.

¹⁵ Xoondukta je'e maat pan pan jatye'e xoojntktup. Ya'axta je'e maat pan pan jatye'e yaaxtup.

¹⁶ To'kji je vinma'yun xjayéptat nujom je jayu je y'o'yin kajxta. Ka'a tse'e mnamyájajadat; je'e ve'e mmaatnavjávajadap je jayu juu' ve'e kayakv-intsa'kidup. Ka'a tse'e mnapyámjadat jets ooye'e juu' xtunnujávada.

¹⁷ Ka'a tse'e je jayu xtonumpyijjadat juu' ve'e ka óyap pan pan jatye'e ti ka óyap mto'nuxjudup. Íxtada jetse'e xtóndat juu' ve'e anañujoma je jayu y'oyja'vidup. ¹⁸ Tonda pan joma vaate'e m'o'yixjada jetse'e oy joot mjoojntykadat maat anañujoma. ¹⁹ Utsta ajchta utsta tsá'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ka'a tse'e xtukkuvéttat pan pan jatye'e mto'nuxjudup

juu' ve'e ka óyap. Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Je Maja Vintsane'e vaamp: Xtukkadaakp xa atse'e jets atse'e je jayu mpaajmjadat je tsaacht'o'nun, ntukkuvéttaps ats je'e ve'e je tyókinda." ²⁰ Vaampap tse'e jidu'um: "Pan yu'oo'k'jup xa ve'e juu' ve'e mtso'oxpajk'jup, myakkáyup tse'e; ax pan taatsip tse'e, myak'oo'kup tse'e. Kux ku xa ve'e ve'em xtónut, natyukjávajap tse'e je tyokin." Jidu'um tse'e vya'añ. ²¹ Ka'a tse'e mnamyaso'okjadat jetse'e je kyó'oy je'e myakkutoj'k'xjadat; ñojk'óye'e je kyó'oy je'e xyakkutoj'k'jadat je'e kajx ku ve'e xtonda je y'oy je'e.

13

Vyinmajtsjup tse'e jetse'e nnapy'a'mumjadat jep je yakkutoj'kpa kya'p pya'tkup

¹ Ve'em xa ve'e dutsak jetse'e to'k ka'ajyji je jayu ñapyámjút jep je'e kya'p pya'tkup juu' ve'e yakkutoj'ktup, kux ka'a ve'e pan yakkutoj'kpa je kutoj'kun dujayep pan ka'a ve'e je Nte'yam mya'aju. Nujom tse'e pan pan jatye'e yakkutoj'ktup, je Nte'yamts je'e ve'e paajmjúdu. ² Ax ve'em tse'e, pan pan xa ve'e je yakkutoj'kpa dutso'oxpajk'p, cho'oxpajk'paps je'e ve'e je Nte'yam kux ka'a ve'e dukuvuk juu' ve'e je Nte'yam pyavaampy. Pan pan tse'e dutso'oxpajk'p je Nte'yam, je Nte'yamts je'e ve'e tukkuvéttjadap. ³ Kux ka je'e kajxap xa ve'e je yakkutoj'kpa y'itta jetse'e du'atsa'agadat pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e oy, je'e kajxe'e jetse'e du'atsa'agadat pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap. Pan mtsoj'ktup tse'e jetse'e je yakkutoj'kpa mkah'atsa'agajadat, tonda tse'e juu' ve'e tum oy, ve'em tse'e je yakkutoj'kpa myakmájajadat, ⁴ kux je Nte'yam je'e ve'e tyoojn'ip miits je m'o'yin kajxta. Ax pan je'e tse'e mtoondup juu' ve'e ka óyap, tsá'agada tse'e, kux ka kooyap xa ve'e je yakkutoj'kpa je kutoj'kun dujayep jetse'e je tsaacht'o'nun dupámút, je Nte'yamts je'e ve'e mooyju je kutoj'kun jetse'e duyaktsaachpaa'tút je'eda pan pan jatye'e dutoondup juu' jatye'e ka óyap. ⁵ Je'e kajx tse'e dutsak jetse'e je jayu jep kutoj'kun pa'tkup ñaajk'ítjut, ka je'e kajxjyap tse'e jetse'e je tsaachpaatun kyapaa'tjut, je'e kajxpa ve'e jetse'e je va'ajts vinma'yun dujayéput. ⁶ Je'e kajxpat's miitse'e xmo'oda je kupa'mun je yakkutoj'kpa, kux je Nte'yam je'e ve'e tyoojn'jidup, je'ejjyam je'e ve'e jep ñu'ijtp jetse'e yakkutókut.

⁷ Kuvetta juu' ve'e myójidup. Pan pan xa ve'e tukkadaakjup je kupa'mun, ax mmo'odap tse'e. Pan pan tse'e tukkadaakjup jetse'e xyakmájajadat, ax myakmájajadat tse'e. ⁸ Ni pana tse'e xkamuyójadat; je'ejjyji ve'e je tsoj'kun juu' ve'e mnatyukmuyójjidup to'k jado'k. Pan pan xa ve'e dutsoj'k'p je myujayu, ve'em tse'e dukutyún je Moisés je pyava'nun. ⁹ Kux jidu'ume'e je Moisés je pyava'nun vya'añ: "Ka'a tse'e xyakvintsá'kintókidat je navyaj'kun, ka'a tse'e myakjayu'oo'ktat, ka'a tse'e mme'e'tstat, ka'a tse'e ti xnas'ayóvadat." Ax ya'a jets nujom je viijnk pava'nun, akojtsmúk tse'e tyañ jidu'um: "Tso'kta je mmujantamda je mmutáktamda ve'em ax jo'n viinn mnachókjada." ¹⁰ Pan pan xa ve'e dujayejpp je tsoj'kun, ka'a tse'e ti ka óyap dutuujnja je myujayu. Ax ve'em tse'e, je tsoj'kun kajx xa ve'e je jayu dukutyún je pava'nun.

¹¹ Je'e kajx tse'e je Nte'yam dutsak jetse'e ve'em xtóndat kux mnuja'vidupe'e jets najxpe'e je it. Ve'em tse'e m'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e pojtu'kut ku ve'e mya'ajta jetse'e je choj' duyakke'ekta, mnuja'vidupe'e jets támani ve'e je xaaj ku ve'e myiinnuvat je nYaktsookpamda Jesucristo, tá tse'e jyaa'ktámini je xaaj ku ve'e myiinnuvat jets ka'a ve'e ku ve'e njaanchja'vi'ukva'numdi. ¹² Ve'em xa ve'e uxjam

ya it ax jo'n je it koo'tsna jetse'e javee'n yak'a'ix jetse'e je xaaj pyítsumyt. Va'an tse'e dukoo'kto'numdini je kyo'oy je'e, je'e juu' ve'e je jayu tyoondup juu' ve'e ijttup ax jo'n je'eda juu' ve'e ijttup jeja akoo'ts it jaat; je'e ve'e nto'numdinup vintso ve'e n'amaadaaguimdat je kyo'oy je'e je makkin kajx juu' ve'e je Nte'yam xmo'yumdup, ve'em tse'e n'ijtumdinut ax jo'n je'eda juu' ve'e ijttup jeja ajajtk it jaat. ¹³ Va'an tse'e dujoojntykimda ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e joojntykidup jeja ajajtk it jaat. Ka'a tse'e ve'em nto'numdat ax jo'n je'eda pan pan jatye'e ooktup mookjudup, pan pan jatye'e juu' dujomtoondup dutitoondup, pan pan jatye'e je kats dutukmaatjayeiptup je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup, pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeegup, pan pan jatye'e nacho'oxpajkjjudup, jets pan pan jatye'e ejkjjudup jot'aajnjjudup ku ve'e juu' kya'o'yixjada ax jo'n je viijnk jayu. ¹⁴ Jeme'e je Maja Vintsán Jesucristo y'am kya'm nmappa'mumjadat. Je'e maat tse'e n'ijtumdinut ve'em ax jo'n je jayu dujayepta je vit juu' ve'e natyukxo'xjudup. Ka'a tse'e nto'numdat juu' ve'e ntsojkuimdup ya n'avintso vinma'yun kajxamda.

14

Ka'a tse'e ntokimpayo'yumdat je nmujaanchja'vivamda

¹ Kuvakta je mmujaanchja'vivada pan pan jatye'e duka'oynuja'vidup pan ti ve'e je Nte'yam chajkp; ax ka'a tse'e xkojtsvintsóvdat ku ve'e oy dukavinmótuda. ² Jem xa ve'e je jaanchja'vivada juu' ve'e nayja'vijidup jetse'e duja'kxtat to'k ka'ajyji ti jaty, jempa tse'e viijnktava juu' ve'e duka'oynuja'vidup ti ve'e je Nte'yam chajkp, tum je aajy je ojts tse'e jya'kxtup. ³ Je jaanchja'vivada pan pan jatye'e duja'kxtuvap je tsu'uts, ka'a tse'e duviijn'ixtat je myujaanchja'vivada juu' ve'e je'ejyji duja'kxtup je aajy je ojts; jets je jaanchja'vivada juu' ve'e je'ejyji duja'kxtup je aajy je ojts, ka'ats je'e ve'e duviijn'ixtuvat je myujaanchja'vivada juu' ve'e duja'kxtuvap je tsu'uts, kux kuvajkjudu je'e ve'e je Nte'yam. ⁴ Nunjajtp tse'e ku ve'e vinkex ñunva'anut jets ka'a je'e ve'e vye'ema. Jidu'umts atse'e n'atsav: ¿Pants mitse'e tumpumju jetse'e xtokimpayo'oyut je viijnk jayu je tyoomba? Je vyintsán xa je'e ve'e va'anup pan oy je'e ve'e juu' ve'e tyuump uk pan ka'a. Ax tyónupts je'e ve'e juu' ve'e oy, kux o'yixjup je'e ve'e je Maja Vintsán jetse'e je jayu je y'oy je'e dutónut.

⁵ Jem xa ve'e je jaanchja'vivada juu' ve'e vinjava taandup jets ñumájipe'e to'k je xaaj jets ka'a ve'e jado'k je xaaj. Jempa tse'e je viijnk jaanchja'vivada juu' ve'e vinjava taandup jets akijpxa ve'e dunumájada nujom je xaaj. To'k jado'k tse'e vinjava tyándat pan vintso ve'e oy dupaa'tut du'akeegat. ⁶ Je'e juu' ve'e du'amaa'yidup to'k je xaaj jets ka'a ve'e jado'k je xaaj, ve'emts je'e ve'e dutonda jetse'e je Maja Vintsán duyakmájadat duyakjaanchadat; jets je jaanchja'vivada juu' ve'e dukah'amaa'yidup je xaaj juu' ve'e je myujaanchja'viva y'amaa'yidup, ve'em tse'e dutonda jetse'e je Maja Vintsán duyakmájiduvat duyakjaanchiduvat. Je jaanchja'vivada juu' ve'e duja'kxtuvap je tsu'uts, ve'em tse'e dutonda jetse'e je Maja Vintsán duyakmájadat duyakjaanchadat, kux kyuko'jtsjidup je'e ve'e je Nte'yam je'e juu' ve'e kyaaydup y'ooktup. Je jaanchja'vivada juu' ve'e dukaja'kxtup je tsu'uts, ve'em tse'e dutonda jetse'e je Maja Vintsán duyakmájiduvat duyakjaanchiduvat, kyuko'jtsjiduvapts je'e ve'e juu' ve'e kyaaydup y'ooktup.

⁷ Ni pánats uu'me'eda juu' ve'e kajoojntykip je y'avintso je'e kajx, jets ni pánats uu'me'eda juu' ve'e ka'oo'kp je y'avintso je'e kajx. ⁸ Pan joojntykimdup xa ve'e, je Nte'yam kajxts uu'me'e njoojntykimda; jets pan

oo'kumdup tse'e, je Nte'yam kajxpats uu'me'e n'oo'kumduva. Ax ve'em tse'e, pan joojntykimdup tse'e uk pan oo'kumdup tse'e, je Nte'yam je jyáyuts uu'me'eda. ⁹ Je'e kajx xa ve'e je Cristo y'uk'aa'k jetse'e jyoojntykpajknuva jetse'e dunuvintsanikáxut nujom pan pan jatye'e joojntykidup jets nujom pan pan jatye'e oo'ktu.

¹⁰ Kux tse'e ve'em, ztyajxts miitse'e jemda juu' ve'e vaandup jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a? ¿Jets tyajxts miitse'e jemdava juu' ve'e duk'o'oy'ixtup je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a? Ka'a tse'e xtukkadaakumda jets je'e ve'e ntokimpayo'yumdat, to'k jado'k uu'me'e nje'yumdinít jem je Nte'yam vyinkojkm, ax je'ets uu'me'e xtokimpayo'yumdap. ¹¹ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: Vaamp xa ve'e je Maja Vintsán:

“Tyúvam atse'e nva'añ jets nujom atse'e je jayu xvinkoxkténadat, nujom tse'e vya'andat jets pyaatyp y'akeeguiip je'e ve'e juu' atse'e ntuump.” Jidu'um tse'e vya'añ. ¹² Ax ve'em tse'e, nuto'k jaty uu'me'e je cuenta je Nte'yam nmo'yumdinít pan vintso ve'e juu' jaty tunto'numda tunkojtsumda.

Ka'a tse'e je jayu ntukmasookumdat je Nte'yam je tyoo'

¹³ Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e n'uktokimpayo'yumdinít to'k jado'k, je'e ve'e mpayo'yumdap vintso ve'e je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'aamda nkatukmasookumdat je Nte'yam je tyoo'. ¹⁴ Kux atse'e to'k muk n'it je Maja Vintsán Jesús maat, je'e kajxts atse'e vinjava ntañ jets ka'a ve'e tii ni tia juu' ve'e yaktokintoomp je y'avintso je'e. Ax pan je jayu tse'e dúnasja'vip jets jeme'e juu' ve'e yaktokintoomp, yaktokintoompts je'e ve'e ku ve'e je jayu dutún juu' je'e ve'e ñasja'vip jets ka'a je'e ve'e y'oya. ¹⁵ Ax pan ñasja'vidup tse'e je m'utsta je m'ajchta ukpu je m'utsta je mtsa'ada jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e mtoondup, je'e kajx ku ve'e du'ixta juu' ve'e mja'kxtup, mkatsojktup tse'e je m'utsta je m'ajchta ukpu je m'utsta je mtsa'ada ku ve'e ve'em xtonda. Ka'a tse'e xyakvintókidat je jayu juu' ve'e je Cristo kyu'oo'ki, je'e kajx ku ve'e xja'kxta juu' je'e ve'e ñasja'vip jets yaktokintoomp je'e ve'e. ¹⁶ Oyame'e xnujávada jets nvaat je'e ve'e xtóndat juu' ve'e mtoondup, ka'a tse'e ve'em xtóndat pan je jayu ve'e dúnasja'vidup jets tokin je'e ve'e juu' ve'e mtoondup. ¹⁷ Kux ku xa ve'e je jayu y'it jem je Nte'yam y'am kyá'm, ka'a tse'e duyakvinkópkada juu' ve'e kyaaydup y'ooktup, je'e ve'e yakvinkópkidup jetse'e dutóndat juu' ve'e pyaatyp y'akeeguiip, je oy joot dujayépat, jetse'e xyoonduktat je Espíritu Santo kajx. ¹⁸ Pan pan xa ve'e je Cristo ve'em dumutoomp dumupajkp, oy joots je'e ve'e y'it je Nte'yam maat, íxjuduvaps je'e ve'e je jayu jets vintso ve'e dutún juu' ve'e oy.

¹⁹ Ax ve'em tse'e, ve'em xa ve'e dutsak jetse'e nto'numdinít nkojtsumdinít vintso ve'e oy joot nmamyu'ijtumjidinít to'k jado'k jetse'e mákk aaj mákk joot n'ijtumdinít to'k muk je Cristo maat. ²⁰ Je'e juu' ve'e je Nte'yam tyoon, ka'ats miits je'e ve'e xyakvintókidat je'e kajx juu' ve'e mkaaydup m'ooktup. Nvaat tse'e je jayu dukáyut du'oo'kut jyajuu' kaakyanaajja; ax tókints je'e ve'e ku ve'e je jayu dukay du'uu'k juu' ve'e je viijnk jayu tukmasookjup je Nte'yam je tyoo'. ²¹ Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jets ka'a miitse'e je tsu'uts xja'kxtat, ka'a ve'e je tsaaydum pa'ajk naaj x'oo'ktat, ni ti viijnka ve'e xkatóndat pan je'e kajxe'e je m'utsta je m'ajchta ukpu je m'utsta je mtsa'ada dumasóokta je Nte'yam je tyoo'. ²² Pan ti ve'e mjaanchja'vidup jetse'e xtóndat ya'a kajx, jeja tse'e je Nte'yam vyinkujkji dutsak jetse'e ve'em xjaanchjávadat. Xoon je'e ve'e je jayu juu' ve'e dúnaja'vip jets oy je'e ve'e juu' ve'e tyuump. ²³ Ax je jayu juu' ve'e mejtsvinmaayp, tokintoompts je'e ve'e ku ve'e juu' dukay duju'kx

jetse'e dukajaanchjáva jets oy je'e ve'e ku ve'e ve'em dutún. Kux pan ti ve'e je jayu tyoondup jetse'e dukajaanchjávada jets oy je'e ve'e, tókints je'e ve'e ku ve'e ve'em dutonda.

15

Va'an duto'numda pan vintso ve'e je viijnk jayu du'oyjavadat

¹ Uu'mda, pan pan jatye'e dunuja'vidinup je Nte'yam je y'ayook, ve'em tse'e dutsak jetse'e mputajkimdat pan pan jatye'e duka'oynuja'vidup ti ve'e je Nte'yam chajkp, ka'a tse'e nto'numdat vintso ve'e viinn n'oyja'vimda, ² je'e ve'e nto'numdap juu' ve'e je nmujaanchja'vivamda y'oyjavadap jetse'e y'ítut je'e je y'o'yin kajxta, ve'em tse'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjavadat. ³ Kux ni je Criistova ve'e dukatuujn vintso ve'e viinn du'oyjava, ve'em ax jo'n dunuujmi je Tyee', ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jo'n: "Ku tse'e je jayu mvinkojtspejtjidi, ats tse'e xtukkadakkajx." Jidu'um tse'e dunuujmi. ⁴ Nujom tse'e juu' jatye'e jatyán ijtp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, je'e kajxts je'e ve'e yakjatyaaajñ jetse'e xtuk'íxumdat, jetse'e ma'kk aaj ma'kk jo'ot nmuténimdat juu' jatye'e nyaknajxumdap, jetse'e je jo't'amajin njayejpumdat van'it paat ku ve'e ve'em tyoojninit kyojtsjinit ax jo'n jep javyet. ⁵ Je Nte'yam, juu' ve'e je jayu dumakkinmooyp jetse'e juu' dumuténat jetse'e duyakjo't'amaja, je'e tse'e dutónup vintso ve'e kijpx je vinma'yun xjayéptat, ve'em ax jo'n je vinma'yun juu' ve'e je Cristo Jesús jyayejpp. ⁶ Ax ve'emts miitse'e to'k ka'ajyji to'k aaj to'k jo'ot xyakmájadat xyakjaanchadat je Dios Tee' jets je nMaja Vintsánamda Jesucristo.

Yakvaajnjidu ve'e je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

⁷ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je Cristo mkuvákjada, ve'em tse'e mnakyuvákjadat to'k jado'k, ve'em tse'e xyakmájadat xyakjaanchadat je Nte'yam. ⁸ Kux juu' xa ats miitse'e nvaajnjidup, ya'ats je'e ve'e: Miine'e je Cristo jetse'e dumutónut dumupákut je Nte'yam je israeejlit jayu je y'o'yin kajxta. Ku ve'e ve'em dutuujn, yaknuke'xnatajkits je'e ve'e jets kyutyu-umpe'e je Nte'yam je y'ayook jetse'e ve'em tyónjut juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'ni je jujpit jáyuda, je Abraham, je Isaac, maat je Jacob. ⁹ Je'e kajx tse'e myiimpa jets pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e duyakmájidinup duyakjaanchidinup je Nte'yam kuxe'e tyukmo'tjuduva, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: Nyakmájav nyakjaanchapts ats mitse'e je numay jayu maat juu' ve'e ka je israeejlitap,

ávupts atse'e mits je mmajin je mjaanchin kajx.

¹⁰ Jado'k nax tse'e jidu'um vyaampa:

Miitsta, pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvapta, xoondukta maat je'eda juu' ve'e je Nte'yam vinkoojnjudu.

¹¹ Vaampap tse'e jidu'um:

Nujome'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, yakmájada yakjaanchada je Maja Vintsán,

ve'em tse'e, yakmájada yakjaanchada je Maja Vintsán nujom je jáyuda.

¹² Jidu'um tse'e je Isaiás jep Kunuu'kx Jatyán kujxp dujatyampa:

Yakjéjap xa ve'e to'k je Isái je chaan je kyooj pane'e duyakkutojkjap vinxup to'k it to'k naxviijn,

jem tse'e je Isai je chaan je kyooj y'am kya'm ñapyaajmjidinit juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvapta.

Jidu'um tse'e je Isaias dujatyaaajñ.

¹³ Je Nte'yam, juu' kajxe'e n'a'ixumda je y'oy je'e juu' ve'e miimpnum, je'e tse'e xoojntkp myak'itjadap jets je oy joot maat kuxe'e je'e xjaanchjávada, ve'em tse'e je Espiritu Santo je myakkin kajx nuoyoik oy xnuja'vi'ata'atstat jets tyúvam je'e ve'e je y'oy je juu' ve'e m'a'ixtup.

¹⁴ Utsta ajchta utsta tsa'ada, nnuja'vip atse'e jets oy jayu miitse'eda jets ooye'e juu' xtunnujávada, jets m'o'yixjudupe'e jetse'e mnatyuk'ixjadat to'k jado'k. ¹⁵ Oyam tse'e vye'ema, yap atse'e nak kujxp nnayjávaja jets ats mitse'e juu' ntukjaa'myéstat. Je'e kajxts atse'e ve'em nmayjávaja kuxe'e ats je Nte'yam je maa'yun xtoojnji ¹⁶ jets atse'e je Cristo Jesús nmutónut nmpákut je'e je y'o'yin kajxta pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. Nvaajnidupts ats je'e ve'e je oy kats je oy ayook juu' ve'e je Nte'yam yakmiin yaja naxviijn, ve'em tse'e y'ijttinit je vinta'sakin juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip, ve'em ax jo'n ats je'e ve'e je Nte'yam kuntukvinta'sakidi, ve'em tse'e y'ijttinit je Nte'yam je jyayu je Espiritu Santo kajx.

¹⁷ Ax ve'em tse'e, ooy atse'e ntuntukxoonduk juu' ve'e je Nte'yam tyoon kyojts ats kajx, ats, nuto'k juu' ve'e ijtp to'k muk je Cristo Jesús maat.

¹⁸ Nayja'vijup atse'e jets je'ejiyi atse'e nkótsup juu' ve'e je Cristo tyoon kyojts ats kajx jets ve'em pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e dukatsapáktap je Nte'yam, ve'em juu' jatye'e tyoon kyojts ats kajx ¹⁹ ku ve'e je mújit nuja'vin jetse'e je majin dutuujn jets ku atse'e je Espiritu Santo xyakmakpuij. Ax ve'emts atse'e je jayu nvaajnjikujx je oy kats je oy ayook jem jerusaleenit kyajpun kajxm jetse'e jem paat jye'ya iliiricovit y'it jootm.

²⁰ Ijtpts atse'e ntsak vintso atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook joma ve'e je Cristo jye'e kyayaknujávana, ka'ats atse'e ve'em ntónut ax jo'n je jayu juu' ve'e je tajk dujaa'kyakvimpejtp joma ve'e je viijnk jayu je tajk dutso'nduk. ²¹ Ve'em atse'e ntsak jets atse'e ntónut ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je'eda pan pan jatye'e kayakvaajnidupna,
y'ixtaptse'e ve'e,
jets je'eda pan pan jatye'e dukamótudupna,
vyinmótudaptse'e ve'e.
Jidu'um tse'e vya'añ.

Ñvinma'yi tse'e je Pablo jetse'e ñajkxut jep Roma

²² Kux atse'e ve'em ntun, je'e kajxts atse'e xka'o'yixju jets ats miitse'e najkx nku'ixta, óyam atse'e may náxani njanupaamduka. ²³ Ax uxayam tse'e, ta atse'e nton'avaada yaja it jaat joma atse'e tunnaxy tuntaka. Jékani jets uxayam paat atse'e ooy njatuntsak jets atse'e n'ítut miits maatta, ²⁴ a'ixpts atse'e jets x'o'yixjup atse'e tsojk. Nku'ixuvaandup ats miitse'e naxyji ku atse'e nnajkxut jep espáñait y'it jaatp. Ku ve'e vee'n je it ñaxut jetse'e xyoondukut ats ya n'aaj ya njoot ku atse'e n'ítut miits maatta, van'itts ats miitse'e xputákadat jets atse'e njaa'knajkxut jep España. ²⁵ Ax najkxpts aatse'e uxayam jem Jerusalén jets aatse'e je putajkin nmo'odat je Nte'yam je jyayu juu' ve'e jem ijttup. ²⁶ Kuxe'e je jaanchja'vivatajk juu' ve'e tsuunidup jem macedóniat y'it jootm jets yaja acáyait y'it jaat, je'e tse'e dunupaajmtkidu jetse'e je putajkin dutuknukéxtat je Nte'yam je jyayu pan pan jatye'e ayoovdup jem Jerusalén. ²⁷ Y'oyja'vidu tse'e jetse'e ve'em dutóndat, ax

pyaатыр y'akeeguipts je'e ve'e, kux ve'eme'e tyukkada'akjada. Kux je'e pan pan jatye'e ijttup ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e dujajeyjptup je oy kats je oy ayook maat je'eda pan pan jatye'e israeejlit jayu jetse'e ve'em dujajeyjptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, pyaатыр y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e je israeejlit jayu yaktukputákadat juu' ve'e y'ixtup jyajeyjptup pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ²⁸ Ax ve'em tse'e, ku ve'e yaktukkataka vye'nat ya putajkin juu' ve'e yakmojktup, van'itts atse'e jep España nnajkxut, ve'emts ats miitse'e naxyji nku'ixtat. ²⁹ Oy xa atse'e nnujava jets ooye'e je Cristo xtunkunoo'kxumdat ku atse'e jem nnajkxut jets ats miitse'e nvaajnjadat je oy kats je oy ayook.

³⁰ Utsta ajchta utsta tsa'ada, je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx jets je tsojkun kajx juu' ve'e je Espiritu Santo xmo'yumdup, je'e kajxts ats mitse'e nmunoo'kxtukta jets atse'e to'k aaj xputákadat, atse'e xnutsapkótstat. ³¹ Amótuda to'k aaj je Nte'yam jets atse'e xtuknuva'atsut je tsaachto'nun juu' atse'e xtoojnjavaandup je'e pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo jem Judea, jets nay ve'empa ve'e oy yakkuvákut je putajkin juu' ve'e yaktukkátákadap je Nte'yam je jyayu juu' ve'e tsuunidup jem Jerusalén. ³² Pan vaamp tse'e je Nte'yam, van'itts atse'e nje'yat va'ajts xoojntkp joma ve'e miitsta jets atse'e njot'amájat ku ve'e nku'ixtat. ³³ Je Nte'yam, juu' ve'e duyajkp je oy joot, je'e maat tse'e m'ijttinit. Amén.

16

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

¹ Oy jayu je'e ve'e je Febe, nuto'k je n'útsamda je ntsa'aamda juu' ve'e je Nte'yam dumutoomp dumupajkp je jaanchja'vivatajk maat juu' ve'e nay'amojkijidup jem cencréait kyajpun kajxm. ² Oy yaxón tse'e xkuváktaat je Maja Vintsán kajx, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega jetse'e dutóndat je Nte'yam je jyayu. Putákada to'k aaj ya Febe pan ti jatye'e ka'ijtuxjup, kux numaye'e je jayu juu' ve'e pyutajki, xputajki atse'e viinn.

³ Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'odat je Priscila jets je Aquila, je'e juu' atse'e ntukmaatmutoondup ntukmaatmupajktup je Cristo Jesús. ⁴ Viinn xa je'e ve'e jep kutsa'aga jaatp ñaajktaajnjidi ats kajx. Nkukojsjidupts atse'e, ax ka átsjyap tse'e, ve'empa ve'e nujom je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ⁵ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada juu' ve'e nay'amojkijidup jem je Priscila jets je Aquila tyak'amda. Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Espaneto juu' atse'e nmaatnayja'vijup jets atse'e ooy ntuntsak. Je'e ve'e mutoo'vajkp dujaanchja'vi'ukvaan je Cristo yaja acáyait y'it jaat. ⁶ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je María juu' ve'e ooyani tuntoomp miits maatta. ⁷ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Andrónico jets je Junias, ats je nmu'israeejlit jáyuda juu' atse'e nmaatpoxuntaksuunidu, ñumájidup je'e ve'e je kukátsiva maatta jetse'e too'vajkp to'k muk y'ijtti je Cristo maat jets ka'a ve'e ats.

⁸ Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'odat je Amplias juu' atse'e ooy ntuntsajkp je Maja Vintsán kajx. ⁹ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Urbano juu' ve'e ntukmaatmuto'numdup ntukmaatmupajkumdup je Cristo Jesús, nay ve'empa je Estaquis juu' atse'e ooy ntuntsajkap. ¹⁰ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Apelles juu' ve'e oy duyaknuke'xnatajki jets jyaanchja'vipe'e je Cristo. Mooyduva to'k aaj máyam je Dios je jayu juu' ve'e tsuunidup jem je Aristóbulo tyak'am. ¹¹ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat ats je

nmu'israeejlit jayu Herodión, nay ve'empa je jayu juu' ve'e tsuunidup jem je Narciso tyak'am juu' ve'e je Maja Vintsán dujaanchja'vidup. ¹² Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Trifena jets je Trifosa juu' ve'e je Maja Vintsán dumutoondup dumupajktup, nay ve'empa je n'útsamda je ntsa'aamda Pérsida, juu' ve'e ooy ntuntsojkumdup jetse'e jékani je Maja Vintsán dumutún dumupuk. ¹³ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Rufo, juu' ve'e je Maja Vintsán vinkoojnju, nay ve'empa je tyaak, juu' atse'e ntaakja'vip. ¹⁴ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Asíncrito, je Flegonte, je Hermas, je Patrobas, je Hermes, jets je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada juu' ve'e ijtup je'e maatta. ¹⁵ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Filólogo jets je Julia, je Nereo jets je cha'a, je Olimpas, jets nujom je Nte'yam je jyayu juu' ve'e ijtup je'e maatta.

¹⁶ Nache'e'njada to'k jado'k je tsojkun maat je Maja Vintsán kajx. Joma jatye'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajкта, to'k ka'ajyji tse'e mkejxuxjada máyam je Dios.

¹⁷ Utsta ajchta utsta tsa'ada, nmunoo'kxtktupts ats miitse'eda jetse'e xtun'ixtat je'eda pan pan jatye'e je jayu duyaknavya'kxjudup jetse'e dutukmaso'okta je Nte'yam je tyoo', kux juu' ve'e je jayu tyuk'ixtup, ka'ats je'e ve'e ñavyaa'tyju je xpa'jkun juu' ve'e je Nte'yam je jyayu mva'nuxjudu. Ka'a tse'e mnaajk'itjadat je'e maat pan pan jatye'e ve'em dutoondup je ka óyap.

¹⁸ Ka je Cristo Jesusap xa je'e ve'e myutoondup myupajktup, je y'avintso vinma'yune'e yaktoondup, vyin'aa'ndupts je'e ve'eda pan pan jatye'e oy dukanuja'vidup je Nte'yam je y'ayook, je'e ve'e ku ve'e tsoj kyotsta jets je'e juu' ve'e je jayu y'oyja'vip. ¹⁹ Anañujoma xa ve'e je jayu dunujávada vintso miitse'e xkuvakta je oy kats je oy ayook, je'e kajxts atse'e nxoonduk. Ntsajkpts atse'e jetse'e vij m'ittat vintso ve'e xtóndat je y'oy je'e jets ka'a ve'e vij m'ittat vintso ve'e xtóndat je kyo'oy je'e. ²⁰ Ax je Nte'yam, juu' ve'e je oy joot xmo'yumdup, je'e tse'e duyakvintókiyup je Satanás jetse'e y'ijtnit jep mtukupa'tkupta. Je nMaja Vintsánamda Jesucristo tse'e mkunoo'kxjadap.

²¹ Máyame'e je Dios mkejxuxjada ya Timoteo juu' atse'e ntukmaatmutuump ntukmaatmupujkp je Cristo. Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva je Lucio, je Jasón, jets je Sosipater, ats je nmu'israeejlit jáyuda.

²² Ats, je Tercio, je'ets atse'e njaayp juu' atse'e uxyam yaktuknuujmip, nay ve'empats ats miitse'e ntuknukexta máyam je Dios je Maja Vintsán kajx.

²³ Máyame'e je Dios je Gayo mkejxuxjada, je'ets atse'e tuxyak'itupaa'ty yaja tyak'aajy joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajкта. Mkejxuxjuduvap tse'e máyam je Dios je Erasto juu' ve'e je kajpun je myeen duka'mip. Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva je uts je ajch juu' ve'e duxaa Cuarto.

²⁴ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo tse'e mkunoo'kxjadap anañujoma. Amén.

Ku je Pablo kyojtskukajxini

²⁵ Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit, je'e juu' ve'e o'yixjup jetse'e mak'k aaj mak'k joot myak'ijtidinit, ve'em ax jo'n dumaa'navyaa'tyju je oy kats je oy ayook juu' atse'e ntukka'amaayp, je Jesucristo jye'e, juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyuknuja'vi jetse'e jujpani kyayaknujava y'ijit. ²⁶ Ax uxyam tse'e, va'ajts nujávats ya'a ve'e tyañ je'e kajx juu' ve'e jyatyaa'ndu jep Kunuu'kx Jatyán kujxp je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajкта, ve'em ax jo'n je Nte'yam, juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e tse'e je jayu dupavaan jetse'e

du'avánadat ya ayook pan joma ve'e je jayu chaanada to'k it to'k naxviijn,
ve'em tse'e je Nte'yam dujaanchjavadat jetse'e dukatsapáktat.

²⁷ ;Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit xa'ma kajx, je'ejyji ve'e to'k
nujom dunuja'vikajxp! ¡Je Jesucristo kajx tse'e ve'em yaktoonni! Amén.

Ya'a tse'e je muto'k nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Corinto

¹ Atse'e je Pablo, je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e n'itüt je Jesucristo je kyukátsiva. Ats jets je n'útsamda je n'ajchamda Sóstenes, ² máyam aatse'e je Dios ntuknukexta je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem coriintovit kyajpun kajxm. M'ijttupe'e je Nte'yam je jyayu je'e kajx ku ve'e to'k muk m'itta je Cristo maat. Je Nte'yam tse'e myaaxuxjüdu jetse'e mjoontykidinit ax jo'n je'e ve'e dutsak. Máyam aatse'e je Dios ntuknukexxtuva anañujoma je jayu juu' ve'e jyajoma'itukujxa dvinja'vidup duintsa'kidup je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'e je Myaja Vintsanda jets uu'm nje'emdava. ³ Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je'e je y'oy joot maatta.

Njajepmdupe'e je maa'yun je putajkin je Cristo kajx

⁴ Ijtp atse'e je Nte'yam nkukajtsja miits kajxta kux mkunoo'kxjudup miits je'e ve'e je Cristo Jesús kajx. ⁵ Kux tse'e m'itta to'k muk je Cristo maat, je'e kajx tse'e je Nte'yam mm'ojada to'k ka'ajyji je maa'yun je putajkin, ve'em tse'e xnujávada juu' ve'e tyúvam jets oy je'e ve'e juu' ve'e mkojstsup. ⁶ Makk tse'e mtanda to'k muk je Cristo maat kuxe'e xjaanchjávada je Cristo jye'e juu' aats miitse'e nvaajnjidu. ⁷ Ax ve'em tse'e, namvaat tse'e x'a'ixta je nMaja Vintsánamda Jesucristo, ka'a tse'e mka'ijttuxjada je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Nte'yam yajkyp. ⁸ Je'e tse'e myak'itjadap makk aaj makk joot, ve'em tse'e ni ti tókina mkayakpaatjadat ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat. ⁹ Je Nte'yam, kyutyuumpts je'e ve'e je'e je y'ayook, je'e tse'e xvinko'numdu jetse'e n'ijtumdinit je y'Onuk Jesucristo maat, uu'm je nMaja Vintsánamda.

Ku je jaanchja'vivatajk kijpx je vinma'yun dukajajeypti

¹⁰ Utsta ajchta utsta tsa'ada, je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx ats miitse'e nmunoo'kxtukta jetse'e kijpx je vinma'yun xjajeyptinit. Ka'a tse'e mnapyajkva'kxjadat; tsaj yakxone'e mjoontykadat mnaxviijnadat, to'kji je mvinma'yunda to'kji je mja'vinda. ¹¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, je'e kajxts atse'e ve'em nva'añ kux ta atse'e je kats nmotu jets mnapyajkva'kxjudupe'e. Je Cloé je jyáyuts atse'e tuxnaajmada. ¹² Je'ets atse'e ntijp jets to'k jado'ke'e kakje'e je vvinma'yun dupamda. Jem xa ve'e juu' ve'e vaandup: "Je Pablo xa atse'e mpanujkxp." Jem tse'e juu' ve'e vaanduvap: "Je Apolos xa atse'e mpanujkxp." Jempa tse'e juu' ve'e vaanduvap: "Je Pedro xa atse'e mpanujkxp." Nay jempa tse'e juu' ve'e vaanduvap: "Je Cristo xa atse'e mpanujkxp." ¹³ Jjadi pajkva'kxy vine'e je Cristo y'it? ¿Ukpu ats, je Pablo, ats vine'e cruuzpejt miits kajxta? ¿Ukpu ats je nxaaj kajx miitse'e mnapejtti? ¹⁴ Nkukojsjip xa atse'e je Nte'yam jets ni pana ats miitse'e nkayaknapejtti, je Criispojji ve'e jets je Gayo, ¹⁵ ax ve'em tse'e ni pana kyava'anut jets ats je nxaaj kajxe'e mnapejtti. ¹⁶ Nyaknapejtpadamna atse'e je Estéfanas maat pan pan jatye'e jep jyuump tyujkp. Ka'ats atse'e n'ukjaa'myeytsni ku atse'e viijnk nyaknapejtpa. ¹⁷ Kux ka yaknapejtpap xa atse'e je Cristo xkejx, je'e ve'e jets atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook, je Jesucristo jye'e, je'e juu' ve'e xku'oo'kimdu jem cruz kajxm jetse'e makk n'ijtumdinit to'k muk je'e maat. Ax ka'ats atse'e je tsújit ayook nyaktún jetse'e je jayu koojyji dutsojjávadat je ayook juu' atse'e nkajtsp.

Je ayook juu' ve'e je Pablo je jayu vyaajnji

¹⁸ Je ayook juu' aatse'e je jayu nvaajnjip, ya'ats je'e ve'e: Je Cristo xa ve'e xku'oo'kimdu jem cruz kajxm. Tukxi'ik katsts je'e ve'e yakjávajada pan pan jatye'e vintókidup; ax uu'mda, juu' ve'e je Nte'yam yaktsookjudup, je Nte'yam je myákkints je'e ve'e. ¹⁹ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyan vya'añ:

Nyaknuke'xnatákap xa atse'e jets ka'a je'e ve'e tyun je'e je y'ayook juu' ve'e natyijjudup kuvij jáyuda,

ka'ats je'e ve'e tyoompa je'e je y'ayook pan pan jatye'e natyijjudup vinmótuva ónykta.

Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁰ Jeja xa ve'e yaja naxviijn juu' ve'e yaktijtip kuvij jáyuda, yak'ixpajkpada, jets pan pan jatye'e ooy juu' dutunnuja'vidup. Ax juu' tse'e yaja naxviijn yaktijp viji kej, yakxi'ikts je'e ve'e je Nte'yam dujava. ²¹ Njuja'vip xa ve'e je Nte'yam juu' ve'e tyuump, je'e kajx tse'e kyanamyasookji jetse'e je jayu y'ixajat je naxviijnit vijin kejun kajx, je'e ve'e chajkp jetse'e cho'óktat je kyats je y'ayook kajx je'eda pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, óyame'e ya kats ya ayook yakxi'ik dujávada je jayu juu' ve'e dukajaanchja'vidup.

²² Y'ixuvaandup tse'e je israeejlit jayu je mújit nuja'vin, y'amotunaxuvaandup tse'e je griego jayu je vijin je kejun; ²³ ax je Cristo, juu' ve'e cruuzpejt, je'ets je'e ve'e jye'e juu' aatse'e je jayu nvaajnjip. Kyo'oyja'vidup tse'e ya kats ya ayook je israeejlit jáyuda, yakxi'ikts ya'a ve'e dujávada pan pan jatye'e ka je'epta; ²⁴ ax uu'm kajxamda, pan pan jatye'e je Nte'yam vinkoojnjudu, je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je Nte'yam je myakkin jets je Nte'yam je vyijin je kyéjunts ya'a ve'e.

²⁵ Yakxi'ikts je'e ve'e je jáyuda dujava ku ve'e je Cristo je jayu duku'oo'ki jem cruz kajxm. Ax óyam tse'e je jayu yakxi'ik dujávada, oys ts je'e ve'e je Nte'yam dunujava ti ve'e tyuump. Juu' xa ve'e je jayu tyijp jetse'e je Nte'yam dutuujn kux ka'a ve'e je mákkin dujayep, nu'yojk mákks je'e ve'e jets ka'a ve'e to'k ka'ajyji je jayu.

²⁶ Utsta ajchta utsta tsa'ada, mnuja'vidinup xa miitse'e jets je Nte'yame'e mvinkoojnjudu, nu'eejyjits miitse'eda viji kej ax jo'n je naxviijnit jayu dutijta, nu'eejyjits miitse'edava juu' ve'e yakkutojktup, nay nu'eejyjits miitse'edava juu' ve'e dujajejptup je vintsa'kin. ²⁷ Vyinkoonts je'e ve'e je Nte'yam pan pan jatye'e yaktijtip ka víjap ka kéjap yaja naxviijn, je'e kajx tse'e jetse'e duyaktso'otyónut pan pan jatye'e yaktijtip viji kej; vyinkoonts je'e ve'e pan pan jatye'e yaktijtip ka mákkap yaja naxviijn, je'e kajx tse'e jetse'e duyaktso'otyónut pan pan jatye'e yaktijtip mák.

²⁸ Je Nte'yame'e duvinkoon pan pan jatye'e kayakvintsa'kidup jets pan pan jatye'e yakviijnk'ixtup, ve'em tse'e kyutókiyut je majin juu' ve'e yavinkópkidup pan pan jatye'e dujajejptup je naxviijnit vinma'yun. ²⁹ Ax ve'em tse'e ni pana kyanamyájajat jeja je Nte'yam vyinkujk. ³⁰ Je Nte'yam xa ve'e viinn uu'm xyakto'kmojkumdu je Cristo Jesús maat. Je Cristo kajx tse'e nnuja'vimdini juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e kajx tse'e je Nte'yam xkatókimpa'mumda jetse'e va'ajts n'ijtumda, je'e tse'e xyakpítsumumdu jem je Satanás y'am kya'm jetse'e n'ijtumda jem je Nte'yam y'am kya'm.

³¹ Ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyan vya'añ: "Pan pan xa ve'e namyajavaajnjup, nu'yojk oys je'e ve'e jetse'e je Nte'yam duyakmájat duyakjaanchat."

2

1 Utsta ajchta utsta tsa'ada, ku atse'e nnujx jets ats miitse'e nvaajnidi je Nte'yam je y'ayook, ka'ats atse'e je mujit ayook nyaktuujn ukpu je jayu je vyijin. 2 Ku xa atse'e n'ijt miits maatta, ka'ats atse'e ntsajk jets atse'e viijnk nmujavat, je Jesucristo je ve'e, juu' ve'e cruuzpejt. 3 Ja'vip tsa'kipts atse'e nve'na jem miits mvinkojkmda jets yonuk aaj yonuk joot. 4 Ku ats miitse'e nmukojtsti jetse'e ntuknuja'vidi je oy kats je oy ayook, ka'ats atse'e ntsajk jetse'e ntukjaanchjavadat je Jesucristo je jayu je vyijin kajx, ñojk'óye'e ntukjaanchja'vidi je Espíritu Santo je myakkin kajx, 5 ve'em tse'e je Jesucristo xjaanchjavadat je Nte'yam je myakkin kajx jets ka je jayu je vyijin kajxap.

Je Espíritu Santo kajx tse'e je Nte'yam je vyijin yaknujava

6 Oyam tse'e vye'ema, je vijin maatts aatse'e je jayu nmukotsta juu' ve'e makk naajk'ijtidinup to'k muk je Jesucristo maat. Ya vijin, ka je naxviijnit vjinapts ya'a ve'e, nay ka je vjinapts ya'a ve'e juu' ve'e yakkutojktup yaja naxviijn. Je vijin juu' ve'e jyajejptup, je'yapts je'e ve'e je xaaj ku ve'e kyoo'k'ijtnit. 7 Ax je ayook juu' aatse'e nkajtsp, je Nte'yam je vyijnts je'e ve'e juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijt, je'e juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na, je'ets je'e ve'e ku ve'e je Cristo xku'oo'kimdi jetse'e njajejpmundit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. 8 Ni pánats ya'a ve'e dukanuja'vi juu' ve'e yakkutojktup yaja naxviijn, kux pan kudunuja'vidi xa ve'e, ka'ats je'e ve'e kuduyakjacryuuzpejtjidi je nMaja Vintsánamda Jesucristo. 9 Ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je Nte'yam xa ve'e du'apaajmtki may viijn je y'oy je'e juu' ve'e kayak'ixpna kayakmótupna jets ka'anume'e yakvinmay, je'e kajx tse'e du'apaajmtkiji pan pan jatye'e je Nte'yam dutsojktup. Jidu'um tse'e vya'añ. 10 Ax ya'a tse'e je Nte'yam xtuknuja'vimdu je Espíritu Santo kajx, kux je Espíritu Santo, va'ajtsts je'e ve'e dunujava ti vinma'yune'e je Nte'yam jyajejpp.

11 Ni pana xa ve'e dukanujava pan vintso ve'e to'k jado'k je jayu vyinmay jem jya'vin kajxm, je jayu je jya'vinji tse'e dunuja'vip. Nay ve'empa tse'e, je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'ejyji tse'e dunuja'vip vintso ve'e je Nte'yam vyinmay. 12 Ax ka'a tse'e nnuja'vimda je Nte'yam je y'ayook je naxviijnit vinma'yun kajx, je Espíritu Saantots je'e ve'e xtuknuja'vimdup je ayook jetse'e nvinmótumdat juu' ve'e je Nte'yam je myaa'yun kajx xmo'yumdu. 13 Juu'ts aatse'e je jayu ntuk'ixp, ka je'epts je'e ve'e juu' ve'e je jayu tyijitup vijin, je vijin je'e ve'e juu' ve'e je Espíritu Santo aats xtuknuja'vip. Ku aatse'e ve'em ntuk'ix, ñuja'vidupts je'e ve'e pan pan jatye'e je Espíritu Santo dukuvajktup jets tyúvam je'e ve'e je ayook juu' aatse'e nkajtsp.

14 Pan pan jaty xa ve'e jem jya'vin kajxmda ka'ijtp je Espíritu Santo, ka'a tse'e dukuvakta juu' ve'e kyajtsp je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, kux yakxi'ike'e dujavada, ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e dvinmótudat juu' ve'e je Espíritu Santo xtuk'ixumdup, kux je'e ya'a ve'e juu' ve'e yaknuja'vip je Espíritu Santo kajx. 15 Je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm je Espíritu Santo, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e dvinmótup juu' ve'e pyaatyp y'akeguip, ax ka'a tse'e pan y'o'yixju jetse'e tyokimpayo'oyjut je'e kajx. 16 Jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

¿Pants je'e n'ite'e dunuja'vip ti vinma'yune'e je Maja Vintsán jyajejpp?

¿Pants n'ite'e o'yixjup jets je'e ve'e duyak'ixpáktut?

Jidu'um tse'e vya'añ. Ax uu'mda, to'kji tse'e je vinma'yun njayejpumda je Cristo maat.

3

Je jayu juu' ve'e dumutoondup dumupajktup je Nte'yam

¹ Utsta aichta utsta tsá'ada, ka'a atse'e x'o'yixji jets ats miitse'e kunmukojtsti ax jo'n je jáyuda juu' ve'e dunuja'vidinup ti ve'e je Espíritu Santo chajkp, vanxupe'e nmukojtsti ax jo'n je jáyuda juu' ve'e dukakuvajktup je Espíritu Santo ukpu ax jo'n je'eda juu' ve'e námnum to'k muk ijt'ukvaandu je Jesucristo maat. ² Ntuk'ixtuts ats miitse'e juu' ve'e ka tso'oxap jetse'e xvinmótudat, kux ka'anum xa ve'e apaamduka mve'nada jetse'e xvinmótudat juu' ve'e tso'ox, ve'eme'e mve'nada ax jo'n je pi'k ónuk juu' ve'e tsi'tspna, juu' ve'e kayakmooypnun je kaaky je tojkk. Ax ka'anum tse'e uxym m'o'yixjada jetse'e xvinmótudat juu' ve'e tso'ox, ³ kux ve'emna ve'e je vinma'yun xjayepta ax jo'n je'eda juu' ve'e dukakuvajktup je Espíritu Santo. Je'e ve'e ku ve'e mnavyijink'ixjada, mnamyu'ékjada je'e kajx ku ve'e juu' mka'o'yixjada ax jo'n je viijnk jáyuda, jetse'e mnakyojtsvintsóvjada, je'e tse'e duyaknuke'xnatajkip jets ve'eme'e m'itta ax jo'n je jáyuda juu' ve'e dukakuvajktup je Espíritu Santo, ve'em ax jo'n je'eda juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e. ⁴ Kux jem miitse'eda juu' ve'e vaandup: "Je Pablo xa atse'e mpanujkxp." Jempa tse'e juu' ve'e vaandup: "Je Apolos xa atse'e mpanujkxp." Ax ve'emam tse'e mnaajk'itjada ax jo'n je'eda juu' ve'e dukakuvajktup je Espíritu Santo.

⁵ ¿Pants je'e ve'e je Pablo? ¿Pants je'e ve'e je Apolos? Je Nte'yam je myutoompa je myupajkpaji xa aatse'e n'it juu' kajxe'e xjaanchjávada je Maja Vintsán. Kakte'e xa aatse'e ntuujn juu' aatse'e je Maja Vintsán xtukpavaan. ⁶ Ve'em atse'e ax jo'n je'e juu' ve'e je taamt duniipp, ve'emts je'e ve'e je Apolos ax jo'n je'e juu' ve'e duva'xp, ax je Nte'yamts je'e ve'e duyakye'e'kp, je'e tse'e dupaamp je jaanchja'vin jem je jayu jya'vin kajxmda. ⁷ Ax nmupánipts aatse'e, ni atsa, ni je Apólosa, je Nte'yam je'e ve'e to'k juu' ve'e dunumájjip dunujaanchip. ⁸ Je'e juu' ve'e niipp jets je'e juu' ve'e va'xp, akijpxats je'e ve'e, kujo'vuyxadapts je'e ve'e je Nte'yam kakte'e juu' ve'e tyoondup. ⁹ Je Nte'yam je myutoompa je myupajkpa xa aatse'e; ve'em xa miitse'eda ax jo'n je Nte'yam je tyajk kum'ijtti.

¹⁰ Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je takpaampa juu' ve'e oy dujajtp jets kuvij, je Nte'yamts atse'e xpaam jets atse'e n'it ax jo'n je jayu juu' ve'e je tajk duyaktsoo'ntkp. Ax juu' tse'e viijnkta, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je'eda juu' ve'e dujaa'kkajxmpojtuktup. Ax pan pan jaty tse'e dujaa'kyakvimpéjtup je tajk, ooy tse'e dutun'ixtat vintso ve'e kyavintókiyut je tun. ¹¹ Kux ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e duyaktsoo'ntknuvat je tajk, je'ejyji ve'e juu' ve'e tsoo'ndukani, je'ets je'e ve'e je Jesucristo jye'e, juu' ats miitse'e nvaajnjudu. ¹² Ax o'yixjup tse'e je jayu jetse'e dujaa'kyakvimpétut je tajk, je'e ku ve'e dupaajmjat juu' ve'e ijtp ax jo'n je oro, je plata, ukpu je tsújit tsaaj, je kup, je páyuts, ukpu je maajy. ¹³ Je toonk juu' ve'e to'k jado'k tyuump, van'itts je'e ve'e oy ñuke'xnatakat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit. Kux juu' ve'e je jayu tyoondup, yak'ixupts je'e ve'e pan myuténipe'e je jaajn van'it. Ax je jaajn tse'e duyaknuke'xnatakap pan vintso ve'e to'k jado'k tyun. ¹⁴ Pan pan tse'e dutukpaamp juu' ve'e katóyup, yakmooynupts je'e ve'e je o'yin je tyoonk kajx. ¹⁵ Ax pan pan tse'e dutukpaamp juu' ve'e tóyup, yaktotyokikajxnupt tse'e nujom, óyame'e tsá'ak y'ijtnit je jayu, ve'em

ax jo'n je'e pane'e je jaajn dukukeekp. ¹⁶ ¿Tis, ka'a vine'e xnujávada jets je Nte'yam je chaptajk uu'me'eda?, yam nja'vin kajxmamda ve'e chuuna je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxmpa. ¹⁷ Pan pan xa ve'e duyakvintsa'kintókip je Nte'yam je chaptajk, tukkuvétjupts je'e ve'e je Nte'yam, kux oy jets va'ajts je'e ve'e je Nte'yam je chaptajk. Uu'mda tse'e je'e je chaptajk.

¹⁸ Ni pana tse'e kyanavyn'aa'njut viinm. Pan jem xa miitse'eda juu' ve'e nayja'vijup kuvij je naxviijnit vijin kajx, va'an tse'e dunapyumju ax jo'n tii kudukanuja'vi jo'n, ve'em tse'e tyúvam y'ítut kuvij. ¹⁹ Kux je naxviijnit vijin, ka'a je'e ve'e je Nte'yam duvijáva. Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ku ve'e je taay maat juu' dutonda je kuvij jáyuda, je Nte'yamts je'e ve'e yaktánjadap ax jo'n je tánuk juu' ve'e taamp jep kutyay jaatp kuxe'e dukanujava jets je y'oo'kun je'e ve'e juu' ve'e y'anajkxip." ²⁰ Vaampap tse'e jidu'um: "Ñuja'vip xa ve'e je Maja Vintsán jets ka'a ve'e tyun vintso ve'e vyinmayda je kuvij jáyuda." ²¹ Je'e kajx tse'e, ni pana ve'e dukayakmáat je jayu juu' ve'e dutuk'íxtup je Nte'yam je y'ayook, kux nujom juu' jaty, miits je m'o'yin kajxtats je'e ve'e. ²² Ats, nay ve'empa je Apolos, je Pedro, ya naxviijn, je joojntykin, je oo'kun, je'e juu' ve'e uxyam, juu' ve'e miimpnum, nujom juu' jaty, miits je m'o'yindats je'e ve'e. ²³ Ax je Criistots uu'me'e jye'eda; jets je Cristo, je Nte'yamts je'e ve'e jye'e.

4

Juu' ve'e yaktukpavaan je kukátsivatajk

¹ ¿Vintso ve'e dutsak jets aatse'e je jayu xjávát? Je Cristo je myutoompa je myupajkpa xa aatse'e, yaktukkuva'ni aatse'e jets aatse'e je jayu ntuk'íxtup juu' ve'e je Nte'yam yaknuke'xnatajki. ² Pan pan xa ve'e yaktukkuva'nip juu', yakvinkópkapts je'e ve'e jetse'e yakkutyónut ax jo'n yaktukpava'añ. ³ ¿Pants je'e ve'e juu' ve'e vaamp jets oy ukpu ka óyap je'e ve'e juu' atse'e ntuump nkajtsp? Ka'ats atse'e nmajapum juu' miitse'e mkojstsup ats kajx ukpu juu' ve'e je viijnk jayu kyojstsup ats kajx. Nay ka'ava tse'e tyun ku atse'e mpayo'oy jets oy ukpu ka óyap je'e ve'e juu' atse'e ntuump nkajtsp. ⁴ Oyam atse'e ti nkanatyukjávaja jeja je Nte'yam vyinkujk, ka je'e kajxapts atse'e jep tokin jaatp nka'it; je Maja Vintsane'e vaamp pan oy je'e ve'e juu' atse'e ntuump uk pan ka'a. ⁵ Je'e kajx tse'e, ka'ats miitse'e pan xtókimpayo'oydat. A'ixta ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat. Ku ve'e myiinnuvat, nuke'xnatáka tse'e nujom y'ítut. Je'e tse'e duyaknuke'xnatákap pan ti jatye'e je jayu vyinmaaydup jem jya'vin kajxmada, ve'em tse'e dumoojnyit kákje'e je jayu juu' ve'e vyinmajtsjudup.

⁶ Utsta ajchta utsta tsa'ada, miits je m'o'yin kajxta xa atse'e tuntuukmu'a'ixmoka vintso atse'e jets je Apolos, ax ve'em tse'e xnujávadat jets ka'a ve'e y'oya jetse'e xyaknuyókadat juu' ve'e javyet jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ve'em tse'e to'k xkayakmáadat jetse'e jado'k xkaviijnk'íxtat. ⁷ Ax miits, jyapana, ¿vintsots mitse'e xtunjaa'knúmája jets ka'a ve'e je viijnk jayu, ukpu ti ve'e m'ixp mjajejpp juu' ve'e je Nte'yam mkamoojyju? Ax pan je'e tse'e mmoojyju, ¿tyajx tse'e mnamyájaja ax jo'n je'e ve'e kumkamoojyji jo'n?

⁸ Ve'em xa miitse'e mnayjávajada jets ka'a ve'e ti mka'ijtuxjada. ¡Mnay-ja'vijidup tse'e ax jo'n va'ajts kumeen kum'ijti jets ax jo'n kumyakkutojkti ka aats maatap! ¡ey je'e ve'e kuy'it jetse'e kumyakkutokta, ve'emts aats miitse'e kunmaatyakkutótká! ⁹ Ve'em xa ve'e jyava jets aats, je kukátsivatajk, tun ux'ook aatse'e je Nte'yam xyaktaajñ. Ve'em xa aatse'e ax jo'n je jayu juu' ve'e

kutúkani je y'oo'kún, x'íxtupts aatse'e je jayu jets je aangelestajk, ve'em tse'e dúnújávadat vintso aatse'e njátút. ¹⁰ Xtijtup xa aatse'e je jayu ka víjap kuxe'e aats je Cristo je y'ayook nyakva'kxtúk; ax ve'emts miitse'e mnatyíjjada jets oye'e xnujávada juu' ve'e je Cristo chajkp. Ve'em xa aatse'e nnayjávaja jets je mákkin aatse'e nkajajejpp, tum mák tum tsotsts miitse'e mnayjávajada. Xvíijnk'íxp xa aatse'e je jayu; miits tse'e myakvintsá'kidup. ¹¹ Úxyam paat xa aatse'e ntaatsa nyu'aa'kju, aatse'e je vit je xox xka'íjtja, aatse'e je jayu xjomtún xtitún, aatse'e njaajn ntajk kya'it, ¹² aatse'e januu'kxji ntun ya nka'aj maat. Ku aatse'e je jayu xvinkojtspét, n'amótufts aatse'e je Nte'yam jetse'e je maa'yun tyo'nuxjadat. Ku aatse'e je jayu xjomtún xtitún, nmuténipts aatse'e. ¹³ Ku aatse'e nyaknuvampet, je oy kojtsun maatts aatse'e nkojtsumpít jets aatse'e n'ix vintso aatse'e nkojts'óyat. Úxyam paatts aatse'e nyakpum ax jo'n je naax je po'ox.

¹⁴ Ka miits je mtso'otyo'nun kajxaptats ats ya'a ve'e nja'a; je'e ve'e jets ats miitse'e nkojtsjadat ax jo'n ats je n'ónuk kum'íjtti. ¹⁵ Kuxjajayepta xa miitse'e je yak'ixpajkpada miijl am juu' ve'e mtuk'ixjudup je Cristo jye'e, tun to'kjets je'e ve'e juu' ve'e ijtp ax jo'n je mtee'da, ax je'ets atse'e, kux mjaanchja'vi'ukvaandu ve'e je Jesucristo ku ats miitse'e nvaajnjidi je oy kats je oy ayook. ¹⁶ Nmunoo'kxtktupts ats miitse'e jetse'e ve'em xtóndat xkótstat ax jo'n ats.

¹⁷ Je'e kajxts ats miitse'e ntuknukexta je Timoteo, juu' atse'e ooy ntuntsajkp. N'onúkja'vipts ats je'e ve'e kuxe'e dujaanchja'vi'ukvaajn je Jesucristo ku atse'e x'amótunajxy. Oyts je'e ve'e je Jesucristo dutuujnja. Je'e tse'e mtukjaa'myétsjadap vintso atse'e je Cristo mpanajk, ve'emam ax jo'n atse'e je jayu ntuk'ix joma jatye'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada. ¹⁸ Jemts miitse'eda juu' ve'e namyájjidup ku ve'e vvinmayda jets ka'a ats miitse'e najkx nku'ixtinuva. ¹⁹ Ax pan vaamp tse'e je Maja Vintsán, ka'a tse'e vinjo'n ya it jyaa'knáxut jets ats miitse'e najkx nku'ixtinuva, van'itts atse'e nnujávát pan ti ve'e tyoondup pan pan jatye'e namyájjidup, ka je'e kajxyap tse'e juu' ve'e kyojstúp, je'eva ve'e vintso ve'e je mákkin dujayepta. ²⁰ Kux je Nte'yam je kyutojkun, ka je kats ka je ayookjyapts je'e ve'e, je'e je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam je jayu duma'a je mákkin jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ²¹ Vintsose'e xtsokta jets ats miitse'e najkx nku'ixta, tsoj yakxon, ukpu ejkjuj jot'aajnjup kuxe'e xkakutyonda je Maja Vintsán je pyava'nun, ats miitse'e n'anajxadat ax jo'n je jayu du'anajkxa je y'ónuk je vojpun maat, ukpu ax jo'n du'anajkxa jetse'e duyak'anaa'kut?

5

Qoye' kyatun'oya ku ve'e je jayu duyakvintsa'kintóki je navyajkun

¹ Va'ajsts atse'e je kats nmótu jets jeme'e miits maatta to'k juu' ve'e je kats dutukmaatjajejpp to'k je ta'axtajk juu' ve'e ka púkap jyajejpp. ¡Ni ka'ats je'e ve'e ve'em jyátukada juu' ve'e je Nte'yam dúka'ixada, je'e tse'e ku ve'e to'k dumaattsuuna je kyutaak! ² ¡ve'em tse'e mjaa'knamyájjajada! Vi'n kumtsaachvinmáyda ku je'e ve'e je kyó'oy je'e dutún. Je yaa'tyajk juu' ve'e ve'em játkip, vvinmajtsjup tse'e jetse'e xyakpítsumdat joma ve'e mnay'amókajada. ³ Oyam xa atse'e nka'it miits maatta, jem tse'e ats ya njoot ya nja'vin, ax tats atse'e ntókimpayó'oy je'e juu' ve'e ve'em játkip, ve'em ax jo'n atse'e jem kun'íjt. ⁴ Kojtsmókta n'it je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx, jem tse'e y'ítut ats ya njoot ya nja'vin jets je Maja Vintsán Jesús je

myakkin, ⁵ jetse'e xpámdat je yaa'tyajk jem je Satanás kya'm, ve'em tse'e je ñi'kx je kyopk chaachpaa'tut jetse'e je jyoot je jya'vin tsa'ak y'ijtnit ku ve'e je Maja Vintsán Jesús myiinnuvat.

⁶ Ka'a xa je'e ve'e y'oya jetse'e mnamyájajadat je'e kajx juu' ve'e mtoondup. ¿Ka'a vine'e xnujávada jets ve'em je'e ve'e je tokin ax jo'n je levadura?, jyavee'njya xa je'e ve'e, tyuktajkikujxpts je'e ve'e nujom je juts.

⁷ Yakke'ektats nujom juu' jatye'e myakma'tjudup, juu' ve'e ijtp ax jo'n je levadura juu' ve'e náxyani, ve'em tse'e m'íttat ax jo'n je nam tsapkaaky juu' ve'e yakkaayp pascua xaaj, ax jo'n je nam juts juu' ve'e je levadura dukamaat. Xku'oo'kimdu xa ve'e je Cristo, je'e tse'e ijt ax jo'n je carnero juu' ve'e je Nte'yam tyukvintsa'kidup y'ijst pascua xaaj. ⁸ Va'an tse'e to'k aaj to'k joot dujoojntykimda je Cristo kajx, va'an tse'e du'ijtumda ax jo'n je tsapkaaky juu' ve'e je levadura dukamaat, ka'a tse'e juu' n'ukto'numdinit ax jo'n je jayu nkatsojkumda, va'an tse'e dumasooqumdini nujom juu' jatye'e ka óyap.

⁹ Nnuja'yidu xa ats miitse'e jets ka'a ve'e m'íttat je'e maatta juu' ve'e je kats dutukmaatjayeiptup je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup. ¹⁰ Ax ka je'epts atse'e ntijp jetse'e xtunkukeektinit pan pan jatye'e yaja naxviijn je kats dutukmaatjayeiptup je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup, pan pan jatye'e je meen dúnas'ayó'vidup, pan pan jatye'e mee'tstup, pan pan jatye'e duvinja'vidup duvintsa'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap; kux pan ka'a xa ve'e je'e maat m'ituvav'anda, kumpítsumdats miitse'e yaja naxviijn. ¹¹ Je'e atse'e ntijp jetse'e mka'íttat je'e maatta juu' ve'e natyijjudup utsta ajchta ukpu utsta tsa'ada jetse'e je kats dutukmaatjayeipta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup, je meen dúnas'ayóvada, duvinjávada duvintsa'agada juu' ve'e ka je Nte'yamap, y'akotsutoonkada, y'oo'kta myo'okjada, jetse'e myee'tsta. Ka'a tse'e xmaatkáydát xmaat'oo'ktat pan pan jatye'e ve'em dutoondup je kyo'oy je'ep. ¹²⁻¹³ Ka'a xa atse'e xtukkada'aky jets atse'e ntókimpayo'oydat pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo, je Nte'yam je'e ve'e tokimpayo'oyjadap. Ax miits tse'e mtukkadaakjudup jetse'e xtókimpayo'oydat pan pan jatye'e mmaatnay'amokjijidup. Je'e kajxts atse'e nva'añ jets ka'a ve'e xjaa'kyakjáttat jetse'e je tokin toompa xmaatnay'amokajadat.

6

Vintso je'e ve'e ku ve'e je jaanchja'vivatajk ñañuxa'aaajada

¹ Pan jem tse'e miitsta pan pane'e dukó'oyja'vidup pan ti ve'e mtoondup, ¿vintsose'e mnayjávajada jetse'e najkx mñañuxa'aaajada jeja je'e vyinkujkta pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je nMaja Vintsánamda Jesucristo? Ñojk'óy xa je'e ve'e kuy'it jetse'e amiitsji kuxkojts'óyada jeja je mmu-jaanchja'vivatajk vyinkujkta. ² ¿Ka'a miitse'e xnujávada jets pan pan jatye'e je Nte'yam je jyayu, je'e tse'e dutókimpayo'oydap pan pan jatye'e tsaanadap jem naxviijnit y'it kajxm? Ax pan miits tse'e mtókimpayo'oydap je naxviijnit jayu, ¿ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e xkojts'óyadat juu' ve'e vee'n katsji? ³ ¿Ka'a ve'e xnujávada jets je ángeles paat uu'me'e ntókimpayo'yumdap? ¿Vintso'ts n'ite'e xka'o'yixumjadat jetse'e juu' nkojts'o'yimdat juu' ve'e uxym toojnup kojtsup? ⁴ Pan jem xa ve'e pan ti ve'e myaktso'oxidup, ¿tyajx tse'e mñañuxa'aaajada jeja je'e vyinkujkta pane'e dukayakvinkópkidup jep tsaptujkp? ⁵ Ve'e xa ats ya'a ve'e nkats jetse'e mtso'otyóndat, ¿ka'a miitse'e jemda otyo'ka pane'e kuvij juu' ve'e myaknamyujot'óyjadap?

⁶ ¿Jadi pyaatyp y'akeegguip je'e vine'e jetse'e a'uts ah'ajch ukpu a'uts atsa'a mñañuxa'ajadad jeja je tokin payo'yva vyinkujkta juu' ve'e je Nte'yam dukajaanchja'avidup?

⁷ Ku ve'e mñañuxa'ajada, va'ajts tse'e xyaknuke'xnatakada jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e mtoondup. ¿Tyajxse'e ñojk'óy xkamuténada je ka óyap juu' ve'e myaktoojnidup? ¿Tyajx tse'e ñojk'óy xkamaso'okta ku ve'e juu' myakmee'tsjada? ⁸ Ax vimpitts miitse'e xtonda. Mko'otyoondup tse'e jetse'e mme'e'tsta. ¡A'uts ah'ajch paat a'uts atsa'a paat tse'e ve'em mnatyónjada!

⁹ ¿Ka'a miitse'e xnujávada jets ka'a ve'e y'ittat jem je Nte'yam y'am kya'm pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap? Ka'a tse'e pan mvin'aa'njadat, ka'a xa ve'e jem je Nte'yam y'am kya'm y'ittat pan pan jatye'e je kats dutukmaatjayeiptup je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup, pan pan jatye'e dvinja'avidup dvintsa'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap, pan pan jatye'e je navyajkun duyakvintsa'kintókidup, je yaa'tyajka juu' ve'e je kats dutukmaatjayeiptup je myuyaa'tyajk kux aamp tooype'e jem jya'vin kajxmda jetse'e ñamyaat'itjadat, ¹⁰ ni ka'ava tse'e jem y'ittat pan pan jatye'e mee'tstup, pan pan jatye'e juu' dúnas'ayo'vidup, pan pan jatye'e ookup mookjudup, pan pan jatye'e ko'oñukojtsidup, pan pan jatye'e je myujayu dupajkidup juu' avin'aa'na. ¹¹ Jem miitse'eda juu' ve'e ve'em joojntykidu; ax mtokinmee'kxjudu tse'e je Nte'yam, je'e je jyáuts miitse'eda, je'e tse'e mkatokimpaajmjudu. Je nMaja Vintsánamda Jesús jets je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'e kajxta tse'e ya maa'yun mto'nuxjada.

Yakmájada yakjaanchada je Nte'yam je mni'kx je mkopk kajxta

¹² Vaamp xa ve'e je jayu jets yakjajtype'e je Nte'yam jetse'e je jayu dutónut to'k ka'ajyji juu' jaty. Tyúvamtis je'e ve'e; óyam tse'e vye'ema, ka'a tse'e to'k ka'ajyji y'oya. Ka'a tse'e nvaat jets atse'e nnamyaso'okjut jets atse'e juu' xyakkutojkat. ¹³ Vaamp xa ve'e je jayu jets je joot kajxe'e je kaaky je naaj yakpum jets je'e kajxe'e je joot yakpum jetse'e je jayu kyáyut y'oo'kut. Jidu'um tse'e vya'anda. Ax yakkutókiyupts je'e ve'e je Nte'yam je kaaky je naaj jets je joot. Ka je'e kajxap xa ve'e je jayu je ñi'kx je kyopk yakpum jetse'e je kats dutukmaatjayeiptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup; je Nte'yam kajx je'e ve'e yakpum. ¹⁴ Ve'em ax jo'n je myakkin kajx je Nte'yam duyakjoojntypajknava je nMaja Vintsánamda Jesucristo, nay je myakkin kajxa tse'e xyakjoojntypajkumdinuvat.

¹⁵ ¿Tis, ka'a vine'e xnujávada jets ve'eme'e uu'm ya nni'kxamda ya nkópkamda ax jo'n to'k jado'k viijn jaty kun'ijtumdi to'k ni'kx to'k kopk je Cristo maat? ¿Mpajkjav ats n'ite'e to'k viijn juu' ve'e ijtp je Cristo maat jets atse'e ntukmaatnamyókjut je ko'otya'axap? ¡Ni vintsova xa atse'e nkapajkat jets atse'e ve'em ntónut! ¹⁶ ¿Mkanuja'vidupe'e jets ku ve'e to'k je yaa'tyajk dumaatnamyúku je ko'otya'axap, ve'emts je'e ve'e numejts jyajttini ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kuy'ijtti? Kux jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ve'em tse'e numejts jyajttini ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kuy'ijtti." ¹⁷ Nay ve'empa tse'e ku ve'e je jayu y'it to'k muk je Maja Vintsán maat, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n to'k joot to'k ja'vin kuy'ijtti.

¹⁸ Ni vintsova xa ve'e je kats xkatukmaatjayeiptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap mjayeiptup. May viijn xa ve'e je tokin juu' ve'e je jayu tyuump; ax je'e juu' ve'e je kats dutukmaatjayeipp je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeipp, yakma'typts je'e ve'e je ñi'kx je kyopk. ¹⁹ ¿Ka'a ve'e xnujávada jets je Espiritu Santo je'e ve'e je chaptajk je mni'kxta je mkopkta jets jeme'e mja'vin

kajxmda chuuna je Espíritu Santo?, juu' ve'e je Nte'yam mmoojyjudu. Je Nte'yam jye'e xa miitse'eda, ²⁰ va'ajts tsóvaxts je'e ve'e mkujuojyidi. Je'e kajx tse'e dutsak jetse'e je Nte'yam xyakmájadat xyakjaanchadat je mni'kx je mkopk maatta.

7

Je kojtsvjin je navyajkun kajx

¹ Uxyamts atse'e n'atsóvut juu' ve'e m'amotutúvidu ku atse'e xnuja'yidi. Oy xa je'e ve'e ku ve'e je jayu kyata'axpúk. ² Ax je'e kajx tse'e kuxe'e je jayu ñamyaat'ituv'a'anjada, kakje'e tse'e je jayu dujayéput je ñuda'ax, kakje'e tse'e je jayu dujayéput je ñuyaa'y. ³ Ku ve'e je ta'axtajk ñaajk'ituv'a'añju maat je ñuyaa'y, je ñuyaa'y tse'e dukutyónup je ta'axtajk je chojkun; nay ve'empa tse'e ku ve'e je yaa'tyajk ñaajk'ituv'a'añju maat je ñuda'ax, je ñuda'ax tse'e dukutyónup je yaa'tyajk je chojkun. ⁴ Ku ve'e je ta'axtajk yaa'vyúk, ka'a tse'e naaydum je ñi'kx je kyopk du'ukyakkutojkjini, je ñuyaa'y'e'e je kutojkun tyukmaatjayepp; nay ve'empa tse'e ku ve'e je yaa'tyajk tya'axpúk, ka'a tse'e naaydum je ñi'kx je kyopk du'ukyakkutojkjini, je ñuda'axe'e je kutojkun tyukmaatjayepp. ⁵ Ka'a tse'e je yaa'tyajk je ñuda'ax dukamaat'ítut, nay ve'empa tse'e je ta'axtajk, ka'ats je'e ve'e je ñuyaa'y dukamaat'ítut, je'ejyji ve'e jetse'e mkanamyaat'ítjadat ku ve'e tux'akojtstóka jetse'e kak'apuk m'ítat jetse'e mtsapkótstat. Ku ve'e je it ñáxut pan vinxupe'e tux'akojtstóka, van'it tse'e mnamyojkjidinuvat, ve'em tse'e mkaka'adat jem je ko'oyjáyuvap kya'm.

⁶ Ka'ats atse'e mpava'añ jetse'e mkanavyákjadat, nyakjajtyp atse'e. ⁷ Ve'em atse'e ntsak jetse'e ve'em nujom je jayu kuy'it ax jo'n ats. Ax je Nte'yam tse'e kakje'e je jayu je maa'yun je putajkin dumooyp pan vintso ve'e to'k uk pan vintso ve'e jado'k.

⁸ Je naaydum jayu jets je ku'aa'k ta'axtajk, je'ets atse'e nnuujmidup jets oye'e kuy'it jetse'e naaydum kutyanda, ve'em ax jo'n ats; ⁹ ax pan ka'a tse'e dumoténada, ñojk'óy tse'e ñavyákjadat jets ka'a ve'e ku ve'e ko'oyji je y'aaj je jyo'ot y'ampákjadat.

¹⁰ Ax pan pan tse'e yaa'vyúkani ta'axpúkani, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e kyanamyo'okjadat. Ka átsap xa ya'a ve'e je mpava'nun, je Maja Vintsán je pyava'nun ya'a ve'e. ¹¹ Pan myaso'oknup tse'e je ta'axtajk je ñuyaa'y, ka'a tse'e y'ukyaa'vyajknit, o'yip tse'e jetse'e je ñuyaa'y dumaatnakojs'to'yijinuvat. Ax nay ve'empa tse'e je yaa'tyajk, ka'a tse'e dumaso'okut je ñuda'ax.

¹² Juu'ts atse'e njaa'kkótsup, ka'ats je'e ve'e je Maja Vintsán dukajts, ats ya'a ve'e nkajtsp. Pan je uts je ajch je ñuda'ax tse'e dukajaanchja'vip je Jesucristo jetse'e je ta'axtajk ñayjávaja jetse'e dujaa'kmaatstaanat je ñuyaa'y, ka'a tse'e je ñuyaa'y myaso'okjut. ¹³ Jets pan je uts je tsa'a je ñuyaa'y tse'e dukajaanchja'vip je Jesucristo, jetse'e je yaa'tyajk ñayjávaja jetse'e dujaa'kmaatstaanat je ñuda'ax, ka'a tse'e je ñuda'ax myaso'okjuvat. ¹⁴ Kux je yaa'tyajk juu' ve'e je Jesucristo dukajaanchja'vip, kunoo'kxjupts je'e ve'e je Nte'yam je ñuda'ax kajx juu' ve'e je jaanchja'vin dujayepp; jets je ta'axtajk juu' ve'e je Jesucristo dukajaanchja'vip, kunoo'kxjupts je'e ve'e je Nte'yam je ñuyaa'y kajx juu' ve'e je jaanchja'vin dujayepp. Pan ka'a xa ve'e kuvye'ema, ve'em tse'e je m'ónuk kuy'itta ax jo'n je'eda pan pan jatye'e je tyee' je tyaak je jaanchja'vin dukajayeptup. Ax je m'ónukta, je Nte'yamts je'e ve'e dukunoo'kxp. ¹⁵ Ax je jayu tse'e juu' ve'e kajaanchja'vip,

pan je'e tse'e dumas'o'okuvaannup je ñuda'ax ukpu je ñyaa'y, maso'okta jetse'e ve'em dutóndat. Ku ve'e ve'em jyátut, naspaka tse'e tyánut je uts je ajch ukpu je uts je tsa'a, kux je'e kajxe'e je Nte'yam xyaxjimdi jetse'e oy aaj oy joot ntsuunimdinit. ¹⁶ Jets mits, ta'axtajk, ka'a xa ve'e xnujava pan jyaanchjávape'e je mnyaa'y je Jesucristo mits kajx. Uk mits, yaa'tyajk, ka'a tse'e xnuja'viva pan jyaanchjávape'e je mnuda'ax je Jesucristo mits kajx.

¹⁷ Va'an tse'e anañujoma je jayu dutsuuna ax jo'n jyoojntykidi ku ve'e je Nte'yam yaaxuxjidi jetse'e y'ijttinit je'e je jyayu, ve'em ax jo'n je Nte'yam dunupaajmtki jetse'e jyoojntykadat. Ve'emts atse'e je jayu nvaajnada pan joma jatye'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada. ¹⁸ Pan je Nte'yam xa ve'e dyaaxjip to'k juu' ve'e je ixta'nun duni'kxmip dukojmip, ve'em tse'e duni'kxmat dukojmat je ixta'nun jetse'e nujava tyánut jets israeejlit jayu je'e ve'e. Ax pan yaaxjip tse'e to'k juu' ve'e je ixta'nun dukani'kxmip dukakojmip, ka'a tse'e je ixta'nun yakpaajmjat. ¹⁹ Ka'a xa je'e ve'e vyinkopka pan ñi'kxmip kyojmipe'e je ixta'nun uk pan ka'a, je'e ve'e vinkopk jetse'e je jayu dukutyónut je Nte'yam je pyava'nun. ²⁰ Kakje'e xa ve'e je jayu tyánut ve'em ax jo'n vye'na ku ve'e je Nte'yam yaaxuxji jetse'e y'ijtnit je'e je jyayu. ²¹ Pan je joyutoompa ve'e m'ijt ku ve'e myakyaaxji, ka'a tse'e mnavyinma'yunmo'ojut; ax pan m'o'yixjup tse'e jetse'e naspaka m'ítut, ve'em tse'e xtónut, ²² kux je'e juu' ve'e ijt je joyutoompa ku ve'e je Maja Vintsán yaaxuxji, naspaka tse'e y'ijtni je jayu, kux naspaka je'e ve'e jeja je Maja Vintsán vyinkujk. Nay ve'empa tse'e pan pane'e ijt naspaka ku ve'e yakyaaxji, je Cristo tse'e uxyam myutoonnup myupajknup. ²³ Je Nte'yam xa ve'e mkujoojyudu va'ajts sóvax. Kux tse'e ve'em, ka'a tse'e xyakjättat jetse'e pan mvijinkvóvjadat jetse'e ve'em je Nte'yam xkamutóndat xkamupáktat. ²⁴ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, jaa'k'ítta je Nte'yam maat to'k jado'k, ve'em ax jo'n mve'nada ku je'e ve'e myaaxuxjidi.

²⁵ Ax je'eda pan pan jatye'e naaydum jáyuda, ka'a atse'e ti pava'nun nmaada je Maja Vintsán kajx; ax ya nvinma'yunts atse'e nkajtsp, to'k juu' ve'e je Maja Vintsán tyukmo't, o'yip xa ve'e jetse'e xjaanchjávadat juu' atse'e nkajtsp. ²⁶ Ve'em atse'e nvinmay jets oye'e jetse'e je jayu ve'em tyánut ax jo'nam y'it, je'e kajx ku ve'e tso'ox uxyam ya tiempo juu' ve'e ntuktsuunimdup. ²⁷ Pan ta'axpúkani xa mitse'e, ka'a tse'e x'ixtat vintso ve'e xmaso'oknit je mnuda'ax; ax pan ka'a tse'e mta'axpúka, ka'a tse'e x'ixtat pan pane'e mnuda'axap. ²⁸ Ax pan mta'axpajkpts mitse'e, ka'ats je'e ve'e tyókina. Jets pan to'ke'e je kiixuta'ax yaa'vyúk, ka'avats je'e ve'e tyókina. Ax pan pan jatye'e yaa'vyajkp ta'axpajkp, chamkojkipts je'e ve'e juu' ve'e nuyojk tso'ox ku ve'e jyoojntykada yaja naxviijn; ax je'ets ats miitse'e nkatukmutsojktup.

²⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ya'a xa atse'e ntijp, jave'njits je'e ve'e je tiempo njajejpumda. Uxyam xa ve'e du'ukva'añ ku je'eda pan pan jatye'e ta'axpúk, ve'em tse'e ñayjávajat ax jo'n kukyata'axpujk; ³⁰ pan pan tse'e tsaachvinmaayp, ve'em tse'e ñayjávajat ax jo'n kukyatsaachvinmaajy; pan pan tse'e xoojntkp, ve'em tse'e ñayjávajat ax jo'n kuxyaxoajntk; pan pan tse'e jooyp, ve'em tse'e dujávajat jets ka'a ve'e duje'e juu' jatye'e jyooyp; ³¹ pan pan tse'e je naxviijnit o'yin dujajejpp, ve'em tse'e ñayjávajat ax jo'n je naxviijnit o'yin kudukajajejp jo'n, kux táminupe'e je xaaj ku ve'e ya naxviijnit it kyoo'k'ijtnit.

³² Je'e xa atse'e ntsajkp jetse'e xkativinmáydats. Ku xa ve'e je jayu kyata'axpúk, vinyanmaayp tse'e je Maja Vintsán jye'e jetse'e dutún juu' ve'e je

Maja Vintsán chajkp; ³³ ax je jayu juu' ve'e ta'axpúkani, jaa'knuyojkipts je'e ve'e je vvinma'yun pan ti jatye'e ijtp yaja naxviijn jetse'e dutún juu' ve'e je ñuda'ax chajkp. ³⁴ Nay ve'empa tse'e ku ve'e je jayu kyayaa'vyúk, vvinmaayp tse'e je Maja Vintsán jye'e jets vintso ve'e va'ajts aaj va'ajts joot y'ítut je Nte'yam maat, ve'em je ñi'kx je kyopk, nay ve'empa je y'aaj je jyoot; ax juu' tse'e yaa'vyúkani, vvinmaaypts je'e ve'e pan ti jatye'e ijtp yaja naxviijn jetse'e dutún juu' ve'e je ñuyaa'y chajkp.

³⁵ Miits je m'o'yin kajxta xa ats ya'a ve'e nkats; ka je'epe'e jets ats miitse'e nkayakjajtadat juu' ve'e mtonuvaandup, je'e kajxe'e jets tsoj yaxxone'e mjoointykadat mnaxviijnadat, je Maja Vintsán xmutóndat xmupáktat to'k aaj to'k joot.

³⁶ Ax pan jem tse'e to'k je vajutyajk juu' ve'e duvinmaayp jets nuyojk oy je'e ve'e jetse'e dupákut je kiixuta'ax juu' ve'e chajkp, kux ka'a ve'e tyunmootska je kiixuta'ax jets ka'a ve'e je vajutyajk dumutena jetse'e naaydum chaanat, nvaat tse'e ñavyákjadat, ka'a je'e ve'e tyókina. ³⁷ Ax pan jem tse'e viijnk juu' ve'e mak je vvinma'yun dupaamp jetse'e dumutena jetse'e naaydum chaanat, jetse'e y'o'yixju jetse'e dutún juu' ve'e chajkp, pan pyayo'ys je'e ve'e jets ka'a ve'e dupákut je kiixuta'ax juu' ve'e chajkp, oys je'e ve'e jetse'e kyanavyákjadat. ³⁸ Ax ve'em tse'e, je'e juu' ve'e dupajkp je kiixuta'ax juu' ve'e chajkp, oys je'e ve'e juu' dutún. Ax je'e juu' ve'e dukapajkp je kiixuta'ax juu' ve'e chajkp, nuntun oys je'e ve'e juu' dutún.

³⁹ Je ta'axtajk juu' ve'e yaa'vyúk, pava'añ tse'e y'it jetse'e dumaat'ítut je ñuyaa'y pan vinxupe'e jyoojntyka; ax pan oo'kp tse'e je ñuyaa'y, o'yip tse'e jetse'e dupákut pan pane'e chajkp, je'ejyi ve'e tuuv juu' ve'e jaanchja'viva jayu. ⁴⁰ Ve'em atse'e nvinmay jets jyayépupe'e nuyojk je xoojntkun pan ka'a ve'e y'ukyaa'vyajkni. Ax nayja'vijinupts atse'e jets atse'e ve'em nkats je Espiritu Santo kajx, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm.

8

Je tsu'uts juu' ve'e je jayu tyukvintsa'ki je apamnax

¹ Va'ants atse'e uxymam dukojtspa je tsu'uts kajx juu' ve'e je jayu tyukvintsa'kidup je apamnax. Nnuja'vimdup xa uu'me'e jets ka'a ve'e je apamnax jyoojntyka. Ku ve'e je jayu ñayjávajada jets ooye'e juu' dutunnujávada, namyájjidupts je'e ve'e. Ax ku tse'e je jayu je tsojkun dujayepta, pyutajkidupts je'e ve'e je y'utsta je y'ajhta jets je y'utsta je cha'ada vintso ve'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávadat. ² Pan pan xa ve'e duvinmaayp jets ñuja'vipe'e juu', ka'ats je'e ve'e dutinujava ax jo'n dupaa'ty du'akeega. ³ Ax pan pan tse'e je Nte'yam dutsojpk, íxajats je'e ve'e je Nte'yam.

⁴ Ax je'e ve'e ku ve'e yakju'kx juu' ve'e je jayu tyukvintsa'kidup je apamnax, nnuja'vimdupts uu'me'e jets ka'a je'e ve'e ti vya'añ je apamnax, je Nte'yamji ve'e to'k dunumájjip dunujaanchip. ⁵ Ve'em tse'e dukotsta jets may je'e ve'e juu' ve'e nte'yam jets juu' jatye'e yakvinj'avip yakvintsa'kip, ve'em juu' ve'e yaja naxviijn jets ve'em juu' ve'e jem tsajvinmpa.

⁶ Nnuja'vimdinupts uu'me'e jets to'kji je'e ve'e je Nte'yam, je Dios Tee'. Je'e tse'e dupamkajx nujom juu' jatye'e kajx tse'e n'ijtumda; ax jempa tse'e to'kji je Maja Vintsán, je Jesucristo, je'e maat tse'e je Nte'yam nujom juu' jatye'e dupuujm, je'e tse'e xmo'yumdup ya njoointykinamda.

⁷ Ax ka'ats ya'a ve'e anañujoma je jayu dunujávada. Jem xa ve'e pan pan jatye'e yujta ku ve'e duvintsa'agada y'ijit je apamnax. Je'e kajx tse'e kuxxe'e duka'oynujávada ti ve'e je Nte'yam chajkp, tokintoondupts

je'e ve'e ku ve'e duja'kxta je tsu'uts juu' ve'e je jayu tyukvintsa'kidup je apamnax. ⁸ Je Nte'yam je y'ónuk xa uu'me'eda ka je'e kajxap ku ve'e juu' nka'yumda nja'kxumda. Akijpxa xa ve'e je Nte'yam dujava pan nka'yumdup nja'kxumdupe'e uk pan ka'a ve'e nka'yumda nja'kxumda. ⁹ Pan mnayja'vijidup tse'e jets nvaate'e xja'kxtat juu' ve'e je jayu tyukvintsa'kidup je apamnax, myakkópkadap tse'e ooy jets ku ve'e ve'em xja'kxtat jets ka je'e kajxape'e xtukmaso'oktat je Nte'yam je tyoo' pan pan jatye'e dujaanchja'vidup jets ka'a je'e ve'e y'oya ku ve'e je jayu ve'em duju'kx. ¹⁰ Pan miits xa ve'e mnuja'vip jets nvaate'e je jayu ti dukáyut duja'kxut, jetse'e m'ajxtuk kaayva jem joma ve'e je apamnax yakvinjava yakvintsa'aga, jetse'e m'ixju nuto'k je m'uts je m'ajch ukpu nuto'k jem m'uts je mtsa'a juu' ve'e duka'oynuja'vip ti ve'e je Nte'yam chajkp, nayja'vijuvaps je'e ve'e jetse'e duja'kxut je tsu'uts juu' ve'e tyukvintsa'kidup je apamnax. ¹¹ Ku ve'e ve'em xtun, oyame'e xnujava jets nvaate'e je jayu ti dukáyut duja'kxut, myakvintókipts mitse'e je m'uts je m'ajch ukpu je m'uts je mtsa'a juu' ve'e duka'oynuja'vip juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ax ku'oo'kijuvats je'e ve'e je Cristo. ¹² Ax pan miits tse'e myakvintókidup je m'utsta je m'ajchta ukpu je m'utsta je mtsa'ada, je'e ve'e ku ve'e dutonda juu' ve'e ñasja'vidup jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup, mmutokintoonduvaps miitse'e je Cristo. ¹³ Ax ve'em tse'e, pan ats tse'e nyaktokintuump nuto'k je n'uts je n'ajch ukpu nuto'k je n'uts je ntsa'a je'e kajx pan juu' atse'e nju'kxp, ni je vin'ita xa atse'e nkaja'kxut je tsu'uts.

9

Juu' jatye'e tukkadaakju je kukátsiva

¹ ¿Ka'a ats vine'e x'o'yixju jets atse'e ntónut juu' atse'e ntsajkp? ¿Ka je kukátsivap ats vine'e? ¿Ka'a ats vine'e n'ix je nMaja Vintsánamda Jesucristo? ¿Ka'a miits vine'e xjaanchjávada je Maja Vintsán kux ats je'e ve'e jye'e nvaajn-jidu? ² Pan jem xa ve'e juu' ve'e dukakuvajktup jets je kukátsiva atse'e, oys miitse'e xnujávada jets je'em atse'e. Je'e ve'e ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi je Jesucristo ku atse'e x'amotunajxti, je'e tse'e duyaknuke'xnatajkip jets je kukátsiva atse'e.

³ Jidu'umts atse'e n'atsoyda pan pan jatye atse'e xtokimpayo'ydup. ⁴ ¿Ka'a ats vine'e nvinmachju jets atse'e je jayu xyakkáyut xyak'oo'kut? ⁵ ¿Ka'a ats vine'e x'o'yixju jets atse'e je ta'axtajk nmaatvidutut juu' ve'e je Jesucristo dujaanchja'vip?, ve'em ax jo'n je ñuda'ax dumaatvidutta je viijnk kukátsivada jets je Maja Vintsán je y'utsatajk maat je Pedro. ⁶ Ats maat je Bernabé, ¿aatsji vine'e xtukkadaakp jets aatse'e nkamaso'okut je ka'm toonk jets aatse'e je oy kats je oy ayook n'avánat? ⁷ ¿Jem vine'e je tojpa juu' ve'e viinn nakya'ixjup jetse'e kyajo'yumpúk? ¿Ukpu jémpats vine'e pane'e je chaaydum dunuyo'oip jetse'e je tyaajm dukaju'kx? ¿Ukpu nay jempa vine'e pane'e je kyarneero duyaktsuunip jetse'e duka'uu'k je carnero je lyeche? ⁸ Ka'a xa ve'e atsji ve'em nva'añ jets tyukjoojntykidup je'e ve'e je jayu je'e je tyoonk, ve'em tse'e vyaampa je Moisés je pyava'nun. ⁹ Jidu'um tse'e vya'añ: "Ka'a xa ve'e je kaaj je y'ajén xpaajmjadat juu' ve'e divintee'mp je trigo juu' ve'e tsúkani." ¿Je tsapkaaj kajx vine'e je Nte'yam ve'em vyaajñ, ¹⁰ ukpu uu'm kajxamda vine'e? Uu'm kajxamda xa je'e ve'e ve'em vyaajñ. Je'e juu' ve'e yoop, ve'em ax jo'n je'e juu' ve'e je taajm dupakmojkp, ve'emts je'e ve'e dutonda kux y'ajootidup je'e ve'e juu' ve'e tukkadaakjudup ku ve'e je trigo taajm yakpakmuk. ¹¹ Aats xa miitse'e ntuk'ixtu je Nte'yam je

kyats je y'ayook, ¿mayts miits je'e ve'e mtunyakjávajada ku aatse'e xmo'odat juu' aatse'e ntukjoojntykat? ¹² Pan jem xa ve'e je viijnk jayu juu' ve'e dvinmajtsjudup jets'e'e xyakjoojntykadat, ¿ka'ats n'ite'e nuyojk vyinkopka jets aatse'e xyakjoojntykat?

Ax ka'ats aats miitse'e n'amótuda jets aatse'e xyakjoojntykadat; óyam xa aatse'e xkati'h'ijija, nmutenikujxpts aatse'e nujom je'e kajx jets'e'e nuyojk je jayu yakvaajnjadat je oy kats je oy ayook. ¹³ Mnuja'vidup xa miitse'e jets pan pan jatye'e toondup jep maja tsaptujkp, je'e tse'e tyukjoojntykidup juu' ve'e jep pyajktup; jets je'e pane'e dumutoondup dumupajktup je Nte'yam joma ve'e je yojxpejtun, tukkadaakjudup tse'e jets'e'e duja'kxtat je tánuk tsu'uts juu' ve'e jem je Nte'yam tyukvintsa'kidup. ¹⁴ Nay ve'empa tse'e je Maja Vintsán dunupaajmtki jets je'e pan pan jatye'e je jayu duvaajnjidup je oy kats je oy ayook, je'e tse'e tyukjoojntykidupap. ¹⁵ Ax óyamts atse'e xjatukkada'aky jets atse'e je jayu xmo'ot ats je ntukjoojntykin, ni vin'ítats atse'e je jayu ve'em nka'h'amótu. Ka je'e kajxpts ats miitse'e ve'em nmujáyada jets ats miitse'e juu' xmo'odat. Nuyojk oy xa atse'e nnayjávaja jets atse'e n'oo'knit jets ka'a ve'e ku ve'e je jayu vya'andat jets kuvana ats miitse'e xyakjoojntykidi.

¹⁶ Pan ats ya n'avintsó vinma'yun kajx xa ats miitse'e kunvaajnjada je oy kats je oy ayook, kunnamyájajats atse'e. Ax ka ya n'avintsó vinma'yun kajxpts atse'e ve'em ntun, je Nte'yam atse'e xtukkuva'ni jets atse'e ve'em ntun. ¹⁷ Pan ats ya n'avintsó vinma'yun kajx xa atse'e ve'em kuntún, kun'a'ixts atse'e je n'o'yin. Ax je'e kajx ku atse'e je Nte'yam ya toonk xtukkuva'ni, xtukkadaakpts atse'e jets ats je'e ve'e ntónut. ¹⁸ Ax ve'em tse'e je o'yin juu' atse'e njayejpp, je'ets je'e ve'e je xoojntkun ku atse'e nunve'emji ntukka'amáy je oy kats je oy ayook. Je'ets atse'e ntijp, ka'a atse'e mpuk mpaa'ty juu' atse'e xjatukkadaakp jets atse'e je jayu xyakjoojntykat je'e kajx ku atse'e ntuk'ix je oy kats je oy ayook.

¹⁹ Oyam atse'e je jayu nkavintsana, ve'emts atse'e nnapyumju ax jo'n atse'e kun'ijit nujom je jayu je jyooyutoompa. Ve'emts atse'e ntun jets'e'e jyaa'knúmáyadat je jayu juu' ve'e je Jesucristo dujaanchja'vidup. ²⁰ Ku atse'e n'it je nmu'israeejlit jayu maatta, ve'emts atse'e nnapyumju ax jo'n je'eda kux je'e atse'e ntsajkp jets'e'e je Cristo dujaanchjávadat. Ku atse'e n'it je'e maatta pan pan jatye'e dupanajkxtup je Moisés je pyava'nun, ve'emts atse'e nnapyajmjuva ax jo'n je'eda kux je'e atse'e ntsajkp jets'e'e je Cristo dujaanchja'viduvat. Ve'emts atse'e ntun óyam atse'e je Moisés je pyava'nun xkayakkutujkja. ²¹ Ax kuts atse'e n'it je'e maatta pan pan jatye'e dukapanajkxtup je Moisés je pyava'nun, ve'emts atse'e nnapyajmjuva ax jo'n je'eda kux je'e atse'e ntsajkp jets'e'e je Cristo dujaanchjávadat. Ka je'ep atse'e ntijp jets atse'e nka'it jep je Nte'yam kya'p pya'tkup, jep atse'e n'it je'e kya'p pya'tkup kux atse'e je Cristo je pyava'nun mpanujkxp. ²² Ku atse'e n'it je'e maatta pan pan jatye'e duka'oynuja'vidup ti ve'e je Nte'yam chajkp, ve'emts atse'e nnapyajmjuva ax jo'n je'eda kux je'e atse'e ntsajkp jets'e'e je Cristo makk dujaanchjávadat. Ve'emts atse'e nnapyumju ax jo'n to'k jado'k je jayu jets atse'e ve'em je jayu mputákadat jets'e'e dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²³ Ve'em ats ya'a ve'e ntun je oy kats je oy ayook kajx jets atse'e ve'em je jayu ntukmaatjajejptinit je xoojntkun juu' ve'e ya oy kats ya oy ayook yajkyp.

²⁴ Mnuja'vidup xa miitse'e jets ku ve'e je jayu ñaño'mkijpxjada, óyame'e anañujoma ñomda, to'kjits je'e ve'e juu' ve'e maadaakp jets'e'e yakma'a je puk

juu' ve'e ñuunoomdup. Íxtiduvats miitse'e vintso ve'e mmaada'aktat jetse'e xjayeiptinit juu' ve'e je Nte'yam mtukmutsojkdudup. ²⁵ Pan pan jatya xa ve'e nañomkijpxuvaajndudup, nay'akuvaa'nijidupts je'e ve'e jets apaamduka ve'e tyun'a'íxtini ku ve'e tyukkada'akjadat je xaaj ku ve'e ñañomkijpxjadat. Je'e kajxts je'e ve'e ve'em dutonda jetse'e dupáktat to'k je pi'k ojts aajy ta'aky juu' ve'e je corona jo'n pum pan pane'e maadaakp; ax ka'ats je'e ve'e jyek, nii'kxnup je'e ve'e. Ax uu'mda, je'ets uu'me'e nnuto'numdup jetse'e nyakmo'yumdinit je puk juu' ve'e ijtp xa'ma kajx. ²⁶ Ve'em xa atse'e ntun ax jo'n je'e juu' ve'e du'ixtaap joma vaate'e kyukaxa je noomk. Ka'a xa atse'e ve'em ntun ax jo'n je'e juu' ve'e kooyji je poj du'apa'kxnajxp ku ve'e je myujayu dumaatnachiikju; ²⁷ nyaktsaachpaatyp xa atse'e ya nni'kx ya nkokp jets atse'e ake'e'y nyakkutujkja. Ka'ats atse'e ntsak jets atse'e viinm nkakutyónut je oy kats je oy ayook juu' atse'e je jayu ntuk'ixp jets atse'e ve'emji ntaannit; je'e atse'e ntsajkp jets atse'e je Nte'yam xnuujminit jets oy je'e ve'e juu' atse'e ntuump nkajtsp.

10

Je kojtsvjin ku ve'e je jayu je apamnax duvintsá'aga

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, je'e atse'e ntsajkp jetse'e xnujávadat vintso ve'e jyajtti aats je njujpit jáyuda. Anañujoma tse'e y'ijtti jem vintso pa'tkum, anañujoma tse'e dutinajxti je Tsapts Maaxy Naaj. ² Ax ku tse'e y'ijtti jem vintso pa'tkum je numay jayu maat je Moisés, jetse'e to'k ka'ajyi je Tsapts Maaxy Naaj dutinajxti, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kuñapejtti, yakto'kidu tse'e je vvinma'yunda jetse'e dutóndat juu' ve'e je Moisés kyajtsp. ³ Je Nte'yam tse'e jem vinva'ajts it kajxm mooyjyudu juu' ve'e kyaaydu y'ooktu, anañujoma tse'e dukaaydi je tsapjootmit tsapkaaky. ⁴ Jem tse'e anañujoma du'ooktuva je tsoxk naaj juu' ve'e je Nte'yam mooyjyudu, jepts je'e ve'e tsah'akujkp pyítsum. Ax je tsaa, je Criístots je'e ve'e yaktukmu'a'ixmojkp, je'e tse'e aats je njujpit jayu myaatnajxtu myaattajkidu jem vinva'ajts it kajxm. ⁵ Oyam tse'e vye'ema, numayts je'e ve'e je jayu juu' ve'e dutoondu dukojtstu juu' ve'e ka óyap, ax je'e tse'e je Nte'yam kyó'oyja'vi, je'e kajx tse'e numay tyun'oo'ktini.

⁶ Je'e kajx xa ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji jetse'e nujava tyaannit jets ka'a ve'e n'ana'mumdat n'atsojkumdat juu' jatye'e ka óyap, ax jo'n je'e ve'e du'anaamdi du'atsojkti jo'n. ⁷ Je Nte'yamji ve'e to'k mvinjávadap mvintsá'agadap, ka'a tse'e xtóndat ax jo'n je'eda juu' ve'e je apamnax dvinja'vidu dvintsá'kidu. Kux jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ajxtktu tse'e je jayu kaayva ookpa, van'it tse'e tyénidi jetse'e jyomjátkidi tyjátkidi." ⁸ Ka'a tse'e je kats ntukmaatjayejpumdat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap njayejpumdup, ve'em ax jo'n je'e ve'eda je kats dutukmaatjayejpti je kiix ónukta juu' ve'e ka púkap jyayejptu jetse'e y'oo'ktini nu'ii'px toojk miijl to'k xaaj. ⁹ Ka'a xa ve'e n'ixumdat pan joma vaate'e je Maja Vintsán juu' dukuvuk, ve'em ax jo'n je'e ve'e jyátkidi pan pan jatye'e oo'ktinu ku ve'e je tsaa'n cho'tsjidi. ¹⁰ Ka'a tse'e je Nte'yam xvinkojtspéttat, ve'em ax jo'n je'e ve'e numay je Nte'yam dvininkojtspejtti jetse'e yak'oo'kjidini je yak'oo'kpa ángeles.

¹¹ Je'e kajxts ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji jetse'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp yakpuujm jetse'e je nuja'vin njayejpumdinit anañujoma uu'm nuvinxupe'e njoointykimda ya kukaxa aats. ¹² Ax ve'em tse'e, pan pan tse'e nañasja'vijup jets ka'a ve'e y'o'yixju jetse'e tyokintónut, va'an

tse'e ooy dutunnay'ixju ku ve'e ñunka'at jep tokin jaatp. ¹³ Ku ve'e myaktokintonuva'anjada, vanxup tse'e mjaajtuva ax jo'n jyajtuva opyana. Ax je Nte'yam, tyuumpts je'e ve'e juu' ve'e kyajtsp, ka'ats je'e ve'e duyakjaty jetse'e xyaktokinto'numdat pan ka'a ve'e x'o'yixumjada jetse'e n'amaadaaguimdat, kux je Nte'yame'e xputajkimdup vintso ve'e nkakuvajikumdat je kyo'oy je'e jetse'e nkaka'amat jep tokin jaatp, ax ve'em tse'e nmute'nimdat.

¹⁴ Je'e kajx tse'e, miits, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, kuke'ekta joma ve'e je jayu duvinjavada divintsa'agada juu' ve'e ka je Nte'yamap. ¹⁵ Ve'em xa ats miitse'e nmukotsta ax jo'n je jayu juu' ve'e viji kej, ax payo'oyda tse'e oy juu' atse'e nkajtsp. ¹⁶ Ku ve'e ntuk'a'ooguimda je tuk'a'ooguin juu' kajxe'e nkukojtsjimda je Nte'yam, n'apaatumdup tse'e je Cristo je'e kajx ku ve'e y'uk'aa'k, je'e ve'e ku ve'e je ñuu'pun dumasaak. Jets ku ve'e nka'yumda je tsapkaaky juu' ve'e ntojkva'kxumdup, n'apaatumdupts uu'me'e je Cristo je'e kajx ku ve'e y'uk'aa'k, je'e ve'e ku ve'e je ñi'kx je kyopk tyaaaj jem cruz kajxm. ¹⁷ Oyamts uu'me'e numayda, anañujomats uu'me'eda nka'yumda nay je'ejjam to'kji je tsapkaaky, ve'emts uu'me'eda maat je Cristo ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kun'ijtumdi.

¹⁸ Ixta juu' ve'e je israeelit jayu tyoondup. Ku ve'e juu' je Nte'yam dutukvintsa'agada jem vojxpejtun kajxm, nujom pan pan jatye'e duja'kxtup je vintsa'kin, je vintsa'kinjyam tse'e y'apaattup. ¹⁹ Juu'ts atse'e nkajtsp, ka je'epts atse'e ntijp jets ñumájipe'e je apamnax, ni ka je'epts atse'e ntijp jets tiktspe'e je tsu'uts juu' ve'e tyukvintsa'kidup je apamnax. ²⁰ Je'e atse'e ntijp jets ku ve'e je vintsa'kin dupamda pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada, je ko'oyjáyuvaps je'e ve'e tyukvintsa'kidup, ka je Nte'yamap; ax ka'ats atse'e ntsak jets miitse'e xmaatnavyaa'njadat je ko'oyjáyuvap. ²¹ Ka'a xa ve'e m'o'yixjada jetse'e je Jesús xvinjavadat xvintsa'agadat kixpx maat je ko'oyjáyuvap, ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e je Maja Vintsán xyakmájadat xyakjaanchadat pan m'oooktupe'e je tsaaydum pa'ajk naaj jetse'e xkayda je tsapkaaky juu' ve'e je Maja Vintsán yaktukjaa'myejtsp, jetse'e je jayu xtukmaatja'kxta je tsu'uts juu' ve'e yaktukvintsa'kip je ko'oyjáyuvap. ²² ¿Ukpu ntsojikumdup uu'm vine'e jetse'e je Maja Vintsán nyakjoima'tumdat? ¿Uu'mda vine'e nujoj kmax jets ni ka'a ve'e je'e?

Ve'em tse'e nujom nto'numdat nkojtsumdat ax jo'n je Nte'yam yakmaja yakjaancha'y'ijtnit

²³ Yakjajtyp xa ve'e je Nte'yam jetse'e je jayu dutónut to'k ka'ajyji juu' jaty; ax ka'a tse'e to'k ka'ajyji tyun'oya. Yakjajtyp xa ve'e je Nte'yam jetse'e je jayu dutónut to'k ka'ajyji juu' jaty; ax ka'ats je'e ve'e to'k ka'ajyji je jayu duputaka jetse'e je Jesucristo nujoj dujaanchjavat. ²⁴ Ka'ats miitse'e x'ixtatdat kakje'e je m'o'yinda, m'ixtiduvape'e juu' ve'e je viijnk jayu tyuk'o'yiduvap.

²⁵ Nvaat xa ve'e xkáydat xja'kxtat pan ti jatye'e too'kjup jep maay jaatp. Ka'a tse'e x'amotutúvadat pan je vintsa'kin je'e ve'e uk pan ka je vintsa'kinap, ve'em tse'e kyayakjavat jets tokin je'e ve'e ku ve'e xja'kxta, ²⁶ kux ya naxviijnit it jets nujom juu' jatye'e myaat, je Maja Vintsants je'e ve'e jye'e.

²⁷ Uk pan jem tse'e je jayu juu' ve'e dukajaanchja'vidup je Maja Vintsán jetse'e mvóvjada kaayva, nvaat tse'e mnajkxtat. Pan mnajkxtup tse'e, kayda oo'kta juu' ve'e myakmooydup, ka'a tse'e x'amotutúvadat ni tia, ve'em tse'e kyayakjavat jets tokin je'e ve'e ku ve'e xja'kxtat. ²⁸ Ax pan mna'muxjudup tse'e je jayu jidu'um: "Je apamnax ya'a ve'e tyaktukvintsa'aga ya tsu'uts",

ka'a tse'e xja'kxat kux ku ve'e je jayu je tokin xtoojnadat juu' ve'e tumva'nuxjada, ve'em tse'e kyajakjávat jets tokin je'e ve'e ku ve'e xja'kxata. ²⁹ Je'e atse'e ntijp jets ka'a je'e ve'e dutokinjávadat juu' ve'e mvoovjudup, ka je'epts atse'e ntijp jets miitse'e xtókinjávadat.

Nunajtp xa ve'e jets miitse'e jemda juu' atse'e x'amotutúvidup: "Oyame'e je viijnk jayu duko'oyjávada juu' atse'e ntuump, ztyajxts atse'e xka'o'yixju jets atse'e ntónut juu' atse'e xyakjajtjip je Nte'yam?" ³⁰ Pan nkukojsjip xa atse'e je Nte'yam je nkaaky je ntojkk kajx, ztyajxts ats vine'e je jayu x'uxkojsnit xpakojtsnit ku atse'e juu' nkay nju'kx?" ³¹ Jidu'umts atse'e n'atsav: Pan ti ve'e mkaaydup m'ooktup uk pan ti jatye'e mtoondup mkojststup, tonda kotsta nujom ax jo'n je Nte'yam xyakmájadat xyakjaanchadat. ³² Ka'ats je'e ve'e xyaktokintóndat juu' ve'e israeejlit jayu, ni je'e juu' ve'e ka je'epta, ni je'e juu' ve'e je Nte'yam je jyayu. ³³ Tonda kotsta ax jo'n ats. Ve'em atse'e ntonuva'añ nkotsuva'añ juu' ax jo'n nujom je jayu du'oyjávada. Ka'a atse'e n'ixta je n'avintso o'yinjí, je'eva ve'e pan pan jatye'e je viijnk jayu je y'o'yinda, ve'em tse'e anañujoma je jayu dujayeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

11

¹ Tonda je vinma'yun juu' atse'e njayeppp, ve'em ax jo'n atse'e ntun je vinma'yun juu' ve'e je Cristo jyayeppp.

Vintso je ta'axtajk ñaajk'tjadat joma ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókjada

² N'oñukojsidupts ats miitse'e kuxe'e ats xa'ma xjaa'myétsta jetse'e xpanajkxata je xipajkun juu' ve'e ntuk'ixtu. ³ Je'e atse'e ntsajkp jetse'e xnujávadat jets je Cristo ve'e to'k jado'k je yaa'tyajk je kyuvajk; jets je yaa'tyajk, je'e tse'e dunukuvajkip je ta'axtajk, ve'em ax jo'n je Nte'yam dunukuvajka je Cristo. ⁴ Ku ve'e to'k je yaa'tyajk kujópax ukpu kumótsax chapkats ukpu dukojtsnáxy je Nte'yam je y'ayook, yakvintsa'kintókipts je'e ve'e je Cristo. ⁵ Ax pan ka'a tse'e je ta'axtajk ñakyujuu'xju ku ve'e chapkats ukpu dukojtsnáxy je Nte'yam je y'ayook, yakvintsa'kintókiavaps je'e ve'e je ñuyaa'y, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kukee'p kuy'ijit. ⁶ Pan ka'a xa ve'e ñakyujuu'xju je ta'axtajk, va'an tse'e nujom je vyaajy dukuskee'pkúxu. Ax pan tso'otyó'nunts je'e ve'e ku ve'e je ta'axtajk ve'em kukee'p y'it, va'an tse'e dunakyujuu'xju. ⁷ Ka'a xa ve'e je yaa'tyajk kujópax ukpu kumótsax chapkats ukpu dukojtsnáxy je Nte'yam je y'ayook, kux je'e ve'e je Nte'yam je y'apamnax jets nay ve'empa ve'e duyaknuke'xnataka je Nte'yam je myajin. Ax je ta'axtajk, je yaa'tyajk je myájints je'e ve'e duyaknuke'xnatajkip. ⁸ Kux ku xa ve'e je Nte'yam dupuujm je yaa'tyajk, ka je ta'axtajk je ñi'kx je kyopk kajxapts je'e ve'e dupuujm; je yaa'tyajk je ñi'kx je kyopk kajxe'e dupuujm je ta'axtajk. ⁹ Nay ve'empa tse'e, yakpaam je'e ve'e je ta'axtajk je yaa'tyajk je myajin kajx; ka je yaa'tyajkap tse'e yakpaam je ta'axtajk je myajin kajx. ¹⁰ Ax ya'a kajxts atse'e nva'añ jets vinkopk je'e ve'e jetse'e je ta'axtajk ñakyujoo'xjut jetse'e ve'em nuké'xnataka tyánut jets jep je'e ve'e je ñuyaa'y kya'p pya'tkup y'it. Xoojntktup tse'e je Nte'yam je ya'angeles ku ve'e ve'em. ¹¹ Oyam tse'e vye'ema, je Nte'yam tse'e dunupaajmtki jets ka'a ve'e je yaa'tyajk y'itut ka je ta'axtajk kajxap. ¹² Kux pan tyúvam je'e ve'e jets je yaa'tyajk je ñi'kx je kyopk kajxe'e yakpuujm je ta'axtajk, tyúvamts je'e ve'eva jets je yaa'tyajk, je ta'axtajk je'e ve'e yakke'xjup; ax je Nte'yam tse'e nujom juu' jaty duyakjeji.

¹³ Payo'oyda n'it pan oy je'e ve'e ku ve'e je ta'axtajk chapkats ka kujuu'xap. ¹⁴ Yaknuja'vip xa ve'e jets tso'otyó'nun je'e ve'e ku ve'e je yaa'tyajk

je vyaajy duyakyán. ¹⁵ Ax je ta'axtajk, vintsá'kinmooyjupts je'e ve'e ku ve'e yan je vyaajy dujayep, kux je'e kajxe'e je Nte'yam myooyji yan je vyaajy jetse'e kyujoo'xjut. ¹⁶ Ax pan pan tse'e dukakuvakuvaamp ya ayook, nnuja'vimdinup tse'e jets ka'a ve'e je viijnk ixpajkun mpanajkxumda, jets ka'ava ve'e joma ve'e ñay'amókajada je Nte'yam je jyayu.

Je'eda pan pan jatye'e duyavintsá'kintókidup je Maja Vintsán je y'a'ox

¹⁷ Jep tse'e jado'k viijn juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, ax ka'ats ats miitse'e n'oñukótsada je'e kajx. Ku ve'e mnay'amókajada, ka'a tse'e mnapyutákajada jetse'e nuyojk xjaanchjávadat je Jesucristo, nuyojk tse'e mnaajkvintókidup. ¹⁸ Muto'k viijn, ve'emts atse'e je kats tunmotu jets mnapyajkva'kxjudupe'e joma ve'e mnay'amókajada, ax ve'emts atse'e njava jets ve'em játyam je'e ve'e juu' ve'e kyojstsup. ¹⁹ ¡Mnapyajkva'kxjudup xa n'ite'e! Je'e kajxts atse'e ve'em nva'añ kux nuke'xnatajkipe'e oy pan pane'e je Nte'yam tyúvam dupanajkxp. ²⁰ Ax ku tse'e mnay'amókajada jetse'e m'a'óxada, ka je Maja Vintsánapts miitse'e mnu'a'óxidup. ²¹ Ku ve'e m'a'óxada, ka'a tse'e mnay'a'íxjada, kajje'e ve'e xkayda x'oo'kta je m'a'oxta. Jem xa ve'e juu' ve'e ayooj taandup, jempa tse'e juu' ve'e ooy tunkaaydup tun'ooktup jetse'e ñaajkmo'okjada. ²² ¿Jadi ka'a ve'e ti mjaajnda mtajkta joma ve'e mkáydats m'oo'ktat? ¿Uk mtsojktupe'e nuyojk jetse'e xviijn'ixtat je Nte'yam je jyayu jetse'e xyaktso'otyóndat pan pan jatye'e katih'íjtuxjudup? ¿Vintsóts ats miitse'e nnaajmadat? ¿N'oñukótsadap ats miits vine'e ku ve'e ve'em xtonda? Ax ya'a kajx, ka'ats ats miitse'e n'oñukótsada.

Je Maja Vintsán je y'a'ox

²³ Je Maja Vintsáne'e viinm ats xmooy je ixpajkun juu' ats miitse'e ntuk'ixtu. Ya'ats je'e ve'e: Ka'anume'e je Maja Vintsán Jesús yakpum vye'na jem je jayu kyam juu' ve'e tso'oxpajkjjudup, je tsooj tse'e dukaajn je tsapkaaky ²⁴ jetse'e je Nte'yam dukukojsji, van'it tse'e dutojkva'kxy jetse'e vyaajñ: “Kayda, ya'a xa je'e ve'e ats je nni'kx je nkopk juu' atse'e nmasaakp miits je m'o'yin kajxta ku atse'e n'oo'kut. Tonda tse'e ve'em jets atse'e xjaa'myéstat.” ²⁵ Nay ve'empa tse'e, ku ve'e távani y'a'óxada vye'na, van'it tse'e dukoompa to'k je tuk'a'ooguin jetse'e vyaajñ: “Juu' tse'e ya tuk'a'ooguin myaat, ya'ats je'e ve'e ats je nnuu'pun juu' kajxe'e je nam kojstán tyun. Vinxup nax tse'e x'oo'kta, jaa'myéstats jets nmasaakp atse'e ya nnuu'pun miits kajxta ku atse'e n'oo'kut.” Jidu'um tse'e vyaajñ. ²⁶ Ax je'e kajx tse'e, vinnaajknáxe'e xkayda je tsapkaaky jetse'e x'oo'kta juu' ve'e je tuk'a'ooguin myaat, m'ava'nidupts miitse'e je Maja Vintsán je y'oo'kun van'it paat ku ve'e miinnuvat.

Vintso ve'e yakpákut je Maja Vintsán je y'a'ox

(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

²⁷ Ax ve'em tse'e, jyapana pan pane'e ovyintsova dukaayp je tsapkaaky ukpu ovyintsova du'uuk juu' ve'e je tuk'a'ooguin myaat, jepts je'e ve'e tokin jaatp kuxe'e dukavintsá'aga je Maja Vintsán je ñi'kx je kyopk jets je nnuu'pun. ²⁸ Ni pana xa ve'e dukakáyut je tsapkaaky ukpu duka'oo'kut je uu'k pan ka'ana ve'e oy dupayo'oy juu' ve'e tyuump. ²⁹ Kux pan pan jatye'e dukamajapaamp je Maja Vintsán je ñi'kx je kyopk ku ve'e dukay du'uuk, viinm tse'e je chaachpaatun dunukaya dunu'ooga. ³⁰ Je'e kajx tse'e numay miitsta je pa'am mkanuva'atsjada jetse'e makksóts mka'itta, jempa tse'e pan pane'e duku'oo'kiva. ³¹ Ax pan oy tse'e kumpayo'yumda juu' ve'e nto'numdup, ka'a tse'e je Nte'yam xtókipayo'yumdat. ³² Ax

xtokimpayo'yumdupts uu'me'e je Nte'yam jetse'e xyaktsaachpaatumda je'e kajx jetse'e nkatsaachpaatumdat xa'ma kajx je'e maat pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e.

³³ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, ku ve'e mnay'amokajadat jetse'e je Maja Vintsán je y'a'ox x'apaa'tuva'andat, mnay'a'ixjadap tse'e vimpit atuj, van'it tse'e mkáydat. ³⁴ Pan jem tse'e juu' ve'e yu'oo'kjjudup, va'an tse'e jem tyak'amam dukayda, ax ve'em tse'e je Nte'yam mkayaktsaachpaa'tjadat je ka o'yp kajx juu' ve'e mtoondup ku ve'e mnay'amokajada. Je'e juu' jaty atse'e tunkakats, viinmts atse'e nnu'kótsut ku ats miitse'e najkx nku'ixtinuva.

12

Je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Espíritu Santo to'k jado'k je jayu myooyp

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, jep xa ve'e jado'k viijn juu' atse'e ntsajkp jetse'e xnujávadat, je'ets je'e ve'e je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Espíritu Santo to'k jado'k je jayu myooyp jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

² Mnuja'vidinup xa miits je'e ve'e jets ku ve'e je Jesucristo xka'ixadana vye'na, mvinja'vidu mvintsá'kidu tse'e je apamnax juu' ve'e ni to'k aaja kakojtsp. ³ Je'e kajxts atse'e ntsak jetse'e xnujávadat jets je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, ni pánats je'e ve'e je vinma'yun dukama'a jetse'e vya'anut: "i'ko'oy nukotsa tse'e y'ijtnit je Jesús!" Ntsojkapts atse'e jetse'e xnujávadat jets je Espíritu Santo ve'e dumoooyp je vinma'yun nujom pan pan jatye'e vaandup: "i'je Jesús, je'e je'e ve'e je Maja Vintsán!"

⁴ May viijn xa je'e ve'e je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Espíritu Santo je jayu myooyp pan vintso ve'e to'k pan vintso ve'e jado'k juu' dutóndat; ax to'kji tse'e je Espíritu Santo, juu' ve'e ve'em dumoooyp. ⁵ May viijnts je'e ve'e vintso ve'e je jayu dumutonda dumupakta je Maja Vintsán; ax to'kjits je'e ve'e je Maja Vintsán, juu' ve'e yakmutoomp yakmupajkp. ⁶ May viijnts je'e ve'e vintso ve'e juu' jaty yaktún, ax to'kjits je'e ve'e je Nte'yam juu' kajxe'e je jayu ve'em dutún. ⁷ Je Espíritu Santo xa ve'e duyaknuke'xnatajkip je Nte'yam je myajin to'k jado'k je jayu kajxta jetse'e ve'em y'óyat anañujoma pan pan jatye'e je Jesucristo dujaanchja'vidup. ⁸ Jem tse'e pan pan jatye'e je Nte'yam moojyjudup je maa'yun je putajkin je Espíritu Santo kajx pan vintso ve'e juu' dukótstat je vijin je kejun maat, apuk tse'e juu' ve'e yakmooydup je maa'yun je putajkin vintso ve'e dukojtsva'atstat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ⁹ apuk tse'e juu' ve'e yakmooydup je maa'yun je putajkimpa pan vintso ve'e je jaanchja'vin dujayéptat, apuk tse'e juu' ve'e yakmooyduvap pan vintso ve'e je pa'am jayu duyakjotkada'aktat, ¹⁰ apuk tse'e juu' ve'e yakmooydup pan vintso ve'e je majin dutóndat, apuk tse'e juu' ve'e yakmooydup pan vintso ve'e dukojtsnáxtat je Nte'yam je y'ayook, apuk tse'e juu' ve'e yakmooydup pan vintso ve'e dunujávadat pan je Nte'yam je y'ayooke'e y'amotunajxtup ukpu je ko'oyjáyuvap jye'e, apukpa tse'e juu' ve'e yakmooydup pan vintso ve'e dukótstat je ayook juu' ve'e kyavinmótudup, nay apukpa tse'e juu' ve'e yakmooydup pan vintso ve'e dukojtsva'atstat je ayook juu' ve'e kayakv-inmótup. ¹¹ Ax to'kjits je'e ve'e je Espíritu Santo, juu' ve'e je maa'yun je putajkin duyajkp, je'e pane'e to'k jado'k je jayu du'amovya'kxp pan vintso ve'e je jayu dutukmutsak.

¹² May viijn xa je'e ve'e dumaada to'k je ni'kx je kopk, jem tse'e je kya'aj, jem tse'e je tyek, jempa tse'e juu' jaty viijnk. Oyam tse'e may viijn dumaada,

to'k ni'kx to'k kópkijs je'e ve'e. Nay ve'empa tse'e je Cristo y'it maat je jyayu. ¹³Xtukyaknapejtumdu xa ve'e je Espíritu Santo ku ve'e xpa'mumdi to'k muk je Cristo maat. Ve'emts uu'me'eda ax jo'n may viijn juu' ve'e je jayu je ni'kx je kopk dumaat, uu'm, je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je joyutoompaa jayu jets je naspaka jayu, tajki tse'e je Espíritu Santo yam nujom nja'vin kajxmamda, ve'em uu'me'eda ax jo'n kun'ijtumdi to'k ni'kx to'k kopk je Cristo maat.

¹⁴Ka'a xa ve'e to'k ni'kx to'k kopk to'k viijnji dumaada, may viijne'e.

¹⁵Pan je tek xa ve'e kuvya'añ: "Ka ka'ajap xa ats, je'e kajxts atse'e nka'it je ni'kx je kopk maat." Oyam tse'e jidu'um kuvya'añ, ka je'e kajxap tse'e kya'it je ni'kx je kopk maat. ¹⁶Uk pan je taatsk tse'e kuvya'añ: "Ka viijnap xa ats, je'e kajxts atse'e nka'it je ni'kx je kopk maat." Oyam tse'e jidu'um kuvya'añ, ka je'e kajxap tse'e kya'it je ni'kx je kopk maat. ¹⁷Kux pan je viijn xa ve'e kuy'it nujom je ni'kx je kopk, ¿vintso tse'e x'o'yixumjadat jetse'e juu' n'amotunajxumdat? Pan je taatsk xa ve'e kuy'it nujom je ni'kx je kopk, ¿vintso tse'e x'o'yixumjadat jetse'e juu' nxoo'kpaatumdat? ¹⁸Ax je Nte'yam tse'e dupaam to'k viijn jado'k viijn juu' ve'e je ni'kx je kopk jye'e pan vintso ve'e dutsak. ¹⁹Pan nujom xa ve'e kuy'it tun to'k viijnji, ¿joma tse'e kuy'it je ni'kx je kopk? ²⁰Jéjam xa ve'e may viijn juu' ve'e je ni'kx je kopk jye'e, ax to'k ni'kx to'k kópkijs je'e ve'e.

²¹Ka'a xa ve'e nvaat je viijn dunaajmat je ka'aj: "Ka'a xa ats mitse'e xtujnja", ka'ava tse'e nvaat je kuvajk dunujmivat je tek: "Ka'a xa ats mitse'e xtujnja." ²²Ax vimpit tse'e, to'k viijn je ni'kx je kopk juu' ve'e kayakmakka'vip, je'ets je'e ve'e juu' ve'e nujoj k tsojkjup. ²³Nay jado'k viijn je ni'kx je kopk juu' ve'e ka májap mpa'mumdup, je'e tse'e nujoj yak'ix'ijtp. Ax je'e juu' ve'e nnasja'vimdup ka'ixna kake'xna, je'e tse'e nujoj yakyo'tsp yaknupe'mp; ²⁴jets je'e juu' ve'e nnasja'vimdup ixna ke'xna, ka'ats je'e ve'e chakju jetse'e yakyo'otsut yaknupe'enut. Ax ve'em tse'e je Nte'yam dupuujm je jayu je ni'kx je kyopk jetse'e ve'em je majin dujayéput to'k ka'ajji juu' ve'e je ni'kx je kopk myaat. ²⁵Ax ve'em tse'e je ni'kx je kopk kyanaviijn'ix'ijut; je'e ve'e jetse'e to'k viijn jado'k viijn ñaajkkópkaat. ²⁶Pan tsaachpaatp xa ve'e to'k viijn je ni'kx je kopk, anañujoma tse'e je ni'kx je kopk chaachpaatpat; jets pan to'k viijn tse'e je ni'kx je kopk yakmajapum, anañujoma tse'e je ni'kx je kopk xyoondukut.

²⁷Ve'em xa uu'me'eda ax jo'n kun'ijtumdi to'k ni'kx to'k kopk je Cristo maat, kakje'e tse'e n'ijtumda ax jo'n to'k viijn jaty je ni'kx je kopk. ²⁸Ax je Nte'yam tse'e dumooyp je maa'yun je putajkin pan ti jatye'e tyóndap kyótsap to'k jado'k juu' ve'e jaanchja'vijidup. Muto'k viijn tse'e dupuujm kukátsivada, mumejtsk viijn tse'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, mutoojk viijn tse'e yak'ixpajkpada, van'it tse'e je'e da pan pan jatye'e je majin dutoondup, pan pan jatye'e je pa'am jayu duyakjotkadaaktup, pan pan jatye'e je jayu duputajkidup, pan pan jatye'e du'ix'ijttup je jaanchja'vivatajta, pan pan jatye'e dukojtstap je ayook juu' ve'e kyavinmótudup. ²⁹¿Jadi je kukátsivada je'e n'ite'e anañujoma, ukpu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa je'e n'ite'e anañujoma, ukpu je yak'ixpajkpa je'e n'ite'e anañujoma, ukpu tyoondup je'e n'ite'e je majin anañujoma, ³⁰ukpu yakjotkadaaktup je'e n'ite'e je pa'am jayu anañujoma, ukpu kyojtstap je'e n'ite'e je ayook juu' ve'e kyavinmótudup anañujoma? Ax ka'a tse'e. ³¹Ve'emts ats miitse'e nnaajmada: Je'e ve'e mtóndap mkótsap vintso ve'e je Nte'yam mmo'ojadat je maa'yun je putajkin juu' ve'e dunumájjip; ax atsts miitse'e ntuk'ixtap juu' ve'e nujoj oy.

13

Je tsojkun

¹ Pan ats xa ve'e kunkats nujom je jayu jets je ángeles je y'aaj je y'ayook, pan ka'ats atse'e je tsojkun njayep, ve'em xa atse'e ax jo'n jyatipojxuna juu' ve'e koojyji makx yaaxp ukpu juu' ve'e koojyji tunkivvp. ² Pan kunkojtsnáxy xa atse'e je Nte'yam je y'ayook, jets atse'e kunnuja'vikúx pan juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijit, jets atse'e kunnujava nujom juu' jaty, pan kunjayepts atse'e nujom je jaanchja'vin jets atse'e ve'em kunyakke'ek je kopk je keets, ax pan ka'ats atse'e je tsojkun njayep, ni vinxúpats ats je'e ve'e xkatuujnja. ³ Pan kun'amovya'kxy atse'e je ayooova jayu nujom juu' atse'e n'ixp njayejpp, jets pan atse'e kunmasa'ak ats ya nni'kx ya nkopk paat jetse'e tyóyut, ax pan ka'ats atse'e je tsojkun njayep, ni vinxúpats ats je'e ve'e xkatuujnja.

⁴ Pan pan xa ve'e je tsojkun dujayejpp, myuténip tse'e juu', napyaaajmjuv tse'e oy jayu, ka'a tse'e juu' dunas'ama'ata, ka'a tse'e dunutuva, ka'a tse'e ñamyájaja, ⁵ ka'a tse'e jjomjáyuva tyijáyuva, ka'a tse'e je y'o'yinji du'ixta, ka'a tse'e jatyji jyotma'aty, ka'a tse'e je ejkun duyaktáñ jem jya'vin kajxm, ⁶ ka'a tse'e dutukxoonduk je kyo'oy je'e, je'e ve'e tyukxoointkp je tyuv je'e, ⁷ chajkpts je'e ve'e je jayu pan ti ve'e toojnjup kojtsjup, chajkpts je'e ve'e jetse'e dujaanchjávát jets oy je'e ve'e juu' ve'e je viijnk jayu tyoondup, ya'ixpts je'e ve'e ve'em, jetse'e nujom juu' jaty du'amaadaaga ku ve'e yakjomtún yaktitún. Ijtpts je'e ve'e je myujayu dutsak.

⁸ Je tsojkun, xa'ma kajxts je'e ve'e y'it. Je'yap xa ve'e je xaaj ku ve'e je Nte'yam je y'ayook kyo'kyakkojtsnajxnit, ka'a tse'e je jayu je may aaj je may ayook du'ukkojtsnit, ka'a tse'e je jayu y'ukyaktuknuja'vidinit juu'. ⁹ Ka'a xa ve'e pu'uk je nuja'vin juu' ve'e njayejpumdud jets ka'ava ve'e pu'uk je Nte'yam je y'ayook yakkojtsnáxy. ¹⁰ Ax ku tse'e je xaaj jye'ynit ku ve'e juu' jaty va'ajts nvinmótumdinit, ka'a tse'e y'uk'ijtnit ax jo'n uxym ku ve'e yuu'n ve'e'n je nuja'vin njayejpumda.

¹¹ Ku xa atse'e pi'knum nve'na, ve'emts atse'e juu' nkajts, juu' mpayo'y, jetse'e juu' nvinmaajy ax jo'n je pi'k ónuk; ax kuts atse'e nyee'kni, ka'ats atse'e n'ukve'emini ax jo'n je pi'k ónuk. ¹² Nay ve'empa tse'e uxym, yuu'n ve'e'nts je'e ve'e juu' ve'e nnuja'vimdup, ve'emts je'e ve'e ax jo'n jaa'x juu' jaty kun'ixumda; ax ku tse'e je xaaj myiinnit, van'it tse'e oy jets va'ajts nmuja'vimdat juu'. Ve'e'nji xa ve'e juu' atse'e uxym nmuja'vip, ax van'itts atse'e oy va'ajts juu' nnujávát, ve'em ax jo'n atse'e je Nte'yam x'ix xnujava jo'n. ¹³ Ax toojk viijnts je'e ve'e juu' ve'e taamp xa'ma kajx: je jaanchja'vin, je a'ix'ijtun, jets je tsojkun. Ax je tsojkun tse'e dunumajikajxp.

14

Ku je jayu dukats je ayook juu' ve'e kyavinmótup

¹ Tóndats vintso ve'e xyak'ijtnit jem mja'vin kajxmda je tsojkun jets vintso ve'e xjayejptinit je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Espíritu Santo yajkyp, je'e ve'e vinkopk jetse'e xkojtsnajxtinit je Nte'yam je y'ayook. ² Je jayu juu' ve'e dukojtsp je ayook juu' ve'e kyavinmótup, je Nte'yamts je'e ve'e myukajtsp, ka je jáyuvap, je jyoot je jya'vin maat je'e ve'e juu' dukats, ax ka'ats je'e ve'e je jayu duvinmotu. ³ Ax je jayu pan pan jatye'e dukojtsnajxtup je Nte'yam je y'ayook, je'e tse'e je jayu duputajkidup jetse'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávát, kyojtsmákkiduupts je'e ve'e jetse'e duyakjot'amájada. ⁴ Pan pan xa ve'e dukojtsp je ayook juu' ve'e kyavinmótup, putajkiujpts je'e ve'e

viinm jetse'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávát. Ax je'e pane'e dukojtsnajxp je Nte'yam je y'ayook, je'e tse'e je jayu duputajkip jetse'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávadat.

⁵ Oy xa je'e ve'e kuy'it ku miitse'e to'k ka'ajyji kuxkotsta je ayookta juu' ve'e mkavinmótup, ax nuyojk oy tse'e kuy'it jetse'e xkojtsnáxtat je Nte'yam je y'ayook. Nuyojk xa je'e ve'e dunumaja je jayu juu' ve'e dukojtsnajxp je Nte'yam je y'ayook jets ni ka'a ve'e je jayu juu' ve'e je ayook dukojtsp juu' ve'e kyavinmótup, van'itji tse'e nuyojk dukanumaja ku ve'e jep je jayu juu' ve'e dukojtsvaatsp je ayook juu' ve'e kayakvinmótup, ax ve'em tse'e je jayu yakputaka jetse'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávadat. ⁶ Je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, pan najkxp xa ats miitse'e nku'ixta jetse'e nmukótstat maät je ayook juu' ve'e kayakvinmótup, ni vinxúpats miits je'e ve'e mkato'nuxjadat; van'itji je'e ve'e mto'nuxjadat pan ntuknuja'vidup ats miitse'e juu' atse'e je Nte'yam xtuknuja'vi uk pan nkojtsnajxyp atse'e je Nte'yam je y'ayook ukpu pan ntuk'ixtup ats miitse'e juu' ve'e je Nte'yam jye'e.

⁷ Oyam xa ve'e kyajoojntyka je xooxun jets je kov, yakmótupts je'e ve'e ku ve'e yaktukxu'ux yaktukkav. Ax pan ka'a tse'e oy yaktukxu'ux yaktukkav, ¿vintsose'e yakvinmótuvut pan ti ve'e xyooxtup kyooovdup? ⁸ Ax ku tse'e je atso'ox tyunju, pan ka'a xa ve'e va'ajts yaktukxu'ux je trompeta, ni pana tse'e kyanay'apaamdúkajat jetse'e y'atso'oxtonut. ⁹ Nay ve'empa tse'e juu' jyajtpa miits maatta. Pan ka'a xa ve'e je mtoots xtukkotsta je kats je ayook juu' jatye'e yakvinmótup, ¿vintso tse'e yaknujávát pan ti ve'e mkojstsp? Uxpoojp xa je'e ve'e. ¹⁰ Jéjam xa ve'e may viijn je aaj je ayook yaja naxviijn; ax nujom ya aaj ya ayook, jyayejpp tse'e je vinma'yun. ¹¹ Ax pan ka'ats atse'e nvinmótu je aaj je ayook juu' atse'e je jayu xtukmukojtsp, ve'emts atse'e n'it ax jo'n je jékumit jayu je'e maät, nay ve'empats je'e ve'e je jékumit jayu jo'n y'it ats maät. ¹² Je'e kajx tse'e, je'e ve'e ku miitse'e ooy xtuntsoкта jetse'e xjayejptinit je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Espíritu Santo je jayu myooyp, je'e tse'e nuyojk m'ixtidinup vintso ve'e je Espíritu Santo mmoojyjidinit je maa'yun je putajkin jetse'e ve'em je jayu xputákadat jetse'e nuyojk dujaanchjávadat je Jesucristo.

¹³ Je jayu juu' ve'e dukojtsp je ayook juu' ve'e kyavinmótup, va'an tse'e je Nte'yam du'amótuvu vintso ve'e dukojtsva'atsut je ayook juu' ve'e kyajtsp. ¹⁴ Kux pan tsapkotsp xa atse'e je ayook maät juu' atse'e nkavinmótup, ya njoot ya nja'vin maäts atse'e ntsapkats, ax ni vinxúpats ats je'e ve'e xkaputaka jets atse'e juu' nuyojk oy nvinmótuvut. ¹⁵ ¿Ax tits atse'e ntónup? Tsapkótsup xa atse'e maät ya njoot ya nja'vin jets nay ve'empa maät ya nvinma'yun. Ku atse'e n'uv, ávupts atse'e maät ya njoot ya nja'vin jets nay ve'empa maät ya nvinma'yun. ¹⁶ Kux pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e je Nte'yam duyakmájip duyakjaanchip je jyoot je jya'vin maätji, ka'a tse'e y'o'yixjadat pan pan jatye'e du'amotunajxtup jetse'e dunukojtspéttat je'e je y'ayook jetse'e vya'andat amén, kux ka'a ve'e dvinmótuda pan ti ve'e je jayu tudúkats. ¹⁷ Kujyatun'óyam xa je'e ve'e dukukajtsja je Nte'yam, ni vintsóvats je'e ve'e je jayu dukaputaka jetse'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávadat. ¹⁸ Nkukojtsjip xa atse'e je Nte'yam jets nuyojk je aaj je ayook atse'e nkats jets ni ka'a ve'e pan miitsta. ¹⁹ Oyam tse'e vye'ema, ku atse'e nmaät'nay'amókajada je jaanchja'vivatajk, nuyojkts atse'e ntsak jets atse'e je jayu ntukmukótstat mugooxk je ayookji juu' ve'e yakvinmótup jets atse'e ve'em ntuk'ixtat jets ka'a ve'e ku atse'e ntukmukótstat majk miijl je ayook juu' ve'e kayakvinmótup.

²⁰ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a tse'e je vinma'yun xjayéptat ax jo'n je pi'k ónuk, je'ejyji ve'e ku ve'e xka'oynujávada jetse'e xtóndat juu' ve'e ka óyap. Ax ku tse'e juu' jaty xpayo'oyda, pu'uk tse'e je vinma'yun xjayéptat. ²¹ Jidu'um xa ve'e je Maja Vintsán vya'añ, ve'em ax jo'n javyet y'it jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: "Ntukmukótstap xa atse'e ya jayu je viijnk aaj je viijnk ayook maat jets je jékumit jayu je y'ayook maat, ax ka'ajyamts atse'e xmajapámdat." Jidu'um tse'e vya'añ. ²² Ku ve'e je Nte'yam je viijnk aaj je viijnk ayook kajx dumukajts je jayu juu' ve'e kajaanchja'vijidup, ve'em tse'e dutuujn jetse'e kyatsapákjadat. Ax ku tse'e je Nte'yam dumukats je jayu juu' ve'e jaanchja'vijidup, je y'ayook kojtsnajxpatajk kajxtats je'e ve'e ve'em dutún. Ax ve'em tse'e, yaktoomp xa ve'e je viijnk aaj je viijnk ayook je'e kajxta pan pan jatye'e je Nte'yam dukajaanchja'vidup, ka je'e kajxapta pan pan jatye'e je Nte'yam dujaanchja'vidup. ²³ Oyam tse'e vye'ema, ku ve'e mnay'amókajada jetse'e anañujoma xkótsta je ayook juu' ve'e kayakvinmótup, jetse'e tyákada je jayu juu' ve'e dukanuja'vidup je Nte'yam je y'ayook ukpu dukajaanchja'vidup je Jesucristo, zka'ats n'ite'e vya'andat jets ka vijape'e tumvimpijitini? ²⁴ Ax pan anañujómats mitse'e xkojtsnáxta je Nte'yam je y'ayook, jetse'e tyaka nuto'k juu' ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vip ukpu juu' ve'e dukanuja'vip je Nte'yam je y'ayook, kyuvákupts je'e ve'e je tyokin ku ve'e viinn dupayo'oyut, van'it ku ve'e du'amotunáxut juu' miitse'e anañujoma mkojtstap. ²⁵ Je Nte'yam tse'e duyaknuke'xnatákap je tyokin juu' ve'e yu'uts yak'ijtp jem jya'vin kajxm, van'it tse'e kyoxkténat jetse'e je Nte'yam duyakmájat duyakjaanchat jetse'e vya'anut jets tyúvame'e m'itta je Nte'yam maat.

"Tonda kótsta tse'e nujom ax jo'n duvinmachju"

²⁶ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ku ve'e mnay'amókajada, jem tse'e juu' ve'e avuvaandup, jem tse'e juu' ve'e dutsojktup jetse'e je Nte'yam je y'ayook je jayu dutuk'ixtat, jem tse'e juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnaxuvaandup, jempa tse'e juu' ve'e dutsojktup jetse'e dukótstat je ayook juu' ve'e kyavinmótudup, nay jempa tse'e juu' ve'e dutsojktup jetse'e dukojtsva'atstat je ayook juu' ve'e kayakvinmótup. Ax nujom juu' jatye'e mkojtstap, íxtada tse'e vintsó ve'e je jayu xpútákadat jetse'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávadat. ²⁷ Pan kyojtstap xa ve'e je ayook juu' ve'e kayakvinmótup, numejtsk jáyujj tse'e kyótsat, too'vajkp to'k, van'it tse'e jado'k, ukpu nutoojk, je vaatiji tse'e. Van'itji ve'e dukótstat je ayook juu' ve'e kayakvinmótup pan jeme'e to'k juu' ve'e dukojtsva'atsup juu' jatye'e kyojtstap. ²⁸ Ax pan ka'a tse'e pan pane'e dukojtsva'atsup, ñojk'óy tse'e kyayakkótsut je ayook juu' ve'e kayakvinmótup ku ve'e mnay'amókajada. Pan jem xa ve'e pane'e dutsojktup jetse'e dukótsut je ayook juu' ve'e kayakvinmótup jets ka'a ve'e pan pane'e dukojtsva'atsup juu' ve'e kyajtsp, va'an tse'e ve'em dukatsu ku ve'e naaydum y'it je Nte'yam maat jets ka'a ve'e ku ve'e y'it jeja je numay jayu vyinkujk. ²⁹ Nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e dukojtsnajxtup je Nte'yam je y'ayook, va'an tse'e dukótsta numejtsk nutoojk jáyujj namvaat je'e ve'e dupayo'oyda pan pan jatye'e du'amotunajxtup juu' ve'e kyojtstap. ³⁰ Ax pan to'k tse'e je jayu juu' ve'e tsuunip, jetse'e je Nte'yam tyuknujávaja juu' ve'e chajkp jetse'e yakkótsut, va'an tse'e du'amá'atu je'e juu' ve'e kojts jets je'e ve'e kyótsut juu' ve'e dunuja'vip. ³¹ Nvaatts miitse'eda anañujoma nuto'k nuto'k xkojtsnáxtat je Nte'yam je y'ayook, ax ve'em tse'e nujom pan pan jatye'e m'amotunajxjudup, je'e tse'e duvinmótudap ti ve'e je Nte'yam

čajkp, jetse'e jyot'amájadat. ³² Pan pan jatye'e dukojtsnajxtup je Nte'yam je y'ayook, va'an tse'e du'a'ixta jetse'e nuto'k jaty dukojtsnáxtat, ³³ kux ka'a ve'e je Nte'yam juu' ovyintsova dutún, tsoj yaxxone'e juu' dutún.

Tonda tse'e ve'em ax jo'n nujom je Nte'yam je jyayu joma ve'e ñay'amókajada. ³⁴ Ku ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada, ka'a tse'e je ta'axtajk kyótstat, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets jep'e je yaa'tyajk kya'p pya'tkup y'ítat. ³⁵ Pan y'amotutuvavaandup xa ve'e juu', va'an tse'e du'amotutúvada je ñuyaa'y ku ve'e jye'yadat jem tyak'amda, kux ka'a xa ve'e dupaa'ty du'akeega jetse'e je ta'axtajk kyótstat ku ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada.

³⁶ ¿Tis, miits je'e vine'eda joma ve'e yaknuja'vi'ukvaañ je Nte'yam je y'ayook, uk miitsji vine'e myaktukmukojtsu? ³⁷ Pan jem xa ve'e juu' ve'e nañasja'vijup jets je'e ve'e dukojtsnajxp je Nte'yam je y'ayook ukpu viijnk je maa'yun je putajkin maat juu' ve'e je Espíritu Santo moojyup, va'an tse'e dunujava jets je Maja Vintsán ya'a ve'e dupavaamp juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup. ³⁸ Ax pan ka'a tse'e je jayu dukuvuk juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, va'an tse'e ve'em du'itu.

³⁹ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, tonda tse'e vintso ve'e xkojtsnajxtinit je Nte'yam je y'ayook, ka'a tse'e xkayakajittuvat jetse'e yakkótsut je ayook juu' ve'e kayakvinmótup. ⁴⁰ Ax nujom juu' jatye'e mtoondup mkojtsup, tonda kotsta tse'e ve'em ax jo'n dūvinmachju jets vintso ve'e dupaa'ty du'akeega.

15

Joojntypajknuva ve'e je Cristo

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, uxyamts atse'e ntsak jetse'e xjaa'myéstat je oy kats je oy ayook juu' ats miitse'e nkojtsjidu, je'e ve'e juu' ve'e mkuvajktu jetse'e myak'ítjada mákk aaj mákk joot to'k muk je Cristo maat. ² Ya oy kats ya oy ayook kajxa tse'e xjayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp pan mpanajxtupe'e juu' ats miitse'e nkojtsjidu; kux pan mmasoóktup xa ve'e, ni vinxupa tse'e mkato'nuxjadat juu' ve'e mjaanchja'vidup.

³ Juu' xa ve'e dunuvinkopkikajxp je ixpajkun juu' atse'e yakmooy jets ats miitse'e nvaajnidi, ya'ats je'e ve'e: Xku'oo'kimdu ve'e je Cristo uu'm je ntokin kajxamda, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ. ⁴ Naxtajkits je'e ve'e jetse'e jyojntypajknuva kutoojk xaaj, ve'em ax jo'n vyaampa je Kunuu'kx Jatyán. ⁵ Naajknuke'xnatajkijuts je'e ve'e jeja je Pedro vyinkujk jets ux'ook jeja je kukátsiva vyinkujktava. ⁶ Ux'ook tse'e ñaajknuke'xnatajkiji jeja je uts je ajch jets je uts je tsa'a vyinkujkta juu' ve'e numugooxk mókupx naxy ijttu. Numayts je'e ve'e jyaa'kjojntykadana, óyame'e jem juu' ve'e tuy'oo'ktini. ⁷ Ux'ook tse'e jeja je Santiago vyinkujk ñaajknuke'xnatajkiji, van'it tse'e jeja anañujoma je kukátsivatjk vyinkujkta.

⁸ Tun ux'ookani tse'e jeja ats nvinkujk ñaajknuke'xnatajkijuva, óyam atse'e n'it ax jo'n to'k je pi'k maax ónuk juu' ve'e tun to'mayji ke'xp ku ve'e kyapo'opaa'tyna. ⁹ Ats xa ve'e je kukátsiva juu' ve'e dunupi'kikajxp, ni je'ets atse'e nkavinmachju jets atse'e nyaktíjút kukátsiva, je'e kajx ku atse'e njomtuujn ntitiujn je Nte'yam je jyáyuda. ¹⁰ Ax je'ets atse'e juu'am ats je maja maa'yun kajx juu' atse'e je Nte'yam xtoojnji. Ax je maja maa'yun juu' atse'e xtoojnji, ka'ats je'e ve'e koojyji vyintoki. Nuyojkts atse'e tuntún jets ni ka'a ve'e nuto'k je viijnk kukátsiva; óyam xa atse'e viinm je'e tunkatún, je Nte'yamts je'e ve'e tudutún je myaa'yun kajx. ¹¹ Ax ka'ats je'e ve'e vyinkopka

pan ats je'e ve'e ntuump uk pan je viijnk kukátsiva je'e ve'e dutoondup, je'ets je'e ve'e juu' aatse'e n'ava'nip, je'ets je'e ve'e juu' miitse'e mjaanchja'vidup.

Joojntypajktinuvap tse'e je oo'kpatajk

¹² Ax pan je'ets aatse'e n'ava'nip jets joojntypajktinuva ve'e je Cristo ku ve'e y'uk'aa'k, ¿vintsots miitse'e jemda juu' ve'e vaandup jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvat? ¹³ Kux pan tyúvam je'e ve'e jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvat, ka'a tse'e je Cristo kujyoojntypajktinuva. ¹⁴ Jets pan ka'a tse'e je Cristo kujyoojntypajktinuva, ka'a tse'e tyun je kats juu' aatse'e n'ava'nip, nay ka'a tse'e tyoompa juu' miitse'e mjaanchja'vidup. ¹⁵ Pan ka'a xa ve'e je Cristo kujyoojntypajktinuva, taayts je'e ve'e je tuvakojsun juu' aatse'e mpuump, je'e kajx ku aatse'e nva'añ jets je Nte'yame'e duyakjoojntypajktinuva je Cristo. Kux pan taayts je'e ve'e kuy'it jets joojntypajktinuvape'e je oo'kpatajk, taayvats je'e ve'e jets je Nte'yame'e duyakjoojntypajktinuva je Cristo. ¹⁶ Pan ka'a xa ve'e joojntypajktinuvat je oo'kpatajk, ka'ava tse'e je Cristo kujyoojntypajktinuva; ¹⁷ jets pan ka'a ve'e je Cristo kujyoojntypajktinuva, ni vinxupa tse'e je xyup mkato'nuxjada ku ve'e je Cristo xjaanchjávada, jep tse'e tokin jaatp je xyup mjaa'k'ítta. ¹⁸ Nay ve'empa tse'e, pan pan jatye'e to'k muk ijtту je Cristo maat jetse'e y'oo'ktini, kuvvintókidits je'e ve'eda. ¹⁹ Pan je'ejyji tse'e kutyún je a'ix'ijtun juu' ve'e njayeppumdudup je Cristo kajx ku ve'e njoojntykimda yaja naxviijn, tun nuyojk ayooova tse'e uu'm ya njootamda jets ni ka'a ve'e pan viijnk jayu.

²⁰ Ax je Cristo, joojntypajktinuvats je'e ve'e, je'e tse'e mutoo'vajkp joojntypajk ku ve'e y'uk'aa'k, ve'emts je'e ve'e ax jo'n juu' ve'e ta'mitoo'vajkp. ²¹ Ve'em ax jo'n je oo'kun jyeji je'e kajx juu' ve'e to'k je yaa'tyajk tyoon, nay ve'empa tse'e je jayu joojntypajktinuvat je'e kajx juu' ve'e jado'k je yaa'tyajk tyoon. ²² Jets ve'em ax jo'n anañujoma je jayu y'oo'kta kuxe'e je Adán je chaan je kyooj y'ítta, nay ve'empa tse'e anañujoma je jayu joojntypajktinuvat je Cristo kajx. ²³ Ax ka'a tse'e nujom joojntypajktinuvat to'k naxji, je'e ve'e ax jo'n tyukkada'akjada: too'vajkpe'e je Cristo joojntypajktinuva ax jo'n juu' ve'e ta'mitoo'vajkp, jets ku ve'e je Cristo myiinnuvat, van'it tse'e joojntypajktinuvat pan pan jatye'e je Cristo je jyayu. ²⁴ Ku ve'e tun ux'ookani, van'it tse'e je Cristo dutukkátakat je kutojkun je Dios Tee', távani tse'e duyakvintókkajxni vye'na nujom pan pan jatye'e je Nte'yam dutso'oxpajktup. ²⁵ Kux vinkopk je'e ve'e jetse'e je Cristo yakkutókut van'it paat ku ve'e je Nte'yam duyakvintókinin pan pan jatye'e tso'oxpajktudup. ²⁶ Ax je tso'oxpajkpa juu' ve'e tun ux'ookani kutókinup, je'ets je'e ve'e je oo'kun, kux ka'a ve'e je jayu van'it y'uk'oo'ktinit. ²⁷ Kux ve'eme'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets je Nte'yame'e dupaamnup nujom juu' jaty jep je Cristo kya'p pya'tkup. Ax ku tse'e vya'añ jets nujome'e dupaamnít jep je Cristo kya'p pya'tkup, va'ajts tse'e yakvinmótu jets ka'a ve'e je Nte'yam viinm yakpámüt jep je Cristo kya'p pya'tkup, kux je'e je'e ve'e juu' ve'e pa'muxjinup nujom juu' jaty jep je Cristo kya'p pya'tkup. ²⁸ Ax ku tse'e távani nujom juu' jaty tyañ vye'na jep je Cristo kya'p pya'tkup, van'it tse'e je'e, je Nte'yam je y'Onuk, ñapaxmüt jep je Nte'yam kya'p pya'tkup, ax ve'em tse'e je Nte'yam dunumajikaxnit dunujaanchikaxnit nujom juu' jaty.

²⁹ Jado'k viijn, jem xa ve'e pan pan jatye'e dukunapejtudup je jayu pan pan jatye'e oo'ktu jañapet. ¿Tyajxts je'e ve'e ve'em dutonda pan ka'a ve'e dujaanchjávada jets joojntypajktinuvape'e jado'k nax?

³⁰ ¿Ukpu tyajxts atse'e jóvum xaaj nmaajk'ítju jem je oo'kun y'am kya'm pan ka'a atse'e ti o'yin n'uk'a'ixni? ³¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ve'em ax jo'n atse'e nxoonduk miits kajxta kuxe'e xjaanchjávada je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús, tyúvams atse'e nva'añ jets jóvum xaaj atse'e n'it jem je oo'kun y'am kya'm. ³² ¿Tits ats je'e ve'e xtoojnip ku atse'e nmuteni je mu'uk jayu juu' atse'e xtso'oxpajktu yaja efesovit kyajpun kujk ku atse'e n'ava'ni je Nte'yam je y'ayook? Pan tyúvam xa ve'e kuy'it jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvat, óyvats je'e ve'e juu' ve'e vaandup: "Va'an tse'e duka'yumda du'ookumda kux tsojke'e n'oo'kumdinit."

³³ Ka'a tse'e mnamyaso'okjadat jetse'e je jayu mvin'aa'njadat. Tyúvam xa je'e ve'e juu' ve'e vaandup: "Je ko'oy mujatyoo' tse'e duyakma'tp je jayu juu' ve'e dutoomp je y'oy je'e." ³⁴ Vijta kejta, masooktini je mko'oy joojntykinda, kux jem miitse'eda pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada. Miits je mtso'oty'o'nun kajxta xa ats ya'a ve'e ve'em nkats.

Vintso je jayu jyoojntypajktinuvat

³⁵ Jem xa n'ite'e juu' ve'e du'amotutúvav: "¿Vintsose'e jyoojntypajktinuvat je oo'kpatajk? ¿Vintsose'e y'ixuvat je ñi'kxta je kyopkta?" ³⁶ Jidu'umts atse'e n'atsav: ¡jayu juu' ve'e oy juu' dukapayo'yp! Ku xa ve'e je taamt yakni'ip ukpu yakvuj, vintókiyupts je'e ve'e je taamt je ñi'kx je kyopk ku ve'e myux. ³⁷ Juu' xa ve'e yakniipp juu' xa ve'e yakvajp, ka je ojts aajyapts je'e ve'e juu' ve'e ux'ook jéjap, je taamte'e juu' ve'e yakniipp juu' ve'e yakvajp, je trigo taamt ukpu je viijnk taamt. ³⁸ Van'it tse'e je Nte'yam duyakyee'k je taamt pan vintso ve'e dutsak, je'e tse'e dumooyp je ñi'kx je kyopk pan vintso ve'e tyukkada'akyju. ³⁹ Ka'a xa ve'e ve'em je jayu je ñi'kx je kyopk ax jo'n je naxvinyo'yva tánuk jye'e, ka'a tse'e ve'em je naxvinyo'yva tánuk je ñi'kx je kyopk ax jo'n je jeyyva tánuk jye'e, ka'a tse'e ve'em je jeyyva tánuk je ñi'kx je kyopk ax jo'n je ajkx jye'e, tum tiktspe'e je ñi'kxta je kyopkta. ⁴⁰ Nay ve'empa tse'e je yjéjiva juu' jatye'e ijttup jem tsajviinm jetse'e yjéjiva je ñi'kx je kopk juu' jatye'e yaja naxviijn. Ax ka'a tse'e y'akijpxa je chojin juu' jatye'e ijttup jem tsajviinm jets je ñi'kx je kopk je chojin juu' jatye'e yaja naxviijn. ⁴¹ Ka'a tse'e y'akijpxada je chojin je aampa xaaj je tya'kxun maat je aampa po'o je tya'kxun ukpu je maatsa je tya'kxun, ni ka'a tse'e y'akijpxada je chojin je maatsa je tya'kxunda, tum tiktsupe'e to'k jado'k je tya'kxun je chojin. ⁴² Nay ve'empa uu'lmda, ku ve'e njoojntypajkumdinuvat jado'k nax, ka'a tse'e y'akijpxa je ñi'kx je kopk juu' ve'e njajejpumdinup van'it ax jo'n ya ñi'kx ya kopk juu' ve'e ux'yam njajejpumdup. Ku xa ve'e je jayu y'aa'k, pootsunp tse'e je ñi'kx je kyopk; ax ku tse'e jyoojntypajknuvat, ni je vin'ítats je'e ve'e kyoo'k'oo'knit. ⁴³ Ku ve'e je jayu y'aa'k, yak'ayoov tse'e ñaxtaka; ku tse'e jyoojntypajknuvat, je majin maat tse'e y'íjtnit. Ka'a tse'e je makkin duyayep ku ve'e ñaxtaka; ax ku tse'e jyoojntypajknuvat, ooy tse'e je makkin dutunjayejpnit. ⁴⁴ Naxtajkip xa ve'e ya nni'kxamda ya nkópkamda ku ve'e n'oo'kumda yaja naxviijn; ax ku tse'e njoojntypajkumdinuvat, ka'a tse'e je oo'kun x'uknumi'numdinit. Kux ve'em ax jo'n jyeja je ñi'kx je kopk juu' ve'e oo'kp, jéjiva tse'e je ñi'kx je kopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'k'oo'knup.

⁴⁵ Ve'eme'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets je mutok' yaa'tyajk, je Adán, je Nte'yam je'e ve'e duyakjoojntypajk. Ax je'e pan ux'ook, je Criistots je'e ve'e, je'e tse'e je jayu dumooyp je joojntykin. ⁴⁶ Ax je ñi'kx je kopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'k'oo'knup, ka'ats je'e ve'e duintoo'váka je ñi'kx je kopk juu' ve'e oo'kp; je'e ve'e too'vajkp jeji je ñi'kx je kopk juu' ve'e oo'kp, van'it tse'e je ñi'kx je kopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'k'oo'knup. ⁴⁷ Je mutok'

yaa'tyajk, naaxts je'e ve'e y'ijit; jets je jado'k yaa'tyajk, je Maja Vintsants je'e ve'e, je tsapjootmitts je'e ve'e. ⁴⁸ Je ñi'kxta je kyopkta pan pan jatye'e yaja naxviijn, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je yaa'tyajk juu' ve'e naax ijt, jets je ñi'kxta je kyopkta pan pan jatye'e jem tsapjootm, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je yaa'tyajk juu' ve'e je tsapjootmit. ⁴⁹ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n nmaxumda je yaa'tyajk juu' ve'e naax ijt, nay ve'empa tse'e nmaxumduvat je yaa'tyajk juu' ve'e je tsapjootmit.

⁵⁰ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ve'em xa ats miitse'e nvaajnada jets juu' jatye'e pum je tsu'uts jets je pajk maat, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e y'itut joma ve'e je Nte'yam xa'ma kajx yakkutuk, ka'a xa ve'e nvaat jetse'e y'itut je'e maat juu' ve'e vintókip jets juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁵¹ Ntsajkp xa atse'e jetse'e xnujávadat juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijit. Ka'a tse'e anañujoma n'oo'kumdat, ax nujom tse'e ntúktsumdinit, ⁵² jaty aa'k, to'k vinmi'kxtkumji xa je'e ve'e, van'it ku ve'e xyo'oxut je trompeta juu' ve'e ux'ookani. Xo'oxup xa ve'e je trompeta jetse'e jyoojntypajktinuvat je oo'kpatajk, ni je vin'ita tse'e kyoo'k'oo'ktinit; jets uu'm, xyaktúktsumdinup tse'e. ⁵³ Kux ya ni'kx ya kopk juu' ve'e uxyam njayejpumdup, vintókiyuups ya'a ve'e, ya'a tse'e vimpijtnup ni'kxukopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'k'oo'knup. ⁵⁴ Ax ku tse'e ya ni'kx ya kopk juu' ve'e njayejpumdup, juu' ve'e vintókip jetse'e y'aa'k, kuts ya'a ve'e tủyvimpijtni je ni'kx je kopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'kvintókinup jetse'e xa'ma kajx y'ijtnit, van'it tse'e tyónjut je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp: "Ta xa ve'e je oo'kun kyutókini, ta xa je'e ve'e yak'amaadaaga. ⁵⁵ eo'kun, ¿joma tse'e y'it je mtuktsaachto'nun? ¿Joma tse'e y'it je kutojkn jetse'e je jayu xyaktsaachpaa'tut?" Jidu'um tse'e vya'añ. ⁵⁶ eo'kp xa ve'e je jayu je tokin kajx, jets je pava'nun kajx tse'e je tokin je makkin dujayep. ⁵⁷ Ax kukajtsja tse'e y'ijtnit je Nte'yam, juu' ve'e xmo'yumdup je maadaakun je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx, ax ve'em tse'e je oo'kun xkah'amaadaaguimda.

⁵⁸ Je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, pamda tse'e je makk aaj je makk joot to'k muk je Cristo maat, xa'ma kajx tse'e xyaknujókadat vintso ve'e xmutóndat xmupáktat je Maja Vintsán, kux mnuja'vidinup xa miitse'e jets je'e juu' ve'e mtoondup mkojtstup to'k muk je Maja Vintsán maat, ka koojyap tse'e xtonda xkotsta.

16

Je meen juu' ve'e je jaanchja'vivatajk yakmojkto

¹ Ax je'e tse'e ku ve'e je meen xyakmokka jetse'e xputákadat je Nte'yam je jyayu, tonda tse'e ve'em ax jo'n atse'e ntukpavaandi je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem galáciait y'it jootm. ² Vindomiingo, muto'k xaaj je semana, mkontóktap tse'e to'k viijn pan vinxupe'e xpakta ku ve'e tumnay'ajátjada jetse'e xyakmóktat. Ve'em tse'e ka van'itnumap xyakmóktat je meen ku atse'e nje'yat joma ve'e miitsta. ³ Ax kuts atse'e nje'yat, nkéxtapts atse'e jem Jerusalén je nak maat je'e pan pan jaty miitse'e mvinkóndap jetse'e duyaknajkxtat je meen juu' ve'e myakmóktap. ⁴ Ax pan oys je'e ve'e jets atse'e nnajkxpat, nmaadadaps ats je'e ve'e.

Ku je Pablo dunupaajmtki jetse'e ñajkxut jep Corinto

⁵ Ku xa ats miitse'e najkx nku'ixta, náxuups atse'e jem macedóniait y'it jootm, van'itts atse'e nje'yat joma ve'e miitsta. ⁶ To'mayji ats miitse'e jek jaty je it ntukmaatyaknáxtat, to'mayji nujom je xox aats, van'itts ats miitse'e

xputákadat pan joma atse'e nnujkk. ⁷ Ka'a xa atse'e ntsak jets ats miitse'e nku'ixtat naxyji, tanavaamp atse'e jek jaty miits maatta pan vaampe'e je Maja Vintsán. ⁸ Ax jaa'ktánaps atse'e yaja éfesovit kyajpun kujj je pentecostés xaaj paat, ⁹ kux x'o'yixjup atse'e jets atse'e je tuvakojsun mpámút je Maja Vintsán kajj, óyame'e jyeja numay je jayu juu' ve'e dutso'oxpajktup je ayook juu' atse'e je jayu nvaajnjidup.

¹⁰ Pan je'yp tse'e jem je Timoteo, íxtadats jetse'e oy joot m'íttat je'e maat kux myutuump myupujkp je'e ve'e je Maja Vintsán, ve'em ax jo'n atse'e ntun.

¹¹ Ni pana tse'e miitsta je'e xkaviijn'íxút. Ax ku tse'e choo'nút, putákada jetse'e xoojntkp xmasoo'ktinit jets atse'e xnumínút, kux n'a'ixp ats je'e ve'e maat je utsta je ajchta.

¹² Jado'k viijn, ta atse'e ooy njatunmunoo'kxtuk je n'útsamda je n'ajchamda Apolos jetse'e najkx kumku'íxjada maat je utsta je ajchta juu' ve'e yájada; ka'a tse'e uxymañajkxuva'añ, van'it tse'e ñajkxút ku ve'e y'o'yixjút.

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

¹³ Nakyujoojntykajada, mačk tse'e xjaanchjávadat je Jesucristo, ka'a tse'e mtsa'agadat, mačk tse'e mnapyámjadat. ¹⁴ Nujome'e pan juu' jatye'e mtoondup mkojstsup, je tsojkun maat tse'e xtóndat xkótstat.

¹⁵ Utsta ajchta utsta tsa'ada, mnuja'vidinupts miitse'e jets je jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem je Estéfnas tyak'am, je'e tse'e mutoo'vajkp je oy kats je oy ayook dujaanchja'vidu jem acáyait y'it jootm, ax je'e tse'e dumutoondup dumupajktup pan pan jatye'e ijttup je Nte'yam je jyayu. ¹⁶ Ntsajkpts atse'e jetse'e mnapyámjadat jep je'e kya'p pya'tkupta, nay ve'empa anañujoma pan pan jatye'e je Maja Vintsán dumutoondup dumupajktup. ¹⁷ Xoojntkp xa atse'e ku ve'e myetsta je Estéfnas, je Fortunato, jets je Acaico, kux je'e xa ve'e dutoondup juu' miitse'e mka'o'yixjudup kuxe'e yaja mka'itta. ¹⁸ Xyaktot'amájidu xa ats je'e ve'e, myaktot'amájiduvats miits je'e ve'e. Vintsa'agada je jayu ax jo'n je'eda.

¹⁹ Máyame'e je Dios mkejxuxjada je jaanchja'vivatajka pan pan jatye'e nay'amojkijidup yaja ásiat y'it jaat. Máyame'e je Dios je Maja Vintsán kajj mkejxuxjuduva je Aquila jets je Priscila, nay ve'empa je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem je'e tyak'amda. ²⁰ Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva anañujoma je utsta je ajchta jets anañujoma je utsta je tsa'ada. Nache'e'njada to'k jado'k je tsojkun maat je Maja Vintsán kajj.

²¹ Ats, je Pablo, viinm atse'e nja'a ya máyam je Dios juu' ats miitse'e ntuknukejxtup.

²² Pan pan xa ve'e dukatsojpk je Maja Vintsán Jesucristo, ko'oy nukótsats je'e ve'e y'ijtnit. ¡Maja Vintsán, miinni to'k aaj!

²³ Je Maja Vintsán Jesús tse'e mkunoo'kxjadap. ²⁴ Ntsojktupts ats miitse'e anañujoma pan pan jatye'e je Cristo Jesús dujaanchja'vidup.

Ya'a tse'e je mumejtsk nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Corinto

¹ Atse'e je Pablo, je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e n'itut je Jesucristo je kyukatsiva. Ats jets je n'utsamda je n'ajchamda Timoteo, mayam aatse'e je Dios ntuknukexta je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem coriintovit kyajpun kajxm, jets nujom je Nte'yam je jyayu juu' ve'e ijtup jem acayait y'it jootm. ² Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdudup, jets je nMaja Vintsanamda Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Ku je Pablo chaachpaaty

³ Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je Nte'yam, je nMaja Vintsanamda Jesucristo je Tyee', je nTee'amda, juu' ve'e xnu'ixkadaakumdudup jetse'e xyakjot'amajimda. ⁴ Je'ets aatse'e xyakjot'amajip pan ti tsaachpaatun aatse'e nyaknajxyp, ax ve'emts aatse'e nyakjot'amajiduvat pan pan jatye'e tsaachpaatup je jot'amajin maat juu' aatse'e je Nte'yam xmooyyp ku aatse'e ntsaachpaa'ty. ⁵ Ku aatse'e ntsaachpaa'ty ax jo'n je Cristo chaachpaaty jo'n, je'e kajx ku aatse'e to'k muk n'it je'e maat, nay ve'empats aatse'e je Cristo xyakjot'amaja je'e kajx ku aatse'e to'k muk n'it je'e maat. ⁶ Je'e kajxts aatse'e ntsaachpaa'ty jetse'e xjajejptinit je jot'amajin jets je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Je Nte'yam aatse'e xyakjot'amajip, ve'emts miitse'e aats kajx mjot'amajiduvat jetse'e xmutenadat je tsaachpaatun, ve'em ax jo'n aatse'e je tsaachpaatun nmutena. ⁷ To'k aaj to'k jootts aatse'e njava jets tam miitse'e mnaajk'itjada je Nte'yam maat. Kux ku xa miitse'e je tsaachpaatun xyaknaxpta, ve'em ax jo'n aatse'e je tsaachpaatun nyaknajxpa, myakjot'amajijiduvapts miitse'e je Nte'yam, ve'em ax jo'n aats je'e ve'e xyakjot'amaja.

⁸ Utsta ajchta utsta tsagada, ntsajkp xa atse'e jetse'e xnujavadat vintso atse'e ntsaachpaaty jem asiait y'it jootm, va'ajts makk xa je'e ve'e tyun'ijit, ve'emts atse'e n'ukvinmaajy jets ka'a atse'e kun'amaadaagui je tsaachpaatun, kunku'oo'ki atse'e. ⁹ Ve'em atse'e nnayja'viji ax jo'n je jayu pan pane'e je y'oo'kun kutukani. Ni vinxupats atse'e xka'o'yixji jets atse'e kunkukeek je tsaachpaatun. Je'e kajxts ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji jets atse'e viinm nkanayjavajat, je'e ve'e jets atse'e to'k ka'ajyji nnapyamjut jem je Nte'yam y'am kya'm, juu' ve'e je oo'kpatajk duyakjoojntykpaiknuvap. ¹⁰ Je Nte'yam xa atse'e x'ix xjajejp ku atse'e makk je aja'vin je atsa'kin nyaknajxy, je'ets atse'e xjaa'k'ixup xjaa'k'jayepup ku atse'e je aja'vin je atsa'kin njaa'kyaknaxut. To'k aaj to'k jootts atse'e vinjava ntañ jets atse'e xjaa'k'ixut xjaa'k'jayepup ¹¹ je'e kajx ku ats miitse'e xputakada ku atse'e xnutsapkotsta. Ax pan numayts atse'e je jayu xnutsapkotsta, ve'em tse'e numay je jayu je Nte'yam dukukojsjadat je maa'yun kajx juu' atse'e je Nte'yam xtoojnjp.

Pan tyajx kajxe'e je Pablo kyanujkx jep Corinto

¹² Jeja xa ve'e to'k viijn juu' atse'e ntukxoojntkp, je'ets je'e ve'e ku atse'e nkatinyukjavaja jets atse'e va'ajts aaj va'ajts joot jets to'k aaj to'k joot ntsuuna yaja naxviijn, ax nuyojkts atse'e nxoonduk ku atse'e ve'em nmaajk'itju miits maatta. Je Nte'yam atse'e xtoojnjp je maa'yun jets atse'e ve'em njoojntyka; ka'a atse'e njoojntyka je naxviijnit jayu je vvinma'yun

kajx. ¹³ Je'ejyits ats miitse'e ntuknuja'yidup juu' ve'e m'o'yixjudup jetse'e xkótstat jetse'e xvinnmótudat, n'a'ixpts atse'e jets va'ajtse'e xvinnmótukáxtat, ¹⁴ ve'em tse'e mxoonduktat ats kajx ku ve'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda Jesús, nay ve'empats atse'e nxoojntkpat miits kajxta van'it.

¹⁵ Kux atse'e nnasja'vi jets mjajejptupe'e je vinma'yun ats kajx, ve'em ax jo'n atse'e je vinma'yun njayep miits kajxta, je'e kajxts ats miitse'e ojts n'ukku'ixuva'anda jetse'e ve'em kumxoojntkti ku ats miitse'e mejtsk nax ojts kunku'ixta. ¹⁶ Njatsojk xa atse'e jetse'e kunku'ixti naxyji ku atse'e nmiijn yaja macedóniait y'it jaat, jetse'e ux'ook kun'avimpijtudinuva, van'itts atse'e xputákadat ku atse'e nnajkxut jem judéait y'it joom. ¹⁷ ¿Ka'a ats vine'e oy mpayo'y ku atse'e ve'em nmupaajmtki? ¿Ve'eme'e mvinmayda jets ve'em atse'e juu' nnupaamduka ax jo'n je jayu juu' ve'e duyakoondup je y'avintso vinma'yun?, juu' ve'e vaandup jets ve'em, óyame'e ve'em dukakutyonuva'anda. ¹⁸ Ax ñuja'vipts je'e ve'e je Nte'yam jets ka'a ats miitse'e nnaajmada "ve'em" ku atse'e nkakutyonuva'añ je n'ayook. ¹⁹ Kux je Jesucristo, je Nte'yam je y'Onuk, je'e juu' ve'e jye'e aats miits ntuknuja'vidu, ats maat je Silas jets je Timoteo, ni vin'itats je'e ve'e kyava'añ "ve'em" ukpu "ka'a" jetse'e dukakutyún je y'ayook, kyutyuump xa je'e ve'e juu' ve'e kyajtsp. ²⁰ Kux nujom je vaanduk juu' ve'e je Nte'yam myasook, je Cristo kajx xa je'e ve'e yakkutyún. Je'e kajx tse'e nyakmájmida nyakjaanchimda je Nte'yam ku ve'e nva'numda "Amén", ve'em tse'e nnukojtspejtumda juu' ve'e je Nte'yam tyuump kyajtsp je Jesucristo kajx. ²¹ Ax je Nte'yamts je'e ve'e juu' atse'e makx xyak'ijtp to'k muk je Cristo maat, je'ets atse'e xvinkoon ²² jetse'e dukejx je Espiritu Santo jetse'e y'ijtnit yam ats nja'vin kajxm, ve'emts atse'e xtuknuja'vi jets njajejpnup atse'e je y'oy je'e juu' ve'e miinnup.

²³ Ñuja'vipts je'e ve'e je Nte'yam jets ka'anum ats miitse'e nku'ixta, kux je'e atse'e ntsojk jetse'e xmasoqtinit je mtókinda, ve'emts ats miitse'e nkayaktsaachpaat'at. ²⁴ Ka je'epts atse'e n'ixtip vintso ats miitse'e juu' akee'y ntukjaanchjavadat, kux je jaanchja'vin kajxe'e makx mnaajk'ítjada to'k muk je Jesucristo maat. Je'e atse'e n'ixtip vintso ats miitse'e mputákadat jetse'e ooy je xoojntkun xtunjayéptat.

2

¹ Je'e kajxts atse'e mpayo'y jets ka'a ats miitse'e nyaktsaachvinmaaydinuvat ku ats miitse'e najkx nku'ixtinuva. ² Kux pan ats miitse'e kunyaktsaachvinmayda, ¿pant je'e ve'e juu' atse'e xyakxoondukup? Miitsjyam xa je'e ve'eda juu' atse'e kunyaktsaachvinmaaydi. ³ Je'e kajxts ats miitse'e ve'em nmuja'yidi kux ka'a atse'e nnajkxuvaajñ joma ve'e miitsta jets ats miitse'e kunku'ixtinuva je tsaachvinma'yun maat, miitsta, juu' atse'e kuxyaxxoojntkti. Nayja'vijinup atse'e tyuva jets ku atse'e nxoonduk, mxoojntktuvaps miitse'eda. ⁴ Kux ku xa ats miitse'e nnuja'yidi, va'ajts tsaachvinmaaypts atse'e nve'na jets atse'e ooy ntunnavyinma'yunmooyji, yaaxts atse'e. Ax ka je'e kajxaps ats miitse'e nnuja'yidi jetse'e nyaktsaachvinmaaydat; je'e kajxe'e jetse'e xnujavadat jets ooy ats miitse'e ntuntsokta.

Ku je Pablo vyaajñ jetse'e je jayu yaktokinmee'kxut

⁵ Ax pan jem tse'e juu' ve'e je tsaachvinma'yun duyakjéjido, ka átsjyaps je'e ve'e xyaktsaachvinmaaydu, nay ve'empa ve'e anañujoma miitsta. ⁶ Je tsaachpaatun juu' ve'e mpaajmjido je jayu juu' ve'e myaktsaachvinmaaydu, va'ants vanxupji du'itu; ⁷ ñojk'óy mee'kxjada je tyokin jetse'e

xyakjot'amájadat kux ku ve'e je tsaachvinma'yun dukamuténat. ⁸ Je'e kajxts ats mütse'e nmunoo'kxtukta jetse'e xtuknuja'vidinuvat jets mtsojktup miits je'e ve'e. ⁹ Je'e kajxts ats mütse'e nnuja'yidi jets atse'e nnujávát pan mkatsupajktup ijke'e. ¹⁰ Je jayu juu' miitse'e mtókinmee'kxutp, ntókinmee'kxpapts ats je'e ve'e. Jets je'e juu' atse'e tuntókinmee'kx, pan jeme'e je tyókin jets atse'e nme'e'kxut, miits kajxts atse'e ve'em tuntún jeja je Cristo vyinkujk, ¹¹ ve'em tse'e je Satanás nka'itumó'yumdat jetse'e xkah'amaadaaguimdat, kux nnuja'vimdup xa uu'me'e jets ti ve'e ñupaajmtkip.

Ku je Pablo ñavyinma'yunmoqjji jep Troas

¹² Ku atse'e nje'y jem trooasit kyajpun kajxm, ooyts atse'e xtun'o'yixji jets atse'e je jayu nvaajnidi je oy kats je oy ayook, ¹³ ax ka'ats atse'e to'k aaj to'k joot n'ijt kuxe'e ats nkaapaaty je n'útsamda je n'ajchamda Tito. Je'e kajxts atse'e jem ntsóo'nni jets atse'e nje'y yaja macedóniait y'it jaat.

Juu' ve'e maadaaktup je Cristo kajx

¹⁴ Kukajtsja tse'e je Nte'yam dutsak, je'e aatse'e xa'ma kajx xyakmaadaakp je Cristo Jesús kajx. Ijtpts aatse'e ve'em ax jo'n je pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e duyakpa'ajkxoo'kpajkkajxp to'k je tajk, ijtppts aatse'e je jayu ntuknujava je Nte'yam je kyats je y'ayook vinxup to'k it to'k naxviijn. ¹⁵ Kux ve'em xa aatse'e je Nte'yam xjayep ax jo'n aatse'e kun'ijt je pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e je Cristo kudujoyep, ntuknuja'vipts aatse'e je kyats je y'ayook pan pan jatye'e je tyókin nuvaatsjudup jets nay ve'empa pan pan jatye'e vintókidup. ¹⁶ Je'e pan pan jatye'e vintókidup, ve'emts aats je'e ve'e xjávada ax jo'n juu' ve'e oo'k jetse'e xyuu'k, je chaachpaatunts aatse'e n'ava'nip; ax je'e tse'e pan pan jatye'e je Nte'yam yaktsookjudup, ve'emts aats je'e ve'e xjávada ax jo'n je pa'ajk xoo'kpa, xa'ma kajx tse'e jyoojntykidinit je'e kajx juu' aatse'e je jayu nvaajnjudup. ¿Ax pants n'ite'e o'yixjup jetse'e ya toonk dutónut? ¹⁷ Ax ka'ats aatse'e nve'ema ax jo'n je numay jayu juu' ve'e dutukmeempajktup je Nte'yam je y'ayook; to'k mukts aatse'e n'it je Cristo maat, to'k aaj to'k jootts aatse'e je jayu juu' nvaajnja jeja je Nte'yam vyinkujk, juu' aatse'e xkejxp.

3

Ñumájp tse'e ooy je nam kojstán

¹ Ku atse'e ve'em nva'añ, ¿jidu'ume'e mvinmayda: “Jado'k nax tse'e je Pablo ñay'oñukótsaja”? ¿Ukpu tsojktup vine'e jets aats miitse'e ntuk'íxtat je nak joma aats miitse'e x'oñukótsada ku aatse'e je jayu nvaajnada je Nte'yam je y'ayook, ukpu je nak joma aatse'e je jayu x'oñukótsada ku aats miits je'e ve'e nvaajnada? ² Ax ka'a tse'e. Miits xa ve'e viinmda ax jo'n je nak joma aatse'e nyak'oñukótsa. Jyapana pan pane'e du'ixp vintso ve'e je Nte'yam maat mnaypaajmjidini jetse'e xmasoóktini je mko'oy joojntykinda, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e dunujávát jets je Nte'yam kajx aatse'e juu' ntuujn nkajts ku aatse'e n'ijt miits maatta. ³ Miitsta xa ve'e ax jo'n je nak juu' ve'e je Cristo viinm kudujaajy aats kajx, ka'a tse'e je tinta maat jya'a ukpu jem tsatsets kajxm yukja'a, jem tse'e mja'vin kajxmda je Nte'yam je y'ayook tyañ je Espíritu Santo kajx, juu' ve'e ijtp jem je joojntyk Nte'yam jya'vin kajxmpa.

⁴ To'k aaj to'k joot atse'e ve'em nva'añ kuxe'e ats jeja je Nte'yam vyinkujk njaanchjáva jets je Cristo kajx aatse'e juu' ntuujn nkajts ku aatse'e n'ijt miits maatta. ⁵ Ka'a aatse'e x'o'yixju jets aatse'e ya toonk ntónut aats ya n'avintso vinma'yun kajx, je Nte'yam kajx je'e ve'e juu' aatse'e ntuump nkajtsp.

⁶ Je Nte'yam kajx xa aatse'e x'o'yixju jets aatse'e je jayu nvaajnjada je nam kojstán juu' ve'e je Nte'yam yaktaan. Ka'a tse'e ya nam kojstán ax jo'n je pava'nun juu' ve'e je Moisés yakmooy. Kux je pava'nun juu' ve'e je Moisés yakmooy, je'e tse'e du'ava'ni je tsaachpaatun kuxe'e je jayu dukakutyún je pava'nun. Ax ya nam kojstán, je oy kats je oy ayookts ya'a ve'e juu' aatse'e je Espíritu Santo xmooy, je Espíritu Santo, juu' ve'e je jayu dujoojntykinmooy.
⁷ Ku ve'e je Moisés vyajntyk jem kopk kajxm maat je pava'nun juu' ve'e jem tsatsets kajxm yukja'a, ka'a tse'e je israeejlit jayu dumuténidi jetse'e du'ixtat je Moisés je vyiijn je y'aaj kuxe'e ooy tyun'ajaj tyun'atu'kx. Oyame'e ooy tyun'ajaj tyun'atu'kx, vintoki tse'e je y'ajajtk. Oyame'e je majin maat ooy tyun'ijt je pava'nun juu' ve'e je tsaachpaatun du'ava'nip kuxe'e je jayu dukakutyonda, ⁸ ¿ax vintsots je'e vine'le nuyojk dukajaa'knúmájat je oy kats je oy ayook juu' aatse'e je Espíritu Santo xmooy? ⁹ Oyam tse'e je majin maat ooy tyun'ijt je pava'nun juu' ve'e je tsaachpaatun du'ava'nip, nuyojkts je'e ve'e ooy je majin dutunjayep je kats je ayook juu' aatse'e je jayu nvaajnjip, je'ets je'e ve'e vintso ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpun.
¹⁰ Kux je pava'nun, je majin maat je'e ve'e y'ijt; ax ka'a tse'e uxym je majin du'ukjayeipni kux nuyojke'e ooy je majin dutunjayep je nam kojstán. ¹¹ Ax ve'em tse'e, oyame'e ñumaja y'ijt juu' ve'e najx, ax nuyojkts je'e ve'e ooy dutunjaa'knúmája juu' ve'e taannup xa'ma kajx.

¹² Je'e kajx tse'e, kuxe'e aats je Nte'yam xyaktaajni je nam kojstán juu' ve'e je majin ooy dutunjayejpp, to'k aaj to'k jootts aatse'e je jayu nvaajnjada je oy kats je oy ayook. ¹³ Ka'a aatse'e ve'em njátuka ax jo'n je Moisés jyatki ku ve'e ñavyinvajji jetse'e je israeejlit jayu du'ka'ixtat ku ve'e kyoo'k'ajajni kyoo'k'ata'kxni je vyiijn je y'aaj. ¹⁴ Ax ka'a tse'e je israeejlit jayu du'vinmótudi ti ve'e je Nte'yam chajkp. Uxym paatna tse'e dukavinmótuda ku ve'e dukotsta je jujpit kojstán, kux makke'e je kyuvajkta, ve'em tse'e y'itta ax jo'n vinjuu'x je jya'vinda kuy'ijt. Ax ku tse'e je jayu to'k muk y'itta je Cristo maat, ve'em tse'e y'itta ax jo'n kuyakvinjoo'xvaatstini. ¹⁵ Kux ve'em je'e ve'e je israeejlit jáyuda ax jo'n vinjuu'x je jya'vinda kuy'ijt, uxym paatna tse'e dukavinmótuda je Moisés je jyatyán ku ve'e dukotsta. ¹⁶ Ax ku tse'e je jayu vyinmayumpitta jetse'e ñapyámjada jem je Maja Vintsán y'am kya'm, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kuyakvinjoo'xvaatstini, vyinmótudinupts je'e ve'e je oy kats je oy ayook. ¹⁷ Je Maja Vintsán jets je Espíritu Santo, to'kjis je'e ve'e je vyinma'yunda. Ax ku tse'e je Espíritu Santo jem je jayu jya'vin kajxm y'it, o'yixjup tse'e je jayu jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ¹⁸ Je'e kajx tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e kavinjuu'xap, n'ixumdup tse'e je Maja Vintsán je myajin, jets vintso ve'e ya it ñaxy, ve'em tse'e xyaktikts'ataatsumda jetse'e ve'em n'ijtumdinut ax jo'n je Maja Vintsán. Je'ets je'e ve'e tyuump je Espíritu Santo.

4

¹ Ax je'e kajx tse'e kuxe'e je myaa'yun kajx aatse'e je Nte'yam xmooy ja toonk jets aatse'e je jayu ntuknujávadat je oy kats je oy ayook, ni vin'itats aatse'e nkajotmootska. ² Ka'a aatse'e ntun nkats juu' ve'e ayu'uts ukpu juu' ve'e kutso'oy, ka'ats aatse'e juu' ntun jets aatse'e je jayu nvin'aa'nüt, ni ka'ats aatse'e je Nte'yam je y'ayook nyaktikuts; je'e aatse'e n'ava'nip juu' ve'e tyúvam jeja je jayu vyinkujk jets jeja je Nte'yam vyinkujk. Ve'em aatse'e njoojntyka jetse'e je jayu dunujávadat jets pyaatyp y'akeeguij je'e ve'e aats ya njoojntykin maat je Nte'yam je y'ayook. ³ Ax pan jem tse'e

je jayu juu' ve'e dukavinmótudup je oy kats je oy ayook juu' aatse'e n'ava'nip, je'ets je'e ve'eda pan pan jatye'e du'anajkxidup je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup. ⁴ Je ko'oyjáyuvap juu' ve'e duyakkutojkip je jayu juu' ve'e dutso'oxpajktup je Nte'yam, je'e tse'e duyakvinmamyat pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je oy kats je oy ayook, ve'em tse'e je ayook kyatákat jem jya'vin kajxmda jetse'e dukavinmótudat jets ooye'e je majin dutunjayep je Cristo, mya'atnavyaatjupts je'e ve'e je Nte'yam viinm. ⁵ Ax juu'ts aatse'e je jayu nvaajnjidup, ka'ats aats je'e ve'e ve'em ntun jets aatse'e je jayu xyakmájat; je Jesucristo jye'ets aats je'e ve'e je jayu nvaajnjip, je'e tse'e je nMaja Vintsánamda, jets aats, nmutoondup nmupajktupts aats miitse'e jetse'e nuyojk xjaanchjávadat je Jesucristo. ⁶ Kux nay je'eiyam je Nte'yam, juu' ve'e dupavaan jetse'e je ajatjk jyéjat joma ve'e je akoo'ts it, je'e tse'e dukujajp dukuta'kxip yam nja'vin kajxmamda, ve'em tse'e nnuja'vimda jets ooye'e je majin dutunjayep je Nte'yam. Je Jesucristo kajx tse'e ya nuja'vin njajepumda, je'e tse'e je Nte'yam je myajin je jyaanchin duyaknuke'xnatajkip.

Y'a'ixts je'e ve'e je Pablo ku ve'e dujajepnit je nam ni'kxukopk

⁷ Ax ya nuja'vin juu' ve'e njajepumdup, je oy kats je oy ayookts ya'a ve'e, ya'a tse'e dunu'oyikajxp. Je'e kajxts aatse'e je Nte'yam xtukkatajki ya ayook jetse'e oy kye'exut jets je Nte'yam je kyutojkon kajx aatse'e juu' ntun nkats, ka aats ya n'avintso vinma'yun kajxape'e, aats, juu' ve'e ve'em ijttun ax jo'n je naxto'ts. ⁸ Ax ve'em tse'e, óyam aatse'e ntsaachpaa'ty, ka'ats aatse'e ntsaachvinmá; óyam aatse'e nkanujava ti aatse'e ntónup, ka'ats aatse'e nmay ntaj; ⁹ óyam aatse'e je jayu xjomtún xtitún, ka'ats aatse'e je Nte'yam xmasa'ak; óyam aatse'e n'it ax jo'n je jayu juu' ve'e naxkada'akyani, ka'ats aatse'e nvintoki. ¹⁰ Oyjoma pan joma aatse'e nnujkk, jemts aatse'e kutsa'aga jootm n'it jets aatse'e n'oo'kut. Ve'em ax jo'n je Jesús jem kutsa'aga jootm y'ijit, nay ve'emts aatse'e jem kutsa'aga jootm n'it, ve'em tse'e nuke'xnatáka tyánut aats kajx jets joojntykipe'e je Jesús. ¹¹ Kux namvaat aatse'e njoointyka yaja naxviijn, xa'ma kajxts aatse'e je oo'kun nvintena je Jesús kajx, ve'em tse'e nuke'xnatáka tyánut aats kajx jets joojntykipe'e je Jesús. ¹² Ax ve'em tse'e, jem aatse'e kutsa'aga jootm n'it jets aatse'e n'oo'knit; ax miitsta, je Cristo kajx tse'e mjoointykada kuxe'e aats ve'em ntun.

¹³ Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Njaanchja'vi atse'e, je'e kajxts atse'e nkajts." Jidu'um tse'e vya'añ. Nay ve'empa aats, njaanchja'vip aatse'e, je'e kajxts aatse'e nkats. ¹⁴ Ve'emts aatse'e nnujava jets je Nte'yam, juu' ve'e duyakjoojntypajknuva je Maja Vintsán Jesús, je'ets aatse'e xyakjoojntypajknuvap je Jesús kajx, nay ve'empats miitse'e myakjoojntypajkjidinvat, jetse'e xyakje'yumdinit jem je'e vyinkojkm. ¹⁵ Nujom ya'a ve'e, miits je m'oyin kajxtats je'e ve'e. Kux ve'em ax jo'n ooy tyunnuyoka je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijp, je'e ve'e ku ve'e ooy tyunnuyoka je jayu juu' ve'e je Nte'yam dujaanchja'vidup, numay tse'e je Nte'yam dukukojsjadat jetse'e duyakmájadat duyakjaanchadat.

¹⁶ Je'e kajxts aatse'e jot'amaja n'it; óyam xa ve'e aats ya nni'kx ya nkopk myaj'onuki'ataatsni, makppajk'ataatp tse'e aats ya njoot ya nja'vin jóvum xaaj. ¹⁷ Juu' jaty tsaachpaatun aatse'e nyaknajxyp ku aatse'e njoointyka yaja naxviijn, ve'e'njats je'e ve'e jetse'e jatyi ñaxy; ax nuyojk tse'e ooy je majin juu' aatse'e njajéppup ku aatse'e n'ijtnit je Cristo maat xa'ma kajx. ¹⁸ Ka'a xa aatse'e nyakvinkopka juu' ve'e yak'ixp, je'e ve'e juu' ve'e kayak'ixp. Kux juu'

xa ve'e yak'ixp, kutókiyupts je'e ve'e; ax juu' tse'e kayak'ixp, xa'ma kajxts je'e ve'e y'it.

5

¹ Kux nmuja'vinup aatse'e jets ku ve'e aats ya nni'kx ya nkokp kyutókiyut, ve'em ax jo'n to'k je tajk kyutoki jo'n, xmoonyuups aatse'e je Nte'yam je ni'kx je kopk joma aatse'e ntsaanat, juu' ve'e ka je jayu púmap, juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup jem tsapjootm. ² Namvaat aatse'e njayep ya ni'kx ya kopk juu' ve'e uxyam, ve'emts aatse'e ax jo'n je ta'axtajk y'uj ya'axy ku ve'e je y'ónuk duyakke'exuva'añ, ooyts aatse'e ntuntsak jets aatse'e je Nte'yam xmoonyit je ni'kx je kopk juu' aatse'e njayejnup jem tsapjootm ³ jets aatse'e ve'em nka'ítut ax jo'n je jayu juu' ve'e nuva'ajts axva'ajts. ⁴ Tsaachvinmaaypts aatse'e kuxe'e aats ya naxviijnit ni'kxukopk njayep, ntsaachja'vipts aatse'e ax jo'n aatse'e yaja n'it; ka je'epts aatse'e ntsajkp jets aatse'e je Nte'yam ya pak ni'kxukopk xyakkeekjat, je'e aatse'e ntsajkp jets aatse'e xmoonyit je nam ni'kxukopk. Ve'em tse'e ya ni'kx ya kopk juu' aatse'e njayejpp, juu' ve'e oo'kp, ve'em tse'e vyimpjtnit to'k je ni'kx je kopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'k'oo'knup. ⁵ Je Nte'yam tse'e viinm dunupaajmtki jetse'e ve'em tyónjüt kyótsjüt, je'e tse'e dukejx je Espíritu Santo jetse'e y'ijtnit yam aats nja'vin kajxm jets aats ya'a ve'e xtuknujava.

⁶ Je'e kajxts aatse'e xa'ma kajx n'it to'k aaj to'k joot jets aatse'e nnujava jets namvaat aatse'e ya ni'kx ya kopk njayep, ka'ats aatse'e n'it jem je Maja Vintsán vyinkojkm; ⁷ kux je'e xa aatse'e n'a'ixp juu' ve'e kayak'ixp, ka je'ep juu' ve'e yak'ixp. ⁸ To'k aaj to'k joot aatse'e n'it, njatsajkpts aatse'e jets aatse'e ya nni'kx ya nkokp nmaatnavya'kxjüt jets aatse'e n'ijtnit joma ve'e je Maja Vintsán. ⁹ Je'e aatse'e nyakvinkópkip jets aatse'e ntónut juu' ve'e je Maja Vintsán chajkp, pan njayejpp aatse'e ya nni'kx ya nkokp uk pan ka'a. ¹⁰ Kux to'k ka'ajjji ve'e je jayu dvinétnidinit je Cristo jetse'e yaktokimpayo'ydinit, ve'em tse'e to'k jado'k yakmooydinit juu' ve'e tukkadaakjudup, pan oy uk pan ka oy je'e ve'e juu' ve'e tudutonda tudukotsta ku ve'e je ni'kx je kopk maat tuy'itta.

Vintso je jayu je oy joot dujayéptat je Nte'yam maat

¹¹ Kux aatse'e nnujava vintso je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam yaktsa'aga, je'e kajxts aatse'e n'ix pan vintso aatse'e je jayu ntukpákut je tuvutoo'. Nuja'vip tse'e je Nte'yam vintso aatse'e njáyuva njoojntyka, n'a'ixpts atse'e jets nmuja'vidupe'e jets oy je'e ve'e juu' aatse'e ntuump nkajtsp. ¹² Ka'ats atse'e ve'em nva'añ jets aatse'e nnamyájajat, je'e atse'e ntsajkp jetse'e xnujávadat jets oy je'e ve'e juu' aatse'e ntuump nkajtsp, ve'em tse'e m'o'yixjadat jetse'e xyak'amo'ottat je jáyuda juu' ve'e namyájijidup je'e kajxta pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e je numay jayu chojktup jetse'e dukayakvinkópkada vintso ve'e je jayu je jyootta je jya'vinda. ¹³ Jeme'e je jayu juu' aatse'e xtijtup ka víjap. Ax pan ka víjaps aatse'e, je Nte'yam kajxts je'e ve'e; ax pan víjts aatse'e, miits kajxta tse'e. ¹⁴ Je tsojkun juu' ve'e je Cristo pyaam yam aats nja'vin kajxm, ya'ats aatse'e xka'mip, kux nmuja'vinup aatse'e jets je'e ve'e to'k xku'oo'kimdu. Ax je'e kajx tse'e kuxe'e to'k ka'ajjji je jayu duku'oo'ki, to'k ka'ajjji tse'e je jayu y'it jem je oo'kun kya'm. ¹⁵ Ax je'e tse'e uk'oo'k anañujoma je jayu kajx jetse'e jyoojntykidinit ka je y'avintso vinma'yun kajxapta, je Cristo kajxe'e, je'e juu' ve'e uk'oo'k je'e kajxta jetse'e jyoojntykpaiknuva. ¹⁶ Ka'a tse'e je jayu dunujávada vintso ve'e je jayu je jáyuvinda je jyoojntykinda ku ve'e koojyji je jayu du'a'ixtuktá. Ve'em aatse'e

nnasja'vi jets ve'eme'e je Cristo ax jo'n jyapana; ax kuts aats je'e ve'e n'ixa, ka'ats aatse'e ve'em n'ukvinmaayni. ¹⁷ Ax ve'em tse'e, pan pan tse'e ijtp to'k muk je Cristo maat, je nam joojntykints je'e ve'e jyayejpp, ta xa ve'e ñaxy juu' ve'e tuy'it, tum namts je'e ve'e juu' jaty tuyaanni.

¹⁸ Ax je Nte'yamts ya'a ve'e nujom dutonkajx, je'e tse'e xmujot'o'yimdinu je'e maat je Cristo kajx, je'ets aatse'e xmooy je toonk jets aatse'e je jayu ntuknujavadat vintso ve'e y'ittat oy joot je Nte'yam maat. ¹⁹ Je maa'yun kajx juu' ve'e je Cristo tyoon, je'e kajx tse'e je Nte'yam je jayu dukoo'kmujot'aajnjini, ax ve'em tse'e je Nte'yam je jayu dukatukkuvet je tyokin jets aatse'e xtukkatajki ya oy kats ya oy ayook jets aatse'e je jayu nvaajnjadat. ²⁰ Je'e aatse'e xpaam jets aatse'e n'it je Cristo je kyukatsiva. Nmuno'o'kxtktupts ats miitse'eda, ve'em ax jo'n je Nte'yam viinm kummunoo'kxtkjidi jo'n, je Cristo kajxts ats miitse'e nmuno'o'kxtukta jetse'e mnamyujot'oyajadat maat je Nte'yam. ²¹ Ka'a xa ve'e je Cristo tyokintuujn; ax uu'm kajxta tse'e je Nte'yam pyaajmji ax jo'n je to'kinax jayu kuy'ijt jo'n. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e to'k muk je Cristo maat oy joot n'ijtumdinin je Nte'yam maat.

6

¹ Ax ve'em tse'e, miits, juu' aatse'e je Nte'yam ntukmaatmutoondup ntukmaatmupajktup, nmuno'o'kxtktup tse'e jets ka'a ve'e xkamajapamdat je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam xtoojnjimdup. ² Kux jidu'lume'e je Nte'yam vya'añ, ve'em ax jo'n jatyañ y'it jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: “Jeji xa ve'e je xaaj ku ats miitse'e nkats'amotunajxti, ku ats miitse'e mputajkidi jetse'e nyaksookti.” Jidu'um tse'e vya'añ. Uxyam tse'e je xaaj juu' ve'e je Nte'yam ñukojs ku ve'e y'oya jetse'e je mtokinda mtuknuvaatsjidinin jetse'e xjayeptinin je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

³ Ka'a aatse'e ntun pan vintso ve'e je jayu dukajaanchjavadat je Jesucristo, ve'em tse'e je jayu kyava'anut jets ka'oyap je'e ve'e juu' aatse'e ntuump nkajtsp. ⁴ Nujom juu' jaty aatse'e ntuump, ve'emts aats je'e ve'e ntun jetse'e je jayu dunujavadat jets je Nte'yam aatse'e nmutuump nmupujkp. Nu'u'k aaj nu'u'k jootts aatse'e nmutena je tsaachpaatun, nmuténipts aatse'e ku aatse'e juu' xka'ijtja jets ku aatse'e nyaknaxy je cho'ox je'e, ⁵ yakvojppts aatse'e jetse'e nyakpoxuntakpum, ntuknajxypts aatse'e ku ve'e je jayu yoojmukta y'ajxukta, makk toonkts aatse'e nyaknajxyp, ka'ats aatse'e nma'aj n'it jets ayoojip axaajipts aatse'e. ⁶ Va'ajts aaj va'ajts jootts aatse'e njáyuva njoojntyka, nnuja'vinuupts aatse'e je oy kats je oy ayook, nmuténipts aatse'e juu', napaajmjupts aatse'e oy jayu maat anañujoma je jayu, je Espiritu Santo tse'e ijtp yam aats nja'vin kajxm, to'k aaj to'k jootts aatse'e je jayu ntsak, ⁷ tyúvamts je'e ve'e juu' aatse'e je jayu ntuk'ixp, yaknuke'xnatajkipts je'e ve'e je Nte'yam je myakkin aats kajx. Jem tse'e je jayu pan pan jatye'e duts'o'xpajktup je ayook juu' aatse'e je jayu nvaajnjidup; nay jempa tse'e pan pan jatye'e dukuvajktup. Ax pan xtso'oxpajkpts aatse'e je jayu uk pan x'oyja'vip aatse'e, je'ets aatse'e n'ixtip pan vintso aatse'e juu' ntónut nkótsut ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n. ⁸ Jem tse'e je jayu juu' aatse'e xvintsa'kidup, nay jempa tse'e juu' aatse'e xvinkojtspejttup, jeme'e juu' aatse'e x'oñukojtsidup, nay jempa tse'e juu' aatse'e xko'oñukojtsidup. Oyame'e je jayu vya'anda jets taayip aatse'e, je'ets aatse'e nkajtsp je tyuv je'e. ⁹ Jem tse'e juu' aatse'e xviijn'ixtup, nay jempa tse'e juu' aatse'e xyakmájidup. Jem aatse'e kutsa'aga jootm n'it jets aatse'e n'oo'kut, ax joojntykipts aatse'e; xyaktsaachpaatp aatse'e je jayu, ax ka'ats aatse'e

xyak'aa'k; ¹⁰ tsaachvinmaayp aatse'e, ax xa'ma kajxts aatse'e njayep juu' aatse'e ntukxoointkp; ayooop aatse'e, ax numay tse'e je jayu dutuk'oya juu' aatse'e ntuump nkajtsp; ka'a aatse'e ti n'ix njayep, ax nujom juu' jatye'e ijtp, aats je n'o'yin kajxts je'e ve'e.

¹¹ Miitsta, utsta ajchta utsta tsa'ada pan pan jatye'e tsuunidup jem Corinto, to'k aaj to'k joot xa ats miitse'e nmukotsta, nujomts aats miitse'e nmo'oda ya njoop ya nja'vin, ¹² ka'a ve'e ti ni tia juu' aats miitse'e nkavaanjidup; miits xa ve'e viinm mkapaamdudup je mjootta je mja'vinda aats maat. ¹³ Nmuno'o'kxtktup xa ats miitse'e, ve'em ax jo'n je onuk tee' dumunoo'kxtuk je y'onuk, yak'ava'atsta to'k aaj je mjootta je mja'vinda. Mo'oda aats to'k aaj je mjootta je mja'vinda, ve'em ax jo'n aats miitse'e nmo'oda ya njoop ya nja'vin.

¹⁴ Ka'a tse'e m'ittat je'e maatta pan pan jatye'e je Maja Vintsán dukajaanchja'vidup, ve'em ax jo'n numejtsk je tsapkaaj y'it jep kuka'aj pa'tkup. Kux, ¿ti je'e ve'e tyukmaatjajejpp je'e juu' ve'e je y'oy je'e dutoomp maat je'e juu' ve'e je kyo'oy je'e dutoomp, ukpu tits je'e ve'e tyukmaatjajejpp je ajajtk it maat je akoo'ts it, ¹⁵ ukpu je Cristo maat je Satanás, ukpu je'e juu' ve'e dujaanchja'vip je Maja Vintsán maat je'e juu' ve'e dukajaanchja'vip?

¹⁶ ¿Pyaatyp y'akeeguip je'e vine'e jetse'e je jayu duvinjavadat duvints'agadat je apamnax joma ve'e je joojntyk Nte'yam je chaptajk? Miits xa ve'e m'ijttup je Nte'yam je chaptajk, kux jeme'e mja'vin kajxmda y'it, ve'em ax jo'n je Nte'yam viinm vyaajñ:

Tsaanap jets joojntykap xa atse'e je'e maatta,
ats tse'e xNte'yamadap,
je'ets atse'e njáyuvadap.

Jidu'um tse'e vyaajñ. ¹⁷ Je'e kajx tse'e kuxe'e n'ijtumda je Nte'yam je jyayu, va'an tse'e duto'numda ax jo'n je Maja Vintsán vyaampa jidu'um:

“Pítsumda joma ve'e je'e jets najkxta viijnk tsov,
ka'a tse'e je jayu xtukmaattóndat juu' ve'e ka'oyap,
van'itts ats miitse'e nkuváktat,

¹⁸ atsts je'e ve'e je mTee'da,
miitsts atse'e je n'onukta.”

Jidu'um tse'e vyaajñ je Maja Vintsán, juu' ve'e nujom duká'mikajxpp.

7

¹ Je'e kajx tse'e, miitsta, juu' aatse'e ooy ntuntsojktup, kuxe'e je Maja Vintsán je vaanduk ve'em duyaktaajñ, va'an tse'e dunaajk'ijtumjada va'ajts, ve'em ya nni'kxamda ya nkópkamda jets ve'em ya njoottamda ya nja'vinamda, va'an tse'e dumasookumdini nujom juu' jatye'e ka'oyap jetse'e nvinja'vimdinit nvintsá'kimdinit je Nte'yam.

Kyuvajktu tse'e je coriintovit jayu juu' ve'e je Pablo jyaay

² ¡Yak'ava'atsta to'k aaj je mjootta je mja'vinda jets aatse'e jem n'itut! Ni pana xa aatse'e nkamutokintún, ni pánats aatse'e nkayakma'aty je vyinma'yun, ni pánats aatse'e nkako'otyún. ³ Ka je'e kajxapts ats ya'a ve'e nkats jets ats miitse'e ntokimpámdat, je'e kajxe'e kuxe'e ats miits ooy ntuntsokt. Ta atse'e nva'añ jets yam ats miitse'e nja'vin kajxm nyak'itta, pan joojntykip atse'e uk pan oo'kp atse'e. ⁴ To'k aaj to'k joot xa ats miitse'e njávada, ooyts ats miitse'e ntunyakmájada, miits xa atse'e xyakjot'amájidup. Oyam atse'e ntsaachpaa'ty, ooyts ats miitse'e xtunyakxoondukta.

⁵ Van'ítani ku atse'e nje'y yaja macedóniait y'it jaat, ka'ats atse'e mpaa'kx, may viijn je'e ve'e vintso atse'e ntsaachpaaty, nañuipojtukjudu tse'e je jayu muxim muyam kux ka'a ve'e je oy kats je oy ayook dukuvakuvaandi, ooyts

atse'e je vinma'yun ntunjayeyp. ⁶ Ax je Nte'yam, juu' ve'e duyakjot'amájip pan pane'e tsaachpaatp, je'ets atse'e xyakjot'amaji ku ve'e je Tito jye'y. ⁷ Ax ka je'e kajxyapts atse'e xyakjot'amaji ku ve'e jye'y, je'e kajxpa ve'e ku miits je'e ve'e xyakjot'amájidi, ve'em atse'e xnuujmi jets x'ixuvaandup ats miitse'e, jets mtsaachvinmaaydupe'e, jets xvinmaaydup atse'e, ya'a kajxts atse'e nuyojk ntunjaa'kxoonduk.

⁸ Oyam atse'e nviijnka'vi ku atse'e nnuja'vi jets myaktsaachvinmaajyjudu ve'e je nak juu' ats miitse'e ntuknukejxtu, ka'ats ats je'e ve'e n'ukviijnka'vini. ⁹ Xoojntkpts atse'e uxyam, ka je'e kajxap tse'e kuxe'e mtsaachvinmaaydi, je'e kajxe'e kuxe'e je tsaachvinma'yun myakvinmayumpijitjidi jetse'e xmasoikti je mko'oy joojntykinda, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n. Ax ka'a tse'e mtijajtjidi juu' ve'e ka oyap ats kajx.

¹⁰ Kux ku xa ve'e je jayu chaachvinmá ax jo'n je Nte'yam du'oyjava jo'n, ka'ats je'e ve'e ñaajk'ítju jep tokin jaatp jetse'e du'ix vintso ve'e dujayeypnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax ku tse'e je jayu ve'em vyinmayumpit, ka'a tse'e ux'ook chaachvinmá kux tyoone'e ve'em. Ax ku tse'e je jayu chaachvinmáda ax jo'n je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, je'e tse'e je jyoot je jya'vin duyakvintókinup xa'ma kajx.

¹¹ Íxtats n'it vintso ve'e tumto'nuxjada ku ve'e mtsaachvinmaaydi ax jo'n je Nte'yam du'oyjava jo'n, mkuvajktu tse'e juu' ats miitse'e ntuknuja'yidu jetse'e oy mtanuva'anda ats maat, m'ejkjudu tse'e je tokin kajx juu' ve'e yaktoon, mtsa'kidu tse'e kux ku ve'e mka'adat jep tokin jaatp, x'ixuvaanduts atse'e, ooy tse'e xtuntsokta jetse'e xtóndat juu' ve'e pyaatyp y'akeegup. Tum oy tse'e xtoondi nujom juu' ats miitse'e ntuknuujmidu. ¹² Ax ve'em tse'e, ku ats miitse'e nnuja'yidi, ka je'e kajxapts ats je'e ve'e ntuujn je jayu kajx juu' ve'e toktoon, ni je'eva tse'e juu' ve'e yakmutókitoon, jeja ats miitse'e je Nte'yam vyinkujk nnuja'yidi jetse'e nuke'xnatáka tyánut jets ooye'e xtuntsokta jetse'e oy mtaandinit ats maat. ¹³ Je'e kajxts aatse'e jot'amaja n'it.

Ax ka je'e kajxyapts atse'e njot'amaji je ayook kajx juu' atse'e je Tito xyakje'yji, nuyojkts atse'e njaa'kxoojntk ku atse'e n'ix jets va'ajts xoojntkpe'e je Tito kuxe'e miits je'e anañujoma xyakxoojntkti. ¹⁴ Nyakmájidu ats miitse'e ku atse'e je Tito nnuujmi vintso ve'e mnaajk'ítjada je Nte'yam maat, ax ka'ats atse'e kutso'oy xyaktaandi, kuxe'e ve'em myakpaatti. Tyúvam xa je'e ve'e je kats je ayook juu' aats miitse'e nvaajnjudu. Nay ve'empa tse'e, tyúvamts je'e ve'e pyítsumpa je ayook juu' atse'e ntuknuujmi je Tito ku ats miitse'e nyakmájidi. ¹⁵ Ax ve'em tse'e, nuyojk tse'e je Tito mjaa'ktsókjada ku ve'e dujaa'myets vintso ve'e apaamdúka m'itta jetse'e xkatsapáktat je Nte'yam jets vintso ve'e je Tito viinm xkuvajkti je vintsa'kin maat. ¹⁶ Xoojntkpts atse'e n'it kux vinjava atse'e ntañ jets mtoondupe'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

8

Juu' ve'e yajktup to'k aaj to'k joot

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ntsajkp xa atse'e jetse'e xnujávadup vintso ve'e nuke'xnatáka tyañ je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam tyoojnjp je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup yaja macedóniait y'it jaat. ² Ooyts je'e ve'e tyuntsaachpaatti, ax myuténidu tse'e. Oyam tse'e ayooava jáyuda, ooy tse'e tyunxoojntkti, ve'em tse'e je putajkin duyajkti ax jo'n je kumeen jayu kuy'ijitti jo'n. ³ Nvaajnjudup ats miitse'e jets to'k aaj to'k joot'e duyajkti nujom juu' jatye'e o'yixjudup, jetse'e nuyojk. ⁴ Ooy aatse'e

xtunmunoo'kxtkti jets aatse'e nyakjátut jetse'e duputajkiduvat je Nte'yam je jyayu juu' ve'e tsuunidup jem Judea. ⁵ Ax nuyojk tse'e duutoondi jets ka'a ve'e juu' aatse'e n'uk'a'ix. Too'vajkpts je'e ve'e ñapyaajmjidi jem je Maja Vintsán y'am kya'm, van'it tse'e aats maat ñapyaajmjuduva ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n. ⁶ Kuxts je'e ve'e ve'em duutoondi, oys atse'e nja'vi jets atse'e je Tito nmunoo'kxtk jetse'e mputákajadat ku ve'e jyaa'kyakpakmókut je meen juu' miitse'e mpaamdudup, ve'em tse'e xyakkukáxadat ax jo'n xtsoo'ntkti jo'n. ⁷ Mnumájidup xa miitse'e nujom, ni ka to'k viijnjyap. Ve'em xa miitse'e mva'anda jets ooye'e xtunjaanchjávada je Jesucristo, ooye'e je nuja'vin xtunjayepta, ooye'e xtunkojsnáxta je Nte'yam je y'ayook, ooye'e xtuntuuva'anda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jets ooy aats miitse'e xtuntsokta. Ax ve'emts atse'e ntsak jetse'e xnumájiduvat ku ve'e xputákada je nmujaanchja'vivatajkamda juu' ve'e tsuunidup jem Judea.

⁸ Ka'ats ats miits ya'a ve'e ntukpava'anda, je'e'jyji atse'e ntsajkp jetse'e nuke'xnatáka tyánut je tsojkun juu' ve'e mjayeptup ku ve'e xtoonduvat ax jo'n je viijnk jaanchja'vivatajk dutonda jo'n. ⁹ Kux mnua'vidinup xa miitse'e vintso ve'e je Maja Vintsán Jesucristo je maa'yun xtoojnjimdi. Jyajejp tse'e ooy je majin, ax ayooop tse'e vyimpijt uu'm kajxamda jetse'e ve'em ntukmaatjayejpumdinit je myajin.

¹⁰ Jidu'um xa atse'e nvinmay: Miits je m'o'yin kajxta xa je'e ve'e jetse'e xyakkukáxadat juu' ve'e mton'ukvaandu juktu'uj, miits tse'e too'vajkp je meen mpakmojk'ukvaandu jetse'e xtuntsojkti jetse'e ve'em xtóndat. ¹¹ Ve'em ax jo'n ooy xtuntsojkti jetse'e je putajkin xtóndat juktu'uj, ve'e meen tse'e xyakkukáxiduvat, to'k jado'k miitse'e xpámdat pan vintso ve'e juu' x'ixta xjayepta. ¹² Kux pan yakuvaampjyam xa ve'e je jayu juu', kuvajkuxjupts je'e ve'e je Nte'yam ku ve'e duma'a pan vintso ve'e juu' du'ix dujayep; ka'a tse'e je Nte'yam x'amótumda juu' ve'e xka'ijtjimdudup.

¹³ Ka je'epts atse'e ntijp jets miitse'e xvin'ayóvdat jetse'e je viijnk jayu munuyojk dujayéptat; ¹⁴ je'e ve'e yaktsojpk jetse'e juu' y'akijpxat. Mjayeptup xa miitse'e uxyam juu' ve'e mtukyakpo'oktap juu' je'e ve'e ka'ijtuxjudup; ax ku tse'e jado'k naxpa, van'litts je'e ve'e dujayejptuvat juu' ve'e mtukyakpookuxjadap ku miitse'e juu' mka'ijtuxjuduvat. Ax ve'em tse'e juu' y'akijpxat, ¹⁵ ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vyaampa: "Je'e pane'e ooy juu' dutumpakmojk, ka'a tse'e kyunajxuxji; jets je'e pane'e yuu'n ve'e'n juu' dupakmojk, ka'a tse'e kyanupaaduxji."

Je Tito maat je myujatyoo'da

¹⁶ Nkukojsjpts atse'e je Nte'yam ku ve'e dupuujm jem je Tito jya'vin kajxm nay je'e'jyam je vinma'yun juu' atse'e njayepp miits kajxta.

¹⁷ Ka je'e'jyape'e kyuvajk juu' ats je'e ve'e n'amotu, viinn je'e ve'e ooy mtumpatakava'anjada, je chojkun kajxam miits je'e ve'e uxyam najkx mku'ixjada.

¹⁸ Je Tito maatts aatse'e nkex to'k je n'útsamda je n'ajchamda juu' ve'e oy yaknujotsp oyjoma joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajktta, kux ooye'e je jayu dutuntuknujava je oy kats je oy ayook. ¹⁹ Ax ka je'e'jyap tse'e ku ve'e oy yaknujats, je jaanchja'vivatajke'e vinkoojnjudu jets aatse'e xmujatyoo'at jetse'e xtukputajkimdat ya maa'yun juu' ve'e nto'numdudup, ve'em tse'e je Maja Vintsán yakmaja yakjaancha y'ítut jetse'e nyaknuke'xnatajkimdat jets ooye'e ntuntsojukumda je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'aamda jem Judea. ²⁰ Ve'emts aatse'e ntun jets aatse'e ni pana xkapakótsut ku ve'e vya'anut jets ka'a aatse'e

ntukkatajikikúx je may meen juu' miitse'e tuxyakta, ve'em miitsta ve'em je viijnk jaanchja'vivatajka. ²¹ Ve'emts aatse'e ntonuva'añ juu' ve'e pyaatyp y'akeeguip, ka jeejyap tse'e je Maja Vintsán vyinkujk, ve'empa ve'e jeja je jayu vyinkujk.

²² Je'e maattats aatse'e nkejxpa jado'k je n'útsamda je n'ajchamda juu' ve'e duyaknuke'xnatajki jets oye'e dukutyún may viijn. Ax nuyojk tse'e uxyam dutsak jetse'e oy dukutyónut ya toonk ku ve'e dumotu juu' ve'e mtonuvaandup. ²³ Pan jem xa ve'e juu' ve'e du'amotutúvip pan pan je'e ve'e je Tito, ve'em tse'e xnaajmadat jets ats je'e ve'e je nmujatyoo' jets ats je'e ve'e nmaattuump jets miitse'e mputákajadat. Uk pan y'amotutúvidup tse'e pan pan je'e ve'eda je utsta je ajcha juu' ve'e myaatta, ve'em tse'e xnaajmadat jets je jaanchja'vivatajk je'e ve'e kejjjudup jets je Cristo je'e ve'e yakmájidup yakjaanchidup. ²⁴ Yaknuke'xnatákada jeja je jaanchja'vivatajk vyinkujka jets ooy miits je'e ve'e xtuntsokta, ve'em tse'e je viijnk jaanchja'vivatajk dunujávadat jets tyúvam aatse'e nva'añ ku aats miitse'e nyakmájada.

9

Juu' ve'e yakpakmojk je uts je ajch kajxta jets je uts je tsa'a kajxta

¹ Ka'a tse'e vyinkopka jets ats miitse'e nnujáyadat jetse'e xpákmóktat je meen jetse'e je Nte'yam je jyayu xputákadat, ² kux nmuja'vinup atse'e jets ve'eme'e xtonuva'anda. Nyakmájidu ats miitse'eda ku atse'e nnuujmidi je'e pan pan jatye'e tsuunidup yaja macedóniait y'it jaat jets myakuvaandupe'e je putajkin, juktu'ujani tse'e xnupaamdúkada. Ax numay tse'e ya macedóniait jayu ñaajxoojntkpákjada ku ve'e du'amotunaxta vintso ve'e juu' tsonuva'anda. ³ Oyam tse'e vye'ema, nkejxtupts atse'e ya utsta ya ajcha kux kadi atse'e ntañ ka óyap je'e kajx juu' atse'e nkojts oy miits kajxta, je'e ve'e jetse'e tyúvam mnay'apaamdúkajadat ax jo'n atse'e nvaajñ jo'n. ⁴ To'mayji xa atse'e jem nmaadadat ya macedóniait jayu jetse'e to'mayji jay'apaamdúka mve'nadat. Pan ve'em xa ve'e kuy'it, xyakts'o'otyóndaps aatse'e je'e kajx ku aatse'e to'k joot n'avana jets mtoondupe'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ka kátsumts je'e ve'e je tso'otyónun juu' miitse'e viinn mjayéptap. ⁵ Je'e kajxts atse'e vinkopk njava jets atse'e tunnaajmada je utsta je ajcha jets too'vajkpe'e najkx mku'íxjada jetse'e mputákajadat jetse'e xyakp'oktat je may meen juu' ve'e mnupaajmtkidu jetse'e xyakmóktat. Ax ve'em tse'e, je may meen juu' miitse'e mpakmojktup, apaamdúkanits je'e ve'e vye'nat kux ve'eme'e xtsokta, ka je'e kajxape'e ku ve'e xyáktat ka to'k jootap.

⁶ Jaa'myésta jets pan pane'e vee'nji niipp, vee'nji tse'e dupakmuk; ax pan pan tse'e may niipp, ve'empa tse'e may dupakmojkpa. ⁷ Ve'em xa ve'e to'k jado'k juu' duyákut ax jo'n oy dupayo'oy, ka mejtsjootap jets ka akee'yap, kux tsojkkup je'e ve'e je Nte'yam pan pane'e xoonduk joot juu' duyajkp. ⁸ O'yixjup xa ve'e je Nte'yam jetse'e je maa'yun ooy mtunto'nuxjadat, ve'em tse'e xa'ma kajx xjayéptat juu' ve'e mtukjoojntykadap jetse'e xjaa'kjayéptat may juu' ve'e je jayu mtukputákadap. ⁹ Ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: Ooy xa ve'e juu' je ayoo'va jayu dutunma'a, ka'a tse'e je Nte'yam jyaa'tyókiju je y'oy je'e kajx juu' ve'e tyuump. Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁰ Ax je'e pane'e dumooyp je jayu je taamt jetse'e duni'ip, jetse'e je y'ajop je y'a'ox duma'a jetse'e dutukjoojntykada, je'e tse'e mmo'ojadap nujom juu' ve'e mka'ijtxjudup jetse'e duyaknuyókat juu' ve'e m'ixtup mjayejptup,

ve'em tse'e xjayejptuvat vintso ve'e xtóndat je y'oy je'e. ¹¹ Nujom juu' jatye'e mtoondup mkojtstup, mkunoo'kxjadap tse'e je Nte'yam, ax ve'em tse'e m'o'yixjadat jets'e je jayu ooy je putajkin xtunmo'odat. Ku tse'e ve'em nto'numdat, uu'm kajxamda tse'e je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'aamda je Nte'yam dukukojsjadat. ¹² Kux ku xa ve'e mputajkimda je Nte'yam je jyayu, ka je'ejyap tse'e nmo'yumdup juu' ve'e ka'ijtxjudup, nay ve'empa ve'e je Nte'yam ooy dutunkukojsjadat. ¹³ Ku miitse'e xputákada je Nte'yam je jyayu juu' ve'e tsuunidup jem Judea, yaknuke'xnatáka tse'e tyánut jets mjaanchja'vidupe'e je oy kats je oy ayook, je Jesucristo jye'e, je m'oy jáyuvín kajxa tse'e je'e maatta xtukmaatjayépta juu' ve'e m'ixtup mjayejptup jets anañujoma je jayu maatpa. ¹⁴ Ax mnutsapkótsjadaps miits je'e ve'e jets'e'e ooy mtuntsókjadat ku ve'e du'ixtat je maja maa'yun juu' ve'e je Nte'yam tutyo'nuxjada miits kajxa. ¹⁵ JYakkukojsjip xa ve'e je Nte'yam je maja maa'yun kajx juu' ve'e xtoojnimdu, je maa'yun juu' ve'e je ayook kayakpaatp vintso ve'e yakkkojsva'atsut!

10

Je kutojkun juu' ve'e je Pablo jyayejp kux je kukátsiva je'e ve'e

¹ Ats, je Pablo, ve'em ax jo'n je Cristo je nuu'k aaj je nuu'k joot dujayep jo'n, ve'emts ats miitse'e nmunoo'kxtuktá. Ve'eme'e je jayu vya'añ jets ja'vip tsá'kip atse'e ku atse'e n'it miits maatta; ax kuts atse'e jékum n'it, van'itji atse'e nnayjávaja jets ats miitse'e juu' ntuknaajmada. ² Nmunoo'kxtktupts ats miitse'e jets ka'a atse'e x'akee'yadat jets atse'e nyaknuke'xnatákat vintso atse'e je mák aaj je mák joot njayep ku ats miitse'e najkx nku'ixta, ve'em ax jo'n atse'e nvinmay jets atse'e n'ítut jeja je jayu vyinkujk pan pan jatye atse'e xnuvampejttup, juu' ve'e vaandup jets ve'em atse'e juu' jatye ntun nkats ax jo'n pan pan jatye'e je naxviijnit je kyo'oy je'e dumaatnavyaa'njudup. ³ Oyam aatse'e njoonjtyka yaja naxviijn, n'amaagdaaguipats aatse'e pan pan jatye aatse'e xtso'oxpajktup, ka ve'emap ax jo'n pan pan jatye'e je naxviijnit je kyo'oy je'e dumaatnavyaa'njudup. ⁴ Kux je'e juu' aatse'e ntuk'ats'oxtuump, ka je naxviijnit je'e'e ve'e, je Nte'yam aatse'e je mákkin xmooyp jets aatse'e nyakkutóki nujom juu' jatye'e je Nte'yam dutso'oxpajktup, ⁵ ntuk'ixpts aatse'e je jayu joma ve'e dukapaa'ty dukah'akeega je vinma'yun juu' ve'e ka ve'emap, nyakvintókip aatse'e juu' jatye'e dunupojktup jets'e je Nte'yam kyayak'ixat. Nujom juu' jatye vinma'yun aatse'e mpuump jem je Cristo y'am kya'm, ve'em tse'e yakkatsapákut. ⁶ Ax ku tse'e oy mkatsapáktat, apaamdukanits aatse'e n'it jets aatse'e je tsaachpaatun mpaajmjadat anañujoma pan pan jatye'e kakatsupajktup.

⁷ Tun koojyji xa ve'e juu' myakjávajada pan vintso ve'e juu' x'a'ixtuktá. Pan jem xa ve'e juu' ve'e nayja'vijup jets je Cristo je jyayu je'e ve'e, va'an tse'e dupayo'oyu jets ve'em ax jo'n je'e, nay ve'empats aatse'e n'ijtpa je Cristo je jyayu. ⁸ Ax óyamts atse'e njaa'knatyukmájaja je kutojkun juu' atse'e njayejpp, ka'ats ats je'e ve'e ntukts'o'otyún, kux je Maja Vintsán aatse'e xmooy ya kutojkun je'e kajx jets'e je jayu myakpáktat je jaanchja'vin kajx, ka je'e kajxap jets aatse'e je jayu nyakvintókidat. ⁹ Ka'a tse'e xvinmáydats jets n'atsa'agavaandup ats miitse'e ku ve'e nnujáyada. ¹⁰ Jem xa ve'e juu' ve'e vaandup jets mák atse'e je kutojkun mpum jets je oy vinma'yun maat atse'e ku atse'e je jayu nnujaya, ax kuts atse'e n'it je jayu maat, yónuk aaj yónuk jootts atse'e jets ko'oy jávum je'e ve'e vintso atse'e nkats. ¹¹ Ax je jayu pan pane'e ve'em vaandup, va'an tse'e dunujávada jets ve'em ax jo'n ats miitse'e

nnyájada ku atse'e nka'it miits maatta, nay ve'empats atse'e nkojtspat ku atse'e n'it miits maatta.

¹² Ka'a xa atse'e nnayávaja jets atse'e nnatyukmu'íxajat maat pan pan jatye'e viinn nakyukojsijidup. Tyuktoonduvamts je'e ve'e ku ve'e juu' dukavinmótuda, je'e kajx tse'e ñatyukmu'íxajada to'k jado'k jetse'e ñaajk'akijpxajada. ¹³ Ka'a xa atse'e nnatyukmájaja juu' atse'e xkatukkadaakp; je Nte'yam atse'e xkijpxjip joma vaat atse'e juu' ntun, ax jem paatpats atse'e xmooyj jets atse'e ntónut joma ve'e miitsta. ¹⁴ Ku atse'e ve'em nxoonduk, ka'ats atse'e mpitsum joma vaat atse'e xtukkada'aky, kux ats miitse'e mutoo'vajkp nyaknajkxjidu je oy kats je oy ayook, ats tse'e mutoo'vajkp nvaajnjudu je Cristo jye'e. ¹⁵ Ka'ats ats je'e ve'e nnatyukmájaja juu' ve'e je viijnk jayu tudutonda, ve'em ax jo'n ats je'e ve'e viinn kuntuujn jo'n; ax je'ets atse'e n'a'ixp jets namvaate'e je mjaanchja'vinda ñuyoka, ve'em tse'e ñuyókat joma vaat atse'e njaa'któnut, ¹⁶ atse'e n'avánat je oy kats je oy ayook je itta juu' ve'e nuntun jékum jem tsov joma ve'e miitsta. Ku atse'e ve'em ntónut, ka'ats atse'e nnatyukmájajat je'e juu' ve'e je viijnk jayu tudutonda.

¹⁷ Pan pan tse'e namyajavaajnjup, nuyojk oyts je'e ve'e jetse'e je Maja Vintsán duyakmájat duyakjaanchat. ¹⁸ Kux je jayu juu' ve'e kuvuk taamp jeja je Nte'yam vyinkujk, ka je'epts je'e ve'e juu' ve'e viinn nay'oñukojsijup, je'e je'e ve'e juu' ve'e je Maja Vintsán oñukojsijup.

11

Je Pablo jets je'eda pan pan jatye'e natyijjudu kukátsivada

¹ ¡Nvaat xa miits je'e ve'e xmuténadat ku atse'e vee'n nkáts juu' ve'e ka víjap! Pan oyvintsova xa atse'e juu' nkáts, mmuténadapts miitse'e to'k aaj. ² Ejkjup xa atse'e miits kajxta, je ejkun juu' ve'e je Nte'yam kajx. Ve'em xa atse'e ax jo'n je jayu juu' ve'e to'k je kiixuta'ax duyajkp jetse'e dupákut to'kji je vajutyajk. ³ Je'ets atse'e nvinmaayp ku ve'e mnunyakvinmamyat'atjadat jetse'e to'k aaj to'k joot xkoo'ktsojktinít je Cristo, ve'eme'e mjaittuvat ax jo'n jyajty je Eva ku ve'e je tsaa'n vyin'aa'nji. ⁴ Mkuvajktup xa ve'e pan pan jatye'e je'ydup jetse'e mva'nuxjada juu' ve'e tyijtip jets je Jesús je'e ve'e jye'e. To'k joot tse'e xkuvakta juu' ve'e tyijtip jets je Espíritu Santo je'e ve'e jye'e jets je ayook juu' ve'e tyijtip jets je oy kats je oy ayook je'e ve'e. Ax je'e juu' ve'e tyun'ava'nidup, ka je'ets je'e ve'e je Jesús jye'e, ka je'epts je'e ve'e je Espíritu Santo jye'e, nay ka'avats je'e ve'e je oy kats je oy ayook. Je Jesús jye'e, jets je Espíritu Santo jye'e, jets je oy kats je oy ayook, je'ets je'e ve'e juu' miitse'e mkuvajktu ku aats miits je'e ve'e nvaajnjudi. ⁵ Ve'em xa atse'e njanayávaja jets ka'a atse'e nkatunnumájiva ax jo'n je'e juu' miitse'e mtijtip maja kukátsivada. ⁶ Oyam xa atse'e nyaktij jets ka'a atse'e juu' n'okyats, nnuja'vinuapts atse'e juu' atse'e nkajtsp. Nyaknuka'xnatajki aats ya'a ve'e anañujoma kajx juu' atse'e ntoon nkojts ku aatse'e n'ijit miits maatta.

⁷ ¿Jadi tokin ats vine'e ntoon ku ats miitse'e nvaajnjudi je oy kats je oy ayook jets ka'a ats miitse'e je putajkin n'amótudi je'e kajx? Naajkpi'kiju xa atse'e jets miitse'e ve'em yakmaja m'ittat. ⁸ Nkuvajk xa atse'e je meen juu' atse'e je viijnk jaanchja'viva xmooydu jets atse'e ve'em nyaktónut ku ats miitse'e nvaajnjudi je oy kats je oy ayook. ⁹ Ku atse'e n'ijit miits maatta jets atse'e xkath'ijtja vye'na, ni tíats ats miitse'e nka'h'amótudi jets atse'e juu' xmo'odat. Ya utsta ya ajchta juu' ve'e yaja macedóniait y'it jaat tsoo'ndu jetse'e jem jye'ydi, ya'ats atse'e xmooydu juu' atse'e xka'lijtji, ax ve'emts

atse'e x'o'yixji jets ats miitse'e nka'h'atsooxti. Ve'emts atse'e njaa'któnut. ¹⁰ Ve'em ax jo'n atse'e je Cristo xtuknujava je tyuv je'e, ni pánats atse'e xkapajkjat ya xoojntkun jem nujom acáyait y'it jootm. ¹¹ ¿Tyajxts ats vine'e ve'em nkats? ¿Jadi ka'a ats miits vine'e ntsokta? Ñujá'vip xa ve'e je Nte'yam jets ntsojktup ats miitse'eda.

¹² Juu'am atse'e ntuump, njaa'któnupts ats je'e ve'e, ve'em tse'e kya'o'yixjadat je'e pan pan jatye'e du'ixtidup pan ti ve'e tyuk'akótstap jetse'e ñatyijadat jets ve'eme'e tyoounduva ax jo'n ats. ¹³ Taayts je'e ve'e jets je kukátsiva je'e ve'eda, je vin'aa'mpa xa je'e ve'eda, ve'eme'e ñapyámjada ax jo'n je Cristo je kyukátsiva kuy'ijtti jo'n. ¹⁴ Ka'ats je'e ve'e tyuk'atúvuma, kux viinme'e je Satanás ñapumju ax jo'n je Nte'yam je ya'angeles kuy'ijtt jo'n. ¹⁵ Ax je'e kajx tse'e kyayaktuk'atuva ku ve'e je'e pan pan jatye'e ijtup jem je Satanás y'am kya'm, je'e tse'e napyajmjudup ax jo'n je'e juu' ve'e dutoondup je y'oy je'e. Tsaachpaattinupts je'e ve'eda, ve'em ax jo'n duvinmátsjada, je'e kajx juu' jatye'e tyoondup kyojststap ka óyap.

Vintso je Pablo chaachpaaty

¹⁶ Jado'k nax xa atse'e nva'añ: Ni pana ve'e kyavinmáyut jets ka víjap atse'e. Ax pan ve'emts miitse'e mvinmayda, maso'oktats ats to'k aaj jets atse'e nkótsut ax jo'n to'k juu' ve'e ka víjap, ve'emts atse'e ve'e'n nmamyájijuvat. ¹⁷ Ka je Maja Vintsánaps atse'e je vinma'yun ve'em xmooyp ku atse'e ve'em nkats, ve'em atse'e nkats ax jo'n to'k juu' ve'e ka víjap ku atse'e nnamyájajaja. ¹⁸ Jeja xa ve'e numay pan pan jatye'e namyájijidup je naxviijnit jye'e kajx. Va'ants atse'e dunamyájijuva. ¹⁹ Kuvijts miitse'e mnayjávajada. ¡Mnay-ja'vijidup tse'e jetse'e xmuténadat pan pan jatye'e ka víjap! ²⁰ Mkuvajktup xa miitse'e pan pan jatye'e m'akee'yijidup, pan pan jatye'e mpajkuxjudup juu', pan pan jatye'e mmu'ukvin'ixjudup, pan pan jatye'e namyájijidup, pan pan jatye'e mjomtoojnjudup mtitoojnjudup. ²¹ Pan miitsts atse'e xtuknaajmavaandup je'e kajx ku atse'e ve'em nkatuujn ku atse'e nve'na miits maatta, nkuvujkpts atse'e jets atse'e nkatuujn ax jo'n je'eda. Ka'a atse'e ve'em ntuujn je'e kajx ku atse'e ve'em nkanayjávajaja.

Ax pan vintso tse'e je viijnk makkk aaj makkk joot ñayjávajada jetse'e ñamyájajadat, ve'emts atse'e nnayja'vijuva, óyam atse'e nkats ax jo'n to'k juu' ve'e ka víjap. ²² ¿Hebreo jayu je'e ve'eda? Hebréovit jáyuvats atse'e. ¿Israeejlit jayu je'e ve'eda? Israeejlit jáyuvats atse'e. ²³ ¿Mutoondup myupajktupts je'e ve'e je Cristo? Ax nuyojkts atse'e je Cristo nmutún nmupuk jets ni ka'a ve'e je'eda. Ku atse'e ve'em nkats, ve'emts atse'e nkats ax jo'n to'k juu' ve'e ka víjap. Nuyojk xa atse'e ntun jets nuyojkts atse'e nyakpoxuntakpum je Cristo kajx jets ka'a ve'e je'eda. May náxanits atse'e nyakvap jets may náxani atse'e jem oo'kun am n'it. ²⁴ Mugooxk naxts atse'e je israeejlit jayu xmooy je tsaachpaatun ku ve'e je jayu yakvap ii'px maktaaxtojt ka'aj. ²⁵ Tootk naxts atse'e nyakkup vajp, to'k naxts atse'e nyaktsaka'ch, toojk nax tse'e ñajaa'njini je baarcoda joma atse'e nve'na jets atse'e to'k xaaj to'k tsooj ni'ijt jem maaxy najootm, ²⁶ may naxts atse'e jeja na'aajy too' aajy n'ijt, nmuténits atse'e je aja'vin je atsa'kin jem maja najootm, nmuténivats atse'e je aja'vin je atsa'kin joma ve'e je mee'tspa, nmuténivats atse'e je aja'vin je atsa'kin jeja ats nmu'israeejlit jayu akujk jets jeja je'e akujk pan pan jatye'e ka je'epta, nmuténivats atse'e je aja'vin je atsa'kin jem kajpn kajxm, jem vinva'ajts it kajxm, jets jem maaxy najootm, nay ve'empa tse'e jeja jayu akujkta pan pan jatye'e natyijjudup utsta ajhta jets utsta tsá'ada. ²⁷ Nmuténits atse'e

je toonk jets je tsaachpaatun, may naxts atse'e nkamaaj, nmuténits atse'e je yooj jets je taatsa, may naxts atse'e n'ayooji n'axaaji, nmuténits atse'e je xox, nmuténivats atse'e ku atse'e je vit je xox xka'ijtti.

²⁸ Ax ka tun je'ejyap tse'e, xa'ma kajxts atse'e nvinmayda nujom pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo. ²⁹ Pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e je yónuk aaj je yónuk joot dujaye'jptup, ve'emts atse'e njava jets viinm atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep; pan yaktokintoondup tse'e je jayu, ooyts atse'e ntun'ekju. ³⁰ Pan namyájaja tse'e dutsak, namyájajapts atse'e je'e kajx juu' ve'e duyaknuke'xnatajkip vintso atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep. ³¹ Je Nte'yam, je Maja Vintsán Jesucristo je Tyee', juu' ve'e xa'ma kajx yakmaja yakjaancha ijtp, ñuja'vipts je'e ve'e jets tyúvam atse'e juu' nkats. ³² Ku xa atse'e n'ijit jem damaascovit kyajpun kajxm, van'it tse'e je kajpun yakkutojkpa juu' ve'e je yakkutojkpa Áretas kya'mip, je'e tse'e dupaam je tojpa jetse'e du'ix'ijtti je kajpun naa'páts aka'a jets atse'e kuxmajtsti. ³³ Ax jem tójumts atse'e je jaanchja'vivatajk xnasta'yidi jem ventana am tsoy joma ve'e je kajpun naa'páts, jets atse'e nkeek.

12

Juu' ve'e je Pablo yak'ixju

¹ Ka'a xa ve'e je jayu tyo'nuxju ku ve'e je jayu viinm ñay'oñukótsaja. Qyam tse'e vye'ema, nkótsupts atse'e juu' atse'e je Maja Vintsán xtuk'ix jets juu' atse'e xtukyaknuke'xnatajki. ² N'ixa xa atse'e to'k je yaa'tyajak juu' ve'e to'k muk ijtp je Cristo maat. Makmajts joojnt ítanits je'e ve'e yakvav jem mutoojk tsapjootm. (Ka'ats atse'e nnujava pan je ñi'kx je kyopk maat yakvaajv uk pan ka'a, je Nte'yame'e dunuja'vip.) ³ Ax nmuja'vipts atse'e jets je yaa'tyajak, ka'a atse'e nnujava pan je ñi'kx je kyopk maat uk pan ka'a, je Nte'yame'e dunuja'vip, ⁴ je'e tse'e yakvoov joma ve'e je Nte'yam je jyayu dujaajna dutajka jetse'e du'amotunaxy je kats je ayook juu' ve'e ka'o'yip jetse'e yakkotjsva'atsut jets ka'a ve'e je Nte'yam duyakjaty jetse'e du'avánat. ⁵ Kunnamyájaja xa atse'e to'k je yaa'tyajak kajx ax jo'n je'e, ax ka'ats atse'e viinm nmamyájaja, je'e kajxji ve'e vintso atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep. ⁶ Pan ats tse'e kuntsak jets atse'e nnay'oñukótsajat, ka tónajyapts je'e ve'e, kux je'ejyji atse'e kunkats juu' ve'e tyúvam. Ax ka'ats atse'e ve'em ntun, ve'em tse'e ni pana kyavinmáyut jets njaa'knumájip atse'e nuyojk jets ka'a ve'e ax jo'n atse'e x'ix ukpu du'amotunaxy juu' atse'e nkajtsp.

⁷ Ax ats tse'e je yaa'tyajak juu' ve'e yakvoov jem mutoojk tsapjootm. Kux ooye'e dutunnumaja juu' atse'e xyak'ix, je'e kajxts atse'e nyakpaajmji juu' ve'e ats ya nni'kx ya nkoop makk duyaktsaachpaatp, je'e juu' ve'e je Nte'yam yakjajtyp jets atse'e je Satanás xyaktsaachpaatp, ve'emts atse'e nkanamyájajat viinm. ⁸ Toojk náxanits atse'e n'amotu je Maja Vintsán jets atse'e xpajkjat juu' ve'e ats ya nni'kx ya nkoop makk duyaktsaachpaatp. ⁹ Ax jidu'umts atse'e je Maja Vintsán xnuujmi: "Mtukjotkada'akup xa ve'e je maa'yun juu' ats mitse'e ntoojnqip, kux nuyojk oy xa ve'e ñuke'xnatáka ats je nmakkin ku ve'e je jayu je yónuk aaj je yónuk joot dujayer." Jidu'umts atse'e xnuujmi. Je'e kajxts atse'e nuyojk nxoonduk ku atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep, kux ku xa atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep, van'it tse'e je Cristo je myakkin y'it yam ats nja'vin kajxm. ¹⁰ Je'e kajxts atse'e nxoonduk ku atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep, ku atse'e je jayu xvinkojtspét, ku atse'e juu' xka'ijtta, ku atse'e je jayu xjomtún xtitún, ku atse'e juu' nmutena.

Nujomts ats ya'a ve'e xqonduk joot nyaknaxy je Cristo kajx. Kux ku xa atse'e njayep je yonuk aaj je yonuk joot, nuyojkts atse'e je Nte'yam je makkin xma'a.

Ku je Pablo duvinmaajy je yutsta je y'ajchta maat je yutsta je cha'ada jep Corinto

¹¹ Ka v'ijap xa atse'e ku atse'e viinm nmay'oñukótsaja; ax miitsts atse'e tux'akee'yada jets atse'e ve'em ntun. Miits xa atse'e kux'oñukótsada, kux ka'a atse'e nkatunnumájiva ax jo'n je'eda juu' ve'e mtijtip maja kukátsivada, óyams ats miitse'e xjávada jets nmupánip atse'e. ¹² Je'e juu' atse'e ntoon ku atse'e nve'na miits maatta, je mújit nujá'vin, je majin, jets je mújit atuva, je'e tse'e duyaknuke'xnatajkip jets je kukátsiva atse'e. Ve'emts atse'e jem ntuujn óyame'e je jayu dutso'oxpuk je ayook juu' atse'e je jayu nvaajnip. ¹³ Vanxúpam ats miitse'e ntoojnjidi ku atse'e n'ijit miits maatta ax jo'n atse'e ntoojnjada je viijnk jaanchja'vivatajka; je'ejyi ve'e ka'a ats miitse'e ti putajkin xmooydi. iMe'e'kxjadats atse'e to'k aaj ku ats miitse'e je putajkin nkah'amótudi!

¹⁴ Apaamdukats atse'e uxyam jets ats miitse'e mutoojk nax najkx nku'ixta, ax ni vinxúpats ats miitse'e nkah'atso'oxtat. Ka je'epts atse'e n'ixtip juu' miitse'e m'ixtip njayejptup, je'e ve'e jetse'e oy m'ijittin je Cristo maat. Ve'em xa atse'e ax jo'n je mtee'da kuy'ijit jo'n, je'e kajx ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi je Jesucristo ku ats miitse'e ntukmukojtsti je oy kats je oy ayook. Ve'eme'e dutsak jetse'e je ónuk tee' je ónuk taak duyakjoojntykadat je y'ónuk, ka je'epe'e jetse'e je pi'k ónuk je tyee' je tyaak duyakjoojntykadat. ¹⁵ Ax ve'em tse'e, to'k aaj to'k joot atse'e n'ixta vintso ats miitse'e mputákadat, nayja'vijupts atse'e jets ats miitse'e nku'oo'kakat pan miits je m'o'yin kajxta ve'e kuy'it. Ve'emts atse'e nnaajávaja óyam tse'e kye'ex jets ku ats miitse'e nuyojk ntsokta, ve'e'njits ats miitse'e xtsokta.

¹⁶ Ax mnuja'vidupts miitse'e jets ni pana ve'e miitsta ats nkah'atsuux. Ax to'mayji tse'e jem juu' ve'e vaandup jets va'ajts kutaay atse'e jets ats miitse'e tunvin'aa'nda. ¹⁷ ¿Nvin'aa'ndu ats miits vine'e je jayu kajxta juu' ats miitse'e ntuknukejxtu? ¹⁸ Nmunoo'kxtk xa atse'e je Tito jetse'e najkx mku'ixjada, jets atse'e nkejx to'k je n'útsamda je n'ajchamda juu' ve'e myaadi. ¿Mvin'aa'njudu vine'e je Tito? ¿Jadi ka'a aats vine'e numejtsk kijpx joot kijpx ja'vin juu' ntun nkats?

¹⁹ ¿Ve'em miitse'e mvinmayda jets nay'oñukojtsijup atse'e jeja miits mvinkujka? Ax ka'ats je'e ve'e vye'ema. Ve'emts atse'e nkats to'k muk je Cristo maat jets jeja je Nte'yam vinyukj. Miitsta, juu' atse'e ooy ntunsojktup, ve'em atse'e nkats jetse'e nuyojk xjaanchjávadat je Jesucristo. ²⁰ Je'e xa atse'e nvinmaayp ku ats miitse'e najkx nku'ixtinuva, to'mayji ats miitse'e nkapaa'ttat ax jo'n atse'e ntsak, van'tits ats miitse'e je tsaachpaatun mpaajmjadat je ka óyap kajx juu' ve'e mtoondup, ve'emts ats miitse'e xkapaattuvat ax jo'n miitse'e xtsokta. Nvinmaayp xa atse'e ku ve'e to'mayji nakyojtsvintsoojvup mve'nadat ku atse'e jem nje'yat, namyu'ejkjudup, mkanachojkjudup, pajkva'kxy mve'nadat, akotsutoonkidup, napyakojtsjudup, nutúvidup, mjomtsuunidup mtitsuunidup mve'nadat. ²¹ Nvinmaayvap xa atse'e ku ats miitse'e najkx nku'ixtinuva jets atse'e to'mayji je Nte'yam xyakts'o'otyónut miits kajxta jets ats miitse'e numay nmuya'axtat, je'e ve'e ku miitse'e jem numay juu' ve'e tokintoondu jetse'e dukaton'atúvada je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup, je'e ve'e ku ve'e je navyajkun duyakvintsa'kintókida, ku ve'e je kats

dutukmaatjayépta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayejptup, jets ku ve'e juu' oyvintsova dutonda dukotsta.

13

Juu' ve'e je Pablo kyojtsjidu je jaanchja'vivatajk jep Corinto

¹ Ya'ats je'e ve'e ku ats miitse'e najkx nku'ixta mutoojk nax. Ax kuts atse'e nje'yat, van'litts atse'e juu' jaty n'ixut nmujávat, ve'em vintso ve'e yakkats ku ve'e numejtsk ukpu nutoojk dunukojspe'tta je ayook. ² Ku ats miitse'e ojts nku'ixta mumejtsk nax, juu'ts atse'e nvaajnjidu pan pan jatye'e tokintoondup jets nuvinxupe'e jem jyaa'k'itta, nay vanxúppjamts ats miitse'e nvaajnjinuva. Ku ats miitse'e jado'k nax najkx nku'ixtinuva, ka'ats atse'e ntukmo'ottat pan pan jatye'e katokinton'atúvidup. ³ Van'it tse'e x'ixtat xnujávadat jets kojtspe'e je Cristo ats kajx. Ax je Cristo, ka'ats je'e ve'e je yónuk aaj je yónuk joot mtukpayo'oyjada, makts je'e ve'e y'it miits maatta. ⁴ Oyam xa ve'e je Jesucristo dukayaknuke'xnatajki jets ooye'e je makkin dutunjayep ku ve'e cryuuzpejt, joojntykipts je'e ve'e uxyam je Nte'yam je myakkin kajx. Nay ve'empats atse'e, je'e ve'e ku atse'e to'k muk n'it je Cristo maat, ka'ats atse'e nyaknuke'xnatáka je makkin juu' atse'e njayejpp. Oyam tse'e vye'ema, je Cristo je myakkin kajxts atse'e njoojntyka jets atse'e ntónut nkótsut juu' ve'e tsojkjup miits maatta.

⁵ Payo'oyda miitse'e viinm pan tyúvame'e xjaanchjávada je Jesucristo. ¿Ka'a miitse'e xnujávada jets je Jesucristo ve'e ijtp jem mja'vin kajxmda?, je'ejyji je'e ve'e jets ka'a ve'e koojyji mnatyijada jets mjaanchja'vidupe'e. ⁶ N'a'ixpts atse'e jetse'e xnujávadat jets ntuump nkajtsp aatse'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ⁷ Nmuno'o'kxtkpts atse'e je Nte'yam jets ka'a miitse'e xtóndat juu' ve'e ka óyap; ka je'e kajxap je'e ve'e jetse'e tyunke'xukut jets ntuump nkajtsp atse'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e atse'e ntsajkp jetse'e xtóndat juu' jatye'e oy, óyame'e je jayu vya'añ jets ka'a atse'e ntun nkats juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ⁸ Kux ka'a xa ve'e n'amaadaaguimdat pan ntso'oxpajkumdupe'e je tyuv je'e, n'amaadaaguimdaps uu'me'e ku ve'e nto'numda je tyuv je'e. ⁹ Paatyts atse'e nxoonduk ku atse'e n'it yónuk aaj yónuk joot jets miitse'e mak m'itta to'k muk je Cristo maat. Ijtp ts atse'e je Nte'yam nmuno'o'kxtuk jetse'e m'ijttinit tum oy tum va'ajts. ¹⁰ Jidu'um xa ats miitse'e nnujáyada namka'ana ats miitse'e najkx nku'ixta. Ax kuts atse'e jem nje'yat, ve'emts atse'e ya nkutojkun nkamakpámut, ya kutojkun juu' atse'e xmooy je Maja Vintsán jets ats miitse'e mak nyak'ijttinit to'k muk je Cristo maat, ka je'e kajxapts atse'e xmooy jets ats miitse'e nyakvintókidat.

Ku je Pablo kyojtskukajxini

¹¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, kojtskukajxinuupts atse'e. Je Dios maat tse'e mtaandini. Íxtada je'e juu' ve'e myaktánjadap oy jets va'ajts, kutyonda juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, nayjávajada to'k jado'k, joojntykada oy joot. Pan mtoondup tse'e ve'em, m'ijttinuupts miitse'e je Nte'yam maat. ¹² Nache'e'njada to'k jado'k je tsojkun maat je Maja Vintsán kajx. ¹³ Máyame'e je Dios mkejxuxjada je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada anañujoma.

¹⁴ Je Maja Vintsán Jesucristo tse'e mkunoo'kxjadap, je Nte'yam tse'e dupámup jem mja'vin kajxmda je tsojkun, je Espíritu Santo maat tse'e m'ijttinit nuto'k nuto'k anañujoma miitsta.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Galacia

¹ Atse'e je Pablo, ka je jáyuvap xa atse'e xvinkoon jets atse'e je kukátsiva n'ítut, ka je jáyuvapts atse'e ya toonk xtukkatajki, je Dios Tee' jets je Jesucristo, juu' ve'e je Dios Tee' yakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k, je'e tse'e viinm áts xvinkoondu jets atse'e je kukátsiva n'ítut. ² Ats jets nujom je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada juu' ve'e áts maat, máyam aatse'e je Dios ntuknukexta nujom je jaanchja'vivatajk pan pan jatye'e nay'amojkijidup jem galáciait y'it jootm. ³ Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'eda tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijitnit je y'oy joot maatta, ⁴ je Jesucristo, juu' ve'e xku'oo'kimdu je ntokin kajxamda jetse'e ve'em xtuknuvaatsumdinit ya ko'oy tiempo juu' ve'e nyaknajxumdup. Ve'em tse'e dutuujn ax jo'n dutsak je nNte'yamamda, juu' ve'e nTee'imdup. ⁵ ;Xa'ma kajx tse'e je Nte'yam dunumájitnit dunujaanchinit! Amén.

Ka'a xa ve'e ti jado'k oy kats oy ayook

⁶ Atuva atoki xa atse'e xyaktanda ku ve'e je Nte'yam tun jatyi xmasookti jetse'e xpanajxta je viijnk ixpajkun juu' ve'e je jayu tyijitup oy kats oy ayook, je Nte'yam, juu' ve'e myaaxuxjudu je Cristo je myaa'yun kajx. ⁷ Ka'a xa ve'e yjeja je viijnk oy kats oy ayook, je'e ve'e ku ve'e jem je jayu juu' ve'e myakv-inmama'yatjudup jetse'e duyaktikutsuva'anda je oy kats je oy ayook. ⁸ Ax jya'átsam, ukpu jya'aangesam juu' ve'e jem tsapjootm kukyada'aky, pan kumyaktuk'ixta xa ve'e je kats je ayook juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguip maat je oy kats je oy ayook juu' áts miitse'e ntuk'ixtu, ko'oy nukótsats je'e ve'e y'ijitnit. ⁹ Ta xa atse'e nva'añ, vaannuvapts atse'e jado'k nax, pan jem xa ve'e juu' ve'e mtuk'ixjudup je kats je ayook juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguip maat je oy kats je oy ayook juu' ve'e mkuvajktu, ko'oy nukótsats je'e ve'e y'ijitnit.

¹⁰ ¿Juu'ts atse'e ntsajkp ku atse'e ve'em nva'añ, ku atse'e je jayu x'oyjávat, ukpu ku atse'e je Nte'yam x'oyjávat, ku atse'e jeja je jayu vyinkujk oy ntánut, ukpu ku atse'e jeja je Nte'yam vyinkujk oy ntánut? Pan kuntsak xa atse'e jets atse'e jeja je jayu vyinkujk oy ntánut, ka je Jesucristostovapts atse'e ntoojnijp.

Je Jesucristo ve'e duxinkoon je Pablo jetse'e y'ítut je kyukátsiva

¹¹ Ax nujávadats ya'a, utsta ajchta utsta tsa'ada, je oy kats je oy ayook juu' áts miitse'e nvaajnjidu, ka je jáyuvapts je'e ve'e je vvinma'yun, ¹² ka je jáyuvapts áts je'e ve'e xtukkatajki, ka je jáyuvapts áts je'e ve'e xtukyak'ixpajk, je Jesucristo, je'e xa ve'e viinm áts xtuk'ix xtuknuja'vi.

¹³ Mmótudu xa ve'e je kats vintsó atse'e njáyuva y'ijit ku atse'e njaanchjáva y'ijit juu' ve'e jyaanchja'vidup áts je nmu'israeejlit jayu, jets vinxup atse'e nmu'ejkji pan pan jatye'e je Cristo dujaanchja'vidup, jets áts je'e ve'e njomtoondi ntitoondi jets atse'e ntukmaso'oktat juu' ve'e jyaanchja'vidup.

¹⁴ Nuyojk xa atse'e nkutyún y'ijit juu' ve'e je israeejlit jayu jyaanchja'vidup jets ni ka'a ve'e numay áts je njayu juu' atse'e nmu'akijpxada, nuyojk atse'e nkutyún y'ijit áts je njujpit jayu je pyava'nunda jets ni ka'a ve'e je'eda. ¹⁵ Ax je maja maa'yunts atse'e je Nte'yam xtoojnit jets atse'e xvinkaajn ka'anum atse'e nke'ex vye'na. Ve'em tse'e dutuujn jets atse'e je kukátsiva n'ítut. ¹⁶ Ax ku tse'e du'oyja'vi, van'itts atse'e xtuk'ix je y'Onuk, ve'emts atse'e je jayu

nvaajnjadat je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. Ku ve'e ve'em jyajty, ni pánats atse'e juu' n'kah'amotutuvi jets atse'e nnujávát ti atse'e ntónup, ¹⁷ ni ka'ats atse'e jem Jerusalén nmajkxpa jets atse'e n'íxtat pan pan jatye'e too'vajkp ijttu je kukátsivada jets ka'a ve'e ats, ñojk'óy atse'e tun jatyi nnujx jem arábaiat y'it jootm, ux'ookts atse'e nvimpijtnuva jem Damasco.

¹⁸ Kutoojk joojntnumts atse'e n'ats jem Jerusalén jets atse'e je Pedro nmaatnakojsji; ax je'e maatts atse'e n'ijt makmoxk xaaj. ¹⁹ Ax ka'ats atse'e jado'k je kukátsiva n'ix, je Santiágoji ve'e, je Maja Vintsán je y'uts. ²⁰ Yájats atse'e nva'añ je Nte'yam vyinkujk jets tyúvam ya'a ve'e juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup. ²¹ Van'itts atse'e nnujx jem siiriat jets cilíciat y'it jootmda. ²² Ka'ats atse'e x'ixada y'ijt pan pan jatye'e to'k muk ijttup je Cristo maat jetse'e ñay'amókajada jem judéait y'it jootm, ²³ je'ejji ve'e y'amotunajxtup y'ijt: "Je'e pane'e xjomto'numdup xtit'o'numdup y'ijt, je'e tse'e uxyam je jayu duvaajnjp jetse'e dujaanchjávadat je Jesucristo, ka'a tse'e du'uktsojkní jetse'e dujaanchja'vi'atúvadat je Jesús." ²⁴ Ax ve'em tse'e duyakmájidi duyakjaanchidi je Nte'yam je maja maayun kajx juu' atse'e xtoojni.

2

Ku je viijnk kukátsiva dukuvajkti je Pablo

¹ Kumakmajkts joojntnumts atse'e nnajkxnuva jem Jerusalén, nmaadi atse'e je Bernabé, nvooovts atse'e je Tito. ² Ojststs atse'e jem kux je Nte'yam atse'e xtuk'ix xtuknuja'vi. Ku aatse'e jem Jerusalén nve'na, van'itts aatse'e juu' nkojtsmúk apuk maat je'eda pan pan jatye'e dunumájidup. Jemts atse'e n'ava'ni je oy kats je oy ayook, ve'em ax jo'n atse'e uxyam paat nvaajnjada je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. Ve'emts atse'e ntuujn kux je'e atse'e ntsajkp jetse'e kyavintókiyut juu' atse'e ntoon jets juu' atse'e ntuumpna. ³ Ax óyam tse'e kya'israeejlitjáyuva je Tito, ka'a tse'e dutuk'akee'yidi jetse'e je ixta'nun yakpaajmjat jetse'e duni'kxmat dukojmat. ⁴ Ax jem tse'e pan pan jatye'e natyijjudup utsta ajchta, je'e tse'e du'uktsojktu jetse'e je Tito kuyakpaajmji je ixta'nun. Je'e kajxts je'e ve'e ñay'amojkijidi aats maat je xpoopka jo'nda, jetse'e du'íxtat joma vaate'e juu' yakkuvak ku ve'e je jayu y'it to'k muk je Jesucristo maat, y'uktsojktus je'e ve'e jets aatse'e kux'akee'yidi jets aatse'e mpanajkxnuvat je Moisés je pyava'nun. ⁵ Ax ni vinxúpats aatse'e nkanamyasookji jets aatse'e ntónut juu' ve'e y'uktsojktu, kux je'e aatse'e ntsajkp jetse'e xjaa'kjayéptat je tyuv je'e, ve'em ax jo'n y'ixuva je oy kats je oy ayook.

⁶ Ka'ats atse'e je viijnk kojtsvjin xmooydi je'e pan pan jatye'e yakkojstsup jets ñumájidup je'e ve'e. Ax ka'ats ats je'e ve'e ntoonka pan ti je'e ve'e y'ijiti, kux ka'a ve'e je Nte'yam duyavinkopka vinxupe'e je majin dujayepta to'k jado'k. ⁷ Kyuvajktus je'e ve'eda jets atse'e je Nte'yam xtukkatajki je toonk jets atse'e nvaajnjadat je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em ax jo'n je Nte'yam je Pedro dutukkatajki je toonk jetse'e duvaajnjadat nay je'ejjam je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e israeejlit jayu. ⁸ Je Nte'yam, juu' ve'e je Pedro duputajki jetse'e dutónut je kukátsiva toonk joma ve'e je israeejlit jayu, je'ejjamts je'e ve'e juu' atse'e xputajkiva jets atse'e ntónut je kukátsiva toonk joma ve'e ka je israeejlit jáyuvap.

⁹ Ax je Santiago maat je Pedro jets je Juan, je'e juu' ve'e yakkojtstup jets ñumájidup je'e ve'e, ku ve'e dunuja'vidi jets je Nte'yam atse'e ya toonk xmooy je myaa'yun kajx, van'litts aatse'e xkavaa'ndi, ats maat je Bernabé, ve'em tse'e duyaknuké'xnatajkidi juu' aatse'e tunkojtsmúk, ve'em tse'e vyaandi jets tukmaatjajejptup aatse'e ya toonk je'e maatta. Oy tse'e dujávada jets aatse'e najkx njaa'ktún joma ve'e ka je israeejlit jáyuvap jets je'e ve'e jyaa'któndat joma ve'e je israeejlit jayu. ¹⁰ Je'e'jyits aatse'e x'amótudu jets aatse'e njaa'myétsut je ayoo'va jáyuda. Je'emts atse'e ntuump vye'na jets atse'e ntunyakvinkopka jets atse'e njaa'któnut.

Ku je Pablo divintso'y je Pedro jep Antioquia

¹¹ Ax ku tse'e je Pedro jye'y jem Antioquia, ntuknuujmits ats je'e ve'e aviinm ah'am kux tokin je'e ve'e juu' ve'e tyoon. ¹² Myaatkaayp myaat'uukp tse'e vye'na je utsta je ajchta pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ax ku tse'e jye'ydi je utsta je ajchta juu' ve'e tsoo'ndu jem joma ve'e je Santiago, van'it tse'e mejts'aaj mejtsjoot je Pedro apuk ñapyaajmji jetse'e dukoo'kmaatkaayni dukoo'kmaat'ookni. Je'e kajx tse'e ve'em jyatki kux cha'kipe'e pan pan jatye'e vaandup jets ixta'numpuujmja ve'e dutsak je utsta je ajchta pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvapta. ¹³ Van'it tse'e je viijnk israeejlit jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesucristo, je'e tse'e je mejts'aaj je mejtsjoot dujajejptu maat je Pedro, je Bernabé paat tse'e ve'em jyátkiva. ¹⁴ Ax kuts atse'e n'ix jets ka'a ve'e dupaa'ty du'akeega juu' ve'e tyoondup maat je tyuv je'e, ve'em ax jo'n y'ixuva je oy kats je oy ayook, van'litts atse'e jeja je numay jayu vyinkujk ntuknuujmi je Pedro. Jidu'umts atse'e nvaajñ: "Mits, óyam mitse'e mja'israeejlitjáyuva, ve'em xa mitse'e mjoontyka ax jo'n pan pan jatye'e ka je'epta, ka ve'emape'e ax jo'n je israeejlit jayu. ¿Tyajx tse'e x'akee'yava'añ juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvapta, jetse'e dukutyóndat je israeejlit jayu je pyava'nunda? ¹⁵ Je ke'xtkun kajx xa uu'me'e n'israeejlitjáyuvimda, ka'ats uu'me'e nyaktjumdá tókinax jayu, ve'em ax jo'n pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ¹⁶ Nnuja'vimdinuupts uu'me'e jets ka'a ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum je Moisés je pyava'nun kajx, je'e ve'e ku ve'e je Jesucristo yakjaanchjáva. Je'e kajx tse'e je Jesucristo njaanchja'vimda jetse'e je Nte'yam xkatokimpa'mumdat, ka'a tse'e n'ixtimda vintso ve'e nkutyó'numdat je Moisés je pyava'nun jets je'e kajxe'e je Nte'yam xkatokimpa'mumdat, kux je Nte'yam, tyumtókimpuump je'e ve'e je jayu je Moisés je pyava'nun kajx."

¹⁷ Pan n'ixtimdup tse'e jetse'e je Nte'yam xkatokimpa'mumdat kuxe'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maat, yaknuké'xnatajkipts je'e ve'e jets tókinax jayu uu'me'eda. ¿Yaktjupts je'e vine'e jets uu'me'e je Cristo xyaktokinto'numdup? ¡Ni vintsova xa ve'e ve'em kyayaktij! ¹⁸ Ax pan ats tse'e je jayu kuntuk'ix jetse'e dukutyóndat je pava'nun juu' atse'e uxayam je jayu nvaajnjidup jets ka je'e kajxape'e je jayu yaktokinmee'kx, kunyaknuké'xnatákats atse'e jets tokin maat atse'e je'e kajx ku atse'e nkakutyún je pava'nun. ¹⁹ Ve'em xa atse'e ax jo'n atse'e aa'k kun'ijt jeja je Moisés je pyava'nun vyinkujk, je pava'nun juu' atse'e xtuk'ix jets nvinmajtsjup atse'e je oo'kun kuxe'e ats nkakutyuuujn. Je pava'nuntí atse'e ve'em xyaktaan jets atse'e njoointykat vintso ve'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit. ²⁰ Ve'em xa atse'e ax jo'n atse'e kun'aa'k jem cruz kajxm je Cristo maat. Je'e kajxts atse'e nkoo'kjoointykinini jets atse'e nyaktónut ya n'avintso vinma'yun, je Cristo ve'e joojntykup jam ats nja'vin kajxm, jets namvaat atse'e ya naxviijnit ni'kxukopk njayep, je Nte'yam je y'Onuk kajxts atse'e njoointyka kuxe'e ats

je'e njaanchjáva, je'e juu' atse'e ooy xtuntsojkkp jets atse'e xku'oo'ki. ²¹ Ka'a xa atse'e nkakuvuk je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam xtoojnimdup je Cristo kajx. Kux pan je Nte'yam xa ve'e je jayu kudukatokimpum je Moisés je pyava'nun kajx, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kukyatih'ijt ku ve'e je Cristo y'uk'aa'k.

3

Je pava'nun jets je jaanchja'vin

¹ Miits, galáciait jáyuda, ka'a ve'e oy juu' xpayo'oyda. ¿Pane'e mko'oyvin'ixjudu jetse'e xkoo'kjaanchja'vidini je tyuv je'e? Va'ajts xa ats miitse'e nvaajnjidi jetse'e xnuja'vidi vintso ve'e je Cristo duyakcruuzpejtti, ve'em ax jo'n viinm kux'ixti jo'n. ² To'k viijnji atse'e nnujavava'añ jetse'e xnukótstat, ¿mkutyooundu vine'e je Moisés je pyava'nun jets je'e kajxe'e je Espiritu Santo tyajki jem mja'vin kajxmda, ukpu je'e kajxe'e kuxe'e xjaanchja'vidi je oy kats je oy ayook juu' ve'e m'amotunajxtu? ³ ¿Vintso ve'e m'o'yixjada jetse'e mnapyámjada va'ajts ka víjap? Mton'ukvaandu xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp kuxe'e je Espiritu Santo mputajkjidi. ¿Ve'eme'e uxyam xtsokta jetse'e m'ittat oy jets va'ajts je m'avintso kutojkkun kajxta? ⁴ ¿Ka'a vine'e mto'nuxjada ni vinxupa nujom je tsaachpaatun juu' ve'e myaknajxtu? ¿Oyap ijk je'e vine'e mto'nuxjada! ⁵ Ku ve'e je Nte'yam dukejx je Espiritu Santo jetse'e y'ittat jem mja'vin kajxmda jetse'e je Nte'yam dutún je majin joma ve'e miitsta, ¿ti kajxts je'e ve'e ve'em dutún? ¿je'e kajx vine'e ku ve'e x'ixtada vintso ve'e xkutyóndat je Moisés je pyava'nun, ukpu je'e kajx vine'e ku ve'e xjaanchjávada je oy kats je oy ayook juu' ve'e m'amotunajxtu?

⁶ Jyaanchja'vits je'e ve'e je Abraham je Nte'yam. Ax kux tse'e dujaanchja'vi, je'e kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpaaajmji. ⁷ Ax ve'em tse'e, nujávada tse'e jets je'eda pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Nte'yam, je jaanchja'vin kajxts je'e ve'e y'itta je Abraham je chaanda je kyoojta. ⁸ Ku ve'e kyatúnjuna vye'na, y'ava'nits je'e ve'e je Kunuu'kx Jatyán jets je jaanchja'vin kajxe'e je Nte'yam dukatokimpámút pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, tyukmukojts tse'e je Nte'yam je Abraham jujpani je oy kats je oy ayook ku ve'e dunujjmi: “Mits kajx xa ve'e dupaa'ttat je kunoo'kxun je jayu pan nuxnupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn.” ⁹ Ax ve'em tse'e, je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam dujaanchja'vidup, kunoo'kxjudupts je'e ve'e je Nte'yam, ve'em ax jo'n dukunuu'kx je Abraham, juu' ve'e jaanchja'viju.

¹⁰ Nujom tse'e pan pan jatye'e dumákkip je Moisés je pyava'nun, ko'oy nukotsa tse'e y'itta, kux jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Ko'oy nukotsa tse'e y'itta to'k ka'ajjji pan pan jatye'e dukakutyoondup nujom juu' jatye'e javyet yap pava'nun kujxp.” Jidu'um tse'e vya'añ. ¹¹ Va'ajts tse'e yaknujava jets ka'a ve'e pan pane'e je Nte'yam kyatokimpuump je Moisés je pyava'nun kajx, kux jidu'um xa ve'e vyaampa je Kunuu'kx Jatyán: “Pan pan xa ve'e je Nte'yam kyatokimpuump je'e kajx ku ve'e jyaanchjávaja, joojntykaps je'e ve'e.” Jidu'um tse'e vya'añ. ¹² Pan kudukutyún xa ve'e je jayu je Moisés je pyava'nun, o'yipts je'e ve'e jetse'e ve'em dukutyóndat óyame'e dukajaanchjávada je Nte'yam. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Pan pan xa ve'e dukutyoomp nujom je pava'nun, joojntykaps je'e ve'e.”

¹³ Ax ve'em tse'e, ko'oy nukotsa tse'e n'ijtumdi kuxe'e nkakutyo'numdi je Moisés je pyava'nun. Ax ka'a tse'e uxyam n'uk'ijtumdini ko'oy nukotsa, je Cristo ve'e xtuknuvaatsumdu je ntókinamda, je'e tse'e ko'oy nukotsa ijt uu'm

kajxamda ku ve'e xku'oo'kimdi, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ko'oy nukotsa xa ve'e nujom pan pan jatye'e jem kup kajxm oo'ktup." Jidu'um tse'e vya'añ. ¹⁴ Xtuknuvaatsumdu tse'e je ntókinamda, ax ve'em tse'e je Cristo kajx je Nte'yam dukunoo'kxut pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em ax jo'n je Abraham yakkunuu'kx, xku'oo'kimdu ve'e jette'e to'k ka'ajyji je jaanchja'vin kajx njayejpumdinit yam nja'vin kajxmamda je Espíritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam vyaajntk jette'e myiinnit yaja naxviijn.

Je pava'nun jets je vaanduk

¹⁵ Utsta ajchta utsta tsa'ada, jidu'um xa ve'e je jayu yuj dujayepta yaja naxviijn. Ku xa ve'e je jayu to'k je nak duyak'oyada pan vintso ve'e juu' dukojts'oyada, ni pana tse'e kya'o'yixju jette'e duyakpuva'atsut ukpu duyaknu'yókat. ¹⁶ Nay ve'em tse'e jyajtpa ku ve'e je Nte'yam je vaanduk duyaktaajñ maát je Abraham jets je chaan je kyooj. Ka'a tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets je Nte'yame'e je Abraham dunuujmi: "je mtsaanda je mkojta", ve'em ax jo'n numay je tsaan je kooj kuy'ijiti: jidu'ume'e dunuujmi: "je mtsaan je mkoj". Ax je'ets ya'a ve'e tyijp to'kji je chaan je kyooj, je'ets je'e ve'e je Cristo. ¹⁷ Ya'a xa atse'e ntiyp. Ku ve'e je Nte'yam dumkajts je Abraham, tyukvinva'nits je'e ve'e jets kyutyónupe'e je y'ayook. Je'e kajx tse'e je Moisés je pyava'nun juu' ve'e maktaaxk mókupx ja'ii'px majk joojnt ux'ook je'y, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jette'e dununkayakjátut jette'e tyónjút kyótsjút je ayook juu' ve'e je Nte'yam je Abraham tyukvinva'ni. ¹⁸ Ax pan van'itji tse'e je Nte'yam kudukutyún je y'ayook ku ve'e je jayu dukutyún je Moisés je pyava'nun, ka'a tse'e tyun je ayook juu' ve'e je Nte'yam je Abraham tyukvinva'ni jets tyónupe'e je myaa'yun kajx.

¹⁹ Ax ve'em tse'e, ¿tits je'e ve'e vya'añ je Moisés je pyava'nun? Yakmooy xa ve'e je Moisés je pava'nun jette'e ve'em je jayu je tyókin yaknuke'xnatáka y'ítut, távani ve'e je Nte'yam je vaanduk duyaktáñ vye'na je Abraham maát. Je vaat xa ve'e jyejk je pava'nun ku ve'e myiijn je Abraham je chaan je kyooj, je'e pane'e je Nte'yam vyaajntk jette'e myínut. Je ángeles kajxta xa ve'e je Moisés yakmooy je pava'nun, van'it tse'e je Moisés je pava'nun dukojtsnajxy je ja je jayu vyinkujkta. ²⁰ Ax viinn tse'e je Nte'yam je kojstán duyaktaajñ je Abraham maát, ka'a tse'e pan viijnk yaktsajk juu' ve'e je Abraham kudunujmi vintso ve'e je Nte'yam vyaajñ.

Juu' ve'e je Moisés je pyava'nun tyuump

²¹ ¿Je'ets ya'a vine'e tyijp jets cho'oxpujke'e je Moisés je pyava'nun je Nte'yam je vyaanduk? ¡ni vintsova xa ve'e ve'em kyayaktij! Kux pan jeja xa ve'e kuy'it je pava'nun juu' kajxe'e je Nte'yam duyaky je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je pava'nun kajx tse'e je Nte'yam je jayu kudukatokimpum. ²² Ax vaamp xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán jets to'k ka'ajyji ve'e je jayu y'itita jem je tokin kya'm. Je'e kajx xa ya'a ve'e ve'em jette'e je jaanchja'vin kajx yakmooydinit je Nte'yam je vyaanduk je'eda pan pan jatye'e je Jesucristo dujaanchja'vidup.

²³ Ka'anume'e je Jesús myin vye'na yaja naxviijn, ijtumdu tse'e jep je Moisés pyava'nun pa'tkup. Ve'em tse'e n'ijtumdi van'it paat ku ve'e je jayu yakvaajnji'ukvaandi vintso je'e ve'e ku ve'e je Jesucristo yakjaanchjáva. ²⁴ Ax ve'em tse'e je Moisés je pyava'nun xka'mimda y'ijit ax jo'n je pi'k ónyk kun'ijtumdi, xtuk'ixumdu tse'e pan ti je'e ve'e je tokin. Ve'em tse'e dutuujn van'it paat ku ve'e je Cristo myiijn jette'e je jaanchja'vin kajx je Nte'yam xkatokimpa'mumdat. ²⁵ Ax ux'yam tse'e, ku ve'e njaanchja'vimda je Cristo, ka'a tse'e n'uk'ijtumdini jep je Moisés pyava'nun pa'tkup.

²⁶ Kuxe'e je Jesucristo xjaanchjávada, je'e kajx tse'e m'itta je Nte'yam je y'ónuk. ²⁷ Nuvinxupts miitse'e m'itta to'k muk je Cristo maat je napejtun kajx, ve'em xa ve'e m'itta ax jo'n je Cristo kumnatyukxo'xjidi jo'n. ²⁸ Ka'a xa ve'e vyinkopka pan je jayu ve'e y'it israeejlit jayu uk pan pan jatye'e ka je'epta, joyutoompa jayu ukpu naspaka jayu, yaa'tyajik ukpu ta'axtajk, kux ku xa ve'e to'k muk n'ijtumda je Cristo Jesús maat, ve'em tse'e nujom n'ijtumda ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kun'ijtumdi. ²⁹ Ax pan ve'em tse'e n'ijtumda je Cristo maat, je Abraham je chaan je kyoojts uu'me'eda, xtukkadaakumdupts uu'me'e je vaanduk juu' ve'e je Nte'yam yaktaan.

4

¹ Ya'a xa je'e ve'e juu' atse'e ntijp: Namvaat xa ve'e je jayu je y'ónuk pi'knun juu' ve'e je puk tukkada'akjup, óyame'e je puk duje'eikáxut nujom, vanxupts je'e ve'e y'it ax jo'n je joyutoompa. ² Jem xa ve'e je jayu juu' ve'e íxjudup jetse'e kya'majada van'it paat ku ve'e jye'yat je xaaj juu' ve'e je tye'e ñupaajmtki. ³ Ve'emts uu'me'e njajtumduva. Namvaat xa ve'e n'ijtumdi ax jo'n je pi'k ónuk, ooy tse'e ntuntsojkumdi jetse'e mpanajkxumdat je ko'oy costumbre juu' ve'e je jayu pyanajkxtup yaja naxviijn. ⁴ Ax ku tse'e je xaaj jye'yni juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki, van'it tse'e je Nte'yam dukejx je y'Onuk, je ta'axtajkts je'e ve'e yakke'xju, jetse'e y'ijit jep je Moisés pyava'nun pa'tkup. ⁵ Ve'em tse'e dutuujn jetse'e xpajkumpijitumdinuvat, ka'a tse'e n'uk'ijitumdinit jep je Moisés pyava'nun pa'tkup, je'e ve'e jetse'e n'ijtumdinut je Nte'yam maat ax jo'n je'e je y'ónuk.

⁶ Kux je Nte'yam je y'ónuk miitse'eda, je'e kajx tse'e je Nte'yam dupuujm jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtmap jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je Espíritu Santo, juu' kajxe'e je Nte'yam nmukoijtsumda jidu'um: "Tata, aats je nTee!" ⁷ Ax ve'em tse'e, je Nte'yam je y'ónuk xa miitse'eda, ka'a tse'e m'uk'ijitini ax jo'n je joyutoompa. Ax je'e tse'e kuxe'e m'itta je Nte'yam je y'ónuk, je'e kajx tse'e je Cristo kajx mmoojyjidinit nujom je y'oy je'e juu' ve'e mtukkada'akjadap kux je'e je y'ónuk miitse'eda.

Ku je Pablo duvinmaaj je jaanchjavitajk jep Galacia

⁸ Ku miitse'e je Nte'yam xka'ixadana vye'na, mmutoonduts miitse'e may juu' ve'e ka je Nte'yamap. ⁹ Ax uxayam tse'e, je'e ve'e kuxe'e je Nte'yam x'ixaidini, ukpu ñojk'óy yakkats, je'e ve'e kuxe'e je Nte'yam m'ixajidini, çvintsqse'e mnayjávajada jetse'e jado'k nax x'avimpijitidinuva jetse'e mka'mijidinuva je costumbre juu' ve'e katoomp jets tukma'atum? ¹⁰ Jem tse'e je xaaj, je po'o, je aats, jets je joojnt juu' ve'e m'amaa'yidup! ¹¹ Je'ets atse'e nvinmaayp ku ve'e ni vinxupa mkato'nuxjadat juu' ats miitse'e ntuk'ixtu.

¹² Utsta ajchta utsta tsá'ada, nmunoo'kxtiktup xa ve'e jetse'e mnayámjadat ats maat, ve'em ax jo'n atse'e nnapyumju miits maatta. Ka'a xa ats miitse'e xmutokintoondi. ¹³ Ax jo'n xnujávada jo'n, je pa'am kajx atse'e muto'k nax n'ijit miits maatta jetse'e nvaajnidi je oy kats je oy ayook. ¹⁴ Qyam tse'e mtso'oxjajtxjidi ku atse'e pajkjud nve'na van'it, ka'ats ats miitse'e xviijn'ixti, ni ka'ats atse'e xko'oyja'vidi, ñojk'óy atse'e xkuvajkti ax jo'n atse'e kun'ijit je Nte'yam je ya'angeles ukpu atse'e kun'ijit je Jesucristo viinn. ¹⁵ Çómas'e y'it je xoojntkun juu' ve'e mjajeyptu van'it? Ve'em xa ats miitse'e nnaajmada jets pan kum'o'yixjidi ve'e jets atse'e xyakjotkadaakti, je mviijn paat tse'e kuxyakpítsumdi jets atse'e kuxmooydi. ¹⁶ Ax uxayam, çje

mtso'oxpajkpada ats vine'e tunvimpijtni je'e kajx ku ats miitse'e nvaajnidi je tyuv je'e?

¹⁷ Qoy xa miitse'e mtunvinmájada je'eda pan pan jatye'e duyaktikutsuvaandup je oy kats je oy ayook; ax je kyo'oy je'ets je'e ve'e juu' ve'e mtukmutsojkdudup. Je'ets je'e ve'e chojktup jets ats miitse'e xmasoqktinit jets je'e ve'e xpanajkxtinit. ¹⁸ Oy xa je'e ve'e ku ve'e je jayu je viijnk jayu dvinmay pan oy je'e ve'e juu' ve'e yaktukmutsojktup. Xa'ma kajx tse'e ve'em yaktónut, ka van'itjyap ku atse'e n'it miits maatta. ¹⁹ Miits, juu' atse'e n'onukja'vidup, jado'k nax xa atse'e je tsaachpaatun nyaknaxy miits kajxta, ve'em ax jo'n je ónuk taak je tsaachpaatun duyaknaxy ku ve'e je y'ónuk duyakke'exuva'añ. Ax jaa'ktsaachpaa'tufts atse'e van'it paat ku ve'e m'ijittini ax jo'n je Cristo dutsak. ²⁰ Qoy atse'e njatuntsak jets atse'e uxym kun'it miits maatta, ve'emts atse'e kunyaknuxe'xnatáka jets ooy ats miitse'e ntuntsokta. Qoy ats miitse'e xtunvinma'yunmo'oda.

Je Agar jets je Sara tukmu'a'ixmojkin

²¹ Miitsta, pan pan jatye'e jep je Moisés pyava'nun pa'tkup napyamuvaajnjudup, nukótstats n'it, ¿ka'ana miitse'e x'amotunaxta vintso ve'e vya'añ je pava'nun? ²² Ve'em xa ve'e vya'añ jets numejtske'e je y'ónuk y'ijt je Abraham, to'k juu' ve'e tyukmaatjayejp je jajtspa jets jado'k juu' ve'e tyukmaatjayejp je ñuda'axam. ²³ Je jajtspa, je Agar, ve'emts je'e ve'e je y'ónuk kye'x áxam jo'n opyán pi'k ónuka. Ax je Abraham je ñuda'ax, je'e tse'e to'k je pi'k ónuk duyakke'x jetse'e ve'em tyónjut juu' ve'e je Nte'yam je Abraham tukvinva'niju. ²⁴ Ya numejtsk ta'axtajkta, mejtsk je kojstánts je'e ve'e juu' ve'e yaktukmu'a'ixmojkidup. To'k je kojstán, je'e juu' ve'e je jayu yakmooydu joma ve'e je Sinaí Kopk, je Agaarts je'e ve'e je kojstán yaktukmu'a'ixmojkip. Pan pan jatye'e jep kojstánupa'tkup ijttup, jepts je'e ve'e pava'nun pa'tkup y'itta. ²⁵ Je Agar, juu' ve'e yaktukmu'a'ixmojkip je kojstán juu' ve'e je jayu yakmooydu joma ve'e je Sinaí Kopk juu' ve'e jem arábaiat y'it jootm, ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je jáyuda juu' ve'e uxym tsuunidup jem Jerusalén, je'e tse'e ijttup ax jo'n je joyutoompada, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e napyajmjudup jep pava'nun pa'tkup je'e maatta. ²⁶ Ax je tsapjootmit Jerusalén, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je joyutoompada, ve'em je'e ve'e ax jo'n uu'me'e kuntaakimdi. ²⁷ Kux jidu'ume'e vya'añ je Kunuu'kx Jatyán:

Xoon xa mitse'e, ta'axtajk juu' ve'e je y'ónuk dukayakjéjip, juu' ve'e je ónuk dukajayepp jetse'e dukanujava je tsaachpaatun ku ve'e je ta'axtajk je y'ónuk duyakjeja, kotsu tse'e makk je mxoojntkun kajx, kux je ta'axtajk juu' ve'e yakmasook, jaa'kjéjapts je'e ve'e je y'ónuk nuyojk jets ka'a ve'e je'e juu' ve'e jem je ñuyaa'y. Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁸ Utsta ajchta utsta tsa'ada, je Abraham je y'ónuk je'e ve'e je Isaac je'e kajx ku ve'e je Nte'yam tyukvinva'niji, nay ve'empa tse'e n'ijtumda je Nte'yam je y'ónukta je Nte'yam je vyaanduk kajx. ²⁹ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n van'it jyajty ku ve'e je ónuk juu' ve'e ke'x ax jo'n je pi'k ónuk kye'exta, je'e tse'e dujomtoon dutitooen je ónuk juu' ve'e ke'x je Espíritu Santo je myakkin kajx, nay ve'empa tse'e uxym jyajtpa. ³⁰ ¿Ax vintso tse'e vya'añ je Kunuu'kx Jatyán? Vaamp xa ve'e jidu'um: "Pavojpni je jajtspa maat je y'ónuk, kux ka'a ve'e je jajtspa je y'ónuk dutukmaatjayeput je puk je ónuk juu' ve'e je tyaak

jem je ñyaa'y." ³¹ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a xa uu'me'e nve'emamda ax jo'n je jajtspa je y'ónuk, ve'em uu'me'eda ax jo'n je ónuk juu' ve'e je tyaak jem je ñyaa'y.

5

“Naajk'ítjada naspaka”

¹ Je Cristo xa ve'e xyakta'numdup naspaka. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e nko'o'k'íjtumdinit ax jo'n je joyutoompada. Naajk'ítjada naspaka, ka'a tse'e m'uknpyaajmjidinuvat jep kutojkun pa'tkup juu' ve'e myaktaajnjidinuvas ax jo'n je joyutoompa kum'íjiti.

² Amotunaxta. Ats, je Pablo, vaamp xa atse'e jets pan myakpaajmjidue'e je ixta'nun jetse'e xni'kxmadat xkojmadat, ni vinxúpats je'e ve'e mkato'nuxjadat juu' ve'e je Cristo tyoon. ³ Nnuujmidinuvas xa ats miitse'e jado'k nax: Pan pan jatye'e je ixta'nun yakpaajmjidup jetse'e duni'kxmadat dukojmadat, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e dukutyóndat nujom je Moisés je pyava'nun. ⁴ Miitsta, pan nuvinxupe'e x'íxtada vintso ve'e je Nte'yam mkatokimpámjadat kuxe'e xpanajkxta je Moisés je pyava'nun, apuk tse'e mnapyámjada ka je Cristo maatap, mnapyajmjidup tse'e joma ve'e mkapaa'tjadat je Nte'yam je myaa'yun. ⁵ Ax aats, je Espíritu Santo kajxts aatse'e nnuja'vini jets je Nte'yam aatse'e xkatokimpaamp je'e kajx ku aatse'e je Jesucristo njaanchjáva. ⁶ Ax ku tse'e n'íjtumda to'k muk je Cristo Jesús maat, ka'a tse'e vyinkopka ku ve'e nni'kxmimda nkojmimda je ixta'nun uk pan ka'a; juu' xa ve'e vinkopk, je'ets je'e ve'e jetse'e njaanchja'vimdat je Jesucristo jetse'e ve'em nuke'xnatáka tyánut je'e kajx ku ve'e je jayu ntsojkumda.

⁷ Oy xa miitse'e xpanajkx'ukvaandi je Nte'yam. ¿Pan tse'e tumtukmaso'okjada je tyuv je'e? ⁸ Ka je Nte'yamap xa je'e ve'e, je'e juu' ve'e myaaxuxjudu. ⁹ Ve'em xa je'e ve'e je kyó'oy je'e juu' ve'e tyoondup ax jo'n je kats vya'añ: “Tyuktajkikujxpts je'e ve'e jyayuu'nama je levadura nujom je juts.” Jidu'um tse'e vya'añ. ¹⁰ Ax vinjávats atse'e ntañ, je'e kajx ku atse'e to'k muk n'it je Maja Vintsán maat, jets kijpxe'e je vinma'yun njajejpumda. Je Nte'yam tse'e duyaktsaachpaa'tup je jáyuda juu' ve'e myakjomvinmaajjudup myaktivinmaajjudup, jyapana je'e.

¹¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, pan kunjaa'kvaajña xa atse'e je jayu jetse'e je ixta'nun yakpaajmjadat jetse'e duni'kxmadat dukojmadat, ka'ats atse'e kujjomtonda kuxtitonada je israeejlit jáyuda jets ka'a tse'e kuduko'oyjávada ku atse'e je jayu nvaajnjada pan ti ve'e kyuu'oo'ki je Cristo jem cruz kajxm. ¹² Ax je'eda pan pan jatye'e mvinma'yunmoajjudup, joy tse'e kuy'it jetse'e nujómam kuyakkustsojkkúx joma ve'e je ixta'nun yakpaajmjidi!

¹³ Utsta ajchta utsta tsa'ada, je Nte'yam xa ve'e myaaxuxjudu jetse'e naspaka m'íjttinit. Ax ka je'epts atse'e ntijp jets naspaka ve'e m'íttat jetse'e xyaktóndat je m'avintso vinma'yunda, je'e ve'e je'e jetse'e mnapyutákajadat to'k jado'k je'e kajx ku ve'e ooy mtunnachókjada. ¹⁴ Nvaate'e nujom je Moisés je pyava'nun yakvinmotómokut maat ya'a: “Tsokta je mmujantamda je mmutáktamda ve'em ax jo'n viinm mnachókjada.” Jidu'um tse'e yakvinmotumuk. ¹⁵ Ax pan mtoondup tse'e ax jo'n je mu'uk tánuk juu' ve'e nacho'tsjudup navyajtsjudup vimpit atuj, nay'íxjadats kux ku ve'e mnaajkv-into'kijadat vimpit atuj.

Je jayu je y'avintso vinma'yun jets je Espíritu Santo

¹⁶ Jidu'umts atse'e nva'añ: Joojntykada ax jo'n je Espíritu Santo mtuknujávajada, ve'em tse'e xkayaktóndat je m'avintso vinma'yunda. ¹⁷ Kux ku xa ve'e je jayu duyaktún je y'avintso vinma'yun, cho'oxpujpkpts je'e ve'e je Espíritu Santo; ax je Espíritu Santo, cho'oxpujpkpts je'e ve'e je jayu juu' ve'e je y'avintso vinma'yun duyaktoomp; ax ve'em tse'e ñacho'oxpákjada vimpit atuj. Je'e kajx tse'e ku ve'e xtonda juu' ve'e je Espíritu Santo chajkp, ka'a tse'e xyaktonda je m'avintso vinma'yunda. ¹⁸ Ax pan je Espíritu Santo tse'e mtuk'ixjudup juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ka'a tse'e m'itta jep je Moisés pyava'nun pa'tkup.

¹⁹ Ixna ke'xna xa je'e ve'e pan pan jatye'e duyaktoondup je y'avintso vinma'yun: ka'a tse'e dvintsa'agada je navyajkun, tyukmaatjajejptup tse'e je kats je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyajejptup, ka óyap ka va'ajtsap tse'e juu' ve'e tyoondup kyojstsup, ²⁰ vyinja'vidup vyintsá'kidup tse'e juu' ve'e ka je Nte'yamap, pojktup, jot'aajnjudup, ejkjjudup, ka'a tse'e juu' dukuvakta, namyájijidup, napyajkva'kxjudup, nay'apukupaajmjudup, ²¹ ñas'ayo'vidup tse'e juu', ooktup mookjudup, kañajxtup oknajxtup, axaa'kp tse'e juu' jaty dutonda ku ve'e xaaj tyunju. Tyoondup tse'e nujom juu' ve'e ve'em. Nnuujmidup xa ats miitse'e, ve'em ax jo'n ats miitse'e nvaajnjidi jo'n, jets je'e pan pan jatye'e ve'em játkidup, ka'a tse'e y'íttat jem je Nte'yam y'am kya'm.

²² Ax juu' tse'e je Espíritu Santo yakjéjip, ka'ats je'e ve'e vye'ema, je'ets je'e ve'e jetse'e je jayu je tsojkn duyajepta, je xoojntkun, je oy joot, juu' dumuténada, oy jayu ñapyámjada je viijnk jayu maat, je jayu duputákada, dutonda ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ²³ je nuu'k aaj je nuu'k joot duyajepta, jetse'e ñay'akuvaañajada. Ka'a xa ve'e ti pava'nun juu' ve'e dukayakajtp jetse'e ve'em yaktún. ²⁴ Ax je'e pan pan jatye'e ijtup je Cristo je jyayu, ka'a tse'e duyaktonda je y'avintso vinma'yun, ve'em xa ve'e je y'avintso vinma'yunda y'lit ax jo'n je jayu juu' ve'e aa'kani jem cruz kajxm. ²⁵ Je Espíritu Santo tse'e xmo'yumdu je njoojntykinamda, ax ve'em tse'e dutsák jetse'e nyo'yumdat je too' juu' je'e ve'e xtuk'ixumdup.

²⁶ Ka'a xa ve'e nnamyaaguejxumjadat, ka'a tse'e juu' jaty nto'numdat jetse'e n'ixumdat joma vaate'e je jayu juu' dukuvakta, ka'a tse'e n'ejkumjadat ku ve'e nkajajejpumda juu' ve'e je viijnk jayu jyajejptup.

6

Napyutákajada to'k jado'k

¹ Utsta ajchta utsta tsá'ada, pan jem xa ve'e juu' ve'e jep tokin jaatp tukya'a, miits tse'eda pan pan jatye'e tam mnaajk'ijtidinup je Espíritu Santo maat, mputákadap tse'e jetse'e y'ijtnuvat oy joot je Nte'yam maat. Nu'u'k aaj nuu'k joot tse'e ve'em xtóndat jetse'e ooy mtunnay'ixjadat vintso ve'e mkaka'aduvat jep tokin jaatp. ² Napyutákajada pan ti ve'e to'k jado'k jajtup najxjup, ve'em tse'e xkutyóndat je Cristo je pyava'nun.

³ Pan pan xa ve'e maj nayja'vijup óyame'e dukanupana, viinn tse'e ñayvin'uu'nju. ⁴ Kákje'e tse'e xpayo'oydat vintso ve'e juu' xtóndat xkótstat. Pan oy je'e ve'e juu' ve'e mtoondup, jep xa ve'e juu' kajxe'e mnatyukxoondukjadat, ka'a xa ve'e vyinkopka jetse'e nnatyukmu'a'ixmókajadat juu' ve'e je viijnk jayu tyoondup kyojstsup. ⁵ Kákje'e ve'e xtóndat juu' ve'e mtukkádaakjudup.

⁶ Pan pan xa ve'e yaktuk'ixp je oy kats je oy ayook, tukkádaakjupts je'e ve'e jetse'e duyakva'kxut maat je yak'ixpajkpa nujom juu' jatye'e oy.

7 Ka'a tse'e mnavyin'aa'njadat, ka'a xa ve'e pan je Nte'yam dukakatsapuk jetse'e kyatukkuvétjut. Pan vintso ve'e je jayu juu' tuduni'ip, ve'em tse'e dutsikut. 8 Pan je jayu ve'e juu' dutoomp kuxe'e dutsak jetse'e dutónut je y'avintso vinma'yun, je y'avintso vinma'yun kajxts je'e ve'e vyintókinít je jayu; ax pan je jayu tse'e juu' dutoomp kuxe'e dutsak jetse'e dutónut je Espiritu Santo je vyinma'yun, je Espiritu Santo kajxts je'e ve'e dujayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. 9 Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e nnoo'kxumdat jetse'e nto'numdat je y'oy je'e, kux pan ka'a xa ve'e nton'atúvimda je y'oy je'e, pyaatnupts je'e ve'e je xaaj jetse'e mpajkumdat je y'oy je'e juu' ve'e n'a'ixumdup. 10 Je'e kajx tse'e, vinxup naxe'e x'o'yixumjada, ntoojnimdap tse'e anañujoma je jayu je y'oy je'e, je'e ve'e vinkopk je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'aamda je jaanchja'vin kajx.

Juu' ve'e je Pablo kyojtsjidu je jaanchja'vivatajk jep Galacia

11 Ixta vinxup je mújit letra atse'e nja'a ku ats miitse'e nnujáyada, nka'mam ats ya'a ve'e nja'a. 12 Je'e pan pan jatye'e m'akee'yavaajjudup jetse'e myakpaajmjadat je ixta'nun, je'e kajxji tse'e ve'em dutonda jetse'e oy ñaajktánjadat jeja je jayu vyinkujk, ka'a tse'e dukuvakta pan ti ve'e kyu'oo'ki je Cristo jem cruz kajxm, kux ñuja'vidupe'e ku ve'e ve'em yakkuvuk, yaktsaachpaa'tjadapts je'e ve'e je jayu. 13 Je'e pan pan jatye'e dukuvajktup jetse'e je ixta'nun yakpaajmjadat jetse'e duni'kxumdat dukojmadat ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ jo'n, ni je'e tse'e dukakutyonda je Moisés je pyava'nun, je'e ve'e chojktup jetse'e je ixta'nun myakpaajmjadat jetse'e ve'em dutukxoonduktat ku ve'e m'akee'yajada jetse'e myakpaajmjadat je ixta'nun. 14 Ax ats, je'ejjjits atse'e ntukxoojntkp kuxe'e xku'oo'kimdi je nMaja Vintsánamda Jesucristo jem cruz kajxm. Kux tse'e jem y'uk'aa'k, je'e kajx tse'e je naxviijnít je kyo'oy je'e y'it ax jo'n kuy'aa'k yaja ats nvinkujk, jets atse'e n'it ax jo'n atse'e kun'aa'k jeja je naxviijnít je kyo'oy je'e vyinkujk. 15 Ni vinxupa xa ve'e kyatún pan yakpaajmji ve'e je jayu je ixta'nun uk pan ka'a. Juu' xa ve'e toomp, je'ets je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam je jayu je nam joojntykin duma'a. 16 Je Nte'yam tse'e dumooynup je oy joot jets je tukmo'tun nujom pan pan jatye'e joojntykidup ax jo'n atse'e tunva'añ, nujom pan pan jatye'e vyinkoon.

17 Ax ve'em tse'e, ka'ats atse'e ntsak jetse'e ats je ntoo' pan duyak'atókut, kux ya tay juu' jaty atse'e njayepp yam nmi'kxm nkojm, ya'a tse'e duyaknuke'xnatajkíp jets je Maja Vintsán Jesús atse'e nmutuump nmupujkp.

18 Utsta ajchta utsta tsa'ada, je nMaja Vintsánamda Jesucristots miitse'e anañujoma mkunoo'kxjadap. Amén.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Éfeso

¹ Atse'e je Pablo, je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e n'ítut je Jesucristo je kyukátsiva. Máyam atse'e je Dios ntuknukexta je Nte'yam je jyayu juu' ve'e jem efesovit kyajpun kajxm. Mtoondupe'e juu' ve'e pyaatyp y'akeeguiip jets to'k muke'e m'ítta je Cristo Jesús maat. ² Je Nte'yam, juu' ve'e n'Tee'imdup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Je Cristo kajx tse'e je Nte'yam xkunoo'kxumda

³ ¡Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je Nte'yam, je nMaja Vintsánamda Jesucristo je Tyee! Kux tse'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maat, je'e kajx tse'e xmo'yumdi nujom je kunoo'kxun juu' ve'e jem tsapjootm. ⁴ Je Cristo kajx tse'e xvinko'numdi van'ítani ku ve'e ya it kyatsoo'ndukna vye'na, ve'em tse'e jeja je'e vyinkukj n'ijtumdnit va'ajts jets ka'a ti tokin. ⁵ Kuxe'e ve'em je vinma'yun dujayep jetse'e du'oyjava, je'e kajx tse'e je tsojkun maat dunupaajmtki jetse'e n'ijtumdnit je'e je y'ónukta je Jesucristo kajx. ⁶ ¡Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit kuxe'e xtoojnjimdi ya maja maa'yun je y'Onuk kajx, juu' ve'e ooy tyuntsajkp! ⁷ Ya maja maa'yun kajx tse'e je Nte'yam xkujochookumdi, je'e ku ve'e je y'Onuk xku'oo'kimdi jetse'e xtokinmee'kxumdi. ⁸ Kux tse'e je Nte'yam ooy xtuntsojkumda, je'e kajx tse'e ya maja maa'yun xtoojnjimdi. Je'e tse'e nujom xmo'yumdup je vijin je kejún jetse'e nujom juu' xtukvinmótumda ⁹ jetse'e ve'em xtuknuja'vimdat ti ve'e ñupaajmtki jetse'e dutónut je Cristo kajx, ve'em ax jo'n du'oyjava. ¹⁰ Ñupaajmtkits je'e ve'e jetse'e nujom juu' jatye'e pyaam, ve'em juu' ve'e ijtp jem tsapjootm jets juu' ve'e ijtp yaja naxviijn, je'e tse'e nay'amojkikajxinup jep je Cristo kya'p pya'tkup ku ve'e je xaaj dupaatnit jetse'e ve'em tyoojnjinít kyojtsjinít.

¹¹ Je Cristo kajxts aatse'e je Nte'yam xvinkaajn jets aatse'e n'ítut je'e je jyayu, ve'em ax jo'n dunupaajmtki. Je'e tse'e nujom juu' jaty dutoomp ax jo'n du'oyjava. ¹² Xvinko'onts aatse'e jets aatse'e njoontykat vintso aats je'e ve'e nyakmáat nyakjaanchat, aatse'e mutoo'vajkp njaanchja'vi'ukvaan je Cristo. ¹³ Nay ve'empats miitse'eda, ku ve'e x'amotunajxti je tyuv je'e, je oy kats je oy ayook juu' kajxe'e xjayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, van'it tse'e xjaanchja'viduva je Cristo, to'k muk tse'e myakpaamduva je'e maat jetse'e tyajkiva jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo jetse'e nujava tyánut jets je Nte'yam je jyayu miitse'eda, je Espíritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam vyaajntk jetse'e myínut yaja naxviijn. ¹⁴ Je Nte'yam tse'e dupaam je Espíritu Santo yam nja'vin kajxmamda jetse'e nujava tyánut jets xmo'yumdinupe'e je Nte'yam nujom je y'oy je'e juu' ve'e xtukvinva'nimdu. ¡Je Nte'yam je myajin kajx tse'e ve'em tyónjut kyótsjut! ¡Ooy xa ve'e je majin je jaanchin dutunjayep!

Ku je Pablo du'amotu je Nte'yam jetse'e je vijin je kejún dumo'ot je jaanchja'vivatajk

¹⁵ Je'e kajx tse'e, ku atse'e je kats nmo'tu jets mjaanchja'vidupe'e je Maja Vintsán Jesús jets vintso ve'e xtsokta anañujoma je Nte'yam je jyayu, ¹⁶ ijtp xa atse'e je Nte'yam nkukajtsja miits kajxta, njaa'myejstupts ats

miitse'e ku atse'e ntsapkats. ¹⁷ N'amótupts atse'e je Maja Vintsán Jesu-cristo je Nte'yam, je Dios Tee', juu' ve'e nujom dūnumajikajxp, jette'e je nuja'vin dupámut jem mja'vin kajxmda jette'e duyaknuke'xnatákat juu' je'e ve'e chajkp, ve'em tse'e je Nte'yam nujojok oy x'ixadat. ¹⁸ N'amótupts atse'e jette'e duyak'ava'atsut je mvinma'yunda, ve'em tse'e oy xnujávadat je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jette'e xjajejptinit, jette'e oy xnujávadat vinxupe'e dutunnumaja je puk juu' ve'e jyajejptinup je Nte'yam je jyáyuda, ¹⁹ jette'e oy xnuja'viduvat je makkin juu' ve'e ooy tyunjayejpp jets juu' kajxe'e xputajkimda, uu'mda, juu' ve'e je Nte'yam dujaanchja'vidup. ²⁰ Nay je'eiyam tse'e ya makkin juu' ve'e je Nte'yam je Cristo tyukyakyoo-jntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k jette'e duyak'ajxtkni jeja y'aka'yun pa'ayi jem tsapjootm. ²¹ Kajxm tse'e ooy dutumpuujm jets ka'a ve'e pan pan pan jaty viijnk juu' ve'e dūnumájidup, yakkutojktup, vinténidup, vintsánidup, jets nujom juu' jatye'e ijttup, ka uxayam ya xaajjyap tse'e, nay ve'empa ve'e juu' ve'e miimpnum. ²² Pyaame'e nujom juu' jaty jep je Cristo kya'p pya'tkup. Je Nte'yam tse'e dumoonyu je Cristo je kutojknun jette'e dunukuvajkinit to'k ka'ajyji juu' jaty. Je jaanchja'vivatajk je y'o'yin kajxta tse'e ve'em dutuujn. ²³ Ve'em ax jo'n je jayu to'k ni'kx to'k kopk dujayep, ve'em tse'e je Cristo y'it je jaanchja'vivatajk maatta, ijtppts je'e ve'e je jyayu maatta pan joma tso ve'e y'itta, je Cristo, juu' ve'e ijtp anañujoma kajx.

2

Je maa'yun kajx xa ve'e je jayu dujayepa je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp

¹ Ax miitsta, ka'a xa ve'e xjajejpti je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je oo'kpa jo'ne'e m'ijitti kuxe'e xkakatsupajkti je Nte'yam jette'e mtokintoondi. ² Mpanajkxtu tse'e je naxviijnit je kyo'oy je'e, mtoondu ve'e juu' ve'e chajkp je'e juu' ve'e duyakkutojki je ko'oyjáyuvap juu' ve'e vittup jem poj jootm jette'e duka'ma je jayu juu' ve'e dukakatsupajktup je Nte'yam. ³ Ve'emam xa uu'me'e nujom njoojntykimda y'ijit, nyakto'numdu tse'e ya n'avintso vinma'yunamda jets vintso ve'e viinm nmayja'vimjidi. Ijtumduva tse'e jep je Nte'yam y'ejkun jaatp, ve'em ax jo'n jyapana.

⁴ Ax je Nte'yam, juu' ve'e ooy je tukmo'tun dutunjayejpp jette'e ooy xtuntsojkuumda, ⁵ ku ve'e je oo'kpa jo'n n'ijtumdi kuxe'e je Nte'yam nkakatsupajkuumdi, je Cristo kajx tse'e xmo'yumdi je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Je myaa'yun kajx tse'e xyaktsookumdi. ⁶ Kuxe'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maat, ve'em xa ve'e n'ijtumda ax jo'n je Nte'yam kuxyakkajxmpojtukumdi jette'e jem tsapjootm kuxyak'ajxtkuumdi je Cristo maat. ⁷ Ve'em tse'e dutuujn jette'e duyaknuke'xnatákat van'it ku ve'e jye'yat je tiempo juu' ve'e miimpnum, jets ooye'e xtuntsojkuumda jette'e je maja maa'yun xtoojnjimdi je Cristo Jesús kajx. ⁸ Je myaa'yun kajx tse'e je Nte'yam xyaktsookumdi je'e kajx ku ve'e njaanchja'vimda. Ni pana xa ve'e viinm kya'o'yixju jette'e ñaajktso'okjut, je Nte'yam je myaa'yun kajxts je'e ve'e jette'e tsá'ak n'ijtumda. ⁹ Ka je'e kajxap xa ve'e je Nte'yam xyaktsookumdi kuxe'e nto'numdi juu' ve'e oy, ve'em tse'e ni pana kyanamyájajat. ¹⁰ Je Nte'yame'e xpa'mumdu to'k muk je Cristo maat jette'e nto'numdat je y'oy je'e, ve'em ax jo'n dūnupaajmtki jette'e nto'numdat.

To'k muk tse'e n'ijtumda je Cristo maat

¹¹ Ax ve'em tse'e, jaa'myétsta vintso miitse'e m'ijitti. Ka'a xa ve'e m'israeejlitjáyvada, je'eda pan pan jatye'e je ixta'nun dūni'kxmidup

dukojmidup. Je'e kajx tse'e je israeejlit jáyuda mtijjada ka je ixta'nun maattap. ¹² Jaa'myétsta jets ka'a miitse'e m'ijtti je Cristo maat ukpu je israeejlit jayu maat, ka'a tse'e mtukkadaakjidi je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'ni je jyáyuda, ka'a tse'e ti o'yin x'a'ixti, apuk tse'e m'ijtti ka je Nte'yam maattap. ¹³ Jékum xa miitse'e mve'nada; ax uxym tse'e, kuxe'e to'k muk m'itta je Cristo maat, je Nte'yam tse'e myakj'e'yjudu jetse'e tamji m'itta je'e maat je Cristo je y'oo'kun kajx. ¹⁴ Je Cristo tse'e duyakkutoki juu' ve'e xtso'oxpajkumdup y'ijit, je'e tse'e dupaam jetse'e oy joot n'ijtumdat to'k jado'k, to'k kajpunji, je israeejlit jayu jets pan pan jatye'e ka je'epta. ¹⁵ Je Cristo tse'e je y'oo'kun kajx duyakkutoki je Moisés je pyava'nun jetse'e ve'em xyaknamyujot'o'yimjidini, uu'mda, juu' ve'e dupanajkxtup y'ijit mejts je ñaa'da je tyoo'da. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e n'ijtumdinit to'k nam kajpun je'e kajx ku ve'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maat. Ax ve'em tse'e n'ijtumda oy joot. ¹⁶ Je y'oo'kun kajx tse'e duyakkutoki je ejkun juu' ve'e nayjajejpxumjudup y'ijit, je israeejlit jayu jets pan pan jatye'e ka je'epta; kux tse'e y'uk'aa'k jem cruz kajxm, je'e kajx tse'e xyakto'kmojkumdi ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kun'ijtumdi jetse'e xyakvimpijtumdi je Nte'yam maat.

¹⁷ Miin xa ve'e je Cristo jetse'e du'ava'ni je oy kats je oy ayook jetse'e njajejpmudat je oy joot. Miits kajxtats je'e ve'e ve'em dutuujn, je Nte'yam tse'e mmujékumidu; nay ve'empa ve'e aats kajx dutoompa, aats, je israeejlit jayu, juu' ve'e je Nte'yam dumutámidu. ¹⁸ Ax uxym tse'e, je Cristo kajx tse'e je Espíritu Santo xputajkimda jetse'e nmutámimda je Dios Tee'. Ax to'kjamts je'e ve'e je Espíritu Santo, juu' ve'e xputajkimdup, uu'm, je israeejlit jayu jets pan pan jatye'e ka je'epta. ¹⁹ Ya'a kajx tse'e, ka'ats mitse'e m'ukviijnjkáyuvidini, ka'a miitse'e m'ukjekumitjáyuvidini, m'ijttupe'e to'k kajpun maat je Nte'yam je jyáyuda, ijtumdupe'e je Nte'yam maat ax jo'n je'e maat kuntušunimda to'k jaajn to'k tajk. ²⁰ Juu' xa ve'e kyojistu je kukátsivatajk jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je tsaptakne'ev choo'nduk. Jets miitsta, ve'em xa miitse'eda ax jo'n je tsaaj juu' ve'e jyaa'ktukvimpejtp je tsaptakne'ev. Ax je Jesucristo, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je tsaaj juu' ve'e dunumajikajxp joma ve'e je tsaptajk. ²¹ Je jaanchja'vivatajk, ijtuupts je'e ve'e to'k muk je Cristo maat. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je tsaaj juu' ve'e makk nay'amajtsmojkjup maat je tsaaj juu' ve'e dunumajikajxp. Ax ve'em tse'e je tsaptajk y'o'yi'atu'uts joma ve'e je Nte'yam yakvinjava yakvintsa'aga. ²² Ax nay ve'emts miitse'e m'ijttuva ax jo'n je tsaaj juu' ve'e yakpaamp jetse'e duyak'oya je tsaptajk joma ve'e je Nte'yam chuuna je Espíritu Santo kajx.

3

Pan tyajxe'e je Pablo duvaajnji je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

¹ Ats, je Pablo, je Cristo Jesús je myutoompa je myupajkpa, yap atse'e poxuntujkp n'it kuxe'e ats miits nvaajnidi je oy kats je ot ayook, miitsta, ka je israeejlit jáyuvapta. ² Mmótudu xa miitse'e je maja maa'yun juu' atse'e je Nte'yam xtoojnji jets atse'e xtukkatajki ya toonk miits je m'o'yin kajxta. ³ Je Nte'yamts atse'e xtuknuja'vi juu' ve'e ñupaajmtki jetse'e kyayaknujava y'ijit, ve'em ax jo'n ats miitse'e ve'e nunnuyáada. ⁴ Ku ve'e ya nak xkóstat, ve'em tse'e xvinmótudat jets nmuja'vip atse'e juu' ve'e je Nte'yam tyoon je Cristo kajx. ⁵ Ax ka'ats ya'a ve'e je Nte'yam je jayu dutuknuja'vi ve'em ax jo'n uxym je Espíritu Santo kajx tyuknujávajada je kyunuu'kx kukátsivada

jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ⁶ Je'ets atse'e ntijp, je jayu pan pan jatye'e ka je israeejlitap, tyukmaatjayeiptupts je'e ve'e je Nte'yam je kyunoo'kxun je israeejlit jáyuda, kijpxts je'e ve'e y'itta to'k muk je Cristo maat, kijpxts je'e ve'e tyukkada'akjada je vaanduk juu' ve'e je Nte'yam pyaam. Nujomts ya'a ve'e tyonkuxju ku ve'e je jayu y'it to'k muk je Cristo maat je oy kats je oy ayook kajx.

⁷ Je Nte'yamts atse'e je maa'yun xtoojnji jets atse'e je myakkin kajx xtukkatajki ya toonk. ⁸ Ax ats, óyam atse'e nnuipi'kikúx nujom je Nte'yam je jyayu, je'ets atse'e xtoojnji ya maa'yun jets atse'e nvaajnjadat pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap pan vintso ve'e je Cristo ooy je majin dutunjayep, ⁹ je'ets atse'e xtoojnji ya maa'yun jets atse'e nujom je jayu ntuknujávadat juu' ve'e je Nte'yam jujp xup ñupaajmtki jets juu' ve'e námnum yaknuke'xnatajki, je Nte'yam, juu' ve'e nujom dupamkajx. ¹⁰ Chojk xa je'e ve'e jetse'e uxyam du'ixtat nujom je yakkutojkpa jets pan pan jatye'e dunumájidup jem tsapjootm vintso ve'e ya maja maa'yun dutuujnja pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, ax ve'em tse'e dunujávadat je Nte'yam je vyijin je kyejun juu' ve'e may viijn. ¹¹ Jujp xúpáni tse'e dunupaajmtki jetse'e ve'em jyátut juu' ve'e toojnju kojtsju je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús kajx. ¹² Kuxe'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maat jets je'e ve'e njaanchja'vimda, o'yip tse'e jetse'e je Nte'yam nmutámimdat to'k aaj to'k joot. ¹³ Je'e kajxts ats miitse'e n'amótuda jets ka'a ve'e mtsaachvinmáydats kuxe'e ats ntsaachpaa'ty miits kajxta. Tsaachpaatpts atse'e jetse'e je mtaandinit je Nte'yam maat.

Je tsojkun juu' ve'e je Cristo jyayejpp

¹⁴ Ya'a kajxts atse'e nvinkoxktena je Dios Tee', ¹⁵ juu' kajxe'e je xyaaj dujayepta nujom juu' ve'e jem tsapjootm, ve'em ax jo'n yaja naxviijmpa. ¹⁶ N'amótupts ats je'e ve'e, ve'em vintso ve'e je majin ooy dutunjayep, jetse'e je Espíritu Santo kajx mpa'muxjadat je makkin jem mja'vin kajxmda, ¹⁷ ve'em tse'e je Cristo jem jyoojntykat je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada. N'amótupts atse'e jetse'e ooy je tsojkun mtumpa'muxjadat jem mja'vin kajxmda jetse'e ve'em myak'ijtidinit ax jo'n je kup je y'aa'ts yak'itju mak, ¹⁸ ve'em tse'e m'o'yixjadat jetse'e xvinmótudat oy, miits jets nujom pan pan jatye'e ijttuvap je Nte'yam je jyayu, vinxup maja viijn, vinxup yan, vinxup kajxm, jets vinxup kaak je'e ve'e je tsojkun juu' ve'e je Cristo jyayejpp. ¹⁹ N'amótupts atse'e jetse'e oy xnujávadat je tsojkun juu' ve'e je Cristo jyayejpp, óyame'e je jayu kyamaada'aky jetse'e dunuja'vikáxut, ax ve'em tse'e pu'uk авааде je Nte'yam ñaaj'itjut jem miits mja'vin kajxmda.

²⁰ Ax je'e pane'e o'yixjup jetse'e dutónut ooy nuyojk jets ka je'ejyape'e juu' ve'e n'amótumdup ukpu juu' ve'e nvinma'yumdup, ve'em ax jo'n dutún je makkin kajx juu' ve'e xmo'yumdup, ²¹ je'e tse'e yakmaja yakjaancha ijtnup je jaanchja'viva kajxta jets je Cristo Jesús kajx. ¡Ax ve'em tse'e y'ijtnit xa'ma kajx! Amén.

4

To'k muk n'ijtumda je Espíritu Santo kajx

¹ Ax ve'em tse'e, ats, je poxuntakjaju je'e kajx ku atse'e je Maja Vintsán nmutun nmupuk, nmunoo'kxtktupts ats miitse'eda jets tsoj yakxone'e mjáyuvadat mjoojntykadat, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega jo'n, je'e kajx ku ve'e je Nte'yam myaaxujjidi. ² Je nuu'k aaj je nuu'k joot maate'e m'íttat. Namyuténixjada juu' vimpit atuj je tsojkun maat. ³ Je'e tse'e tonda vintso ve'e

je Espiritu Santo kajx mnaajk'ítjadat tum je oy joot maat to'k jado'k. ⁴ To'k ni'kx to'k kopk jo'n tse'e n'íjtumda jets to'ke'e je Espiritu Santo, ve'em ax jo'n to'kji je a'ix'íjtun juu' ve'e je Nte'yam xtuknuyaaxjimdu. ⁵ To'kji xa ve'e je Maja Vintsán, to'kji tse'e je jaanchja'vin, to'kji tse'e je napejtun, ⁶ to'kji tse'e je Nte'yam, juu' ve'e anañujoma n'ííe'ímdup, juu' ve'e nujom duka'mikajxp, juu' ve'e nujom juu' jaty duyak'íjtp—jets nujom juu' jatye'e íjtp, je'e maatts je'e ve'e y'ít.

⁷ Ax kakje'e tse'e je maa'yun je putajkin nyakmo'yumdi, ve'em ax jo'n je Cristo xtukmutsojkomda. ⁸ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Ku ve'e chajpejtni,

yaknajkxts je'e ve'e je jáyuda juu' ve'e je tokin ka'mijup y'íjt
jetse'e je jáyuda dumoojy je y'oojyit je'e.

Jidu'um tse'e vya'añ.

⁹ ¿Tis je'e ve'e tyijp ku ve'e vya'añ jets tsajpejtnu ve'e? Je'e xa ve'e tyijp jets too'vajkpe'e kyadaaky yaja naxviijn. ¹⁰ Je'e pane'e kadaak, je'ejyamtts je'e ve'e pane'e pejtnu jem tsajpejtnu jets'e y'íjtnit anañujoma it. ¹¹ Je'e tse'e je maa'yun je putajkin duyajkp. Jem tse'e pane'e yakmooydup jets'e je kukátsiva y'íttat, jem tse'e pane'e yakmooydup jets'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa y'íttat, jem tse'e pane'e yakmooydup jets'e je jayu duvaajnjadat je oy kats je oy ayook, nay jempa tse'e pane'e yakmooydup jets'e du'ix'íttat je jaanchja'vivatajk jets'e dutuk'íxtat je Nte'yam je y'ayook. ¹² Ve'em tse'e dutuujn jets je'e ve'e dukótstat duka'amáydat je Nte'yam je jyayu, jets'e dumutóndat dumupáktat je Nte'yam jets'e je jayu nuyojk je Jesucristo dujaanchjavadat. ¹³ Je vaat tse'e ve'em dutóndat ku ve'e je njaanchja'vinamda vyimpítut to'kji jets'e n'íxaimdinit je Nte'yam je y'Onuk, jets'e oy jets va'ajts n'íjtumdinit, ve'em ax jo'n je Cristo y'ít oy jets va'ajts; ¹⁴ ka'a tse'e n'uk'íjtumdinit ax jo'n je pi'k ónukta juu' ve'e duka'oynuja'vidup ti ve'e vinkopk jets'e yaktónut, juu' ve'e dupanajkxtup oyjuu' ixpajkuna, ve'em tse'e vyin'aá'njada je jayu juu' ve'e chojktup jets'e dupanajkxtat je taay juu' ve'e tuk'íxjudup. ¹⁵ Nojk'óye'e nkojtsumdat je tyuv je'e je tsojkun maat jets'e oy n'íjtumdinit je Cristo maat, je'e juu' ve'e dunukuvajkip je jaanchja'vivatajk, ve'em tse'e n'íjtumdinit ax jo'n je jayu yee'k'apétta jets'e jye'yada joma ve'e je oy vinma'yun dujayepta. ¹⁶ Ku ve'e je jayu je ni'kx je kyopk oy pum makk pum, navyaa'njup tse'e oy je ee'm to'k ka'ajji joma ve'e je pajk namyukju, nunajkxjup tse'e je y'uu'k je jyu'kx jets'e duyakmakpkup nujom je ni'kx je kyopk. Nay ve'em tse'e n'íjtumda je Cristo maat. Ku tse'e to'k ka'ajji nuto'k jaty ntsojkomda jets'e n'íjtumda jep je Cristo kya'p pya'itkup, ve'em tse'e nnapyutajkimjada jets'e nujom makk n'íjtumdinit to'k muk je Cristo maat.

Vintso dutsak jets'e jyoojntykadat je jaanchja'vivatajka

¹⁷ Jeja xa ats miitse'e je Maja Vintsán vyinkujk nmaajmada jets ka'a ve'e m'ukjoojntykidinit ax jo'n je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam duka'íxada jets'e je y'avintso vinma'yun duyaktonda, ¹⁸ juu' ve'e íjttup ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup kupi'íjts kukoo'ts, juu' ve'e dukajayejptup je joojntykin juu' ve'e je Nte'yam jajkyp, juu' ve'e dukatajuja'vidup kuxe'e makk je kyuvajk dutumpamda, ¹⁹ juu' ve'e koo'kts'o'tyoondinun ku ve'e je kats dutukmaatjayepta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayejptup, juu' ve'e natyukkatajkijidup nujom juu' jatye'e ka óyap, ax nuyojk tse'e dutsojk'ata'atsta juu' ve'e ka óyap vintso ve'e ya it ñaxy. ²⁰ Ax ka'ats

miitse'e je Cristo jy'e ve'em myakvaajnjidi. ²¹ Mpanajkxtup xa miitse'e je Cristo kux m'amotunajxtu ve'e ku ve'e myakvaajnjidi, mtuk'ixjudu tse'e je tyuv je'e juu' ve'e ijtp je Jesús kajx. ²² Myaktuknuja'vidu tse'e jets ka'a ve'e ve'em m'ukjoojntykidinit ax jo'n mko'oyjoojntykada y'ijt, je'e ve'e ku ve'e xpanajkxta y'ijt juu' ve'e ka óyap, jetse'e ve'em myakvin'aa'ndi; ²³ myaktuknuja'vidu ve'e jetse'e xyaktiktstinit je mjootta je mja'vinda. ²⁴ Joojntykada ax jo'n dupaa'ty du'akeega maat je nam jáyuvín juu' ve'e je Nte'yam mmoojyju, juu' ve'e pyaam tuv jets va'ajts ku ve'e ñay'apamnajxji.

²⁵ Ax je'e kajx tse'e, ka'a tse'e m'uktaayidinit, tyúvame'e to'k jado'k xmukótstat je mmujáyuda, kux anañujjoma ve'e n'ijtumda ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kun'ijtumdi je Cristo maat.

²⁶ Ku ve'e m'ékjada, ka'a tse'e mtókintóndat. Ka'a tse'e ejkjud mxanáxtat. ²⁷ Ka'a tse'e x'itumo'odat je Satanás.

²⁸ Je'e juu' ve'e mee'tsp tuy'it, ka'a tse'e y'ukmee'tsnit, je oy to'nune'e je kya'aj tyuktónup, ve'em tse'e dujayéput juu' jetse'e duputákat pan pan jatye'e katih'ijtxjudup.

²⁹ Ka'a tse'e ti ka óyap xkótstat; je'e ve'e mkótstap juu' ve'e je jayu makk duyak'ijttinup to'k muk je Cristo maat jets juu' jatye'e oy to'nuxjadap pan pan jatye'e m'amotunajxjudup. ³⁰ Ka'a tse'e xyaktsaachvinmáydát je Espírítu Santo, juu' ve'e tajki jem mja'vin kajxmda jetse'e m'ixjada mjayépjada van'it paat ku ve'e je Nte'yam myaktaajnjidinit tum oy jets tum va'ajts.

³¹ Masokkaxta juu' jatye'e ka óyap. Ka'a tse'e mjetma'attat, m'ékjadat, mjot'ánjadat, makk mtun'aa'jvuktat, mnavyinkojtspétjadat, ka'a tse'e xnuko'ovyinmáydát je mmujayu; ³² ñojk'óye'e oy jayu mnapyámjadat to'k jado'k, jetse'e mnatyukmo'otjadat. Namyee'kxuxjada je mtókinda vimpit atuj, ve'em ax jo'n je Nte'yam xtókinmee'kxumdi jo'n je Cristo kajx.

5

¹ Je'e ku ve'e n'ijtumda je Nte'yam je y'ónukta jetse'e ooy xtuntsojkumda, je'e tse'e tonda jetse'e m'ijttinit ax jo'n je Nte'yam. ² Nachókjada to'k jado'k, ve'em ax jo'n je Cristo xtsojkumdi jetse'e xku'oo'kimdi. Ve'emts je'e ve'e y'ijt ax jo'n je tánuk yax juu' ve'e je Nte'yam yaktukvintsá'kip jetse'e du'oyjava.

³ Kux je Nte'yam je jyayu miitse'eda, je'e kajx tse'e vinkopk jets ni pana ve'e dukavinmáyt jets mtoondupe'e ax jo'n pan pan jatye'e je navyajkun duyakvintsá'kintókidup uk pan pan jatye'e je káts dutukmaatjayeiptup je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup. Ni pana ve'e dukavinmaayvat jets mtoondupe'e ax jo'n je jayu ti dúnas'ayóvada, ⁴ jjomva'anda tyiva'anda, oovintsova juu' dukotsta, kyatso'otyónda ku ve'e dukotsta juu' ve'e ka óyap, ax ka'ats ya'a ve'e dupaa'ty du'akeega; ñojk'óye'e je Nte'yam xkukojtsjadat je maa'yun juu' je'e ve'e xtoojnjimdud. ⁵ Mnuja'vidup xa miitse'e jets ka'a ve'e je ko'oyyaa'yap y'ittat jem je Cristo jets je Nte'yam y'am kya'm, nay ka'ava ve'e pan pan jatye'e kanaajk'ijttjudup va'ajts aaj va'ajts joot; ka'a tse'e jem y'ijttuvat pan pan jatye'e juu' dúnas'ayó'vidup, je'ets je'e ve'eda juu' ve'e dvinja'vidup dvintsá'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap. ⁶ Ka'ats miitse'e pan mvin'aa'njadat ku ve'e vya'andat jets ka'a ve'e vyinkopka jetse'e yaktónut ax jo'n atse'e tunja'a, kux ya ka óyap kajx xa ve'e je Nte'yam ooy dutunyaktsaachpaattinit je'e pan pan jatye'e kakatsupajkjjudup. ⁷ Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e ve'em xtóndat ax jo'n je jayu juu' ve'e ve'em dutoondup je kyo'oy je'e.

⁸ Jep xa miitse'e tokin jaatp m'ijtti, ve'em tse'e mtsuunidi ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttup jeja akoo'ts it jaat. Ax ka'ats miitse'e ve'em m'uk'ijttini, je'e kajx ku ve'e je Nte'yam mmooyjyidi je vijin je kejun. Joojntykada ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'ydup jeja ajajtk it jaat. ⁹ Kux je jayu juu' ve'e je Nte'yam yavkijp yakkeje, je'e tse'e je oy jáyuvín dujayejpp, tyuumpst je'e ve'e je tyuv je'e jetse'e jyooyntyka ax jo'n dupaa'ty du'akeega. ¹⁰ Payo'oyda oy vintso ve'e xtóndat juu' ve'e je Maja Vintsán chajkp. ¹¹ Ka'a tse'e xtóndat ax jo'n je jayu juu' ve'e dutoondup juu' ve'e ni pana kato'nuxjup, ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup jeja akoo'ts it jaat, ñojk'óye'e xyaknuke'xnatákadat jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e tyoondup. ¹² Kux tso'otyó'nun je'e ve'e ku ve'e yakkats juu' jatye'e tyoondup ayu'uts. ¹³ Ku ve'e je kujajpa je kutá'kxpa kyujaj kyutu'kx jeja akoo'ts it jaat, nuké'xnatáka tse'e nujom tyankux, ¹⁴ kux je kujajpa je kutá'kxpa ve'e dukujajp dukutá'kxpa nujom juu' jaty. Je'e kajx tse'e je kats vya'añ:

Mits, mak maava, jotviju,
pojtuku jetse'e mko'k'ijtnit ax jo'n je oo'kpa,
jetse'e je Cristo mkujajjut mkutá'kxjut.
Jidu'um tse'e je kats vya'añ.

¹⁵ Ax ve'em tse'e, ooye'e mtunnay'ixjadat pan vintso ve'e juu' xtóndat xkótstat, ka ve'emap ax jo'n je jayu juu' ve'e dukatinuja'vidup; ve'eme'e xtóndat ax jo'n je jayu juu' ve'e dunuja'vidinup juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ¹⁶ Nam m'o'yixjudup tse'e, je'e tse'e mtóndap jetse'e je jayu xtukpanajkxtat je Nte'yam, kux je jayu juu' ve'e uxym joojntykidup, ko'oy jáyudats je'e ve'e. ¹⁷ Ka'a tse'e oyvintsova juu' xtóndat; je'e ve'e ixta oy jetse'e xnujavadat pan juu' ve'e je Maja Vintsán chajkp. ¹⁸ Ka'a tse'e m'oo'kktat mmo'okjadat, kux ku xa ve'e je jayu y'uu'k myu'ukju, vintókiyuups je'e ve'e; ñojk'óye'e tonda juu' ve'e je Nte'yam chajkp je makkin kajx jets je vinma'yun kajx juu' ve'e je Espiritu Santo mmooyjjudup. ¹⁹ Kotsta to'k jado'k je salmo maat je uv maat juu' ve'e je Nte'yam duyakmájidup duyakjaanchidup, yaknaxta je uv je salmo jem mja'vin kajxmda je Maja Vintsán je myajin je jyaanchin kajx. ²⁰ Pan ti ve'e toojnjup kojtsjup, xa'ma kajx tse'e xkukojsjadat je Nte'yam, je Dios Tee'. Je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx tse'e ve'em xtóndat.

Vintso dutsak jetse'e jyooyntykadat jep jyuump tyujkp je jaanchja'vivatajtkta

²¹ Kux mvinja'vidup mvintsá'kidupe'e je Cristo, napyutákajadats to'k jado'k.

²² Ta'axtajkta, napyámjada jep je mnuyaa'y kya'p pya'tkupta, ve'em ax jo'n jep je Maja Vintsán kya'p pya'tkup kum'ijtti. ²³ Kux je yaa'tyajk, je'e ve'e dunukuvajkp je ñuda'ax, ve'em ax jo'n je Cristo dunukuvajka pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, je Cristo, juu' ve'e je jyayu duyaktsookp jetse'e y'it je'e maatta ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kuy'ijtti. ²⁴ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je jaanchja'vivatajtk jep je Cristo kya'p pya'tkup y'itta, nay ve'em tse'e dutsak jetse'e je ta'axtajk jep je ñuyaa'y kya'p pya'tkup y'itut nujom kajx.

²⁵ Yaa'tyajkta, tsokta je mnuda'axta, ve'em ax jo'n je Cristo dutsak je jaanchja'vivatajtk jetse'e duku'oo'ki, ²⁶ ve'em tse'e y'ijttinit oy jets va'ajts. Kux jyaanchja'vidu ve'e je oy kats je oy ayook, je'e kajx tse'e tyuknuvaatsjidi je tyókinda. ²⁷ Kyu'oo'kits je'e ve'e jetse'e jeja vyinkujk dupaamnit je majin maat, ve'em tse'e y'ijttinit ka tokin maat, ni pana ve'e je tokin kyapaatuxjadat, oy jets va'ajts je'e ve'e y'ijttinit. ²⁸ Ax ve'em tse'e dutsak jetse'e je yaa'tyajk dutsókut je ñuda'ax ve'em ax jo'n je y'avintso ni'kxukopk

dutsak jo'n. Pan pan xa ve'e je ñuda'ax dutsojpk, viinn tse'e ñachakju.
²⁹ Ka'a xa ve'e pan juu' ve'e dukatsojpk je y'avintso ni'kxukopk; ñojk'óye'e duyakjoojntyka jetse'e du'ix'it. Nay ve'empa tse'e je Cristo dutún maat pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, ³⁰ je'e pan pan jatye'e ijttup ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kuy'ijtti je Cristo maat. ³¹ Ax ya'a kajx tse'e dutsak jetse'e je yaa'tyajk dumaasoknit je tyee' je tyaak jetse'e je ñuda'ax dumaatnamyojkiinit, ax numejtsk tse'e jyajttinit ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kuy'ijtti. ³² Ooy xa ya'a ve'e tyunnmajakatsa, ka'ats ya'a ve'e yaknujava y'ij, je'ets atse'e ntijp pan vintso ve'e je Cristo y'it maat pan pan jatye'e jaanchja'vijidup. ³³ Oyam tse'e vye'ema, va'an tse'e je yaa'tyajk je ñuda'ax dutsaku ax jo'n viinn ñachakju jo'n; jets je ta'axtajk, va'an tse'e je ñuyaa'y divintsaga.

6

¹ Pi'k ónykta, katsapakta je mtee'da je mtaakta ax jo'n je Maja Vintsán dutsak, kux ve'eme'e dupaa'ty du'akeega. ² Kux je muto'k pava'nun juu' ve'e je vaanduk maat, jidu'um tse'e vya'añ: "Vintsá'agada je mtee'da je mtaakta, ³ ve'em tse'e oy mtsaanadat jetse'e may xaaj may joojnt mjoojntykadat yaja naxvijjn." Jidu'um tse'e je pava'nun vya'añ juu' ve'e je vaanduk maat.

⁴ Onuk tee'da, ka'a tse'e xyakjotma'attat je m'ónykta; ñojk'óye'e xkótstat xka'amáydat jetse'e xtuk'ixtat vintso ve'e dumutóndat dumupáktat je Maja Vintsán.

⁵ Mutoompa jáyuda, katsapakta je mvintsanda yaja naxvijjn je vintsá'kin maat, je ja'vin maat je tsa'kin maat, to'k aaj to'k joot, ve'em ax jo'n je Cristo viinn kuxkatsupajkti jo'n.

⁶ Mutonda ka van'ítjyap ku ve'e m'ixjada jetse'e ve'em oy mnaajktanuva'anjada je'e maagta; ñojk'óye'e mutonda ax jo'n je Cristo je myutoompa je myupajkpa, to'k aaj to'k joot ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n. ⁷ To'k joote'e xmutóndat, ve'em ax jo'n je Maja Vintsán kuxmutoondi kuxmupajkti jets ka'a ve'e je jayu, ⁸ kux mnuja'vidup miitse'e jets mo'ojadap je'e ve'e je Maja Vintsán juu' ve'e tukkada'akjup to'k jado'k pan vintso ve'e juu' ve'e oy juu' ve'e ka oy tudutonda tudukotsta, je mutoompa jets je yaktoompa.

⁹ Jets miitsta, yaktoompa jáyuda, nay ve'empats miitse'e xtoonduvat maat je mtoompada, mukotsta oy aaj oy joot, ka'a tse'e je tsa'kin maat xmukótstat, kux mnuja'vidupe'e jets ve'em miitse'eda ax jo'n je'eda, m'ijttuvape'e jep je Maja Vintsán kya'p pya'tkup, je'e juu' ve'e jem tsapjootm ijtp. Ni pánats je'e ve'e dukavijjn'ix.

Juu' ve'e tyukmaadaaktup pan pan jatye'e je Cristo dujaanchja'vidup

¹⁰ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ax juu'ts atse'e nkojtskukajxip, je'ets je'e ve'e jetse'e makk mnaajk'ijttidinit to'k muk je Maja Vintsán maat je makkin kajx juu' ve'e je Nte'yam mmojojjudup. ¹¹ Ve'em ax jo'n je tojpa makk aaj makk joot y'it ku ve'e tuñaxyaxju ax jo'n je tojpa ñaxyaxju ku ve'e y'atso'oxtonuva'añ, nay ve'empats miitse'eda makk aaj makk joot m'ijttinit je'e kajx ku ve'e xjayepta nujom juu' ve'e je Nte'yam mmojojjudup jetse'e x'amaadaagadat je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta jetse'e mvin'aa'nuva'anjada. ¹² Kux ka je'ep xa uu'me'e nmaajt'nacho'oxpajkmjudup je nmujáyuvamda juu' ve'e tsu'utsax juu' ve'e nuu'punax, je'e ve'e je ko'oyjáyuvapta pan pan jatye'e yakktojtkup jem poj jootm, pan pan jatye'e dunumájidup jetse'e duka'mada je'eda juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je kyo'oy je'e. ¹³ Je'e kajx tse'e, ve'em ax jo'n je tojpa makk ñaajk'ítju ku ve'e tuñaxyaxju ax jo'n je tojpa ñaxyóxjada, nay

ve'empats miitse'e mačk aaj mačk joot mnaajk'ijtidinit je'e kajx ku ve'e xjayepta nujom juu' ve'e je Nte'yam mmooyjjudup, ax ve'em tse'e juu' xmuténadat van'it ku ve'e je ko'oyjáyuvap mvinkumínajadat. Ax kuts ya'a ve'e ñáxut, oy tse'e mtándat. ¹⁴ Ve'em ax jo'n je tojpa je tyiintsóm ñapya'muxju, ve'empats miitse'e tyúvam juu' xkótstat. Jets ve'em ax jo'n ñatyukxaxju je pojxun ax jo'n je nuxoya, ve'empats miitse'e xtoonduvat xa'ma juu' ve'e pyaatyp'yakeegui. ¹⁵ Ve'em ax jo'n je tojpa ñay'apaamdúkaja jo'n ku ve'e je tyukva'kun dutukva'aga, ve'empats miitse'e mnay'apaamdúkajadat jetse'e je jayu xvaajnjadat je oy kats je oy ayook, ve'em tse'e dunujávatad vintso ve'e y'íttat oy joot je Nte'yam maat. ¹⁶ Jets ve'em ax jo'n je tojpa jem kya'm dumats'it to'k je escudo juu' ve'e natyukkuvaajnjud jetse'e jem duyakpi'its nujom je ko'mun juu' ve'e tooyp jetse'e yaktuknukuj, ve'empats miitse'e mačk xjaanchjávadat je Nte'yam, ve'em tse'e mkah'amaadaagajadat je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta. ¹⁷ Ve'em ax jo'n je tojpa dujayep je pyojxun kujop, nay ve'empats miitse'e xnuja'vidinit jets je Nte'yame'e je mtokin mtuknuvaatsjudu; jets ve'em ax jo'n je tojpa je yajkxy tsojx duyaktún, nay ve'empa tse'e je jayu xvaajnjadat je Nte'yam je y'ayook juu' ve'e je Espíritu Santo mmooyjjudu. ¹⁸ Ijtp tse'e mtsapkótstat pan ti vinma'yune'e je Espíritu Santo mmo'ojadap. Je'e kajx tse'e, nakyu-joojntykajada, xa'ma kajx tse'e xnutsapkótstat nujom je Nte'yam je jyayu. ¹⁹ Ve'empats atse'e to'k aaj xnutsapkójtstuvat, ve'emts atse'e je Nte'yam je aaj je ayook xmo'ot vintso atse'e to'k aaj to'k joot juu' nkótsut, ve'emts atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook juu' ve'e kayaknuja'vip y'ij. ²⁰ Ya ayook kajxts atse'e je Nte'yam xvinkaajn jets atse'e je kukátsiva n'ítut. Ax yapts atse'e poxuntujkp uxyam n'it kuxe'e ats ya ayook je jayu nvaajña. Nutsapkótsta ats to'k aaj jets atse'e ya oy kats ya oy ayook je jayu va'ajts nvaajnjadat, ve'em ax jo'n dvinmachju jo'n.

Ku je Pablo kyojtskukajxini

²¹ Ya n'útsamda ya n'ajchamda Tíquico, juu' ve'e ooy ntuntsojku mdup jetse'e to'k aaj to'k joot xputajkimda je Maja Vintsán je tyoonk kajx, ya'a tse'e mtuknujávajadap nujom pan vintso atse'e uxyam n'it jets juu' atse'e ntuump. ²² Je'e kajxts ats miits ya'a ve'e ntuknukexta jetse'e mva'nuxjadat pan vintso aatse'e uxyam n'it jetse'e myakjot'amájajadat.

²³ Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e dupámdap je oy joot, je tsojkun, jets je jaanchja'vin jem je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada jya'vin kajxmda. ²⁴ Je Nte'yam tse'e dukunoo'kxup to'k ka'ajji pan pan jatye'e ijtp dutsojktup je nMaja Vintsánamda Jesucristo.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Filipos

¹ Atse'e je Pablo, maat je Timoteo, je Nte'yam je myutoompada je myupajkpada. Máyam aatse'e je Dios ntuknukexta pan pan jatye'e je jaanchja'vivatajk dunuvinténidup maat pan pan jatye'e yakpaamdudup jetse'e pyutákajadat, nay ve'empa anañujoma je Nte'yam je jyayu juu' ve'e ijtup to'k muk je Jesucristo maat jem filíposit kyajpun kajxm. ² Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdudup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Ku je Pablo dunutsapkajts je jaanchja'vivatajk

³ Ijtp atse'e je Nte'yam nkukajtsja ku ats miitse'e njaa'myétsta. ⁴ Vinnaajknáx atse'e ntsapkats, nnutsapkojstupts ats miitse'e je xoojntkun maat ⁵ kux mnapyajmjudupe'e ats maat jetse'e ve'em vya'kxtukut je oy kats je oy ayook. Ve'em tse'e xtoondi je muto'k xaaj ku atse'e x'amotunajxti jetse'e ve'em xtonda uxym paat. ⁶ Vinjávats atse'e ntañ jets je'e pane'e duyakjeji je y'oy je'e juu' ve'e jem mja'vin kajxmda, ve'em tse'e dujaa'któnut van'it paat ku ve'e m'ijttinit oy jets va'ajts je xaaj ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat. ⁷ Miitsta, juu' atse'e ooy ntutsojktup, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jets ats miitse'e ve'em njávadat ntsóktat, kux pan yap atse'e poxuntujkp n'it ukpu naspaka atse'e n'it jets atse'e je jayu ntuk'ix jets tyúvam je'e ve'e je oy kats je oy ayook, miitsts atse'e ntukmaatjayeiptup je maa'yun juu' atse'e je Nte'yam xtoojnji. ⁸ Njuja'vip xa ve'e je Nte'yam jets ooy ats miitse'e anañujoma ntuntsokta, nyak'anaa'ktup ats miitse'e je tsojknun maat juu' ve'e je Jesucristo pyaam yam ats nja'vin kajxm. ⁹ Nnutsapkojstupts ats miitse'e jetse'e je tsojknun juu' ve'e mjayeiptup, je'e tse'e nuyojki'ata'atsup je nuja'vin maat jets je vijin je kejun maat, ¹⁰ ve'em tse'e m'ol'yixjadat jetse'e xvinkóndat je y'oy je'e jetse'e m'ijttinit oy jets va'ajts, ka tokin maatap, van'it paat tse'e ve'em m'ijttinit ku ve'e je Cristo myiinnuvat. ¹¹ Ku ve'e xvinkonda je y'oy je'e, je'e kajx ku ve'e je Jesucristo mputákajada, mjoojntykidup tse'e ax jo'n dupaa'ty du'akeega jetse'e oy nukotsa jets yakmaja yakjaancha je Nte'yam y'ijtnit.

"Ats kajx, je Criistots je'e ve'e je joojntykin"

¹² Utsta ajchta utsta tsa'ada, ntsajkp xa atse'e jetse'e xnujávadat jets nuyojke'e je jayu dunujávada je oy kats je oy ayook je'e kajx ku atse'e pakmuk n'it. ¹³ Ax ve'em tse'e je tojpatajk juu' ve'e ijtup jeja je yakkutojka pyinkujk juu' ve'e je maja kutojknun duka'mip, jets nujom je jayu, je'e tse'e dunuja'vidup jets yap atse'e poxuntujkp n'it kuxe'e ats je Cristo nmutún nmupuk. ¹⁴ Nay ve'empa tse'e ku ve'e du'ixta jets yap atse'e poxuntujkp, numay tse'e je utsta je ajchta to'k aaj to'k joot ñapyámjada jem je Maja Vintsán y'am kya'm, nuyojk makx aaj makx joots je'e ve'e dukotsta je Nte'yam je y'ayook.

¹⁵ Jeja xa ve'e pan pan jatye'e je Cristo jye'e je jayu duvaajnidup kux chojktupe'e jetse'e je jayu vyintsá'agajadat jets ka'a ve'e ats. Ax jéjadava tse'e juu' ve'e oy aaj oy joot je jayu duvaajnidup kux nmaatnaya'vijidup atse'e, ¹⁶ xtsojktup atse'e kux ñuja'vidupe'e jets je'e kajx atse'e yaja n'it kuxe'e ats je jayu ntuk'ix jets tyúvam je'e ve'e je oy kats je oy ayook. ¹⁷ Je

jayu juu' ve'e dutsojktup jetse'e vintsa'aga y'ittat, je y'avintso o'yinjits je'e ve'e y'ixtidup ku ve'e je jayu duvaajnjada je Cristo jye'e. Ka to'k jootap tse'e ve'em dutonda, ñasja'vidupts je'e ve'e jets nuyojk atse'e ntsaachpaa'tut yap poxuntujkp kuxe'e ve'em dutonda. ¹⁸ Ax pan to'k aaj to'k joot tse'e dutonda ukpu ka to'k aaj to'k jootape'e, xoojntkpts atse'e ku ve'e je jayu yakvaajña je Cristo jye'e.

Ax xoojntkpts atse'e njaa'k'ítut ¹⁹ kux nmuja'vinup atse'e jets oy ats ya'a ve'e ntuknáxut je'e kajx ku ats miitse'e xnutsapkotsta jets je'e kajx ku atse'e xputaka je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Jesucristo jya'vin kajxm. ²⁰ Juu'ts atse'e ntsajkp jets atse'e n'a'ix, je'ets je'e ve'e jets atse'e to'k aaj to'k joot nkutyónut je toonk juu' atse'e je Nte'yam xmooy, ve'em tse'e uxyam jets vintso ve'e ya it ñaxy je Cristo yakmaja yakjaanča y'ijtnit ats ya nni'kx ya nkokp kajx, pan joojntykip atse'e uk pan oo'kp atse'e. ²¹ Ats kajx, je'ejyits atse'e ntsajkp jetse'e je Cristo yakmaja yakjaanča y'ijtnit. Ax pan oo'kpts atse'e, ats je n'o'yints je'e ve'e. ²² Ax pan jaa'k'joojntykipts atse'e yaja naxviijn, o'yip tse'e jets atse'e je Cristo njaa'kmutonut njaa'kmupákut. Ka'a xa atse'e nnujava pan juu' atse'e kunvinkán. ²³ Tso'oxts je'e ve'e jets atse'e nnujávát juu' atse'e ntsajkp. Muto'k viijn, ntsajkpts atse'e jets atse'e n'oo'kut jets atse'e ve'em n'ijtnit je Cristo maat, ats je n'o'yine'e ve'em kuy'it. ²⁴ Ax jado'k viijn, miits je m'o'yindats je'e ve'e jets atse'e njaa'k'joojntykat yaja naxviijn. ²⁵ Kux atse'e ve'em vinjava ntañ, nnuja'vipts atse'e jets njaa'kmaattándap ats miitse'e jetse'e nuyojk oy mtaandinit je Cristo maat jetse'e nuyojk mxoojntkinit je'e kajx ku je'e ve'e xjaanchjávada, ²⁶ ax ve'em tse'e ooy mtunxoonduktat je Maja Vintsán Jesucristo kajx ku atse'e jado'k nax n'ijtnuvat miits maatta.

²⁷ Pan ti ve'e toojnjup kojtsjup, joojntykada ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega maat je oy kats je oy ayook, je maa'yunts je'e ve'e juu' ve'e je Cristo tyoojnjp je jayu. Ax pan najkxpts ats miitse'e nku'ixta uk pan jékum atse'e, ntsajkpts atse'e jets atse'e je kats nmótuvut jets makke'e mnaajk'ítjada to'k je ja'vin maat jets to'k je vinma'yun maat, mak'k aaj mak'k joot'e xtonda vintso ve'e nuyojk je oy kats je oy ayook yakjaanchjávát ²⁸ jets ka'a ve'e xtsa'agada ni vintsova pan pan jatye'e mtso'oxpajkjudup. Pan ve'em tse'e xtonda ax jo'n atse'e tunja'a, myaknuk'e xnata'kadap tse'e jets vintókidap je'e ve'eda jets miitse'e mtso'oktat je'e kajx ku ve'e je Nte'yam mputákajada. ²⁹ Je Nte'yam tse'e mmooyjyudu je xoojntkun ka kooyjape'e jetse'e xjaanchjávadat je Cristo, ve'empa ve'e jetse'e xkutsaachpaadiduvat. ³⁰ Uxyam tse'e m'o'yixjada jets atse'e xputákadat jetse'e kijpx n'amaadaaguimdat je kyo'oy je'e. M'ixtu tse'e juu' atse'e ntoon jets atse'e nyakvintóki je kyo'oy je'e, nay je'ejyam je'e ve'e juu' atse'e uxyam ntuump, ve'em ax jo'n je kats xmótuda.

2

Je Nte'yam tse'e duyakmaji duyakjaanči je Cristo

¹ Ax ve'em tse'e, je'e ve'e ku ve'e mnaajkmak'kpákjada kuxe'e to'k muk m'itta je Cristo maat, ku ve'e mjot'amájada je tsojkun kajx, ku ve'e xjayepta je Espiritu Santo jem mja'vin kajxmnda, ku ve'e je jayu x'ama'atjada ku ve'e chaachpaa'ty, jets ku ve'e je tukmó'tun xjayepta, ² yakpo'okta to'k aaj ats ya nxoojntkun je'e kajx ku ve'e xjayepta to'k je vinma'yun, to'k je tsojkun, jets to'k je joot to'k je ja'vin. ³ Ka'a tse'e ti xtóndat je m'avintso o'yin kajxji ukpu je'e kajx ku ve'e mnamyajava'anjada, nuu'k aaj nuu'k joot'e to'k jado'k xjávadat juu' ve'e viijnkta, ve'em ax jo'n je'e ve'e nuyojk kudunumájidi jets

ka'a ve'e miitsta. ⁴ Ni pana ve'e je y'avintsq o'yinji duk'a'ixtat, je'e ve'e juu' ve'e tyuk'o'yiduvap je viijnk jayu.

⁵ Ve'em xa ve'e dutsak jetse'e je vinma'yun xjayéptat ax jo'n je vinma'yun juu' ve'e je Cristo Jesús jyayejpp. ⁶ Oyam je'e ve'e je Nte'yam, kyuvajkts je'e ve'e jetse'e dukayaktónut je majin je jaanchin juu' ve'e jyayejpp kux je Nte'yam je'e ve'e, ⁷ ñojk'óye'e dumasaak nujom juu' ve'e y'ix jyayejpp jetse'e jyayuvimpijt, ve'em tse'e ñapyaajmji ax jo'n je jayu juu' ve'e patto'nip. ⁸ Ax ku tse'e ñapyaajmji ax jo'n je patto'niva, va'ajts nuu'k va'ajts naxkada'akyts je'e ve'e ñapyaajmji jetse'e je Dios Tee' dukatsapujk van'it paat ku ve'e y'uk'aa'k jem cruz kajxm, ve'em ax jo'n je maja tokin kudutuujn. ⁹ Je'e kajx tse'e ooy je Nte'yam tyunyakmáiji tyunyakjaanchiji, jem tse'e kajxm ooy dutumpuujm jetse'e myoojyji je xaaj juu' ve'e dunumajikajxp dunujaanchikajxp, ¹⁰ ve'em tse'e ku ve'e yak'amotunáxut je Jesús je xyaj, koxkténadap tse'e nujom pan pan jatye'e ijttup jem tsapjootm, yaja naxviijn, jets pan pan jatye'e ijttup jep naxviijnit itupa'tkup, ¹¹ anañujoma tse'e vya'andat jets je Jesucristo je'e ve'e je Maja Vintsán. Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, je'e je myajin je jyaanchin kajx tse'e ve'em dutóndat dukótstat.

Ve'em xa ve'e je jaanchja'vivatajka ax jo'n may je kujajpa je kuta'kxpa

¹² Je'e kajx tse'e, miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ve'em ax jo'n xkutyoondi je ayook juu' ats miitse'e nvaajnjidu ku atse'e n'ijjt miits maatta, nuyojkts je'e ve'e uxym dutsak jetse'e xkutyóndat ku atse'e jékum n'it. Tonda vintsq ve'e oy m'ijttinit je Nte'yam maat. Ja'vip tsá'kip tse'e ve'em xtóndat, ¹³ kux je Nte'yam je'e ve'e mmoojyjudup ka je'e'jyap je vinma'yun jetse'e xtsóktat juu' je'e ve'e chajkp, nay ve'empa ve'e je makkin jetse'e ve'em xtóndat xkótstat. ¹⁴ Nujom juu' jatye'e mtoondup mkojstsup, oy yaxxón tse'e xtóndat xkótstat, ka'a tse'e to'k jado'k xpakótstat uk mnakyojtsvintsóvjadat, ¹⁵ ve'em tse'e ni pana je tokin mkapaatuxjadat, ni tia ve'e juu' ve'e ka óyap, je Nte'yam je y'ónuk tse'e m'íttat juu' ve'e va'ajts aaj va'ajts joot joojntykidup jeja numay jayu akujk juu' ve'e ko'oyjoojntykidup jets ka vintúvap juu' dutonda. Ve'em tse'e m'íttat yaja naxviijn ax jo'n may je maatsa juu' ve'e ya naxviijnit it dukujajp dukuta'kxp, ¹⁶ mtuknujávadap tse'e je jayu vintsq ve'e dujayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Pan mtoondup tse'e ve'em, ooyts atse'e ntunxoondukut miits kajxta je xaaj ku ve'e je Cristo myiinnuvat, je'e kajx tse'e kuxe'e kyavintoki juu' atse'e ntoon nkojts ku atse'e n'ijjt miits maatta. ¹⁷ e'oktu ve'e je tánuk ku ve'e je Nte'yam yaktukvintsa'ki jem yojxpejtun kajxm jetse'e je jayu oy y'íttat je Nte'yam maat. Nay ve'empats atse'e, pan oo'kp atse'e jets je'e kajxe'e to'k aaj to'k joot xjaanchjávadat je Jesucristo, xoojntkpts atse'e n'it. ¹⁸ Nay ve'emts atse'e ntsak jetse'e mxoondukat ats maat.

Je Timoteo maat je Epafrodito

¹⁹ Pan vaamp tse'e je Maja Vintsán Jesús, tsojk atse'e nkéxut je Timoteo jetse'e najkx mku'íxjada, ve'emts atse'e nxoondukut ku atse'e nnujávát pan vintsq miitse'e jemda. ²⁰ Je'e'jyji ve'e to'k je vinma'yun dujayejpp ats maat. Ve'em ax jo'n ats miitse'e ooy ntunvinmayda, nay ve'empats je'e ve'e ooy mtunvinmaajyjuduva. ²¹ Nujom pan pan jatye'e viijnka, y'ixtidupts je'e ve'e je y'avintsq o'yinji, ka'ats je'e ve'e dutonuva'anda juu' ve'e je Cristo Jesús chajkp. ²² Ax mnuja'vidup tse'e vintsq ve'e je Timoteo duyaknuke'xnataka jets tyuump'e je y'oy je'e. Ve'em ax jo'n je jayu je y'ónuk pyutákaja, xputajkipts ats je'e ve'e ku atse'e je jayu nvaajnjada je

oy kats je oy ayook. ²³ Kux tse'e ve'em, je'e kajxts atse'e n'a'ix jets ats miitse'e ntuk'akéxadat jetse'e najkx mku'íxjada tun jatyji ku atse'e nnujávát pan jaa'kpoxtantaksaanap atse'e uk pan ka'a. ²⁴ Nayja'vijinuupts atse'e je Maja Vintsán kajx jets tsojk atse'e viinn miits najkx nku'ixta.

²⁵ Ve'em atse'e nnasjava jets vinkopk je'e ve'e jets ats miitse'e uxyam ntuknúkéxtat ya n'útsamda ya n'ajchamda Epafrodite, ya'a juu' atse'e ya toonk ntukmaattuump jetse'e ntukmaat'amaadaaga je kyo'oy je'e, juu' ats miitse'e xtuknukejxtu jets atse'e xmutónut. ²⁶ Ooyts ya'a ve'e dutuntsak jetse'e y'ítut anañujoma miits maatta, ooy tse'e dutunvinmay kuxe'e xmótudi je kats jets pajku ya'a ve'e. ²⁷ Tyúvam xa ve'e jets makk ya'a ve'e ooy tyumpajkji, oo'kun ámani ya'a ve'e vye'na. Ax je Nte'yam tse'e tukmo'tju. Ka ya'ajyap tse'e tyukmo't, xtukmo'tpa ats je'e ve'e jets atse'e nkatsaachv-inmañáxut. ²⁸ Je'e kajxts atse'e nuyojk ntsak jets ats miits ya'a ve'e ntuknúkéxtat jetse'e ve'em mxoondúktat ku ve'e x'íxtinuvat, ve'emts atse'e vinjo'n nkoo'knayvinma'yunmoojyjinuvat. ²⁹ Ku ve'e jye'yat, kuváktats ya'a ve'e je xoojntkun maat kux mnay'útsijidup mnay'ajchijidup mnay'útsijidup mnacha'ajjidupe'e je Maja Vintsán kajx. Vintsá'agada je jayu pan pan jatye'e ve'em ax jo'n ya'a, ³⁰ kux oo'kun ámani ya'a ve'e vye'na ku ve'e je Cristo dumutuujn dumupujk, napyajmju tse'e jem je oo'kun y'am kya'm ku atse'e xtoojnji juu' miitse'e mka'o'yixjudu jets atse'e xtoojnjadat.

3

Je Cristo kajx tse'e je jayu kyayaktokimpum

¹ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, xoondúktat kuxe'e to'k muk m'ítta je Maja Vintsán maat. Ka'ats atse'e nko'oyjáva ku atse'e njaaynuva juu' ats miitse'e ntuknuja'vidu, kux miits je m'o'yin kajxta xa je'e ve'e. ² Nay'íxjada je'e kajxta juu' ve'e dutoondup je kyo'oy je'e, juu' ve'e dutoojktup jetse'e je jayu je ixta'nun duni'kxmadat dukojmadat. ³ Uu'mda xa je'e ve'eda juu' ve'e je ixta'nun maat juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip kux nvinja'vimdup nvintsá'kimdupe'e je Nte'yam je Espíritu Santo kajx jetse'e nxoojntkumda kuxe'e to'k muk n'íjtumda je Cristo Jesús maat. Ka'a tse'e njaanchja'vimda jets njayeypumdupe'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je'e kajx ku ve'e n'íjtumda to'k jayu je naxviijnit je'e kajx jets ka'a ve'e jado'k jayu.

⁴ Pan jyaanchja'vidup tse'e jyapana jets je'e ve'e dujayejpp je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je'e kajx ku ve'e y'it to'k jayu je naxviijnit je'e kajx jets ka'a ve'e jado'k jayu, nuyojkts je'e ve'e juu' atse'e kunjaanchjáva jets njayejppsts atse'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je'e kajx ku atse'e n'it to'k jayu je naxviijnit je'e kajx jets ka'a ve'e jado'k jayu. ⁵ Yakpaajmjits atse'e je ixta'nun kutoodojtuk xaaj ke'ex, israeejlit jáyuts atse'e, je Benjamín je jyaka'a, hebreo jáyuts atse'e, je'evats ats je ntee' je ntaak. Pan vintso ve'e je Moisés je pyava'nun yakkutyún, je fariseo je y'ixpajkunts atse'e mpanujkxp y'íjt, ⁶ ve'emts atse'e nnayja'viji jets oy atse'e nkutyún y'íjt je pava'nun, ve'emts atse'e njomtonda nútonda y'íjt je jaanchja'vivatajk, ooyts atse'e ntun'ix vintso atse'e nkutyonkáxut nujom je Moisés je pyava'nun.

⁷ Ax nujomts ya'a ve'e juu' jaty atse'e ooy ntuntuknumájjip y'íjt, je Cristo kajxts ats je'e ve'e njava jets ni vinxupa ats je'e ve'e xkatuujnja. ⁸ Ax ka ya'ajyap tse'e, ve'em atse'e njava jets ni tía ats je'e ve'e xkatuujnja, tun to'kji je'e ve'e juu' atse'e nja'vip jets ooy je'e ve'e dutunnmaja, je'ets je'e ve'e ku atse'e va'ajts n'íxat ats je nMaja Vintsán, je Cristo Jesús, juu' kajx atse'e nujom juu' jaty nmasookni. Je naax je po'ox jo'nts atse'e juu' nja'vini je'e

kajx jets atse'e n'ijtnit je Cristo maat, ⁹ atse'e to'k muk n'ijtnit je'e maat. Ax ve'emts atse'e oy ntaannit je Nte'yam maat ka je'e kajxap ku atse'e kun'ix vintsq atse'e nkutyónut je Moisés je pyava'nun, je'e kajxe'e kuxe'e ats je Nte'yam xkatokimpum kuxe'e ats je Cristo njaanchjáva. ¹⁰ Ntsajkpts atse'e jets atse'e va'ajts n'ixainit je Cristo, atse'e ntukmaatjayejpnit je makkin juu' ve'e jyayejpp ku ve'e jyoojntypajknuva. Ntsajkpts atse'e jets atse'e ntsaachpaa'tut ve'em ax jo'n je'e ve'e chaachpaaty, jets atse'e ve'em n'ítut ax jo'n je'e ku ve'e y'uk'aa'k, ¹¹ ntsojkpapts atse'e jets atse'e njoojntypajknuvat ku atse'e aa'kani nve'nat.

Jem tsapjootm uu'm nkukajpunimda

¹² Ka je'ep xa atse'e ntijp jets távani ats ya'a ve'e n'amaadaaguikúx ukpu atse'e n'it oy jets va'ajts. Je'e atse'e ntuump jets atse'e nkutyónut nujom je vinma'yun juu' ve'e je Cristo Jesús jyayejpp ats kajx ku atse'e xje'ei'ukvaañ. ¹³ Utsta ajchta utsta tsa'ada, viinm atse'e nnayjáva je'ts ka'anum ats ya'a ve'e n'amaadaaga. Juu' atse'e tuuv ntuump, nyaktankujxpts atse'e juu' ve'e náxyani jets atse'e je nmakkin nyaktún pan joma vaat atse'e x'o'yixju jets atse'e n'amaadaagat juu' ve'e miimpnum, ¹⁴ jets atse'e n'ijtnit ax jo'n je jayu juu' ve'e mak'k noomp jetse'e too'vajkp jye'yat joma ve'e kyukaxa je noomk, jets atse'e njoojntykinít jem tsapjootm, je joojntykin juu' atse'e je Nte'yam xtuknyaa'xi kuxe'e ats to'k muk n'it je Cristo Jesús maat.

¹⁵ Nujom pan nuvinxup uu'me'e nnuja'vimdini je Nte'yam je y'ayook, ve'em tse'e dutsak jetse'e je vinma'yun ve'em njayejpumdat. Ax pan jem tse'e juu' ve'e viijnk duvinmótudup, je Nte'yamts ya'a ve'e tuknujávajadap. ¹⁶ Pan joma vaate'e je Nte'yam xtuknuja'vimda je tyuv je'e, va'an tse'e dujoojntykimda ax jo'n xtuknuja'vimda.

¹⁷ Utsta ajchta utsta tsa'ada, joojntykada ax jo'n ats, yakvinkópkiduvats je'e pan pan jatye'e joojntykidup ve'em. ¹⁸ May náxani xa ats miitse'e nvaajnjada, ax uxyamts ats miitse'e nunyaaxnup njaa'kvaajnjada, jets jeja ve'e numayda pan pan jatye'e dutso'oxpajktup je Cristo, ka'a tse'e dunujavava'anda pan tyajxe'e y'uk'aa'k jem cruz kajxm. ¹⁹ Ax vintókidapts je'e ve'e, je tyiints tse'e vyinmaaydup jetse'e dukayakvinkópkada juu' ve'e je Nte'yam chajkp, natyukmájijidupts je'e ve'e juu' ve'e kudutuktso'otyónnda, je'e'jyji ve'e vyinmaaydup juu' jatye'e ijtp yaja naxviijn. ²⁰ Ax uu'mda, jemts uu'me'e tsapjootm nkukajpunimda, n'a'ixumdupts uu'm je'e ve'e je Yaktsookpa, juu' ve'e jem tsoo'nup jetse'e yaja kyadaaknit, je Maja Vintsán Jesucristo. ²¹ Je'e xa ve'e duyaktíktsnup uu'm ya nni'kxamda ya nkópkamda, juu' ve'e ayonúkta'a, juu' ve'e oo'kup, jetse'e ve'em y'ijtnit ax jo'n je y'avintsq ni'kxukóp'k juu' ve'e je majin ooy dutunjayejpp. Ve'em tse'e dutónut je makkin kajx juu' ve'e yaktoomp jetse'e duyakkutoj'k'kaxut nujom juu' jaty.

4

Xoojntkp mnaajk'ítjadat je Maja Vintsán kajx

¹ Je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ntsajkpts atse'e jets atse'e n'ítut miits maatta, xyakxoojntktupts ats miitse'e jets atse'e xmo'oda je majin. Ijtp tse'e xtóndat juu' ats miitse'e tuntuknujáyada, mak'k tse'e mnaajk'ítjadat to'k muk je Maja Vintsán maat.

² Nmunoo'kxtktupts atse'e je ta'axtajk Evodia jets je ta'axtajk Síntique jetse'e ñamyujot'óyajadat, ve'em ax jo'n dutsak pan pan jatye'e

dujaanchja'vidup je Maja Vintsán. ³ Jets mits, juu' atse'e ntukmaatmutuump ntukmaatmupujkp je Nte'yam, n'amótupts ats mitse'e jetse'e xputákat ya numejtsk ta'axtajkta. Qoy ats je'e ve'e xtumputajkidi ku atse'e ntukka'amaajy je oy kats je oy ayook, xputajkiduvats atse'e je Clemente jets je viijnk jáyuda juu' atse'e nmaattoonduva, je'e juu' ve'e je xyaajta javyétani ijtp jep libro kujxp joma ve'e javyét y'itta je xyaajta pan pan jatye'e joojntykidinup xa'ma kajx.

⁴ Ijtp tse'e mnaajkxoondukjadat je Maja Vintsán kajx. Vaannu vap atse'e jado'k nax jetse'e mxoonduktat. ⁵ Va'an tse'e je jayu anañujoma dunujávada vintso ve'e oy jayu mnapyámjada. Tamji ve'e je Maja Vintsán. ⁶ Ni tia ve'e xkavinmáydát, ñojk'óye'e, pan ti ve'e toojnjup kojtsjup, tsapkotsta, jetse'e je Nte'yam juu' x'amótudat, vaajnjikáxta nujom je Nte'yam je kukojsun maat. ⁷ Ku ve'e ve'em xtonda, van'it tse'e je Nte'yam mmó'ojadat je y'oy joot, juu' ve'e dujaa'knúmájjip jets ka'a ve'e juu' ve'e je jayu vyinmótudup, to'k viijn tse'e y'ítut je mja'vinda jets je mvinma'yunda je Cristo Jesús maat.

“Payo'oyda nujom juu' ve'e oy”

⁸ Utsta ajchta utsta tsa'ada, juu'ts atse'e nkojtskukajxinup, je'ets je'e ve'e jetse'e xpayo'oydat nujom juu' ve'e tyúvam, nujom juu' ve'e vyinmajtsjup jetse'e yakvintsa'agat, nujom juu' ve'e duyaknuké'xnatajkip je tuv jáyuvín je tuv joojntykin, nujom juu' ve'e va'ajts, nujom juu' ve'e duyakjéjjip je tsojkun, jets nujom juu' ve'e yak'oyja'vip. Payo'oyda nujom juu' ve'e oy jets juu' ve'e vyinmajtsjup jetse'e yak'õñukótsat.

⁹ Je'e tse'e tonda juu' ats miitse'e ntuk'ixtu, juu' ve'e ntukkatajkidi, juu' ve'e m'amótunajxtu ku atse'e nkajts, jets juu' ve'e mnu'ixvaatstu vintso atse'e juu' ntun. Pan mtoondup tse'e ve'em, ijtnupts je'e ve'e je Nte'yam miits maatta, je'e juu' ve'e je oy joot duyajkp.

Je putajkin juu' ve'e je filíposit jayu tyuknúkejxtu je Pablo

¹⁰ Qoy atse'e ntunxoonduk je Maja Vintsán kajx kuxe'e ats miits xjaa'myeststinuva; ka je'epts atse'e ntijp jets xjaa'tyókidinu ats miitse'e, je'e ve'e kuxe'e mka'o'yixjidi jets atse'e kuxputajkidi. ¹¹ Ka'ats atse'e ve'em nva'añ kuxe'e ats juu' xka'ijtja, kux yuj atse'e jets atse'e ntukjotkáda'aky juu' atse'e n'ixp njayejpp. ¹² Nnuja'vip atse'e vintso ve'e juu' y'it kya'it. Ixtañts atse'e njayep pan ku'ux atse'e n'it uk pan ayooj atse'e n'it, pan n'ixp njayejpp atse'e ooy juu' uk pan vin'it atse'e juu' xka'ijtja. ¹³ Nujom xa atse'e juu' x'o'yixju kux je Cristo atse'e xmakkinmooypp. ¹⁴ Oyam tse'e vye'ema, oys miitse'e xtoondi ku atse'e je putajkin xkejxjidi ku atse'e yaja nsaachpaat'y.

¹⁵ Nay ve'empa tse'e, filíposit jáyuda, ku ats miitse'e ntukmukojs'ukvaandi je oy kats je oy ayook jets ku atse'e ntsaa'n jem macedóniait y'it jootm, ax xnujávada jo'n, miitsjits je'e ve'eda juu' atse'e je putajkin xmooydu. ¹⁶ Kux namvaat atse'e jem tselónicaít kyajpun kajxm nve'na, xtuk'akejxiduts ats miitse'e ka to'k náxap vinxup atse'e juu' xka'ijtji. ¹⁷ Ax ka je'epts atse'e n'ixtip jets ats miitse'e juu' xmo'odat, je'e ve'e jetse'e ñuyókat je o'yin juu' ve'e njayejptup jem je Nte'yam vyinkojkm. ¹⁸ Njayejpp xa atse'e nuyojk, ka'a atse'e xkatih'ijtja. Je putajkin juu' ats miitse'e xtuknúkejxtu ya Epafrodito maat, jémani tse'e tyunajjtjini. Ve'emts ya'a ve'e ya putajkin ax jo'n je yax juu' ve'e xoo'kp pa'ajk jetse'e je Nte'yam du'oyjava. ¹⁹ Ax ats je nNte'yam tse'e mmó'ojadap nujom pan ti ve'e mka'ijtxjudup. Ve'em tse'e dutónut je Jesucristo kajx, ve'em ax jo'n ooy je majin je jaanchin dutunjayep.

²⁰ ¡Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit xa'ma kajx uu'm je nNte'yamamda, juu' ve'e nTee'imdup! Amén.

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

²¹ Je Maja Vintsán Jesucristo kajx atse'e máyam je Dios ntuknukexta anañujoma pan pan jatye'e ijttup je Nte'yam je jyayu. Ya utsta ya ajchta juu' ve'e ijttup ats maat, ya'a tse'e máyam je Dios mtuknukexjjuduva. ²² Nujom je Nte'yam je jyayu juu' ve'e yaja ijttup, vinkopk pan pan jatye'e jem je yakkutojkpa César tyak'am, je'e tse'e máyam je Dios mtuknukexjjuduvap.

²³ Je nMaja Vintsánamda Jesucristots miitse'e anañujoma mkunoo'kxjadap.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Colosas

¹ Atse'e je Pablo, je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e je Jesucristo je kyukátsiva n'ítut. Ats maat je n'útsamda je n'ajchamda Timoteo, ² máyam aatse'e je Dios ntuknukexta je Nte'yam je jyayu juu' ve'e nay'amojkudup jem colósasit kyajpun kajxm. Mtoondupe'e juu' ve'e pyaatyp y'akeguip kuxe'e to'k muk m'ítta je Cristo maat. Je Nte'yam, juu' ve'e n'Tee'imdudup, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttiniit je y'oy joot maat.

Ku je Pablo dunútsapkojtsti je jaanchja'vivatajk.

³ Ku aats miitse'e nnuútsapkotsta, xa'ma kajxts aatse'e nkukajtsja je Nte'yam, je n'Maja Vintsánamda Jesucristo je Tyee', ⁴ nkukojsjipts aats je'e ve'e kuxe'e je kats nmotu vintso ve'e je Cristo Jesús xjaanchjávada jets vintso ve'e xtsoktu nujom je Nte'yam je jyayu. ⁵ Je'e kajx tse'e ve'em xtonda kux m'a'íxtupe'e je o'yin jem tsapjootm. M'amotunajxtuts miits ya'a ve'e ku ve'e myakvaajnidi je ayook juu' ve'e tyúvam, ⁶ je oy kats je oy ayook juu' ve'e mnuje'yjudu jets juu' kajxe'e jyeja je y'oy je'e. Ya ayook tse'e va'kxtk'ataatp jetse'e myakpajk'atú'uts to'k it to'k naxviijn, ve'em ax jo'n jyajt'ukvaajñ miits maatta ku ve'e x'amotunajxti vintso ve'e je Nte'yam je jayu je maa'yun dutuunjna jetse'e xnuja'vidi jets tyúvam je'e ve'e je ayook. Ax úxyam paat tse'e ve'em jyaty miits maatta. ⁷ Mva'nuxjudu tse'e ya ayook je Epafras, je'e juu' aatse'e ooy ntuntsajkp jets aatse'e nmaattún, to'k je'e ve'e je Cristo je myutoompa je myupajkpa juu' ve'e dukutyoomp je toonk juu' ve'e yaktukkatáiki miits je m'o'yin kajxta. ⁸ Je'e xa aatse'e xtuknuja'vi vintso ve'e xyaknuk'e'xnatákada je tsojkun juu' ve'e je Espiritu Santo pyaam jem mja'vin kajxmda.

⁹ Je'e kajx tse'e, van'it paatani ku aatse'e je kats nmotu vintso ve'e xjaanchjávada je Jesucristo, ijtpst aats miitse'e nnuútsapkotsta, je'ets aatse'e je Nte'yam n'amotup jets oye'e mtuknujávadat juu' je'e ve'e chajkp. Ve'emts ya'a ve'e dutónut nujom je vijin je kejun kajx jets nujom je vinmótuvín kajx juu' ve'e yajkyp je Espiritu Santo. ¹⁰ Ve'emts aatse'e n'amotu jetse'e mjoonjtykadat vintso ve'e je Maja Vintsán dunumájat dunujaanchat jetse'e du'oyjávát nujom juu' ve'e mtoondup mkojtstup, ve'em vintso ve'e ñuyojki'atá'atsut nujom je y'oy je'e miits kajxta jetse'e nuyojk oy x'ixai'atá'atstat je Nte'yam. ¹¹ N'amotupts aats je'e ve'e, ve'em ax jo'n ooy je majin dutunjayep, jetse'e myakmakpákjadat je myakkin maat, ve'em tse'e mkanoo'kxtat jetse'e ijtp xtondat je y'oy je'e, ¹² xoonduk joot tse'e je kukojtsun xmo'odat je Dios Tee', juu' ve'e je maa'yun mto'nuxjudu jetse'e ve'em y'oya jetse'e xtukmaajayápta je jyayu nujom je y'oy je'e juu' ve'e mtukmutojkdudup, ve'em tse'e m'íttat ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'ydup jeja ajajtk it jaat. ¹³ Ku ve'e n'ijtumdi ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'ydup jeja akoo'ts it jaat, van'it tse'e je Nte'yam xyakpítsumumdi jem je Satanás y'am kya'm jetse'e xpa'mumdi jem je Nte'yam je y'Ónuk y'am kya'm, juu' ve'e ooy tyuntsajkp, ¹⁴ je'e pane'e je y'oo'kun kajx xyakta'numdu naspaka, xtokinmee'kxumdu tsu'm je'e ve'e.

Oy joot tse'e n'ijtumda je Nte'yam maat kuxe'e je Cristo xku'oo'kimdi

¹⁵ To'kji xa ve'e je Cristo, je'e tse'e dunumájip jets ka'a ve'e ti jaty juu' ve'e yakpaam, ja'a tse'e duyaknuke'xnatajki je Nte'yam, juu' ve'e kayak'ixp. ¹⁶ Je Cristo maat tse'e je Nte'yam dupamkujx nujom juu' jatye'e ijtp jem tsapjootm jets yaja naxviijpa, ve'em juu' ve'e kayak'ixp jets ve'em juu' ve'e yak'ixp, juu' ve'e vakkutojktup jets juu' ve'e dunuvintsánidup, juu' ve'e dunuvinténidup jets juu' ve'e duka'midup. Je Cristo maat jets je Cristo je myajin kajx tse'e je Nte'yam nujom juu' jaty dupamkujx. ¹⁷ Ijtpamts je'e ve'e je Cristo ka'anume'e juu' jaty choo'nduk vye'na. Je Cristo tse'e nujom juu' jaty duyak'ijtp. ¹⁸ Je'e tse'e dunukuvajkip je jaanchja'vivatajk, ve'em tse'e y'it je maatta ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kuy'ijtti. ¹⁹ Y'oyja'vi tse'e je Nte'yam jetse'e je Cristo y'it nay vanxupyjyam ax jo'n viinn je Dios Tee'. ²⁰ Ja Nte'yam tse'e dunupaajmtki jetse'e dumaatnamyujot'o'yijinit nujom juu' jaty, ve'em juu' ve'e yaja naxviijn jets juu' ve'e jem tsajootm, ve'em tse'e oy joot duyaktaajñ ja'a kajx ku ve'e je Cristo y'uk'aa'k jem cruz kajxm. ²¹ Mmujékumidup xa miitse'e y'ijit je Nte'yam jetse'e xtso'oxpajkti ja'a kajx ku ve'e xtoda xkotsta y'ijit je kyo'oy ja'a; ²² ax uxuyam, je Nte'yamts miitse'e tummujot'o'yijidini je oo'kun kajx juu' ve'e je Cristo yaknajx jem cruz kajxm. Ve'emts je'e ve'e dutuujn jetse'e mpaajmjidinit jem je'e vyinkojkm va'ajts aaj va'ajts joot jets ka to'kin maatap, ²³ je'e ve'e ku ve'e mak'k aaj mak'k joot mnaajk'ítjada to'k muk je Cristo Jesús maat, ve'em ax jo'n je kup je y'aa'ts mak'k yak'ijtju ku ve'e kyaaktáka, jetse'e xkamaso'oktat je y'oy je'e juu' ve'e m'a'ixtup ja'a kajx ku ve'e xkuvajkti je oy kats je oy ayook juu' ve'e m'amotunajxtu. Ya oy kats ya oy ayookts je'e ve'e juu' ve'e to'k it to'k naaxviijn yaktukka'amaayp jets juu' kajx atse'e nyakpuujm jets atse'e ntukka'amaayvat.

Ja Nte'yame'e dupaam je Pablo jetse'e duputákak je jaanchja'vivatajka

²⁴ Ax xoojntkpts atse'e uxuyam je'e kajx ku ats miitse'e nkutsaachpaadada. Kux ku atse'e ntsaachpaaty jetse'e oy tyaandinit je Nte'yam maat je Cristo je jyayu, ve'emts atse'e ntun ax jo'n je Cristo ku ve'e je jyayu dukutsaachpaadi, ²⁵ je'eda juu' atse'e nmutoondup nmupajktup je'e kajx ku atse'e je Nte'yam xtukkatajki ya toonk, ats miitse'e pu'uk avaada nvaajnjadat je'e je y'ayook. ²⁶ Ka'a tse'e je jayu ya ayook dunuja'vidi jujp xup, uxya námnum tse'e je Nte'aym dutuknujava je jyayu, ²⁷ ja'a tse'e dunupaajmtki jetse'e dunujávatat je maja maa'yun juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijit jetse'e uxuyam dutuujnaja anañujoma je jayu. Ax je'e juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijit, ya'ats je'e ve'e: Je Cristo ve'e ijtp jem mja'vin kajxmda, ve'emts miitse'e je Nte'yam xtukmaatjajeyjptinit je myajin. ²⁸ Je Cristo jye'ets je'e ve'e juu' aatse'e je jayu nvaajnjip jets aatse'e je jayu nkojtsvij, nujom aatse'e je jayu ntuk'ixta jetse'e ve'em oy dvinmótudat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'em tse'e y'ijitnit jem je Nte'yam vyinkojkm oy, va'ajts, jets to'k muk je Cristo maat. ²⁹ Ve'emts ats ya'a ve'e ntun pan joma vaat atse'e x'o'yixju je mak'kin kajx juu' atse'e je Cristo ooy xtunmóoyp.

2

¹ Ntsajkp atse'e jetse'e xnujávadat jets ooy ats miitse'e ntunnutsapkotsta, nay ve'empa je'eda pan pan jatye'e jem Laodicea jets pan pan jaty atse'e viinn xka'ixada. ² Ntsojkpapts atse'e jetse'e mjo't'amájadat jetse'e to'k jado'k mnachókjadat jetse'e oy xnujávadat juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijit, je'ets je'e ve'e je Cristo jye'e. ³ Je Cristo kajx tse'e yaknujava nujom je Nte'yam je vyijin je kyejun jets je ñuja'vin. ⁴ Ve'emts ats miits ya'a ve'e nvaajnjada jetse'e ni

pana mkavin'aa'njadat maat je tsújit kats. ⁵ Qyam atse'e nka'it miits maatta, jem tse'e ats ya njoot ya nja'vin miits maatta. Xoojntkpts atse'e kuxe'e ats nmujava jets oy yakxone'e mnaajk'ítjada jets mak k aaj mak joot'e je Cristo xjaanchjávada. ⁶ Je'e kajx tse'e, ve'em ax jo'n xkuvajkti jem mja'vin kajxmda je Maja Vintsán Cristo Jesús, jaa'k'joojntykadats miitse'e to'k muk je'e maat. ⁷ Ve'em ax jo'n je kup je y'aats yak'ítju mak, ve'empa tse'e dutsak jetse'e mak mnaajk'ítjadat to'k muk je Jesucristo maat. Yakmakpajk'ata'atsta je mjootta je mja'vinda je'e kajx ku je'e ve'e xjaanchjávada, ve'em ax jo'n myaktuk'ixti; ooy tse'e xtunkukojsjadat je Nte'yam kuxe'e je maa'yun mto'nuxjada.

Je Cristo kajxts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt

⁸ Ka'a tse'e mnamyaso'okjadat jetse'e myakviijnkvóvdat ku ve'e myakvin'aa'nuva'andat maat je xipajkun juu' ve'e ka túvap jetse'e kytún. Ka je Cristovap je'e ve'e duyakjeji je xipajkun juu' ve'e tyuk'ixtup, je kujpit jayu je ñupaamdukada je'e ve'e jets je ko'oy costumbre juu' ve'e ijt yaja naxviijn.

⁹ Ka'a tse'e pan mvin'aa'njadat, je Cristo ve'e jayuvimpijt, je Nte'yam je'e ve'e nay vanxúpyjam ax jo'n viinm je Dios Tee'. ¹⁰ Ax miitsta, je Cristo kajx tse'e xjayepta nujom juu jatye'e je Nte'yam mtuknumtojskjudup kuxe'e m'itta to'k muk je Cristo maat, juu' ve'e dukamip nujom pan pan jatye'e yakkutojktup jets pan pan jatye'e dunumájidup. ¹¹ Nay ve'empa tse'e, kuxe'e to'k muk m'itta je Cristo maat, je ixta'nun tse'e mjayejptup juu' ve'e jyayejptup je Nte'yam je jyayu. Ka je ixta'nunapts je'e ve'e juu' ve'e je israeejlit jayu ñi'kxmidup kyojmidup, je ixta'nun je'e ve'e juu' ve'e je Cristo mpa'muxjudu jem mja'vin kajxmda, ve'em tse'e xkoo'ktoondinit je m'avintso vinma'yunda. ¹² Ku ve'e mnapejtti, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Cristo kuxmaatnaxtájkidini jets ax jo'n je'e ve'e kuxmaatjoojntykajktiniva je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada jets ooye'e je Nte'yam je makin dutunjayep, je'e pane'e je myakkin kajx je Cristo duyakjoojntykajknuva ku ve'e y'uk'aa'k. ¹³ Je oo'kpa jo'n tse'e m'ijtti je mtokin kajxta jets kuxe'e mkayakpaajmjada vye'na jem mja'vin kajxmda je ixta'nun. Ax je Nte'yam tse'e mmooyjudu je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt je Cristo maat, je Nte'yam tse'e xtokinme'e'kxumdinu. ¹⁴ Nujom je tokin juu' uu'me'e kunkuvejtumda, ve'em xa je'e ve'e ax jo'n javyétani kuy'ijt jem nak kajxm jetse'e je Nte'yam je nak kudumajvojpejtni jem je Cristo cryuuz kajxm, je Cristo tse'e dukujejt je tokin juu' uu'me'e kunkuvejtumdi. ¹⁵ Ku ve'e je Crsito y'uk'aa'k jem cruz kajxm, yakvintókits je'e ve'e je ko'oyjáyuvapta jets pan pan jatye'e je ka óyap dutoondup juu' ve'e yakkutojktup jem poj jootm, ve'em tse'e dutuum ax jo'n je jayu y'atso'oxtún jetse'e myaada'aky, van'it tse'e dutsum juu' ve'e yakvintóki jetse'e duyaknujx jeja je numay jayu vyinkujk, ve'em tse'e cho'otyóndat ku ve'e je numay jayu du'ixtat jets ta ve'e vyintókida.

Ixtadats je tsapjootmit je'e

¹⁶ Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e nvaat pan mtuktókimpayo'oyjadat pan ti ve'e mkaaydup m'ooktup uk pan ti xaaj ve'e m'amaa'yidup, ni je nam po'oa, ni je po'okxtkun xaaja. ¹⁷ Juu' jatye'e pyavaandup, je'ejiyi tse'e toomp y'ijt ku ve'e je Crsito kyaminna vye'na, ka'a tse'e uxym y'uktooni. ¹⁸ Ka'a tse'e xmajapámdat pan pan jatye'e vaandup jets jepe'e tokin jaatp m'itta kuxe'e xkatonda juu' ve'e tyijtup jets je'e ve'e duyaknuxe'xnatajkip jets mjayejptupe'e je nuu'k aaj je nuu'k joot, vaandup tse'e jets vinkopke'e jetse'e je angelestajk yakvinjávát yakvintsa'agat. Tyijtup xa ve'e jets

yak'ixjudu ve'e juu'; ax je'e tse'e yakvinkópkidup. Namyájijidup tse'e kux jyayejptupe'e je vinma'yun juu' ve'e je jayu jyayejptup juu' ve'e dumaatnjavtyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e. ¹⁹ Ka'a tse'e to'k muk y'itta je Cristo maat, je'e juu' ve'e ijtp ve'em ax jo'n je ni'kx je kopk je kyuvajk. Ve'em ax jo'n je ee'm makk duyak'it jetse'e ñavyuu'nju to'k je ni'kx je kopk joma ve'e je pajk ñamyukju, ve'em tse'e n'ijtumda to'k muk je Crsito maat, ve'em tse'e nmaakkpajk'ataatsumda to'k muk je'e maat ax jo'n je Nte'yam dutsak. ²⁰ Kux ve'em miitse'e m'itta ax jo'n kum'oo'kti je Criso maat, ztyajx tse'e jep je'e kya'm pya'tkup mnapyámjada juu ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e?, ve'em ax jo'n je'e ve'e kuxjaa'kmaatnavyaa'njidi. ²¹ Ax ve'emts je'e ve'e je pyava'nunda: "Ka'a tsee ya'a xtónut, ka'a tse'e ya'a xja'kxut, ka'a tse'e ya'a xnuxájat." ²² Je jayu xa ve'e dumutaayvaattu ya' ixpajkun. Juu' ve'e tyumpavaandup jets ka'a ve'e yakkáyut yakja'kxut, je Nte'yamts je'e ve'e dupaamp jetse'e vyintókiyut ku ve'e yakkay yakju'kx. ²³ Ve'em ya'a ve'e kye'ex jets oy ya'a ve'e ku ve'e yaktún ax jo'n dutumpava'anda, je'e ku ve'e dutonda vintso ve'e dutijta jetse'e je Nte'yam yakvinjava yakvintsa'aga; nuu'k aaj nuu'k joot tse'e jyanatyijjada, jetse'e vya'anda jets nuyojk oye'e je Nte'yam yakmutún yakmupuk ku ve'e je jayu je ni'kx je kyopk duyaktsaachpaa'ty. Ax ni vinxúpats ya'a ve'e je jayu kyaputákaja jetse'e du'amaádaagat je kyo'oy je'e juu' ve'e chojktup je y'avintso vinma'yun kajxta.

3

¹ Je'e kajx tse'e kuxe'e m'itta ax jo'n je Cristo kuxmaatjoojntykpaktinuva, íxtada tse'e je tsajootmit je'e, jem joma ve'e je Cristo chuuna jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. ² Je'e tse'e mvinmáydap juu' jatye'e jem tsapjootm, ka je'epe'e juu' ve'e yaja naxviijn. ³ M'ijttup xa ve'e ax jo'n je Cristo kuxmaat'oo'kti. Je joojntykin juu' ve'e mjayejptup, mjayejptupts mits je'e ve'e kuxe'e to'k muk m'itta je Cristo maat, je'e juu' ve'e ijtp joma ve'e je Nte'yam y'it. ⁴ Ax ku tse'e je Cristo myiinnuvat, je'e pan kajxe'e xtukmaatjayépta ya joojntykin, je'e maatpa tse'e m'ijttinit jetse'e xtukmaatjayéptinit je myájin.

Ka'a tse'e ve'em n'ukjoojntyimdinit ax jo'n njoojntykimda y'ijt

⁵ Ax je'e kajx tse'e vinkopk jetse'e xyakkutókinidinit je naxviijnit je kyo'oy je'e juu' ve'e mjayejptup jem mja'vin kajxmda. Ax je naxviijnit je kyo'oy je'e, je'e'ts je'e ve'e ku ve'e je jayu je kats dutukmaatjayépta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayejptup, ku ve'e dutonda juu' ve'e ka óyap ka va'aajtsap, ku ve'e duyaktonda je y'avintso vinma'yunda, ku ve'e dutsokta juu' jatye'e ka óyap, jets ku ve'e juu' dúnas'ayóvada. Kux je'e juu' ve'e ti dúnas'ayo'vip, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam duvinjava duvintsa'aga, vyinja'vip vyintsa'kipts je'e ve'e juu' ve'e je jayu y'ixp jyajejpp. ⁶ Ya'a kajx tse'e je Nte'yam duyaktsaachpaa'tut je'e pan pan jatye'e kakatsupajkjjudup. ⁷ Ax ve'emts miitse'e mjoojntykada mnaxviijnada y'ijt. ⁸ Ax úyam, ve'em tse'e dutsojkpa jets ya'a ve'e xmasoóktinit: je jot'a'nun, je ejkun, juu' ve'e duko'oñuvinma'yip je myujayu, je vinkojtspejtun, je pakojsun, jets je jomkojtsun je tikkojsun. ⁹ Ka'a tse'e mnavyin'aa'njadat to'k jado'k, kux mmasoóktinu ve'e juu' jatye'e ka óyap mtoondup y'ijt. ¹⁰ Ku ve'e xmasoóktini, mton'ukvaandinu tse'e ax jo'n dupaaty du'akeega maat je nam jáyuvín juu' ve'e je Nte'yam pyaam jetse'e mmoojyjidi, je'e tse'e je Nte'yam yakvimpijtp jetse y'ijtnit ax jo'n viinm. Ve'em tse'e dutónut van'it

paat ku ve'e je Nte'yam oy x'ixaidinit. ¹¹ Ka'a xa ve'e tii pan israeejlit jayu uu'me'eda uk pan pan jatye'e ka je'epta, pan nni'kxmimdup nkojmimdupe'e je ixta'nun uk pan ka'a, pan jékumit jayu ve'e n'ijtumda uk pan pan jatye'e dukatinuja'vidup, pan joyutoompa jayu ve'e n'ijtumda uk pan naspaka jayu. Je'e ve'e vinkopk jese'e je jayu to'k muk y'it je Cristo maät, juu' ve'e nujom dunumajikajxp.

¹² Kux je Nte'yame'e mvinkoojnjudu jetse'e m'ijttnit je jyayu jetse'e mtsókjada, je'e kajx tse'e dutsak jets ya'a ve'e xjayejptinit, ve'em ax jo'n ya'a maät kumnatyukxo'xjidi: je tukmo'tun, je oy jáyuvín, je nuu'k aaj je nuu'k joot, jets ku ve'e juu' jaty yakmutenikux. ¹³ Pan jep xa ve'e pan ti ve'e mnatyuknu'aa'nijidup, namyuténixjada tse'e to'k jado'k jets namee'kxuxjada je mtokin vimpit atuj. Ve'em ax jo'n je Crsito mtokinmee'kxjidi, nay ve'empats miitse'e mnatyokinmee'kxjuduvat to'k jado'k. ¹⁴ Ax juu' tse'e dunuvinkopkikajxp, je'ets je'e ve'e jetse'e je tsojkun xjayeptat. Kux ku xa ve'e je jayu je tsojkun dujayep, to'k muk tse'e juu' jaty y'it tsoj yakxón, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega. ¹⁵ Yak'itta jem mja'vin kajxmda je Cristo je y'oy joot jetse'e myakkutojkuxjadat. Kux ya oy joot kajxe'e je Nte'yam myaaxuxjidi jetse'e to'k muk m'ijttinit, ve'em ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kum'ijtti. Ijtp tse'e Nte'yam xkukojsjadat. ¹⁶ Qoye'e xtunyak'ittat je Cristo je kyats je y'ayook jem mja'vin kajxmda. Natyuk'ixjada juu' ve'e je Nte'yam chajkp jets nakyojtsvijjada to'k jado'k nujom je vijin je kejun maät. Avda je salmos, je himnos, jets je uv juu' ve'e je Nte'yam duyakmájip duyakjaanchip. ¹⁷ Pan ti jatye'e mtoondup mkojtstup, nujom tse'e xtóndat xkótstat je Maja Vintsán Jesús kajx, jetse'e je kukojsun xmo'odat je Nte'yam je'e kajx.

Vintsó duvinmachju jetse'e je jaanchja'vivatajk jyoojntykadat maät je myu-jayu

¹⁸ Ta'axtajkta, napyámjada jep je mnuyaa'y kya'p pya'tkupta, kux ve'eme'e dupaa'ty du'akeega ku ve'e je jayu to'k muk y'it je Maja Vintsán maät. ¹⁹ Yaa'tyajkta, tsokta je mnuda'axta, ka'a tse'e xmujojtm'attat. ²⁰ Pi'k ónykta, katsapakta je mtee'da je mtaakta, kux ve'eme'e je Maja Vintsán du'oyjava. ²¹ Onuk tee'da, ka'a tse'e je m'ónykta xyakjotm'attat, kux ku ve'e dukoo'ktoondinit je y'oy je'e. ²² Mutoompatajkta, katsapakta je mvintsanda juu' ve'e yaja naxviijn nujom pan ti jatye'e mtukpavaa-jnudup, ka van'ítjyape'e ku ve'e m'ixjada jetse'e ve'em oy jeja je'e vyinkujk mtanuva'anda, to'k aaj to'k joot'e'e xkatsapáktat je'e kajx ku ve'e je Nte'yam xvintsá'agada. ²³ Pan ti ve'e mtoondup, to'k aaj to'k joot tse'e xtóndat, ve'em ax jo'n je Maja Vintsán dutsak, ka je'e kajxape'e ku ve'e je jayu ve'em dutsokta, ²⁴ kux mnuja'vidup xa ve'e jets mmo'ojadape'e je o'yin je Maja Vintsán. Mmutoondup mmupajktup xa miitse'e je Jesucristo. ²⁵ Ax je'e pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap, tukkuvétjadaps je'e ve'e je Nte'yam. Je Nte'yam, ka'ats je'e ve'e je jayu du'viijnk'ix, myooynupts je'e ve'e je tsaachpaatun pan pan jatye'e je kyo'oy je'e tudutonda.

4

¹ Yaktoompa tujkta, tonda ax jo'n dupaa'ty du'akeega maät je mtoompada. Jaa'myésta jets jeme'e to'k juu' ve'e ijtp jem tsapjootm, ax jep tse'e je'e kya'p pya'tkup m'itta.

² Ijtp tse'e mtsapkótstat, viji kej tse'e mnaajk'ítjadat jetse'e je kukojsun je Nte'yam xmo'odat. ³ Nutsapkojtstuva aäts, ve'emts aäts'e je Nte'yam je too'

xyak'avaatsjat vintso aatse'e ntukka'amáyyut je oy kats je oy ayook, juu' ve'e kayaknuja'vip yijt, je'e je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña je Cristo jye'e. Je'e kajxts atse'e yap poxuntujkp n'it. ⁴ Nutsapkotsta ats to'k aaj jets atse'e ya oy kats ya ayook je jayu va'ajts nvaajnjadat, ve'em ax jo'n chakju.

⁵ Viji kej tse'e juu' xtóndat xkótstat je'e maat pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo, xa'ma kajx tse'e xtóndat xkótstat jetse'e dujaanchjávadat. ⁶ Kotsta tse'e juu' ve'e duyaknuke'xnatajkip je m'oy jáyuvinda jetse'e je jayu dutuk'óyadat, ve'em tse'e xnujávadat vintso ve'e to'k jado'k x'atsovpíttat, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega.

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

⁷ Ya n'útsamda ya n'ajchamda Tíquico, juu' ve'e ooy ntuntsojkmudup jets atse'e oy ntukmaatmutún ntukmaatmupúk je Maja Vintsán, ya'a tse'e mva'nuxjadap pan vintso atse'e uxayam n'it. ⁸ Je'e kajx ats miits ya'a ve'e ntuknuke'xta jetse'e xnujávadat vintso aatse'e uxayam n'it, jetse'e mjot'amájadat. ⁹ Myaadvape'e ya Onésimo ya uts ya ajch juu' ve'e ooy ntuntsojkmudup jetse'e oy juu' jaty dutún dukats, ya'a juu' ve'e ijtp nuto'kta miits, mva'nuxjadapts ya'a ve'eda nujom juu' jatye'e yaja toojnup kojtsjup.

¹⁰ Máyame'e je Dios mkejxuxjada ya Aristarco, ats ya nmupoxuntakjaju. Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva je Marcos, je Bernabé je myugo'ok. Ta tse'e myakvaajnjada jets pan najkxpe'e mku'ixjada je Marcos, kuvakta tse'e tsoj yakxón. ¹¹ Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva je Jesús juu' ve'e Justo duxaajiva. Ya'ajyjida xa je'e ve'e je israeejlit jayu juu' atse'e je jayu ntukmaatvaajnjidup vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, xyakjot'amájidupts ats je'e ve'e. ¹² Máyame'e je Dios mkejxuxjada je Epafras, jado'k je'e ve'e juu' ve'e nuto'kta miits jetse'e je Jesucristo dumutún dumupúk. Ijtp tse'e to'k aaj to'k joot mnutsapkótsjada, ve'em tse'e je Nte'yam du'amotu jetse'e makk m'ijttinit to'k muk je Jesucristo maat jetse'e oy xnujávadat juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ¹³ Ats tse'e je tuvakojsun mpupump vintso ve'e je Epafras ooy mtunnutsapkótsjada, nay ve'em pa je'eda pan pan jatye'e ijttup jem laodicéait jets hierápolisit kyajpun kajxmda. ¹⁴ Máyame'e je Dios mkajxuxjuduva je Lucas, je tso'yiva juu' ve'e ooy ntuntsojkmudup, jets je Demas.

¹⁵ Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'odat je utsta je ajchta maat je utsta je tsá'ada juu' ve'e ijttup jem Laodicea. Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Ninfas jets je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem tyak'am. ¹⁶ Ku ve'e xkojtskajxtat ya nak, kéxtats jetse'e yakkojtspat joma ve'e je jaanchja'viva tujk nay'amókajada jem Laodicea, kojststuvats miitse'e je nak juu' ats je'e ve'e ntuknuja'yidu. ¹⁷ Jidu'um tse'e xnaajmadat je Arquipo: "Tun'ixu jetse'e xkutyónput je toonk juu' ve'e je Maja Vintsán mmooyju."

¹⁸ Ats, je Pablo, nka'mam ats miitse'e ntuknujáyada ya máyam je Dios. Jaa'myétstats jets yap atse'e poxuntujkp. Je Nte'yam tse'e mkunoo'kxjadap.

Ya'a tse'e je muto'k nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Tesalónica

¹ Atse'e je Pablo, maat je Silas jets je Timoteo, máyam aatse'e je Dios ntuknukexta je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amokjidup jem tesalónicait kyajpun kajxm. M'ijttupe'e jem je Dios Tee' jets je Maja Vintsán Jesucristo jya'vin kajxmda. Je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Je nu'ixvaatsun juu' ve'e pyaamdu je tesalónicait jáyuda

² Nkukojsjip xa aatse'e je Nte'yam xa'ma kajx anañujoma miits kajxta, nnuTsapkojstupts aats miitse'e ku aatse'e ntsapkaTs. ³ Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jéjats aatse'e je'e vyinkujk nxa'majaa'myéts juu' ve'e mtoondup. Ax juu' tse'e mtoondup, je'ets je'e ve'e duyaknuke'xnatajkip je tsojkun juu' ve'e mjayejtup jets vintso ve'e xjaanchjávada je nMaja Vintsánamda Jesucristo, nay ve'empa vintso ve'e to'k aaj to'k joot x'a'ixta ku ve'e myiinnuvat. ⁴ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ooy xa ve'e je Nte'yam mtuntsókjada, nnuja'vipts aatse'e jets je'e ve'e mvinkoojnjudu. ⁵ Kux ku xa aats miitse'e nvaajnidi je oy káts je oy ayook, ka'a tse'e nvaajnidi tun je káts maatji, je Espíritu Santo je myakkín maatpa ve'e, je'e aatse'e xtukvinja'vi jets tyúvam je'e ve'e je ayook juu' ve'e nvaajnidi. Oy xa ve'e xnujávada vintso aatse'e njáyuva miits je m'o'yin kajxta ku aatse'e n'ijt miits maatta.

⁶ Ax mnu'ixvaatstu tse'e vintso aatse'e juu' ntuujn nkajts, ve'em ax jo'n aatse'e je Maja Vintsán xtukmutsajk; óyame'e je jayu ooy mtunyaktsaach-paatjidi, mkuvajktu tse'e je oy káts je oy ayook je xoojntkun maat juu' ve'e je Espíritu Santo mmooyjudu. ⁷ Ax ve'em tse'e mnu'ixvaatsjidi je jaanchja'vivatajk pan pan jatye'e tsuunidup jem macedóniait y'it jootm jets yaja acáyait y'it jaat. ⁸ Ax ka jémjyap tse'e macedóniait y'it jootm jets ka yaajyap tse'e acáyait y'it jaat yaknujava je Maja Vintsán je kyats je y'ayook, ñuja'viduvap je'e ve'e je jáyuda ooyjoma tsova vintso ve'e je Jesucristo xjaanchjávada. Ka'a tse'e y'ukvinkópkini jets aatse'e juu' nkótsut. ⁹ Je jayu xa ve'e viinm dumaajntyktup vintso aats miitse'e oy yaxxón xkuvajkti ku aatse'e n'ijt miits maatta, myaajntyktuva tse'e vintso ve'e xvintsa'ki'atúvidi juu' ve'e ka je Nte'yamap jetse'e xvinja'vi'ukvaandi xvintsa'ki'ukvaandi je joojntyk Nte'yam, juu' ve'e tyúvam. ¹⁰ Nay myaajntyktuvaps je'e ve'e vintso ve'e x'a'ixta je Nte'yam je y'Onuk ku ve'e choo'nut jem tsapjootm jetse'e kyadaaknit. Je Jesuusts je'e ve'e, je'e juu' ve'e je Nte'yam yakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k jetse'e xtuknuvatsumda je mákk tsaach-paatun juu' ve'e miimp.

2

Juu' ve'e je Pablo tyoon jep Tesalónica

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, mnuja'vidinup xa ve'e jets ka koojyap aatse'e n'ijt miits maatta. ² Oyam aatse'e je jayu xyaktsaachpaaty jem filíposit kyajpun kajxm jets aatse'e jem nyakjomtuujn nyaktituujn, ax jo'n xnujávada jo'n, ku aatse'e nje'yjoma ve'e miitsta, je Nte'yamts aatse'e je mákkin xmooy jets aats miitse'e jeja numay tso'oxpajkpa akujk nvaajnidi je oy káts je oy ayook. ³ Oy xa aatse'e nnujava jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e nvaajnidi, ka'a

aatse'e juu' nkats je ko'oy joot maat ukpu juu' aatse'e je jayu ntukvin'uu'mp.
⁴ Je Nte'yam aatse'e xtukkatajki ya oy kats ya oy ayook kux y'ixp je'e ve'e
 jets ntuump aatse'e juu' je'e ve'e chajkp. Ka ve'emaps aatse'e je jayu ntuk'ix
 jetse'e je jayu du'oyjávat juu' aatse'e ntuump nkajtsp, ve'eme'e ax jo'n je
 Nte'yam du'oyjávat, je'e pane'e aats ya nja'vin ya nvinma'yun dutuk'ixnajxp.
⁵ Ax jo'n xnujávada jo'n, ka'a xa aats miitse'e nvintaayidi nvinxoõnidi ku
 ve'e nvaajnidi je Nte'yam je y'ayook. Njuja'vipts je'e ve'e jets ka'a aatse'e
 ti nkajts juu' aatse'e ntukmeempákup. ⁶ Ni vin'ita xa aatse'e nka'ixta jets
 aatse'e je jayu xyakmájat, dumiitsada, duviijnjkáyuvada. ⁷ Oyam aatse'e
 xja'o'yixji jets aats miitse'e kun'amótudi je putajkin kuxe'e aats je Cristo
 je kyukátsiva n'it, ka'ats aatse'e ve'em ntuujn, nuu'k aaj nuu'k joot aatse'e
 n'ijit miits maatta, ve'em ax jo'n je ónuk taak duyak'anuu'k je y'ónuk. ⁸ Kux
 ooy aats miitse'e ntuntsokta, je'e kajxts aatse'e nnayja'viji jets ka je'eypape'e
 nvaajnjadap je oy kats je oy ayook, nay ve'empa ve'e jetse'e nku'oo'kadat ku
 aatse'e ve'em ntun. ⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, mjaa'myejstsup xa ve'e vintso
 aatse'e ntuujn mpujk jóvum xaaj jóvum tsooj, ve'emts aatse'e ni pana miits
 nka'h'atsux ku aats miitse'e nvaajnidi je oy kats je oy ayook.

¹⁰ Mnuja'vidinup xa miitse'e, nay ve'empa je Nte'yam, jets pyaatyp
 y'akeegup je'e ve'e juu' aatse'e ntoon nkojts jets je va'ajts joot maat aatse'e
 n'ijit miits maatta. Ka'ats aatse'e pan n'ituma'a jets aatse'e pan xtuktókinat
 otyía. ¹¹ Mnuja'viduvaps miitse'e vintso ve'e nkojtsmákkidi jets aatse'e
 nuto'k nuto'k miits nyakjot'amájidi, ve'em ax jo'n je ónuk tee' dutún je y'ónuk.
¹² Nmuno'o'kxtku tse'e jetse'e ve'em mjoontykatad ax jo'n duvinmachju
 jetse'e joojntykatad pan pan jatye'e je Nte'yam maat napyaa'jmjudup, je
 Nte'yam, juu' ve'e myaaxuxjudu jetse'e m'ijttinit jem kyutojkin jootm jets
 joma ve'e je myajin.

¹³ Nkukojsjivaps aatse'e xa'ma kajx je Nte'yam ya'a kajx. Kux ku xa
 miitse'e x'amotunajxti je Nte'yam je kyats je y'ayook, ka'a tse'e skuvajkti
 ax jo'n je jayu je kyats je y'ayook kuy'ijit jo'n, mkuvajktu ve'e ax jo'n je
 Nte'yam je kyats je y'ayook, ax je'emts je'e ve'e jye'e. Ax myaayp tse'e kuxe'e
 xjaanchjávada. ¹⁴ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ku xa ve'e je mmukukajpun
 myaktsaachpaatjidi, ve'em tse'e mjaajtuva ax jo'n jyajtti je Nte'yam je jyayu
 juu' ve'e jem Judea, juu' ve'e to'k muk ijttup je Cristo Jesús maat, ve'eme'e jya-
 jtti ku ve'e je myu'israeejlit jayu yaktsaachpaatjidi. ¹⁵ Je israeejlit jayu tse'e
 dukajaanchja'vidu je Maja Vintsán Jesús jetse'e duyakjay'oo'kjidi, ve'em ax
 jo'n duyak'oo'kti je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, xjomtoonduva
 xtitoonduvats aatse'e, cho'oxpajktupts je'e ve'e je Nte'yam jets pan pan
 jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ¹⁶ Kux ku xa aatse'e nmukotsta pan pan
 jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e ve'em dujajejttinit je joojntykin juu'
 ve'e xa'ma kajx ijtp, ka'ats aatse'e xyakjajttjava'anda, ve'em tse'e je tyokin
 duyakma'yi'ata'atsta. Ax ta tse'e tyukje'yjidini je Nte'yam je y'e'jkun.

Ku je Pablo duku'ixuvaannuva je jaanchja'vivatajk jep Tesalónica

¹⁷ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ku xa aatse'e ntsoo'nni joma miitse'eda jetse'e
 je it ñajxy, óyamts aatse'e nka'ijit miits maatta, yam tse'e aats nja'vin kajxm
 m'ijtti, ooyts aatse'e njatuntsajk jetse'e nku'ixtat. ¹⁸ Janajxkuvaan xa aatse'e,
 ukpu jyatun'atsjya, je Pablo, may naxts atse'e njanajxkuvaajñ, ax je Satanás
 tse'e dukaxa'mayak'o'yip. ¹⁹ Miitsts aatse'e ntukxoõjntkup jets aatse'e je
 majin xmo'oda, n'a'ixp xa aatse'e jetse'e n'ijttundinit jem je Maja Vintsán
 Jesucristo vyinkojkm ku ve'e myiinnuvat. ²⁰ Miitstats je'e ve'e juu' aatse'e
 xmooydup je majin jets aatse'e xtukxoõndukta.

3

1 Ax je'e kajx tse'e, ku atse'e nko'o'kmuténini kuxe'e ats nkanujava vye'na pan vintso miitse'e jemda, nnayja'vijuts atse'e jets atse'e ntaajñ jem aténasit kyajpnu kajxm 2 jets ats miitse'e ntuknukejxti je n'útsamda je n'ajchamda Timoteo. Je'e xa ve'e je Nte'yam dumutoomp dumupajkp jets aatse'e ntukka'amáy je oy kats je oy ayook, nkexjiduts ats je'e jetse'e makx aaj makx joot xjaanchjávadat je Jesucristo, 3 ve'em tse'e ni pana kyavinmamy'a'atuf ku ve'e je tsaachpaatun mtukje'yajadat, kux mnuja'vidup xa mitise'e jets xyaktsaachpaatumdape'e je jayu ku ve'e je Cristo mpanajkxumda. 4 Ku aatse'e nve'na miits maatta, nvaajnjidu tse'e jets xyaktsaachpaatumdape'e je jayu. Ax ve'em tse'e tyoojnji kyojtsji, ax jo'n xnujávada jo'n. 5 Ax je'e kajx tse'e ku atse'e nkajot'amaji, je'e kajxts ats miitse'e ntuknukejxti je Timoteo, ve'emts aatse'e nnujávát pan vintso miitse'e jem m'itta je mjaanchja'vin kajxta, kux je'e atse'e nvinmaay ku ve'e to'mayji je Satanás kumyakinmamy'a'tjidi jetse'e ve'em kuvvintoki juu' aatse'e ntoon nkojts.

6 Ax ta tse'e je Timoteo vyimpjntnuva, je'ets atse'e xvaajnjip vintso miitse'e jem mnaajk'ítjada je jaanchja'vin maát jets je tsojkun maát, ve'em tse'e vya'añ jets xoonduk aaj xoonduk joot ats miitse'e xxa'majaa'myétsta jets ooy atse'e xtun'ixuva'anda, nay ve'empa ax jo'n ats miitse'e n'ixuvaanduva.

7 Ax je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, óyam aatse'e ntsaachvinmaajy jets aatse'e je jayu xyaktsaachpaaty, jot'amájits aatse'e kux mnuja'vip aatse'e jets to'k aaj to'k joot'e'e xjaanchjávada je Jesucristo. 8 Ooy aatse'e ntunxoonduk kuxe'e to'k aaj to'k joot m'itta je Maja Vintsán maát. 9 ¡Ka'a aatse'e mpaa'ty vintso aatse'e je Nte'yam nkukojtsjat nujom je xoojntkun kajx juu' aatse'e njayepp jeja je Nte'yam vyinkujk miits kajxta! 10 Jóvum xaaj jóvum tsooj aatse'e je Nte'yam nmunoo'kxtuk jets aats miitse'e nku'ixtinuvat jetse'e pu'uk avaada je mjaanchja'vinda y'ítut.

11 Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'e tse'e va'andap jets aats miitse'e najkx nku'ixtinuva. 12 Je Maja Vintsán tse'e ooy dutunjaa'kyakmáyp dutunjaa'kyakmáyp je mtsojkunda juu' ve'e mnayjayejpuxjudup to'k jado'k jets anañujoma je jayu maát, ve'em ax jo'n aats miitse'e ntsokta. 13 Je Nte'yam tse'e myak'ítjadap to'k aaj to'k joot, va'ajts, jets ka'a ve'e ti tokin maát jem je'e vyinkojkm ku ve'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda Jesús maát nujom pan pan jatye'e jye'eip.

4

Vintso je Nte'yam dutsak jetse'e je jayu jyojntykadat

1 Uxyam tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, je Maja Vintsán Jesús kajx xa aats miitse'e nmunoo'kxtukta jetse'e mjoojntykadat ax jo'n aats miitse'e ntuk'ixti, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutsak. Ax nuyojk tse'e ve'em xjaa'któndat vintso ve'e ya it ñaxy.

2 Mnuja'vidup xa ve'e jets ti aats miitse'e ntukpavaandu je Maja Vintsán Jesús kajx. 3 Juu' xa ve'e je Nte'yam chajkp, ya'ats je'e ve'e: Joojntykada vintso ve'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit. Ka'a tse'e je kats xtukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap mjayejptup, 4 to'k jado'ke'e dujayéput je ñuda'ax je va'ajts joot maát jets je vintsa'kin maát. 5 Ka'a tse'e je kats xtukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax kux aamp tooye'e jem mja'vin kajxmda jetse'e mnayyaat'ítjadat, ve'em ax jo'n jyátukada pan pan jatye'e je Nte'yam duká'ixada. 6 Ni pana ve'e je y'uts je y'ajch dukamutokintónut ukpu dukavin'aa'nút je'e kajx ku ve'e je kats

dutukmaatjayéj je y'uts je y'ajch je ñuda'ax. Qoy xa ve'e je Maja Vintsán je tsaachpaatun dutumpum ku ve'e ve'em yaktún je ka óyap, ve'em ax jo'n nvaajniji jo'n. ⁷ Ka je'ep xa ve'e je Nte'yam xtuknuyaaxjimdu jetse'e njoojntykimdat je ko'oy joot maat, je'e ve'e jetse'e njoojntykimdat je va'ajts joot maat. ⁸ Ax ve'em tse'e, pan pan xa ve'e dukamajapaamp ya pava'nun, ka je jáyuvaps je'e ve'e kyamajapuump, je Nte'yame'e, juu' ve'e xmo'yumdu je y'Espíritu Santo.

⁹ Ax je'e pan vintso ve'e mnachókjadat a'utsta ah'ajchta a'utsta atsa'ada, ka'ats je'e ve'e vyinkopka jetse'e ti ntuknujáyadat, kux viinme'e je Nte'yam mtuk'ixjada jetse'e mnachókjadat vimpit atuj, ¹⁰ ve'emam ax jo'n xtonda maat nujom je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e tsuunidup jem macedóniait y'it jootm. Ax nmunoo'kxtktupts aats miitse'e jetse'e nuyojk mtunjaa'knachókjadat vimpit atuj vintso ve'e ya it ñaxy. ¹¹ Pakmuk xa ve'e mnaajk'ítjadat jets tonda kakje'e je mtoonk, ve'em ax jo'n ntukpavaandi jo'n, ¹² ve'em tse'e mvintsá'agajadat pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je Maja Vintsán jetse'e ve'em xkatukjoojntykadat juu' ve'e je viijnk jayu jy'e.

Ku je Maja Vintsán myiinnuvat

¹³ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ntsajkp xa aatse'e jetse'e xnujávadat vintso ve'e jyaty je jaanchja'vivatajk juu' ve'e aa'kanda, ve'em tse'e mkatsaachv-inmádat ax jo'n je'eda pan pan jatye'e dukah'a'ixtup je Jesucristo. ¹⁴ Kux ve'em ax jo'n njaanchja'vimda jets uk'oo'ke'e je Jesús jetse'e jyoojntykpajknuva jado'k nax, nay ve'em tse'e njaanchja'vimda jets je Jesús kajxe'e je Nte'yam duyakjoojntykpajknuvat jado'k nax je jayu pan pan jatye'e manaxy ijttup jetse'e y'itta je Jesús maat.

¹⁵ Je'e kajxts aats miitse'e nnaajmada je Maja Vintsán je y'ayook kajx, jets pan nuvinxupe'e njoojntykimda van'it ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat, ka'ats uu'me'e nmaatnavyaatumjadat je Maja Vintsán too'vajkp jetse'e ux'ook dumaatnavyaa'tjadat je jaanchja'vivatajk pan pan jatye'e aa'kanda. ¹⁶ Kux viinme'e je Maja Vintsán kyadaaknit ku ve'e jem tsapjootm choo'nut, je kutojkun maat tse'e kyótsut, je ángeles juu' ve'e dunuvintsanikajxp je aangelestajkta, je'e tse'e kótsup, xo'oxup tse'e je Nte'yam je tryompeta, van'it tse'e jyoojntykpajktinuvat too'vajkp pan pan jatye'e to'k muk ijttu je Cristo maat ku ve'e y'oo'ktini. ¹⁷ Ax ux'ook tse'e, nuvinxupe'e njoojntykimda van'it, xyaktsoo'numdinup tse'e jem vínuts jootm maat je'eda pan pan jatye'e aa'kanda jetse'e nmaatnavyaatumjidinit je Maja Vintsán jem poj jootm, ve'em tse'e n'ijtumdinit maat je Maja Vintsán xa'ma kajx. ¹⁸ Ax ya'a kajx tse'e, naajkot'amájajada to'k jado'k maat ya kats ya ayook juu' ats miitse'e tuntuknujáyada.

5

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ax je'e pan vinxupe'e ya it jyaa'knáxut ukpu ti ve'e too'vajkp tónjup kótsjup, ka'a tse'e vyinkopka jets ats miitse'e nnujáyadat, ² kux va'ajtse'e xnujávada jets je xaaj ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat, ve'emts je'e ve'e myinut ax jo'n je mee'tspa jy'e'ya koo'ts, van'it ku ve'e je jayu kavinmaayp vye'nat. ³ Ku xa ve'e je jayu vya'anut: "Ka'a xa ve'e ti muvaampa tso'oxpajka, oy joot'e ntsuunimda", van'it tse'e tun to'mayji je vintókiyün tyukje'yajadat, ve'em ax jo'n je pajkpa je aampa tyukje'yaja je ta'axtajk ku ve'e je y'ónuk duyakke'exuva'añ, ax ka'a tse'e y'oya jetse'e dukuke'ektat. ⁴ Ax miitsta, utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a tse'e ve'em m'itta

ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup kupi'ijts kukoo'ts, ka'a tse'e kavinmaayp mve'nadat je xaaj ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat. ⁵ Ve'em xa miitse'e anañujoma m'itta ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup jeja ajajtk it jaat; ka'a xa ve'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup kupi'ijts kukoo'ts. ⁶ Je'e kajx tse'e, va'an tse'e dunaajk'ijtumjada joojntyk jets viji kej, apaamduka ve'e n'ijtumdinin van'it paat ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat, ka'a ve'e ax jo'n je viijnk jayu juu' ve'e dukah'apaajmtkidup. ⁷ Je'e pan pan jatye'e ijtup ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup kupi'ijts kukoo'ts, ve'emts je'e ve'e y'ijttuva ax jo'n je jáyuda pan pan jatye'e mákk maadup. Je'e pan pan jatye'e ookup mookjudup, jeja tse'e akoo'ts it jaat y'oo'kta myo'okjada. ⁸ Ax pan nuvinxup tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup jeja ajajtk it jaat, va'an tse'e dunay'akuvaa'nimjada, va'an tse'e dunaajk'ijtumjada ax jo'n to'k je tojpa juu' ve'e naajk'ijjtup apaamduka. Ve'em ax jo'n je tojpa mákk ñaajk'itju ku ve'e tuñatyukxaxju je pojxun xox, ve'em tse'e dutsak jetse'e mákk njaanchja'vimdat je Nte'yam jetse'e ooy je tsojkun ntunjajepumdat. Jets ve'em ax jo'n je tojpa ñapya'muxju je pojxun kujop, ve'em tse'e dutsojka jetse'e apaamduka n'a'ixumdat je Cristo ku ve'e myiinnuvat jetse'e xyaktsookumdinin. ⁹ Kux ka je'ep xa ve'e je Nte'yam xtuknupaajmtkimdu jetse'e ntsaachpaatumdinin xa'ma kajx, je'e ve'e jetse'e njajepumdinin je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx. ¹⁰ Je'e kajx xa ve'e je Jesucristo xku'oo'kimdi jetse'e nmaajjoojntykimdinin xa'ma kajx, pan joojntykimdupe'e uk pan aa'kanda ve'e. ¹¹ Je'e kajx tse'e, naajkot'amájajada jets nakyojtsmákkajada to'k jado'k, ve'em ax jo'n xtonda.

Ku je Pablo dukojtsji je utsta je ajchta maat je utsta je tsá'ada

¹² Utsta ajchta utsta tsá'ada, nmunoo'kxtktup xa aats miitse'e jetse'e xvintsá'agadat pan pan jatye'e toondup miits maatta, pan pan jatye'e mnuvinténijidup je Maja Vintsán kajx jetse'e mkojtsuxjada je Nte'yam jye'e. ¹³ Mjávadap mtsóktape'e ooy je'e je tyoonk kajxta. Naajk'itjada oy joot to'k jado'k.

¹⁴ Utsta ajchta utsta tsá'ada, nvaajnjidupts aats miitse'e jetse'e xtuknaajmadat je'e pan pan jatye'e nooxtsuunidup. Kojtsjot'amájada je'e pan pan jatye'e jotmootsk ijtup. Putákada je'e pan pan jatye'e duká'oynuja'vidup je Nte'yam je y'ayook. Muténada vintso ve'e to'k jado'k je jyáyuvinda.

¹⁵ Ixta jets ni pana ve'e dukatukkuvétut jado'k pan vintso ve'e je ka óyap tutyo'nuxju, ñojk'óye'e xa'ma oy jayu mnapyámjadat to'k jado'k jets anañujoma je jayu maat.

¹⁶ Xa'ma kajx tse'e mxoonduktat. ¹⁷ Ijtp tse'e mtsapkótstat. ¹⁸ Kukojsjada je Nte'yam pan ti ve'e toojnjup kojtsjup, kux je'e ve'e je Nte'yam chajkp jetse'e xtóndat xkótstat ku ve'e m'itta to'k muk je Cristo Jesús maat.

¹⁹ Majapamda juu' ve'e je Espíritu Santo mtuknuja'vijidup. Pan ka'a tse'e ve'em xtonda, mákk tse'e vyimpítut je mja'vinda jetse'e xkakuváktat juu' je'e ve'e kyajtsp. ²⁰ Ka'a tse'e xko'oyjávadat juu' ve'e mkojtsuxjudup pan pan jatye'e vaandup jets je Nte'yam je y'ayooke'e kyojtsnajxtup. ²¹ Payo'oyda oy juu' jatye'e kyojtstup. Yaktanda jem mja'vin kajxmda je y'oy je'e juu' ve'e kyojtstup; ²² ka'a tse'e xkuváktat je kyó'oy je'e juu' ve'e kyojtstup.

²³ Je Nte'yam, juu' ve'e je oy joot duyajkp, je'e tse'e myak'ijtidinup oy jets va'ajts, je'e tse'e nujom je mjootta je mja'vinda duyak'ijtnup jets nujom je mni'kxta je mkopkta, ve'em vintso ve'e ni ti tókina mkapaatuxjadat. Ve'em tse'e dutónut van'it paat ku ve'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda

Jesucristo. ²⁴ Je Nte'yam, juu' ve'e myaaxuxjudu jetse'e dukutyún juu' ve'e kyajtsp, je'e tse'e myak'ijtjidinup oy jets va'ajts.

Ku je Pablo kyojtskukajxini

²⁵ Utsta ajchta utsta tsa'ada, nupsapkotsta aats to'k aaj.

²⁶ Nachee'njada to'k jado'k je tsojkun maat je Maja Vintsán kajx.

²⁷ Jeja ats miitse'e je Maja Vintsán vyinkujk ntukpava'anda jetse'e xtukvinkótsadat ya nak anañujoma je utsta je ajchta maat anañujoma je utsta je tsa'ada.

²⁸ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo tse'e mkunoo'kxjadap.

Ya'a tse'e je mumejtsk nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Tesalónica

¹ Atse'e je Pablo, maat je Silas jets je Timoteo, máyam aatse'e je Dios ntuknukexata je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amokijidup jem tesalónicait kyajpun kajxm. Je Nte'yam, juu' ve'e nTeel'imdudup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, jeme'e je'e jya'vin kajxmda m'itta. ² Je Dios Tee' jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Je Nte'yame'e dutokimpayo'ynup anañujoma ku ve'e je Cristo myiinnuvat

³ Utsta ajchta utsta tsa'ada, pyaatyp y'akeeguijap xa je'e ve'e jets aatse'e xa'ma nkukojtsjat je Nte'yam miits kajxta kux nuyojke'e xjaanchjávada je Jesucristo jets nuyojke'e mnachókjada to'k jado'k vintsó ve'e ya it ñaxy. ⁴ Je'e kajxts ats miitse'e nyakmájada joma ve'e je Nte'yam je jyayu ñay'amókajada, kux óyame'e je jayu mjomtónjada mtitónjada, mak'k aaj mak'k joot tse'e xjaanchjávada je Maja Vintsán jetse'e xmuténada je tsaachpaatun juu' ve'e myaknajxtup. ⁵ Ax ya'a tse'e duyaknuk'e'xnatajkip jets tokimpayo'ype'e je Nte'yam ax jo'n dupaa'ty du'akeega, je'e kajx tse'e je Nte'yam du'oyjava jetse'e m'ittat jem je'e y'am kya'm juu' kajxe'e je jayu uxym myaktsaach-paa'tjada.

⁶ Pyaatpap y'akeeguijap xa je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump, je'e tse'e dutonumpijtjap je tsaachpaatun je'eda pan pan jatye'e uxym myaktsaach-paatjūdudup. ⁷ Oyame'e uxym mtsaachpaa'tta, myakjot'amájajadapts miitse'e je Nte'yam, ve'empats aatse'e xyakjot'amájivat, van'it ku ve'e je Maja Vintsán Jesús ñaajknuk'e'xnatajkijinit ku ve'e jem tsapjootm choo'nūt, jem tse'e jan'ayee'nst jootm kyadaaknit maat je myakk angelestajkta. ⁸ Je'e ve'e ñuminup jetse'e dutukkuvejtnit je'e pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada jetse'e dukakuvakta je oy kats je oy ayook. ⁹ Tsaachpaattinupts je'e ve'eda, xa'ma kajx tse'e vyintókidinit, ka'a ve'e y'ittat je Maja Vintsán maat, jem joma ve'e je majin je jaanchin ooy dutunjayep. ¹⁰ Ve'eme'e jyáttat je xaaj ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat, ku ve'e yakmájijidinit yakjaanchijidinit je jyayu jetse'e tyuk'atúvajat pan pan jatye'e jaanchja'vijidup. Jémpats miitse'e mve'nidinit je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada je oy kats je oy ayook, juu' aats miitse'e nvaajnjidu.

¹¹ Ax je'e kajxts aats miitse'e ijtp nmutsapkotsta, ve'em tse'e je nNte'yamamda du'oyjávát jetse'e m'ijttinit je'e je jyayu. N'amótup aatse'e jetse'e je myakkin kajx xtóndat nujom je y'oy je'e juu' ve'e mtsojktup jets je y'oy je'e juu' ve'e mtoondup kuxe'e je Jesucristo xjaanchjávada. ¹² Nutsapkojtstupts aats miitse'e jetse'e yakmaja yakjaancha y'ijtnit je nMaja Vintsánamda Jesucristo miits kajxta, nay ve'empa miits je'e ve'e myakmájijidinit. Je nNte'yamamda jets je Maja Vintsán Jesucristo je myaa'yun kajxts ya'a ve'e nujom tyónjut.

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ax je'e pan vin'ite'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda Jesucristo, ku ve'e xyaknay'amojkimjidinit je'e maat, nmunoo'kxtktup tse'e jets ² ka'a ve'e je mvinma'yun xyaktiktskojkat, ka'a tse'e mnavyinma'yunmo'ojadat ku ve'e xmótudat jets távani ve'e je Maja Vintsán jye'ya. Ka'a tse'e xjaanchjávadat pan ve'eme'e yakkats, pan vaandupe'e je jayu jets je Espíritu Santo kajxe'e ve'em kyotsta, ni ka'a tse'e xjaanchja'viduvat pan vaandupe'e jets jep aats je'e ve'e nak kujxp nmuja'yidi. ³ Ka'a tse'e pan mvin'aa'njadat. Too'vajkp xa ve'e je Nte'yam ooy tyunyaktso'oxpákut jetse'e ñuke'xnatákat jets pan je'e ve'e je katsukutee'mpa, je'e juu' ve'e nupaamdukani ijtp jetse'e vyintókiyut. Távani tse'e ñuke'xnatáka vye'na, van'ítum tse'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda Jesucristo. ⁴ Ax je katsukutee'mpa tse'e dutso'oxpákup nujom juu' ve'e je Nte'yam jye'e jets juu' jatye'e yakvinja'vip yakvintsa'kip, je'e paat tse'e dutónut jetse'e y'ajxtukut jep je Nte'yam myaja tsaptujkp. Viinm tse'e ñatyijit Nte'yam.

⁵ ¿Ka'a ve'e xjaa'myétsta jets nvaajnjidu ats miits ya'a ve'e ku atse'e nve'na miits maatta? ⁶ Ax mnuja'vidup tse'e juu' je'e ve'e uxym yak'ataajnjup. Ku ve'e yakpajkjat juu' ve'e yak'ataajnjup, van'it tse'e nuke'xnatáka tyánut jets je'e je'e ve'e je katsukutee'mpa. ⁷ Kux ku xa ve'e je Nte'yam ooy tyun-yaktso'oxpákut, ton'ukvaajnjup tse'e. Ax ka'anum tse'e y'oya jetse'e jye'yat je katsukutee'mpa, van'ítume'e ku ve'e yakpajkjat juu' ve'e yak'ataajnjup. ⁸ Távani tse'e yakpujka vye'na, van'it tse'e ñuke'xnatákat je katsukutee'mpa. Yakvintókijupts je'e ve'e je Maja Vintsán Jesús maat je pyiixtuk ku ve'e myiinnit je y'ajajtk je y'ata'kxtk maat. ⁹ Je Satanás xa ve'e duyakjéjap je katsukutee'mpa jetse'e dumo'ot je kyutojkun. Je katsukutee'mpa tse'e je jayu dvin'aa'ndap ku ve'e dutún je mújit nuja'vin jets juu' jatye'e mújit atuva juu' ve'e je Nte'yam kyaje'eip; ¹⁰ je tun je kats juu' ve'e ka óyap, je'e tse'e tyukvin'aa'ndap je'e pan pan jatye'e vintókidinup. Ve'eme'e jyajttinit kux ka'a ve'e dukuvákti je tyuv je'e juu' kajxe'e kuchookti. ¹¹ Kuxe'e dukakuváкта je tyuv je'e, je Nte'yam tse'e pámjadap vintso ve'e yakvin'aa'ndat, ve'em tse'e dujaanchjávadat jets je Nte'yam kajx je'e ve'e myin je katsukutee'mpa. ¹² Ax ve'em tse'e yakmooydinit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtp nujom pan pan jatye'e dukajaanchjavavaandup je tyuv je'e, je'eda juu' ve'e naajk'ituvaaajnjudup jep tokín jaatp.

Pan pan jatye'e vinkanda jetse'e dujayejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp

¹³ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a xa miitse'e ve'em mjáttat, mtuntsojkdudup xa miitse'e je Maja Vintsán. Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jets aats je'e ve'e xa'ma nkukojsjat miits kajxta. Ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na jetse'e je Nte'yam mvinkoojnjadi jetse'e tsa'ak m'ijttinit kuxe'e je Espíritu Santo mpaajmjidi je Nte'yam maat jets je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada je tyuv je'e. ¹⁴ Myaaxuxjudu xa ve'e je Nte'yam jetse'e myaktsookjidi je oy kats je oy ayook kajx juu' aats miitse'e nvaajnjidu, ve'em tse'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo xtukmaatjayejptinit je myajin.

¹⁵ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, naajk'ítjada makk aaj makk joot jets ka'a tse'e xmaso'oktat je ixpajkun juu' aats miitse'e ntuknuja'vidu, pan nvaajnjuduts aats miits je'e ve'e uk pan atsts miitse'e ntuknuja'yidu. ¹⁶ NTee'imdudup xa ve'e je Nte'yam jets ooy tse'e xtuntsojkumda, je'e je myaa'yun kajx tse'e xyakjot'amájimda xa'ma kajx jetse'e xtuknuja'vimda

jets oy je'e ve'e juu' ve'e xtoojnimdap ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat. ¹⁷ Je Nte'yam jets je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'e tse'e myakjot'amájajadap jetse'e myakmakpákjadat, ve'em tse'e xtóndat xkótstat juu' ve'e tum oy.

3

“Nutsapkotsta aats to'k aaj”

¹ Uxyam tse'e, utsta ajchta utsta tsá'ada, nutsapkotsta aats to'k aaj jetse'e ve'em anañujoma je jayu dunujáavadat je Maja Vintsán je kyats je y'ayook jetse'e oy yakxón yakkuvákut, ve'em ax jo'n tyoojnji kyojtsji miits maatta. ² Tsapkojststuva jets aatse'e je jayu xkah'amaadaagadat juu' ve'e je kyo'oy je'e dumuyo'ydup jetse'e oyvintsova juu' dütönda dukotsta, kux ka'a xa ve'e anañujoma dujaanchávada je Maja Vintsán. ³ Ax je Maja Vintsán, kyutyuumpjs je'e ve'e juu' ve'e kyajtsp, je'e tse'e je makk aaj je makk joöt mmo'ojadap jetse'e m'ixjadat mjayépjadat, ve'em tse'e mkapaa'tjadat je kyo'oy je'e. ⁴ Ax je Maja Vintsán kajxts aatse'e vinjava ntañ jets mtóndape'e juu' ve'e ntukpavaandup, ve'em uxyam, jets ve'em vintso ve'e ya it ñaxy. ⁵ Je Maja Vintsán tse'e dupámup jem mja'vin kajxmda je Nte'yam je chojkun, jets je Cristo je myakkin kajx tse'e xjayeiptinit je makk aaj je makk joöt.

Vinkopke'e jetse'e je jayu tyónut

⁶ Utsta ajchta utsta tsá'ada, ntukpavaandup xa aats miitse'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx jetse'e xka'ittat je uts je ajch ukpu je uts je tsá'a maat juu' ve'e nooxtsuunip jetse'e dukakutyún je xpaikun juu' aats miitse'e nvaajnidu. ⁷ Mnuja'vidup xa miitse'e vintso ve'e dutsak jetse'e xnu'ixva'atstat juu' aatse'e ntoon nkojts, ka'a aatse'e nnooxtsuuni ku aatse'e n'ijt miits maatta, ⁸ ka'a aatse'e ve'emji nkaajy n'uuk, toonupajk aatse'e jóvum xaaj jóvum tsooj, ve'emts aatse'e ni pana miitsta nkah'atsux. ⁹ Oyam aats je'e ve'e xjatukkádaaky jets aats miitse'e kuxputajkidi, ka'ats aatse'e ti n'amotu, ve'em tse'e xnu'ixva'atstat vintso aatse'e juu' ntun. ¹⁰ Kux ku xa aatse'e nve'na miits maatta, jidu'um tse'e ntukpavaandi: Pan pan xa ve'e katonuvaamp, ka'a tse'e kyáyut. ¹¹ Ta xa aatse'e je kats nmotu jets jem miitse'eda juu' ve'e nooxtsuunidup, je'e ve'e tyuktajkidup juu' ve'e kya-toonkidup, ni tia tse'e dukatonda. ¹² Ax je'ets aats je'e ve'e ntukpavaandup jets aatse'e nkojtsjada je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx, jets to'k aaj to'k joote'e dunutóndat juu' ve'e tyukjoointykadap.

¹³ Utsta ajchta, utsta tsá'ada, ka'a tse'e mnookxtat, ijtp'e'e xtóndat xkótstat je y'oy je'e. ¹⁴ Pan jem xa ve'e pan pan jatye'e dukamajapaamdup juu' atse'e nkajtsp yam nak kajxm, íxtats pan pan je'e ve'eda, ka'a tse'e je'e maat m'uknapyaajmjidinit, ve'em tse'e cho'otyóndat. ¹⁵ Ax ka'a tse'e xts'o'oxpáktat, ve'em'e'e xkojtsjadat juu' ax jo'n to'k uts to'k ajch ukpu ax jo'n to'k uts to'k tsá'a.

Ku je Pablo kyojtskukajxini

¹⁶ Je Maja Vintsán, juu' ve'e je oy joöt duyajkp, je'e tse'e viinm ijtp mmo'ojadap je y'oy joöt pan ti ve'e toojnjup kojtsjup. Je Maja Vintsán tse'e ijtnup miits maatta anañujoma.

¹⁷ Ats, je Pablo, viinm atse'e nja'a ya máyam je Dios juu' ats miitse'e ntuknukejxtup. Jidu'um tse'e je jayu dunujáavadat to'k ka'ajyji je nak juu' jaty atse'e nkejxp ku ve'e du'ixta je letra juu' atse'e njaayp, jidu'um atse'e nja'a.

¹⁸ Je nMaja Vintsánamda Jesucristots miitse'e anañujoma mkunoo'kxadap.

Ya'a tse'e je muto'k nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je Timoteo

¹ Atse'e je Pablo, je Jesucristo je kyukátsiva, ve'em ax jo'n atse'e xtuk-pavaandi je Nte'yam, je nYaktsookpamda, jets je Jesucristo, juu' ve'e xmo'yumdap je y'oy je'e ku ve'e myiinnuvat. ² Timoteo, n'onukja'vipts ats mitse'e je'e kajx ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaajñ je Jesucristo ku atse'e x'amotunajxy. Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijtnit je tyukmo'tun maatta jets je y'oy joot maatta.

Ku je Pablo dupavaajñ jetse'e kyayakkuvákut je taay ixpajkun

³ Tanu to'k aaj jem éfesovit kyajpun kajxm, ve'em ax jo'n ats mitse'e n'amotu ku atse'e jem ntsaa'n jets atse'e nnujx Macedonia. Jem tse'e je jayu xtukpava'andats jets ka'a ve'e dutuk'ixtat je taay ixpajkun, ⁴ ka'a tse'e dumajapámdat je kats juu' ve'e je jayu myutaayvaattu, ka'a tse'e dumajapaamduvat je may nak juu' jatye'e tyijtup jets vaamp je'e ve'e vintsó ve'e je jujpit jayu jyoojntykidi. Koojyji xa je'e ve'e je jayu duyakmejtsvinmáy pan vintsó ve'e je Nte'yam je tyoo' y'ixuva; ni vinxúpats je'e ve'e kya-putákajada jetse'e dujaanchjávadat je Nte'yam je y'ayook. ⁵ Je'e kajxts ya'a ve'e ya pava'nun juu' ats mitse'e uxyam ntuknuja'yip, jetse'e je jayu to'k aaj to'k joot dujaanchjávadat je Nte'yam je y'ayook, jetse'e je jayu dujayéptat je va'ajts aaj je va'ajts joot jets je va'ajts vinma'yun; je tsojkunts je'e ve'e yakjéjip. ⁶ Jem xa ve'e je jayu juu' ve'e je tuvutoo' dumasooktinu, je'e tse'e myaajntyktup juu' ve'e katoomp, ⁷ chojktupts je'e ve'e jetse'e je Moisés je pyava'nun je jayu dutukyak'ixpáktat, ax ni viinma tse'e dukavinmótuda juu' ve'e kyojtstup, nay ka'ava tse'e dunujávada ti ve'e tyijp je ixpajkun juu' ve'e tyun'ava'nidup jets tyúvam je'e ve'e.

⁸ Nnuja'vimdup xa uu'me'e jets oy je'e ve'e je Moisés je pyava'nun ku ve'e yaktún ax jo'n pyuma. ⁹ Nnuja'vimdupap tse'e jets ka'a ve'e je Moisés je pyava'nun yakpum jetse'e duyakkutojkjat je jayu juu' ve'e tuv jáyuvidup joojntykidup, je'e ve'eda pan pan jatye'e jomjáyuvidup tijáyuvidup, jomjoojntykidup tijoojntykidup, pan pan jatye'e kakatsupajktup, je Nte'yam dukavintsá'kidup, tokintoondup, dukamajapaamdud je Nte'yam ukpu juu' ve'e je Nte'yam jye'e, je tyee' ukpu je tyaak ukpu je viijnk jayu duyak'oo'ktup, ¹⁰ je navyajkun duyakvintsá'kintókidup, je ko'oyyaa'yapta, je jayu mee'tspada, pan pan jatye'e taayidup, pan pan jatye'e je Nte'yam duyaknajxtup je taay kajx. Yakpaampa tse'e je Moisés je pyava'nun jyajuu'a juu' jatye'e viijnk juu' ve'e dutso'oxpajkp je va'ajts ixpajkun. ¹¹ Je va'ajts ixpajkun tse'e dumaatnavyaatjup dumaatnay'akeegujup je oy kats je oy ayook juu' ve'e ooy je majin dutunjayejpp jets atse'e je Kunuu'kx Nte'yam xtukkatajki.

Ku je Pablo je Jesucristo dukukojsji kuxe'e yaktukma't

¹² Nkukojsjipts jets atse'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo kuxe'e ats xtukkatajki je toonk jets atse'e je myakkin kajx je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook. Ve'em tse'e dutuujn kux ñuja'vip je'e ve'e jets nkutyuump atse'e juu' je'e ve'e chajkp. ¹³ Nujom atse'e ya maa'yun xtoojnji óyam ats je'e ve'e nyakvintsá'kintóki ku ats je'e ve'e nkajaanchjávana vye'na. Ax xtukmo'tts

atse'e je Nte'yam je'e kajx ku atse'e ka'anum nmujava vye'na ti atse'e ntoon nkojts. ¹⁴ Je Maja Vintsants atse'e xtoojnji ya maja maa'yun, je'e atse'e xmoo'ya je jaanchja'vin jets je tsoj'kun juu' ve'e njaye'jpumdup kuxe'e to'k muk n'ijtumda je Cristo Jesús maat.

¹⁵ Tyúvam xa ya'a ve'e ya kats, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e anañujoma je jayu dujaanchjávadat, jets je'e kajxe'e je Cristo Jesús myiijn yaja naxviijn jetse'e duyaktso'okut je tókinax jáyuda, ats tse'e nuyojk tókinax jayu. ¹⁶ Ax je'e kajxts atse'e je Nte'yam xtukma't kux je'e ve'e chajkp jets atse'e nyaknuke'xnatákat nuyojk jets ka'a ve'e je viijnk jayu joma vaate'e je Jesucristo juu' dukuvuk, je'e juu' atse'e ntuntso'oxpajk, je'e ve'e chajkp jets atse'e je nu'ixvaatsun nyaktánut je'e kajxta pan pan jatye'e je Jesús dujaanchjávadap, ve'em tse'e dujaye'jptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹⁷ ¡Yakmaja yakjaancha jets vintsá'aga tse'e y'ijtnit xa'ma kajx je tun to'k Nte'yam, juu' ve'e xa'ma kajx yakkutojknup, juu' ve'e ni vin'ita kavintókip, juu' ve'e kayak'ixp! Amén.

¹⁸ Timoteo, n'onukja'vipts ats mitse'e. Ya'a juu' ats mitse'e tuntukpava'añ, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e maat je Nte'yam je y'ayook juu' ve'e je utsta je ajchta kyojtsnajxtu mits kajx. Mputákajapts je'e ve'e juu' ve'e mkojtsuxjudu jetse'e oy xmutónut xmupákut je Jesucristo jetse'e x'amaadaagat nujom juu' jatye'e ka óyap. ¹⁹ Tonu tse'e ve'em je jaanchja'vin maat jets je va'ajts vinma'yun maat. Jeme'e juu' ve'e dukajaanchja'vidup kuxe'e dukamajapaamdi juu' ve'e je Espíritu Santo kyajtsp. ²⁰ Ve'em xa ve'e jyajtti je Hímeneo jets je Alejandro, je'eda juu' atse'e mpaamdu jem je Satanás kya'm jetse'e yaktsaachpaa'tjadat, ve'em tse'e dunujávadat jets ka'a ve'e je Nte'yam duvinkojtspéttat.

2

Je'e pan vintso ve'e chapkótstat

¹ Muto'k viijn, je'e atse'e ntsajkp jetse'e je jayu je Nte'yam du'amótudat anañujoma je jayu kajxta, je Nte'yam dumukótstat, dumunoo'kxtuktat, jetse'e dukukojtsjadat. ² Ntsajkppts atse'e jetse'e dunutsap'kótstat pan pan jatye'e yakkutojktup jets pan pan jatye'e je kajpun dunuvinténidup, ax ve'em tse'e oy aaj oy joot njoojntykimdat, oy nmaa'k'ijtumdad je Nte'yam maat, jetse'e nto'numdat juu' ve'e pyaatyp y'akeeguipt. ³ Oy xa je'e ve'e ku ve'e ve'em yaknutsap'kats, y'oyja'vipts je'e ve'e je nYaksookpamda Nte'yam, ⁴ kux je'e ve'e chajkp jetse'e anañujoma je jayu dujaye'jptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jetse'e dunujávadat je tyuv je'e. ⁵ To'kji xa je'e ve'e je Nte'yam, to'kji'vats je'e ve'e pane'e o'yixjup jetse'e duyaknamyujot'óyajat je jayu jets je Nte'yam, je jayu Jesucristos je'e ve'e. ⁶ Namyasookjuts je'e ve'e jetse'e y'uk'aa'k, ve'em tse'e dukuvejt anañujoma je jayu je tyokin. Ya'a tse'e nujava taan ku ve'e je Nte'yam dutsajk. ⁷ Kux chajkpe'e jetse'e anañujoma je jayu dujaye'jptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e kajxts atse'e nyakpuujm ka'amaayva jets kukátsiva. Tyúvamts ya'a ve'e juu' atse'e nkajtsp, ka'a atse'e ntaaya, kukátsiva atse'e nyakpuujm jets atse'e ntukyak'ixpáktat je tyuv je'e pan pan jatye'e ka je israee'jlit jáyuvap jetse'e dujaanchjávadat je Cristo.

⁸ Ntsojkpapts atse'e jetse'e je yaa'tyajk chapkótstat pan joma ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada, je kya'aj duyakpojtuktat je va'ajts aaj je va'ajts joot maat, je jayu dukamu'ékjadat jetse'e je jayu

dukamaatnakyojtsvintsovjadat. ⁹ Ntsojkapts atse'e jetse'e je ta'axtajk ñaxyóxjadat oy yakxón ax jo'n dupaa'ty du'akeega ax jo'n duvinmachju; ka je'epe'e ku ve'e je namyajin kajx dupamda je vyaajy je chojin ukpu je namyajin kajx dujayepa je oro, je perlas, ukpu je tsóvax vit; ¹⁰ je'e ve'e jetse'e je y'oy je'e dutóndat, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega jetse'e dutóndat je ta'axtajkta pan pan jatye'e vaandup jets vyinja'vidup vyintsa'kidupe'e je Nte'yam. ¹¹ Va'an tse'e je ta'axtajk dunaajk'ítjada jep kutojkun pa'tkup jetse'e ama'at du'amotunáxtat je ka'ama'yun. ¹² Ka'a xa atse'e nyakjaty jetse'e je ta'axtajk duyak'ixpákut je yaa'tyajk ukpu duyakkutojkjat, ama'ate'e y'ítut. ¹³ Kux too'vajkpe'e je Nte'yam dupuujm je Adán, van'it tse'e je Eva. ¹⁴ Ax je Adán, ka je'ep tse'e yakvin'aa'n, je ta'axtajke'e. Ax ku tse'e yakvin'uu'n, van'it tse'e tyokimpujk. ¹⁵ Ax xoonduk joot tse'e y'íttat je ta'axtajk, je'e ve'e ku ve'e je ónúk dujayepa jetse'e duyakye'e'kta, ku ve'e ñaajk'ítjada je jaanchja'vin maat jets je tsojkun maat, va'ajts, jetse'e tsoj yakxón jyáyuvada jyoointykada.

3

Vintso ve'e jyoointykatat pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk

¹ Tyúvam xa ya'a ve'e ya kats: Oy xa je'e ve'e ku ve'e je jayu dutsak jetse'e je jaanchja'vivatajk dunuvinténat. ² Ax ve'em tse'e, pan pan tse'e dunuvinténip je jaanchja'vivatajk, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e ti tokin kyayakpaatjat, to'kji je ñuda'ax dujayéput, ñay'akuvaag'najat, ñaajk'ítjut viji kej, yakxón jyáyuvat, oy jayu ñapámjút maat je je'yva jayu, je yak'ixpajkk dújátut, ³ juu' jaty dumuténat, kya'oo'kut kyamo'okjut, je jayu dukatsii'kut, je jayu dukatso'oxpákut, je meen dukakáxjut, ⁴ dújátut vintso ve'e oy yakkutókut jep jyuump tyujkp, jets vintso ve'e je y'ónuk anañujoma kajx kyatsapákjadat jetse'e vyintsa'agajadat. ⁵ Kux pan ka'a xa ve'e dujaty vintso ve'e jep jyuump tyujkp yakkutókut, ¿vintsots je'e ve'e y'o'yixjut jetse'e du'ix'ítut je Nte'yam je jyayu joma ve'e ñay'amókajada? ⁶ Ka'ats je'e ve'e je jaanchja'vivatajk dunuvinténat pan pane'e tun ve'e'num ijtp ku ve'e jyaanchja'vi'ukvaajñ, kux pan ve'eme'e, to'mayji tse'e ñamyájajat jetse'e kya'at jep tokin jaatp jetse'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, ve'em ax jo'n je ko'oyjáyuvap kya'a jep tokin jaatp jetse'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup. ⁷ Tun vinkópkpats je'e ve'e jetse'e ti tokin kyapaatuxjadat pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo. Kux pan yakpaatjip xa ve'e je tokin je jayu juu' ve'e dunuvinténip je jaanchja'vivatajk, nunjajtp'e ku ve'e je Nte'yam dukoo'kmutoonnit dukoo'kmupajknit ax jo'n dupaa'ty du'akeega jetse'e ve'em kya'at jem je ko'oyjáyuvap kya'm.

Vintso ve'e jyoointykatat pan pan jatye'e patto'nidup

⁸ Nay ve'empa tse'e, pan pane'e dupatto'nidup je jayu juu' ve'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e ñaajk'ítjadat pan vintso ve'e yakvintsa'agadat, je jayu dukavin'aa'ndat, kya'oo'ktat kyamo'okjadat, je meen dukakáxjadat, ⁹ jetse'e ñaajk'ítjadat pan vintso ve'e je va'ajts vinma'yun maat dujaanchjávadat je oy kats je oy ayook juu' ve'e je Nte'yam xtuknuja'vimdu. ¹⁰ Va'an tse'e too'vajkp duyakpayo'oyda pan oye'e juu' dutonda. Ax pan ka'a tse'e ti tokin yakpaatjada, van'ítinum tse'e yakpámdat patto'nivada. ¹¹ Nay ve'empa tse'e je ñudá'axta, ve'em tse'e dutsak jetse'e ñaajk'ítjadat vintso ve'e je jayu

vyintsá'agajadat, ñay'akuvaa'najadat, dutóndat nujom ax jo'n dupaa'ty du'akeega. Ka'a tse'e y'akotsutoonkadat. ¹² Ax je patto'niva, to'kjits je'e ve'e je ñuda'ax dujayéput, ñujávapts je'e ve'e oy vintso ve'e je kutojkun dupámút jep jyump tyujkp jetse'e je y'ónuk duyakkutojkjat. ¹³ Kux je'eda pan pan jatye'e oy yaxón patto'nidup, yakvintsa'agadapts je'e ve'e, mákk aaj mákk joot tse'e dujayéptat je jaanchja'vin juu' ve'e yakjayepp ku ve'e je jayu to'k muk y'it je Cristo Jesús maat.

Ooye'e dutunnumaja juu' ve'e je Nte'yam xtuknuja'vimdu

¹⁴ Ntsajkpts atse'e jets ats mitse'e tsojk najkx nku'ix. Ax ntuknuja'yipts ats mitse'e ya nak, ¹⁵ kux pan ta'nip atse'e, mnuja'vinupts mits je'e ve'e vintso ve'e dutsák jetse'e je Nte'yam je jyayu ñaajk'ítjadat, je'eda pane'e dujaanchja'vidup je joojntyk Nte'yam, je'eda pane'e ijttup ax jo'n je xen jets je pats juu' ve'e tsoo'ntkp jep naaxyp, kux yakpojtuktupe'e jetse'e mákk duyak'itta je tyuv je'e. ¹⁶ Ka'a xa ve'e ñunkayakkuvákut jets ooye'e dutunnumaja juu' ve'e je Nte'yam xtuknuja'vimdu. Ya'ats je'e ve'e: Yaknuke'xnatajki xa ve'e je Jesucristo je jayu ni'kxax kópkaax, je Espíritu Santo tse'e je jayu dutuknuja'vi jets pyaatyp y'akeegup je'e ve'e juu' ve'e tyoon kyojts, íxjudu tse'e je ángeles, yaknúkojts tse'e joma ve'e may itunaax, yakjaanchja'vi tse'e yaja naxviijn, tsajpejtnuts je'e ve'e.

4

Je'eda pan pan jatye'e dumaso'oktap je tuv jaanchja'vin

¹ Ax je Espíritu Santo, va'ajts je'e ve'e du'avana jets ku ve'e tyáminit je itakax, jem tse'e pane'e dukoo'kjaanchja'vidinup je tyuv je'e jetse'e dupanajkxtat je ko'oyjáyuvap je y'ixpajkun juu' ve'e je jayu tyukvin'aa'ndup, ² myajapámdapts je'e ve'e je jayu juu' ve'e taayidup, je jayu juu' ve'e dukoo'ktokinja'vidinup je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup. ³ Ax je jayu tse'e va'andap jets ka'a ve'e je Nte'yam dutsák jetse'e je jaanchja'vivatajk je ta'axtajk ukpu je yaa'tyajk dujayéptat, pyavaandupap tse'e je jayu jets jeme'e je kaaky je ju'kx juu' ve'e kyakáydap kyaja'kxtap. Ve'em tse'e dupava'andat óyame'e je Nte'yam dupuujm je kaaky je ju'kx jetse'e je kukojsun maat dukáydat duja'kxtat je'eda pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Nte'yam jetse'e dunujávada je tyuv je'e. ⁴ Kux nujome'e juu' jatye'e je Nte'yam pyaam, oys je'e ve'e, ni tia ve'e juu' ve'e nunkayakkuvákup ku ve'e je jayu dumaa'yunjáva, ⁵ kux va'ajts je'e ve'e je Nte'yam je y'ayook kajx jets je tsapkats kajx.

Je'e pane'e je Jesucristo oy dumutoomp dumupajkp

⁶ Pan mtuk'ixp xa mitse'e ya íxpajkun je utsta je ajcha maat je utsta je tsá'ada, oys mitse'e ve'em je Jesucristo xmutún xmupuk; jets je ayook juu' ve'e njaanchja'vimdup jets je oy íxpajkun juu' ve'e mpanajkxumdup, je'e tse'e mputákajap jetse'e mákk m'íjtnit to'k muk je Jesucristo maat. ⁷ Ax ka'a tse'e xmajapámút je kats juu' ve'e je jayu myutaayvaattup jetse'e japyayo'oy juu' dukotsta, je'e ve'e mtónup mkótsup vintso ve'e je Nte'yam ijtp xvintsa'agat. ⁸ To'nuxjup tse'e je jayu ku ve'e je ñi'kx je kyopk duyak'ampuk ax jo'n tyun ax jo'n kyoo'ya, ax anañujoma kajx tse'e je jayu tyo'nuxju ku ve'e dutoonka vintso ve'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'íjtnit, to'nuxjupts

je'e ve'e ya joojntykin kajx juu' ve'e uxyam jetse'e tyo'nuxjut je joojntykin kajx juu' ve'e miimpnum. ⁹ Tyúvam xa ya'a ve'e ya kats juu' ats mitse'e nvaajnjp, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e anañujoma dujaanchjávadat. ¹⁰ Je'ets je'e ve'e juu' ve'e nnu'to'numdup jetse'e je vinma'yun njayejpumda, jets je'e kajxe'e n'a'ixumda je joojntyk Nte'yam, juu' ve'e anañujoma je jayu kajxta je nutsookun duyakmiin yaja naxviijn, vinkopk je'eda pan pan jatye'e jaanchja'vijidup.

¹¹ Je'e tse'e je jayu mtukpava'anup jetse'e je jayu xtuk'ixut. ¹² Ka'a tse'e pan mvijjnk'ixjut kux mitse'e mootsknum, je nu'ixvaatsune'e m'ítut jeja je jaanchja'vivatajk vyinkujk pan vintso ve'e mkats, pan vintso ve'e mnaajk'ítju, pan vintso ve'e je tsojkun jets je jaanchja'vin xjayep, jets pan vintso ve'e va'ajts mjoojntyka. ¹³ Namvaat atse'e nje'ya, tukvinkótsats je jayu je Kunuu'kx Jatyan, je'e tse'e je jayu mtukka'amáydap jetse'e xtukyak'ixpáktat. ¹⁴ Yakvinkopka je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Nte'yam mmooyju ku ve'e je kya'aj mtuknukoojnidi je'e pane'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jetse'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnajxti mits kajx, je maa'yun je putajkints je'e ve'e juu' kajxe'e m'o'yixju jetse'e je jayu xtuknujávát je Nte'yam je y'ayook.

¹⁵ To'k aaj to'k joot'e ve'em tonu jets majapamu, ve'em tse'e anañujoma je jayu du'ixut vintso ve'e jyaa'knuyóka je y'oy je'e juu' ve'e mtuump mkajtsp. ¹⁶ Xa'ma tse'e oy x'ixut juu' ve'e mtuump mkajtsp jets juu' ve'e je jayu mtuk'ixp. Pan mtuump xa ve'e ve'em, mjayé pup tse'e viinm je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, nay ve'empa je'eda pan pan jatye'e m'amotunajjudup.

5

Vintso ve'e je Timoteo ñaajk'ítjut maat je jaanchja'vivatajk

¹ Ka'a tse'e je na'avtajk ovyintsova xnaajmat, ñojk'óye'e tsoj yakxón xtukvinjávát juu', ve'em ax jo'n je mtee' kuy'ijt jo'n. Ve'em tse'e je vajutyajkta xjávát ax jo'n je m'utsta kuy'ijt jo'n. ² Nay ve'em tse'e je amajatajk xjávát ax jo'n je mtaak kuy'ijt jo'n; jetse'e ve'em xjávát je kiixuta'axta ax jo'n je m'utsta kuy'ijt jo'n, je va'ajts aaj je va'ajts joot maat jets je va'ajts vinma'yun maat.

³ Ixu vintso ve'e yakputákat je ku'aa'k ta'axtajk pan pane'e koo'k'ijtxjinup pan pan jatye'e putákajap. ⁴ Ax pan jem tse'e je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e jem je y'ónuk ukpu je y'ap je y'ok, va'an tse'e je muutskit ónuk too'vajkp je myújit jayu du'ix'itta. Va'an tse'e dutonumpijjtidinuva je tsojkun jets je maa'yun juu' ve'e jayejpuxjudu ku ve'e mákna tsotsna vye'nada, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega ku ve'e je Nte'yam yakvinjava yakvintsa'aga, kux je'e ve'e je Nte'yam y'oyja'vip. ⁵ Ax je ku'aa'k ta'axtajk pan pane'e katuntih'ijtxjup jetse'e naaydum tútyaanni, je Nte'yam tse'e y'ajootip, jóvum xaj jóvum tsooj tse'e dumunoo'kxtuk jetse'e chapkats. ⁶ Ax je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e jem xoojntkun jootm naajk'ituvaaajnjp, óyam tse'e jyajoojntyka, jem tse'e je tokin kya'm ñaajk'ítju. ⁷ Juu'ts ats mitse'e ntuknujay'ip, je'e tse'e mtukpava'andap je jaanchja'vivatajk, ve'em tse'e ti tokin kyayakpaatjadat. ⁸ Pan jem xa ve'e pane'e natyijjup jaanchja'viva jets'e duka'ix'ít je jayu, vinkopkts je'e ve'e juu' ve'e jep jyuump tyujkp, ka'a tse'e dukuvuk je tuv jaanchja'vin, nuyojk je kyó'oy je'e je'e ve'e ku ve'e ve'em dutún jets ka'a ve'e je'e juu' ve'e tyoondup pan pan jatye'e je Nte'yam dukajaanchja'vidup, y'ix'ijttupts je'e ve'e je jyáyuda.

⁹ Ku ve'e yakjavyéttat je ku'aa'k ta'axtajk juu' jatye'e je jaanchja'vivatajk pyutákadap, je'ejiyi tse'e jvavyejtjadap je xyaaj pan pan jatye'e toogupx joojnt tutyákada, juu' ve'e to'kji je yaa'tyajk dujajeyjtu, ¹⁰ jetse'e yaknujava je y'oy je'e kajx juu' ve'e tyoondu, ve'em ax jo'n je ónu'k duyakyee'kti, oy jayu n'pyaajmjidí maat je je'yva jayu, dupakpojti je Nte'yam je jyayu, jetse'e duputajkidi pan pan jatye'e tsaachpaattup, je'e ve'e ku ve'e nujom je y'oy je'e duttoondi.

¹¹ Ax ka'a tse'e yakjavyétut je ku'aa'k ta'axtajkta juu' ve'e dukatajkipna toogupx joojnt. Kux ku xa ve'e je yaa'y kax dujajeypta, ka'a tse'e du'ukkuvajktini juu' ve'e vyaajntktu vintso ve'e dumutóndat dumupáktat je Cristo, yaa'vyakuvaandinuvape'e. ¹² Ku ve'e ve'em dutonda, tukkuvéjtadapts je'e ve'e je Nte'yam je'e kajx ku ve'e dukakutyonda juu' ve'e nu'atso'vidu. ¹³ Nooxjajttup tse'e kuxe'e je tyoonk kya'ijtuxjada, ax ka nooxjap tse'e, tajkm tajkme'e tyajkiduva jetse'e y'akotsutoonkada, dutuktákada juu' ve'e kapaatjudup, jetse'e jjomva'anda tyiva'anda. ¹⁴ Je'e kajx ts'e'e ntsak jetse'e je muutskit ku'aa'k ta'axtajk yaa'vyajktinuvat, je ónu'k dujajeyptat, jetse'e je jyaajin je tyajk du'ix'ittat. Ax ve'em tse'e kya'o'yixjadat vintso ve'e je tokin xpaatjmdat ya'a kajx je jayu juu' ve'e dutso'oxpajktup je Nte'yam. ¹⁵ Kux jeme'e je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e je tuvutoo' dumasooktu jetse'e je Satanás dupanajkxti.

¹⁶ Pan jem xa ve'e je jaanchja'viva, je yaa'tyajk ukpu je ta'axtajk, jetse'e jem je jyayu juu' ve'e ku'aa'k ta'axtajk, va'an tse'e duputákada, ve'em tse'e je jaanchja'vivatajk kyatso'oxjajtuxjadat jetse'e y'o'yixjadat jetse'e duputákadat je ku'aa'k ta'axtajkta pan pan jatye'e katuntih'ijtuxjudup.

¹⁷ Je jayu pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajkta, je'e tse'e yakmo'odap nuyojk je vintsa'kin jets je putajkin, vinkopk je'eda pan pan jatye'e ka'amaaydup jetse'e yak'ixpakta. ¹⁸ Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ka'a tse'e je y'ajén xpaajmjat je tsapkaaj juu' ve'e d'vintte'mp je trigo." Vaampap tse'e jidu'um: "Je toompa jayu, vyinmajt-sjupts je'e ve'e jetse'e yakmujóyut." Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁹ Ka'a tse'e xmajapámüt je jayu juu' ve'e dunu'aa'nip ukpu dunuvampejtp to'k je jayu juu' ve'e dunuvinténip je jaanchja'vivatajk, van'itnume'e pan jeme'e numejtsk ukpu nutoojk juu' ve'e dunukojtspejttup je y'ayook. ²⁰ Ax je jayu juu' ve'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jetse'e tyokintonda, mtuknaajmap tse'e jeja anañujoma je jayu vyinkujk, ve'em tse'e je viijnk jayu cha'agadat jetse'e ve'em kyajátkiduvat. ²¹ Je Nte'yam jets je Jesucristo maat je ya'angeles, jéjats ats mitse'e je'e vyinkujkta ntukpava'añ jets ya'a ve'e xkutyónut. Ni to'k ni jado'k tse'e xkaviijn'ixut. ²² Payo'oyu oy pan pane'e oy du'ix'ijttup je Nte'yam je jyayu, van'itnum tse'e je mka'aj xtuknukónut. Kux pan mtuknukaampe'e je mka'aj je jayu juu' ve'e duka'oy'ix'ijttup je Nte'yam je jyayu, mtukpaatjupts mits je'e ve'e je tyokin. Va'ajstts mitse'e mnaajk'itjut.

²³ Je'e kajx tse'e kuxe'e vane'em mpukju jetse'e je jotpa'am xjayep, kádits tun je tsoxk naajji x'uu'k, ookpa ve'e vee'n je tsaaydum pa'ajk naaj.

²⁴ Je'e kajx tse'e payo'oyu oy kux jeme'e juu' ve'e ixna ke'xna tokintoondup, ka'a tse'e vyinkopka jetse'e je viijnk jayu oy dupayo'oyut jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup. Jempa tse'e pane'e je tyókinda kanuke'xnatajkip jatyi, ux'ooknume'e. ²⁵ Nay ve'empa tse'e, yaknuja'vivap xa ve'e juu' ve'e je jayu oy tyuump. Ax pan ka'a tse'e jatyi yaknujava, ux'ooknum tse'e yaknujava. Ka'a xa ve'e juu' yu'uts ñaxy.

6

¹ Nujom pan pan jatye'e mutoondup, va'an tse'e dUVintsá'agada je vyintsanda, ve'em tse'e je Nte'yam kyayakvinkojtspétut jetse'e je jayu dukapakótsut je n'ixpajkunamda. ² Ax pan je jaanchja'viva jáyuts je'e ve'e je vyintsanda, ka'a tse'e duyakvintsá'kintókídat je vyintsanda kux y'utsta y'ajhta je'e ve'e, nuyojk oye'e dutoojnadat juu' ve'e oy, kux je vyintsanda, pyutajkidupts je'e ve'e pan pan jatye'e yaktsojktup jetse'e je Jesucristo dujaanchjávada. Tukyak'ixpakú ve'em je jayu jetse'e ve'em xtukka'amáyut.

Je tuk'o'yin jets je tukjotkadaakun

³ Pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e dutuk'íxtup je viijnk ixpajkun jetse'e dukakuvakta je va'ajts ixpajkun juu' ve'e je Maja Vintsán Jesucristo jye'e, je va'ajts ixpajkun juu' ve'e dumaatnavyaatjup dumaatnay'akeeguijup je Nte'yam jye'e, ⁴ ka'ats je'e ve'e dūtinujávada, namyájiidup je'e ve'e, je'ejyji ve'e tyoonkidup juu' ve'e je jayu natyukkojtsvintsoojvup. Ax ku tse'e je jayu ñakyojtsvintsávju, je'e tse'e duyakjéjip je ejkun, je tso'oxpajkun, je vinkojtspejtun, je ko'oy vinma'yun, ⁵ ka'a tse'e ñayjávada je jayu. Ka'a xa ve'e y'oya je vyinma'yunda pan pane'e ve'em játkidup, ka'a tse'e dunujávada je tyuv je'e, ve'eme'e vyinmayda jets je y'avintsó o'yin je'e ve'e ku ve'e je jayu je Nte'yam dūvinjava dūvintsá'aga. ⁶ Ax maja o'yints je'e ve'e ku ve'e je jayu je Nte'yam dūvinjava dūvintsá'aga, je'e ve'e ku ve'e yaktukjotkádá'aky vinxupe'e juu' yak'ix yakjayep. ⁷ Ni tía xa ve'e nkayakje'yumdi yaja naxviijn ku ve'e nke'xumdi, ni tía tse'e nkayaktsóo'numduvat ku ve'e n'oo'kumdinít. ⁸ Ax pan njayejpumdup tse'e je kaaky je naaj jets je vit je xox, ntukjotkadaakumdaps uu'm je'e ve'e. ⁹ Je'e pan pan jatye'e naajkkumeenavaajnjudup, ka'ats je'e ve'e cho'oxa vintsó ve'e kya'adat jep tokin jaatp, y'ajootidup tse'e may viijn juu' ve'e ka vjap ka kéjap jets juu' ve'e yaktokintoojnjudup. Ax je'e tse'e je jayu duyakma'tp jetse'e dutukmasá'ak je Nte'yam je tyoo'. ¹⁰ Ku xa ve'e je jayu dūnas'ayova je meen, je'ets je'e ve'e duyakjéjip je ko'oy vinma'yun jets je ko'oy to'nun. Jemda tse'e juu' ve'e je tuv jaanchja'vin dukoo'kmajapaamdinup kux ooye'e dutuntsokta jetse'e kyumeenadat, ve'em tse'e tyoo'tókida jetse'e je jyoot je jya'vin ooy tyunyaktsaachpaa'tjada.

Ku je kyo'oy je'e yak'amaadaaga

¹¹ Ax mits, je Nte'yam je jyayu, ka'a tse'e x'itumo'ot ya ko'oy too'; je'e ve'e mtónup mkótsup je tyuv je'e, vinjava vintsá'aga je Nte'yam, jayepu je jaanchja'vin jets je tsojkun, mutena juu' jaty, naajk'ítju nuu'k aaj nuu'k joot, ¹² jets amaadaaga je jaanchja'vin kajj je kyo'oy je'e. Tun'ixu vintsó ve'e xjayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajj ijtp, je'e juu' ve'e je Nte'yam mtuknuyaaxuxju jets juu' kajxe'e je tuvakojsun oy xpuujm jeja je numay jayu vyinkujk, je'ets je'e ve'e ku ve'e mnay'ava'niji vintsó ve'e mjaanchjáva.

¹³ Je Nte'yam, juu' ve'e je joojntykin duyajkp, jets je Jesucristo, juu' ve'e jem je Poncio Pilato vyinkojkm oy je tuvakojsun dupaam, jéjats ats mitse'e je'e vyinkujkta ntukpava'añ ¹⁴ jetse'e xkutyónut je toonk juu' ve'e je Nte'yam mmoojyju, ve'em tse'e je jayu va'ajts dunujávat jets pan ti je'e ve'e je tokin jetse'e ñaajk'ítjadat oy jets va'ajts. Tonu ve'em van'it paat ku ve'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda Jesucristo. ¹⁵ Ax miinnuvapts je'e ve'e, ve'em ax jo'n dūnuapaajmtki je Kunuu'kx Tee', je'ejyji ve'e nujom juu' jaty duká'mikajxp, je Yakkutojkpa juu' ve'e duyakkutojkjip je yakkutojkpatajk jets je Vintsán juu' ve'e dūnuvintsánip je vintsántajk. ¹⁶ Je'e xa ve'e tun to'kji juu' ve'e duká'mip

juu' jatye'e kavintókip, joojntykipts je'e ve'e jeja ajajt k it jaat joma ve'e ni pana kyanaajktámaja. Ni pana xa ve'e kya'ixju, ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e y'ixjut. Jje'e tse'e xa'ma kajx dunumájinup dunujaanchinup jetse'e je kutojkin dujajejpnit! Amén.

¹⁷ Naajmada pan pan jatye'e kumeenda yaja naxviijn jets ka'a ve'e ñamyájajadat jets ka'a ve'e jem je meen kya'm ñapyámjadat, kux ka'a ve'e dunujávada vinxupe'e ya it jyaa'knáxut ku ve'e dujaa'kjayéptat je myeen, ñojk'óye'e jem je Nte'yam y'am kya'm ñapyámjadat, je'e juu' ve'e ooy xtunmo'yumdup nujom juu' jaty je'e kajx jetse'e ntukxoointkumdat.

¹⁸ Naajmada jetse'e dutóndat juu' ve'e oy jets juu' ve'e y'ixtup jyajejptup, je'e tse'e tyukputákadap je viijnk jáyuda. ¹⁹ Ku tse'e ve'em dutóndat, y'apaamdukadaps je'e ve'e juu' ve'e miimpnum jetse'e duyakvinkópkadat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Juu' ve'e je Pablo tyukpavan'ux'ookinu je Timoteo

²⁰ Timoteo, va'ajts tse'e xyak'ítut je oy kats je oy ayook juu' ve'e myak-tukkatajki. Ka'a tse'e x'itumo'ot jetse'e jyéjat je ko'oy ayook jets je kats juu' ve'e tyijtup nuja'vin, ax ka'a tse'e je kats dumaaatnavyaa'tyju dumaatnay'akeegaja je Nte'yam je y'ayook. ²¹ Jeme'e je jayu juu' ve'e ve'em yak'ixpajktup, ve'eme'e vya'anda jets y'ixada ve'e je Nte'yam; ax ka'a tse'e du'ixada, myasooktinuts je'e ve'e je tuv jaanchja'vin.

Je Nte'yam tse'e mkunoo'kxjup.

Ya'a tse'e je mumejtsk nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je Timoteo

¹ Atse'e je Pablo, je Nte'yamts atse'e xvinkoon jets atse'e n'ítut je Jesucristo je kyukátsiva je'e kajx jets atse'e n'avánat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e tse'e xtukvinva'nimdu ya joojntykin juu' ve'e yakjayejpp ku ve'e je jayu y'it to'k muk je Jesucristo maat. ² Timoteo, ooy ats mitse'e ntuntsak, n'onukja'vipts ats mitse'e je'e kajx ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaajñ je Jesucristo ku atse'e x'amotunajxy. Je Nte'yam, juu' ve'e n'Tee'imdup, jets je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijtnit je tyukmo'tun maatta jets je y'oy joot maatta.

Vaajnja tse'e anañujoma je jayu je oy kats je oy ayook

³ Je va'ajts vinma'yun maat atse'e nvinjava nvintsá'aga je Nte'yam, ve'em ax jo'n dutoonduva uu'm je njujpit jáyuvamda. Jóvum xaaj jóvum tsooj atse'e je Nte'yam nkukajtsja mits kajx ku atse'e ntsapkats. ⁴ Njaa'myejtsp atse'e vintso ve'e je mvinnaaj vyajntyk. Qoyts atse'e ntuntsak jets ats mitse'e n'ixnuvat jets atse'e ve'em ooy ntunxoondukut. ⁵ Njaa'myejtsp atse'e vintso ve'e to'k joot xjaanchjáva je Nte'yam, ve'em ax jo'n dutoonduva je m'ok Loida jets je mtaak Eunice. Vinjava atse'e ntañ jets ve'emna mitse'e xjaanchjáva uxyma paat. ⁶ Je'e kajxts ats mitse'e ntukjaa'myéts jetse'e xjaa'kyaknuýókat je maa'yun je putajkin jetse'e ve'em je jayu xjaa'ktuknuja'vi'ata'atsut je Nte'yam je y'ayook, je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Nte'yam mmooyju ku ats mitse'e ya nka'aj ntuknukaajn. ⁷ Kux je Espíritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam xmo'yumdu, ka je'e kajxapts je'e ve'e xmo'yumdi jetse'e je jayu x'atsá'kimdat, je'e kajxe'e jetse'e njayejpumdinit je makx aaj je makx joot jets je tsojkun, jetse'e nnay'akuvaá'nimjidinit. ⁸ Ka'a tse'e xtuktso'otyónut jetse'e je tuvakojsun xpámüt je nMaja Vintsán kajxamda. Ka'ats ats mitse'e xtuktso'otyoompat ku atse'e yap poxuntujkp n'it je'e kajx, ñojk'óye'e je Nte'yam je myakkin kajx xtukmaatjayéput je jaanchja'vivatajk je tsaachpaatun juu' ve'e jéjip ku ve'e je jayu yakvaajña je oy kats je oy ayook. ⁹ Je Nte'yam xa ve'e xyaktsookumdu, xyaaxjimduts uu'm je'e ve'e jetse'e njoojntykimdat vintso ve'e yakmaja yakjaancha y'ijtnit. Ka je'e kajxap tse'e xyaktsookumdi kuxe'e juu' nto'numdi, je'e ve'e ku ve'e ve'em viinnm dunupaajmtki jets je'e kajxpa ve'e kuxe'e je maa'yun xtoojnjimda je Cristo Jesús kajx, je maa'yun juu' ve'e xtuknuupaajmtkimdu van'ítani ku ve'e ya it kyatso'ndukna vye'na. ¹⁰ Ax ya maa'yun tse'e nuke'xnatajki ku ve'e myiijn je nYaktsookpamda Jesucristo, je'e tse'e duyakkutoki je oo'kun jetse'e je jayu dutuknuja'vi je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Je oy kats je oy ayook kajx xa ve'e nnuja'vimda vintso ve'e njayejpumdinit ya joojntykin. ¹¹ Nay je'e kajxapts atse'e je Nte'yam xpuujm ka'amaayva, kukátsiva, jets yak'ixpajkpa. ¹² Je oy kats je oy ayooks atse'e nkutsaachpaadip, ax ka'ats atse'e ntuktso'otyún, kux tyuva atse'e nnayja'vijini jets jem atse'e je Jesucristo y'am kya'm nmapyaajmji, nay tyúvats atse'e nnayja'vijini jets jyayejpp je'e ve'e je kutojkun jetse'e du'ix'ijtnit juu' ats je'e ve'e xtukkatajki. Van'it paat tse'e ve'em dutónut ku ve'e myiinnuvat.

¹³ Panajkxu je tuv ixpajkun, ve'em ax jo'n atse'e x'amotunajxy. Ve'em tonu je jaanchja'vin maat jets je tsojkun maat juu' ve'e je Cristo Jesús xmo'yumdup. ¹⁴ Va'ajts tse'e xyak'ítut jetse'e je jayu xtuk'íxut je tuv ixpajkun

juu' ve'e myakmooy. Je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp yam nja'vin kajxmamda, je'e tse'e mputákajap jetse'e ve'em xtónut.

¹⁵ Xmasoóktinuts atse'e nujom pan pan jatye'e tsuunidup jem ásiat y'it jootm, ax xnujava jo'n, numejtsk je'e ve'eda juu' ve'e dúxaajidup Figelo jets Hermógenes. ¹⁶ Je Maja Vintsane'e dutukmo'otup je Onesiforo maat pan pan jatye'e tsuunidup jep jyuump tyujkp, kux may nax ats je'e ve'e xyakjot'amaji jets atse'e xkatuktso'otyuujn ku atse'e yap poxuntujkp n'it. ¹⁷ To'k aaj to'k joots atse'e x'ixti ku ve'e vye'na yaja rómaid cyiudaaj kujx, ka'ajam atse'e x'ixti'atuvi vi'nam atse'e xkapaaty. ¹⁸ Je Maja Vintsán tse'e tukmo'otjup je xaaj ku ve'e myiinnuvat. Oy xa mits je'e ve'e xnujava jets je'e atse'e ooy xtumpatto'ni jem éfesovit kyajpun kajxm.

Je'e pane'e je Jesucristo oy dumutoomp dumupajkp

2

¹ Jets mits, juu' atse'e n'onukja'vip, pamu je makk aaj je makk joot je maa'yun kajx juu' ve'e je Cristo Jesús xtoojnimdup. ² Je ayook juu' ve'e m'amotunajx jets atse'e jeja je numay jayu vyinkujk ntuk'ix, je'ets mitse'e je jayu mtuk'ixup pan pan jatye'e je tyuv je'e dutoondup jetse'e dujajttuvat vintso ve'e je viijnk jayu dutuk'ixtuvat.

³ Ve'em ax jo'n to'k je oy tojpa dumutena je tsaachpaatun, nay ve'empats mitse'e xmuténivat je tsaachpaatun je Cristo Jesús kajx. ⁴ Je tojpa juu' ve'e jep tyoonk jaatp ijtp, ka'a tse'e dutuktaka je toonk juu' ve'e je tojpa kyaje'eip, ve'eme'e dutún ax jo'n y'oyjávajat je'e juu' ve'e yaktajkiju tojpa. ⁵ Nay ve'empa tse'e, pan pan jatye'e noomdup, nachots'ixjudup, ukpu viijnk dukoo'yidup, óyame'e myaada'akta, ka'a tse'e dupakta pan ti ve'e ñukoo'yidup pan ka'a ve'e kyoo'yada ax jo'n tukpava'añ y'it jetse'e kyoo'yadat. ⁶ Je yoova jayu, paatjupts je'e ve'e jetse'e mutoo'vajkp tyukkada'akjadat je trigo taajm. ⁷ Payo'oyu oy juu' atse'e nkajtsp; je Maja Vintsán tse'e mtukvinjavajap nujom.

⁸ Jaa'myétsu jets je Jesucristo ve'e duyaknuk'e'xnatajki jets je Nte'yam je'e ve'e, je'e ve'e ku ve'e jyoojntypajknuva ku ve'e y'uk'aa'k. Yaknuk'e'xnatajkiva tse'e jets jayu je'e ve'e, je'e ve'e ku ve'e y'it je yakkutojkpa David je chaan je kyooj. Ya'a xa ve'e je oy kats je oy ayook juu' atse'e je jayu nvaajnidup. ⁹ Ya oy kats ya oy ayook kajx atse'e nmutena je tsaachpaatun, je'e paat jets atse'e yap poxuntujkp n'it ax jo'n atse'e kun'ijt to'k juu' ve'e je maja tokin dutoomp y'ijt. Ax je Nte'yam je kyats je y'ayook, ka'ats je'e ve'e je jayu to'k viijn duyak'it ax jo'n atse'e to'k viijn nyak'it, va'kxtk'ataatspts je'e ve'e may viijn. ¹⁰ Nujom juu' jaty atse'e nmuténi je'e je y'o'yin kajta pan pan jatye'e je Nte'yam vyinkoon, ax ve'em tse'e je Jesucristo yaktso'okjadat, to'k muk tse'e y'ijttinit je'e maat jetse'e xa'ma kajx jyoojntykidinit joma ve'e je majin.

¹¹ Tyuvamts ya'a ve'e ya kats juu' ve'e njaanchja'vimdup: Pan ijtumdup tse'e ax jo'n kun'oo'kumdi je Cristo maat je'e kajx ku ve'e to'k muk n'ijtumda je'e maat,

xa'ma kajxts uu'm je'e ve'e nmaatjoojntykimdinit;

¹² pan je'e maatts uu'me'e ntsaachpaatumda, je'e maatts uu'me'e nyakkutojkumduvat; pan ka'ats uu'm je'e ve'e nnatyukpajkumjada, ka'ats uu'm je'e ve'e nnatyukpajkumjuduvat;

¹³ pan ka'a tse'e nkutyo'numda je y'ayook, kyutyuumpts je'e ve'e juu' ve'e kyajtsp,

kux ka'a xa ve'e nvaat vimpit dutónut juu' ve'e kyajtsp.
Jidu'um xa ya'a ve'e ya kats.

Je mutoompa je mupajkpa juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip

¹⁴ Tukjaa'myétssta je jaanchja'vivatajk juu' atse'e tunja'a. Tukpava'anda jeja je Maja Vintsán vyinkujk jets ka'a ve'e ñatyukkojtsvintsóvjadat oyyuu' kats ayooka juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij maat je tyuv je'e, ni vinxupa xa je'e ve'e kyato'nuxjada ku ve'e ñakyojtsvintsóvjada, kooyji ve'e je jayu duyakmejtsvinmáyda pan pane'e amotunajxtup. ¹⁵ Pan vinxupe'e m'o'yixju, je'e tse'e mtónup juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip, ve'em ax jo'n to'k je toompa juu' ve'e dutoomp juu' ve'e je vyintsán y'oyja'vip jets ka'a tse'e tii juu' ve'e tyukso'otyuump. Oy yakxone'e xkojtsva'atsut je tuvukats je tuv ayook. ¹⁶ Ka'a tse'e x'itumo'ot je kats je ayook juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij maat je tyuv je'e, kux pan pan xa ve'e ve'em dukojtstup, yakvintsa'kintoki'ataatstupts je'e ve'e je Nte'yam. ¹⁷ Juu' jaty tse'e je jayu tyuk'ixpajktup, ve'em tse'e yo'oy ax jo'n je pa'am juu' ve'e je jayu duyakma'tp. Numejtsk je'eda juu' ve'e ve'em duyakva'kxtktup je ayook, je Himeneo jets je Fileto. ¹⁸ Too'tókidu xa je'e ve'eda, ve'em tse'e je jayu dutuk'ixta jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntykpajktinuvat. Ax jem tse'e je jaanchja'vivatajk juu' ve'e yakvinmama'yttu maat je y'ixpajkunda. ¹⁹ Ax je Nte'yam tse'e xpaajmjimdu yam nja'vin kajxmamda je jaanchja'vin juu' ve'e tam xyak'ijtumdup je'e maat. Ve'em xa ya'a ve'e ya jaanchja'vin ax jo'n je ayook juu' ve'e vaamp: "Y'ixa xa ve'e je Maja Vintsán pan pan jatye'e jye'eip", jets nay jidu'umpa: "Nujom tse'e pan pan jatye'e du'ava'nidup jets je Cristo je jyayu je'e ve'eda, va'an tse'e dumasooktini nujom juu' jatye'e ka óyap." Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁰ Joma ve'e je oy tajk, ka je apajkinjyapts jepe'e juu' ve'e oro jets juu' ve'e plata, jeppa ve'e juu' ve'e kup jets juu' ve'e naax, jep tse'e juu' ve'e je ñumajin maat yaktuump, nay jeppa tse'e juu' ve'e ka je ñumajin maatap yaktuump.

²¹ Ve'em xa uu'me'e n'ijtumda ax jo'n je apajkin juu' ve'e ijtp joma ve'e je oy tajk. Pan naajkvaatsumjudupts uu'me'e jetse'e nmasookumda nujom juu' jatye'e ka óyap, ve'em tse'e n'ijtumdat ax jo'n je apajkin juu' ve'e je jayu je ñumajin maat yaktuump, apaamduka tse'e n'ijtumdat jetse'e nto'numdat pan ti ve'e je Maja Vintsán chajkp.

²² Ka'a tse'e mnamyaso'okjut jetse'e myakkutojkuxjut je vinma'yun juu' ve'e je muutskit ónuk jyajejptup ku ve'e jyonvinmayda tyivinmayda; panajkxu je tyuv je'e, je jaanchja'vin, je tsojkun, jets je oy joot. Panajkxu je'e maat nujom je'eda pan pan jatye'e va'ajts aaj va'ajts joot dujaanchja'vidup je Maja Vintsán. ²³ Ka'a tse'e x'itumo'ot pan pan jatye'e nakyojtsvintsóojvjudup je ayook kajx juu' ve'e kyaapaatyp kyah'akeeguij, mnuja'vip xa mitse'e jets kooyji ve'e je jayu duyaknacho'oxpúkjú. ²⁴ Kux je Maja Vintsán je myutoompa je myupajkpa, ka'ats je'e ve'e pan dumaatnacho'oxpúkjú, oy jayu ve'e ñapyumju anañujoma je jayu maat, jyajtype'e je yak'ixpajkk, myuténipe'e juu', ²⁵ nuu'k aaj nuu'k joot'e dutukmaatkojtsóya pan pan jatye'e dutso'oxpajktup je Nte'yam je y'ayook, jetse'e du'ix vintso ve'e je Nte'yam yakvinmayumpítjut, vintso ve'e dukuvákut je tyuv je'e, ²⁶ jetse'e vyíjut kyéjut, ve'em tse'e dutukva'atsut joma ve'e je ko'oyjayuvap yak'ituvaañju jetse'e tyuktonuva'añju juu' je'e ve'e chajkp.

Vintso je jayu vye'nat ku ve'e je Cristo myiinnuvat

3

1 Nujava ya'a, ooye'e je jayu tyuntso'oxpaa'ttat ku ve'e tyáminit je itakax. 2 Viinmji ve'e je jayu ñachókjadat, ñas'ayóvadap tse'e juu', namyájjadap, natyijjadap, kojts'anáxtap, ka'a tse'e du'ukkátsupajktinit je tyee' je tyaak, ka'a tse'e du'ukkejxtktinit, ka'a tse'e je Nte'yam duvinjavadat duvintsa'agadat, 3 ka'a tse'e dujayéptat je tsojkun, ka'a tse'e jyot'oyava'andat, nuvampéttap tse'e, ka'a tse'e ñay'akuva'a'najadat, mu'ukivimpíttap, cho'oxpáktap tse'e nujom juu' jatye'e oy, 4 pyámdap tse'e je jayu juu' ve'e tsojkjudup jem je'e kya'mda juu' ve'e tso'oxpajkjjudup, ka vintúvap tse'e juu' dutóndat dukótstat, ñtúvadap, ka'a tse'e je Nte'yam dutsóktat, je'e ve'e pyanajktap vintso ve'e viinm ñatyukxoóndukjadat, 5 naajkke'exuva'anjadap tse'e ax jo'n je Nte'yam kudúvinj'vidi kudúvintsa'kidi, ax ka'a tse'e jem je Nte'yam y'am kya'm ñapyámjadat.

Ka'a tse'e m'ítut je'e maatta pan pan jatye'e ve'em. 6 Kux jeme'e juu' ve'e je taay dumutajkidup joma ve'e je jayu ñay'amókajada, tyukvin'aa'ndup tse'e je y'ixpajkun je ta'axtajk juu' ve'e oy dukanuja'vidup je Nte'yam je y'ayook jetse'e y'itta tokin maat. 7 Je ta'axtajkta, xa'ma tse'e dutoonkada juu' ve'e y'ixpajktup, ax ni vin'ita tse'e dukatukje'yada je tyuv je'e. 8 Ve'em ax jo'n je Janes jets je Jambres dutso'oxpajkti je Moisés, nay ve'empa tse'e je jayu dutso'oxpajktuva je tyuv je'e, ka'a tse'e je oy vinma'yun dujayépta jets ka'a tse'e je jyaanchja'vin dupaa'ty du'akeega maat je tuv jaanchja'vin. 9 Ax ka'a tse'e xa'ma y'óyadat, kux nuk'e'xnatáka ve'e tyánut vintso ve'e je jayu duvin'aa'nda, ve'em ax jo'n jyajtti je Janes jets je Jambres juu' ve'e je Moisés dutso'oxpajktu.

Juu' ve'e je Pablo tyukpavan'ux'ookinu je Timoteo

10 Ax mnuja'vipts mitse'e juu' atse'e je jayu ntuk'ixp, vintso atse'e njáyuva njoojntyka, vintso atse'e nujom je jayu ntsak, juu' atse'e ntonuvaampy nkotsuvaampy, juu' atse'e njaanchja'vip, juu' atse'e nmuténip, 11 juu' kajx atse'e nyakjomtún nyaktitún, juu' atse'e nkutsaachpaadip. Mnuja'vivapts mitse'e nujom vintso atse'e je jayu xjomtuujn xtiuuujn jem toojk kajpun kajxm, jem Antioquia, jem Iconio, jets jem Listra, jets vintso atse'e ntsaachpaaty ku atse'e jem nyakjomtuujn nyaktituujn. Ax je Maja Vintsants ats ya'a ve'e nujom xtuknuvaats. 12 Tyúvam xa ve'e jets nujom pan pan jatye'e joojntykavaandup va'ajts aaj va'ajts joot je Cristo Jesús kajx, yakjomtoondup yaktitoondupts je'e ve'eda. 13 Je jayu juu' ve'e ko'oyjoojntykidup jetse'e je jayu duvin'aa'nda, ve'emts je'e ve'e ñajkxtat ñáxtat, ve'eme'e je jayu duvin'aa'ndat ve'em tse'e je jayu vyin'aa'njúduvat.

14 Ax mits, pamu je makk aaj je makk joot je'e kajx juu' jatye'e mnu'ixpajki jetse'e xjaanchjáva. Mnuja'vipts mits je'e ve'e jets pane'e mtuk'ixju. 15 Van'ítani ku ve'e pi'knun mve'na, van'it tse'e xnuja'vi'ukvaajñ juu' ve'e ijtp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ax je Kunuu'kx Jatyán kajx tse'e m'o'yixju jetse'e mvíjút mkéjút, ve'em tse'e xnujávát vintso ve'e yakjayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je joojntykin juu' ve'e yakjajejpp ku ve'e je Cristo Jesús yakjaanchjáva. 16 Nujom je Kunuu'kx Jatyán, je Nte'yamts je'e ve'e je jayu je vinma'yun dumooy, toompts je'e ve'e jetse'e je jayu yaktuk'ixut je tuv jaanchja'vin jetse'e yaktuknaajmat ku ve'e dutún juu' ve'e ka óyap. Toompapts je'e ve'e jetse'e yaktukvinjávát je tyókin jetse'e yaktuk'ixut vintso ve'e tuv joojntykat, 17 ve'em tse'e je Nte'yam je myutoompa je myupajkpa pu'uk avaada y'ijtnit jetse'e ve'em dutónut dukótsut nujom juu' jatye'e oy.

4

¹ Je Nte'yam jets je Jesucristo, je Jesucristo, juu' ve'e miinnup yakkutojka jette'e je jayu dutokimpayo'ynit juu' ve'e joojntykidup jets juu' ve'e aa'kanda, jéjats ats mitse'e je'e vyinkujkta ntukpava'añ: ² Tukka'amáyú je Nte'yam je kyats je y'ayook. Pan y'amotunaxuvaandup tse'e, uk pan ka'a, ni vin'itats mits je'e ve'e xkatukka'amay'atúvat. Kojtsvíjú je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook dukakuvakuvaandup, tuknaajma je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam duyakvinta'skintókidup, kojtsja je jáyuda jette'e to'k aaj to'k joot dujaanchjavadat je Maja Vintsán, jets mutenikaxu nujom juu' jaty ku ve'e ijtp xtuk'ix je oy kats je oy ayook. ³ Kux je'yape'e je xaaj ku ve'e je jayu dukoo'kmuténidinit je va'ajts ixpajkun, y'ixtadapts je'e ve'eda pan pan jatye'e tuk'ixjadap juu' ve'e y'amotunaxuvaandup, ⁴ ka'a tse'e du'amotunaxuva'andat je tyuv je'e, je'e ve'e myajapámdap juu' ve'e je jayu myutaayvaattup. ⁵ Ax mits, viji kej tse'e xa'ma mnaajk'ítjut, mutena je tsachpaatun, tukka'amáyú je oy kats je oy ayook, tonkaxu oy je mtoonk.

⁶ Ax ats, je yax jo'nts atse'e nyakpam'ukvaanni, táminupe'e ats je n'oo'kun, ⁷ távani atse'e nmaada'aky, ve'em atse'e ax jo'n je jayu juu' ve'e tujye'ya joma ve'e kyukaxa je noomk, ka'ats atse'e tunmasa'ak je tuv jaanchja'vin. ⁸ Ax uxayam, je o'yints atse'e n'a'ixp jem tsapjootm kux tuv atse'e tunjáyuva tunjoojntyka, je o'yin juu' atse'e xmooyunp je Maja Vintsán ku ve'e myi-innuvat, je'e juu' ve'e tokimpayo'yp ax jo'n dupaa'ty du'akeega. Ax ka átsjyapts je'e ve'e xmo'op, yakmooyduvap je'e ve'e nujom pan pan jatye'e dutsojktuvap jette'e myiinnuvat.

Juu' ve'e je Pablo chojk jette'e je Timoteo dutónut

⁹ Yakvinkopka jets ats mitse'e tsojk min xku'ix. ¹⁰ Xmasooknu atse'e je Demas kux je'e ve'e chojk je naxviijnit je kyo'oy je'e, jem Tesalónicats je'e ve'e ñajkxni. Ax je Crescente, jemts je'e ve'e galáciait y'it jootm ñujkx; je Tito, jemts je'e ve'e dalmáciait y'it jootm ñujkx. ¹¹ Yá Lúcasji ve'e yam ats maat. Najkxu xvavú je Marcos jette'e xmaatmínut, kux xputajkip ats je'e ve'e jeja je Nte'yam tyoonk jaat. ¹² Je Tíquico, jem atse'e éfesovit kyajpun kajxm nkejx. ¹³ Ku ve'e mmétsut, myakmínup tse'e to'k aaj je vituni'kx juu' atse'e nmasook jeja je Carpo tyak'aajy jem trooasit kyajpun kajxm, nay ve'empa ats je nnak jets ats je n'ak axaa'ch joma ve'e juu' jaty javyet, vinkopk je ak axaa'ch.

¹⁴ Qoy xa atse'e je pojxun ka'tspa Alejandro xtuntsaachtuujn. Je Maja Vintsants je'e ve'e tukkuvétjup je ka óyap kajx juu' ve'e tyoon. ¹⁵ Nay'ixju mits je'e kajx, kux ooye'e dutuntso'oxpujk je oy kats je oy ayook juu' ve'e n'ava'nimdup.

¹⁶ Ku xa atse'e muto'k nax nmakyukojsji jeja je yakkutojka vyinkujk, ni pánats atse'e xkaputajki, nujom atse'e xmasokkajxti. N'a'ixpts atse'e jette'e je Nte'yam kyatukkuvétjadat je'e kajx. ¹⁷ Ax je Maja Vintsants atse'e xputajki, je'ets atse'e je makkin xmooy, ve'emts atse'e je jayu va'ajts nvaajnjidi je Nte'yam je kyats je y'ayook, je'e paat jette'e du'amotunajxtuva nujom je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap. Je Maja Vintsants atse'e xjayeyp x'axajtojks jets atse'e ve'em nkatsaachpaaty juu' atse'e x'uktukmutsojktu pan pan jaty atse'e xtso'oxpajktu. ¹⁸ Je'ets atse'e xjaye'pup x'axajtókup pan ti ve'e tónjup kótsjup, ve'emts atse'e xyakje'ynit joma ve'e yakkutuk jem tsapjootm. ¡Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit xa'ma kajx!

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

¹⁹ Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'ot je Prisca jets je Aquila maát je'eda pan pan jatye'e tsuunidup joma ve'e je Onesíforo je jyaajn je tyajk. ²⁰ Jem xa ve'e Corinto tyaajñ je Erasto. Je Trófimo, pajkjupts atse'e nmasaak jem Mileto. ²¹ Yakvinkopka jetse'e mmínut namka'ana je xox aats dupaa'ty. Máyame'e je Dios mkejxuxjada je Eubulo, je Pudente, je Lino, je Claudia, jets anañujoma je utsta je ajhta maát je utsta je tsá'ada.

²² Je Maja Vintsán Jesucristo tse'e y'ijtnit mits maát jets miitse'e anañujoma mkunoo'kxjadat.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je Tito

¹ Atse'e je Pablo, je Nte'yam je myutoompa je myupajkpa jets je Jesucristo je kyukátsiva. Je'e atse'e xtuknukejxtu jets atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook, ve'em tse'e ñapyajmjidinit jem je Nte'yam y'am kya'm pan pan jatye'e vinkoojnjudu jetse'e dunujáavadat je tyuv je'e, ² jetse'e dujayejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Je Nte'yam, je nYaktsookpamda, juu' ve'e ni vin'ita kataayip, je'e tse'e ya joojntykin duvaajntk ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na. ³ Ax uxyam tse'e xtuknuja'vimda, ve'em ax jo'n dunupaajmki, vintso ve'e njayejpumdinit ya joojntykin je kats je ayook kajx juu' atse'e xtukkatajki jets atse'e xtukpavaajñ jets atse'e je jayu nvaajnjadat. ⁴ Tito, n'onukja'vip xa ats mitse'e je'e kajx ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaajñ je Jesucristo ku atse'e x'amotunajxy. Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je nYaktsookpamda Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijtnit je y'oy joot maatta.

Je Tito je tyoonk jep Creta

⁵ Je'e kajx ats mitse'e nmasaak jem crétaít y'it jootm jetse'e xtónut xkótsut juu' ve'e toonkip kojtskip maat je jaanchja'vivatajk, kajpun kajpune'e xpámút pan pan jatye'e dunuvinténadap je jaanchja'vivatajka ax jo'n ats mitse'e ntukpavaajñ. ⁶ Je'e juu' ve'e yakpámup, je'e tse'e juu' ve'e ti tokin kayakaapatjip, juu' ve'e to'kji je ñuda'ax dujayejpp, juu' ve'e je y'ónuk dujaanchja'vidup je Jesucristo, je jayu kyava'anup jets viinme'e je y'ónuk ñaajkkutojkuxjada ukpu kyakatsapakta. ⁷ Kux pan pan xa ve'e dujayejpp je toonk jetse'e je jaanchja'vivatajk dunuvinténat, pava'añ tse'e y'it jetse'e ti tokin kyayakpaatjat, je y'avintso vinma'yun dukapámút, jatyi kya'ékjut, kya'oo'kut kyamo'okjut, je jayu dukatsii'kut, je meen dukakáxjut, ⁸ oy jayu ñapyámjut maat je je'yva jayu, je y'oy je'e dutsókut, dupayo'oyut vintso ve'e dutónut dukótsut juu' ve'e pyaatyp y'akeegup, je va'ajts joot dujayéput, jetse'e ñay'akuva'a'najat. ⁹ Ve'eme'e dutsak jetse'e oy dupanajxkut je tuvúto' juu' ve'e yaktuk'ix, ve'em tse'e y'o'yixjut jetse'e je jayu dutukkojtsv'ijut je va'ajts ixpajkun jetse'e duyaknukexnatákat joma ve'e tyoo'tókida pan pan jatye'e dukojtsvintsoovdup je va'ajts ixpajkun.

¹⁰ Kux jeja xa ve'e numay je jayu, vinkopk je israeejlit jáyuda, pan pan jatye'e dutso'oxpajktup je Nte'yam je y'ayook, tyuk'ixtupts je'e ve'e je usta je ajcha maat je usta je tsa'ada juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeegup jetse'e ve'em dutukvin'aa'nda. ¹¹ Yak'ama'at tse'e dutsokta kux yakvin-mamyattupe'e je jayu juu' ve'e pu'ukta to'k jaajñ to'k tajk, ve'em tse'e dutonda dukotsta jetse'e dutukmeempáktat ku ve'e je jayu dutuk'ixta juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeegup.

¹² Jidu'um xa ve'e naoto'k je crétaít jayu vyaajñ, je'e je y'ayook kojtsnajxpada: "Xa'ma taayidup xa ve'e ya crétaít jayu, je mu'uk tánuk jo'n tse'e y'itta, munuyojk tse'e tyunkayda tyun'oo'kta jetse'e ñooxtsaanada."

¹³ Ax tyúvam tse'e vyaajñ. Je'e kajx tse'e makx xtuknaajmadat je'e pan pan jatye'e dukuvajktup je jayu je y'ixpajkun juu' ve'e ve'em duyak'ixpajktup, ve'em tse'e dujaanchjávadat je tyuv je'e, ¹⁴ ve'em tse'e dukamajapámdat je maayduk juu' ve'e je israeejlit jayu myutaayvaattu, ve'em tse'e dukamajapaamduvat pan pan jatye'e dukakuvajktup je tyuv je'e jetse'e

dupava'anda jetse'e dupanajkxtat je y'ixpajkunda. ¹⁵ Je'eda pan pan jatye'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dujayeiptup, va'ajts je'e ve'e dujávada nujom juu' jaty; ax je'eda pan pan jatye'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dukajayeiptup, ka va'ajtsapts je'e ve'e nujom dujávada, je jyoot jets je vjinma'yun paatts je'e ve'e kyava'ajtsada. ¹⁶ Ve'em xa ve'e vya'anda jets y'ixada ve'e je Nte'yam; ax ka'a tse'e du'ixada, kux je'e juu' jatye'e tyoondup kyojstsup, je'e tse'e duyaknuke'xnatajkip jets ka'a ve'e du'ixada, axaa'kp tse'e jyáyuvada jyoojntykada, ka'a tse'e kyatsapakta, ni vinxupa ve'e kya'o'yixjada jetse'e dutóndat dukótsttat je y'oy je'e.

2

Je va'ajts ixpajkun

¹ Ax mits, je'e xa mitse'e mkótsup juu' ve'e va'ajts ixpajkun. ² Naajmada je na'avtajk jetse'e ñay'akuvaa'najadat, ñaajk'ítjadat je vintsá'kin maát, dutóndat dukótsttat juu' ve'e pyaatyp y'akeegui, makk aaj makk joot dujaanchjávadat je tyuv je'e, je jayu dujávadat dutsóktat, jetse'e juu' dumuténadat. ³ Nay ve'empa je amajatajka, naajmada tse'e jetse'e ñaajk'ítjadat ax jo'n duvinmachju je ta'axtajk juu' ve'e dujaanchja'vidup je Nte'yam, je jayu dukanuvampéttat, kya'oo'ktat kyamo'okjadat, je oy nu'ixvaatsun dupámdat ⁴ jetse'e ve'em dutuk'ixtat je muutskit ta'axtajka jets chóktape'e je ñuyaa'y jets je y'ónukta, ⁵ dutuk'ixtat vintso ve'e ñay'akuvaa'najadat, va'ajts joot ñaajk'ítjadat, du'ixtat dujayeiptat je jyaajn je tyajk, oy jayu ñapyámjadat maát anañujoma je jayu, jetse'e jep je ñuyaa'y kya'p pya'tkup ñapyámjadat, ve'em tse'e ni pana dukapakótsut je Nte'yam je kyats je y'ayook.

⁶ Nay ve'empa je vajutyajka, kojtsjada jetse'e ñay'akuvaa'najadat. ⁷ Viinn mitse'e xpámüt je nu'ixvaatsun pan vintso ve'e juu' jaty oy dutóndat. Ku ve'e xyak'ixpáktat, je va'ajts vinma'yun maát tse'e xtónüt jets pan vintso ve'e je jayu mvintsa'agajat. ⁸ Oy yaxxone'e xkótsut je tyuv je'e, ve'em ax jo'n je jayu anañujoma m'oñukótsajat, ve'em tse'e cho'otyónüt opyana pan pane'e mtso'oxpajkjup, kux ka'a ve'e y'o'yixjut jetse'e je ky'o'oy je'e xtuknu'aa'nimdat.

⁹ Kojtsjada pan pan jatye'e mutoondup jetse'e dutóndat pan ti ve'e je vyintsán tukpavaajnjudup, jetse'e y'oyjávajadat, dukakojsvintsóvdat, ¹⁰ ti dukamee'tsjadat; je'e ve'e y'ixtadap vintso ve'e duyaknuke'xnatákadat jets tyoondupe'e ax jo'n yaktukpava'anda, ve'em tse'e anañujoma je jyáyuvín je jyoojntykin kajxta yak'ixut jets ooye'e tyuntsoja je ixpajkun juu' ve'e je Nte'yam jye'e, uu'm je nYaktsookpamda.

¹¹ Je Nte'yam xa ve'e xtuk'ixumdu je myaa'yun juu' ve'e tyoon anañujoma je jayu kajxta, ve'em tse'e dujayeiptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹² Ya myaa'yun kajx tse'e xtuknuja'vimda jets ka'a ve'e n'ukjoojntykimdinit vintso ve'e je Nte'yam dukatsak, ka'a tse'e n'ukmaatnavyaa'numjidinit je naxvüjnit je ky'o'oy je'e. Ya myaa'yun kajxpa tse'e xtuknuja'vimda jetse'e n'ay'akuvaa'nimjidinit jetse'e nto'numdinit juu' ve'e pyaatyp y'akeegui, je Nte'yam nvinja'vimdinit nvintsá'kimdinit. ¹³ Ve'em tse'e nto'numdat namvaate'e n'a'ixumda je xoojntkun juu' ve'e miimp, je'ets je'e ve'e ku ve'e je majin maát myiinnuvat je nkajxmit Nte'yamamda, je nYaktsookpamda Jesucristo. ¹⁴ Je'e xa ve'e xku'oo'kimdu, je'e tse'e xkujochookumdu jetse'e xpajkimdinit yam nja'vin kajxamda nujom je ky'o'oy je'e, je'e tse'e xyakvaatsumdinit, jetse'e n'ijtumdinit je'e je jyayu juu' ve'e ooy dutuntsojktup jetse'e dutóndat juu' ve'e tum oy.

¹⁵ Je'ets je'e ve'e juu' ve'e je jayu mtuk'ixup, mkojtsjap, mtuknaajmap nujom je kutojkun maat. Ka'a tse'e x'itumo'ot jetse'e pan mviijn'ixjut.

3

Juu' ve'e vinkopk jetse'e dutóndat je jaanchja'vivatajk

¹ Tukjaa'myésta je jaanchja'vivatajk jetse'e ñapyámjadat jep je yakku-tojkpa kya'p pya'tkup jets pan pan jatye'e je kajpun dunuvinténidup, dukatsapáktat, apaamduka y'ittat jetse'e dutóndat nujom je y'oy je'e, ² pan dukapakótstat ukpu dukatso'oxpáktat, je'e ve'e jetse'e je jayu dumaatnayjávajadat jetse'e nuu'k aaj nuu'k joot ñaajk'ítjadat anañujoma je jayu maat.

³ Ijtumdu tse'e ax jo'n je viijnk jáyuda, ka'a tse'e oy mpayo'yumdi, ka'a tse'e je Nte'yam nkatsupajkumdi, xvin'aa'numdu tse'e jetse'e xka'mimdi je ko'oy vinma'yun jets je naxviijnit xoojntkun, ko'oyjoojntkimdu, njajepumdu tse'e je ejkun, ka'a tse'e ntukmutsojkumdi ku ve'e je viijnk jayu y'oya, ka'a tse'e nnachojkumjidi to'k jado'k. ⁴ Ax ku tse'e je Nte'yam, je nYaktsookpamda, duyaknuke'xnatajki je maa'yun juu' ve'e je jayu tyoojnjp jets vintso ve'e je jayu anañujoma dutsak, ⁵ xmo'yumdu ts'u'm je'e ve'e je nam joojntykin. Ka'a xa ve'e nto'numdi juu' ve'e oy, ka'a tse'e njavinmajtsumjidi jetse'e njajepumdat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, xmo'yumdu ts'u'm je'e ve'e je nam joojntykin je'e kajx ku ve'e xtukmo'tumdi, je'e kajxe'e kuxe'e je ntókinamda xtuknuvaatsumdi jetse'e je Espiritu Santo kajx je nam joojntykin xmo'yumdi. ⁶ Je nYaktsookpamda Jesucristo kajx xa ve'e je Nte'yam xmo'yumdi je Espiritu Santo. Je myaja oy jootin kajxts je'e ve'e ve'em dutuujn, ⁷ je myaa'yun kajxts je'e ve'e xkatokimpa'mumdi jetse'e njajepumdinít je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

⁸ Tyúvam xa je'e ve'e juu' ats mitse'e nvaajnjp, je'ets atse'e ntsajkp jetse'e mákk aaj mákk joot xkótsut, ve'em tse'e je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam dujaanchja'vidup, je'e tse'e duyakvinkópkadap jetse'e dutóndat je y'oy je'e. Je'e juu' atse'e nkajtsp, oys je'e ve'e, to'nuxjupts je'e ve'e anañujoma je jayu. ⁹ Ax ka'a tse'e je jayu xmaatnakyojtsvintso'vjut je'e kajx juu' ve'e katoomp, je'e ve'e ku ve'e dutuk'akótsta je maayduk juu' ve'e je jayu myutaayvaattu vintso ve'e y'ijtti je jupit jayu je chaan je kyooj, ukpu je jayu je Moisés je pyava'nun kajx ñakyojtsvintso'vjada jetse'e ñacho'oxpákjada. Ni vinxupa xa je'e ve'e je jayu kyato'nuxjada jetse'e je Nte'yam dupanajkxtat ku ve'e ve'em jyátukada.

¹⁰ Pan jem xa ve'e pane'e duyaknavya'kxuvaajnjudup je jaanchja'vivatajk, tuknaajmats to'k nax uk mejtsk nax. Ax pan ka'a tse'e mmajapumju, tunmasooknits mits je'e. ¹¹ Mnuja'vinup xa mitse'e jets je jayu juu' ve'e duyaknavya'kxuvaajnjudup je jaanchja'vivatajk, tókinax jáyuts je'e ve'eda jets ka'a ve'e je Nte'yam dupanajkxuva'anda, ñuja'vidup tse'e jets tokintoondup je'e ve'e.

Juu' ve'e je Pablo tyukpavan'ux'ookinu je Tito

¹² Ku xa ats mitse'e ntuknukéxut je Artemas ukpu je Tíquico, yakvinkópkats jets atse'e xnumínut jem Nicópolis, kux ta atse'e nnupaamduka jets atse'e jem je xox aats nyaknáxut. ¹³ Pan joma vaate'e m'o'yixju, putaka je Zenas juu' ve'e je yakkutojkpa je pyava'nun dunu'ixpajki, jets je Apolos, jetse'e xmo'odat nujom juu' jatye'e jeja too' aaj y'ajoótadap. ¹⁴ Va'an tse'e je njáyuvamda

dujatta vintso ve'e dutóndat juu' ve'e tum oy jetse'e pyutákadat ku ve'e juu' jaty chakju, ve'em tse'e kadi koojyji ñunjoojntykada.

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

¹⁵ Máyame'e je Dios dukexa nujom pan pan jatye'e yamda ats maat. Máyame'e je Dios to'k aaj xmo'odat pan pan jatye'e xtsojkumdup je jaanchja'vin kajx. Je Nte'yamts miitse'e anañujoma mkunoo'kxjadap.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je Filemón

¹ Atse'e je Pablo, yap atse'e n'it poxuntujkp kuxe'e ats je Jesucristo jye'e je jayu nvaajnjada. Filemón, ooy ats mitse'e ntuntsak. Ats maat ya n'útsamda ya n'ajchamda Timoteo, máyam aats mitse'e je Dios ntuknukek. ² Ntuknukejxpaps aatse'e máyam je Dios je n'útsamda je ntsa'aamda Apia jets je n'útsamda je n'ajchamda Arquipo juu' ve'e xputajkimdup jetse'e n'amaadaaguimdat je kyo'oy je'e. Nay ntuknukejxpaps atse'e máyam je Dios nujom je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem mtak'am. ³ Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdud, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijitnit je y'oy joot maatta.

Je Filemón je chojkun jets je jaanchja'vin

⁴ Filemón, xa'ma kajxts atse'e je Nte'yam nkukajtsja mits kajx ku atse'e ntsapkats, ⁵ kux nmótup atse'e je kats vintso ve'e je Nte'yam je jyayu ooy xtuntsak jets vintso ve'e xjaanchjáva je Maja Vintsán Jesús. ⁶ Nmunoo'kxtkpts atse'e je Nte'yam mits kajx jets je jaanchja'vin juu' ve'e mjayejpp, je'e tse'e mputakajap jetse'e je jayu xvaajnjadat ti ve'e tyijp ku ve'e je jayu to'k muk y'it je Cristo maat, ve'em tse'e pu'uk duvinmótudat nujom je y'oy je'e juu' ve'e njayejpumdud je Cristo kajx. ⁷ Uts Filemón, ooy atse'e ntunxoonduk jets jot'amaj atse'e n'it kux nmótup atse'e je kats jets ooye'e je tsojkun xtunjayep jets mits kajxe'e jot'amaja y'itta je Nte'yam je jyayu.

Ku je Pablo je Filemón je maa'yun du'amotu je Onésimo kajx

⁸ Ax ya'a kajx tse'e, óyam atse'e xja'o'yixju jets ats mitse'e ntukpava'anut jetse'e xtónut juu' ve'e duvinmajtsjup, je'e kajx ku atse'e je Cristo je kyekátsiva n'it, ⁹ ñojk'óyts atse'e njava jets ats mitse'e nmunoo'kxtukut jetse'e juu' xtónut kux ve'eme'e xtsak. Ats, je Pablo, maj ónukanits atse'e, yap atse'e poxuntujkp n'it kuxe'e ats je jayu nvaajnjada je Cristo Jesús jye'e. ¹⁰ N'amótuats ats mitse'e je maa'yun ya Onésimo kajx, ya'a juu' atse'e n'onúkja'vip je'e kajx ku ve'e dujaanchja'vi'ukvaajñ je Jesucristo ku atse'e nvaajnji je oy kats je oy ayook ku atse'e min xku'ix yap poxuntujkp.

¹¹ Mits je mjoyutoompa xa ya'a ve'e juu' ve'e mkato'nuxjup y'ijt; ax uxyam, xtoojnjimpts uu'm ya'a ve'e, ve'em mits ve'em ats. ¹² Nkejxumpijitjinuvapts ats mits ya'a ve'e, ve'emts ya'a ve'e xkuvákut ax jo'n atse'e viinm kun'ijt jo'n. ¹³ Njatsajkpts atse'e jets atse'e yaja kunmaatán jets atse'e ve'em kuxmutún kuxmupuk mits kajx namvaat atse'e n'it yap poxuntujkp je oy kats je oy ayook kajx. ¹⁴ Ax ni tiats atse'e nkatonuva'añ maat ya Onésimo pan ka'a mitse'e too'vajkp mva'añ. Je'ets atse'e ntsajkp jets atse'e xtoojnjat je maa'yun, ka je'e kajxap ku ats mitse'e n'akee'ya, je'e kajxe'e kuxe'e viinm xtsak. ¹⁵ To'mayji vine'e ya Onésimo cha'a'n jem mtak'am jetse'e mka'it je'e maat ku ve'e vee'n ya it ñaxy, ax ve'em tse'e m'avimpítajat jetse'e m'ijitnit je'e maat xa'ma kajx. ¹⁶ Ax ka'a tse'e kuy'uk'ijitni ax jo'n je mjoyutoompa, je Maja Vintsán kajx tse'e x'útsiva ya Onésimo, juu' atse'e ooy ntuntsajkp. Ax nuyojkts mits je'e ve'e mtukáda'akyju jetse'e xtsojkpat ka je'e kajxap ku ve'e mmutunju, je'e kajxe'e kuxe'e mnay'útsajada mnay'ajchajada je Maja Vintsán kajx.

¹⁷ Ax ve'em tse'e, pan nmaatnayja'vijup xa ats mitse'e, kuvákuts to'k aaj ya Onésimo ax jo'n atse'e viinm kun'ijt jo'n. ¹⁸ Pan mmutokintoojnju mits ya'a ve'e uk pan mmuyójjijupe'e, atsts je'e ve'e nkuvétup. ¹⁹ Ats, je Pablo, nka'mam atse'e nja'a, nkuvétupts ats je'e ve'e. Óyam tse'e vye'ema, xja'q'yixjupts atse'e jets ats mitse'e ntukjaa'myétsut jets xmuyójjivap ats mitse'e, je mjoot je mja'vin paat xa atse'e xmuyoja. ²⁰ Ve'em tse'e, uts Filemón, je Maja Vintsán kajx, toojnja ats to'k aaj je maa'yun jetsse'e xkuvákut ya Onésimo. Yakjot'amaja ats to'k aaj je Cristo kajx.

²¹ Nnuja'yip xa ats mitse'e kux vinjava atse'e ntañ jets mkatsupajkpe'e. Ax ka je'eypap tse'e mtónup juu' ats mitse'e n'amótup, je'e ve'e jetsse'e nuyojk xtoojnat je maa'yun ya Onésimo. ²² Nay ve'empa tse'e, apaamdúkat to'k aaj je it joma atse'e nmatánut, kux n'a'ixp atse'e jets atse'e n'ítut miits maat je'e kajx ku atse'e xnutsapkotsta.

Ku je Pablo máyam je Dios dúkejx

²³ Máyame'e je Dios mkejxuxjada ya Epafra, juu' atse'e nmaatpoxuntaktsuunip kuxe'e aats je Cristo Jesús jye'e je jayu nvaajnada. ²⁴ Nay ve'empa tse'e máyam je Dios mkejxuxjuduva je Marcos, je Aristarco, je Demas, jets je Lucas, je'eda juu' atse'e je Maja Vintsán ntukmaatmutoondup ntukmaatmupajktup.

²⁵ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo ve'e mkunoo'kxadap.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je israeejlit jayu yaktuknuja'yidu

Je Nte'yame'e xmukojtsumdu je y'Onuk kajx

¹ May viijnts je'e ve'e vintso ve'e je Nte'yam je jayu dutukmukajts. May nax tse'e ve'em dutuujn jupani je y'ayook kojtsnajxpa tajk kajxta. ² Ax uxyam tse'e, ku ve'e je itakax tyámini, je y'Onuk kajx tse'e xmukojtsumdi. Je y'Onuk tse'e tyukkatajikikajxnu nujom juu' jaty, je y'Onuk maat tse'e je Nte'yam dupuujm ya tsajmit it jets ya naxviijnit it. ³ Je y'Onuk tse'e dukujajp dukuta'kxp je Nte'yam je myajin, myaatanvyaatjupts je'e ve'e je Nte'yam viinnm. Nujom juu' jatye'e ijtp jem tsajviinnm jets yaja naxviijn, yo'ypts je'e ve'e jetse'e y'it ax jo'n je'e ve'e dupava'añ. Ku ve'e xtuknuvaatsumdi je ntókinamda, van'it tse'e y'ajxtkni jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi jem tsapjootm.

Ñumájip je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk nuyojk

ni ka'a ve'e je ángeles

⁴ Ve'em ax jo'n to'k je jayu je y'ónuk nuyojk dunumaja jets ka'a ve'e je jayu je kyexuyo'yva, ve'em tse'e je Nte'yam je y'Onuk nuyojk dunumaja jets ka'a ve'e je aangelestajkta. ⁵ Kux ni vin'ita ve'e je Nte'yam dukanuujmi jyajuu'aangelesa ax jo'n je y'Onuk dunuujmi ku ve'e jidu'um vyaajñ: Uxyam atse'e nyaknuke'xnatakat jets ats je n'Onuk mitse'e. Ni vin'ita ve'e jyajuu'aangelesa kyayaknuujmiva: Atsts je'e ve'e je Tyee', ats je'e ve'e je n'Onuk.

⁶ Ku ve'e je Nte'yam dukejx je y'Onuk yaja naxviijn, van'it tse'e vyaajñ: Nuvinxup ats je n'aangeles tajkta, va'an tse'e vvinjávajada vyintsá'agajada.

⁷ Ax ku tse'e je Nte'yam dunukajts je y'aangeles, ve'em tse'e vyaajñ jets je'e ve'e y'ittat je kyexuyo'yvada jets ve'em ax jo'n je poj jets je jan'ayee'nst. ⁸ Ax ku tse'e je y'Onuk dunukajts, jidu'um tse'e vyaajñ: Mits, Nte'yam, xa'ma kajx tse'e je kutojkun xjayep, oy je'e ve'e je mkutojkun.

⁹ Mtsajkp mitse'e juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij, mko'oyja'vip mitse'e juu' ve'e ka óyap, paatyts atse'e, mits je mNte'yam, nuyojk je xoojntkun nmoojy, ka'a atse'e opyana ve'em nma'a je xoojntkun.

¹⁰ Jidu'um tse'e je Nte'yam ña'muxjuva: Mits, Maja Vintsán, mits tse'e mpaam ya tsajmit it jets ya naxviijnit it.

¹¹ Kukáxapts je'e ve'e; ax mits, xa'ma kajxts mitse'e m'it. Ve'em je'e ve'e tyojknit ax jo'n je vit,

¹² m'ane'knupts mits je'e ve'e ve'em ax jo'n je jayu je xyox, tikutsupts je'e ve'e ve'em ax jo'n je vit; ax mits, ni vin'itats mitse'e mkatikuts, xa'ma kajx mitse'e m'it.

Jidu'um tse'e je y'Onuk dunuujmi. ¹³ Ni vin'ita ve'e je Nte'yam dukanuujmi oyjuu'aangelesa:

Ajxtuku yaja ats n'aka'yun pa'ayi namvaat atse'e nyakvintoki pan pan jatye'e mto'oxpajkjjudup.

Ni vin'lita ve'e jidu'um je Nte'yam je y'aangeles dukanuujmi. ¹⁴ Nujom je aangelestajka, joot ja'vints je'e ve'eda, je Nte'yam je kyexuyo'yvada, je'e tse'e yakkejxtup jetse'e duputakadat pan pan jatye'e dujayejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

2

Tun vinkopk je'e ve'e jetse'e nmajapa'mumdat je oy kats je oy ayook

¹ Ax je'e kajx tse'e nyakvinkopkimdat jetse'e nvinmótumdat juu' ve'e n'amotunajxumdu kux ku ve'e ntoo'tókimdat. ² Pan pane'e dukakatsupajktu jetse'e dukakutyoondi juu' ve'e je aangelestajk kyojtsnajxtu, je'e tse'e je tsaachpaatun yakmooydu, ve'em ax jo'n dvinmátsjada. ³ Pan ve'em xa je'e ve'e, ¿vintsots uu'me'e nkatsaachpaatumdat pan ka'a ve'e nmajapa'mumda je oy kats je oy ayook juu' ve'e ooy je majin dutunjayejpp jetse'e xtuknuja'vimda vintso ve'e ntsookumdat? Je'e ve'e je Maja Vintsán viinm y'ava'ni too'vajkp. Pan pan jatye'e du'amotunajxtu, je'e tse'e dunuja'vidu jets tyúvam je'e ve'e je ayook jets aatse'e xvaajnjidi. ⁴ Je Nte'yame'e duyakjañuja'viju jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e kyojsttu, je'e ve'e ku ve'e dutuujn je mújit nuja'vin jets je mújit atuva maat may viijn je majin, jetse'e myoojyjidi je Espíritu Santo je myaa'yun je pyutajkin ax jo'n je Nte'yam tuykmutsojkdidi jo'n.

Ve'eme'e je Jesús yakpuujm

ax jo'n je y'utsatajk

⁵ Ax je nam it juu' ve'e miimpnum, je'e juu' aatse'e nnukajtsp, ka'a tse'e je Nte'yam dumoojy je y'aangelesta jetse'e jem yakkutótkat. ⁶ Kux jidu'ume'e to'k je jayu je Nte'yam dumukajts, ve'em ax jo'n y'it jep Kunuu'kx Jatyan kujxp:

Nte'yam, ñupánip tse'e je jayu jets mits je'e ve'e xjaa'myéts,
ñupánipts je'e ve'e jetse'e jotmay xjayejpja.

⁷ Mits tse'e mpaam jetse'e je jayu dunumootskat jetse'e je ángeles dunumájat, mtukkatajki tse'e je jayu je majin je jaanchin,
mits tse'e mmooy je kutojknun jetse'e duyakkutojkjat nujom juu' jatye'e mpaam,

⁸ nujome'e xpamkujx jep kya'p pya'tkup.

Jidu'um tse'e je Nte'yam dumukajts.

Ku ve'e vya'añ jets nujome'e dupamkujx jep je jayu kya'p pya'tkup, ka'a tse'e tii juu' ve'e jep je jayu kya'p pya'tkup ñunka'it. Ax uxayam paatna tse'e, ka'a tse'e yak'ix jets jep'e je jayu kya'p pya'tkup nujom juu' jaty y'it; ⁹ ax yam tse'e nvinma'yun kajxmamda njayejpumda je Jesús, juu' ve'e je Dios Tee' tun kona it pyaam jetse'e dukanumájat ax jo'n je ángeles, je Nte'yam tse'e moojyju je vintsa'kin jets je majin je'e kajx ku ve'e je Nte'yam je myaa'yun kajx anañujoma je jayu duku'oo'ki.

¹⁰ Je Nte'yam je myajin kajx jets je kyutojknun kajx tse'e nujom juu' jaty y'it. Pyaatp y'akeeguipts je'e ve'e ku ve'e duyakjajty jetse'e je Jesucristo chaachpaa'tut jetse'e ve'em oy tyaannit je Nte'yam maat, je Yaktsookpa, juu' ve'e je too' duyak'avaatp jetse'e je jayu duyaknajxtat joma ve'e je Nte'yam, ve'em tse'e nunay je Nte'yam je y'ónuk y'ijttinit je'e maat joma ve'e je myajin.

¹¹ Je'e pan pan jatye'e yaktsook jets je'e pane'e yaktsookjudu, to'kijts je'e ve'e je Tyee'da, je'e kajx tse'e je Nte'yam je y'Onuk dukatukts'o'tyún jetse'e

vya'anut jets x'útsimdup uu'm je'e ve'e, ¹² ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Joma ve'e ats je n'utsatajk,
jemts atse'e nva'anut jets pan mitse'e,
n'aajvjapts ats mitse'e numay je jayu maat.

¹³ Vaampap tse'e jidu'um:

Jem atse'e je Nte'yam y'am kya'm nmapyumu.

Jado'k naxe'e vyaannuva:

Uxyaja xa atse'e maat je Nte'yam je y'ónukta juu' ats je'e ve'e xmooy.

Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁴ Ax uu'mda, je Nte'yam je y'ónukta, to'kji je tsu'uts to'kji je nuu'punts uu'me'eda, je'e kajx tse'e je Jesús jyayuvimpijt jetse'e y'ijt ax jo'n uu'mda. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e je y'oo'kun kajx duyakkutókinitt je ko'oyjáyuvap je kyutojkn, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta jetse'e duk'ma je oo'kun. ¹⁵ Miine'e je Jesucristo yaja naxvijn jetse'e je jayu kyoo'kmaaydinit kyoo'ktajtinit, ve'em tse'e dukoo'ktsa'kidinit je oo'kun namvaate'e jyoojntykada. ¹⁶ Je Jesús, ka je'epts je'e ve'e numiin jetse'e je aangelestajk duyaktso'okut, je'e ve'e numiin jetse'e duyaktso'okut je jayu juu' ve'e je Nte'yam dujaanchja'vidup ax jo'n je Abraham jyaanchja'viji. ¹⁷ Paaty tse'e ve'em yakpuujm anañujoma viijn ax jo'n je y'utsta jetse'e y'ijtnit tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je jayu dunuténat jem je Nte'yam vyinkojkm, jetse'e dutukmo'otut, jetse'e je tyokin dutuknuva'atsut. ¹⁸ Viinm xa ve'e je Jesús chaachpaaty ku ve'e y'ukyaktokimpakuvaajnji je ko'oyjáyuvap. Kux tse'e myaadaaky, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e duputákat pan pan jatye'e je ko'oyjáyuvap yaktokintonuvaajnjudup.

3

Ñumájip je'e ve'e je Jesús nuyojk ni ka'a je Moisés

¹ Je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsá'ada, je Nte'yam tse'e mvinkoojnjudu jetse'e m'ijttinit je jyáyuda, je'e tse'e myaaxuxjudu jetse'e m'ijttinit je'e maat jem tsapjootm. Yakvinkópkada ooy je Cristo, je'e xa ve'e je jayu dunuténip jem je Nte'yam vyinkojkm, tee' je'e ve'e juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta jetse'e njaanchja'vimda. ² Oy tse'e je Jesús dukutyuujn je toonk juu' ve'e je Nte'yam moojyju, ve'em ax jo'n je Moisés oy dukutyoompa je toonk juu' ve'e je Nte'yam moojyju ku ve'e vye'na je Nte'yam je jyayu maat. ³ Ve'em ax jo'n je takpaampa dujayep nuyojk je majin jets ka'a ve'e je tajk juu' ve'e yakpaamp, vyinmajtsjuvap xa je'e ve'e nuyojk je majin je Jesús jets ni ka'a ve'e je Moisés. ⁴ Vinxup je tajk, jem je'e ve'e pane'e dupaam, ax je Nte'yam tse'e dupamkajx nujom juu' jatye'e ijtp. ⁵ Ve'em xa ve'e je Moisés y'ijt ax jo'n je toompa, oy tse'e je Nte'yam dumutuujn dumupujk jetse'e du'ava'ni ti ve'e je Nte'yam kyótsup ux'ook. ⁶ Ax je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je Nte'yam je y'Onuks je'e ve'e juu' ve'e oy dukutyoon je toonk juu' ve'e je Nte'yam moojyju, je'e tse'e dunumajikajxp nujom je Nte'yam je y'ónukta. Jets je Nte'yam je y'ónuk xa uu'me'eda pan to'k aaj to'k joote'e njaanchja'vimda van'it paat ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat.

Je poo'kxtkun juu' ve'e je Nte'yam je jyayu

jyajejptup

⁷ Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Espíritu Santo vya'añ jep Kunuu'kx Jatyán kujxp:

Uxyam, pan m'amotunajxtup xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam kyajtsp,
 8 ka'a tse'e makk je mkuvajk xpámdat
 ax jo'n je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam dutso'oxpajktu,
 je'eda juu' ve'e du'ixtu joma vaate'e je Nte'yam juu' dukuvuk jem vinva'ajts
 it kajxm.

9 Jemts atse'e je mujpit jayu xjot'ixti,
 jya'ixtuvamts je'e ve'e juu' atse'e ntoon vujxtkupx joojnt,
 10 paatyts atse'e nmujotma'tti je jáyuda jets atse'e nvaajñ:
 "Xa'ma kajx xa ve'e je viijnk vinma'yun dujayepta,
 xa'ma kajx tse'e dukatsokta jetse'e du'ixtat dunujávodat je too' juu' atse'e
 ntuk'ixtu.

11 Je'e kajxts atse'e nmujotma'tti jets atse'e ntukvinva'nidi jets ka'a ve'e
 tyákadat poo'kxpa ats maat."
 Jidu'um tse'e je Espíritu Santo vya'añ.

12 Utsta ajchta utsta tsa'ada, yakkópkada ooy jets ni pana miitse'eda
 dukajayéput je ko'oy joot, ni pana ve'e kyanay'apukupámjút jetse'e
 kya'ítut je joojntyk Nte'yam maat kuxe'e dukajaanchjáva. 13 Juu' xa ve'e
 mtóndap, je'e tse'e jetse'e mnakyojtsmákkajadat to'k jado'k jóvum xaaj
 namvaate'e uxyam ya xaaj ñaxy. Ve'em tse'e xtóndat jetse'e ni pana
 miista je tokin kyatukvin'aa'njut jetse'e ve'em dukakuvákut je Nte'yam
 jye'e. 14 Ax pan mpanajkxumdup tse'e je Nte'yam je tyoo' to'k aaj to'k
 joot, njaanchja'vimdup tse'e ve'em ax jo'n njaanchja'vi'ukva'numdi jetse'e
 n'ijtumdat je Cristo maat ku ve'e myiinnuvat.

15 Jidu'um tse'e je Espíritu Santo vya'añ:
 Uxyam, pan m'amotunajxtup xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam kyajtsp,
 ka'a tse'e makk je mkuvajk xpámdat
 ax jo'n je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam dutso'oxpajktu.
 Jidu'um tse'e vya'añ.

16 ¿Pane'e du'amotunajxtu ku ve'e je Nte'yam myukojsjidi jetse'e ux'oók
 je Nte'yam dutso'oxpajkti? Je'e xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je Moisés
 yakpítsumjidinu jem Egipto, ¿ve'em xaja? 17 ¿Pan maate'e je Nte'yam y'ijit
 ejkjúp vujxtkupx joojnt? Je'e xa je'e ve'eda pan pan jatye'e tokintoondú
 jetse'e tyaandini aa'k jem vinva'ajts it kajxm, ¿ve'em xaja? 18 ¿Jets pan je'e
 ve'eda pan pan jatye'e je Nte'yam tukvinva'nijidu jets ka'a ve'e tyákadat
 poo'kxpa je'e maat? Je'e xa je'e ve'eda pan pan jatye'e kakatsupajkjudu.
 19 Ax ve'em tse'e n'ixumda jets ka'a ve'e y'o'yixjidi jetse'e tyákadat poo'kxpa
 kux ka'a ve'e je Nte'yam dujaanchja'vidi.

4

1 Namvaat xa ve'e je Nte'yam xtukmuta'numda je vaanduk jetse'e
 ntajkimdat poo'kxpa je'e maat, nyakvinkópkimdap tse'e ooy, nunjajtp ku
 miitse'e jemda juu' ve'e nunkatákadap. 2 Yaktukmukojssumduva xa ve'e
 je oy kats je oy ayook, ve'em ax jo'n je'eda. Ax ka'ats je'e ve'e tyo'nuxjidi
 ni vinxupa ku ve'e du'amotunajxti, kux ka'a ve'e dujaanchja'vidi. 3 Ax
 tajkimdupts uu'me'e poo'kxpa je Nte'yam maat kux njaanchja'vimdupe'e.
 Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Nte'yam vyaajñ:
 Je'e kajxts atse'e nmujotma'tti jets atse'e ntukvinva'nidi
 jets ka'a ve'e tyákadat poo'kxpa ats maat.
 Jem tse'e je Nte'yam vyaajñ jets ka'a ve'e pyoo'kxtat je'e maat, jyayak'avaadi
 tse'e je'e je tyoonk van'ítani ku ve'e ya it choo'ntk. 4 Ax jep tse'e to'k viijn

Kunuu'kx Jatyán kujxp joma ve'e dukats ti ve'e toojnju je muvuxtojtuk xaaj. Jidu'um tse'e vya'añ:

Ku ve'e je Nte'yam nujom duyak'avaadikujx, muvuxtojtuk xaaj tse'e pyaa'kx.

⁵ Jepe'e jado'k nax vyaannuva Kunuu'kx Jatyán kujxp:

Ka'a tse'e tyákadat poo'kxpa ats maat.

Jidu'um tse'e vya'añ. ⁶ Jyave'ema tse'e, jem tse'e pan pan jatye'e tákadap poo'kxpa. Pan pan jaty xa ve'e du'amotunajxtu too'vajkp, ka'ats je'e ve'e tyajkidi poo'kxpa kuxe'e dukakatsupajkti je Nte'yam. ⁷ Paaty tse'e je Nte'yam dunupaa'jmtki jado'k je xaaj. Je xaaj, uxyamts je'e ve'e, kux xtukmukojtsumdupe'e je Nte'yam je'e kajx juu' ve'e je David jyatyaan, náxyani ve'e vye'na may joojnt, ve'em ax jo'n atse'e jidu'um tunja'a:

Uxyam, pan m'amotunajxtup xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam kyajtsp, ka'a tse'e mak'k je mkuvajk xpámdat.

Jidu'um tse'e je David dujatyaañ. ⁸ Pan kudumoojy xa ve'e je Josué je poo'kxtkun je israeejlit jayu, ka'a tse'e je Nte'yam kudu'uknu'kojtsini jado'k je xaaj. ⁹ Ax jeja tse'e to'k je poo'kxtkun je Nte'yam je jyayu kajxta. ¹⁰ Kux pan pan xa ve'e tajkip poo'kxpa je Nte'yam maat, ka'ats je'e ve'e je y'avintsó vinma'yun du'ukyaktooni, ve'em tse'e pyaa'kx ax jo'n je Nte'yam pyaa'kx ku ve'e je tyoonk duyak'avaadi. ¹¹ N'ixumdap tse'e pan vintso ve'e ntajkimdat poo'kxpa je Nte'yam maat, ve'em tse'e ni to'ka uu'm nkavintsóajtumdat ax jo'n je'e pan pan jatye'e je Nte'yam dukajaanchja'vidu.

¹² Je y'ayook kajx xa ve'e je Nte'yam je jayu dujoojntykinma'a. Maadaakpts je'e ve'e je y'ayook jetse'e je jayu dutuktajkikúx jets ka'a ve'e jyajuu'tsojxa juu' ve'e jajpax mejtsk ado'om. Je'yp je'e ve'e joma ve'e je joot je ja'vin jetse'e duyakjaj'ixju duyakjañjávaja ti vinma'yune'e je jayu jyajejpp. ¹³ Ka'a xa ve'e tii juu' ve'e je Nte'yam kya'ixp kyanuja'vip, ixna ke'xnats je'e ve'e tyankux jem je'e vyinkojkm pane'e je cuenta nmo'yumdap.

Je Jesuusts je'e ve'e tee' juu' ve'e

dunuvintsanikajxp je tee'tajkta

¹⁴ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je Nte'yam je y'Onuk, je'e tse'e tajki jem tsapjootm jetse'e xnuténimda jem je Nte'yam vyinkojkm, tee'ts je'e ve'e juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta uu'm kajxamda, paaty tse'e tun vinkopk jetse'e nkamaso'okumdat juu' ve'e njaanchja'vimdup. ¹⁵ Je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta jetse'e njayejpumda, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e xtukmo'tumdat kux ñuja'vip je'e ve'e oy vintso ve'e je yónuk aaj je yónuk joot njayejpumda. Nujom tse'e duja'ix je ko'oyjáyuvap pan vintso ve'e kuyaktokimpajkji. ¹⁶ Je'e kajx tse'e, va'an tse'e to'k aaj to'k joot dunaajktámimjada jeja je Jesucristo vyinkujk, ve'em tse'e xtukmo'tumdat jetse'e xputajkimdat pan vin'ite'e je ko'oyjáyuvap xyaktokintonuva'numda.

5

¹ Nujom je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxtup je tee'tajkta, jayu je'e ve'eda, yakpaamdups je'e ve'eda jetse'e je jayu dunuténnadat jeja je Nte'yam vyinkujk, je tokin kajx tse'e je Nte'yam dutukvintsa'agadat je tánuk jetse'e dutukvintsa'kivat juu' jatye'e je jayu tyukmuyojxtup je Nte'yam. ² Je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, kux jayu je'e ve'e juu' ve'e tontókip kojstókip ax jo'n opyana, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e dutukmo'otut pane'e dukatih'ixp dukatinuja'vip jets pane'e tontókip kojstókip. ³ Je'e kajx tse'e vinkopk jetse'e je Nte'yam dutukvintsa'agat je tánuk je y'avintsó tokin kajx,

ve'em ax jo'n je t̄anuk d̄utukvints̄a'kivat juu' ve'e je viijnk jayu je tyokin kajxta.

⁴ Ka'a xa ve'e pan pane'e je majin natyukje'eijup jetse'e je y'avintso vinma'yun kajx y'it̄ut tee' juu' ve'e d̄un̄vints̄anikajxp je tee'tajkta, je'ejyji ve'e pan pane'e je Nte'yam vyinkaamp, ve'em ax jo'n je Aarón yakvinkaajun jo'n. ⁵ Ax ve'em tse'e jyajty maat je Cristo, ka je y'avintso vinma'yun kajxapts je'e ve'e ñatyukje'eiji je majin ku ve'e yakpuujm tee' juu' ve'e d̄un̄vints̄anikajxp je tee'tajkta, je Nte'yam je'e ve'e mooyju je majin jetse'e tyee'at. Ve'em ax jo'n je Nte'yam ña'muxji:

Uxyam atse'e nyaknuk̄e'xnat̄akat jets̄ ats̄ mitse'e je n'Onuk.

⁶ Ve'em ax jo'n jep Kunuu'kx Jatyán kujxp vyaampa jado'k viijn:

Mits xa ve'e tee' xa'ma kajx,
ve'em ax jo'n je Melquisedec.

⁷ Ku ve'e je Cristo y'ijt yaja naxviijn, myukojts tse'e je Nte'yam, juu' ve'e o'yixjup jetse'e je oo'kun kutyuknuvaatsji. Oyame'e ooy d̄ujatunmunoo'kxtk jets̄ ka'a ve'e y'oo'kut, jetse'e yaaxy, chojks̄ je'e ve'e nuyojk jetse'e d̄ut̄onut juu' ve'e je Nte'yam chojk, je'e kajx̄ts̄ je'e ve'e je Nte'yam kyats̄amotunajxji.

⁸ Oyam je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk, jyajt tse'e vintso ve'e kyatsap̄akut je tsaachpaatun kajx juu' ve'e yaknajx. ⁹ Kuxe'e d̄utonkujx̄ nujom juu' jatye'e je Nte'yam chojk, je'e kajx̄ tse'e y'o'yixju jetse'e d̄uyaktso'okut xa'ma kajx pan pan jatye'e katsupajkjup. ¹⁰ Je Nte'yam tse'e paajmju tee' juu' ve'e d̄un̄vints̄anikajxp je tee'tajkta, ve'em ax jo'n je Melquisedec.

Kuts̄a'aga xa ve'e ooy ku ve'e yakmas̄a'ak

je jaanchja'vin juu' ve'e je Nte'yam kajx

¹¹ J̄epnum xa ve'e may viijn juu' ve'e njaa'kvaajnjavaandup ya vinma'yun kajx, ax tso'ox tse'e jetse'e ntukvinj̄avadat̄ kux̄ ka'a ve'e xvinnm̄otuvuva'anda. ¹² Ooyani xa ve'e ya it̄ tyunnaxy, kux̄tuk'ixta xa ve'e je jayu je Nte'yam je y'ayook, ax jado'k nax tse'e d̄uts̄ak̄ jetse'e myaktukvinja'vidinuvat̄ je ixpajkun juu' ve'e myaktuk'ixtu ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi je Jesu-cristo. Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je pi'k onuk juu' ve'e tsi'tspna jets̄ ka'a ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e kaaynup ooknup. ¹³ Kux̄ je'eda pan pan jatye'e d̄utukjoojntykidup tum je leche, ve'emts̄ je'e ve'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e duk̄a'oynuja'vidup vintso ve'e jyoojntykadat̄ ax jo'n dupaa'ty du'akeega. ¹⁴ Ax je'eda pan pan jatye'e ixt̄añ d̄ujaye'jptup jetse'e juu' duk̄áydat̄ duja'kxtat, ve'emts̄ je'e ve'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e d̄ujajttup jetse'e d̄uyakt̄and̄at̄ jem̄ jya'vin kajxmda je y'oy je'e jetse'e duk̄akuv̄aktat̄ je kyo'oy je'e.

6

¹ Je'e kajx tse'e, va'an tse'e d̄utoonkimda je Nte'yam je y'ayook jetse'e ve'em oy nmuja'vimdat̄ juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ka je'ejjap tse'e ntoonkimdap juu' ve'e yaktuk'ixumdu ku ve'e je Cristo njaanchja'vi'ukva'numdi, kux̄ jepe'e ooy juu' jatye'e tsojkip jetse'e jyaa'kyaknuj̄avat̄. Ka je'ejjap tse'e ntoonkimdap vintso ve'e d̄uts̄ak̄ jetse'e je jayu d̄umas̄ōoktinit̄ je kyo'oy joojntykinda jetse'e ve'em kyatsaachpaa'ttat̄ xa'ma kajx, vintso ve'e d̄uts̄ak̄ jetse'e je Nte'yam yakjaanchj̄avat̄, ² je jayu ñap̄éttat̄, jets̄ pan pan jatye'e d̄un̄vint̄énidup je jaanchja'vivatajk, je'e tse'e je jayu d̄utuknuk̄ondap je kya'aj. Ka je'ejjap tse'e njaanchja'vimdap jets̄ joojntypajktinuvape'e je oo'kpatajk̄ jetse'e yaktokimpayo'ydinit̄, jem̄e'e juu' ve'e yakmooydinup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt̄p, jem̄ tse'e juu'

ve'e yakmooydinup je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup. ³ Va'an dutoonkimda vintso ve'e oy nmuja'vimdat juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ax ve'em tse'e nto'numdat pan vaampe'e je Nte'yam.

⁴ Ka'a tse'e y'uk'o'yini jetse'e pan duyakinmayumpitut je jayu juu' ve'e je Nte'yam dukoo'kjaanchja'vidinup. Je Nte'yame'e je vinma'yun mooyjjudu juu' ve'e tyuvam, nuja'viduts je'e ve'e je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnip, jyayejptu tse'e je Espiritu Santo jem jya'vin kajxmda, ⁵ nuja'viduts je'e ve'e jets oy je'e ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook, tukkadaakjudu tse'e je makkin juu' ve'e miimpnum. ⁶ Pan kyoo'kjaanchja'vidinup tse'e je Nte'yam, ka'a tse'e y'uk'o'yini jetse'e pan duyakinmayumpijttinuvat je jayu, kux je'e ve'e viinm dutoondup ax jo'n kuduyakcruuzpejttinuva jado'k nax je Nte'yam je y'Onuk. ⁷ Je naax juu' ve'e du'oktaatsp je naaj vinnaajknax tyu'uj jetse'e yakvinyu'uj yakvintun jetse'e tya'mixju oy, je Nte'yamts je'e ve'e dukunoo'kxp. ⁸ Ax pan tum je apit tse'e pojtkup jets je viijnk aajy ojts, ka'ats je'e ve'e tyun, naxtoyupts je'e ve'e.

Je y'oy je'e juu' ve'e n'a'lxumdup,

je'e tse'e je nja'vinamda duyak'ijtp

je Nte'yam maat

⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, oyam atse'e ve'em tunkats, nayja'vijinupts atse'e tyuva jets nuyojk oy je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam mto'nuxjadap, ve'em ax jo'n dutuujnja pan pan jatye'e yaktsaakp. ¹⁰ Pyaatyp y'akeeguip xa je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump, ka'ats je'e ve'e dujaa'tyoki je y'oy je'e juu' mütse'e mtoondup jetse'e xtuknuja'vidi jets mtsojktu ve'e je Nte'yam ku ve'e je jyayu xputajkidi. Uxyam paat tse'e ve'em xtonda. ¹¹ Ooy aatse'e ntuntsak jets mütse'e nuto'k nuto'k ve'em xjaa'któndat van'it paat ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat. ¹² Ka'ats aatse'e ntsak jetse'e mnox'oo'ktat, je'e ve'e mtóndap ax jo'n je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam dujaanchja'vidup jetse'e tam naajk'itjada je'e maat, je'e tse'e dujajejptinup je o'yin juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'nip nujom je'eda pan pan jatye'e dutoondup juu' je'e ve'e chajkp.

¹³ Ku xa ve'e je Nte'yam je vaanduk duyaktaajñ maat je Abraham, viinm tse'e naajknajxi kux ka'a ve'e pan viijnk dunumaja pan kajxe'e kudupuujm je vaanduk. ¹⁴ Jidu'um tse'e vyaajñ: "Vaampam xa atse'e jets ooy ats mitse'e ntunkunoo'kxut jetse'e numay je tsaan je kooj xjayéput." Jidu'um tse'e vyaajñ. ¹⁵ To'k aaj to'k joot tse'e je Abraham du'a'ix jetse'e je Nte'yam dukutyónut je ayook juu' ve'e tukvinva'niju. Ax kyutyoon tse'e. ¹⁶ Ku xa ve'e je jayu pan duyaknaxta, je'e tse'e duyaknajxtup pane'e nuyojk dunumájip jets ka'a je'e ve'e viinm. Ax ku tse'e pan tduyaknaxta, ka'a tse'e je viijnk kats y'ukyoonnit. ¹⁷ Kux tse'e je Nte'yam dutsak jetse'e je jayu va'ajts dunujávadat jets ni je vin'ita ve'e kyatikutsut juu' ve'e kyojts, je'e kajx tse'e naajknajxi ku ve'e vyaajñ jets kyutyónupe'e. ¹⁸ Ya mejtsk viijn tse'e juu' ve'e katiktsp, muto'k viijn ku ve'e je Nte'yam viinm vyaajñ, jets mumejtsk viijn ku ve'e naajknajxi, ax ka'a tse'e je Nte'yam tyaaya, ya mejtsk viijn tse'e yaktoon jetse'e ooy ntunjot'amájimdat, uu'mda, je jayu juu' ve'e je Nte'yam y'ixp jyayejpp. Njaanchja'vimdup tse'e jets tónjup kótsjup je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam xtukvinva'nimdu. ¹⁹ Kux ve'em ax jo'n je pojxun jo'kun jye'ya joma ve'e je naax juu' ve'e jep napa'tkup jetse'e to'k viijn duyak'it je barco, ve'em tse'e n'ijtumda je Nte'yam maat je'e kajx ku ve'e nnuja'vimda jets yaktsookumdu ve'e je Jesucristo, juu' ve'e ijtp jem tsapjootm. ²⁰ Jem

tse'e tyajki jetse'e y'it je Nte'yam maat, jem joma ve'e xnuténimda. Ax ve'em tse'e tyee'tajki, xa'ma kajxts je'e ve'e tyee'init, tee' je'e ve'e juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, ve'em je'e ve'e ax jo'n je Melquisedec.

7

Ve'eme'e je Jesús tyee'a ax jo'n je Melquisedec

¹ Je Melquisedec, saleemit yakkutojpkats je'e ve'e y'ijit jets tee'va juu' ve'e dumutoomp dumupajkp je Nte'yam, juu' ve'e nujom dunukajxmikajxp. Je'e tse'e je Abraham du'anajkxi ku ve'e je Abraham vyimpijtni atso'ox toompa joma ve'e ojts dyakvintókida je yakkutojpkatajk maat je jyáyuda, jetse'e je Abraham dukunuu'kx. ² Van'it tse'e je Abraham myoojyji to'k viijn ku ve'e majk viijn vya'kxy je paamdúk juu' ve'e pyajk ku ve'e ojts y'atso'oxtún. Ve'em tse'e je Melquisedec kyatsapítsum yakkutojka juu' ve'e oy dutoomp dupayo'yp. Jets je Salem, ve'eme'e kyatsapítsumpa oy aaj oy joot. Kux tse'e yakkutujk jem saleemit kyajpun kajxm, paaty tse'e yaktij yakkutojka juu' ve'e je oy aaj je oy joot dujajejpp. ³ Ka'a tse'e yaknukats je tyee' ukpu je tyaak, ni je y'apa ni je y'oka tse'e kyayaknukojspa, nay ka'ava tse'e je kye'xtkún ni ka'ava tse'e je y'oo'kun, ve'em tse'e yaktukmu'a'ixmoka je Nte'yam je y'Onúk, juu' ve'e tee'ip xa'ma kajx.

⁴ Payo'oyda n'it vintso ve'e dunumaja je Melquisedec. Je njujpit jáyuvamda Abraham tse'e moojyju je diezmo, je'e ve'e ku ve'e dumoojy to'k viijn ku ve'e majk viijn vya'kxy je paamdúk juu' ve'e pyajki je viijnk yakkutojpkada ku ve'e ojts dumaat'atso'oxtún. ⁵ Ve'eme'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets je Leví je chaan je kyooj juu' ve'e je tee'tajkta, je'e tse'e dutukpámdap je jayu je diezmo, óyame'e je Abraham dutsaana dukooja je jáyuda, nay ve'em ax jo'n je tee'tajkta. ⁶ Je Melquisedec, óyam je'e ve'e je Leví kyatsaanaja kyakoojaja, yakmooyts je'e ve'e je diezmo juu' ve'e je Abraham pyajk ku ve'e ojts y'atso'oxtún. Van'it tse'e je Melquisedec dukunuu'kx je Abraham, je'e juu' ve'e je Nte'yam tukmukojsju je vaandúk. ⁷ Ax ka'a tse'e nvaat pan dukakuvákut, je kunoo'kxpa, je'e tse'e nuyojk dunumájip jets ka'a ve'e je yakkunoo'kxpa. ⁸ Pane'e dupajktup je diezmo, oo'ktapts je'e ve'e; juu' ve'e je Melquisedec kajx, ve'em tse'e je Kunuu'kx Jatyán ñukatsju ax jo'n to'k juu' ve'e joojntykipna. ⁹ Nvaat xa ve'e je jayu vya'anút jets je Leví maat je chaanda je kyoojta, je tee'tajkta juu' ve'e dupajktup je diezmo, je'e tse'e dumoojyduva je Melquisedec je diezmo je jyuujpit jayu Abraham kajx, ¹⁰ kux jeme'e je Abraham je ñi'kx je kyopk dumaada juu' ve'e duyakjéjap je chaan je kyooj ku ve'e je Melquisedec dumaatnavyaati.

¹¹ Tukkadaakjudu tse'e jetse'e tyee'adat je Leví je chaan je kyooj juu' ve'e je Aarón je chaan je kyoojpa, je'e tse'e dutuk'ixtap je myu'israeejlit jáyuda je Moisés je pyava'nun. Ax ka'a tse'e n'ijtumda oy jets va'ajts je tee'tajk kajx juu' ve'e je Leví je chaan je kyooj. Kux pan kun'ijtumda ve'e oy jets va'ajts je'e kajxta, ka'a tse'e y'ukvinkópkini jetse'e jyéjat jado'k je tee' ax jo'n je Melquisedec jets ka'a ve'e ax jo'n je Aarón. ¹² Ax pan ka'a tse'e je Aarón je chaan je kyooj y'uktee'idinit, tíktpap tse'e je pava'nun juu' ve'e vaamp jets je'e ve'e tee'adap. ¹³ Ax juu' tse'e je Kunuu'kx Jatyán vaamp jetse'e tyee'at, je nMaja Vintsánamda Jesucristots je'e ve'e. Ka'ats je'e ve'e je Leví dutsaana dukooja, je Leví je y'uts je chaan je kyooj je'e ve'e, to'k je jaka'a juu' ve'e ni vin'ita je jyayu katee'idup ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ. ¹⁴ Yaknuja'vip xa ve'e va'ajts jets je Judá je chaan je kyooj je'e ve'e je Jesús. Ax ka'a tse'e je Moisés dutikajts jets tee'adape'e je Judá je chaan je kyooj.

¹⁵ Je'e kajx tse'e kux'e je Jesús tyee'a ax jo'n je Melquisedec jets ka'a ve'e ax jo'n je Aarón, yaknuke'xnatajkipts je'e ve'e oy jets ka'a ve'e je Aarón je chaan je kyooj y'uktee'idinit. ¹⁶ Je Jesús tse'e je kutojkun dūjayejpp jetse'e tyee'at kux joojntykip je'e ve'e xa'ma kajx; ka je pava'nun kajxape'e tyee'a juu' ve'e vaamp jets pane'e je chaan je kyooj tee'adap. ¹⁷ Jidu'um tse'e je Nte'yam je tuvakojsun dupuujm je Jesús kajx:

Mits xa ve'e tee' xa'ma kajx,
ve'em ax jo'n je Melquisedec.

¹⁸ Ax ve'em tse'e, je Nte'yame'e dupaam jetse'e kyoo'ktoonit je pava'nun juu' ve'e myooj je Moisés. Je'e kajx tse'e kyatun kux ka'a ve'e je jayu je pava'nun kajx myaada'aky jetse'e y'ittat je Nte'yam je jyayu, ¹⁹ ka je Moisés je pyava'nun kajxape'e je jayu y'ijit oy joot je Nte'yam maat. Ax je a'ix'ijitun juu' ve'e uxyam njayejpumdap, nujojks je'e ve'e ooy dutunnumaja, je Jesucristo je kyutojkun kajx tse'e nmutamimda je Nte'yam.

²⁰ Viinm xa ve'e je Nte'yam ñaajknajxji jetse'e je Jesús tyee'at. ²¹ Juu' viijnk tee'da, ka'ats je'e ve'e vye'emada, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam ñaajknajxji jetse'e tyee'adat. Ax je'e ku ve'e je Nte'yam ñaajknajxji jetse'e je Jesús tyee'at, jidu'um tse'e dunuujmi:

Ats, je Maja Vintsán, ka'a xa atse'e ya nvinma'yun nyaktikutsut,
mits xa ve'e tee' xa'ma kajx,
ve'em ax jo'n je Melquisedec.

Jidu'um tse'e je Jesús dunuujmi. ²² Ax nujojks oy xa ve'e je nam kojstán jets ka'a ve'e je kojstán juu' ve'e je Nte'yam myasookjidu je nujpit jáyuvamda. Nnuja'vimdinup xa uu'me'e jets tyúvam je'e ve'e je nam kojstán kux ijtp'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo jem tsapjootm jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi jetse'e xnutenimda.

²³ Je viijnk tee'da, numay tse'e y'ijitti; kux tse'e y'oo'kti, ka'a tse'e y'uk'o'yixjidini jetse'e kujyaa'ktee'idi. ²⁴ Ax je Jesús, xa'ma kajxts je'e ve'e jyoojntyka, ijtpamts je'e ve'e je tyee'in. ²⁵ Kux ka'a ve'e y'oo'kut, paaty tse'e y'o'yixju, uxyam jets xa'ma kajx, jetse'e duyaktso'okut pan pane'e naajktámijup jeja je Nte'yam vyinkuj je Jesús kajx.

²⁶ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'em xa je'e ve'e je tee' juu' ve'e ooy tunyaktsojqp, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e xputajkimdat. Va'ajts jootts je'e ve'e, ka'ats je'e ve'e tyokinmaata, ka'ats je'e ve'e tyokinaxjáyua ax jo'n uu'mda, ñumájp ñujaanchipts je'e ve'e jem tsapjootm jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. ²⁷ Ka'a xa je'e ve'e vye'ema ax jo'n je viijnk tee'da juu' ve'e dunuvintsanikajxtup je tee'tajkta, juu' ve'e jóvum xaaj je y'avintsó tokin kajx je tánuk duyak'oo'ktup jetse'e je Nte'yam dutukvintsá'agada, van'it tse'e dutukvintsá'kiduva je tánuk je viijnk jayu je tyokin kajx. Je Jesús, to'k náxjits je'e ve'e viinm ñatyukvintsá'kiji je Nte'yam anañujoma je jayu kajxta.

²⁸ Y'ava'nipst je'e ve'e je Moisés je pyava'nun jets pane'e yakpámdap tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxtup je tee'tajkta, je'ets je'e ve'eda pan pan jatye'e tokin maat jetse'e y'oo'kta ax jo'n opyana. Ax je Nte'yam tse'e viinm naajknajxju jetse'e tyee'at je y'Onuk, juu' ve'e xa'ma kajx ijtp oy jets va'ajts. Ve'em tse'e dutuujn távani ve'e je Moisés yakma'a vye'na je Nte'yam je pyava'nun.

8

Je Jesucristo tse'e je jayu dunutenip jem je Nte'yam vyinkojkm

¹ Juu' xa ve'e dunuvinkopkikajxp juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, ya'ats je'e ve'e: Je tee' juu' ve'e njayejpumdap, jemts je'e ve'e y'ajxtuk tsapjootm

jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi, ² tee'ipts je'e ve'e joma ve'e je kunuu'kx it juu' ve'e je Nte'yam pyaam, ka'a je'e ve'e tyee'a joma ve'e je tabernáculo juu' ve'e je jayu pyaamdu. ³ Nujom je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxtup je tee'tajkta, vinkándats je'e ve'e jetse'e je Nte'yam dutukvintsa'agadat je tánuk jets juu' jatye'e jyaa'kyojxtup je jáyuda. Paaty tse'e dutsak jetse'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta jetse'e xnuténimda, je'e tse'e dujayéppan pan ti ve'e tyukvintsa'kivap je Nte'yam. ⁴ Pan yaja xa ve'e kuy'it naxviijn, ka'ats je'e ve'e je xyup tyee'a, kux jemna ve'e pan pan jatye'e je Nte'yam dutukvintsa'kidup je yaxta ve'em ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ. ⁵ Je tee'tajkta juu' ve'e yaja naxviijn, je'e tse'e toondup pajktup joma ve'e je kunuu'kx it juu' ve'e je tsapjootmit jye'e yaknu'ixvaats yaknupamvaats. Yaknuja'vipts je'e ve'e jets nu'ixva'ach nupamva'ach je'e ve'e. Kux ku ve'e je Moisés dukapam'ukva'aña vye'na je tabernáculo, van'it tse'e je Nte'yam ña'muxji: "Yakkopka oy jetse'e ve'em xpámüt ax jo'n myaktuk'ix jem kopk kajxm." Jidu'um tse'e ña'muxji. ⁶ Ve'em ax jo'n dunumaja je nam kojstán jets ni ka'a ve'e je juipit kojstán, ve'emts je'e ve'e je muto'nun dunumaja juu' ve'e je Nte'yam myooy je Jesús jets ni ka'a ve'e je muto'nun juu' ve'e je tee'tajk jyajejxtup juu' ve'e yaja naxviijn. Je nam kojstán kajx tse'e je Jesús duyaknamyujot'óyaja je jayu jets je Nte'yam, je nam kojstán kajxpa ve'e je Nte'yam je vaanduk duyaktaañ juu' ve'e nuyojk oy jets ni ka'a ve'e je vaanduk juu' ve'e yaktaan je juipit kojstán kajx.

⁷ Kux pan kutyuujn xa ve'e je muto'k kojstán, ka'a tse'e je Nte'yam kudupuujm je nam kojstán. ⁸ Ax ka'a tse'e je Nte'yam du'oyja'vi je jáyuda juu' ve'e myooy je juipit kojstán, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ je'e kajxta:

Jidu'um xa ve'e je Maja Vintsán vya'añ:

"Je'yape'e je xaaj jets atse'e je nam kojstán nyaktánüt maat je israeejlit jáyuda,

⁹ ka ve'emap ax jo'n atse'e je kojstán nyaktaañ maat je jyujpit jáyuda ku atse'e nyakpítsumdini jem Egipto;

ka'a ve'e dukutyoondi ats je nkojstán, je'e kajxts atse'e nko'o'kmajapaam dini.

¹⁰ Ax je nam kojstán juu' atse'e nyaktánup maat je israeejlit jáyuda,

jemts atse'e jya'vin kajxmda mpámüt ats je mpava'nun,

jemts ats je'e ve'e nja'at vyinma'yun kajxmda,

atse'e xNte'yamadap,

atsts je'e ve'e njáyuvadap.

¹¹ Ka'ats je'e ve'e dutuknujávadat je myujáyuda jets pan atse'e, ni ka'a tse'e dutuknuja'viduvat je y'utsta je y'ajchta ukpu je y'utsta je cha'ada,

kux x'íxadap ats je'e ve'e anañujoma, je mújit je muutskit.

¹² Nmee'kxjidinupts atse'e je tyókinda,

ni je vin'ita xa atse'e je tyókin nko'o'kjaa'myejtsnit."

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

¹³ Ku ve'e je Nte'yam vyaajñ jets je'e ve'e duyaktónup je nam kojstán, je'e tse'e duyaktaamp jetse'e kyoo'ktoonit je kojstán juu' ve'e jujpani. Ax je kojstán juu' ve'e jujpani, najxpts je'e ve'e, vee'n tse'e ya it ñáxüt jetse'e kyutókinít.

9

Je kunuu'kx it juu' ve'e yaja naxviijn jets je kunuu'kx it juu' ve'e jem tsapjootm

¹ Je mutok kojstán juu' ve'e je Nte'yam yaktaan, je Nte'yam tse'e dupavaan vintso ve'e je jayu vyinjávajat vyintsá'agajat jets vintso ve'e to'k je tabernáculo dupámdat joma ve'e ve'em dutóndat. ² Ku ve'e y'o'yi je tabernáculo, jidu'um tse'e dupaamdi: je mutok it atatyuk, je kunuu'kx itts je'e ve'e. Jep tse'e y'ijt to'k je olivos aceite ato'yin jets to'k je mesa joma ve'e dupaamdi je kunuu'kx tsapkaaky. ³ Je mumejtsk it atatyuk, je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat, ⁴ je'e tse'e tukkadaakju je oro vojxpejtun joma ve'e je poom jyak jets je xiixt juu' ve'e je oro tukyo'atskúx y'ijt. Jep tse'e xiixtup to'k je oro oo'y joma ve'e je maná y'ijt jets je Aarón je tyajk juu' ve'e puj'oomi, maat je tsatsets joma ve'e jatyan y'ijt je Nte'yam je pyava'nun, je jujpit kojstán. ⁵ Jem tse'e xiixt aka'a ní'kxm y'ijt mejtsk je querubines apamnax, je tsapjootmit joojntykiva je'e ve'e je querubines. Joma ve'e je xiixt aka'a, jem tse'e je Nte'yam dutokinmee'kx je jáyuda. Ax uxyam, ka'a tse'e vyinkopka jets ats ya'a ve'e nuyojk nkojtsva'atsut.

⁶ Ku ve'e ve'em dutonda y'ijt, jóvum xaaj tse'e tyákada y'ijt je tee'tajk jep tabernáculo jaatp joma ve'e je mutok it atatyuk, jep tse'e je Nte'yam dvinjávada dvintsá'agada y'ijt. ⁷ Je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp y'ijt je tee'tajkta, je'ejyji tse'e tajki to'k nax vinjoojnt joma ve'e je mumejtsk it atatyuk. Ku ve'e tyajki, je tánuk nuu'pun tse'e je Nte'yam tyukvintsá'kip y'ijt je y'avintso tokin kajx, nay ve'empa je jayu je tyokin kajxpa. Pan ka'a ve'e kuduyaknujx je tánuk nuu'pun, ka'a tse'e kutyajki. ⁸ Je'e tse'e xtuknuja'vimdup je Espíritu Santo jets namvaate'e je tee'tajk je Nte'yam dumutonda dumupakta y'ijt joma ve'e je mutok it atatyuk, ka'ana tse'e ñuke'xnatáka vye'na jets nvaate'e je jayu tyákat joma ve'e je mumejtsk it atatyuk. ⁹ Xtuknuja'vimduvaps ya'a ve'e jets je tánuk jets juu' jatye'e je jayu jyaa'kyojxtup y'ijt, ka je'e kajxaps je'e ve'e je jayu je vyinma'ypun tyándat oy jets va'ajts. ¹⁰ Je mutok kojstán, je'ejyji je'e ve'e kyajtsp juu' ve'e je jayu kyáydap y'oo'ktap jets vintso ve'e ñaajkva'atsjadat, je pava'nunts je'e ve'e juu' ve'e je jayu tyoondup kyojtstap. Toonts je'e ve'e van'it paat ku ve'e je Nte'yam je nam kojstán duyaktaajñ.

¹¹ Ax je Cristo, je'e tse'e miin je y'oy je'e kajx juu' ve'e jéjani, tee' je'e ve'e juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. Nuyojk oys je'e ve'e je mutonun joma ve'e je yajeyjpp, jets je'e ve'e tsapjootm je Nte'yam dumutun dumupuk joma ve'e je kunuu'kx it juu' ve'e ka naxviijnit jayu púmap. ¹² Ka je'ep xa je'e ve'e ñutajki je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat jetse'e je Nte'yam dutukvintsá'agat je chivo nuu'pun jets je tsapkaaj ónuk nuu'pun, je'e ve'e ñutajki jetse'e je y'avintso nuu'pun dutukvintsá'ki. To'k náxjits je'e ve'e ve'em dutuujn, ve'em tse'e myaadaaky jetse'e njajeyjpumdinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹³ Je tsapkaaj nuu'pun jets je chivo nuu'pun jets je jaajm juu' ve'e je pi'k vaca ónuk jye'e juu' ve'e tokyajxp jem vojxpejtun kajxm, je'e tse'e jem je jayu ñi'kxmda kyojmda yakxijtva'kxp yakvajva'kxp juu' ve'e ka va'ajtsapta, je'e tse'e duyakvaatsp je ñi'kxta je kyopkta. ¹⁴ Ax nuyojk tse'e ooy je Cristo je ñuu'pun dutunyakva'ach ya nvinma'yunanda jetse'e je joojntyk Nte'yam nvinja'vimda nvintsá'kimda. Je Espíritu Santo, juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e je pyutajkin kajx tse'e je Cristo viinm ñatyukvintsá'kiji je Nte'yam, je Cristo je ñuu'pun tse'e duyakvaatsp ya

nja'vinamda jets ya nvinma'yunamda jetse'e ve'em xa'ma kajx nkatsaach-paatumdat. ¹⁵ Je'e kajx tse'e je Cristo xnúténimda jem je Nte'yam vyinkojkm, je'e ve'e uk'oo'k jetse'e dukuvejt je ntókinamda juu' ve'e njayejpumdu ku ve'e tyuujn je mutok' kojstán, ve'em tse'e njoojntykimdinit xa'ma kajx ax jo'n je Nte'yam xtukvinva'nimda jo'n, uu'mda, pan pan jatye'e je Nte'yam yaxtsoojvjudu.

¹⁶ Pan vaamp xa ve'e je jayu vintso ve'e vya'kxut je pyaamduk juu' ve'e y'ixp jyayejpp ku ve'e y'oo'knit, van'ítnum tse'e je pyaamduk vya'kxni ku ve'e yaknujava jets ta ve'e y'oo'kni je kojstaampa. ¹⁷ Ax pan joojntykipna tse'e je kojstaampa, ka'a tse'e je viijnk jayu duyakva'kxy je kojstaampa je pyaamduk, van'ítnume'e je kojstán tyun ku ve'e y'oo'kni. ¹⁸ Je'e kajx tse'e nay ve'empa je mutok' kojstán tyon'ukvaajñ je nuu'pun maat. ¹⁹ Ku ve'e je Moisés anañujoma je jayu dutukvinkojtsikujx nujom je Nte'yam je pyava'nun, van'it tse'e je tsapts uk je lana maat to'k mats je aajy je ojts juu' ve'e hisopo duxaaj, je'e tse'e dutukpapajk je carnero nuu'pun, je chivo nuu'pun, jets je tsoxk naaj, je'e tse'e tyuknuxijt je ak axaa'ch joma ve'e dujatyaaajñ je Nte'yam je pyava'nun, tyuknuxijt pa tse'e anañujoma je jayu. ²⁰ Van'it tse'e vyaajñ: “Ya nuu'pun tse'e duyaknukexnatajkip jets toompe'e je kojstán juu' ve'e je Nte'yam mtukmutaajnjudu.” ²¹ Nay vanxup tse'e je Moisés dutoompa je tabernáculo jets nujom je paamduk juu' ve'e yaktoondu jem, nujome'e dutuknuxijt pa je tánuk nuu'pun. ²² Ve'em tse'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets je nuu'pun maate'e vyatskáxut nujom, vinkexji ve'e juu' ve'e vaatsp ka je nuu'pun maatap. Pan ka'a xa ve'e tii juu' ve'e oo'kp jetse'e je nuu'pun yo'oy, ni pana tse'e kyatokinmee'kxa.

Tyuknuvaachp tse'e je jayu je tyokin

kuxe'e je Jesús ñatyukvintsá'kiji je Nte'yam

²³ Ax ve'em tse'e, tun vinkopk je'e ve'e y'ijt jetse'e ve'em vyaach je'e juu' ve'e yaknu'ixvaats yaknupamvaats juu' ve'e ijtp jem tsapjootm. Ax je tsapjootmit jye'e, ka'ats je'e ve'e vyaach maat juu' jatye'e je Nte'yam yaktukvintsá'kip yaja naxviijn, je vintsá'kin je'e ve'e chajkp juu' ve'e nuyojk oy. ²⁴ Je Cristo, ka'ats je'e ve'e tyajki jep tabernáculo jaatp juu' ve'e jayu pum, juu' ve'e yaknu'ixvaats yaknupamvaats je tsapjootmit jye'e, je'e ve'e tajki jem kunuu'kx it jootm juu' ve'e yaknu'ixvaats yaknupamvaats, jem tse'e xnúténimda je Nte'yam vyinkojkm. ²⁵ To'k naxji xa ve'e je Cristo je Nte'yam ñatyukvintsá'kiji, ka may náxap. Ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, ka'ats je'e ve'e tyaka vinjoojnt jep joma ve'e je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat jetse'e je Nte'yam dutukvintsá'aga je nuu'pun juu' ve'e kyah'avintsonuu'punip. ²⁶ Pan may nax tse'e je Cristo je Nte'yam kuñatyukvintsá'kiji, may nax tse'e je Cristo kuchaachpaaty van'ítani ku ve'e je jayu tyokimpajkti jets uxym paat. Tun to'k naxji tse'e je Cristo jyayuvimpijt jetse'e je jayu je tyokin dutuknuvaach, je'e ve'e ku ve'e viinn je Nte'yam ñatyukvintsá'kiji. Jidu'um tse'e dutuujn ya kukaça ámani. ²⁷ Ve'em ax jo'n nupaamduka jetse'e anañujoma je jayu y'oo'ktat van'it tse'e yaktokimpayo'ydinit, ²⁸ nay ve'empa tse'e je Cristo je Nte'yam ñatyukvintsá'kiji to'k naxji jetse'e numay je jayu dutuknuvaatsnit je tyokin. Ax ku tse'e mumejtsk nax myiinnuvat, ka je'e kajxapts je'e ve'e myínut jetse'e je jayu je tyokin dutuknuva'atstat, je'e ve'e ñumínup jetse'e duvoovnit pan pan jatye'e a'ixjidinup.

10

¹ Je pava'nun juu' ve'e je Moisés yakmooy vintso ve'e je Nte'yam yakv-injávát yakvintsa'agat, ake'exa jo'nts je'e ve'e; ax je y'oy je'e juu' ve'e miimp-num, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je'e juu' ve'e je ake'exa dupaamp. Je'e kajx tse'e je vintsa'kin juu' ve'e je tee'tajk je Nte'yam tyukvintsa'kidup vinjoojnt ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ, ni vin'ítats je'e ve'e kya'oya jetse'e je jayu je'e kajx tyándat oy jets va'ajts. ² Pan kuy'oya xa ve'e jetse'e je Moisés je pyava'nun kajx je jayu tyánut oy jets va'ajts, kudutukvintsa'ki'atúvidini tse'e je jayu je tánuk je Nte'yam. Kux pan kutyanda xa ve'e oy jets va'ajts, ka'a tse'e kuñayjávajada jets tókinax je'e ve'eda. ³ Je tánuk juu' ve'e je Nte'yam tyukvintsa'kidup, je'e tse'e tyuump jetse'e je jayu je tyokin dutukjaa'myéts vinjoojnt, ⁴ kux ni vin'íta ve'e kya'oya je tsapkaaj nuu'pun je chivo nuu'pun jetse'e je jayu je tyokin dutuknuva'atsut. ⁵ Paaty tse'e ku ve'e je Cristo myiijn yaja naxviijn, jidu'um tse'e je Nte'yam dunuu'jmi, ve'em ax jo'n vya'añ jep Kunuu'kx Jatyán kujxp:

Ka'a xa mitse'e xtsak je tánuk yax juu' ve'e yakja'kxp ukpu juu' jatye'e paamdúk yax,

mnupaajmtki tse'e jets atse'e n'ítut ni'kxax kópkaax,

⁶ ka'a tse'e xtukjotkada'aky je tánuk yax juu' ve'e yaktooydup ukpu je tánuk yax juu' ve'e pyaamdúp je tyokin kajxta.

⁷ Van'itts atse'e nvaajñ:

“Nte'yam, uxyaja atse'e nmin jets atse'e ntónut juu' mitse'e mtsajkp, ve'em ax jo'n javyet ats kajx.”

Jidu'um tse'e je Nte'yam dunuu'jmi. ⁸ Mutoo'vajkp xa ve'e vyaajñ jets ka'a ve'e je Nte'yam dutsak je tánuk yax juu' ve'e yakja'kxp ukpu juu' jatye'e paamdúk yax, ka'a tse'e dutukjotkada'aky je tánuk yax juu' ve'e yaktooydup ukpu je tánuk yax juu' ve'e pyaamdúp je tyokin kajxta. ⁹ Vaampa tse'e: “Nte'yam, uxyaja atse'e nmin jets atse'e ntónut juu' mitse'e mtsajkp.” Je Jesucristo xa ve'e duyakkukajxinu je mutok kojstán. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e tyaannit je mumejtsk kojstán. ¹⁰ Je Nte'yamts uu'me'e xyakvaatsumdu jetse'e je va'ajts joot je va'ajts ja'vin xmo'yumda kux tyoone'e je Cristo juu' ve'e je Nte'yam chojk, je ñi'kx je kyopk tse'e vaan je vintsa'kin to'k naxji anañujoma je jayu kajxta.

¹¹ Je tee'tajkta, jóvumts je'e ve'e dumutonda dumupakta je Nte'yam jetse'e dutukvintsa'agada may nax je yaxta juu' ve'e ni je vin'íta je jayu je tyokin dukatuknuva'atsup; ¹² ax je Jesucristo, to'k náxjits je'e ve'e je Nte'yam ñatyukvintsa'kiji jetse'e je jayu je tyokin dutuknuvaach, van'it tse'e ojts y'ajxtkni jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. ¹³ Jem tse'e du'a'ix kuunume'e je Nte'yam duyakvintókiyut pan pan jatye'e je Jesucristo dutso'oxpajktup. ¹⁴ Tun to'k naxji xa ve'e je Jesucristo je Nte'yam ñatyukvintsa'kiji, ka may náxap. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e xa'ma kajx y'ijttinit oy jets va'ajts je jayu pan pan jatye'e ve'e yaktsook. ¹⁵ Nay vanxuppa tse'e je Espíritu Santo dunukojtspejtpa ku ve'e vyaajñ:

¹⁶ Jidu'um xa ve'e je Maja Vintsán vya'añ:

“Je nam kojstán juu' atse'e nyaktánup maat je israeejlit jáyuda, jemts atse'e jya'vin kajxmda mpámút ats je mpava'nun, jemts ats je'e ve'e nja'at vyinma'yun kajxmda.”

¹⁷ Van'it tse'e vyaajñ:

“Ni je vin'íta xa atse'e je tyókinda nkoo'kjaa'myejtsnit.”

Jidu'um tse'e vyaajñ. ¹⁸ Ku ve'e je jayu je tokin ve'em yakmee'kxja, ka'ats je'e ve'e y'ukvinkópkini jetse'e je jayu ti duyóxtat jetse'e je tyókinda yakmee'kxjat.

Va'an to'k aaj to'k joot je Nte'yam

dumutámimda

¹⁹ Je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, je Jesús je ñuu'pun kajx tse'e to'k aaj to'k joot ntajkimdat je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat. ²⁰ Kux tse'e xku'oo'kimdi, xyak'avaatsjimdu tse'e je ntoo'amda jetse'e n'ijtumdinit je Nte'yam maat. ²¹ Kux je Jesuuse'e ijtp tee' juu' ve'e dunvintsanikajxp je tee'tajkta jetse'e dunutena je Nte'yam je jyayu, ²² va'an tse'e to'k aaj to'k joot je Nte'yam dumutámimda, oy tse'e nnuja'vimda jets je Jesucristo kajxe'e je Nte'yam ya nvinma'yunamda duyakva'ach jetse'e nko'o'knatyokinja'vimjidinit, va'ajts tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu ñaajkva'achju je va'ajts tsoxk namaat. ²³ Va'an tse'e to'k aaj to'k joot dujaa'kjaanchja'vimda juu' ve'e n'ava'nimdup. Kyutyuumpts je'e ve'e je Nte'yam juu' ve'e xtukvinva'nimdu, ijtumdinupts uu've'e je'e maat xa'ma kajx. ²⁴ Va'an du'ixtimda vintso ve'e anañujoma je jayu ntsojkumdat jetse'e nto'numdat je y'oy je'e. ²⁵ Ka'a tse'e nto'numdat ax jo'n je'e pan pan jatye'e kanay'amojkijidup, nakyojtsmákkimjadape'e to'k jado'k. Ax nuyojk tse'e ya'a nyakvinkópkimdat kux nnuja'vimdupe'e jets támani ve'e je xaaj ku ve'e je Cristo kyadaaknuvat.

²⁶ Pan to'kinto'numdup xa ve'e oy'avinmáyam, jetse'e njanuja'vimda juu' ve'e tyuva, ka'a tse'e ti viijnk vintsa'kin jetse'e je Nte'yam xtókinmee'kxumdat, ²⁷ nma'yumdap ntájumdape'e kux yaktókimpayo'yumdape'e, je jaajn tse'e n'a'ixumdup joma ve'e xa'ma kajx chaachpaattinit nujom pan pan jatye'e dutso'oxpajktup je Nte'yam. ²⁸ Pan pan jaty xa ve'e dukakuvajktu je Moisés je pyava'nun, ve'em tse'e kyutujk jets ka'a ve'e ti tukmó'tun, oo'ktuts je'e ve'e je jáyuda pan jep'e nymejtsk ukpu nutoojk juu' ve'e du'ixtu dumótudu je ka óyap juu' ve'e tyoondu kyojtsu, ²⁹ ax nuyojk tse'e chaachpaattinit pan pan jatye'e je Nte'yam je y'Onuk dutso'oxpajktup. Ve'em tse'e dujávada jets ve'em je'e ve'e y'uk'aa'k ax jo'n o'pyana y'aa'k, ve'em je'e ve'e dujávada jets ka'a je'e ve'e tyun ku ve'e je Jesús je Nte'yam ñatyukvintsa'kiji je jayu je tyokin kajxta. Je jayu tse'e duyavintsa'kintókidup je Espíritu Santo, juu' kajxe'e je Nte'yam je jayu je maay'un dutuujnja. ³⁰ Nnuja'vimdinup xa ve'e vintso ve'e je Nte'yam vyaajñ: "Áts xa ve'e xtukkadaakp je tokimpayo'yk, áts tse'e ntukkvé'tup." Vaampap tse'e je Kunuu'kx Jatyán jets je Nte'yame'e je jyayu dutókimpayo'oyup. ³¹ Pan nmaso'okumdup xa ve'e je joojntyk Nte'yam, atsa'kip tse'e ooy je tsaachpaatun juu' je'e ve'e xmo'yumdinup.

³² Ax jaa'myétstats miits vintso ve'e xmuténidi je mák tsaachpaatun ku ve'e távani je Nte'yam mtuknujávajada je tyuv je'e, ³³ myakjomtoonu myaktitoondu ve'e jeja je numay jayu vyinkujk jetse'e xtsaachja'vidi ax jo'n je jaanchja'vivatajk yaktoonduva. ³⁴ Mtukmó'ttu miitse'e je jayu juu' ve'e poxuntaktsuunidu. Ku ve'e je jayu mpajkuxjidi juu' jatye'e m'ixtu mjayejptu, ooy tse'e xtuntukxoojntkti, kux mnuja'vidinupe'e jets jeme'e tsapjoom je o'yin juu' ve'e nuyojk oy jetse'e xa'ma kajx y'it. ³⁵ Ka'a tse'e xjaanchja'vi'atúvadat juu' ve'e mjaanchja'vidup, kux je jaanchja'vin juu' ve'e mjayejptup, munuyojk tse'e ooy je Nte'yam mtunmoyumpijitjadinuvat je y'oy je'e je'e kajx. ³⁶ Ka'a tse'e mnoo'kxtat jetse'e xtóndat juu' ve'e je

Nte'yam chajkp, ve'em tse'e xpajktinit juu' je'e ve'e xtukvinva'nimdu. ³⁷ Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je'e pane'e mínup,
tsojks je'e ve'e myiinnit,
ka'a tse'e y'ukta'ninit.

³⁸ Ax je jayu juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip,
joojntykaps je'e ve'e je jyaanchja'vin kajx.
Pan y'avimpijtinuvap tse'e ax jo'n y'ijt,
ka'ats ats je'e ve'e ntukxoondukut.

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ. ³⁹ Ka'a xa uu'me'e ve'em n'ijtumda ax jo'n je'e pan pan jatye'e du'avimpijtidinuvap ax jo'n kyo'oyjoojntykidi jetse'e vyintókida, je jaanchja'vine'e njayejpumdudup jets xyaktsookumdupe'e je Nte'yam.

11

Je jaanchja'vin

¹ Je'e xa je'e ve'e je jaanchja'vin ku ve'e nnuja'vimda jets tónjup kótsjup je'e ve'e juu' ve'e n'a'ixumdup, nnuja'vimdup tse'e jets tyúvam je'e ve'e juu' jatye'e nka'ixumdup. ² Y'oyja'vi ve'e je Nte'yam uu'm je njujpit jáyuvamda kuxe'e jyaanchja'vijidi.

³ Je jaanchja'vin kajx xa ve'e nnuja'vimda jets je kats kajxe'e je Nte'yam dupuujm ya naxviijnit it. Ax ve'em tse'e dupuujm juu' ve'e uxym n'ixumdup, ka'anume'e ti vye'na juu' ve'e yak'ixp.

⁴ Jyaanchja'vi xa ve'e je Abel je Nte'yam, je'e kajx tse'e dumoojy je vintsa'kin juu' ve'e nuyojk oy jets ka'a ve'e je Caín jye'e, jets je'e kajxpa ve'e je Nte'yam je Abel dukatokimpuujm jetse'e dukuvujk je vyintsa'kin. Oyamts je'e ve'e aa'kani, je Kunuu'kx Jatyán kajx tse'e nnuja'vimda vintso ve'e dutuujn kuxe'e je Nte'yam dujaanchja'vi.

⁵ Jyaanchja'vi xa ve'e je Enoc je Nte'yam, je'e kajx tse'e kya'aa'k, ajojntyk tse'e dutukvaatsni ya naxviijnit it, ka'a ve'e y'ukyakpaatni kux je Nte'yame'e yaktsoo'njinu. Ve'em tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets je Enoc, chojk, jyotpaate'e je Nte'yam ku ve'e yaana naxviijn vye'na. ⁶ Pan pan xa ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vip, ko'oyja'vijupts je'e ve'e je Nte'yam. Nujome'e pan pan jatye'e je Nte'yam dumutámidup, tun vinkopks je'e ve'e jetse'e dujaanchjavadat jets jeja ve'e je Nte'yam jets oye'e tyo'nuxjada pan pan jatye'e to'k aaj to'k joot du'ixtidup jetse'e y'ijttinit je'e maat.

⁷ Jyaanchja'vi xa ve'e je Noé je Nte'yam, je'e kajx tse'e dukuvujk juu' jatye'e je Nte'yam va'nuxju ti ve'e tónjup kótsjup juu' ve'e kayak'ixpna vye'na, kyatsupajke'e je Nte'yam jetse'e to'k je arca dupuujm joma ve'e tsa'ak y'ittat maat je chaan je kyooj. Jyaanchja'vi xa ve'e je Noé je Nte'yam, je'e kajxe'e duyaknukexnatajki jets vyinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun je jáyuda juu' ve'e joojntykidu yaja naxviijn van'it. Jyaanchja'vi je'e ve'e je Nte'yam, je'e kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpaajmji.

⁸ Jyaanchja'vi xa ve'e je Abraham je Nte'yam, je'e kajx tse'e dukatsapujk ku ve'e vyoojvjini jetse'e ñujkx joma ve'e je it juu' ve'e je Nte'yam tukvinva'niju. Ku ve'e tyoo'pujk, ka'a tse'e dunujava pan joma ve'e ñujkx. ⁹ Jyaanchja'vi je'e ve'e je Nte'yam, je'e kajx tse'e y'ijt ax jo'n je jékumit jayu ku ve'e divvintsuuni je it juu' ve'e tukvinva'niju, jepe'e ak tujkp chuuni jets nay ve'empa je Isaac maat je Jacob, je'e juu' ve'e yaktukvinva'niduva je it je naax. ¹⁰ Ax je'e tse'e

je Abraham tyoon kux y'a'ixe'e je kajpun juu' ve'e je Nte'yam kyijpx myoo'ts jetse'e dupuujm.

¹¹ Je Sara, amájani ve'e ooy tyunve'na, o'yixjuts je'e ve'e jetse'e y'onuktaaki kux jyaanchja'vi ve'e jets kyutyónupe'e je Nte'yam juu' ve'e tukvinva'niju.

¹² Je Abraham, óyame'e na'avani ooy tyun'ijit, jyayejp tse'e numay aa'k je chaan je kyooj, ve'em ax jo'n je maatsa juu' ve'e jem tsajviinm jets je po'o juu' ve'e jeja maaxy napa'ayi, kamachoo'vna.

¹³ Oo'kkajxtinuts je'e ve'eda, ka'a tse'e tyukkadaakjidi nujom juu' jatye'e je Nte'yam uktukvinva'nijidu, nayja'vijidinupts je'e ve'e tyuva jets kyutyónupe'e je Nte'yam je y'ayook. Ka'anume'e je Nte'yam je y'ayook dukutyún vye'na, tyuk'atúvidu tse'e je xoojntkun maat jetse'e duyaknuke'xnatajkidi jets ve'em je'e ve'eda yaja naxviijn ax jo'n je jékumit jayu. ¹⁴ Ax je'e ve'e ku ve'e je jékumit jayu jo'n y'ijiti, va'ajts tse'e yakvinmotu jets y'ixtidupnume'e je it joma ve'e chaanadat. ¹⁵ Pan kuduvinmaaydi kudujaa'myejtsi je it juu' ve'e myasooktu, kuy'o'yi tse'e jetse'e jem kuvyimpijttinuva. ¹⁶ Ax ka'a tse'e y'ukvimpijttini, kux to'ke'e je it dutojkti juu' ve'e nuyojk oy, je'e je'e ve'e je tsapjootmit it, je'e kajx tse'e je Nte'yam kyatukso'otyónjada jetse'e duNte'yamadat, apaajmtkijidu tse'e to'k je ciudad joma ve'e chaanadat.

¹⁷ Jyaanchja'vi ve'e je Abraham je Nte'yam, je'e kajx tse'e kuduyakvaajñ je vintsa'kin je Isaac ku ve'e je Nte'yam jyo'ixji, tun'a'ix'ijitnupts je'e ve'e jetse'e kuduyak'aa'k je y'ónuk juu' ve'e je Nte'yam tukvinva'niju ku ve'e vyaajñ: ¹⁸ "Je Isaac kajx tse'e xjayeput je tsaan je kooj." ¹⁹ Jyaanchja'vi tse'e je Abraham jets o'yixjupe'e je Nte'yam jetse'e duyakjoojntypajknuvat je y'ónuk Isaac. Ax je'e kajx tse'e ku ve'e távani je Abraham dunupaamduka jetse'e duyak'oo'kut je y'ónuk, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je y'ónuk kuy'aa'k jetse'e jyojntypajknuva. ²⁰ Jyaanchja'vi xa ve'e je Isaac je Nte'yam, je'e kajx tse'e dutukmukajts je Jacob maat je Esaú je kunoo'kxun juu' ve'e minupnum. ²¹ Ku ve'e y'oo'kuvaanni je Jacob, kuxe'e dujaanchja'vi je Nte'yam, je'e kajx tse'e dumoojy je kunoo'kxun numejtsk je José je y'ónuk, je tyajk natyukkutijjup jetse'e je Nte'yam dvinja'vi dvintsa'ki. ²² Ku ve'e je José y'oo'kuvaanni, kuxe'e dujaanchja'vi je Nte'yam, je'e kajx tse'e dunuujmi je nujpjit jáyuvamda ti ve'e tyóndap ku ve'e dutukvaatstinit je egiptovit it, je'e kajx tse'e dupavaajñ ku ve'e choo'ndinit jetse'e duyaktsoo'ndinit je José je pyajk.

²³ Ku ve'e je Moisés kye'x, kuxe'e je tyee' je tyaaik je Nte'yam dujaanchja'vidi, je'e kajx tse'e yu'uts yak'ijiti toojk po'o, y'ixtu ve'e jets va'ajts yaxxone'e jetse'e dukatsa'kidi je egiptovit yakkutojka ku ve'e dupavaajñ jetse'e nujom je israeejlit maax ónuk duyak'oo'kkaxtat juu' ve'e pi'k mix ónukta. ²⁴ Ku ve'e je Moisés vajutyajk vye'na, kuxe'e dujaanchja'vi je Nte'yam, je'e kajx tse'e dukatsajk jetse'e yaktijut jets je egiptovit yakkutojka je ñaax je'e ve'e je y'ónuk; ²⁵ je'e ve'e chojk jetse'e yakjomtónut yaktitónut maat je Nte'yam je jyayu. Ka'a ve'e dutsajk jetse'e xyoondukut je tokin kajx, je xoojntkun juu' ve'e vee'n ijtkojp; ²⁶ je'e ve'e y'oyja'vi jetse'e chaachpaa'tut, yakviijnk'ixut je Cristo kajx jets ka'a ve'e ku ve'e kudujayejp je egiptovit majin, kux y'a'ixp je'e ve'e je o'yin juu' ve'e je Nte'yam mo'ojup.

²⁷ Jyaanchja'vi ve'e je Moisés je Nte'yam, je'e kajx tse'e choo'nni jem Egipto ku ve'e myu'ekju je yakkutojka, ka je tsa'kin kajxap, to'k aaj to'k joote'e y'ijit ax jo'n kudú'ix je Nte'yam, juu' ve'e kayak'ixp.

²⁸ Jyaanchja'vi ve'e je Moisés je Nte'yam, je'e kajx tse'e je pascua xaaj dutuujn, dutukpavaajñ je nujpjit jáyuvamda jetse'e je nuu'pun dutukpaa'ttat je tyakkuka'ada jets je tyakpaa'ténada kux kadi ve'e je yak'oo'kpa ángeles

duyak'aa'k je kyoop ónukta juu' ve'e ijtp jep tujkpta. ²⁹ Jyaanchja'vidu xa ve'e je njujpit jáyuvamda je Nte'yam, je'e kajx tse'e dutuknajxti je Tsapts Maaxy Naaj ax jo'n je ta'ajts it kuy'ijit; ku ve'e je egíptovit jayu ve'em du'uktonuvaanduva, naxji'kxkajxjidi nu tse'e.

³⁰ Jyaanchja'vidu ve'e je njujpit jáyuvamda je Nte'yam, je'e kajxe'e kyítuni je jericooijt kajpnu je ñaa'páts, távani ve'e dunaa'vidutta vye'na vuxtojtu k xaaj. ³¹ Jyaanchja'vi xa ve'e je ko'otya'axap Rahab je Nte'yam, je'e kajx tse'e dukuvujk jem tyak'am je njujpit jáyuvamda juu' ve'e dunu'ixtu je it, je'e kajx tse'e dukamaat'aa'k pane'e je Nte'yam dukajaanchja'vidu. ³² ¿Tis atse'e kunjaa'knukáts? Ka'a xa atse'e je tiempo n'ukjaa'kjayejpni jets atse'e nkótsut juu' ve'e je Gedeón kajx, je Barac, je Sansón, je Jeffé, je David, jets je Samuel, maat je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ³³ Jyaanchja'viduts je'e ve'e je Nte'yam, je'e kajx tse'e dupajkti je it je naax, oy yakkutojkti, dupaatti je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam tukmutaajnjudu, je león kyatso'oxpajkjidi, ³⁴ kyayaktoojyidi je jaaj juu' ve'e ooy y'uktumpaamdu, je tsojx dukatuk'oo'kti, mak'k vyimpijiti pane'e dukajayejptu je maju, je atso'ox du'amaadaaguudi, mak'k ñapyaajmjidi, duyakvintókidi je cho'oxpajkpada. ³⁵ Jempa tse'e je ta'axtajkta juu' ve'e je y'ónuk yakmooydinuva juu' ve'e aa'kanda ve'ni jetse'e jyoojntypajktinuva.

Ax jempa tse'e pane'e oo'ktu jem tsaachto'nun jootm, ka'a tse'e dukuvajkti jetse'e naspaka y'íttat, je'e ve'e chojktu jetse'e dupaattinit je joojntykin juu' ve'e nuyojk oy ku ve'e jyoojntypajktinuvat. ³⁶ Jem tse'e juu' ve'e yak'anajxidu jetse'e yakvojpti, jem tse'e juu' ve'e yakcadenatsoomdu, yakpoxuntakpaamdu, ³⁷ yakka'ts'oo'ktu, kakojk yakjaa'tva'kxtu, je tsojx tyukyak'oo'ktu, dukukeektu je numay jayu, je carnero ak je chivo ak dutukyo'tstu je ñi'kxta je kyopkta, ayooop ijttu, yaktsaachtoondu, yakjomtoondu yaktitoondu. ³⁸ Ka'a tse'e duvinmátsjada pan pan jatye'e je naxviijnit je kyo'oy je'e dumaaatnavyaa'njudup jetse'e y'íttat je'e maatta. ³⁹ Nujom ya'ada, óyame'e je Nte'yam y'oyja'vijidi kuxe'e dujaanchja'vidi, ka'a tse'e dupajkti juu' ve'e je Nte'yam uktukvinva'nijidu, ⁴⁰ xjaa'myejtsumduts uu'm je'e ve'e je Nte'yam ku ve'e xnupaajmtkijimdi juu' ve'e nuyojk oy, je'e'ejyji ve'e íttap oy jets va'ajts uu'm maatta.

12

Jemji tse'e ya nviiinamda nyak'ijtumdat joma ve'e je Jesús

¹ N'ixumdup xa ve'e jets y'oyja'vipe'e je Nte'yam ya numay jayu juu' ve'e jaanchja'vijidu. Nay ve'emts uu'me'edava, va'an tse'e oy duto'numda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ka'a tse'e n'ukto'numdinit je tokin juu' ve'e x'atsooxumdup jetse'e xviiijnkvó'vumda, ² jemji ve'e ya nviiinamda nyak'ijtumdninit joma ve'e je Jesús, je'e tse'e xtoo'mo'yumdup jetse'e ve'em je Nte'yam njaanchja'vimdat jetse'e je njaanchja'vinamda duyakpo'okut. Ku ve'e chaachpaaty jem cruz kajxm, ka'a tse'e dutukts'o'tyuuun je oo'kun juu' ve'e pyaat, kux ñuja'vip je'e ve'e je xoojntkun juu' ve'e jyayejpnup ku ve'e távani duyaknaxy vye'na je tsaachpaatun. Ax uxuyam, jemts je'e ve'e tsapjootm y'it joma ve'e je Nte'yam yakkutuk, jéjats je'e ve'e y'aka'yun pa'ayi chuuna je vintsa'kin maat.

³ Payo'oyda n'it vintso ve'e je Jesús dumuteni ku ve'e yaktsaachpaatjidi je tokinax jáyuda, ve'em tse'e jotmootsk mka'íttat jetse'e je tsaachto'nun xkajáavadat. ⁴ Ka'anum tse'e m'oo'kta kuxe'e xkakovakta jetse'e myaktokintónjadat je ko'oyjáyuvap. ⁵ ¿Mjaa'tyókidinup miits vine'eda juu'

ve'e je Nte'yam mtukmukojsjudu?, ve'em ax jo'n je y'ónuk dumukats. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Mits, ónuk, kadi xtsaachjáva ku ve'e je Maja Vintsán mtsaachtúnju, viinduk naxkada'akye'e xkuvákut ku ve'e myaktuknaajmat jetse'e xkatsapákut.

⁶ Pan pan jaty xa ve'e je Maja Vintsán chajkp, jyotpaatyp, yaktsaachpaatyp tse'e, yaktsaachpaatyps je'e ve'e nujom pan pan jatye'e y'ónukip. Jidu'um tse'e vya'añ.

⁷ Mmuténadap tse'e je tsaachpaatun, kux je Nte'yam je y'ónuk miitse'eda. ¿Jea vine'e je pi'k ónuk pane'e je tyee' ka'oojjup kavojpju? ⁸ Myooyp xa ve'e je Nte'yam je tsaachpaatun nujom je'e je y'ónukta. Ax pan ka'ats miitse'e je Nte'yam mtsaachtónjada, ka'a tse'e m'itta je Nte'yam je y'ónuk. ⁹ Je naxviijnit jayu juu' ve'e ntee'imdud ntaakimdud, x'oojumdu xvojpmudts uu'm je'e ve'e, jetse'e nvintsa'kimdi, ve'em ax jo'n uxym paat nvintsa'kimda jo'n; ax je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, je'e tse'e nujojv vyinmajtsjup jetse'e nkatsupajkumdat jetse'e njoontykimdat. ¹⁰ Kona xa ve'e je it y'ijt ku ve'e je ntee'amda je ntaakamda x'oojumdi xvojpmudts pan vintso ve'e je vyinma'yunda; ax je Nte'yam, je'e tse'e xmo'yumdud je tsaachto'nun juu' ve'e uu'm je n'o'yin kajxamda, kux je'e ve'e chajkp jetse'e n'ijtumdinit oy jets va'ajts ax jo'n je'e. ¹¹ Ni juu' tsaachpaatuna ve'e kyayaksak van'it jaty ku ve'e nyakmo'yumda. Ax pan ka óyapts je'e ve'e juu' ve'e nto'numdup jetse'e xyaktsaachpaatumda je Nte'yam, xputajkimdupts uu'm je'e ve'e jetse'e nkatsupajkumdninit jetse'e je oy joot njajejpumdinit jetse'e njoontykimdninit ax jo'n je'e ve'e dutsak jo'n.

Kutsaqaga xa ve'e ooy ku ve'e

nkamajapa'mumda je Nte'yam

¹² Je'e kajx tse'e, makpamda je maajta je mjootta jetse'e xpanajkxtat je Nte'yam. ¹³ Payo'oyda je y'oy je'e. Panajkxta je tyuv je'e. Ku ve'e je viijnk jayu du'ixtat vintso ve'e mjoontykada mnaxviijnada, nay ve'empa tse'e dutoonduvat.

¹⁴ Íxtada vintso ve'e m'ijttinit oy joot tsoj joot anañujoma je jayu maat jets vintso ve'e mjoontykidninit oy jets va'ajts; kux ka'a xa ve'e pan jye'yat jem tsapjootm jetse'e y'ítut je Nte'yam maat pan pane'e ka'ijtp oy jets va'ajts. ¹⁵ Yakkópkada tse'e ooy jets miitse'e anañujoma xkuváktat je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnjp, ni pánats miitse'e mka'íttat ax jo'n je ta'am ojts juu' ve'e pa'amtoomp jetse'e numay je jayu dutukpaa'ty. ¹⁶ Ni pana tse'e miitsta je kats dukatukmaatjayéput je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyajejpp. Ka'ats miitse'e xkamaj'ixtat xkamajjavadat je Nte'yam, ve'em ax jo'n je Esaú, juu' ve'e je kyooop ónukin dutukvinkuyajknu je tojxx juu' ve'e to'k naxji tyojkx. ¹⁷ Ux'ook, ax jo'n xnujávada, ku ve'e dujoo'ktsojknit jetse'e je tyee' myo'ojut je kunoo'kxun, ka'a tse'e y'ukyakmooyini; joo'ktunyaaxnu ve'e, ka'a tse'e y'uk'o'yini vintso ve'e dyaktikutsut juu' ve'e tyoon.

¹⁸ Utsta ajhta utsta tsá'ada, ya nam kojstán juu' ve'e je Nte'yam xyaktaajnimdu, ka'ats ya'a ve'e vye'ema ax jo'n je kojstán juu' ve'e je Nte'yam yaxtaajnjidu je njujpit jáyuvamda, jem joma ve'e je kopk juu' ve'e yaja naxviijn, joma ve'e je makk jaajn tyoojy, joma ve'e je it kyoo'tsi, je añu pyu'u myaa't, tyunvitskni, ¹⁹ je trompeta xyuux, jetse'e je Nte'yam je y'aaj je yo'kt je jayu dutukmukajts. Je'eda pan pan jatye'e du'amotunajxtu, je'e

tse'e je Moisés dumunoo'kxtktu jets kadi je Nte'yam y'ukjaa'kmukojtsjidini, ²⁰ ka'a ve'e dumuténidi je pava'nun ku ve'e vyaajñ: "Kujyatánuka tse'e juu' ve'e dutoomp ya kopk, yakka'ts'oo'kup tse'e." ²¹ Ooye'e dutunyaknajxti je atsa'aga juu' ve'e y'ixtu. Ku ve'e viinm je Moisés du'ix, jidu'um tse'e vyaajñ: "Je tsa'aga atse'e uxyam xyakmíppnup."

²² Nvinkunajkximdupts uu'me'e je kopk juu' ve'e Sión duxaaj, je tsapjootmit Jerusalén, je ciudad juu' ve'e je Nte'yam jye'e, joma ve'e je aangelestajk kamachooovna ñay'amókajada jetse'e je joojntyk Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada je xoojntkun maat. ²³ Jem tse'e je numay jayu juu' ve'e je Nte'yam je y'ónuk, je'e tse'e taandu javyet jem tsapjootm. Nvinkunajkximdup tse'e je Nte'yam, juu' ve'e anañujoma je jayu dutokimpayo'yp. Jem tse'e je jayu je jyootta je jya'vinda juu' ve'e tuv jáyuvidu joojntykidu, juu' ve'e vaastu jetse'e y'it oy jets va'ajts. ²⁴ Jem tse'e je Jesús, juu' ve'e xnuténimdup jem je Nte'yam vyinkojkm jets pan kajxe'e je Nte'yam xyaktaajnjimdi ya nam kojstán. Je Nte'yam tse'e xtoojnjimdup je maa'yun je Jesús je y'oo'kun kajx. Ka'ats je'e ve'e vye'ema je Abel je y'oo'kun, kux je'e je ñuu'pune'e duyaknuke'xnatajki jets jep je'e ve'e tokin jaatp je y'ajch.

²⁵ Payo'oyda oy, ka'a tse'e xkakuváktat je'e pane'e kojtsp. Pyaattu xa ve'e je tsaaçpaatun pan pan jatye'e dukakuvajktu to'k je naxviiñnit jayu juu' ve'e dukojtsnajxp y'ijit je Nte'yam je y'ayook. Kux ve'em je'e ve'e, çvintsose'e xkatukkuvejtumdat je Nte'yam pan nmasookumdupe'e je'e je y'ayook juu' ve'e tsoo'mp jem tsapjootm? ²⁶ Ojxi tse'e je it ku ve'e je Nte'yam dumukajts je njujpit jáyuvamda joma ve'e je kopk; ax ya xaaj, juu' ve'e uxyam, jidu'um tse'e je kojstán duyaktaajñ: "Ku atse'e jado'k nax je naxviiñnit it nxit yo'oyut, ka je naxviiñnit itjyapts atse'e nxituyo'oyup, ve'empa ve'e je tsajmit it." ²⁷ Ku ve'e vyaajñ "jado'k nax", nujávánits je'e ve'e jets juu' ve'e yakpaam, kutókiyupts je'e ve'e ku ve'e yakxituyo'oyut, ve'em tse'e tyaannit xa'ma kajx juu' ve'e kaxiimp. ²⁸ Je it joma ve'e je Nte'yam yakkutuk jets joma ve'e n'ijtumdat, ka'ats je'e ve'e xyin, taannupts je'e ve'e xa'ma kajx. Je'e kajx tse'e dutsak jetse'e je Nte'yam nkukojtsjimdnit jetse'e nvinja'vimdnit nvintsa'kimdnit nujom aaj nujom joot jetse'e nyakmájimdat nyakjaanchimdat ax jo'n duvinmachju jo'n. ²⁹ Atsa'kip xa je'e ve'e ooy ku ve'e nkamajapa'mumda je Nte'yam, mák tse'e ooy je jayu je tyokin dutuntukkuvet.

13

Juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip

¹ Xa'ma kajx tse'e mnachókjadat to'k jado'k. ² Oy jayu mnapyámjadat maat je je'yva jayu. Jeme'e je jayu juu' ve'e ve'em dutoundu, ka'a tse'e dunuja'vidi jets je aangelestajk je'e ve'e juu' ve'e yakkaaydu juu' ve'e yakmataandu.

³ Jaa'myétsta je poxuntakjayu, ve'em ax jo'n kum'ijitti jep poxuntujkp je'e maatta. Ka'a tse'e xjaa'tyókidat pan pan jatye'e yakjomtoondup yaktitoondup, ve'eme'e myakjávajadat jets myakjomtoondupap myaktitoondupap miitse'eda ax jo'n je'eda.

⁴ Vintsa'agada je navyajkun. Pan pane'e ta'axpúkani pan pane'e yaa'vyúkani, myaj'ixup myajjávap tse'e je navyajkun. Tokimpayo'oyjadapts je'e ve'e je Nte'yam pan pan jatye'e duyakvintsa'kintókidup je navyajkun jets pan pan jatye'e ko'oyyaa'yap.

⁵ Ka'a tse'e je meen xnas'ayóvadat, tukjotkada'akta pan vinxupe'e juu' x'ixta xjayepta, kux jidu'ume'e je Nte'yam vya'añ: "Áts xa mitse'e n'ixup

njayé'pup, ni je vin'ítats áts mitse'e nkamaso'okut." Jidu'um tse'e vya'añ.
 6 Ve'eme'e y'oya jetse'e nva'numdat to'k aaj to'k joot:

Je Maja Vintsán atse'e xputajkip,
 ka'ats atse'e ntsa'aga pan vintso atse'e je jayu xtun.

7 Jaa'myé'tsta je'eda pan pan jatye'e mtuk'ixjudu mtuknuja'vijidu je Nte'yam je y'ayook, payo'oyda je y'oy je'e juu' ve'e tyoondu kyojstsu ku ve'e jyoojntykidi jets vintso ve'e makk aaj makk joot je Nte'yam dujaanchja'vidi. Ve'em tse'e xtoonduvat xkojstsvat.

8 Je Jesucristo, ka'a xa je'e ve'e tyíkuts, ve'em ax jo'n y'ijt, ve'emts je'e ve'e y'it jetse'e y'ijtnit xa'ma kajx. 9 Jeja tse'e je ixpajkun ka to'kap juu' ve'e viijnk, ka'ats miits je'e ve'e xpanajkxtat. Je'e ve'e oy ku ve'e nma'kkpa'mumdat ya n'aajamda ya njootamda je Nte'yam je yaa'yun kajx, ka je'e kajxape'e juu' ve'e yakkaayp yak'ookp. Je ka'yun je ookun juu' ve'e je jayu pyavaandup jetse'e je jayu dukakáydats duka'oo'ktat, ni vinxúpats je'e ve'e je jayu kya-putákajada jetse'e y'ittat je Nte'yam maat.

10 Njajejpumdudup xa uu'me'e je yax juu' ve'e katukkadaakjudup jetse'e duja'kxtat je'eda pan pan jatye'e toondup joma ve'e je tabernáculo. 11 Je tánuk juu' ve'e je Nte'yam tyukvintsa'kidup je jayu je tyokin kajx, je'e je ñuu'pun tse'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajtkat, je'e tse'e yaktajkip je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat, je tánuk je ñi'kx je kyopk, je'e tse'e yakkajpumpitsumdudup jetse'e duyaknaxtoyda jékum. 12 Ax nay ve'empa tse'e je Jesús duyakkajpumpitsumduva, jem tse'e je ñuu'pun dumasak ku ve'e y'uk'aa'k. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e je y'oo'kun kajx dutuknuva'atstat je jayu je tyokin. 13 Va'an tse'e du'ijtumda je Jesús maat óyame'e je jayu xviijn'ixumda ax jo'n je Jesús yakviijn'ix ku ve'e je jayu yakcruuzpejtjidi jem kajpun pa'am. 14 Va'an tse'e du'ijtumda je'e maat, kux n'a'ixumdudupe'e je ciudad juu' ve'e miimpnum, ka'a xa ve'e ti it njajejpumda joma ve'e xa'ma kajx ntsuunimdinit yaja naxviijn. 15 Ax je'e kajx tse'e dotsak jetse'e ijt je Nte'yam nkukojsjimdudup je Jesucristo kajx. Ku ve'e ve'em nto'numdat, je'e tse'e je vintsa'kin juu' ve'e vyinmajtsjup jetse'e je Nte'yam nmo'yumdat. 16 Ka'a tse'e xjaa'tyókidat jetse'e xtóndat juu' ve'e oy. Putákada je jayu pan pane'e katih'ijtxjudup. Ku ve'e ve'em xtonda, je vintsa'kints je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip.

17 Katsapakta pan pan jatye'e mtuk'ixjudup je Nte'yam je y'ayook. Je'e tse'e mtóndap juu' je'e ve'e kyojstsup, kux je'e ve'e chojktup, pyayo'ydup vintso ve'e oy m'ijtnit je Nte'yam maat, ñuja'vidufts je'e ve'e jets myo'odap je'e ve'e je Nte'yam je cuenta pan vintso ve'e juu' jaty tudutonda tudukotsta. M'ixtap tse'e vintso ve'e je tyoonk dutóndat je xoojntkun maat. Pan ka'a xa miits je'e ve'e xkatsapakta, je tsaachvinma'yun maatts je'e ve'e je tyoonk dutóndat. Ax ka'ats miits je'e ve'e mto'nuxjadat oy.

18 Nutsapkotsta aats to'k aaj. Ka'a aatse'e ntinatuyukjávaja jeja je Nte'yam vyinkujk, je'e aatse'e ntsajkp jets aatse'e njaa'któnut njaa'kkótsut juu' ve'e oy jets va'ajts. 19 Ku atse'e xnutsapkotstat, je'e ve'e vinkopk jetse'e je Nte'yam x'amótudat jets je'e ve'e dutónup jets atse'e tsojk nvimpitit joma ve'e miitsta.

20 Je Nte'yam, juu' ve'e je oy joot duyajkp jetse'e duyakjoojntykpa'knuva je nMaja Vintsánamda Jesucristo, juu' ve'e x'ixumdudup xjajejpumdudup ve'em ax jo'n je oy carnero vinténiva du'ix'it je kyarneeroda, je Jesucristo, juu' ve'e je ñuu'pun kajx je Nte'yam xtukmutaajnjimdu je kojstán juu' ve'e xa'ma kajx tyoonnup, 21 je Nte'yam tse'e mmo'ojadap je oy aaj je oy joot jetse'e ve'em xtoondinit xkojststinit juu' je'e ve'e chajkp. Je Jesucristo kajx tse'e dupámud

yam nja'vin kajxmamda juu' ve'e y'oyja'vip. iYakmaja yakjaanča tse'e je Cristo y'ijtnit xā'ma kajx! Amén.

²² Utsta ajčta utsta tsā'ada, nmunoo'kxtktupts ats miitse'e jetse'e ya kojtsvíjin xkuváktat juu' ve'e ntuknuja'yidup, je'e ve'e ku ve'e ve'e'n tūnnujáyada. ²³ N'ava'nipts atse'e jets tā ve'e je n'útsamda je n'ajčamda Timoteo naspaka tyaanni. Pān tsojke'e jye'ya, nmaādaps ats je'e ve'e jets aats miitse'e najkx nku'íxtinuva.

²⁴ Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'odat je jayu juu' ve'e dūnūvinténidup je jaanchja'vivatajk, jets nujom je Nte'yam je jyayu. Máyame'e je Dios mkejxuxjada je itáliait jayu.

²⁵ Je Nte'yamts miitse'e anañujoma mkunoo'kxjadap.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Santiago jyaay

¹ Atse'e je Santiago, je Nte'yam jets je Maja Vintsán Jesucristo je myu-toompa je myupajkpa. Máyam atse'e je Dios ntuknukextu vannumakmejtsk viijn je Israel ja chaan je kyoo juu' ve'e tsuunidup ka to'k viijnap yaja naxviijn.

Je viijn je kejon juu' ve'e je Nte'yam yajkyp

² Utsta ajchta utsta tsa'ada, xoondukta ku ve'e xyaknaxta oyjuu' tsaachpaatuna. ³ Mnuja'vidup xa ve'e ku ve'e xmuténada je tsaachpaatun je'e kajx ku ve'e je Jesucristo xjaanchjávada, ve'em tse'e xjajt'ata'atstat vintso ve'e juu xmuténadat. ⁴ Muténada oy ja tsaachpaatun juu' ve'e myaknajxtup pan joma vaate'e kyukaça, ve'em tse'e mak k m'ijttinit to'k muk je Jesucristo maat, ka'a tse'e ti mka'ijtuxjadat.

⁵ Pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e ka'ijtuxjup je viijn je kejun, amótuvuts je Nte'yam jetse'e myo'ojut, ax mo'ojupts je'e ve'e, kux tyoojnijip je'e ve'e je maa'yun anañujoma, ka'a tse'e duko'oyjáva ku ve'e je jayu juu y'amótuxju. ⁶ Ax vinkopkts je'e ve'e jetse'e dujaanchjávat jets tyónup je'e ve'e je Nte'yam juu' ve'e y'amótup, ka'a tse'e myeitsvinmáyut. Kux je'e juu' ve'e mejtsvinmaayp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je maaxy naaj juu' ve'e je poj yakpe'tsmiijnjup yakpe'tsxajppup. ⁷ Pan pan xa ve'e mejtsvinmaayp, ka'a tse'e vvinmáyut jets mo'ojup je'e ve'e je Nte'yam juu ve'e y'amótup, ⁸ vinmamyiimp vinmaxyajppts je'e ve'e jetse'e to'k aaj to'k joot juu' dukatún.

⁹ Je uts je ajch ukpu je uts je tsa'a juu' ve'e ayoovdup, va'ants je'e ve'e duxoondukta kux ñumájidup je'e ve'e jaja je Nte'yam vyinkujk. ¹⁰ Jets je uts je ajch ukpu je uts je tsa'a juu' ve'e kumeen, va'an tse'e duxoondukta kux ka ja myeen kajxape'e je Nte'yam yakmájajada. Najxp xa ve'e yam ya it ku ve'e je jayu kyumeenada; ve'em xa je'e ve'e ja kumeen jayu ax jo'n je yukjootmit puj, ka'a tse'e jyek. ¹¹ Ku ve'e je pi'k ojts aajj jetse'e je pyuj vyinka'avaatsni, ka'a tse'e y'uktsójiini. Nay ve'empa tse'e je kummen jayu vyintókida ku ve'e nyoyjk jyaa'knaajkkumeenava'anjada.

Ka'a ve'e pan pane'e je Nte'yam yaktokintonuvaampy

¹² Xoondup xa je'e ve'eda pan pan jatye'e oy dumutenidup je tsaachpaatun, kux ku xa ve'e oy dukuyaknaxta, jyajejptinupts je'e ve'e ja joojntykin juu ve'e xa'ma kajx ijtp, juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'nidup je'eda pan pan jatye'e tsojjudup. ¹³ Ku xa ve'e je jayu tyokintonuva'añ, ni pana tse'e kyava'anut jets je Nte'yame'e yaktokintonuvaajnup, kux ka'a xa ve'e pan y'o'yixju jetse'e je Nte'yam duvinma'yunmo'ot jetse'e dutsókut juu ve'e ka óyap, jets ka'ava ve'e pan pane'e ja Nte'yam je vinma'yun moojyup jetse'e tyokintónut. ¹⁴ Juu' ve'e je jayu yaktokintonuvaajnup, je'ets je'e ve'e ku ve'e je jayu je y'avintso vinma'yun vyiijnkvávju jetse'e tyokintónut. ¹⁵ Ax ku tse'e je jayu vyiijnkvávju jetse'e tyokintónut, van'it tse'e je jayu tyokintún; jets ku ve'e je jayu kyatokinton'atúva, je'yapts je'e ve'e je xaaj jetse'e je tyokin yaktukkuvajtnit xa'ma kajx, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam maat y'ítut.

¹⁶ Utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojtkup, ka'a tse'e mnamyaso'okjadat jetse'e pan mvin'aa'njadat. ¹⁷ Nujom juu' ve'e oy jets va'ajts, kajxm tsots je'e ve'e je maa'yun chaa'n, je Nte'yamts je'e ve'e duyajkp, je'e pane'e dupaam n0ujom juu' jatye'e ajajp ata'kxp jem tsajpootm. Ka'a

tse'e je Nte'yam tyíkuts, jyajtykutyuump je'e ve'e juu' jatye'e kyajtsp. ¹⁸ Kux ve'eme'e dutsak, je'e kajx tse'e je Nte'yam je nam joojntykin xmo'yumdi ja ayook kajx juu' ve'e tyúvam. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e n'ijtumdnit ax jo'n juu' ve'e ta'mitoo'vajkp jetse'e je Nte'yam yaktukmuyax, uu'mda, juu' ve'e too'vajkp dujaanchja'vidu je Jesucristo.

Je'e pane'e duvinja'vip duvintsa'kip je Nte'yam ax jo'n dupaa'ty du'akeega

¹⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada juu' atse'e ooy ntuntsojktup, yakvinkópkada yu'u: Kats'amotunaxta pan pan jatye'e mtuk'ixjudup je Nte'yam je y'ayook, ka'a tse'e jatyi juu' xkótstat, je'e ve'e too'vajkp oy mpayo'oydap juu' ve'e mkotsuvaandup. Ka'a tse'e jatyi mjotma'attat, ²⁰ kux ku xa ve'e je jayu jyotma'aty, ka'ats je'e ve'e dutún juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ²¹ Ja'a kajx tse'e, ka'a tse'e x'uktoondinit juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguip, je kyo'oy je'e juu' ve'e ooy tun'ijtp yaja naxviijn. Nu'u'k aaj nu'u'k joot'e xkuváktat je ayook juu' ve'e je Nte'yam pyaam jem mja'vin kajxmda jets juu' kajxe'e m'o'yuijxada jetse'e xjajejptinit je joojntykin ju' ve'e xa'ma kajx ijtp.

²² Tonda vintso ve'e vya'añ je Nte'yam je y'ayook, ka'a tse'e mnavyin'aa'njadat, ka'a tse'e mvinmáydats jets nvaatani je'e ve'e ku ve'e x'amotunaxta jetse'e xkakutyonda. ²³ Je'e sxa ve'e juu' ve'e du'amotunajxp je Nte'yam je y'ayook jetse'e dukakutyún, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e je vyi9ijn je y'aaj dukak'ixip jep ixun jaatp, ²⁴ y'ixpts je'e ve'e vintso ve'e y'ixuva. Ku tse'e duvinva'kva'ach je ixun, van'it tse'e dujaa'tyoki vintse ve'e y'ixuva. ²⁵ Ax je'e juu' ve'e oy dupayo'yp vintso ve'e je Nte'yam to'k aaj to'k joot dumutún dumupuk, jetse'e dukutyún, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e kyoo'ktokintoonnit. Pan tyuumpst je'e ve'e ve'em jetse'e dukajaa'tyóki juu' ve'e tudu'amotunaxy, kunoo'kxjupts je'e ve'e je Nte'yam.

²⁶ Pan pan xa ve'e dunasja'vip jets vvinja'vip vvyntsa'kip je'e ve'e je Nte'yam jetse'e ooyvintgsova juu' dukats, viinm tse'e ñavyin'uu'ju, ka'a tse'e tyo'nuxju vintso ve'e dunasjava jetsz je Nte'yame'e yakvinja'vip yakvintsa'kip. ²⁷ Je'e pane'e oy duvinja'vip duvintsa'kip je Nte'yam, je Dios Tee', ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega, je'e tse'e duku'ixp je ku'aa'k ónu'k jets je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e tsaachpaattup, ka'ats je'e ve'e dumaatnavyaa'njada je naxviijnit je kyo'oy je'e.

2

Ka'a tse'e je jayu nviijn'k'ixumut

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, mjaanchja'vidupe'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo, juu' ve'e je majin ooy dutunajajep. Ni vin'ita xa ve'e je jayu xkaviijn'k'ixtat. ² Va'an tse'e dutjumdats jets je'ydupe'e numejtsk je jayu joma ve'e mnay'amókajada, to'k tse'e pane'e kumeen jets oro kakujánax jetsz oy vítax, jets jado'k pane'e ayoo'va jayu jets tum tókani je pyi'k vit. ³ Ax pan mvintsa'kidup tse'e je'e juu' ve'e oy vítax jetse'e xnaajmadat: "Tsaana yaja oy tsuu'jntkun kujx", jetse'e xnaajmada je ayoo'va jayu: "Jeejyji tena", ukpu "Tsaana yaja naxkujx joma ve'e ats ya ntsuu'jntkun", ⁴ pan jidu'um tse'e xnaajmada, mviijn'k'ixtup tse'e jetse'e je ko'oy vinma'yun xyaktonda, mvinkoondup tse'e je jayu juu' ve'e mvintsa'kidup.

⁵ Utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, amotunaxta. Je jayu juu' ve'e yaja naxviijn yaktijtp ayoo'va jáyuda, je Nte'yamts je'e ve'e vinkoojnjudu jetse'e ooy tyunjaanchjávajadat jetse'e y'ijttinit jem y'am kya'm, jam joma ve'e y'ijttinit pan pan jatye'e je Nte'yam dutsojktup. ⁶ Ax

miitsta, mviijn'k'ixtupts miitse'e je ayoo'va jayu jetse'e xyakmájada je kumeen jayu. Je kumeen jayu xa ve'e mnupajkvaatsjudup jetse'e mnuxa'aajada jeja je tokin payo'yva vyinkujk, ¿ve'em xaja? ⁷ Je'e tse'e dUVinkojtspejtup je Cristo, juu' ve'e myaaxuxjudu jetse'e m'ijttinit je'e je jyayu.

⁸ Jidu'um xa ve'e je Maja Vintsán je jayu dupava'añ, ve'em ax jo'n vya'añ jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: "Tsokta je mmujantamda je mmutaktamda ve'em ax jo'n viinm mnachójkada." Jidu'um tse'e dupavaañ. Pan mkutyoodup tse'e, oy tse'e xtonda. ⁹ Ax pun mviijn'k'ixtup tse'e je jayu, tokints je'e ve'e juu' ve'e mtoondup jets je pava'nun kajxe'e oy yak'ix jets ka'a ve'e xkutyonda je pava'nun. ¹⁰ Kux pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e dukutoomp je pava'nun, tun to'k viijnji tse'e je pava'nun dukakutyún, ax taamp tse'e jep tokin jaatp, ve'em ax jo'n ni to'ka kudukakutyuujn jo'n. ¹¹ Kux je'e pane'e vaamp: "Ka'a tse'e xyakvintsá'kintókida je navyajkun", je'e tse'e vaampap: "Ka'a tse'e myakjaju'oo'ktat." Oyame'e xkayakvintsá'kintókida je navyajkun, pan myakjaju'oo'ktup tse'e, ka'a tse'e xkutyonda je pava'nun. ¹² Tonda jets kotsta juu' ve'e oy, juu' ve'e pyaatyp y'akeegui. Mnuja'vidup tse'e jetsz yaktokimpayo'yumdape'e je'e kajx ku ve'e nkayakjajtumda jetse'e je Nte'yam xputajkimdat jetse'e nko'o'ktokinto'numdinit. ¹³ Kux ka'a xa ve'e je Nte'yam je jayu dutukmo'otut pan pane'e ja myujayu dukatukmo'tp; je'e ve'e pan pane'e je tukmo'tun dujajepjp.

Ku ve'e juu' yakjaanchjáva jetse'e juu' yaktún

¹⁴ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ¿vintsos je'e ve'e tyun ku ve'e je jayu vya'añ: "Njaanchja'vip atse'e je Nte'yam", pan ka'a ve'e dutún ax jo'n je Nte'yam dutsak? Ka'a xa je'e ve'e y'o'yixjut jetse'e dujajéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp ku ve'e vya'añ jets jyaanchja'vipe'e, jetse'e dukatún ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n, ¿ve'em xaja? ¹⁵ Va'an tse'e dutjumda jets jeme'e nuto'k je uts je ajch ukpu je uts je tsa'a juu' ve'e je vit je4 xox ukpu ke kaaky je naaj ka'ijtuxjup. ¹⁶ Pan ka'a tse'e xmo'oda je vit je xox jets je kaaky je naaj juu' ve'e ka'ijtuxjup, ¿ti tse'e oy mtoondup pan mnuujmidup: "Je Nte'yam tse'e mkunoo'kxjup, jokx tse'e mnaajk'itjut jetse'e oy mkaayvat"? ¹⁷ Ax ve'em tse'e, ka'ats je'e ve'e tyun ku ve'e je jayu vya'añ jets jyaanchja'vipe'e je Nte'yam jetse'e dukatún ax jo'n je Nte'yam vya'añ.

¹⁸ Nunajtp xa ve'e ku ve'e nuto'k vya'anut: "To'k xa ve'e pane'e je Nte'yam dujaanchja'vip, jado'k tse'e pane'e dutoomp je y'oy je'e." Jidu'umts atse'e n'atsav: Yaknuke'xnatákats n'it jetws mjaanchja'vipe'e je Nte'yam ku ve'e xkatún juu' ve'e chajkp, ax nyaknuke'xnatajkipts atse'e jets njaanchja'vip atse'e je Nte'yam je'e kajx ku atse'e ntun juu' je'e ve'e chajkp. ¹⁹ Mjaanchja'vipts mitse'e jets jeja ve'e to'kji je Nte'yam. Qyts je'e ve'e ku ve'e xjaanchjáva. Ax ka je'e kajxyap tse'e ja Nte'yam je jayu dukatokimpum. Jyaanchja'viduvap tse'e je ko'oyjáyuvapta jets jeja ve'e to'kji je Nte'yam, je tsa'aga kajx tse'e myívupta. ²⁰ Mits, jayu juu' ve'e ve'em vinmaayp, ka'a xa ve'e oy xpayo'oy. ¿Je'e ve'e mtsajkp jets ats mitse'e ntuk'ixut jets ka'a je'e ve'e tyun ku ve'e je jayu vya'añ jets jyaanchja'vipe'e je Nte'yam ku ve'e dukatún juu' ve'e je Nte'yam chajkp? ²¹ Je Nte'yam tse'e dukatokimpaam je njujpit jayvamda Abraham je'e kajx juu' ve'e tyoon, je'e ve'e ku ve'e je y'ónuk dupujm jev yojxpejtn kajxm jetse'e je Nte'yam du'udukvintsá'agavaañ. ²² ¿Kaa ve'e xvinnótu jets juu' ve'e tyoon, je'e tse'e duyakpook juu' ve'e jyaanchja'vi? Juu' ve'e je Abraham tyoon, je'e tse'e duyaknuke'xnatajki jets jyaanchja'vi ve'e je Nte'yam. ²³ Ax ve'em tse'e tyoojnji je Kunuu'kx

Jatyán juu' ve'e vaamp: "Jyaanchja'vi ve'e je Abraham je Nte'yam. Ax je jyaanchja'vin kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpaajmji." Vaampap xa ve'e je Nte'yam: "Nmaatnayja'vijup atse'e je Abraham." ²⁴ Ax ve'em tse'e, yaknuja'vip xa ve'e jets je Nte'yame'e je jayu dukatokimpaamp je'e kajx juu' ve'e je jayu tyuump, ka je'e kajxyape'e ku ve'e vya'añ jets jyaanchja'vipe'e.

²⁵ Nay ve'em tse'e jyajtpa maat je ko'otya'axap Rahab. Ka'a tse'e je Nte'yam tyokimpaajmji ja'a kajx juu' ve'e tyoon. Je Rahab tse'e oy dukuvajk je jayu juu' ve'e du'ixtu je it jetse'e duputajki jetse'e ñajkxtat ku ve'e je viijnk too' dupajktini. ²⁶ Ve'em ax jo'n je jayu je ñi'kx je kyopk kyatún ku ve'e je jya'vin tyukva'achju, ve'em tse'e kyatoompa ku ve'e je jayu vya'anda jets jyaanchja'vidupe'e je Nte'yam jetse'e dukatonda ax jo'n je Nte'yam dutsak.

3

¹ Utsta ajchta, ka'a xa miitse'e to'k ka'ajyji mnapyámjadat juu' ve'e je jayu dutuk'ixtup je Nte'yam je y'ayook jeja je numay jayu vyinkujk. Mnuja'vidup xa ve'e jets nuvixup uu'me'e nyak'ixpajkumda, nuyojk makk tse'e je Nte'yam xtokimpayoyumdat jets ka'a ve'e je'e juu' ve'e kayak'ixpajktup.

² Anañujoma xa ve'e ntontókimda nkojstókimda. Je jayu juu' ve'e ni vin'ita kakajstókip, oy jets va'ajststs je'e ve'e je jayu, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e ñajkkutojkuxu. ³ Mpaajmjimdup xa ve'e je jaach je y'ajén jep y'ávup jetse'e xkatsupajkumdat, x'o'yixumjudup tse'e jetse'e xyak'ímdat pun joma ve'e ntsojkumda. ⁴ Nay ve'empa je barco, óyam je'e ve'e maj jetse'e je makk poj tyi'itsju, o'yixjupts je'e ve'e juu' ve'e yakyo'yjup jetse'e duyaknajkxut pun joma tso ve'e dutsak je pi'k kupukajxji juu' ve'e yaktijp timón. ⁵ Nay ve'empa tse'e jyajtpa maat je toots, jyapi'ka tse'e, májum tse'e je kats duyakvimpit. Ve'em ax jo'n jem yukjootm, maja aa'k, jetse'e jyatunyuu'nama je pi'k jaajn myachjow, jetse'e jompaatji tyoya. ⁶ Ax je toots, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je pi'k jaajn juu' ve'e o'yixjup jetse'e myajivimpítut. ¹¹ Ooy xa ve'e kyatun'oya juu' ve'e yajéjip ja toots kajx. Je toots kajx tse'e nujom je jayu duyaktáñ jap tokin jaatp. Ve'em xa ve'e je toots ax jo'n kuyakna'k je jaajn joma ve'e je jayu xa'ma kajx chaachpaattinit jetse'e ja jayu duyakvintóki.

⁷ O'yixjupts je'e ve'e je jayu jetse'e duyakyójut oyjuu' tanuka, je yukjootmit tánuk, je jeyyva tánuk, je tsaa'n, jets je natánuk. Ax ta tse'e duyakyuj.

⁸ Ax ni pana tse'e kya'o'yuiuxju jetse'e je toots duyakyójut, ni pana tse'e je toots dukayakkutujkja. ¡Ooyts je'e ve'e kyatun'oya! Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n ja tsaa'n je xyavat. ⁹ Ja toots xa ve'e ntuk'oñukojtsimdup je nMaja Vintsánamda, je Dios Tee', je toots tsee ntukko'oñukojtsimdup je nmujáyuvamda, juu' ve'e je Nte'yam pyaam ku ve'e ñay'apamnajxji. ¹⁰ Jep xa ve'e je jayu y'ávup pyítsum je ayook juu' ve'e je Nte'yam du'oñukojtsip, nay jéppjam tse'e y'ávup pyítsum ja ayook juu' ve'e je Nte'yam pyaam ku ve'e ñay'apamnajxji. ¹¹ Ka'a xa ve'e nvaat joma ve'e myu'ut je tsek naaj jetse'e myo'tkojpat je ta'muts naaj, ¿ve'em xaja? ¹² Ni ka'a tse'e nvaatpa jetse'e to'k je higo kup duyakta'mat je olivos taajm, ka tse'e nvaatpa jetse'e je tsaaydum aa'ts duyakta'mat je higo taajm, ¿ve'em xaja? Nay ka'a tse'e y'o'yiva to'k je mo'ot joma ve'e pyuítsum je ta'muts naaj jetse'e jeejyam pyitsumkojpat je tsek naaj.

Jje vijin je kejun juu' ve'e je Nte'yam yajkyp

¹³ Pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e viji kej jetse'e oy juu' jaty dūvinmotu, va'an tse'e duyaknuke'xnatáka jets ve'em je'e ve'e ku ve'e jyojntykát ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ku ve'e je y'oy je'e dutónut je nuu'k aaj je nuu'k

joot maat jets je vijn je kejun maat. ¹⁴ Ax pan je m'avintso vinma'yun myaktonuvaajndup jets pan mtsojktupe'e jetse'e je jayu dutóndat ax jo'n mva'anda, ka'a tse'e mnamyajajadat jetse'e mva'andat jets ka'a je'e ve'e vye'ema. ¹⁵ Ku ve'e je jayu ve'em je ko'oy vinma'yun dujayep, ka'a tse'e dujayep je vijn je kejun juu' ve'e je Nte'yam yajkyp; ja ko'oyjáyuvaps je'e ve'e je vinma'yun duyakjéjip, ve'emts je'e ve'e je vinma'yun juu' ve'e jyayejptup pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnít je kyo'oy je'e. ¹⁶ Kux joma xa ve'e je jayu duyaktonda je y'avintso vinma'yunda jetse'e y'ékjada ku ve'e je viijnk jayu y'óyada, nay jámjyam tse'e je jayu oyvintsova yátukada jetse'e dutonda nujom juu' jatye'e ka óyap. ¹⁷ Ax ku tse'e je jayu dujayep je vijn je kejun juu' ve'e je Nte'yam yajkyp, too'vajkpts je'e ve'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dujayep, chajkpts je'e ve'e jetse'e je oy joot dujayepnit maat anañujoma je jayu, ka'a tse'e je y'avintso vinma'yunji dupum, napyaa'jmjup tse'e jep kutojkun pa'tkup, ooy tse'e je jayu dutuntukma'at, tum oys je'e ve'e juu' ve'e tyuump kyajts. ¹⁸ Je'eda juu' ve'e du'ixtidup vintso ve'e je jayu chuunidinit oy aaj oy joot, je'e kajx tse'e je numay jayu jyoojntykada ax jo'n je Nte'yam dutsak.

4

Ku je jayu dumaatnavyuu'nju je naxviijnít je kyo'oy je'e

¹ ¿Tis je'e ve'e juu' ve'e duyakjéjip je tso'oxpajkun jets je kojtsvintso'vun juu' ve'e mjayejptup? Je m'avintso vinma'yun xa je'e ve'e. Mtso'oxpajktupe'e je y'oy je'e kuxe'e xyaktonda je m'avintso vinma'yunda, ¿ve'em xaja? ² Mtsojktupe'e jetse'e juu' xjayéptat, ax ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e xjayéptat, je'e kajx tse'e myakjaju'oo'kuva'anda. Mtsojktuvap tse'e jetse'e xjayéptat juu' ve'e je viijnk jayu jyayejptup, ax ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e xjayéptat, je'e kajx tse'e mnakyojksvintso'vujada. Ka'a tse'e xjayepa juu' ve'e mtsojktup, kux ka'a ve'e je Nte'yam x'amótuda. ³ Ax ku tse'e je Nte'yam x'amótuda, ka'a tse'e myakmo'oda kux ka'a ve'e oy joot x'amótuda; m'amótudup xa ve'e juu' jetse'e xyaktóndat je m'avintso vinma'yunda. ⁴ ¡Mii'tsta, jáyuda juu' ve'e je Nte'yam dumasoo'ktup, mnuja'vidup xa ve'e jets pan pane'e dumaatnavyaa'njup je naxviijnít je kyo'oy je'e, ka'ats je'e ve'e dumaatnavyá'vaja je Nte'yam! Pan pan xa ve'e dumaatnavyaa'njup je naxviijnít je kyo'oy je'e, cho'oxpujkspts je'e ve'e je Nte'yam. ⁵ Ka'a xa ve'e nunoojyji je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Je Espíritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam pyaam yam nja'vin kajxmamda, ooyts je'e ve'e dutuntsak jetse'e pan viijnk nkatsojkumdat ax jo'n je Nte'yam." Jidu'um tse'e vya'añ. ⁶ Ax ka vanxúpjyap tse'e, ooye'e je Nte'yam je maa'yun xtuntoojnimda jetse'e xpatajkimda. Ve'em xa je'e ve'e dutún ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vyaampa: "Cho'oxpujkspts xa ve'e je Nte'yam pan pan jatye'e namyájjidup; ax tyoojnjp tse'e je jayu je maa'yun juu' ve'e je nuu'k aaj je nuu'k joot dujayejptup." Jidu'um tse'e vya'añ. ⁷ Ax ve'em tse'e, napyámjada jem je Nte'yam y'am kya'm. Ka'a tse'e mnamyaso'okjadat jetse'e xtóndat xkótstat juu' ve'e je ko'oyjáyuvap chajkp. Ku ve'e ve'em xtóndat ax jo'n atse'e nva'añ jo'n, mkuke'ekjadap tse'e je ko'oyjáyuvap. ⁸ Mutámada je Nte'yam, jets je'e ve'e mmutámijiduvat. Tokin toompada, masoo'ktini je mko'oy joojntykinda. Pan pan jatye'e dumaatnavyaa'nuvaajnjudup je Nte'yam jetse'e nay je'ejyji dutonuvaampa je naxviijnít je kyo'oy je'e, naajkva'atsjada. ⁹ Ya'axta je tsaachvinma'yun maat je ka óyap kajx juu' ve'e mtoondup. Mxiiktup xa ve'e uxyam, ñojk'óy tse'e kumya'axta; mxoojntktup tse'e uxyam, ñojk'óy tse'e

kumtsaachvinmáyda. ¹⁰ Naajkpi'kajada naajkmootskajada jeja je Nte'yam vyinkujk, van'it tse'e myakmájajadat.

Ka'a tse'e nnatyokimpayo'yumjadat to'k jado'k

¹¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a tse'e to'k jado'k mnapyakótsjadat, vimpit atuj ve'e mnachókjadat, ve'em ax jo'n je Nte'yam je pyava'nun vya'añ. Pan pan xa ve'e je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a duko'oñukojsip ukpu dutokimpayo'yp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k juu' ve'e vaamp jets ka'a ve'e je Nte'yam je pyava'nun tyun. Ax mits, jyapana mitse'e, pan mtuumpts mitse'e ve'em, ka'ats mitse'e xkutyún je Nte'yam je pyava'nun, ve'em xa mitse'e ax jo'n je'e juu v'e vaamp jets ka óyap je'e ve'e je Nte'yam je pyava'nun. ¹² Ja Nte'yam, juu' ve'e je pava'nun duyajk jetse'e je jayu dutokimpayo'oy, je'ejyji tse'e to'k vaamp jets pan pan jatye'e najkx jyoojntkindini xa'ma kajx jets pan pan jatye'e najkx chaachpaattini xa'ma kajx. ¿Pants mitse'e mnatyijju jets mitse'e xtokimpayo'oy je viijnk jayu?

Ka'a tse'e nnamyájimjadat

¹³ Amotunaxta, jyapana miitsta. Mvaandup xa ve'e jets uxyame'e ukpu kepe'e mnajkxtat jem kajpun kajxm jetse'e jem mtándat to'k joojnt jetse'e ooy je meen xtumpáktat. ¹⁴ Ka'a xa miitse'e xnujávada vintso ve'e kep juu' tyónjut kyótsjut. Ka'a ve'e xnujávada vinxup xaaj ve'e mjoojntykadat mnaxviijnadat. Ve'em xa uu'me'eda ax jo'n je naxpúxux, ve'e'nji tse'e y'it jetse'e tyókini. ¹⁵ Nøj'óy xa ve'e jetse'e jidu'um nva'numdat: "Pan vaamp xa ve'e je Nte'yam, joojntykimdap tse'e jetse'e nto'numdat to'k viijn ukpu jado'k viijn." ¹⁶ Ax mnayájjidup tse'e. Ka'a xa je'e ve'e y'oya ku ve'e ve'em xtonda. ¹⁷ Je'e kajx tse'e, je jayu juu' ve'e dujanuja'vip ti ve'e oy jetse'e dutónut, jetse'e ve'em dukatún, tokintoompts je'e ve'e.

5

Je kojtsvijn je'e kajxta pan pan jatye'e kumeenda

¹ Va'an tse'e duyaxta pan pan jatye'e kumeenda, va'an tse'e dutsaachvinmáyda je tsaachpaatun kajx juu' ve'e tukkádaakjidinup. ² Juu' xa ve'e jyayejptup, ve'emts je'e ve'e jeja je Nte'yam vyinkujk ax jo'n kuvyintókikajxni jets ax jo'n je vit je xox juu' ve'e je totuk tudutukka'yikajxni. ³ Jets je oro meen je plata meen juu' ve'e jyayejptup, yaknuke'xnatákaps je'e ve'e jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup. Ve'emts je'e ve'e je myeen ax jo'n kuy'aa'tsni, jetse'e je uu'ts kuy'it ax jo'n je jaajn juu' ve'e je chu'uts duyaktooy. Ta tse'e ooy je myeen jets je pyaamdúk dutumpakmokta; ax táminup tse'e je itakax. ⁴ Ka'a tse'e dumujooydi je toompatajk juu' ve'e dupakmojktu je trigo taajm. Va'an tse'e je kumeen jayu du'amotunaxta vintso ve'e je toompa ñu'aa'najada. Ax kats'amotunaxjudupts je'e ve'e je Maja Vintsán, juu' ve'e nujom duka'mikajxp. ⁵ Ooy tse'e je kumeen jayu dutuntukxoondukta yaja naxviijnit itukujx jetse'e ooy dutunjayepta juu' ve'e chojktup. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je tsapkaaj juu' ve'e ja jayu yakyee'kp jetse'e duyak'aa'k. ⁶ Tyokimpaamdu xa je'e ve'e je jayu juu' ve'e katokintoondup, jetse'e duyak'oo'kti, ax ka'a tse'e cho'oxpajkjidi.

Ku je jayu dumuténada juu' jetse'e chapkotsta

⁷ Je'e kajx tse'e, utsta jachta utsta tsa'ada, muténada juu' van'it paat ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat. Yakkópkada vintso ve'e je yoova toompa du'a'ix ku ve'e je trigo je tyaajm duyakjeja, y'a'ixpts je'e ve'e ku ve'e tyo'ukva'añ jets

nay ve'empa ku ve'e je poodun ñaxy. ⁸ Nay ve'empats miitse'eda, muténada juu' jaty, je xoojntkun maat tse'e x'a'ixtinit je Maja Vintsán, kux táminupe'e je xaaj ku ve'e myiinnuvat.

⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a tse'e to'k jado'k xpakótstat, ve'em tse'e je Nte'yam mkatokimpayo'oyjadat je'e kajx. Támáni je'e ve'e ku ve'e je jayu dutokimpayo'ynit. ¹⁰ Jaa'myétssta je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Mnuja'vidinup xa ve'e vintso ve'e juu' jaty dumuténidi ku ve'e chaachpaatti. ¹¹ Ve'em xa uu'me'e nja'vimda jets xoon je'e ve'eda pan pan jatye'e dumuténidu je tsaachpaatun. M'amotunajxtu tse'e vintso ve'e je Job je tsaachpaatun dumuteni jets mnuja'vidinupts miits je'e ve'e vintso ve'e je Nte'yam je maa'yun tyo'nuxji ku ve'e je tsaachpaatun duyaknajxy. Ñu'ixkadaakypsts je'e ve'e je Nte'yam je jayu jets'e'e ooy je tukmótun dutunjayep. ¹² Utsta ajchta utsta tsa'ada, ax juu' tse'e dunuvinkopkikajxp, ya'ats je'e ve'e: Ka'a tse'e je Nte'yam xyaknáxtat. Ka'a tse'e je tsapjootmit it xyaknajxtuvat, ka'a tse'e ya naxviijnit it xyaknajxtuvat, ni ti viijnka tse'e xkayaknajxtuvat; ñojk'óye'e mva'andat "ve'em" juu' ve'e ve'em, jets "ka'a" juu' ve'e ka'a. Ax ve'em tse'e je Nte'yam mkatokimpayo'oyjadat je'e kajx.

¹³ Pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e tsaachpaatp, va'an tse'e dutsapkatsü. Pan jem tse'e nuto'k miitsta juu' ve'e xoojntkp, va'an tse'e je Nte'yam duvin'uvu. ¹⁴ Pan jem tse'e nuto'k miitsta juu' ve'e pajkjup, va'an tse'e duvatsavu pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk, jetsze'e ñutsapkótsjadat, jets'e'e je pa'am jayu je olivos aceite yakpaajmjat je Maja Vintsán kajx. ¹⁵ Ax je nutsapkojtspada, pan jyaanchja'vidupe'e jets je Nte'yame'e duyakjotkada'akup ja pa'am jayu, jotkada'akupts je'e ve'e. Ax pan tokintoonts je'e ve'e je pa'am jayu, tokinmee'kxjupts je'e ve'e je Nte'yam. ¹⁶ Je'e kajx tse'e, namyumavyátsjada vimpit atuj jets nañutsapkótsjada, ve'em tse'e mjotkada'aktat. Ku ve'e je jayu chapkats juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip, ooyts je'e ve'e tyuntún. ¹⁷ Vanxup xa ve'e je Elías jyáyuviva jyojntykiva y'ijit ax jo'n uu'mda. To'k aaj to'k joot tse'e chapkajts jets'e'e kyato'ojut, ax ka'a tse'e tyuuj toojk joojnt jagojkm. ¹⁸ Van'it tse'e chapkojtsnuva, jets'e'e makx tyuntuuj jets'e'e je naax duyakjájnuva je tukjoojntykin.

¹⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e je Nte'yam je tyoo' dumasookp jets'e'e jado'k tyuk'avimpítaja, ²⁰ va'an tse'e dunujava jets je'e juu' ve'e to'k je tokin toompa je Nte'yam je tyoo' dutuk'avimpijtip, tyuknuva'atsupts je'e ve'e je tokin toompa je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup jets'e'e je Nte'yam myee'kxuxjut may je tyokin.

Ya'a tse'e je muto'k nak juu' ve'e je Pedro jyaay

¹ Atse'e je Pedro, je Jesucristo je kyukátsiva. Máyam atse'e je Dios ntuknukexta je jayu juu' ve'e tsoo'ndu jem ñaxkajxmda jetse'e pajkva'kxy chaanada jem Ponto, jem Galacia, jem Capadocia, jem Asia, jets jem Bitinia. ² Je Dios Tee', ve'em ax jo'n dunupaajmtki, je'e tse'e mvinkoojnjudu jetse'e va'ajts je mjootta je mja'vinda y'ijtnit je Espíritu Santo kajx, jetse'e xkatsupajktinit je Jesucristo, jetse'e je mtokin mtuknuvaatsjidinit je Jesucristo je y'oo'kun kajx ku ve'e je ñuu'pun dumasaak. Ooye'e xtunjayéptat je kunoo'kxun jets je oy joot.

Ku je jayu je nam joojntykin dujayepta, y'a'ixpts je'e ve'e je y'oy je'e

³ ¡Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je Nte'yam, je nMaja Vintsánamda Jesucristo je Ntye'yam, je'e je Tyee'! Je'e ve'e ku ve'e ooy je tukmo'tun dutunjayep, je'e kajx tse'e xmo'yumdi je nam joojntykin je Jesucristo kajx, je'e ve'e ku ve'e duyakjoojntypajknuva ku ve'e y'uk'aa'k. Ya nam joojntykin kajx tse'e n'a'ixumda je y'oy je'e juu' ve'e miinnup. ⁴ Ax ve'em tse'e nnuja'vimda jets yakmo'yumdinupe'e je puk juu' ve'e va'ajts ijtp xa'ma kajx, juu' ve'e je Nte'yam yak'ijtp jem tsapjootm, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je'e juu' ve'e vintókip, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je'e juu' ve'e nii'kxp. ⁵ Kuxe'e je Nte'yam xjaanchjávada, je'e kajx tse'e je myakkin kajx m'ixjada mjayejpada, apaamdukani tse'e dujayer je nutsookun juu' ve'e yaknuk'e'xnatajkinup ku ve'e tun támani vye'nat je itakax.

⁶ Mxoojntktup tse'e kuxe'e ve'em x'a'ixta, óyame'e uxym mtsaachpaa'tta ku ve'e vee'n ya it ñaxy jetse'e xyaknaxta je cho'ox je'e ka to'k viijnap. ⁷ Je'e kajxts ya'a ve'e ve'em jetse'e yak'ixut jets mjaanchja'vidupe'e je Jesucristo, je'ets je'e ve'e ku ve'e xmuténadat je cho'ox je'e. Je oro, óyam je'e ve'e kyutókiyut, van'itnum tse'e kye'ex jets oro je'e ve'e ku ve'e yakpum jem janjootm jetse'e jyu'u. Ax je jaanchja'vin juu' ve'e mjayejptup, nuyojkts je'e ve'e ooy dutunnumaja jets ka'a ve'e je oro, ke'xpapts je'e ve'e oy vintso ve'e je Nte'yam xjaanchjávada ku ve'e xmuténada je cho'ox je'e. Távani tse'e xmuténada vye'na je cho'ox je'e, van'it tse'e je Nte'yam m'oñukótsajadat, myakmájajadat, jetse'e je vinta'kin mmo'ojadat. Ve'em tse'e dutónut je xaaj ku ve'e je Jesucristo ñaajknuk'e'xnatajkiinit. ⁸ Oyame'e je Jesucristo xka'ixti, ooy tse'e xtuntsoкта; óyame'e uxym xka'ixta, mjaanchja'viduyps miits je'e ve'e jetse'e ooy mtunxoondukta je xoojntkun maat juu' ve'e je ayook kayakpaatp jetse'e nkojtsvaatsumdat. ⁹ Ve'em tse'e xtonda kux ku ve'e xjaanchjávada je Jesucristo, mjayejptup tse'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁰ Je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'e tse'e ooy dutumpayo'ydu jetse'e du'ixtidi vintso ve'e dunujáavadat ti ve'e tyijp ku ve'e je jayu dujayepta ya joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e tse'e du'ava'nidu jets mkunoo'kxadape'e je Nte'yam, ¹¹ y'ixtiduts je'e ve'e pan vin'ite'e jets vintso ve'e je Nte'yam ve'em dutónut. Je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'e tse'e ijtpa jem jya'vin kajxmda, tuk'ixjuduts je'e ve'e jetse'e too'vajkp vya'nuxjidi jets ti tsaachpaatune'e je Cristo yaknápup jets je majin juu' ve'e ux'ook jyayéppup. ¹² Je Nte'yam tse'e tuknuja'vijidu jets ka je'epe'e viinm je y'o'yin juu' ve'e y'ava'nidu, uu'm je'e ve'e je n'o'yinamda, je'e ve'e

ku ve'e dúnukojtsti juu' ve'e je Espírítu Santo kajx mva'nuxjudu je jáyuda juu' ve'e du'ava'nidup je oy kats je oy ayook, je Espírítu Santo, juu' ve'e tsoo'n jem tsapjootm jetse'e yakkex yaja naxviijn. Ax juu' tse'e myaktuknuja'vidu, je'ets je'e ve'e juu' ve'e je aangelestajk choktu jetse'e dūvinmótudat.

¹³ Ax je'e kajx tse'e, naajk'ítjada viji kej jets nay'akuvaá'najada, je'e tse'e myakkópkadap je maja maa'yun juu' ve'e je Nte'yam mto'nuxjadap je xaaj ku ve'e je Jesucristo ñaajknuke'xnatajkijinit. ¹⁴ Ve'em xa ve'e dutsak jetse'e m'ijttinit ax jo'n je pi'k ónuk juu' ve'e katsupajktup, ka'a tse'e m'ukjoojntykidinit ax jo'n mjoointykidí ku ve'e xkanuja'vidi je Nte'yam je y'ayook. ¹⁵ Jidu'um tse'e mjoointykatat: Pan ti ve'e mtoondup mkojststup, je va'ajts aaj je va'ajts joot maat tse'e ve'em xtóndat xkótstat, ve'em ax jo'n je Nte'yam, juu' ve'e myaaxuxjudu, je'e tse'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dujayejpp. ¹⁶ Kux jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Jayepta je va'ajts aaj je va'ajts joot, ve'em ax jo'n atse'e je va'ajts aaj je va'ajts joot njayep." Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁷ Kuxe'e xmukotsta je Dios Tee', je'e pane'e nujom je jayu dutókippayo'yp ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ve'em ax jo'n to'k jado'k dutondá dukotsta juu' ve'e oy jets juu' ve'e ka óyap, je'e kajx tse'e tun vinkopk jetse'e je Nte'yam xv-injávadat xvintsá'agadat pan vinxup xaaj pan vinxup joojnt'e mjoointykada mnaxviijnada. ¹⁸ Mnuja'vidinup xa miitse'e vintsó ve'e myakkujochóokti jetse'e ve'em mkoó'kjoointykidinit ax jo'n jyoointykidí je jujpit jáyuda; ka'ats je'e ve'e tyo'nuxjidi vintsó ve'e jyoointykidí. Juu'ts miitse'e myaktukjuochóokti, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n juu' ve'e kutókiyup, ax jo'n je plata ukpu je oro. ¹⁹ Va'ajts tsóvaxts miitse'e myakkujochóokti, je'ets je'e ve'e ku ve'e je Cristo xku'oo'kimdi ax jo'n je carnero ónuk juu' ve'e oy jets tsoj jetse'e je Nte'yam yaktukvintsá'ki. ²⁰ Ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na jetse'e je Nte'yam dúnupaajmtki jetse'e je Cristo xku'oo'kimdat, ax uxya námnum tse'e, ku ve'e kukaxa ámani, miits je m'o'yin kajxtats je'e ve'e ve'em tyoojnji. ²¹ Kux to'k muke'e m'itta je Cristo maat, je'e kajx tse'e xjaanchjávada je Nte'yam, juu' ve'e yakjoojntypajkju jetse'e yakmájiji yakjaanchiji. Ax ve'em tse'e xjaanchjávada je Nte'yam jetse'e x'a'ixta je y'oy je'e juu' ve'e miimpnum.

²² Mnaajkvaatsjudu xa ve'e ku ve'e xkatsupajkti je tyuv je'e jetse'e ve'em xtsokta je jaanchja'vivatajktá. Je'e kajx tse'e, nachókjada to'k jado'k to'k aaj to'k joot. ²³ Je Nte'yam je y'ayook kajx tse'e je nam joojntykin mmoojyjidi, je ayook juu' ve'e kakutókip jetse'e xa'ma kajx y'it, juu' kajxe'e je joojntykin jyeja. ²⁴ Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: Ve'em xa ve'e je jayu ax jo'n je yukjootmit aajj ojts, ve'emts je'e ve'e je myajin ax jo'n je yukjootmit puj, taatsnup tse'e je aajj je ojts jetse'e kyustaka je puj,

²⁵ ax je Maja Vintsán je y'ayook, xa'ma kajxts je'e ve'e y'it.

Ax je'ets je'e ve'e je oy kats je oy ayook juu' ve'e myakvaajnjudu.

2

¹ Je'e kajx tse'e, masokkajxtini nujom juu' jatye'e ka óyap, ka'a tse'e pan x'ukvin'aa'ndinit, ka'a tse'e m'uktaayidinit, ka'a tse'e m'uk'ijttinit mejts'aaj mejtsjoot, ka'a tse'e m'uk'ejkjidinit ku ve'e juu' mka'o'yixjada ax jo'n je viijnk jáyuda, ka'a tse'e pan x'ukpakojtstinit, ka'a tse'e pan x'ukvinkojtspejttinit. ² Ve'em ax jo'n je pi'k maax ónuk ooy dutuntsak je tsi'tsk naaj, ve'em tse'e dutsak jetse'e xtsojktuvat juu' ve'e tam myak'ijttidinup je Nte'yam maat.

³ Tonda tse'e ve'em, kux ta xa ve'e xnujávada vintso ve'e je Nte'yam je maa'yun je jayu dutuujnja.

Je jayu juu' ve'e je Nte'yam dumutoondup dumupajktup

⁴ Mutámadats je Maja Vintsán, juu' ve'e joojntykip jetse'e je joojntykin duyaky. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je tsaaj juu' ve'e je jayu myasooktinu kuxe'e dujávada jets ka'a je'e ve'e tyun, ax je Nte'yam tse'e divinkoon je Maja Vintsán jetse'e duyakmaji duyakjaanchi. ⁵ Mmoojyjuduts miitse'e je joojntykin je Maja Vintsán. M'ijttupe'e ax jo'n je tsaaj juu' ve'e tyukyakpojtuk je tsaptajk joma ve'e je Nte'yam yakvinjava yakvintsa'aga. Tee'tajk xa miitse'eda juu' ve'e va'ajts aaj va'ajts joot je Nte'yam dumutoondup dumupajktup jetse'e je Jesucristo kajx dutukvintsa'agada je vintsa'kin juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip. Je Espíritu Santo tse'e mvinma'yunmoojyjudup jetse'e ve'em xtonda.

⁶ Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: Mpuumpts atse'e jem jerusaleenit kyajpun kajxm to'k pane'e ijtp ax jo'n je tsaaj juu' ve'e vinkán jets oy, pan pants je'e ve'e dujaanchja'vip, ka'a tse'e chaachvinmáyut kuxe'e ve'em dutún. Jidu'um tse'e vya'añ.

⁷ Mjaanchja'vidup xa miitse'e je Maja Vintsán jetse'e xnuja'vidini jets ooy je'e ve'e tyun'oya. Ax je'e juu' ve'e kajaanchja'vijidup, ve'emts je'e ve'e duk'o'oyjávada je Maja Vintsán ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: Je tsaaj juu' ve'e je pojtspatajk myasooktinu, nay je'e'jyam tse'e yakpaam vinkopk joma ve'e je tsaptajk.

⁸ Vaampap tse'e jidu'um:

Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je tsaaj juu' ve'e yakkute'pxip jetse'e je jayu duyakkitu.

Jidu'ums je'e ve'e vyaampa. Je jayu tse'e ijttup ax jo'n je jayu juu' ve'e je tsaaj dutukkute'pxidup jetse'e kyítuda kuxe'e dukakuvakta je Nte'yam je y'ayook, ve'em ax jo'n nupaamduka jetse'e ve'em dutóndat.

⁹ Ax miitsta, tee'tajk tse'e m'itta, mmutoondup mmupajktupe'e je Nte'yam, je'e je jyáyuts miitse'eda, je'e tse'e mvinkoojnjudu jets je'e ve'e xyakmájidinit xyakjaanchidinit. Je'e tse'e myaaxuxjudu jetse'e mpítsumdinit jeja akoo'ts it jaat jetse'e m'ijttinit je'e maat jeja ajajtk it jaat joma ve'e y'it je majin maat. ¹⁰ Ka'a miitse'e m'ijtti je Nte'yam je jyayu; ax uxyam, je Nte'yam je jyáyuvandats miitse'eda. Ka'a tse'e je Nte'yam mtukmo'tjidi; ax uxyam, mtukmo'tjitudupts miits je'e ve'e.

Je jayu juu' ve'e je Nte'yam natyukkatajkiidu

¹¹ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, m'ijttup xa ve'e yaja naxviijn ax jo'n je jékumit jayu jets je jayu juu' ve'e je it dukajayejptup joma ve'e chaanadat. Nmuno'o'kxtktupts ats miitse'e jetse'e xkayaktóndat je m'avintso vinma'yunda. Kux ku xa ve'e xyaktonda je m'avintso vinma'yunda, je'e tse'e mtoondup jetse'e mka'íttat je Nte'yam maat. ¹² Je jayu juu' ve'e je Nte'yam duka'ixada, óyame'e vya'anda jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e mtoondup, joojntykada ax jo'n je Nte'yam dutsak, ve'emts je'e ve'e du'ixat je y'oy je'e juu' ve'e mtoondup jetse'e je Nte'yam duyakmájjadat duyakjaanchadat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ydinit.

¹³ Je Maja Vintsán kajx tse'e mnapyámjjadat jep nujom kutojkun pa'tkup juu' ve'e je jayu jyayejptup, pan je'e ve'e jye'e pane'e je maja kutojkun duka'mip ¹⁴ uk pan je'e ve'e jye'e pan pan jatye'e yakkutojktup jep

je'e kya'p pya'tkup. Je Nte'yam tse'e paajmjudu yakkutojkpa jetse'e je tsaachpaatun dupaajmjadat pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka oyap jetse'e du'oñukótsadat pan pan jatye'e dutoondup je y'oy je'e. ¹⁵ Ve'em tse'e je Nte'yam dutsak jetse'e je y'oy je'e juu' ve'e mtoondup, je'e tse'e mtukyak'amo'ottap je jayu juu' ve'e dukapayo'ydup vintso ve'e juu' dukotsta. ¹⁶ Je Nte'yam tse'e myaktaajmjudu jetse'e mko'o'k'ijttinit jep tokin jaatp. Ni pana tse'e kyatokintónut jetse'e vya'anut jets yakajatype'e je Nte'yam jetse'e ve'em dutónut; je Nte'yam je myutoompa je myupajkpa xa miitse'eda, joojntykada ve'em. ¹⁷ Vintsa'agada je jayu anañujoma. Tsokta je jaanchja'vivatajk. Vintsa'agada je Nte'yam jets je yakkutojkpa juu' ve'e je maja kutojkun duka'mip.

Je nu'ixvaatsun je'e ve'e vintso ve'e je Cristo chaachpaaty

¹⁸ Mutoompa jáyuda, napyámjada jep je mvintsán kya'p pya'tkupta jetse'e xvintsa'agadat. Ka je'eyap tse'e ve'em mtoojnjadat pan pan jatye'e oy jayu napyajmjudup miits maat jetse'e je tukmo'tun dujayeypta, nay ve'empa ve'e je'eda pan pan jatye'e mkatukmo'tjudup. ¹⁹ Pan je jayu xa ve'e dumuténip je tsaachpaatun ku ve'e je y'oy je'e dutún kuxe'e ñayjávaja jeja je Nte'yam vyinkujk, y'oyja'vipts je'e ve'e je Nte'yam. ²⁰ Kux çti oy je'e ve'e mtoondup pan mmuténidupe'e je tsaachpaatun ku ve'e myaktukkuvetta juu' ve'e ka oyap mtoondup? Ax pan mmuténidup tse'e je tsaachpaatun kuxe'e xtonda je y'oy je'e, y'oyja'vipts je'e ve'e je Nte'yam. ²¹ Je Nte'yam tse'e myaaxuxjudu jetse'e mjoojntykadat ax jo'n atse'e tunva'an. Viinm xa ve'e je Cristo xkutsaachpaadimdi jetse'e xyaktaajnjimdi je nu'ixvaatsun, ve'em tse'e nto'numdat ax jo'n je'e ve'e dutuujn. ²² Ka'ats je'e ve'e tyokintuujn, ka'a tse'e tyaayi; ²³ ku tse'e je jayu vyinkoijtspejtji, ka'a tse'e dumukoijtsumpijit nay ve'empa; ku ve'e chaachpaaty, ka'a tse'e je jayu duyak'anoo'kxi; jem tse'e je Nte'yam y'am kya'm ñapyaajmji, je'e pane'e dutokimpayo'yp ax jo'n dupaa'ty du'akeega. ²⁴ Viinm tse'e je Cristo dukujejt je ntókinamda jem cruz kajxm, ve'em tse'e n'ijtumdinit ax jo'n aa'k kun'ijtumdi jeja je tokin vyinkujk jetse'e njoojntykimdinit ax jo'n dupaa'ty du'akeega. Je'e tse'e xku'o'o'kimdu jetse'e oy n'ijtumdinit je Nte'yam maat. ²⁵ M'ijttu xa ve'e ax jo'n je carnero juu' ve'e yo'tyókidu, ax mvimpijttinuva tse'e jetse'e je Cristo xpayo'oyda, je'e tse'e mvinténijidup jetse'e m'ixjada mjayépjada.

3

Vintso ve'e joojntykadat pan pan jatye'e tuñavyájkjada

¹ Nay ve'empa pan pan jatye'e jem je ñuyaa'yda, napyámjada jep je'e kya'p pya'tkupta. Ax pan ka'a tse'e je mnūyaa'yda je Nte'yam je y'ayook dujaanchjávada, óyame'e dukatsokta jetse'e xvaajnjadat je Nte'yam je y'ayook, joojntykada vintso ve'e je Nte'yam dujaanchjávadat je m'oy jáyuvín kajxta, ² y'ixtaptse je'e ve'e jets va'ajts aaj va'ajts joot'e je Nte'yam xvínjávada xvintsa'agada. ³ Ve'em tse'e dutsak jetse'e mnaajk'óyajadat mnaajkpaadajadat. Ka je tsójinap tse'e pan vintso ve'e je mvaajy xyak'óyada jem mkuvajkm uk pan vintso ve'e je oro mnappa'muxjada, uk pan vintso ve'e je tsújit vit xtuktákada; ⁴ je tsójine'e juu' ve'e mjayéptap, je'ets je'e ve'e ku ve'e je jayu je oy jáyuvín dujayeypta, je tsójin juu' ve'e kanajxp, je'e ve'e ku ve'e je jayu je nuu'k aaj je nuu'k joot dujayeypta. Je'ets je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip. ⁵ Ve'emts je'e ve'e ñaajktsojupákjada y'ijit je ta'axtajkta pan pan jatye'e je Nte'yam dvinja'vidu dūvintsa'kidu, napyajmjudu tse'e

jep je ñuyaa'y kya'p pya'tkupta. ⁶ Ve'em ax jo'n je Sara jujpani dutuujn jo'n, kyatsupajke'e je Abraham jetse'e dutij "ats je nvintsán". Pan ka'a tse'e mtsá'agada jetse'e xtonda je y'oy je'e, ve'em tse'e m'itta ax jo'n je Sara kuxtaakidi jo'n.

⁷ Jets je'e pan pan jatye'e jem je ñuda'axta, nay ve'em tse'e dutsojka jetse'e xjaa'myéstat jets ka'a ve'e je maju dujayepta ax jo'n je yaa'tyaj, jetse'e xvintsá'agadat, kux je Nte'yamts je'e ve'e moojyjudu je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ve'em ax jo'n miits je'e ve'e mmoojyjuduva. Tonda tse'e ve'em, ve'em tse'e ni tía mkatso'oxjajtuxjadat ku ve'e mtsapkótstat.

Ku je jayu chaachpaa'ty kuxe'e dutonda juu' ve'e pyaatyp y'akeegui

⁸ Ax ve'em tse'e, tun vinkopk je'e ve'e jetse'e to'kji je vinma'yun xjayéptat. Nachókjada to'k jado'k ve'em ax jo'n je uts je ajch ax jo'n je uts je tsa'a ñachókjada. Napyámjada oy jayu to'k jado'k jets naajk'ítjada je nuu'k aaj je nuu'k joót maat. ⁹ Ka'a tse'e je jayu xtonumpijtjadat juu' ve'e ka óyap pan ti ve'e ka óyap je jayu mto'nuxjudup, ni ka'a tse'e xvinkojtspejtuvat pan pan jatye'e mvinkojtspejtjudup; je'e ve'e amótuda je Nte'yam jetse'e kyunoo'kxjadat, kux je'e kajxe'e je Nte'yam myaaxuxjidi jetse'e mkunoo'kxjadat. ¹⁰ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Pan pan xa ve'e dutsojka jetse'e oy jyoojntykat
jetse'e tsoj yakxón je it duyaknáxut,
ka'a tse'e du'ukkojtsnit je kyo'oy je'e,
ka'a tse'e y'uktaayinit,

¹¹ ka'a tse'e du'uktoonit juu' ve'e ka óyap,
tum je'e ve'e tyoonnup juu' ve'e oy.

Va'an tse'e du'ixta vintso ve'e oy joót tsoj joót y'ijtnit maat anañujoma.

¹² Kux y'ixp xa je'e ve'e je Nte'yam je jayu juu' ve'e dutoomp juu' ve'e pyaatyp y'akeegui,

kyats'amotunajxypts je'e ve'e ku ve'e chapkats;

ax jepts je'e ve'e je Nte'yam y'ejkun jaatp y'itta nujom pan pan jatye'e
dutoondup juu' ve'e ka óyap.

Jidu'um tse'e vya'añ.

¹³ ¿Pan tse'e myaktsaachpaa'tjadap pan oy je'e ve'e juu' ve'e mtoondup?

¹⁴ Ax pan je jayu tse'e myaktsaachpaatjudup kuxe'e xtonda juu' ve'e pyaatyp y'akeegui, mkunoo'kxjadaps miits je'e ve'e je Nte'yam. Ka'ats miitse'e je jayu tsaá'agadat, ka'a tse'e mnuximkáptat. ¹⁵ Vinjávada vintsá'agada jem mja'vin kajxmda je Cristo, je Maja Vintsán. Ijtp tse'e apaamduka m'ítat jetse'e xvaajnjadat je jayu pan tyajxe'e xjaanchjávada je Jesucristo.

¹⁶ Tonda kotsta ve'em je nuu'k aaj je nuu'k joót maat jets je vintsá'kin maat. Naajk'ítjada vintso ve'e ti kkanatyukjávajadat jeja je Nte'yam vyinkujk, ve'em tse'e cho'otyóndat pan pan jatye'e mpakojtsjudup je'e kajx ku ve'e mjoojntykada ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ve'em ax jo'n pan pan jatye'e dupanajxtup je Cristo. ¹⁷ Kux pan je Nte'yam xa ve'e dutsojka jetse'e je jayu chaachpaa'ttat, nyujk oys je'e ve'e ku ve'e je jayu dukutsaachpaada juu' ve'e je jayu tyuump oy jets ka'a ve'e ku ve'e je kyo'oy je'e dutún.

¹⁸ Tonda tse'e ax jo'n atse'e tunja'a, kux viinme'e je Cristo xku'oo'kimdi. To'k naxji tse'e je tokin dukujejt, to'k tse'e je jayu juu' ve'e ka tókinaxap, je'ets uu'me'e xku'oo'kimdu, uu'mda, je tókinax jáyuda, jetse'e ve'em n'ijtumdinit je Nte'yam maat. Ku ve'e je jayu yak'oo'kjidi, uk'oo'k tse'e je ñ'ikx je kyopk; ax je jya'vin, ka'ats je'e ve'e y'aa'k. ¹⁹ Je Cristo je jya'vin

tse'e najkx jetse'e ojts kya'amáy joma ve'e je jayu je jya'vinda juu' ve'e ijttup ax jo'n jep poxuntujkp kuy'ijtti, ²⁰ je jayu je jya'vinda juu' ve'e je Nte'yam dukakatsupajktu ku ve'e je Nte'yam dujah'a'ix jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda namvaate'e je Noé to'k je arca dupum. Vinkexji ve'e chookti ku ve'e je naakukóma tyoojnji, je nutoodojtuk jayu juu' ve'e ve'e'nidup jep arca jaatp. ²¹ Ya'a tse'e tyukmu'a'ixmojkip je napejtun juu' kajxe'e tsa'ak m'itta. Ax ya napejtun, ka je tsoxk namaataps je'e ve'e juu' ve'e duyakvaatsp je jayu je ñi'kx je kyopk, je'e je'e ve'e juu' ve'e va'ajts duyaktaamp je jayu je vyinma'yunda jeja je Nte'yam vyinkujk. Ya napejtun kajx tse'e tsa'ak n'ijttumda je'e kajx ku ve'e jyoojntykpajknuva je Jesucristo ku ve'e y'uk'aa'k, ²² je'e pane'e tsajpejtnu jetse'e y'it jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. Jep tse'e je'e kya'p pya'tkup y'itta je ángeles, je ko'oyjáyuvap, jets nujom pan pan jatye'e je kutojkuñ jets je makkin dujajeyjtp.

4

Je Nte'yam tse'e je jayu je maa'yun je putajkin dumooyp pan vintso ve'e to'k jado'k duputaka

¹ Je'e kajx tse'e, ve'em ax jo'n je Cristo chaachpaaty je y'oy je'e kajx ku ve'e dujajeyjp je naxviijnít ni'kx kopk, mak k tse'e mnapyámjadat jetse'e mtsaachpaattuvat je y'oy je'e kajx. Kux ku xa ve'e je jayu ve'em chaachpaa'tta, ka'ats je'e ve'e je tokin du'ukmaatnavyaa'njidi. ² Pan vinxup xaaj pan vinxup joojnte'e jyoojntykada, y'ixtidupts je'e ve'e jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ka je'ep'e je juu' ve'e chojktup je y'avintso vinma'yun kajxta. ³ Nvaatani ve'e vanxup juu' ve'e mtoondo ax jo'n je'e ve'e dutonda juu' ve'e je Nte'yam duk'a'ixada. Je it xa ve'e myaknajxtu ku ve'e mkanay'akuvaa'njidi, ku ve'e je m'avintso vinma'yun xyaktoondi, m'lookti mmookjidi, munuyojk mkaaydi m'ookti, je kyo'oy je'e xtoondi, jets ku ve'e xvinja'vidi xvintsa'kidi juu' ve'e ka je Nte'yamap. ⁴ Ax tyuk'atúvidupts je'e ve'e uxyam juu' ve'e je Nte'yam duk'a'ixada, kux ka'a ve'e oyvintsova m'ukjoojntykidini ax jo'n je'e ve'e jyoojntykada, je'e kajx tse'e mvinkojtspétjada jetse'e mpakótsjada. ⁵ Ax myooydinupts je'e ve'e je cuenta je Nte'yam, juu' ve'e apaamduka duyak'ijtp jetse'e je jayu dutokimpayo'oyut, je jayu juu' ve'e joojntykidup, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e oo'ktinu. ⁶ Ax ya'a kajx tse'e yakvaajnjuduva je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e oo'ktu, ve'em tse'e je jya'vin jyoojntykidinit je Nte'yam maat.

⁷ Kukaxa ámani tse'e uxyam. Je'e kajx tse'e, naajk'ítjada viji kej jets nay'akuvaa'najada. Ku ve'e ve'em xtóndat, mputákajadapts miits je'e ve'e jetse'e mtsapkótstat. ⁸ Ax juu' tse'e dunuvinkopkikajxp, ya'ats je'e ve'e: Ooy tse'e mtunnachókjadat to'k jado'k. Kux ku xa ve'e je jayu ve'em ñachókjada, nameye'kxuxjudup tse'e je ka óyap juu' ve'e natyo'nuxjudup. ⁹ Napyámjada oy jayu maat je je'yva jayu. Ka'a tse'e xnúko'ovyinmáyadat ku ve'e ve'em xtóndat. ¹⁰ Je Nte'yam tse'e je maa'yun je putajkin mmooyjjudu pan vintso ve'e to'k pan vintso ve'e jado'k xputákadat. Oy tse'e xyaktóndat je may viijn maa'yun putajkin juu' ve'e je Nte'yam mmooyjjudup. ¹¹ Pan pan xa ve'e kojststap, va'an tse'e dukotsta ax jo'n je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada. Pan pan tse'e je jayu duputajkidup, va'an tse'e ve'em dutonda je makkin maat juu' ve'e je Nte'yam mooyjjudup, ve'em tse'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit je Jesucristo kajx pan ti ve'e yaktoomp. Je Nte'yam tse'e dujajeyjnpup je majin je jaanchin jets je makkin xa'ma kajx! Amén.

Ku je jayu chaachpaa'tta kuxe'e dujaanchjávada je Jesucristo

12 Ooy ats miitse'e ntuntsokta. Ka'ats miitse'e xtuk'atúvadat je tsaachpaatun juu' ve'e myaknajxtup, ka'a tse'e mvinmáydát jets ve'eme'e kyajatta juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesucristo. 13 Xoondukta ku ve'e ve'em mjatta. Kux ku xa ve'e mtsaachpaa'tta ax jo'n je Cristo chaachpaaty jo'n, ooy tse'e mtunxoonduktat je xaaj ku ve'e je Cristo ñaajknúke'xnatajkijinit je myajin maat. 14 Xoon xa miitse'eda pan mvinkojtspejtúdupe'e je jayu kuxe'e xpanajkxta je Cristo, kux ya'a ve'e duyaknúke'xnatajkip jets m'ijttupe'e je Espiritu Santo maat, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm jetse'e ooy je majin dutunjayep. 15 Pan mtsaachpaattup tse'e, va'an tse'e mtsaachpaa'tta ka je'e kajxap ku ve'e je jayu xyak'oo'kta, mme'e'tsta, mtokintonda, ukpu xtuktákada juu' ve'e mkapaatjudup. 16 Ax pan mtsaachpaattup tse'e je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada je Jesucristo, ka'a tse'e xtuktso'otyóndat, je'e ve'e mo'oda je kukojtsun je Nte'yam kux je Cristo je jyayu miitse'eda.

17 Ta tse'e je tiempo jye'yni jetse'e je Nte'yam je jyayu dutokimpayo'oyut. Ax pan uu'm tse'e xtokimpayo'y'ukva'numdup, ¿vintso je'e ve'e kyukajxinit maat je'eda juu' ve'e dukajaanchja'vidup je oy kats je oy ayook juu' ve'e je Nte'yam yakmiin? 18 Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: Pan tso'ox xa je'e ve'e jetse'e tsá'ak y'íttat je jayu juu' ve'e tuv jáyuvudup joojntykidup,

¿tiinums je'e ve'e játjadap nájxadap je'e juu' ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vidup jetse'e tyokintonda?

Jidu'um tse'e vya'añ. 19 Ax ve'em tse'e, je'eda pan pan jatye'e tsaachpaattup kux chajkpe'e je Nte'yam jetse'e chaachpaa'ttat, va'an tse'e dutonda je y'oy je'e jetse'e to'k aaj to'k joót ñapyajmjidinit jem je'e y'am kya'm pane'e paajmjudu jetse'e xa'ma kajx dukutyún je y'ayook.

5

“Ix'itta je Nte'yam je jyayu”

1 Ats, je maj ónuk, to'k juu' ve'e dunuvinténip je jaanchja'vivatajk. N'ix atse'e vintso ve'e je Cristo chaachpaaty ku ve'e y'uk'aa'k, nuto'k atse'e juu' ve'e je Cristo maat dujayeppap je majin juu' ve'e yaknúke'xnatajkap ux'ook. 2 Jidu'ums atse'e nmunoo'kxtukta pan pan jatye'e dunuvinténiduvap je jaanchja'vivatajka: Ix'itta je Nte'yam je jyayu. Tsokta jetse'e ve'em xtóndat, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutsak. Ka'a tse'e mmejts'aajadat ka'a tse'e mmejtsjootadat ku ve'e ve'em xtóndat. Ka je meen kajxape'e xtóndat juu' ve'e mtukkádaakjudup, je'e kajxe'e kuxe'e xtsokta jetse'e je jayu xputákadat. 3 Ka'a tse'e x'íxtat vintso ve'e xyakkutojkdjat je jayu juu' ve'e je Nte'yam mtukkatajkijidu jetse'e x'ix'íttat, je nu'ixvaatsune'e m'íttat jets je'e ve'e dunujávdát vintso ve'e je Nte'yam dutsak jetse'e jyoojntykadat. 4 Ax ku tse'e je Maja Vinténiva ñaajknúke'xnatajkijinit, mmoojyjidinufts miits je'e ve'e je o'yin juu' ve'e ooy je majin maat jetse'e xa'ma kajx y'ijtnit, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je pi'k ojts aajy ta'aky juu' ve'e je corona jo'n pum jetse'e jatyi ñii'kxni, juu' ve'e yakmooypp pane'e maadaakp ku ve'e je jayu ñaño mkijpxju.

5 Nay ve'empa je muutskit ónukta, napyámjada jep je mújit ónuk kya'p pya'tkup. Va'an tse'e to'k jado'k xjayepta je nuu'k aaj je nuu'k joót jetse'e mnapyutákajadat. Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Cho'oxpujip je'e ve'e je Nte'yam pan pan jatye'e namyájjup; ax tyoojnjp tse'e je jayu je maa'yun juu' ve'e je nuu'k aaj je nuu'k joót dujayejtup.” Jidu'um tse'e vya'añ. 6 Ax ve'em tse'e, napyámjada nuu'k aaj nuu'k joót jem je Nte'yam y'am kya'm, ve'em tse'e myakmájajadat je xaaj juu' ve'e je Nte'yam

ñypaaajmtki. ⁷ Pamda jem je Nte'yam y'am kya'm pan ti ve'e mvinmaaydup, kux myakkópkijidup miits je'e ve'e.

⁸ Naajk'itjada viji kej jets nakyujoojntykajada, kux je mtso'oxpajkpada, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je león juu' ve'e yu'oo'kjuj jetse'e yaaxp tyunvidut, je'e tse'e tyun'ixtip vintso ve'e je jayu duyakvintókidat. ⁹ Maakk tse'e xjaanchjávadat je Jesucristo, ka'a tse'e xkuváktat juu' ve'e je ko'oyjáyuvap chajkp, mnuja'vidinupe'e jets ve'empa ve'e chaachpaa'tta pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo. ¹⁰ Je'e ve'e ku ve'e to'k muk m'itta je Cristo maat, je'e kajx tse'e je Nte'yam myaaxuxjidi jetse'e m'ijttinit joma ve'e xa'ma kajx je majin dujayep. Ax ku tse'e je tsaachpaatun xyaknáxtat ku ve'e vee'n ya it jyaa'knáxut, van'it tse'e je Nte'yam maakk myaktaajnjidinit je'e maat, ve'em tse'e m'ijttinit ax jo'n je tajk je tyuktsoo'ntkun juu' ve'e ni vintsova kaxiimp. ¹¹ Je Nte'yam tse'e dujayejpnup je kutojkun xa'ma kajx! Amén.

Ku je Pedro kyojtskukajxini

¹² Je Silas juu' atse'e n'útsip je Maja Vintsán kajx jetse'e oy dukutyún juu' ve'e je Maja Vintsán chajkp, ya'ats atse'e xputajkip jets atse'e vee'n nja'a. Nkojtsmaakkavaandup ats miitse'eda. Je tuvakojsun atse'e mpuump jets juu' atse'e njaapp, je maa'yunts je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnjp. Tam tse'e mnaajk'ijttidinit je Nte'yam maat.

¹³ Máyame'e je Dios mkejxuxjada je jaanchja'vivatajk juu' ve'e ijttup Babilonia, je'e juu' ve'e je Nte'yam vinkoojnjuduva. Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva je Marcos juu' atse'e n'onukja'vip. ¹⁴ Nachee'njada to'k jado'k je tsojkun maat juu' ve'e mjayejtup kuxe'e xjaanchjávada je Jesucristo. Jyayejptinupe'e je oy joot nujom juu' ve'e to'k muk ijttup je Cristo maat.

Ya'a tse'e je mumejtsk nak juu' ve'e je Pedro jyaay

¹ Atse'e je Simón Pedro, je Jesucristo je myutoompa je myupajkpa jets je kyukátsiva. Máyam áts miitse'e je Dios ntuknúkexta. Je nYaktsóokpamda Jesucristo, je Nte'yam, tyuumpst je'e ve'e juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij, je'e tse'e mmoojyjudu je jaanchja'vin, ve'em ax jo'n aatse'e xmooyva. jooyts je'e ve'e tyun'oya je jaanchja'vin juu' ve'e xmo'yumdu!

² Ooye'e xtunjáyéptat je kunoo'lxun jets je oy joot je'e kajx ku ve'e x'ixada je Nte'yam jets je nMaja Vintsánamda Jesús.

Tonda juu' ve'e duyaknúke'xnatajkijets mvinkoojnjudu ve'e je Nte'yam

³ Je Nte'yam tse'e xmo'yumdu pan ti ve'e xka'ijtijmdup jetse'e njoojntykindinit ax jo'n je'e ve'e dutsak. Ve'em tse'e dutuujn je nuja'vin kajx juu' ve'e njayejpumdud je Cristo kajx, je'e je myajin kajx je y'oy jootin kajxe'e xyaaxjimdi. ⁴ Ku ve'e ve'em dutuujn, xyaktaajnjimdu tse'e je maja vaanduk juu' ve'e oy jets tsoj, ve'em tse'e mko'o'kka'mijidinit je kyo'oy je'e juu' ve'e ijtp yaja naxviijn jetse'e je jayu duyakvintoki, ve'em tse'e m'ijttinit oy jets va'ajts, ve'em ax jo'n je Nte'yam y'it oy jets va'ajts.

⁵ Je'e kajx tse'e vinkopk jetse'e xjaanchjávadat je Jesucristo; ax ka je'ejjap tse'e ku je'e ve'e xjaanchjávadat, nay ve'empa ve'e jetse'e xjajejptuvat je tsoj jáyuvín je yaxxón jáyuvín; ax ka vanxúpijap tse'e, ve'empa ve'e jetse'e xnujávadat ti ve'e je Nte'yam chajkp; ⁶ nay ve'empa ve'e jetse'e mny'akuvaa'najadat; ax ka je'ejjap tse'eva, nay ve'empa ve'e jetse'e ijtp xtóndat je y'oy je'e; jetspa ve'e mjoojntykadat pan vintso ve'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit; ⁷ ax ka vanxúpijap tse'eva, ve'empa ve'e jetse'e xmaatnáchokjadat je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada; ax ka je vaatjap tse'e y'atúva, nay ve'empa ve'e jetse'e anañujoma je jayu xjávadat xtsóktat. ⁸ Pan ve'em tse'e xtonda jetse'e xyaknuyojki'atá'atsta juu' atse'e tunkats, ka'a tse'e nunkooyji mjoojntykadat, oy tse'e x'ixadat je nMaja Vintsánamda Jesucristo jetse'e je jayu xputákadat jets je'e ve'e du'ixaiduvat. ⁹ Ax pan pan tse'e ve'em je vinma'yun dukajajejpp jetse'e ve'em dukatún, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je viints jayu kuy'ijit, jyaatyókits je'e ve'e jets je Jesucristo ve'e tuknúvaatsju je tyokin.

¹⁰ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, je'e tse'e m'ixtadap jetse'e nuyojk xyaknúke'xnatákadat jets je Nte'yame'e myaaxuxjudu jetse'e mvinkoojnjudu. Pan ve'em tse'e xtonda, ni je vin'ita tse'e mkaka'adat jep tokin jaatp, ¹¹ májum tse'e myak'avaatsuxjadat je it joma ve'e mtákadat jem je nMaja Vintsánamda kyutojkun jootm, je nYaktsóokpamda Jesucristo jye'e, je kutojkun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup.

¹² Xa'ma áts miitse'e ntukjaa'myétsta juu' atse'e tunkats, óyam je'e ve'e xnujávada jetse'e to'k aaj to'k joot mnaajk'itjada je tyuv je'e maat juu' ve'e mkuvajktu. ¹³ Ve'emts atse'e njava jets pan vinxup xaaj atse'e njoojntyka yaja naxviijn, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jets áts miitse'e nvaajnjadat jetse'e ve'em mjoojntykadat, ¹⁴ kux nmuja'vip atse'e jets tsojke'e ats ya nja'vin dutukva'atsut ats ya nni'kx ya nkopk juu' ve'e oo'kup, ve'em ax jo'n atse'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo va'ajts xvaajnji. ¹⁵ Pan joma vaat atse'e x'o'yixju, je'e atse'e ntuump jets ya'a ve'e jem mvinma'yun kajxm xa'ma xjayeptat ku atse'e aa'kani nve'nat.

Y'ix tse'e je Pedro je Cristo je myajin

¹⁶ Ka'a xa aatse'e nmutaayvaaty je maayduk ku aats miitse'e ntuknuja'vidi je makkin juu' ve'e jyayejpp je nMaja Vintsánamda Jesucristo jets ku ve'e myiijn, ya n'avintso viijnam aatse'e ntuk'ix je majin juu' ve'e jyayejpp. ¹⁷ Jem xa aatse'e nve'ná ku ve'e je Nte'yam je vintsa'kin jets je majin myoojyji ku ve'e to'k je ayook yakmótu, je Nte'yam, juu' ve'e nujom dunumajikajxp, jeme'e chaa'n. Jidu'um tse'e vyaajñ: “Ya'a xa ve'e ats je n'Onuk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp, ooyts ats ya'a ve'e ntuntukxoonduk.” ¹⁸ N'amotunajxts aatse'e viinn je ayook juu' ve'e jem tsapjootm tsoo'n ku aatse'e mpejt je'e maat joma ve'e je kunuu'kx kopk juu' ve'e kajxm.

¹⁹ Ax ya'a kajx tse'e, nuyojk makkts aatse'e njaanchjáva je ayook juu' ve'e xyaktaajnjimdu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Ve'em xa ve'e je Nte'yam je y'ayook ax jo'n to'k je kujajpa je kuta'kxpa juu' ve'e dukujajp dukuta'kxp jeja koo'ts it jaat van'it paat ku ve'e je xaaj pyítsumut. Oy xa ve'e xtóndat pan myakvinkópkadape'e ya ayook van'it paat ku ve'e oy xvinnótudat, ve'eme'e mjáttat ax jo'n je maja maatsa kutya'kx'ukvaajñ jem mja'vin kajxmda. ²⁰ Ya'a tse'e dunuvinkopkikajxp jetse'e xjaa'myéstat: Ni pana xa ve'e je y'avintso vinma'yun kajx kya'o'yixju jetse'e dukojtsva'atsut je Kunuu'kx Jatyán. ²¹ Kux ka'a ve'e je Nte'yam je y'ayook je jayu tyukje'yjidi kux ve'eme'e je jayu dutsokta, je Espíritu Santo ve'e je jayu je vinma'yun dumooydu jetse'e dukojtsnáxtat je Nte'yam je y'ayook.

2

Je yak'ixpajkpada juu' ve'e taayidup (Judas 4-13)

¹ Ax jem tse'e y'ijit je israeejlit jayu maat pan pan jatye'e natyijjudup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, ve'em ax jo'n miits maat y'ijttuvat je'e pan pan jatye'e natyijjudupap je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada. Je'e tse'e taayadap, tyukjadak'ixpáktap tse'e juu' ve'e je jayu duyakvintókip, ka'a tse'e ñatyukpájkadat je Maja Vintsán, juu' ve'e ku'oo'kijidu. Kux tse'e ve'em dutóndat, jatyi tse'e vyintókidat. ² Oyam tse'e vye'ema, numay tse'e dupanajkxtat je kyo'oy too', jets je'e kajx juu' ve'e tyóndap, kyo'oñukótsadapts je'e ve'e je jayu je tyuv je'e. ³ Kux ooye'e je meen dutunnas'ayóvada, je'e kajx tse'e je jayu juu' ve'e natyijjudup jets je'e ve'e je jayu dutuk'ixtup je tyuv je'e, je'e tse'e mtukmeaaydukjadap juu' ve'e je jayu myutaayvaattup. Ve'em tse'e dutóndat jetse'e mpajkuxjadat je meen juu' ve'e mjayejptup. Jujpani tse'e je Nte'yam dunupaajmtki jetse'e je tsaachpaatun yakmooydinit, yakvintókipjadapts je'e ve'e je Nte'yam.

⁴ Ka'a xa ve'e je Nte'yam dutokinmee'kx je aangelestajk juu' ve'e tokintoondu, y'avíppidinuts je'e ve'e jem it jootm juu' ve'e dunu'ava'tikajxp, jem tse'e duyak'litta akoo'ts it jootm van'it paat ku ve'e je tsaachpaatun yakmooydinit, ve'em je'e ve'e y'itta ax jo'n je poxuntakjayu juu' ve'e cadena tsum. ⁵ Ka'ava tse'e je Nte'yam dutokinmee'kxpa je jujpit jáyuda, kyejxe'e je naakukóma jetse'e duyakkutókini je ko'oy jáyuda, je Noeejji ve'e yaktsook, je'e juu' ve'e je jayu duvaajnji juu' ve'e pyaaty'p'akeeguij, jets januvuxtojtuk je jayu. ⁶ Nay ka'ava tse'e je Nte'yam dutokinmee'kxpa je jayu juu' ve'e tsuunidup y'ijit jem sodómait jets gomoorraat kyajpñ kajxmda, je jaajn maat tse'e duyakkutókini, ve'em tse'e je jayu dunujavadat jets tyukkuvejtpe'e je Nte'yam je jayu je tyokin. ⁷ Je Nte'yam tse'e duyaktsook je Lot, to'k je oy jayu juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip y'ijit jetse'e

ooy tyunvinma'yunmoojyji je jayu je kyo'oy joojntykin kajxta juu' ve'e dukamajapaamdu ti ve'e je Nte'yam chajkp. ⁸ Kux ku ve'e jyoojntyki je'e maat je Lot, juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip y'ijt, y'ix myóuts je'e ve'e juu' ve'e tyoondy kyojstju ka óyap, ooy tse'e dutunnutsaachvinmaajy je jayu je kyo'oy je'e kajx juu' ve'e tyoondy. ⁹ Ax ve'em tse'e je Nte'yam dunujava vintso ve'e duputákadat je jayu juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykidup jets'e ve'em kyaka'adat jep tokin jaatp, ñuja'vivapts je'e ve'e vintso ve'e apaamdúkani dujayep jetse'e dumooynit je tsaachpaatun je tokin toompatajka, ¹⁰ je'e ve'e vinkopk pan pan jatye'e duyaktoondup je y'avintso vinma'yunda jetse'e kyanapyámjada jep kutojkun pa'tkup.

Ax ka'ats je'e ve'e cha'agada je jayu juu' ve'e natyijjudup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, maj tse'e ñayjávajada, vyinkojspejttupts je'e ve'e pan pan jatye'e ijttup jem tsapjootm. ¹¹ Ax ka'a tse'e ve'em dutonda je aangelestajk. Oyam tse'e nuyojk je makkin jets je kutojkun dujayepta je aangelestajk jets ni ka'a ve'e je jayu juu' ve'e ve'em natyijjudup, ka'a tse'e je aangelestajk dunuxa'aada jeja je Nte'yam vyinkujk pan pan jatye'e ijttuvap jem tsapjootm.

¹² Ax je jayu tse'e juu' ve'e ve'em natyijjudup, je'e tse'e dutoondup juu' ve'e chojktup je y'avintso vinma'yun kajxta, ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je tánuk juu' ve'e dukatipayo'yp, juu' ve'e ke'xp jetse'e yakmátsut jetse'e y'oo'kut, ka'a tse'e dvinmótuda je majin juu' ve'e jyajejptup pan pan jatye'e vyinkojspejttup. Vintókidapts je'e ve'eda, ve'em ax jo'n je yukjootmit tánuk ku ve'e jatyi je y'oo'kun yakma'a. ¹³ Tsaachpaa'ttaps je'e ve'e ve'em ax jo'n je viijnk jayu duyaktsaachpaati. Ooy tse'e dútuntsokta jetse'e xuujun dutóndat jyatia juu' ve'e y'oyja'vidup, tso'otyo'nunts je'e ve'e jets ka'ats je'e ve'e dupaa'ty du'akeega juu' ve'e tyoondup ku ve'e xmaatkáyda xmaat'oo'kta. Ooyts je'e ve'e dutun'oyjávada ku ve'e je kyo'oy je'e dutonda.

¹⁴ Ku ve'e je ta'axtajk du'ixta, myaatnayjayepuvaajnjdupts je'e ve'e. Ka'a tse'e dumasó'okta je kyo'oy joojntykinda. Vyin'aa'ndupts je'e ve'e je jayu juu' ve'e dukaoynuja'vidup juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Yujta tse'e jetse'e dunas'ayóvada pan ti jaty. Ko'oy nukotsa tse'e y'itta. ¹⁵ Myasooktu tse'e je tuvutoo' jetse'e tyoo'tókidi, pyanajxxtu tse'e je too' juu' ve'e je Balaam pyajk, je Beor je myajntk, juu' ve'e je meen du'ukpakuvaan je kyo'oy je'e kajx juu' ve'e y'uktonuvaan. ¹⁶ Ax tukna'muxju tse'e to'k je burra juu' ve'e mukojtsju je jayu je y'aaj je yo'kt maat. Oyame'e je Balaam dukojtsnajxy je Nte'yam je y'ayook, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam duyakjajty jets je'e ve'e dutónut juu' ve'e ka víjap y'uktonuvaan.

¹⁷ Ve'em xa ve'e je jáyuda ax jo'n je mo'ot juu' ve'e tutyaatsni, ve'em ax jo'n je vínuts juu' ve'e je makx poj ooy tunyakpapojjup, ñupaajmtki tse'e je Nte'yam jetse'e y'ijttinit joma ve'e dunukoo'tsikúx. ¹⁸ Namyájijup tse'e dukotsta juu' ve'e kyanuja'vidup, vaandupts je'e ve'e jets ka'a je'e ve'e tyókina ku ve'e je jayu je y'avintso vinma'yun duyaktún, ve'em tse'e dvin'aa'nda je jayu juu' ve'e námnum dumasóoktup je kyo'oy too'. ¹⁹ Tyukvinva'nidupts je'e ve'e jetse'e naspaka y'íttat; ax viinn tse'e y'itta jem je tokin kya'm. Kux je'e ve'e je jayu myutuump myupujkp pan ti ve'e ka'mijup. ²⁰ Kux pan ta tse'e je vin'aa'mpa dunujávada je nMaja Vintsánamda jye'e, je nYaktsóokpamda Jesucristo jye'e, jets je'e kajx tse'e dumasóokti je kyo'oy je'e juu' ve'e ijtp yaja naxviijn, pan myaatnavyaa'njdinuvapts je'e ve'e jado'k nax je naxviijnit je kyo'oy je'e, nuyojkts je'e ve'e jep tokin jaatp tyándat je jáyuda jets ka'a ve'e ku ve'e kudukanuja'vidi je tyuv je'e. ²¹ Nuyojk

oy xa ve'e kuy'ijtxjidi je jayu ku ve'e kudukanuja'vidi juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij jets ka'a ve'e ku ve'e dunujávada je kunuu'kx pava'nun juu' ve'e yakvaajnjidu jetse'e dumasooktini. ²² Ve'emts je'e ve'eda ax jo'n ya kats: "Y'avimpijitinuvaps je'e ve'e je ok juu' ve'e tudu'uk'uu'ts", nay ve'empa tse'e: "Je keem juu' ve'e tuy'uksí'iv, namyo'otspataa'pijínuvaps je'e ve'e jado'k nax".

3

Miinnuvap tse'e jado'k nax je Maja Vintsán

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ya'a ve'e je numejtsk nak juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup. Yam atse'e mejtsk nak kajxm mpum jetse'e ntukjaa'myétstat juu' ve'e mnuja'vidup, ve'em tse'e oy xpayo'oydat juu' ve'e oy jets va'ajts. ² Ntsajkp xa atse'e jetse'e xjaa'myétstat juu' ve'e jujpani y'ava'nidu je Nte'yam je vya'ajts joot ayook kojtsnajxpatajkta, nay ve'empa je pava'nun juu' ve'e myakta'nuxjudu je kyukátsiva kajxta je Maja Vintsán, je nYaktsookpamda. ³ Muto'k viijn, nujávada tse'e jets ku ve'e tyámíniit je itakax, jem tse'e je jayu vye'nadat pan pan jatye'e dutóndap je ka óyap juu' ve'e chojktup je y'avintso vinma'yun kajx. Mtukxi'ikjadapts miits je'e ve'e, ⁴ jidu'um tse'e vya'andat: "Ve'em xa miitse'e mva'anda jets yaktaane'e je Jesús je kojstán jets miinnuvap je'e ve'e jado'k nax. ¿Ax jómats je'e ve'e y'it? eó'ktu xa ve'e je jujpit jáyuda. Ve'em ax jo'n y'ijt ku ve'e ya it choo'ntk, nay vanxúpjyams je'e ve'e y'it uxym paat." Jidu'um tse'e vya'andat. ⁵ Ax akejxtkam tse'e dukamajapamda jets je Nte'yam je y'ayook kajx tse'e jujp xup jyeji ya tsajmit it jets ya naxviijnit it. Je naaj kajx tse'e jets jem naaj itukojkm je naax yakpuujm. ⁶ Je naaj kajxpa tse'e je Nte'yam duyakvintoki je jujpit naxviijnit it ku ve'e je naakukóma tyoojnji. ⁷ Je Nte'yam je y'ayook kajxpa tse'e ya tsajmit it jets ya naxviijnit van'it paat ku ve'e yaktokimpayo'ydinít jetse'e vyintókidinít je jayu juu' ve'e ko'oyjoojntykidup.

⁸ Utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, jaa'myétsta tse'e jets ve'eme'e je Nte'yam dujava to'k xaaj ax jo'n miijl joojnt kuy'ijt, ve'emts je'e ve'e duja'viva miijl joojnt ax jo'n to'k xaaj kuy'ijt. ⁹ Ka'a xa ve'e je Nte'yam dujakakutyonuva'añ juu' ve'e vyaajntk, ka'a tse'e jatyi je jayu je tyokin dutukkuvet, ve'em je'e ve'e dujatsak jetse'e ni pana kukyavintoki, jyatsajkpts je'e ve'e jetse'e kuvyinmayumpijitini jetse'e kudumasooktini je kyo'oy joojntykinda.

¹⁰ Ve'em ax jo'n je jayu kavinmaapp y'it ku ve'e je mee'tspa jye'ya koo'ts jetse'e myee'tsut, nay ve'empa tse'e kavinmaapp je jayu vye'nadat je xaaj ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat. Ve'emts je'e ve'e makj yakmo'tu van'it ax jo'n je toya pyuj cha'pxy, tokyáxupts je'e ve'e pan ti jatye'e ijtp jem tsajviinn jets yaja naxviijn.

¹¹ Je'e kajx tse'e, kuxe'e ya'a nujom kyutokikáxut, ¿vintsos je'e ve'e dutsak jetse'e je Nte'yam je myajin kajx njoojntykimdat nmaxviijnimdat? Ve'em tse'e dutsak jetse'e je Nte'yam je myajin kajx njoojntykimdinit ¹² namvaate'e n'a'ixumda je xaaj juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki. Je'e tse'e mtóndap mkótstap vintso ve'e jatyi je xaaj myínut. Je xaaj tse'e ya tsajmit it tyokyajxnit, tukja'yikajxnupts je'e ve'e juu' jatye'e ijtp jem tsajviinn, kux makke'e ooy tyuntóyut. ¹³ Ax je Nte'yam tse'e vaan jets jéjape'e je nam tsajp

je nam naax, jem joma ve'e yaktónut juu' ve'e pyaatyp y'akeegui. Ax je'ets je'e ve'e je y'oy je'e juu' ve'e n'a'ixumdup.

¹⁴ Ax ve'em tse'e, miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, a'ixta ku ve'e je xaaj jye'ynit. Je'e tse'e mtóndap mkótstap jetse'e jem je Nte'yam vyinko-jkm m'ijttinit oy jets va'ajts, ka'a ve'e pan je tokin maat mpaa'tjadat, oy jootte'e m'ijttinit je'e maat. ¹⁵ Payo'oyda vintso ve'e je Nte'yam je jayu je tyokin jatyji dukatukkuvetta. Ve'em tse'e dutún jetse'e dujayejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ve'em ax jo'n je n'útsamda je n'ajchamda Pablo mtuknuja'yijidi je vijin je kejun maat juu' ve'e je Nte'yam moojyju.

¹⁶ Ve'em ya'a ve'e ax jo'n je Pablo vya'añ jem nujom nak kajxm juu' ve'e jyaayp. Jem xa ve'e juu' ve'e tso'ox yakvinmótup juu' ve'e jyaayp; ax je jayu juu' ve'e duka'oynuja'vidup je Nte'yam je y'ayook, ka'ats je'e ve'e duyakkópkada vintso ve'e juu' jaty y'ixuva, kyojtsvaatstupts je'e ve'e ve'em ax jo'n dukapaa'ty dukah'akeega, ve'em ax jo'n dutonda maat je viijnk nak juu' ve'e ijttup jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. ¡Naajkvintókijidupts je'e ve'e kuxe'e ve'em dutonda!

¹⁷ Ax miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, mnuja'vidinupts miits ya'a ve'e. Je'e kajx tse'e, óyame'e tam m'itta je Nte'yam maat, naajk'ítjadats viji kej jetse'e ve'em mkayakka'ajadat jep tokin jaatp je jayu juu' ve'e dukamajapaamdudup juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je jayu juu' ve'e je viijnk jayu dutuk'íxtup juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeegui. ¹⁸ Pan vintso ve'e ya it ñaxy, je'e tse'e mtóndap mkótstap jetse'e nuyojk oy x'ixadat je nMaja Vintsánamda, je nYaktsookpamda Jesucristo, jetse'e nuyojk mnaajk'ítjadat je myaa'yun maat. ¡Uxyam jets xa'ma kajxts je'e ve'e yakmaja yakjaancha y'ijtnit! Amén.

Ya'a tse'e je muto'k nak juu' ve'e je Juan jyaay

Je Kats je Ayook tse'e je joojntykin duk'a'mip

¹ Je Kats je Ayook kajxts ats miitse'e nnujáyada. Je'e tse'e je joojntykin duk'a'mip, je'e tse'e ijt ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na. N'amotunajxts aats je'e ve'e, jets aatse'e ya nviijn ntuk'ix, jets aatse'e ya nka'aj ntuktaajj. ² Je'e tse'e jayuvimpíjt jetse'e ñaajknuke'xnatajkiji jeja aats nvinkujk. Ax je'e pan aatse'e n'ix, je'e tse'e jye'e juu' aats miitse'e nvaajnjidup. Je'e tse'e duk'a'mip je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt. Je Nte'yam maatts je'e ve'e y'íjt jetse'e ñaajknuke'xnatajkiji jeja aats nvinkujk. ³ Ax je'e pan aatse'e n'ix nmotu, je'ets je'e ve'e jye'e juu' aats miitse'e nvaajnjidup jetse'e xjajejptuvat aats maat je joojntykin juu' je'e ve'e yajkyp. Ax je joojntykin juu' aatse'e yakmooy, njajejpts aats je'e ve'e maat je Dios Tee' jets maat je y'Onuk Jesucristo. ⁴ Ntuknuja'yidupts ats miits ya'a ve'e jetse'e pu'uk авааа nxoojntkumdinit.

Tum je ajajtk maatts je'e ve'e je Nte'yam

⁵ Je ayook tse'e juu' aatse'e xvaajnji jets aatse'e n'amotunajxy, je'ets aats miitse'e nvaajnjidup. Jidu'umts je'e ve'e vya'añ: Ni vinxupa xa ve'e koo'ts kya'it joma ve'e je Nte'yam, tum je ajajtk maatts je'e ve'e. ⁶ Pan va'numdup xa ve'e jets njajejpmdupe'e ya joojntykin je Nte'yam maat jetse'e ntókinomnda, ve'em tse'e n'íjtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'ydup jeja akoo'ts it jaat, taayimdupts uu'me'e jetse'e nkato'numda je tyuv je'e. ⁷ Ax pan nto'numdup tse'e je tyuv je'e, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutún je tyuv je'e, íjtumdup tse'e ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'ydup jeja ajajtk it jaat, njajejpmdup tse'e ya joojntykin je Nte'yam maat, jets je y'Onuk Jesús je y'oo'kun kajx tse'e xtuknuvaatsumda nujom je ntókinamda.

⁸ Pan va'numdup xa ve'e jets ka'a ve'e je tokin njajejpmnda, nnavyin'aa'numjudupts uu'me'e viinn jets ka'a tse'e je tyuv je'e y'it yam nja'vin kajxmamda. ⁹ Ax pan n'ava'nimdupts uu'me'e je ntókinamda, nnuja'vimdup tse'e jets tyuumpe'e je Nte'yam juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij, xtókinmee'kxumdapts uu'm je'e ve'e jetse'e xtuknuvaatsumdat nujom juu' jatye'e ka óyap. ¹⁰ Ax pan va'numdup tse'e jets ka'a ve'e tii je ntókinamda, ve'emts je'e ve'e yakvinmotu jets taayipe'e je Nte'yam, ka'a tse'e je y'ayook n'itumoyumda jetse'e y'ítut yam nja'vin kajxmamda.

2

Xnuténimdup tse'e je Cristo

¹ Miiista, juu' atse'e n'onukja'vidup, je'e kajxts atse'e ya nak nja'a jetse'e mkatókindóndat. Ax pan pan tse'e nuntókindoomp, njajejpmdup tse'e to'k pane'e xnuténimdup jem je Nte'yam vyinkojkm, je Jesucristo-tots je'e ve'e, juu' ve'e dutoomp dukojtsp juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij. ² Je'e tse'e xku'oo'kimdu jetse'e je ntókinamda xtuknuvaatsumdinit; ka uu'mjyap tse'e je ntókinamda xtuknuvaatsumdap, nay ve'empa ve'e jetse'e dutuknuvaatstinit je jayu je tyokin vinxup to'k it to'k naxviijn.

³ Va'ajts tse'e nnuja'vimda jets n'ixamda ve'e je Nte'yam pan nku-tyo'numdupe'e je'e je pyava'nun. ⁴ Pan vaamp xa ve'e je jayu: "N'ixa xa ats je'e", jetse'e dukakutyún je'e je pyava'nun, taayipts je'e ve'e, ka'a ve'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam. ⁵ Ax pan pan tse'e dukutyoomp je'e je pyava'nun,

pu'uk аваада тсе'е jem jya'vin kajxm y'it je Nte'yam je chojkun. Jidu'um tse'e nnuja'vimda jets ijtumdupe'e jem je Nte'yam jya'vin kajxm: ⁶ Je'e juu' ve'e vaamp jets jem je'e ve'e je Nte'yam jya'vin kajxm y'it, vinkopkts je'e ve'e jetse'e ve'em jyoojntykat ax jo'n je Jesús jyoojntyki.

⁷ Miiitsta, juu' atse'e ooy ntutunsojktup, ka'a xa ats miiitse'e ntuknujáyada to'k je nam pava'nun, je'e ve'e juu' ve'e m'amotunajxtu jetse'e jémani xjajep'ukvaandi, je ayookts je'e ve'e juu' ve'e m'emyakvaajniju. ⁸ Oyam tse'e vye'ema, ntuknuja'yidufts ats miiitse'e to'k je nam pava'nun juu' ve'e tyúvam, juu' ve'e je Cristo duyaknuke'xnatajki jets miiitse'e xyaknuke'xnatajkiduva, kux najxp xa ve'e ya it ku ve'e je jayu y'itta kupi'ijts kukoo'ts, ajajnpu ata'kxnupts je'e ve'e úxym je tyuv je'e.

⁹ Pan vaamp xa ve'e je jayu jets ve'em je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp jeja ajajtk it jaat, pan ka'a tse'e dutsak je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp jeja akoo'ts it jaat. ¹⁰ Pan pan tse'e dutsojpk je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp jeja ajajtk it jaat, ka'ats je'e ve'e ti ka óyap dujajep juu' ve'e yakka'ajup jep tokin jaatp. ¹¹ Ax pan pan tse'e dukatsojpk je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp jeja akoo'ts it jaat, ka'ats je'e ve'e dunujava pan joma ve'e ñujkx, kux je viints jayu jo'n je'e ve'e yo'oy.

¹² Pi'k ónukta, nnuja'yidufts ats miiitse'e kux je Nte'yame'e mtoknme'e'kxjudu je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada je Jesucristo. ¹³ Onuk tee'da, nnuja'yidufts ats miiitse'e kuxe'e x'íxada je'e pane'e ijtp ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na jets úxym paat. Muutskit ónukta, nnuja'yidufts ats miiitse'e kuxe'e x'amaádaaguidi je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta.

Pi'k ónukta, nnuja'yidufts ats miiitse'e kuxe'e x'íxada je Dios Tee'. ¹⁴ Onuk tee'da, nnuja'yidufts ats miiitse'e kuxe'e x'íxada je'e pane'e ijtp ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na jets úxym paat. Muutskit ónukta, nnuja'yidufts ats miiitse'e kuxe'e to'k aaj to'k joot m'itta je Nte'yam maat, jeme'e mja'vin kajxm da je Nte'yam je y'ayook y'it jetse'e x'amaádaaguidi je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta.

Ka'a tse'e xtsóktat je naxviijnit je kyo'oy je'e

¹⁵ Ka'a tse'e xtsóktat je naxviijnit je kyo'oy je'e, ni ka'a tse'e xtonuva'andat juu' ve'e tyoondup pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e. Pan pan tse'e dutsojpk je naxviijnit je kyo'oy je'e, ka'a tse'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam je chojkun. ¹⁶ Kux nujom je naxviijnit je kyo'oy je'e, je ka óyap juu' ve'e je jayu chojktup je y'avintso vinma'yun kajxta, je ka óyap juu' ve'e je jayu chojktup ku ve'e juu' du'ixta, jets je ka óyap ku ve'e je jayu ñamyájajada ku ve'e juu' du'ixta dujajeypta, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam ya ka óyap duyakjeja, je kyo'oy je'e kajx ya'a ve'e juu' ve'e ijtp yaja naxviijn. ¹⁷ Táminupts je'e ve'e ku ve'e ya it kyajxnit maat nujom je kyo'oy je'e juu' ve'e je jayu chojktup yaja naxviijn; ax je jayu juu' ve'e dutoondup juu' ve'e je Nte'yam chajpk, jyajeypts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Je tyuv je'e jets je taay

¹⁸ Miiitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, kukaxa ámani xa ve'e úxym. Mmótudu tse'e jets jéjape'e to'k juu' ve'e je Cristo dutso'oxpákup; ax jeja tse'e úxym numay je jayu juu' ve'e je Cristo dutso'oxpajktup. Kux tse'e ve'em dutonda, je'e kajx tse'e nnuja'vimda jets kukaxa ámani ve'e úxym.

19 Ka'a tse'e je jayu y'uknay'amojkijidini uu'm maatta, kux ka'a ve'e y'itta je njáyuvamda. Pan kuy'itta xa ve'e je njáyuvamda, kutyaandits je'e ve'e uu'm maatta; ax kux tse'e choo'ndi, je'e kajx tse'e nuke'xnatáka tyañ jets ka'a ve'e je njáyuvamda y'it.

20 Ax ka'ats miitse'e ve'em ax jo'n je'eda, je Cristo tse'e mpa'muxjudu jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo jetse'e xnuja'vikáxta je tyuv je'e. 21 Ka'ats ats miitse'e nnujáyada ax jo'n to'k dunujaya pan pan jatye'e dukanuja'vidup je tyuv je'e, nnuja'yidup ats miitse'e kuxe'e je'e xnujávada. Ax mnuja'vidup tse'e jets ka'a ve'e je tyuv je'e duyakjeja je taay. 22 ¿Pants je'e ve'e juu' ve'e taayip? Taayip xa je'e ve'e pan pane'e vaamp jets ka'a ve'e je Nte'yam je Jesús duvinkaajin jetse'e yakkutojknit. Pan pan tse'e vaamp jets ka'a ve'e je Nte'yam je Jesús duvinkaajin jetse'e yakkutojknit, je Nte'yamts je'e ve'e cho'oxpukp, ka'a tse'e dukuvuk je Dios Tee', ka'a tse'e dukuvajkpa je y'Onuk. 23 Pan pan xa ve'e dukakuvajkp je Dios Tee' je y'Onuk, ka'ats je'e ve'e jem jya'vin kajxm je Dios Tee'. Pan pan tse'e du'ava'nip jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, jemts je'e ve'e je jayu jya'vin kajxm je Dios Tee' jets je y'Onuk.

24 Tun'ixta vintso ve'e jem mja'vin kajxmda y'ijtnit je Cristo je y'ayook, juu' ve'e m'amotunajxtu ku ve'e je jayu mva'nux'ukvaajnjidi. Pan taampts je'e ve'e, m'ijttinup tse'e jem je Dios Tee' jets je y'Onuk jya'vin kajxmda. 25 Ax ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Jesucristo xtukvinva'nimdu, je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

26 Ntuknaja'yiduupts ats miits ya'a ve'e kux jeme'e je jayu juu' ve'e du'ixtidup vintso ve'e mtukmaso'okjadat je Nte'yam. 27 Ax miits kajxta, taampts je'e ve'e jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo, juu' ve'e je Cristo jem pyaam. Ka'a tse'e vyinkopka jetse'e pan juu' mjaa'ktuk'ixjadat; je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem mja'vin kajxmda, je'e tse'e mtuk'ixjudup, ax ka'ats je'e ve'e tyaaya. Ve'em ax jo'n je Espíritu Santo mtuk'ixjidi, tanda tse'e je Cristo maat.

Je'eda pan pan jatye'e ijttup je Nte'yam je y'ónukta

28 Ax uxyam tse'e, miitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, m'ijttinupts miitse'e jem je Cristo jya'vin kajxm, ax ve'em tse'e n'ijtumdnit makk aaj makk joot jetse'e nkatso'otyomndat jem je'e vyinkojkm ku ve'e myiinnuvat. 29 Mnuja'vidup xa miitse'e jets pyaatyp y'akeeguipe'e juu' ve'e je Cristo tyuump kyajtsp, ax ve'em tse'e xnujávada jets nujom pan pan jatye'e dutoondup dukojtstup juu' ve'e pyaatyp y'akeeguipe, je Nte'yamts je'e ve'e je nam joojntykin moojjyudu.

3

1 Payo'oyda oy vintso ve'e je Dios Tee' ooy xtuntsojkm, je'e ku ve'e vya'añ jets je'e je y'ónuk uu'me'eda. 1Ax je'e je y'ónuktats uu'me'eda! Je'e kajx tse'e xka'ixamda je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxvi-ijtnit je kyo'oy je'e, kux ka'a ve'e du'ixada je Dios Tee'. 2 Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, je Nte'yam je y'ónukta xa uu'me'eda. Qyame'e kyanuke'xnatákanum jets ti ve'e n'ijtumdat, nnuja'vimdinup tse'e jets ku ve'e je Cristo myiinnuvat, ijttinup tse'e ax jo'n je'e, kux n'ixumdap uu'm je'e ve'e van'it ax jo'n y'it. 3 Anañujoma pan pan jatye'e ve'em je jaanchja'vin dujayeiptup, y'ixtidupts je'e ve'e vintso ve'e y'ijttinup ooy jets va'ajts, ve'em ax jo'n je Cristo y'it oy jets va'ajts.

⁴ Anañujoma pan pan jatye'e tokintoondup, ka'ats je'e ve'e dukutyonda je Nte'yam je pyava'nun, kux je tokin, je'e je'e ve'e ku ve'e je jayu dukakutyún je Nte'yam je pyava'nun. ⁵ Ax nnuja'vimdinup tse'e jets je'e kajxe'e je Cristo myiijn yaja naxviijn jetse'e je ntókinamda xtuknuvaatsumdinit. Qyame'e y'ijit yaja naxviijn, ka'ats je'e ve'e ti tokin dujayep. ⁶ Pan pan xa ve'e jem jya'vin kajxm je Cristo, ka'ats je'e ve'e ñaajk'ítju jep tokin jaatp; ax je jayu juu' ve'e tokintoomp, ka'ats je'e ve'e je Cristo du'ix, ka'ats je'e ve'e je Cristo du'ixa.

⁷ Miitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, ka'a tse'e xyakjáttat jetse'e pan mtukmaso'okjadat je Nte'yam je tyoo'. Je'e juu' ve'e dutoomp juu' ve'e pyaatyp y'akeeguiip, tuvts je'e ve'e je jyáyuvín je jyoojntykin, ve'em ax jo'n je Cristo tuv je jyáyuvín je jyoojntykin. ⁸ Ax je'e juu' ve'e tokintoomp, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, je'e je jyayu xa je'e ve'e, kux je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, tokin toompats je'e ve'e van'ítani ku ve'e ka'anum ya it choo'nduk vye'na jets uxyam paat. Je'e kajx tse'e je Nte'yam je y'Onuk myiijn yaja naxviijn jetse'e je jayu kyoo'k'ijttinit jem je ko'oyjáyuvap kya'm. ⁹ Je'e pan pan jatye'e ijtup je Nte'yam je y'ónukta, ka'ats je'e ve'e ñaajk'ítjada jep tokin jaatp, kux je Nte'yame'e je nam joojntykin moojyjudu. Ax ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e ñaajk'ítjadat jep tokin jaatp, kux je Nte'yam je y'ónuk je'e ve'e. ¹⁰ Jidu'um xa ve'e nnuja'vimda pan pan jatye'e je Nte'yam je y'ónukta jets pan pan jatye'e je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta je y'ónukta. Pan pan xa ve'e dutoomp juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguiip, ka je'epts je'e ve'e je Nte'yam je y'ónuk, ka'ava je'e juu' ve'e dukatsojpk je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a.

Nachójkada to'k jado'k

¹¹ Ya'a tse'e je ayook juu' ve'e m'amotunajxtu van'ítani ku ve'e je jayu mva'nux'ukvaajnjidi, je'ets je'e ve'e jetse'e nnachojkumjadat to'k jado'k. ¹² Ka'a tse'e m'íttat ax jo'n je Caín, juu' ve'e ijt je ko'oyjáyuvap je jyayu jetse'e je y'uts duyak'aa'k. ¿Ax tyajx tse'e duyak'aa'k? Je'e kajxe'e kux ka óyap je'e ve'e juu' ve'e tyoon jets oys je'e ve'e juu' ve'e je y'uts tyoon. ¹³ Utsta ajchta utsta tsá'ada, ka'a tse'e xtuk'atúvadat pan mkatsojjudupe'e je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e. ¹⁴ Ijtumdu tse'e ax jo'n aa'k kun'ijtumdi. Ax ka'a tse'e ve'em n'uk'ijtumdini, je nam joojntykin tse'e je Nte'yam xmo'yumdu. Je'e kajxts ya'a ve'e nnuja'vimda kux ntsojkuumdupe'e je n'útsamda je n'ajchamda maat je n'útsamda je ntsa'aamda. Pan pan xa ve'e je tsojkun dukajajejpp, taampats je'e ve'e ax jo'n aa'k kuy'ijit. ¹⁵ Pan pan tse'e je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a dukatsojpk, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je yakjaju'oo'kpa. Ax nnuja'vidinupts miitse'e jets ka'a ve'e je yakjaju'oo'kpa dujayep je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt.

¹⁶ Jidu'um xa ve'e nnuja'vimda ti je'e ve'e je tsojkun: Je Jesucristo tse'e xku'oo'kimdu. Ax ve'em tse'e, chojkpaps je'e ve'e jetse'e mputajkimdat je n'útsamda je n'ajchamda maat je n'útsamda je ntsa'aamda je'e paat jetse'e nku'oo'kimdat. ¹⁷ Pan pan tse'e juu' du'ixp dujajejpp jetse'e du'ix je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a juu' ve'e katih'ijituxjup, jetse'e dukatukma'at, ka'ats je'e ve'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam je chojkun. ¹⁸ Miitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, va'an tse'e duto'numda juu' ve'e duyaknuke'xnatajkip jets to'k aaj to'k joot'e je jayu ntsojkuumda, ka kooyap tse'e nva'numdat jets ntsojkuumdupe'e. ¹⁹⁻²⁰ Jidu'um xa ve'e nnuja'vimda jets ijtumdupe'e je tyuv je'e maat jets to'k aaj to'k joot'e n'ijtumda jeja je Nte'yam vyinkujk ku ve'e

nnayja'vimjada jets tokin maat uu'me'eda: Ñumájipts je'e ve'e je Nte'yam jets ka'a ve'e ya nja'vinamda, ñuja'vikujxpts je'e ve'e je Nte'yam.

²¹ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, pan ka'a xa ve'e nnayja'vimjada jets tokin maat uu'me'eda, nayja'vimjudufts uu'me'e jetse'e ntsapkojtsumdat, ²² xmo'yumdup tse'e je Nte'yam pan ti ve'e n'amótumdup, je'e kajx ku ve'e nkutyo'numda je pyava'nun jetse'e nto'numda juu' je'e ve'e chajkp. ²³ Ax je'e je pyava'nun, je'ets je'e ve'e jetse'e njaanchja'vimdinit je y'Onuk Jesucristo jetse'e nnachojkumjadat to'k jado'k ax jo'n xtukpava'numdi. ²⁴ Pan pan xa ve'e dukutyoomp je pyava'nun, ijtpsts je'e ve'e jem je Nte'yam jya'vin kajxm jetse'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam y'it. Ax jidu'um tse'e nnuja'vimda jets ijtp je'e ve'e yam nja'vin kajxmamda, je Espíritu Santo kajx, juu' je'e ve'e xmo'yumdu.

4

Payo'oyda oy pan juu' ve'e ijtp jem je jayu jya'vin kajxmada

¹ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ka'a tse'e xjaanchjavadat nujom pan pan jatye'e vaandup jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa je'e ve'eda. Payo'oyda oy pan je Nte'yam kajx je'e ve'e juu' ve'e jem jya'vin kajxmada, uk pan ka'a. Kux jeja xa ve'e numay je jayu juu' ve'e natyijjudup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, je'e tse'e je jayu tyuk'ixtup juu' ve'e ka je Nte'yamap jye'e. ² Jidu'um tse'e xnujavadat pan jem jya'vin kajxmada je Espíritu Santo, juu' ve'e jem je Nte'yam jya'vin kajxm: Nujom je jayu juu' ve'e vaandup jets je Jesucristo ve'e miin yaja naxviijn je jayu ni'kxax kópkaax, je Nte'yam kajxts je'e ve'e juu' ve'e jem jya'vin kajxmada; ³ ax nujom juu' ve'e vaandup jets ka'a ve'e dujaanchjávada je Jesús, ka je Nte'yam kajxpts je'e ve'e juu' ve'e jem jya'vin kajxmada, cho'oxpajktupts je'e ve'e je Cristo. Ax m'amotunajxtu tse'e jets je'yape'e juu' ve'e je Cristo dutso'oxpákup, ax jeja tse'e uxayam yaja naxviijn juu' ve'e tso'oxpajkjjudup.

⁴ Miitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, je Nte'yam je jyayu xa miitse'eda jetse'e x'amaadaaguidi pan pan jatye'e je Cristo dutso'oxpajktup, kux ñumájipt je'e ve'e nuyojk pane'e jem mja'vin kajxmada ijtp jets ni ka'a ve'e je ko'oyjáyuvap juu' ve'e duyakkutojkipt je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam dutso'oxpajktup. ⁵ Myaatnavyaa'njudup tse'e je naxviijnit je kyo'oy je'e, je'e kajx tse'e kyotsta je naxviijnit je kyo'oy je'e jets je'e kajxpa tse'e y'amotunáxjada pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e. ⁶ Je Nte'yam je jyáyuts uu'me'eda. Ax jidu'um tse'e nnuja'vimda pan pane'e kojtsp je Espíritu Santo kajx jets pan pane'e kojtsp ka je Espíritu Santo kajxap: Je Espíritu Santo tse'e du'ava'nip je tyuv je'e. X'amotunajxumdupts uu'm je'e ve'e pan pan jatye'e je Nte'yam du'ixada; ax ka'a tse'e x'amotunajxumda pan pan jatye'e je Nte'yam duká'ixada.

Je'e pane'e je tsojkun dujajejpp

⁷ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, va'an tse'e dunachojkumjada to'k jado'k, kux je Nte'yame'e duyakjéjip je tsojkun. Pan pan xa ve'e je tsojkun dujajejpp, je nam joojntykints je'e ve'e je Nte'yam moojyjudu jetse'e je Nte'yam du'ixa. ⁸ Ax pan pan tse'e je tsojkun dukajajejpp, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam du'ixa, kux jyajejpp'e je Nte'yam je tsojkun, je'e tse'e je tsojkun duyakjéjip. ⁹ Jidu'um tse'e je Nte'yam duyaknuke'xnatajki jets jyajejpp'e je tsojkun, je'e ku ve'e dukejx je y'Onuk yaja naxviijn jetse'e je joojntykin njajejppumdinit je y'Onuk kajx. ¹⁰ Ya'a xa ve'e duyaknuke'xnatajkip je tsojkun, ka je'ep kuxe'e je Nte'yam ntsojkumdi, je'e ve'e kuxe'e xtsojkumdi

jetse'e je y'Onuk dukejx yaja naxviijn jetse'e je ntókinam xtuknuvaatumdi.

¹¹ Miiitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, je'e kajx ku ve'e je Nte'yam ve'em xtsojkomda, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e nnachojkumjadat to'k jado'k.

¹² Ka'a xa ve'e pan je Nte'yam du'ix; ax pan nnachojkumjudup tse'e to'k jado'k, yam tse'e nja'vin kajxmamda je Nte'yam y'it jetse'e pu'uk avaada je chojkun njayejpumda.

¹³ Kux tse'e je Nte'yam xmo'yumdi je Espíritu Santo, je'e kajx tse'e nnuja'vimda jets ijtumdupe'e jem je Nte'yam jya'vin kajxm jets je'e ve'e ijtpap yam uu'm nja'vin kajxmamda. ¹⁴ N'ixts aatse'e je Nte'yam je y'Onuk, mpuumpts aatse'e je tuvakojsun jets je Nte'yame'e dukejx je y'Onuk jetse'e duyaktso'oktat nujom je jayu pan pan jatye'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn.

¹⁵ Pan pan xa ve'e du'ava'nip jets je Jesús je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk, jem tse'e jya'vin kajxm y'it je Nte'yam jets jemts je'e ve'e je Nte'yam jya'vin kajxm y'ijtpa. ¹⁶ Ax ve'em tse'e to'k aaj to'k joot nmuja'vimda jets xtsojkomdup uu'm je'e ve'e je Nte'yam.

Jyayejpp tse'e je Nte'yam je tsojkun. Pan pan tse'e ijtp je tsojkun maat, jemts je'e ve'e je Nte'yam jya'vin kajxm y'it jets jemts je'e ve'e jya'vin kajxm je Nte'yam y'ijtpa. ¹⁷ Je Nte'yam tse'e duyakpookp je tsojkun juu' ve'e njayejpumdup jetse'e to'k aaj to'k joot n'ijtumdin it je'e maat je xaaj ku ve'e je jayu yaktókimpayo'ynit. Ve'emts ya'a ve'e kux ka'a ve'e nmaatnavyaa'numjada je naxviijnit je kyo'oy je'e, ve'em ax jo'n je Cristo dukamaatnavyuu'nju je naxviijnit je kyo'oy je'e. ¹⁸ Ka'a tse'e je tsá'aga dumaatnavyuu'nju je tsojkun. Pan pu'uk avaada tse'e je jayu je tsojkun dujayepta, ka'a tse'e je tsá'aga dujayejptuva, kux ku xa ve'e je jayu cha'aga, je'e kajx tse'e cha'aga ku ve'e je tsaachpaatun tyukkada'akjut. Je jayu juu' ve'e je tsá'aga dujayejpp, ka'ats je'e ve'e pu'uk avaada je tsojkun dujayep.

¹⁹ Njayejpumdup tse'e je tsojkun kuxe'e je Nte'yam xtsojkomdi ku je'e ve'e ka'anum ntsojkomda vye'na. ²⁰ Pan vaamp xa ve'e je jayu: "Ntsajkp atse'e je Nte'yam", taayipts je'e ve'e pan ka'a ve'e dutsak je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a. Kux pan ka'a xa ve'e dutsak je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a juu' ve'e y'ixp, ¿ax vintsots je'e ve'e dutsókut je Nte'yam?, juu' ve'e kya'ixp. ²¹ Ya'ats je'e ve'e juu' ve'e xtukpava'numdu: Pan pan tse'e je Nte'yam dutsojkkp, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e dutsojkkpat je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a.

5

N'amaqdaaguimdup tse'e je naxviijnit je kyo'oy je'e

¹ Pan pan tse'e dujaanchja'vip jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je nam joojntykints je'e ve'e je Nte'yam moojyju. Pan ntsojkomdup tse'e je ntee'amda, ntsojkomduvaps uu'me'e je n'útsamda je n'ajchamda maat je n'útsamda je ntsa'aamda.

² Jidu'um tse'e nnuja'vimda jets ntsojkomdupe'e je Nte'yam je y'ónukta, je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam ntsojkomda jetse'e nto'numda juu' ve'e xtukpava'numdup. ³ Jidu'um xa ve'e je Nte'yam ntsojkomda, je'e ve'e ku ve'e nkutyo'numda je pyava'nun. Ax ka'a tse'e ntso'oxja'vimda jetse'e nkutyo'numdat je pyava'nun. ⁴ Kux nujom pan pan jatye'e je Nte'yam moojyjudu je nam joojntykin, y'amaqdaaguidupts je'e ve'e je naxviijnit je kyo'oy je'e. Ax juu' tse'e xtuk'amaqdaaguimdup je naxviijnit je kyo'oy je'e,

je jaanchja'vints je'e ve'e juu' ve'e njayejpumdup. ⁵ ¿Pants je'e ve'eda juu' ve'e du'amaqdaaguidup je naxviijnit je kyo'oy je'e? Je'ejiyi ve'eda juu' ve'e dujaanchja'vidup jets je Jesús je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk.

Juu' ve'e xtuknuja'vimdup je Jesucristo

⁶ Je Jesucristo tse'e miin yaja naxviijn jetse'e yaknapejt jetse'e xku'oo'kimdi. Ka koojyap tse'e ñapejt, ve'empa ve'e y'uk'aa'k. Je Espiritu Santo tse'e xtuknuja'vimdup jets je Jesús je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk, ax ka'a tse'e je Espiritu Santo tyaaya. ⁷ Toojk viijn je'e ve'e juu' ve'e xtuknuja'vimdup jets je y'Onuk je'e ve'e: ⁸ Je Espiritu Santo, je Jesús je ñapejtun, jets je Jesús je y'oo'kun. Qyam tse'e toojk viijn, to'kji tse'e je nuja'vin juu' ve'e xmo'yumdup. ⁹ Njaanchja'vimdup tse'e juu' ve'e je jayu kyojstsup, ax nuyojk jaanchjávumts je'e ve'e je tuvakojtsun juu' ve'e je Nte'yam yaktaan, je'ets je'e ve'e juu' ve'e kyojts je y'Onuk kajx. ¹⁰ Pan pan xa ve'e dujaanchja'vip je Nte'yam je y'Onuk, ñuja'vinupts je'e ve'e jem jya'vin kajxm jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Jesús. Pan pan tse'e dukajaanchja'vip juu' ve'e je Nte'yam kyajtsp, ve'emts je'e ve'e yakvinmotu jets taayipe'e je Nte'yam, kux ka'a ve'e je jayu dujaanchjáva juu' ve'e je Nte'yam kyojts je y'Onuk kajx. ¹¹ Ax ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam kyojts je y'Onuk kajx: Xmo'yumduts uu'm je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jets je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, njayejpumdups uu'm je'e ve'e je y'Onuk kajx. ¹² Pan pan xa ve'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam je y'Onuk, jyayejppts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp; ax pan pan tse'e jem jya'vin kajxm ka'ijtp je Nte'yam je y'Onuk, ka'ats je'e ve'e dujayep je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp

¹³ Miitsta, pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Nte'yam je y'Onuk, je'e kajxts ats miits yaja ve'e ntuknujáyada jetse'e xnujávadat jets mjayejptupe'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹⁴ Je'e kajx tse'e to'k aaj to'k joot ntsapkojtsumda, kux nnuja'vimdinupe'e jets pan n'amótumdupe'e juu' ve'e pyaatyp y'akeeguip maat je Nte'yam je vyinma'yun, xkats'amótunajxumdups uu'm je'e ve'e. ¹⁵ Ax pan nnuja'vimdups uu'm'e'e jets xkats'amótunajxumdupe'e je Nte'yam ku ve'e juu' n'amótumda, nnuja'vimdupap tse'e jets tyónup je'e ve'e pan ti ve'e n'amótumdup.

¹⁶ Pan y'ixp xa ve'e to'k je jayu je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a ku ve'e je tokin dutún juu' ve'e o'yip jetse'e yakmee'kxjat, va'an tse'e dunutsapkatsu, van'it tse'e je Nte'yam myo'ojut je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Je'e atse'e ntijp je tokin juu' ve'e je Nte'yam myee'kxp. Jeja xa ve'e je tokin juu' ve'e je Nte'yam kyamee'kxp; ka'ats ats miitse'e nnaajmada jetse'e x'amótudat je Nte'yam jetse'e yaktokinmee'kxut je'e kajx. ¹⁷ Nujom juu' jatye'e ka o'yp, tókints je'e ve'e; ax jeja tse'e je tokin juu' ve'e je Nte'yam myee'kxp.

¹⁸ Nnuja'vimdinup xa uu'm'e'e jets pan pan jatye'e ijttup je Nte'yam je y'ónuk, ka'ats je'e ve'e ñaajk'itjada jep tokin jaatp, kux ixjudup jayejpjudup je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk, ax ka'ats je'e ve'e je ko'oyjáyuvap y'o'yixju jetse'e vintso tyónjadat.

¹⁹ Nnuja'vimdinup tse'e jets je Nte'yam je jyayu uu'm'e'eda; ax jem tse'e je ko'oyjáyuvap y'am kya'm y'itta nujom pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e.

²⁰ Nnuja'vimdupap xa ve'e jets miine'e je Nte'yam je y'Onuk jetse'e je vinma'yun xmo'yumdi jetse'e ve'em n'ixaimdinit je'e pane'e tyúvam ijtp. Ax ijttumdup tse'e jem je'e jya'vin kajxm pane'e tyúvam ijtp, je Nte'yam je y'Onuk Jesucristots je'e ve'e, je'ets je'e ve'e je Nte'yam, juu' ve'e tyúvam

ijtp, je'e tse'e duyajkp je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²¹ Miiŋsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, ka'a tse'e xvinjavadat xvintsə'agadat juu' ve'e ka je Nte'yamap. Amén.

Ya'a tse'e je mumejtsk nak juu' ve'e je Juan jyaay

Ku je Juan dunuja'yi to'k je ta'axtajk maat je y'ónukta

¹ Ats, je maj ónuk, to'k juu' ve'e je jaanchja'vivatajk dunuvinténip, máyam atse'e je Dios ntuknukexta je uts je tsa'a maat je y'ónukta juu' atse'e ooy ntuntsojktup. Ax ka átsjyapts miitse'e ntsojktup, mtsojkduduvapts miits je'e ve'e nujom pan pan jatye'e dunuja'vidup je tyuv je'e. ² Je'e kajx tse'e nnachojkumjada kuxe'e yam nja'vin kajxmamda y'it je tyuv je'e jets xa'ma kajxts je'e ve'e yam nja'vin kajxmamda y'ijtnit. ³ Je Dios Tee' jets je Jesucristo, je Nte'yam je y'Onuk, je'e tse'e xkunoo'kxumdap jetse'e n'ijtumdinit je tyukmótun maatta je y'oy joot maatta, ve'em tse'e n'ijtumdinit je tyuv je'e maat je tsojkun maat.

⁴ Ooy xa atse'e ntuntukxoonduk ku atse'e nnujava jets jeme'e je m'ónukta juu' ve'e dupanajxtup je tyuv je'e, ve'em ax jo'n je Dios Tee' xtukpava'numdi. ⁵ Ax je'e kajx tse'e, va'an tse'e dunachojkumjada to'k jado'k. Ax je pava'nun juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, ka nam pava'nunapts je'e ve'e, je pava'nun je'e ve'e juu' ve'e je Maja Vintsán kyojts ku ve'e yak'ixpajk'ukvaajñ. ⁶ Pan nachojkumjudup tse'e to'k jado'k, nku-tyo'numdup tse'e je Nte'yam je pyava'nun. Ax je'e je pyava'nun, je'ets je'e ve'e jetse'e nnachojkumjadat to'k jado'k, ve'em ax jo'n xnujávada van'ítani ku ve'e x'amotunajx'ukvaandi je Nte'yam je y'ayook.

Je'e pan pan jatye'e je jayu dvin'aa'ndup

⁷ May xa ve'e y'itta yaja naxviijn pan pan jatye'e je jayu dvin'aa'ndup, vaandupts je'e ve'e jets ka'a ve'e je Jesucristo jayuvimpijit. Vin'aa'mpats je'e ve'eda pan pan jatye'e ve'em vaandup, cho'oxpajktupts je'e ve'e je Cristo.

⁸ Nay'ix'itjada kux ku ve'e mkato'nuxjadat juu' ve'e mtoondup, je'e tse'e mtóndap jetse'e pu'uk avaada xjajejptinit je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam mtukmutsojkdudup.

⁹ Pan pan xa ve'e duyaknuyojkip je Cristo je y'ixpajkun jetse'e je jayu dutuk'ix ax jo'n dukapaa'ty dukah'akeega maat je kats je ayook juu' ve'e je Cristo yaktaan, ka'ats je'e ve'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam. Ax pan pan tse'e je jayu dutuk'ixp juu' ve'e je Cristo kyojts, jemts je'e ve'e jya'vin kajxm y'itta je Dios Tee' jets je y'Onuk. ¹⁰ Pan jem xa ve'e juu' ve'e mku'ixjudup jetse'e je jayu dukatuk'ix ya ixpajkun, ka'a tse'e xkuváktat jem mtak'am jets ni ka'a tse'e x'oyvinkukojsiduvat. ¹¹ Kux pan pan xa ve'e du'oyvinkukojsip, tyukmaattuumpts je'e ve'e je kyo'oy je'e.

Ku je Juan kyojtskukajxini

¹² Jep xa ve'e may viijn juu' ats miitse'e kunjaa'ktuknuja'yidi, ax ka'ats atse'e yap nak kujxp nja'ava'añ kux ntsajkp atse'e jets ats miitse'e najkx nku'ixta jetse'e aviinn ah'am nmukótstat, ve'eme'e pu'uk avaada nxoojntkumdat.

¹³ Je n'útsamda je ntsa'aamda juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon, je'e je y'ónukta tse'e mkejxuxjudup máyam je Dios. Amén.

Ya'a tse'e je mutoojk nak juu' ve'e je Juan jyaay

Ku je Juan dunuja'yi je Gayo

¹ Ats, je maj onuk, to'k juu' ve'e je jaanchja'vivatajk dunuvinténip, máyam ats mitse'e je Dios ntuknukex, mits, Gayo, juu' atse'e ooy ntuntsajkp.

² Nnutsapkajtspts ats mitse'e jetse'e nujom kajx m'óyat jetse'e makkatsots m'ijtnit, ve'em ax jo'n atse'e nnujava jets oye'e je mjoot je mja'vin y'it jeja je Nte'yam vyinkujk. ³ Ooy atse'e ntuntukxoojntk ku ve'e jye'ydi je utsta je ajchta jets atse'e xnuujmidi vintso ve'e to'k aaj to'k joot mnaajk'itju je tyuv je'e maat, ve'em ax jo'n xa'ma kajx mnaajk'itju je tyuv je'e maat. ⁴ Ooy xa atse'e ntuntukxoonduk at se'e nmo'tu jets je'eda pan pan jaty atse'e n'onukja'vidup, naajk'ijtdupts je'e ve'e je tyuv je'e maat. Ka'a tse'e ti viijnk juu' atse'e ve'em ntukxoojntk.

Ku je Gayo yak'oñukojtsi

⁵ Mits, juu' atse'e ooy ntuntsajkp, oys je'e ve'e juu' mitse'e mtuump, je'ets je'e ve'e vintso ve'e xputaka je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada, je'e ve'e vinkopk juu' ve'e je'yva jayu. ⁶ Je utsta je ajchta juu' ve'e ve'nidup mits maat, je'e tse'e dunukojtsu jeja je jaanchja'viva vyinkujk vintso mits je'e ve'e xputajkidi. Ku tse'e ñajxinuvat jem tsov, putaka je'eda to'k aaj jetse'e xmo'odat juu' ve'e y'ajootadap too' aajy, ve'eme'e xtónut ax jo'n je Nte'yam du'oyjavat. ⁷ Je'e tse'e tsoo'ndu jetse'e je jayu dūvaajnjada je Cristo je y'ayook. Ka'a tse'e du'amótudi pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada jetse'e pyutakajadat, je'e kajx tse'e nuyojk vinkopk jetse'e xputakadat. ⁸ Xtukkadaakumdup xa uu'me'e jets je'e ve'e mputajkimdat, ve'em tse'e ntukmaatmuto'numdat ntukmaatmupajkumdat je Nte'yam ku ve'e du'avánada je tyuv je'e.

Vintso je Diótrefes dukakuvujk je Nte'yam je jyaay

⁹ Ntuknuja'yidu xa atse'e to'k je nak je jaanchja'vivatajk, ax ka'ats je'e ve'e je Diótrefes dumajapum vintso atse'e juu' nkats, chajkpts je'e ve'e jetse'e dunumájat joma ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada.

¹⁰ Je'e kajx tse'e, pan najkxp ats mitse'e nku'ix, nvaajnpjap ats mitse'e je kyo'oy je'e juu' ve'e tyuump, vintso ve'e tyaaya jets aatse'e xpakats. Ax ka je'ejyap tse'e, ka'a tse'e dukuvuk je utsta je ajchta juu' ve'e jem je'ydup, ka'a tse'e dūyakjaty jetse'e yakkuvajkjat je viijnk jayu, jetse'e dupavojpni joma ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada.

¹¹ Mits, juu' atse'e ooy ntuntsajkp, ka'a tse'e xpanajkxut je kyo'oy je'e, je'e ve'e mpanajkxup je y'oy je'e. Pan pan tse'e dutoomp je y'oy je'e, y'ixats je'e ve'e je Nte'yam; ax pan pan tse'e dutoomp je kyo'oy je'e, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam du'ixa.

Ku je Demetrio yak'oñukojtsi

¹² Anañujoma tse'e du'oñukótsada je Demetrio. Nay ve'empa aats, mpaampapts aats je'e ve'e je tuvakojsun jets oy je'e ve'e juu' ve'e tyuump kyajtsp. Ax mnuja'vinuupts mitse'e jets tyúvam je'e ve'e je tuvakojsun juu' aatse'e mpuump.

Ku je Juan kyojtskukajxini

¹³ Jepe'e may viijn juu' ats mitse'e kunjaa'ktuknuja'yi, ax ka'ats atse'e yap nak kujxp nja'ava'añ. ¹⁴ N'a'ixp xa atse'e jets tsojk ats mitse'e najkx nku'ix, ve'em tse'e nnakyojtsumjüt aviinm ah'am.

¹⁵ Je Nte'yam tse'e myak'ijtinup je oy joot maat. Máyame'e je Dios mkejxuxjada pan pan jatye'e yaja nmaatnachojkumjudup. Máyame'e to'k aaj je Dios xmō'odat to'k jado'k pan pan jatye'e nmaatnachojkumjudup joma ve'e mits. Amén.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Judas jyaay

¹ Atse'e je Judas, je Jesucristo je myutoompa je myupajkpa, je Santiago je y'uts. Máyam atse'e je Dios ntuknukexta je jayu juu' ve'e je Dios Tee' vinkoojnjudu jetse'e chojkjidi, je Dios Tee', juu' ve'e íxjudup jayeypjudup je'e kajx ku ve'e to'k muk y'itta je Jesucristo maat. ² Qoy tse'e xtunjayéptat je tukmo'tun, je oy joot, jets je tsojkun.

Je yak'ixpajkpada juu' ve'e taayidup (2 Pedro 2.1-17)

³ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, njatsojk xa atse'e jets ats miitse'e kunnuja'yidi je joojntykin kajx juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jetse'e njayeypumda, ax ka'anumts atse'e ve'em ntun. Nnaya'vijupts atse'e jets too'vajkp ats miitse'e nkojtsmákkadat jetse'e to'k aaj to'k joot mnaajk'ijttidinit je ayook maat juu' ve'e mjaanchja'vidup jetse'e je Nte'yam to'k naxji dutukkatajki je jyáyuda. Ax ka'ats je'e ve'e duyaktikutsut je ayook juu' ve'e yaktaan. ⁴ Jem xa ve'e je jayu juu' ve'e je vin'aa'nun kajx napyaa'jmjudup je jaanchja'vivatajk maat, ax ka'ats je'e ve'e dunatyukpákjada je Jesucristo, je'e'ejyji ve'e to'k je nMaja Vintsánamda. Jujpani tse'e je Kunuu'kx Jatyán du'ava'ni jets vintókidap je'e ve'eda, ka'a tse'e je Nte'yam duvintsá'agada. Tyijtupts je'e ve'e jets je'e kajxe'e kuxe'e je Nte'yam je jayu je maa'yun dutuujnja, nvaat tse'e je yaa'y je ta'ax je kats dutukmaatjajyéptat juu' ve'e ka púkap jyayeypjut.

⁵ Óyam miitse'e xnújávada juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, ntsajkpts atse'e jets ats miitse'e ntukjaa'myéttat jets je Maja Vintsane'e duyakpitsumni je jyayu jem Egipto. Óyam tse'e vye'ema, ux'ookts je'e ve'e duyakkutókidini je'eda pan pan jatye'e kajaanchja'vijidu. ⁶ Jaa'myéttat je angelestajk juu' ve'e kayakkutojktu ax jo'n je Nte'yam tyukkatajkijidi, myasooktinuts je'e ve'e je it juu' ve'e jyayeypju, je Nte'yam tse'e yak'ijttjudup jem akoo'ts it jootm juu' ve'e dun'ava'tikajxp. Ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je poxuntakjaju juu' ve'e cadena tsum. Jem tse'e ve'em y'ijttinit je xaaj paat ku ve'e je tsaachpaatun yakmoo'yidinit. ⁷ Jaa'myeststuva je sodóma'it jets je gomoorra'it jáyuda jets je jayu juu' ve'e tsuunidup y'ijtt jem kajpun kajxmda juu' ve'e mutámijidup, ka'a tse'e je Nte'yam dukatsupajktuva, tyukmaatjajyeypju tse'e je kats je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeypjut. Je'e paat tse'e ko'otyoondu ku ve'e je yaa'tyajk je kats dutukmaatjajyeypju je myuyaa'tyajk. Je'e kajx tse'e je Nte'yam yakkutó'kikajxidini ku ve'e je jaajn duyaknaxkádaaky. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e anañujoma je jayu va'ajts dunujá'vadat jetse'e ve'em dukatoonduvat.

⁸ Ax nay ve'empa je jayu juu' ve'e napyaa'jmjudup je jaanchja'vivatajk maat, vaandupts je'e ve'e jets ti jatye'e yak'ixjudu je kuma'aj kajx jetse'e ve'em dutóndat je ka óyap juu' ve'e tyonuvaandup je y'avintso vinma'yun kajxta. Ka'a tse'e dumajapamda je kutojkun juu' ve'e je Nte'yam jyayeypju, vyinkojtspejttup tse'e pan pan jatye'e ijttup jem tsapjootm. ⁹ Ax je ángeles Miguel, juu' ve'e dunuvintsanikajxp je aangelestajkta, ku ve'e dumaa'atnako'jtsvintso'ovji je Satanás jets pane'e dujayeypju je Moisés je ní'kx je kyopk, ka'ats je'e ve'e ñayja'vijji jetse'e duvinkojtspe'ptat je ko'oyjá'yuvap. Jidu'ume'e vyaajñ: "je Maja Vintsán tse'e mtukna'muxjup!" ¹⁰ Ax je jayu juu' ve'e vin'aa'ndup, je'ets je'e ve'e kyo'oñukojtsidup juu' ve'e kyavinmótudup, ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je tánuk juu' ve'e

duka'oypayo'ydup juu', je'e tse'e tyoondup juu' ve'e chojktup je y'avintso vinma'yun kajxta. Vintókidapts je'e ve'eda.

¹¹ ¡Ayoo'v xa ve'e je'e je jyootta, kux je'e ve'e dupanajktup je too' juu' ve'e je Caín pyajk! Ve'em ax jo'n je Balaam ñatyukkatajkiji je kyo'oy je'e jetse'e ve'em kumyeempujk, nay ve'empa tse'e jyátkiduva. Vintókidapts je'e ve'eda kux'e je Nte'yam dukakatsapakta, ve'em ax jo'n je Coré kyakatsupajkiji jetse'e vyintókini. ¹² Ku ve'e mnay'amókajada kaavya je tsojkun kajx juu' ve'e mnayjajepxjudup to'k jado'k, je jayu tse'e jomvaandup tivaandup ku ve'e xmaat'káyda xmaat'oo'kta ax jo'n kuxtukmaatjajejpti je tsojkun. Ve'em tse'e oy ñaajkkáyjada, ax ka'a tse'e duyakvinkópkada je jayu juu' ve'e katih'ijtxjudup. Ve'em tse'e y'itta ax jo'n je kup juu' ve'e kata'mip, ax jo'n je kup juu' ve'e yakvixp je y'aa'ts maat jetse'e tyaatsni. ¹³ Ve'em ax jo'n je maaxy naaj ooy tyumpojtuk jetse'e je y'aa'pk dúpum, nay ve'em tse'e yaknujava vintso ve'e je jayu je jyáyuvinda je ka óyap kajx juu' ve'e tyoondup kyojstsup. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je maatsa juu' ve'e too'tókidup, yaknupaajmtkiduts je'e ve'e jetse'e xa'ma kajx y'ijttinit jem akoo'ts it jootm juu' ve'e dunúko'o'tsikajxp.

¹⁴ Kyojtsnax xa je'e ve'e je Nte'yam je y'ayook je Enoc juu' ve'e muvuxtojtuk naske'exa ku ve'e je Adán kujx yakmachovutsaa'n. Je'e tse'e du'ava'ni vintso ya'a ve'e ya jáyuda. Jidu'um tse'e vyaajñ: "Myaatmínup xa ve'e je Maja Vintsán pan pan jatye'e jye'eip ka jamachávum. ¹⁵ Je'e tse'e nujom je jayu dutókimpayo'kyajxtinup, pyaajmjidinupts je'e ve'e je tsaachpaatun nujom pan pan jatye'e je Nte'yam dukajaanchja'vidu jetse'e dukavintsa'kidi, jetse'e duvinkojspejttu, jetse'e je kyo'oy je'e dutoondi." Jidu'um tse'e je Enoc vyaajñ. ¹⁶ Ka'a tse'e je jayu juu' dutukjotkada'akta, kyo'oyja'vidupe'e juu' jatye'e je viijnk jayu tyoondup, pyanajktup tse'e je kyo'oy je'e juu' ve'e chojktup je y'avintso vinma'yun kajxta, namyájjidup tse'e, y'ixtiduups je'e ve'e vintso ve'e je jayu tsoj dujávadat juu' ve'e tuk'ixjudup jetse'e ve'em dujayéptat juu' ve'e chojktup.

Juu' ve'e tyóndap je jaanchja'vivatajktá

¹⁷ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, jaa'myé'tsta je ayook juu' ve'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo je kyukátsivada myakta'nuxjudu. ¹⁸ Ve'em tse'e vyaandi jets ku ve'e támani je itakax vye'nat, tyukxi'iktapts je'e ve'e je jayu je Nte'yam jye'e, je y'avintso vinma'yun kajx tse'e dutóndat je ka óyap juu' ve'e chojktup. ¹⁹ Ax je jáyuda, je'e tse'e je njáyuvamda duyaknapyajkva'kxuvaajjudup, chojktuups je'e ve'e jetse'e je njáyuvam y'ijttinit to'k je vinma'yun je'e maat, je'e'ejyji tse'e tyoondup vintso ve'e je kyo'oy vinma'yun ña'muxjada, ka'a tse'e jem jya'vin kajxmada y'it je Espiritu Santo.

²⁰ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ijtp tse'e mnaajkmakpákjadat je mva'ajts jaanchja'vin kajxta. Tsapkotsta je makkin maat juu' ve'e je Espiritu Santo yajkyp. ²¹ Naajk'ítjada je Nte'yam je chojkun maat ku ve'e x'a'ixta je xaaj ku ve'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'e juu' ve'e je ñu'ixkadaakun kajx mmo'ojyjididup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

²² Tukmo'otta pan pan jatye'e mejtsvinmaaydup. ²³ Putákada tse'e viijnkta, ve'em ax jo'n je jayu kuyakputaka juu' ve'e jem janjootm yakvaa'mpítsump, jets tukmo'ttuva juu' ve'e viijnktava. Ax nay'ixjada tse'e jets ka'a ve'e ve'em xtóndat ax jo'n je'e ve'e dutonda, ko'oyjávada tse'e je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup, jets tsá'agada kux ku ve'e mpaatjadat je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup.

Ku je Judas kyojtskukajxini

²⁴ Ax je tun to'k Nte'yam, je nYaktsookpamda, o'yixjup xa je'e ve'e jetse'e dutónut vintsó ve'e mkaka'adat jep tokin jaatp jetse'e myakje'yjidinit jem je'e vyinkojkm joma ve'e ooy je majin dutunjayep, ve'em vintsó ve'e je tokin mkapaa'tjadat jets ooy je xoojntkun maat, ²⁵ je'e tse'e dujayeipnup je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx je vintsa'kin jets je majin, je makkin jets je kutojkun. Ve'em tse'e y'ijit ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na, uxyame'e ve'em y'ijtpa, jetse'e xa'ma kajx ve'em y'ijtnit. Amén.

Ya'a tse'e je Jesucristo tyuk'ix tyuknuja'vi je Juan jets ti ve'e tónjup

Pan tyajx kajxe'e je Juan ya nak dujaajj

¹ Je Nte'yam xa ve'e dutuknuja'vi je Jesucristo ti ve'e tsojki tónjup kótsjup jets je'e ve'e dutuknuja'vivat pan pan jatye'e je Nte'yam dumutoondup dumupajktup. To'k tse'e je ángeles dukejx, je'ets atse'e tuxtuk'ix tuxtuknujava. ² Ats, je Juan, mpuumpts atse'e ya tuvakojsun juu' jaty atse'e tñ'n'ix, je Nte'yam je y'ayookts ya'a ve'e juu' je'e ve'e myooy je Jesucristo jets ats miitse'e ntuknuja'viduvat.

³ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e dukótsap ya nak. Xoonduvaps je'e ve'e pan pan jatye'e du'amotunáxtap ku ve'e yakkats ya kats ya ayook juu' ve'e je Nte'yam yajk, jetse'e dumajapámdat juu' jatye'e yaja javyet, kux támani xa je'e ve'e jetse'e tyónjút kyótsjút.

Ku je Juan dunuja'yi je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidu jep Asia

⁴ Ats, je Juan, uxyamts atse'e nnujáyada je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtúk kajpun kajxm jem ásiat y'it jootm. Je Nte'yam, je Espiritu Santo, jets je Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijitninit je y'oy joot maatta; je Nte'yam, juu' ve'e uxyam ijtp, je'e tse'e ijt, je'em tse'e ijtnup; jets je Espiritu Santo, juu' ve'e ve'em ax jo'n je vuxtojtúk kujajpa kutá'kxpa jem je Nte'yam je kyutojkun tsujjntkun vyinkojkm; ⁵ jets je Jesucristo, juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnajxp ve'em ax jo'n du'ix dumotu, je'ets je'e ve'e muto'k juu' ve'e joojntykpaiknuva, je'e tse'e duyakutojkjip nujom pan pan jatye'e yakkutojktup yaja naxviijn. Ax je Cristo tse'e xtuntsojk'oo'kumdup jetse'e xtuknuvaatsumdi je ntókinamda ku ve'e xku'oo'kimdi, ⁶ je'e tse'e xpa'mumdu jetse'e nyakkutojkumdat jetse'e tee'tajk n'ijtumdat, ax ve'em tse'e nvinja'vimdinit nvintsá'kimdinit je Nte'yam, je'e je Tyee'. ¡Je Cristo tse'e dujajejpnup je majin je jaanchin jets je kutojkun xá'ma kajx! Amén.

⁷ ¡Amotunaxta, jem je'e ve'e vínuts jootm myiinnit! Anañujómats je'e ve'e du'ixtat, je'e paat pan pan jatye'e yakxa'ajkijidu. Nujom tse'e je jayu yaja naxviijn chaachvinmapyajkkáxtat jetse'e ya'axtat ku ve'e du'ixtat. Ve'eme'e tyónjút kyótsjút. Amén.

⁸ Jidu'um xa ve'e je Nte'yam vya'añ, je Maja Vintsán, juu' ve'e nujom duká'mikajxp: "Ats xa je'e ve'e ku ve'e je it choo'ntk, atsts je'e ve'e ku ve'e tyonkájxjút kyojtskáxjút nujom juu' jaty, ats tse'e ax jo'n je A jets je Z, ats tse'e uxyam ijtp, ats tse'e ijt, átsam tse'e ijtnup."

Ku je Juan du'ix je Cristo je majin maat

⁹ Ats, je Juan, miits je m'utsta je m'ajchta, kijpx ats miitse'e ntukmaatyaknáxta je tsaachpaatun, ijtp atse'e miits maatta jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e ntukmaatmuténada je tsaachpaatun. Je'e kajx ya'a ve'e kuxe'e n'ijtumda to'k muk je Jesucristo maat. Yakmajtsts atse'e jets atse'e yaja nyakpuujm, to'k je it juu' ve'e yaja maaxy naaj akujk. Patmos ya'a ve'e xyaaj. Je'e kajxti atse'e ve'em nyaktuujn kuxe'e ats ntukka'amáy je Nte'yam je kyats je y'ayook, je'e ve'e ku atse'e je tuvakojsun mpum je Jesucristo kajx.

¹⁰ Je Maja Vintsán je xyaaj tse'e vye'na, van'litts atse'e jem je Espiritu Santo

kyam ntaajñ jets atse'e nnaadup n'amotunajxy to'k je ayook va'ajts mak'k kyats, ve'em ax jo'n je trompeta mak'k xyu'ux, ¹¹ jets atse'e xnuujmi:

—Ats xa je'e ve'e too'vajkp, ats tse'e ux'ook, ve'emts atse'e ax jo'n je A jets je Z. Jatyany jem nak kajxm pan juu' jatye'e m'ixp, jets ke'jxa je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amokjijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm jem asiait y'it jootm. Je kajpun joma ve'e ñay'amokajada, ya'ats je'e ve'eda: je Éfeso jets je Esmirna, je Pérgamo jets je Tiatira, je Sardis jets je Filadelfia, jets je Laodicea.

¹² Van'litts atse'e n'ixumpijit jets atse'e n'ixut pan pan atse'e xmukojtsp. Ku atse'e n'ixumpijit, van'litts atse'e n'ix vuxtojtuk je tsintovyejtun juu' ve'e tum je oro. ¹³ Jemts atse'e tsintovyejtun akojkm n'ix to'k pane'e ve'em ke'xp ax jo'n je yaa'tyajk, yane'e je xyox dujayep, jem tse'e tyek jajm paat kyada'aky, jetse'e to'k je oro cinta dukak'ajenju. ¹⁴ Va'ajts poo'pts je'e ve'e je vyaajy, ve'em ax jo'n je poo'p lana ukpu je tsap'aa'pk. Ve'em tse'e je vyiijn ax jo'n je jan'ayee'nst. ¹⁵ Ve'em tse'e je tyek y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je bronze tyu'kx myatsuk ku ve'e va'ajts yakpa'at, ve'em ax jo'n je bronze jem janjootm vyintoy ku ve'e jyu'u. Ve'em tse'e je y'aaj je yo'kt va'ajts mak'k tyunkats, ve'em ax jo'n je maja naaj y'uu'ts tyinun. ¹⁶ Jem tse'e y'aka'yun ka'm dumaada vuxtojtuk je maatsa. Jep tse'e y'avup pyitsum to'k je tsojx juu' ve'e mejtsk ado'om jajpax. Ve'em tse'e je vyiijn je y'aaj y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je aampa xaaj ku ve'e va'ajts mak'k y'añ.

¹⁷ Ku atse'e n'ix, van'litts atse'e ntunnaxvipp jeja je'e vyinkujk ax jo'n atse'e aa'k kun'ijit jo'n. Ax je'ets atse'e je y'aka'yun ka'aj xtuknu'oon jets atse'e xnuujmi:

—Kadi mtsa'aga. Ats xa je'e ve'e too'vajkp, ats tse'e ux'ook, ¹⁸ ats tse'e joojntykip. Uk'oo'k atse'e; ax joojntykipts atse'e xa'ma kajx. Ats xa je'e ve'e je avaatsun nmaat juu' ve'e yaktuk'avaatsp joma ve'e je oo'kpa y'itta.

¹⁹ Javyétuts n'it juu' ve'e tux'ix, juu' ve'e uxyam ijtp, jets juu' ve'e ux'ook itup. ²⁰ Jidu'um tse'e dunukats juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijit, je vuxtojtuk maatsa juu' ve'e yam ats n'aka'yun ka'm tux'ix jets je vuxtojtuk tsintovyejtun juu' ve'e tum je oro. Je vuxtojtuk maatsa, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je yakkatsuyoyvada juu' ve'e je oy kats je oy ayook duyakyo'ydup joma ve'e ñay'amokajada je jaanchja'vivatajka jem vuxtojtuk kajpun kajxmnda. Jets je vuxtojtuk tsintovyejtun, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je jaanchja'vivatajka juu' ve'e jem nay'amokjijidup.

2

Je vuxtojtuk kajpun joma ve'e ñay'amokjijidi je jaanchja'vivatajka: Pan pan jatye'e nay'amokjijidu jep Éfeso

¹ Nujaya jidu'um je yakkatsuyoyva joma ve'e ñay'amokajada je jaanchja'vivatajka jem efesovit kyajpun kajxm: “Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e dumaat je vuxtojtuk maatsa jem y'aka'yun ka'm jetse'e ñaxy tyaka jem je vuxtojtuk oro tsintovyejtun y'akojkm: ² Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojstsp, vintso ve'e mak'k mtonda ats kajx jets vintso ve'e je mak'k aaj je mak'k joot xjayepta, ka'a miitse'e xkuvakta pan pan jatye'e ka oyap jáyuvudup joojntykidup, jetse'e x'ixta pan pan jatye'e natyijjudup kukátsivada, ve'em tse'e je nuja'vin xpajkti jets taayidup je'e ve'e. ³ Ta xa miitse'e je mak'k aaj je mak'k joot xjayepta, ta ve'e ooy mtuntsaachpaa'tta jetse'e ooy mtuntonda ats kajx, ka'a tse'e mnoo'kxta. ⁴ Oyam tse'e vye'ema, jep tse'e to'k viijn juu' ats miitse'e ntuknaajmavaandup, je'ets je'e ve'e ku atse'e xkoo'ktojoiktini ve'em ax jo'n

atse'e xtsojkti ku atse'e xjaanchja'vi'ukvaandi. ⁵ Je'e kajx tse'e, jaa'myé'tsta vintso ats miitse'e xtsojkti van'it, vinmayumpijitini, maso'oktini je mko'oy joojntykinda, jets toondinuva ve'em ax jo'n xtsoo'ntkti. Pan ka'a tse'e ve'em xtonda, najkxpts atse'e nyakkeekni je mtsintovyejtunda joma ve'e y'it. ⁶ Ax mputajkijidupts ya'a ve'e kuxe'e xkatsokta je'e juu' jatye'e tyoondup je jayu juu' ve'e dupanajkxtup je Nicolás je y'ixpajkun, ntso'oxpajkppap ats je'e ve'e juu' ve'e tyoondup. ⁷ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espiritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm: Pan pan tse'e maadaakp, nmo'opts ats je'e ve'e jets'e'e duja'kxut je kuputaajm juu' ve'e joojntykinyajkp, juu' ve'e jem ijtp joma ve'e je Nte'yam je jyayu je jyaajnda je tyajka."

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Esmirna

⁸ 'Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem esmiirnait kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e too'vajkp jets ux'ook, je'e pane'e uk'oo'k jets'e'e jyoojntykpaajknuva: ⁹ Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojstsup, vintso ve'e mtsaachpaa'tta jets'e'e m'ayovda (óyame'e may je o'yin xjayepta). Nnuja'vinupts atse'e vintso ve'e mpakótsjada je'e pan pan jatye'e natyijjudup israeejlit jáyuda, ax ka'ats je'e ve'e jye'eda, je Satanaasts je'e ve'e je jyáyuda. ¹⁰ Ka'ats miits je'e ve'e xtsa'agadat vintso ve'e mtsaachpaa'ttat. Jem miitse'eda pane'e je ko'oyjáyuvap yakjapoxuntakpámjadap, y'ixupts je'e ve'e vintso ve'e y'oyat jets ats miitse'e xko'kjaanchja'vidinit. Majk xaaj ve'e ve'em myaktsaachpaa'tjadat. To'k aaj to'k joot tse'e m'ittat ats maat van'it paat ku ve'e m'oo'ktat, ve'em tse'e xjayejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹¹ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espiritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm. Pan pan tse'e maadaakp, ka'a tse'e vyintsotónjut je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup."

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Pérgamo

¹² 'Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem peergamovit kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e dumaat je tsojx juu' ve'e mejtsk ado'om jajpax: ¹³ Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojstsup jets'e'e mtsaanada joma ve'e je Satanás yakkutuk. Oyamts jeme'e mtsaanada, to'k aaj to'k jootts atse'e xmutonda xmpuáka, ijtpats atse'e xjaanchjávada. Oyame'e makk je jayu myaktsaachpaa'tjidi ku ve'e je Antipas duyak'oo'kti, ka'ats atse'e xjaanchja'vi'atúvidi, je Antipas juu' ve'e je tuvakojsun dupaam ats kajx jeja je numay jayu vyinkujka ku ve'e vye'nana jem mkajpun kajxmnda, jem joma ve'e je Satanás chuuna. ¹⁴ Ax jep tse'e juu' ats miitse'e ntuknaajmavaandup, je'ets je'e ve'e ku ve'e jem miitse'eda pan pan jatye'e dukamaso'okuvaandup je Balaam je y'ixpajkun. Je Balaam tse'e du'akojsi je Balac vintso ve'e je israeejlit jayu duyaktokintóndat, je'e ve'e ku ve'e duja'kxta juu' jatye'e yaktukvintsa'kidu je y'apamnaxta jets ku ve'e je kats dutukmaatjayejpti je kiix ónukta juu' ve'e ka púkap jyayejptup. ¹⁵ Jemts miitse'e xmaadada pan pan jatye'e dukamaso'okuvaandup je Nicolás je y'ixpajkun, je ixpajkun juu' atse'e nkatsajkp. ¹⁶ Je'e kajx tse'e, vinmayumpijitini, maso'oktini je mko'oy joojntykinda. Pan ka'ats miitse'e xmaso'okta je mko'oy joojntykinda, nnunajkxtaps ats miitse'e jets atse'e najkx n'atso'oxtún maat je'e juu' ve'e

dukamasooqtup je Nicolás je y'ixpajkun. Ve'emts atse'e ntónyt maat je tsojx juu' ve'e yap ats n'ávup písump. ¹⁷ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm: Pan pan tse'e maadaakp, nmo'opts ats je'e ve'e jetse'e dukáyut je maná juu' ve'e yu'uts ijtj. jets atse'e nmo'ot to'k je pik poo'p tsaaj joma ve'e javyeyt y'it to'k je nam xaaj juu' ve'e ni pana dukanuja'vip, je'ejyji ve'e pan pane'e yakmo'op."

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Tiatira

¹⁸ 'Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajka jem tiatirait kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je Nte'yam je y'Onuk, juu' ve'e je vyiijn ax jo'n je jan'ayee'nst jets je tyek ax jo'n je bronze juu' ve'e va'ajts pa'at: ¹⁹ Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojtstup, je tsojkun juu' ve'e mjayeiptup, vintso atse'e xjaanchjávada, vintso atse'e xmutonda xmupakta, jets vintso ve'e je makk aaj je makk joot xjayepta, nnuja'vivapts atse'e jets nuyojk miitse'e uxyam mtonda ats kajx jets ka'a ve'e ku atse'e xjaanchja'vi'ukvaandi. ²⁰ Oyam tse'e vye'ema, jep xa ve'e juu' ats miitse'e ntuknaajmavaandup, je'ets je'e ve'e ku ve'e xkuvakta je ta'axtajk Jezebel, je'e juu' ve'e natyijjup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Tónajts je'e ve'e je y'ixpajkun dutukvin'uu'n ats je njayu jetse'e ve'em je kats dutukmaatjayépta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup jetse'e duja'kxta juu' ve'e yaktukvintsa'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap. ²¹ Ta xa ats je'e ve'e nja'ituma'a jetse'e vyinmayumpítut; ax ka'ats je'e ve'e vyinmayumpijit, ka'a tse'e dumasa'ak je kyo'oy too'. ²² Ax je'e pan pan jatye'e panajxjudup, pan ka'ats je'e ve'e dumaso'okta juu' jatye'e je ta'axtajk tyuump, nyakpa'ampétupts ats je'e ve'e je ta'axtajk jets atse'e ooy ntunyaktsaachpaa'ttat je'e pan pan jatye'e tyukmaattoondup je kyo'oy je'e, ²³ nyak'oo'ktaps ats je'e ve'e pan pan jatye'e je ta'axtajk dukats'amotunajxup. Ax ve'em tse'e nujom je jaanchja'vivatajka dunujávadat jets n'ixkujxp nnuja'vikujxp atse'e je jayu je jya'vin jets je vyinma'yun, ve'em ats miitse'e to'k jado'k juu' nmo'odat pan vintso ve'e dumaatnavyaa'tyju dumaatnay'akeegaja juu' jatye'e mtoondup mkojtstup. ²⁴ Ax miitsta pan pan jatye'e ijtjup jem Tiatira jetse'e dukapanajxkta ya ko'oy ixpajkun jetse'e dukatonmatsta juu' je'e ve'e tyijjup je Satanás je myaja ixpajkun, ka'ats ats miitse'e ti viijnk ntukpava'anda. ²⁵ Ix'itta juu' ve'e mjayeiptup van'it paat ku atse'e nmiinnuvat. ²⁶ Pan pan tse'e maadaakp jetse'e dutún juu' jatye'e ntsajkp van'it paat ku ve'e y'oo'kut, nmo'opts ats je'e ve'e je kutojkun jetse'e duyakkutojkat je jayu juu' ve'e tsuunidup joma ve'e may viijn je it je naax, ²⁷ ve'em ax jo'n ats je nTee' xmojy je kutojkun. Pan ka'a tse'e je jayu kyatsapájkada, ve'em tse'e dutónut ax jo'n je jayu juu' ve'e je pojxun dukajp jetse'e dutukpo'ova'kxy je naxto'ts; ²⁸ nmooyvaps ats je'e ve'e je maja maatsa juu' ve'e japyji písump. ²⁹ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm."

3

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Sardis

¹ 'Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajka jem saardisit kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e dukamip je Espíritu Santo jets je vuxtojtuk maatsa, je Espíritu

Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm jetse'e yaktuknukex je jaanchja'vivatajk jem vuxtojtuk kajpun kajxm joma ve'e ñay'amókajada: Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojststup, nnuja'vinupts atse'e jets óyam miitse'e mjaajoojntykada, ni vinxúpats ats miitse'e xkatoonjnjada. ² Vija keja, mo'oda je makkin juu' jatye'e jaa'ktaampna, juu' ve'e javee'n jetse'e kyutókiyut, kux ta atse'e n'ix jets ka'a miitse'e xtonda juu' ve'e oy juu' ve'e va'ajts jeja je Nte'yam vyinkujk. ³ Jaa'myésta jets panajkxta je ixpajkun juu' ve'e myakmooydu, vinmayumpijttini, masooktini je mko'oy joojntykinda. Kux pan ka'a xa miitse'e xmaso'okta je mko'oy joojntykinda, nnujajkxtapt ats miitse'e jets ats miitse'e najkx nkupaadada. Ve'emts atse'e nje'yat ax jo'n je mee'tspa jye'ya jem je jayu tyak'am, ka'a ve'e xnujávada pan vin'it. ⁴ Qyam tse'e vye'ema, jem tse'e saardisit kyajpun kajxm miitsta pan pan jatye'e kanaajk'ijtudup maat je tokin, ax je'ets atse'e nmaatvídu'ttap po'o'p xaxta, kux ve'em je'e ve'e dūvinmátsjada. ⁵ Pan pan tse'e maadaakp, yakpo'o'pxóxu'ts je'e ve'e, ka'ats atse'e nyaktókiyut je xyaaj jep nak kujxp joma ve'e javyet je xyaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup. Ats n'Tee' jets je y'aangeles, jemts atse'e je'e vyinkojkmda nva'anút jets ats je njayu je'e ve'eda. ⁶ Pan pan jatye'e xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e dū'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm."

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Filadelfia

⁷ 'Nuja'yiva jidu'lum je yakkatsuyoyva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem filadeejlfiat kyajpun kajxm: "Jidu'lum xa ve'e vya'añ je'e pane'e va'ajts jets tyúvam, je'e pane'e dumaat je yakkutojkpa David je y'avaatsun, je'e pane'e juu' duyak'avaatsp, ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e duyak'atókut, nay ve'empa pane'e juu' duyak'atojpk, ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e duyak'ava'atsut: ⁸ Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojststup, mpaamts atse'e jeja miits mvinkujkta to'k je tak'aka'á juu' ve'e avaa'ajts, juu' ve'e ni pana ka'o'yixjup jetse'e duyak'atókut. Qyamts miitse'e vee'nji je makkin xjayepta, mkutyoonduts miitse'e ats je nkats je n'ayook jetse'e mjaa'knapyámjada ats maat. ⁹ Ax ve'em tse'e, je'eda pan pan jatye'e je Satanás dumaatnapyajkjudup jets pan pan jatye'e taayidup ku ve'e vya'anda jets israeejlit jayu je'e ve'eda, ntónupts atse'e jetse'e viinduk naxkada'aky ñapyámjadat jem miits mvinkojkmda jetse'e dukuváktat jets ooy ats miitse'e ntuntsókta. ¹⁰ Kux tse'e xmutenada ax jo'n atse'e nva'añ, je'e kajxts ats miitse'e n'ixtat njayéptat ku ve'e anañujoma je jayu ooy tyuntsachpaa'ttat yaja naxviijn jetse'e ve'em oy yak'ixut pan pan jatye'e xjaanchja'vidup. ¹¹ Tsojk atse'e nmiinnuvat. Ix'itta juu' ve'e mjayejptup jetse'e ve'em ni pana mkapajkuxjadat je o'yin juu' ve'e mjayejptup jem tsapjootm. ¹² Pan pan tse'e maadaakp, ve'emts ats je'e ve'e mpámút ax jo'n to'k je makk pattena jep maja tsaptujkp, ni je vin'itats je'e ve'e kyapítsumút, jemts atse'e je'e ñi'kxm nja'at ats je nNte'yam je xyaaj jets je Nte'yam je cyiudad je xyaaj, je nam Jerusalén je'e ve'e juu' ve'e jem tsapjootm kada'akup, jeme'e cho'o'nút joma ve'e je Nte'yam. Ntuknujaayduvapt ats je'e ve'e ats je nnam xaaj. ¹³ Pan pan jatye'e xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e dū'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm."

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Laodicea

14 'Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem laodicéait kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnajxp ve'em ax jo'n du'ix dumotu, je'e pane'e duyakkutojkjip nujom juu' jatye'e je Nte'yam pyaam: 15 Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojststup, nuja'vinuups atse'e jets ka'a atse'e xtuntso'oxpákta jets ni ka'a atse'e xtuntsojktuva. Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je tsoxk naaj juu' ve'e pa'ajntkji, ka'a tse'e xyuxa ka'a tse'e y'ana. 16 Je'e kajx tse'e kuxe'e ve'em m'itta, ve'emts ats miitse'e ntóndat ax jo'n je jayu du'uu'ts juu' ve'e je jyoot kyakuvujkp. 17 Ve'em xa miitse'e mva'anda jets ta miitse'e ooy mtun'óyada, ka'a miitse'e ti mka'ijtuxjada; ax ka'a tse'e xnujávada jets m'ayoovdup miitse'eda, m'ijtupts miitse'e ve'em ax jo'n je viints jayu jets je jayu juu' ve'e nuva'ajts axva'ajts. 18 Je'e kajxts ats miitse'e nkojtsjada jetse'e xjóydat juu' atse'e ntaa'kp: je oro juu' ve'e jep janjaatp tuy'oya, ve'em tse'e tuuv je o'yin xjayéptat; jets je poo'p vit, jetse'e mnatyukxóxjadat, ve'em tse'e mko'o'k'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e nuva'ajts axva'ajts; jets je vintsoojy, jetse'e je mviijn xpaajmjadat, ve'em tse'e mko'o'k'ijttinit ax jo'n je viints jayu. 19 Ntuknuujmidup ats je'e ve'e pan pan jatye atse'e ntsojktup jetse'e nyaktsaachpaa'tta, ve'emts atse'e ntun jetse'e nujojy oy dutóndat juu' atse'e ntsajkp; ax tun vinkopk tse'e jetse'e mvinmayumpijttinit, jetse'e xmasooktinit je mko'oy joojntykinda. 20 Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e kojtspoo'kxp jeja tak'aagui. Pan pants atse'e x'amotunajxp jetse'e je jya'vin duyak'ava'ach, tákaps atse'e jem jya'vin kajxm jets atse'e n'ítut je'e maat ax jo'n ats je'e ve'e kunmaatkaajy kunmaat'uuk. 21 Pan pan tse'e maadaakp, nmo'opts atse'e je kutojkun jetse'e chaanadat ats maat jem ats nkutojkun tsuujntkun kajxm, ve'em ax jo'n atse'e nmaadaaky jets atse'e ntsuuna ats je nTee' maat jem kyutojkun tsuujntkun kajxm. 22 Pan pan jatye xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajkta juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm."

4

Je vinja'vin je vintsq'kin juu' ve'e jem tsapjootm

1 Ku ya'a ve'e ñajxy, van'itts atse'e n'ix je tsapjootmit it y'ava'ach, ve'em ax jo'n to'k je tak'aka'a jem kuy'avaach. Van'itts atse'e n'amotunajxnuva je ayook juu' atse'e too'vajkp xmukojts je trompeta jo'n. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Petu yam jets ats mitse'e ntuk'ixut juu' jatye'e tónjup kótsjup.

2 Tun to'mayjits atse'e je Espíritu Santo xyaknujxk jem tsapjootm. Jemts atse'e to'k je kutojkun tsuujntkun n'ix. Jem tse'e to'k chuuna. 3 Ve'emts je'e ve'e y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je jaspe tsaaj ukpu je cornalina tsaaj juu' ve'e ta'kxp matskp. Jeja kutojkun tsuujntkun pa'ayi tse'e to'k je iitsuts juu' ve'e tsoxk ajajp ata'kxp ax jo'n je esmeralda tsaaj tyu'kx myátsuk. 4 N'ixts atse'e ii'px maktaaxk je kutojkun tsuujntkun juu' ve'e dunaavíttup je kutojkun tsuujntkun. Jem tse'e chaanada vye'na nu'ii'px maktaaxk je mújit jáyuda, poo'p xaxta, jets je oro corona juu' ve'e jem kyuvajkmda. 5 Je kutojkun tsuujntkun juu' ve'e jem itukojkm, jem tse'e tyumpítsum je vitsuk, je añu tyumpuj tyuntsa'pxy, je añu tyumpu'u tyunmaa't. Jem tse'e je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm tyoy vuxtojtuk je kujajpa je kuta'kxpa, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp je jaanchja'vivatajk maat jem vuxtojtuk kajpun kajxm joma ve'e ñay'amókajada. 6 Jem tse'e je kutojkun

tsuujntkun vyinkojkm vye'niva to'k je joy it juu' ve'e ke'xp ax jo'n je maaxy naaj juu' ve'e je ixun jo'n, tukke'xnajxpts je'e ve'e ax jo'n je cristaajl.

Joma tse'e je kutojkun tsuujntkun, jejava tse'e viduta numaktaaxk je joojntykiva, tum je viijn tse'e jyajejptup je ñi'kx je kyopk, ve'em jep ñaadup ve'em jeja vyinkujk. ⁷ Muto'k je joojntykiva, ve'em tse'e kye'ex ax jo'n je león; je mumejtsk, ax jo'n je tsapkaa; je mutoojk, ve'em tse'e je vyiijn je y'aaj ax jo'n je jayu; je mumaktaaxk, ve'em tse'e kye'ex ax jo'n je vijtsun ku ve'e jyeyy. ⁸ Nuto'k jaty tse'e tojtuk je kyeekun dujayepta, tum je viijn tse'e jyajejptup jem ñi'kxmnda kyojmda jets jep kyeekun pa'tkup paat. Ka'a tse'e kyojts'atúvada jaxujjun jatsop. Jidu'um tse'e vya'anda:

Va'ajts, va'ajts, va'ajts,

Maja Vintsán, Nte'yam, mits tse'e nujom mka'mikujxp,
mits xa ve'e m'ijit, mits tse'e uxyam m'ijtp, mitsam tse'e m'ijtnup.
Jidu'um tse'e vya'anda.

⁹ Ax vinnaajknáxts je joojntykiva dumo'oda je majin je jaanchin, je vintsá'kin, jets je kukojsun je'e pane'e tsuunip jem je kutojkun tsuujntkun kajxm jetse'e xa'ma kajx jyoojntyka, ¹⁰ vanxup naxpa tse'e je nu'ii'px maktaaxk mújit jayu dvincoxkténada jetse'e dvinjávada dvintsa'agada je'e pane'e joojntykip xa'ma kajx, jetse'e je y'ooro corónada dupamda jem je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm jetse'e jidu'um vya'anda:

¹¹ Maja Vintsán, Nte'yam,

mvinmajtsjup xa mitse'e jetse'e xjajejpnit je majin je jaanchin, je vintsá'kin,
jets je kutojkun,
mitse'e nujom juu' jaty mpaam;
kux ve'eme'e xtsak,
je'e kajx tse'e nujom juu' jaty jyaja,
mits tse'e myakjeji.
Jidu'um tse'e vya'anda.

5

Je nak axaa'ch

¹ Ax je'e pane'e tsuunip jem kutojkun tsuujntkun kajxm, jemts atse'e n'ix y'aka'yun ka'm dumats'it to'k je nak axaa'ch. Vinja'ats je'e ve'e je nak, ve'em jeñi'kxm ve'em jep y'akujkp. Vuxtojtuk je'e ve'e je tsa'yun tuk'ana'ach.

² N'ixts atse'e to'k je mak' ángeles juu' ve'e mak' kojts. Jidu'um tse'e vyaajñ:
—¿Pan tse'e dvinmajtsjup jetse'e je nak axaa'ch duyak'ava'atsut jetse'e je cha'yun dupajkjat juu' ve'e tuk'ana'ach?

³ Ax juu' ve'e jem tsapjootm, ukpu yaja naxviijn, ukpu jep naxviijn itupa'tkup, ni pana tse'e kyave'na juu' ve'e o'yixjup jetse'e je nak axaa'ch duyak'ava'atsut ukpu du'ixut. ⁴ Ooyts atse'e ntunnañuyaxxi kux ni pana ve'e kyayakpaaty juu' ve'e dvinmajtsjup jetse'e duyak'ava'atsut ukpu du'ixut.

⁵ Van'itts atse'e nuto'k je mújit jayu xnuujmi:

—Kadi mya'axy. Je'e pane'e León yaktijp, je Judá jets je yakkutojka David je chaan je kyooj, je'e tse'e maadaak jetse'e ve'em y'o'yixju jetse'e duyak'ava'atsut je nak axaa'ch jetse'e je cha'yun dupajkjat.

⁶ Van'itts atse'e n'ix to'k tyena. Carnero Onukts je'e ve'e yaktij. Jem je'e ve'e tyena joma ve'e je kutojkun tsuujntkun, jem numaktaaxk joojntykiva jets mújit jayu akojkmda. Ax juu'ts jeme'e ténip, ve'emts je'e ve'e kye'ex jets távani ve'e y'uk'aa'k ku ve'e vyaajñ vintsá'kin, van'it tse'e jyoojn-tykajpajknuva. Vuxtojtuk tse'e je vyaj vuxtojtuk tse'e je vyiijn. Je vyiijn, je'ets je'e ve'e ñukajtsjup je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm

jetse'e yakkex to'k it to'k naxviijn. ⁷ Van'itts je'e ve'e ojts dutukkakonva'ach je nak axaa'ch juu' ve'e jem y'aka'yun ka'm myats'ijtp je'e pane'e tsuunip jem kutojkun tsuujntkun kajxm. ⁸ Ku ve'e dukajjn je nak axaa'ch, van'it tse'e je numaktaaxk joojntykiva jets je nu'ii'px maktaaxk mujit jayu, je'e tse'e dvinmaja'atse'e je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk. Kakje'e tse'e je mujit jayuda jem dumaadada je arpa kov jets je oro apajkin juu' ve'e ojtsa maat je poom. Je poom, je'ets je'e ve'e nu'kajtsp je Nte'yam je jayu je chapkatsta. ⁹ Ya nam uv tse'e tyukvin'aavdu je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk. Jidu'um tse'e y'aavdi:

Mits xa ve'e mvinmajtsjup jetse'e xkonut je nak axaa'ch jetse'e je cha'yun xpajkajat,

kux mitse'e vintsa'kin mvaan,

mits je m'oo'kun kajx tse'e xyaknatyukpitsumvaatsjidi jetse'e y'ijttinit je Nte'yam je jayu,

vinxupe'e je ke'xpa,

nuvinxupe'e je jayu juu' ve'e kojststup oyyuu' ayooka,

nuvinxupe'e je jayu chaanada to'k it to'k naxviijn.

¹⁰ Je'eda ve'e tuxpum yakkutojkipada jets tee'tajkta,

je'e tse'e je Nte'yam dumutoondup dumupajktup,

yakkutojkiadapts je'e ve'e je jayu juu' ve'e to'k it to'k naxviijn tsuunidup.

Jidu'um tse'e y'aavdi.

¹¹ Van'itts atse'e n'ix numay ooy je angeles, naa'vittupts je'e ve'e je kutojkun tsuujntkun, je joojntykivada, jets je mujit jayuda. Millon amts je'e ve'e je angeles vye'nada, nutooj numa'aj, ¹² N'amotunajx ats je'e ve'e ku ve'e makk kyotsta. Jidu'um tse'e vyaandi:

Je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk,

je'e tse'e dvinmajtsjup jetse'e je kutojkun yakmoogynit jets je o'yin, je vijn je kejun jets je makk, je vintsa'kin, je majin je jaanchin, jets je oy nukojtsin.

Jidu'um tse'e vyaandi.

¹³ N'amotunajxats atse'e nujom pan pan jatye'e je Nte'yam pyaam juu' ve'e ijttup jem tsapjoom, yaja naxviijn, jep naxviijnit itupa'tkup, jets jem maaxy najoom. Jidu'um tse'e vyaandi:

Je'e pane'e je kutojkun tsuujntkun dutuktsuunip

jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk,

je'eda tse'e dujajeyjptinup je oy nukojtsin, je vintsa'kin, je majin je jaanchin, jets je kutojkun.

je'Ve'em tse'e y'ijtnit xa'ma kajx!

Jidu'um tse'e vyaandi.

¹⁴ Je numaktaaxk joojntykiva, jidu'um tse'e vyaandi:

—iAmén!

Van'it tse'e je nu'ii'px maktaaxk mujit jayu kyoxkténi jetse'e dvinja'vidi dvinvintsa'kidi je'e pane'e joojntykip xa'ma kajx.

6

Je vuxtojtuk tsa'yun

¹ Van'itts atse'e n'ix je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dupajkji mutok je vuxtojtuk tsa'yun. Van'itts atse'e n'amotunajxy je mutok joojntykiva makk kyajts, ve'em ax jo'n je aña ya'axy. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—iMinu jets ixu!

² Van'itts atse'e n'ix to'k je po'o'p caballo. Juu' tse'e tuktsuunijup, jemts je'e ve'e dumats'it to'k je arco. Van'it tse'e yakmooyto to'k je corona, jetse'e ve'em maadaakpa ñujkx.

³ Ku ve'e je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dupajkji je mumejtsk tsa'yun, van'itts atse'e n'amotunajxy je mumejtsk joojntykiva vyaajñ:

—iMinu jets ixu!

⁴ Van'it tse'e pyitsum jado'k je caballo, tsaptsts je'e ve'e y'ijit. Juu' tse'e tuktsuunijup, yakmooyts je'e ve'e je kutojkun jetse'e duyak'atso'oxtondat je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn jetse'e ve'em duyaknaajk'oo'kjadat vimpit atuj. Yakmooyts je'e ve'e to'k je maja tsojx.

⁵ Ku ve'e dupajkji je mutoojk tsa'yun, van'itts atse'e n'amotunajxy je mutoojk joojntykiva vyaajñ:

—iMinu jets ixu!

Van'itts atse'e n'ix to'k je yak caballo. Juu' tse'e tuktsuunijup, jemts je'e ve'e kya'm dumaada to'k je ta'yun. ⁶ Van'itts atse'e n'amotunajxy jem joojntykiva akojkmda to'k je ayook juu' ve'e vaan:

—To'k kiloji je trigo ku ve'e to'k xaaj dunutún jets mejtsk kilo je cebada ku ve'e to'k xaaj dunutún. Ax ka'a tse'e xyakvintokidat je olivos aceite jets je tsaaydum pa'ajk naaj.

⁷ Ku ve'e dupajkji je mumaktaaxk tsa'yun, van'itts atse'e n'amotunajxy je mumaktaaxk joojntykiva vyaajñ:

—iMinu jets ixu!

⁸ Van'itts atse'e n'ix to'k je po'its caballo. eo'kunts je'e ve'e xyaaj juu' ve'e tuktsuunijup. Jemts je'e ve'e pyametsju je'e juu' ve'e tyijp oo'kpa it. Yakmooyts je'e ve'e jetse'e duyakkutojkjat to'k viijn je jayu juu' ve'e tsuunidup yaja naxviijnit itukujx, jetse'e je jayu dutukyak'oo'kut je atso'ox, je yooj, je pa'am, jets je mu'uk tanuk. Juu' tse'e jatoojk viijn je jayu, ax ka'a tse'e duyakkutojkjat.

⁹ Ku je'e ve'e dupajkji je mumugooxk tsa'yun, van'itts atse'e n'ix jem yojxpejtun pa'tkum je'e je jyootta je jya'vinda juu' ve'e je jayu yak'oo'kjudu ku ve'e je Nte'yam dupanajxiti jetse'e je y'ayook du'ava'nidi, ¹⁰ makts je'e ve'e kyojtsi, jetse'e vyaandi:

—Va'ajts Maja Vintsán, mkutyuump xa mitse'e juu' ve'e mkajtsp, zvin'itnumts mits je'e ve'e xtukkuvéttat je naxviijnit jayu juu' aatse'e xyak'oo'ktu?

¹¹ Van'itts je'e ve'e yakmooydi je po'o'p vit jetse'e yaknuujmidi jets javee'ne'e jyaak'a'ixtat, van'it paat ku ve'e pyo'okut pan nuvinxupe'e y'oo'ktat je y'utsta je y'ajchta jets je y'utsta je cha'ada juu' ve'e je Cristo dvinja'vidup dvintsa'kidup, juu' ve'e je jayu yak'oo'kjadap ax jo'n je'e ve'e jyajti.

¹² Ku ve'e je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dupajkji je mutojtk tsa'yun, van'itts atse'e n'ix jets va'ajts makke'e tyun'oixi. Yak tse'e vyimpijtni je aampa xaaj, ve'em ax jo'n je yak vit juu' ve'e je jayu natyukxoixjup ku ve'e kyu'oo'kjini. Je nuu'pun jo'n tse'e chapsikajxni je aampa po'o. ¹³ Kustajkidu tse'e je maatsa yaja naxviijn, ve'em ax jo'n je higo kup duyakkustaka je tyaajm ku ve'e je makk poj xyinuyo'oyju. ¹⁴ Ve'em tse'e ya tsajmit it tyokini, ve'em ax jo'n je nak yak'axaa'tsni, viijnk tso ve'e yakpaamni nujom je kopk je keets jets je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akojkm. ¹⁵ Je yakkutojkpatajk juu' ve'e yaja naxviijn, nayyo'tsjidinuts je'e ve'e jep aajntkup jets kopk keets akujkp, nay vanxúpjidava juu' ve'e dunumájidup, je tojpatajk je vyintsanda jets je kumeen jáyuda maat je makk jáyuda, je joyutoompa jáyuda jets je naspaka jáyuda. ¹⁶ Jidu'um tse'e dunuujmidi je kopk je keets:

—Naxkada'aku yam aats nmi'kxm jets aatse'e xyo'otsut, ve'emts aatse'e xkapaat'ut je'e pane'e dutuktsuunip je kutojkun tsuujntkun jets aatse'e xkapaatpat je makk tsaachpaatun juu' ve'e yakjéjap je'e je y'ejkun kajx pane'e yaktijp Carnero Onuk, ¹⁷ kux távani ve'e dupaatni je xaaj ku ve'e je makk tsaachpaatun jyeja. ¿Pan tse'e nvaat dumuténap?

7

Je'eda pan pan jatye'e yaktukkonvaatstu je israeejlit jáyuda

¹ Van'itts atse'e n'ix numaktaaxk je ángeles tyénada maktaaxk esquina yaja naxviijnit itukujx, ka'a tse'e duyakjatta jetse'e pyójut yaja naxviijn ukpu jem maaxy naviinm, jetse'e ni to'ka je kup kyapojuyo'oyut. ² N'ixpats atse'e jado'k je ángeles, jem je'e ve'e myets joma ve'e je xaaj pyítsum. Jemts je'e ve'e dumaada je tsa'yun juu' ve'e je joojntyk Nte'yam jye'e. Je ángeles tse'e makk dumukojs je numaktaaxk ángeles juu' ve'e je kutojkun yakmooydu jetse'e duyakvintókidat ya naxviijnit it jets je maaxy naaj. ³ Jidu'um tse'e dunuujmídi:

—Ka'a tse'e xyakvintókidat je naxviijnit it, je maaxy naaj, ukpu je kup, van'itnume'e ku aatse'e mpaajmjadat je nNte'yamamda je cha'yun jem vyimpókumda pan pan jatye'e mutoojnjudup mupajkjudup.

⁴ Van'itts atse'e n'amotunajxy nuvinxup je'e ve'eda pan pan jatye'e je tsa'yun yakpaajmjidu. Numókupx javujxtkupxuk maktaaxk miijl tse'e y'ijiti, yaktukkonvaatstu tse'e nujom je jaka'a juu' ve'e je israeejlit jáyuda. ⁵ Numakmejtsk miijle'e je tsa'yun yakpaajmjidi je Judá je chaan je kyooj, numakmejtsk miijl je Rubén jye'e, numakmejtsk miijl je Gad jye'e, ⁶ numakmejtsk miijl je Aser jye'e, numakmejtsk miijl je Neftalí jye'e, numakmejtsk miijl je Manasés jye'e, ⁷ numakmejtsk miijl je Simeón jye'e, numakmejtsk miijl je Leví jye'e, numakmejtsk miijl je Isacar jye'e, ⁸ numakmejtsk miijl je Zabulón jye'e, numakmejtsk miijl je José jye'e, numakmejtsk miijl je Benjamín jye'eva.

Je numay jayu juu' ve'e poo'p xaxta

⁹ Ku ya'a ve'e ñajxy, van'itts atse'e n'ix va'ajts numay aa'k je jayu, kama-choovna, jeme'e tyénada je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm jets jem je'e vyinkojkm pane'e yaktijp Carnero Onuk. To'k it to'k naxviijnits je'e ve'e choo'nda, anañujoma je ke'xpa, anañujoma je aaj je ayook, jets anañujoma je naax je kajpun. Poo'p xaxts je'e ve'eda. Jem tse'e dumats'itta je tuuxux aajy, ¹⁰ jetse'e makk kyotsta. Jidu'um tse'e vya'anda:

—Je Nte'yam, juu' ve'e dutuktsuunip je kutojkun tsuujntkun, jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, xyaktsookumduts uu'm je'e ve'eda.

¹¹ Ax anañujoma je ángeles, jemts je'e ve'e víduta dunaaténada je kutojkun tsuujntkun jets je mújit jáyuda maat je numaktaaxk joojntykivada, jetse'e je vyiijnada je y'aaata dutukpaatti je it juu' ve'e jem je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm, jetse'e je Nte'yam duvinja'vidi duvintsá'kidi. ¹² Jidu'um tse'e vyaandi:

¡Amén! Je oy nukojtsin, je majin je jaanchin, je vijin je kejun, je kukojsun jets je vintsá'kin, je kutojkun jets je makkín,

je nNte'yamamda tse'e dujajeypnup nujom ya'a xa'ma kajx. Amén.

¹³ Van'it tse'e nuto'k je mújit jayu ats x'amotutuvi:

—¿Pants ya'a ve'eda juu' ve'e poo'p xax? ¿Jomas ya'a ve'e choo'nda?

¹⁴ Van'itts atse'e nnuujmi:

—Ka'a atse'e nnujava. Nvaat atse'e xvaajnat.

Van'itts atse'e xnuujmi:

—Je'e xa ya'a ve'eda juu' ve'e je mačk tsaachpaatun duyaknajxtu, pan pan jatye'e je vyit dupojtu jetse'e duyakpoo'pidi je'e je nuu'pun kajx pane'e yaktijp Carnero Onuk. ¹⁵ Je'e kajx tse'e y'itta jem je Nte'yam je kyutojkun tsuujntkun vyinkojkm jetse'e duvinjávada duvintsa'agada jóvum xaaj jóvum tsooj jem myaja tsaptajkm; je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e íxjidinup jayejpidinup jetse'e y'ijtnit je'e maatta. ¹⁶ Ka'a tse'e je yooj je taatsa du'ukyaknajxtinit, ka'a tse'e je aampa xaaj y'ukyaktsoojjidinit, ka'ats je'e ve'e je an y'ukpaatjidinit, ¹⁷ kux je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, juu' ve'e ijtp joma ve'e je kutojkun tsuujntkun, je carnero vinténiva jo'nts je'e ve'e y'ix'itjadat jetse'e yaknajxjadat joma ve'e je tsoxk naaj myu'ut juu' ve'e joojntykinyajkp. Je Nte'yam tse'e yakkeekuxjadap nujom je vyinnaajta, ka'a tse'e y'ukyaaxtinit.

8

Je muvuxtojtk tsa'yun jets je poom ajojkin juu' ve'e tum je oro

¹ Ku ve'e je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dupajki je muvuxtojtk tsa'yun, van'it tse'e jem tsapjootm nujom juu' jaty y'amot'kujx kojkm hora jo'n. ² Van'itts atse'e n'ix je nuvuxtojtk aangelesta juu' ve'e jem je Nte'yam vyinkojkm ténidup, je'eda tse'e yakmooydu vuxtojtk je trompeta. ³ Van'it tse'e jye'y jado'k je ángeles maat to'k je poom ajojkin juu' ve'e tum je oro. Van'it tse'e duvinkuva'ki je poom jokpejtun jetse'e yakmooy may je poom jetse'e dutukmaatvintsa'agat je tsapkats juu' ve'e je Nte'yam je jyayu kyojststup, jem tse'e duvintsa'agat joma ve'e je poom jokpejtun juu' ve'e tum je oro, juu' ve'e ijtp jem je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm. ⁴ Van'it tse'e je poom jok pyojtk maat je Nte'yam je jyayu je chapkatsta juu' ve'e je ángeles tyukvinjajkp je poom jokpejtun juu' ve'e tum je oro, jetse'e jyak jem je Nte'yam vyinkojkm. ⁵ Van'it tse'e je ángeles dukaaajn je poom ajojkin jetse'e duyak'ujts maat je yojxpejtun jampajk. Van'it tse'e dukuska'a yaja naxviijn. Ku ve'e ve'em dutuujn, van'it tse'e je vítsuk tyuntaa'puk, je añu tyumpuj tyuntsa'pxy, je añu tyumpu'u tyunmaa't, mačk tyun'ojxini.

Je trompétada

⁶ Van'it tse'e ñay'apaajmtkijidi je nuvuxtojtk ángeles juu' ve'e dumaatta je trompeta jetse'e dutukxo'oxtat.

⁷ Ku ve'e je muto'k ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e yaja naxviijn jyeji je taaxt jets je jaajn, je nuu'pun mutaka. Tooy tse'e to'k viijn ya naxviijnit it; juu' tse'e jamejtsk viijn, ka'a tse'e tyoojy; tokyajxpa tse'e je tsoxk kup jets nujom je aajy je ojts.

⁸ Ku ve'e je mumejtsk ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e jem maaxy najootm yakkex to'k juu' ve'e ve'em íxuvip ax jo'n to'k je maja kopk, tooytse'e vye'na. Van'it tse'e to'k viijn je maaxy naaj nuu'pun vyimpjtkujx; juu' tse'e jamejtsk viijn, ka'ats je'e ve'e nuu'pun vyimpjti. ⁹ eo'kkajxtu tse'e to'k viijn juu' ve'e jem maaxy najootm joojntykidup; juu' tse'e jamejtsk viijn, ka'ats je'e ve'e y'oo'kti. Vintokikajxtuva tse'e je barco juu' ve'e ijttu to'k viijn jem maaxy najootm; juu' tse'e jamejtsk viijn je maaxy naaj, ka'a tse'e je barco jem vyintókidi.

¹⁰ Ku ve'e je mutoojk ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e to'k je maatsa chaa'n jem tsajviinm, je kuno'kun jo'n tse'e tyoy, jetse'e ñaxkadaaky joma ve'e to'k viijn je maja naaj jets je mo'tpa naaj; juu' tse'e jamejtsk viijn je

maja naaj jets je mo'tpa naaj, ka'ats je'e ve'e jem ñaxkadaaky. ¹¹ Ajénjots je'e ve'e xyaaj je maatsa, ta'am ojts aajy je'e ve'e kyatsapítsum, je'e kajx tse'e je naaj vyimpíjtkujx ta'am. Numay tse'e je jayu tyun'oo'kti kux va'ajts ta'ame'e je naaj.

¹² Ku ve'e je mumaktaaxk ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e vyintoki to'k viijn je aampa xaaj, je aampa po'o, jets je maatsa; juu' tse'e jamejtsk viijn je aampa xaaj, je aampa po'o, jets je maatsa, ka'ats je'e ve'e ve'e vyintoki. Ve'em tse'e kyakujaj kyakutu'kx je aampa xaaj, je aampa po'o, ukpu je maatsa maktaaxk hora ku ve'e xyuujuni jets maktaaxk hora ku ve'e cho'oini kyoo'tsini.

¹³ Ku atse'e n'ix, van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ángeles mákx jidu'um vyaajñ, jeyyp tse'e vye'na jem tsajm itukojkm:

—Ayoov xa je'e ve'e je jyootta ka to'k náxap pan pan jatye'e tsuunidup jem naxviijnit it kajxm, kux tun támani xa je'e ve'e jetse'e je janutoojk ángeles dutukxo'oxtat je trompétada!

9

¹ Ku ve'e je mumugooxk ángeles dutukxuux je trompeta, van'itts atse'e n'ix to'k je maatsa juu' ve'e tsoo'n jem tsajviinm jetse'e ñaxkadaaky yaja naxviijn, je maatsa tse'e yakmooj to'k je avaatsun je jot jye'e juu' ve'e ooy tyunkaaka.

² Van'it tse'e duyak'avaach je jot. Jep tse'e pyítsum je jok, ve'em ax jo'n je maja jantoojntykun jok. Je jok tse'e duyakko'ot sikajx je aampa xaaj jets ya tsajmit it.

³ Jem tse'e jok akojkm pyítsumdi je tánukta juu' ve'e je paach jo'n íxuvidup, jetse'e ñaxjeyydi yaja nujom naxviijnit itukujx. Yakmoojydu tse'e je tánuk je kutojkun vintso ve'e je jayu duyaktsaachpaa'ttat, ve'em ax jo'n je kaa'pyk je jayu duyaktsaachpaa'ty.

⁴ Yaknuujmidu ve'e jets ka'a ve'e duyakvintókidat je aajy je ojts juu' ve'e yaja naxviijnit itukujx, ni ti kupa, jets ni tía juu' ve'e tsoxk, je'ejyi ve'e yaktsaachpaa'ttap je jayu juu' ve'e dukajayeiptup je Nte'yam je cha'yun jem vyimpókkum.

⁵ Ax ka'a tse'e yakmasookti jetse'e je jayu duyak'oo'ktat, je'e ve'e jetse'e je jayu duyaktsaachpaa'ttat mugooxk po'o. Je tsaachpaatun juu' ve'e yakjéjidu, ve'emts je'e ve'e yakjava ax jo'n je jayu je kaa'pyk tyupju. ⁶ Ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut, jyoo'k'ixtidinup tse'e je jayu vintso ve'e y'oo'ktat, ax ka'a tse'e y'o'yixjadat; ja'oo'kuva'andap tse'e, ka'a tse'e y'oo'ktat.

⁷ Apaamdukada tse'e je tánuk ax jo'n numay aa'k je caballo juu' ve'e apaamdukada jetse'e y'atso'oxtóndat. Jem tse'e kyuvajkm dujayepta juu' ve'e je oro corona jo'n ke'xp; ve'em tse'e je vyiijnida je y'aaajta ax jo'n je jayu,

⁸ ve'em tse'e je vyaajyta ax jo'n je ta'axtajk je vyaajy, ve'em tse'e je tyaatsta ax jo'n je León jye'e.

⁹ Je pojxun tse'e natyukxo'jxudup ax jo'n je nuxoya. Ve'em tse'e je kyeekun duyakne'esda ax jo'n myotu ku ve'e je caballo may je carro dupavuu'n ku ve'e je atso'ox toonk du'anómada. ¹⁰ Jem tse'e tyo'xta jajm dumaaadada je tyajpun, ve'em ax jo'n je kaa'pyk jye'e, juu' ve'e tyuktáptap je jayu jetse'e mugooxk po'o duyaktsaachpaa'ttat. ¹¹ Jyayeiptup tse'e to'k juu' ve'e ka'mijidup, je ko'oy aangelests je'e ve'e juu' ve'e jep kaak jókup. Je ángeles, Abadoonts je'e ve'e yaktij je hebreo aaj. Yakvintóktivats je'e ve'e kyatsapítsum.

¹² Najx tse'e je muto'k tsaachto'nun, ax miimpnum tse'e jamejtsk.

¹³ Van'it tse'e je mutojtk ángeles dutukxuux je trompeta. Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e písum jep maktaaxk esquina itakujkp juu' ve'e jem poom jokpejtun kajxm juu' ve'e tum je oro jets juu' ve'e jem

je Nte'yam vyinkojkm ijtp. ¹⁴ Jidu'um tse'e dunuujmi je ángeles juu' ve'e dumaat je trompeta:

—Mukeja je numaktaaxk ángeles juu' ve'e mutsómada jem joma ve'e je eufratesit maja naaj.

¹⁵ Ve'em tse'e yakmukéjidi je numaktaaxk ángeles jetse'e je jayu duyak'oo'kkáxtat to'k viijn; juu' tse'e jamejtsk viijn je jayu, ax ka'ats je'e ve'e duyak'oo'ktat. Yaktuknupaajmtkidu ve'e je hora, je xaaj, je po'o, jets je joojnt vin'ite'e yakmukéjadat. ¹⁶ N'amotunajxst atse'e nuvinxupe'e y'ijtti je tyojpatajka juu' ve'e je caballo dutuktsuunidup, numejtsk mókupx milloonts je'e ve'e y'ijtti.

¹⁷ Jidu'umts atse'e xyak'ixti je cabálloda. Juu' tse'e tuktsuunijidup, je pojxun tse'e natyukoxjjudup ax jo'n je nuxoya, tsaptsts je'e ve'e je pojxun xox y'ij, jetspa azuujl, jets po'ts. Je cabálloda, ve'emts je'e ve'e je kyuvajk y'ijtti ax jo'n je león je kyuvajk, jepts je'e ve'e y'ávup pyítsum je jaajn, je jok, jets je azufre. ¹⁸ To'k viijn je jayu juu' ve'e tsuunidup yaja naxviijnit itukujx, je tsaacht'o'nun tse'e yak'oo'kjudu, je jaajn, je jok, jets je azufre juu' ve'e jep je caballo y'ávup písump. Juu' tse'e jamejtsk viijn je jayu, ax ka'ats je'e ve'e duyak'oo'kti. ¹⁹ Jepe'e y'ávup jets jem tse'e tyo'xta kajxm dujayepta je caballo je kyutojkunda; ve'em tse'e je tyo'xta y'íxuvada ax jo'n je tsaa'n kuvajk, je'e tse'e tyukyaktsaachpaattup je jáyuda.

²⁰ Ax je jáyuda juu' ve'e vintaandu ku ve'e je tsaacht'o'nun ñajxy, ka'a tse'e dumasookti je kyo'oy joojntykinda, ka'a tse'e dūvintsa'ki'atúvidi je ko'oyjáyuvapta ukpu ti jatye'e y'apamnajxtu je oro maat, je plata maat, je bronca maat, je tsaa'j maat, ukpu je kup maat, je'e juu' ve'e ka'ixtup kamótudup jetse'e kyayo'oyda. ²¹ Ka'a tse'e vyinmayumpijtti, ka'a tse'e dumasooktuva je yakjaju'oo'kk, je maayk, jets je mee'tsk, jyaa'ktukmaatjayeiptuva tse'e je kats je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyajejptup.

10

To'k je ángeles je nak dukon'ijt axaa'tsva'kxy

¹ Van'itts atse'e n'ix jado'k je mákk ángeles jem tsapjootm chaa'n, vínuts vimpídut. Jem tse'e kyuvajkm je ii'tsuts. Ve'em tse'e je vyiijn je y'aaj y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je aampa xaaj, ve'em tse'e je pyoojy je tyek kye'ex ax jo'n je jaajn. ² Jem tse'e to'k je nak dukon'it axaa'tsva'kxy, jetse'e je y'aka'yun tek dupuujm jem maaxy nani'kxm jetse'e je y'anajutek dupuujm jeja naxkujx. ³ Van'it tse'e mákk kyajts, ve'em ax jo'n je león y'akaa'stuk. Ax ku tse'e mákk kyajts, van'it tse'e myotu vuxtojtuk je aña ya'axy. ⁴ Távani tse'e je vuxtojtuk aña ya'axy vye'na, van'itts atse'e n'ukjavyetuvaajñ. Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e jem tsapjootm tsoo'mp. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Kadi x'avana juu' ve'e tudukotsta je vuxtojtuk aña, kadi xjavyet.

⁵ Van'it tse'e je ángeles juu' atse'e n'ix tyena jem maaxy nani'kxm jets jeja naxkujx, je'e tse'e je y'aka'yun ka'aj duyakpojtuk jem tsajm tsov, ⁶ jetse'e je Nte'yam duyaknajxy, je'e juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jetse'e dupuujm ya tsajmit it, ya naxviijnit it, je maaxy naaj, jets nujom juu' jatye'e ijtp. Van'it tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa ve'e y'ukta'ninit. ⁷ Ku xa ve'e dupaatnit pan vin'ite'e je muvuxtojtuk ángeles dutukxo'oxut je trompeta, ta tse'e tyunju kyatsju vye'na juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e kyayaknujava y'ij, ve'em ax jo'n je'e

ve'e dutuknuja'vi je myutoompada je myupajkpada, je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta.

⁸ Je ayook juu' atse'e n'amotunajx jetse'e jem tsapjootm kyada'aky, xmujojtsnuvat atse'e, jets atse'e xnuujmi:

—Najkxu xkanu je nak axaa'ch juu' ve'e myaat je ángeles juu' ve'e ténip jem maaxy nani'kxm jets jem naxviinm.

⁹ Najkxts atse'e joma ve'e je ángeles jets atse'e n'amotu je nak. Van'itts atse'e xnuujmi:

—Chaja jets ja'kxu. Je po'ojk pa'ajk jo'n tse'e y'ítut jep m'ávup; ax ku tse'e jem mjootm jye'yat, ta'aminup tse'e.

¹⁰ Van'itts atse'e je ángeles je nak ntukkakonvaach jets atse'e nju'kx. Ve'em tse'e y'ijt yap ats n'ávup ax jo'n je po'ojk pa'ajk. Ax kuts atse'e nja'kxkujx, ta'aminu tse'e yam ats njootm. ¹¹ Van'itts atse'e xnuujmi:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e xkojtsnajxnuvat je Nte'yam je y'ayook numay je jayu kajxta, may je naax je kajpun kajxta, may je aaj je ayook kajxta, jets numay je yakkutojkpa kajxta.

11

Je numejtsk jayu juu' ve'e je tuvakojsun dupámdap

¹ Van'itts atse'e nyakmooyj to'k je kijpxun ax jo'n to'k je kapy, jets atse'e nyaknuujmi:

—Najkxu xkijpxu je Nte'yam je myaja tsaptajk jets je vojxpejtun. Machovu pan nuvinxupta ve'e jep je Nte'yam duvinjávada duvintsá'agada, ² ax ka'a tse'e xkijpxut jep tsaptaktaagujkp, kux je'e ve'e je Nte'yam mooyjjudu pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. Je'e tse'e dutuktee'ndap je va'ajts kajpun vujxtkupxuk mejtsk po'ó. ³ Atsts je'e ve'e nkéxap numejtsk je jayu juu' ve'e je tuvakojsun dupámdap ats kajx, je'e tse'e dukojtsnáxtap je Nte'yam je y'ayook to'k miijl jamejtsk mókupx jatoogupx xaaj, je yak vits je'e ve'e natyukxóxadap juu' ve'e je jayu jyajejpp ku ve'e je jayu kyu'ó'o'kjini.

⁴ Je mejtsk olivos kup jets je mejtsk tsintovyejtun juu' ve'e ijtup jem je Maja Vintsán vyinkojkm, je'e tse'e ñukajtsp numejtsk ya jáyuda. ⁵ Pan pants ya'a ve'e oyvintsova tonuvaajnjudup, jepts je'e ve'e y'ávup pyítsumut je jaajn jetse'e yaktóyjadat, ve'em tse'e y'ó'o'ktat opyana pan pane'e oyvintsova tonuvaajnjudup. ⁶ Jyajejptup tse'e je kutojkun jetse'e ya tsajmit it duyak'atóktat, ve'em tse'e kyato'ojut namvaate'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnáxta, jyajejtvapts je'e ve'e je kutojkun jetse'e je tsoxk naaj duyakvimpittat nuu'pun, nay ve'empa ve'e je tsaachto'nun duyakjéjadat yaja naxviijn. Ve'em je'e ve'e dutóndat vinxup naxe'e dutsokta. ⁷ Ax ku tse'e je tuvakojsun duyak'avaadadat, van'it tse'e cho'oxpájkadat je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e tsoo'mp joma ve'e je jot juu' ve'e va'ajts kaak, jetse'e yak'ó'o'kjadat. ⁸ Ku ve'e aa'kani vye'nadat, van'it tse'e je ñi'kx je kyopk tyándat jeja too' kujk jem kajpun kajxm joma ve'e je nMaja Vintsánamda cryuuzpejt. Yaktijpaps je'e ve'e je kajpun Sodoma, nay ve'empa Egipto. ⁹ Toojk xaaj jagojkm tse'e je ñi'kxta je kyopkta tyánut jem, ka'ats je'e ve'e je jayu duyakjáltat jetse'e ñaxtákadat kux y'ixuvaandup je'e ve'e je jayu juu' ve'e tsoo'ndup anañujoma je naax, anañujoma je kajpun, anañujoma je ke'xpa, jets anañujoma je aaj je ayook.

¹⁰ Pan pan jatye'e joojntykadap to'k it to'k naxviijn, tyukxoonduktaps je'e ve'e ku ve'e y'ó'o'kti, je xoojntkun kajxts je'e ve'e ñamy'o'jadat je vintsá'kin to'k jado'k kux o'o'ktu ve'e numejtsk je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnajxtup y'ijt jetse'e pya'muxjidi je tsaachpaatun. ¹¹ Ax ku tse'e toojk

xaaj jagojkm aa'k y'ijtti, van'it tse'e je Nte'yam yakjoojntypajkjidinuva, jetse'e tyénidi. Tsa'kipajktuts je'e ve'e nujom pan pan jatye'e íxjudu. ¹² Van'it tse'e numejtsk je jáyuda du'amotunajxti jem tsapjootm to'k je ayook juu' ve'e mak'k kojtsp jetse'e ña'muxjidi:

—iPetta yam!

Van'it tse'e chajpejtti jem vínuts jootm, íxjuduts je'e ve'e je cho'oxpajkpada. ¹³ Tun je'yji tse'e mak'k tyun'ojxi jetse'e je kajpun jyaavni to'k viijn, nuvuxtojtuk miijl tse'e je jayu yak'oo'kjidi je mak'k ojx. Juu' tse'e jataaxtojtuk viijn, ka'ats je'e ve'e najkx ve'em jya'avny. Tsa'kiduts je'e ve'e ooy je jayu juu' ve'e vintaandu jetse'e duyakmájidi duyakjaanchidi je Nte'yam, juu' ve'e jem tsapjootm.

¹⁴ Najx tse'e je mumejtsk tsaachto'nun; tun jéjani tse'e je mutoojk.

Je muvuxtojtuk ángeles maat je trompeta

¹⁵ Ku ve'e je muvuxtojtuk ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e yakmotu may je aaj je yo'kt jem tsapjootm. Jidu'um tse'e mak'k vyaandi: Uxyam tse'e je Nte'yam jets je Cristo duyakkutojkladat nujom je jayu pan nuvinxupe'e to'k it to'k naxviijn, je'e tse'e duyakkutojkladap xa'ma kajx.

¹⁶ Van'it tse'e je nu'ii'px maktaaxk mujit jáyuda juu' ve'e dutuksuunidup je tsuujntkunda jem je Nte'yam vyinkojkm, je'e tse'e je vyiiijnda je y'aaajta dutukpaattu je it juu' ve'e jem je Nte'yam vyinkojkm, jetse'e je Nte'yam duvinja'vidi duvintsá'kidi, ¹⁷ jetse'e vyaandi:

Nkukojtsijpts aats mitse'e, Maja Vintsán, Nte'yam, mits tse'e nujom mka'mikujxp,

mits xa ve'e uxyam m'ijtp, mitsam tse'e m'ijt, kux mka'mip mitse'e je maja kutojkm jetse'e tumyakkutoj'ukva'añ.

¹⁸ Jotma'ttu xa je'e ve'e je jayu juu' ve'e mtso'oxpajkjudup to'k it to'k naxviijn, ax ta tse'e je tiempo dupaatni ku mitse'e je tsaachpaatun xpaamnit je m'ejkun kajx

jetse'e xmooynit je o'yin pan pan jatye'e mmutoojnjudup mmupajkjudup, je'e pan pan jatye'e dukojtsnajxtup je m'ayook,

pan pan jatye'e mits je mjáyuda,

pan pan jatye'e mvinja'vijidup mvintsá'kijidup,

je mujit je muutskit,

ta tse'e je tiempo dupaatni ku ve'e xtukkuvejtjit je tyokin pan pan jatye'e tuduyak'oo'kta je jayu juu' ve'e jem naxviijnit it kajxm.

Jidu'um tse'e vyaandi.

¹⁹ Van'it tse'e y'avaach je Nte'yam je myaja tsaptajk juu' ve'e jem tsapjootm. Jem tse'e kye'ex je xiixt joma ve'e kaajyuk je Nte'yam je kyojstán. Van'it tse'e je vitsuk tyuntaa'puk, je añu tyumpu'u tyunmaa't, je añu tyumpuj tyuntsa'pxy, ojxi tse'e ya naxviijnit it jetse'e ooy tyuntaaxti.

12

Je ta'axtajk jets je na'a ko'otyánukap

¹ Van'itts atse'e xyak'ix jem tsapjootm to'k je maja nuja'vin, to'k je ta'axtajk juu' ve'e dujajeypp je xyox ax jo'n je aampa xaaj. Jep tse'e tyekupa'tkup je aampa po'lo dujayep, jeme'e kyuvajkm dujayep to'k je corona juu' ve'e makmejtsk je maatsa dumaat. ² Yakjeyavaampy tse'e je ta'axtajk to'k je pi'k ónuk, je tsaachpaatun yak'ujju yakya'axyju je'e kajx ku ve'e je y'ónuk duyakke'exuva'añ. ³ Van'itts atse'e xyak'ixpa jem tsapjootm jado'k je maja

nuja'vin, to'k je na'a ko'otyánukap, maj jets tsapts, vuxtojtuk kuvajkax jets majk vájax, jeme'e to'k jaty kyuvajkm dumaada je corona. ⁴ Je tyo'xta tse'e tyukkusjo'p to'k viijn pan vinxupe'e je maatsa jetse'e yaja naxviijn duyaknaxkadaaky. Juu' tse'e jamejtsk viijn je maatsa, ka'a tse'e yaja naxviijn duyaknaxkadaaky. Je na'a ko'otyánukap tse'e napyaaajmu jem je ta'axtajk vyinkojkm, je'e tse'e du'a'ix'ijt ku ve'e je ta'axtajk je y'ónuk kye'exut jetse'e jatyji dutso'otsut. ⁵ Yakke'x tse'e to'k je pi'k mix ónuk je ta'axtajk, je'e tse'e mákk duyakkutojkjap nujom je jayu pan nuvinxupe'e to'k it to'k naxviijn chaanada. Tun jatyji tse'e je y'ónuk yakpajki jetse'e yakpuujm joma ve'e je Nte'yam, jem joma ve'e je kyutojkun tsuujntkun. ⁶ Ax keek tse'e je ta'axtajk jetse'e ñujkx jem vinva'ajts it kajxm, jem joma ve'e je Nte'yam to'k je it tyuknupaajmtkiji jetse'e jem je tukjoojntykin yakmo'ot to'k miil jamejtsk mókupx jatoogupx xaaj.

⁷ Van'it tse'e je atso'ox tyooinji jem tsapjootm; je yakkutojkpa ángeles juu' ve'e Miguel duxaaj jets je y'aangeles, je'e tse'e dumaat'atso'oxtoondu je na'a ko'otyánukap maat je kyo'oy aangelestajkta. ⁸ Ax ka'a tse'e myaadaakti je na'a ko'otyánukap maat je kyo'oy aangelesta, ka'a ve'e y'uk'ijitini jem tsapjootm. ⁹ Ve'emts je'e ve'e yakpavojpni je na'a ko'otyánukap, je juipit tsaa'n juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, je Satanás, je'e juu' ve'e je jayu duvin'aa'imp to'k it to'k naxviijn. Je'e maat je kyo'oy aangelestajkta, yakkusvippkajxtinuts je'e ve'e yaja naxviijnit itukujx.

¹⁰ Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook mákk vya'añ jem tsapjootm: —Ta xa je'e ve'e je tiempo dupaatni ku ve'e je Nte'yam duyaktso'okut je jyayu, tats je'e ve'e duyaknukexnatáka je myakkin jets je kyutojkun, tats je'e ve'e je tiempo dupaatni jetse'e je Cristo viinnm yakkutojknit, kux távani je'e ve'e yakpavap pane'e je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'aamda jóvum xaaj jóvum tsooj dunuxa'aip tuy'it jem uu'm je nNte'yamamda vyinkojkm. ¹¹ Ta tse'e je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'aamda du'amaadaagada je ñuxa'aiva. Ve'em tse'e myaadaakti kux je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'ets je'e ve'e ku'oo'kijidu jetse'e tyuknuvaatsjidi je tyokin, ax ka'ats je'e ve'e cha'kidi jetse'e du'avánadat jets jyaanchja'vidup je'e ve'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, ka'ats je'e ve'e cha'kidi jetse'e je tuvakojtsun dupámdat je oy kats je oy ayook kajx óyame'e yak'oo'kjada pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup juu' ve'e kyojtstup. ¹² Xoondukats n'it miits pan pan jatye'e ijttup yaja tsapjaat. Ax ayoo'v tse'e miits je mjootta pan pan jatye'e joojntykidup jem naxviijnit it kajxm jets jem maaxy najootm, kux ta ve'e kyada'aky joma ve'e miitsta je ko'oyjayuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta; ooyts je'e ve'e tyun'ekju kux ñuja'vip je'e ve'e jets tsojke'e vyintókinitt!

¹³ Ax ku tse'e je na'a ko'otyánukap du'ix jets yaja ve'e naxviijn yakkusvipp, van'it tse'e dujotmún dutitún je ta'axtajk juu' ve'e je pi'k mix ónuk duyakke'x. ¹⁴ Ax je ta'axtajk, yakmo'oyts je'e ve'e mejtsk je kyeekun, ve'em ax jo'n je vijtsun jye'e, jetse'e y'o'yixjut jetse'e jeyyp jem ñajkxut vinva'ajts it kajxm, jékume'e dukuke'ekut je tsaa'n, jeme'e ñajkxut joma ve'e je tukjoojntykin yakmo'ot toojk joojnt jagojkm. ¹⁵ Je tsaa'n, jepts je'e ve'e y'avup duyakpítsum je naaj jetse'e dutukpuujm to'k je maja naaj, je'e tse'e je ta'axtajk y'uktukyakja'atuaan. ¹⁶ Van'it tse'e je naax duputajki je ta'axtajk, kux avaatse'e je naax jetse'e dunasjaa'nni je maja naaj juu' ve'e je jep je na'a ko'otyánukap y'avup ukpítsum. ¹⁷ Je'e tse'e je na'a ko'otyánukap ooy tyuntukmujotma't je ta'axtajk jetse'e ojts dutso'oxpúk je ta'axtajk je chaan

je kyooj juu' ve'e vintaandu, je'eda juu' ve'e dukutyoondup je Nte'yam je pyava'nun jetse'e to'k aaj to'k joot ñaajk'itjada je Jesucristo maat.

13

Je numejtsk na'a atsa'kip tánuk

¹ Ku atse'e nteni jem po'o jootm jeja maaxy napa'ayi, van'litts atse'e n'ix to'k je na'a atsa'kip tánuk pyitsum jem maaxy najootm, vuxtojtuk kuvajkax jets majk vájax. Jem tse'e to'k jaty vaj kajxm dujayep to'k je corona; ax jem tse'e kuvajk kajxmda javyet to'k je ayook juu' ve'e je Nte'yam ooy dutunvinkojtspejtp. ² Je na'a atsa'kip tánuk juu' atse'e n'ix, ve'emts je'e ve'e kye'ex ax jo'n je kuxyupuj, ve'em tse'e je tyek ax jo'n je oso jy'e, ve'eme'e je y'aaj ax jo'n je león jy'e. Je na'a ko'otyánukapts je'e ve'e moojyju je myakkin jets ooy je kyutojkun. ³ To'k je na'a atsa'kip tánuk je kyuvajk, ve'emts je'e ve'e kye'ex ax jo'n kuy'aa'k kuxe'e maja xya'ajki; ax taaynuts je'e ve'e je xya'ajka. Atuva atoki tse'e anañujoma je jayu tyuntaandi juu' ve'e to'k it to'k naxviijn tsuunidup jetse'e je na'a atsa'kip tánuk dupanajkxti ⁴ jetse'e duvinja'vidi duintsa'kidi, jetse'e vyaandi:

—¿Pants vine'e ax jo'n je na'a atsa'kip tánuk? ¿Pan tse'e o'yixjup jetse'e dutso'oxpákut?

⁵ Yak'itumooys je'e ve'e je na'a atsa'kip tánuk jetse'e namyájijup kyótsut jetse'e je Nte'yam dvininkojtspejut, jetse'e dujayéput je kutojkun vujxtkupxuk mejtsk po'o. ⁶ Ax ve'emts je'e ve'e dutuujn, vyinkojtspejt je'e ve'e je Nte'yam jets pan pan jatye'e ijttuvap jem tsapijootm, kyo'oñukojtsiva tse'e je it joma ve'e je Nte'yam chuuna. ⁷ Yakmooyvats je'e ve'e je kutojkun jetse'e je Nte'yam je jyayu dutso'oxpákut jetse'e du'amaadaagat. Nay yakmooyvats je'e ve'e je kutojkun jetse'e duka'mikáxut to'k ka'ajyji je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn, anañujoma je ke'xpa, anañujoma je naax je kajpun, jets anañujoma je aaj je ayook. ⁸ Je na'a atsa'kip tánuk tse'e vyinja'vidup vyintsa'kidup nujom je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn, je'e pan pan jatye'e je xyaaj ka'ijtp javyet jep nak kujxp joma ve'e javyet je xyaajta ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup. Je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'ets je'e ve'e duka'mip je nak.

⁹ ¡Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta! ¹⁰ Pan pan xa ve'e je jayu dumajstsup, mach tse'e y'ijttuvap; pan pan tse'e je tsojx maat yakjaju'oo'ktup, nay je'ejyam tse'e tyuk'oo'ktinuvap. Je'e kajx tse'e, je'eda pan pan jatye'e ijttup je Nte'yam je jyayu, va'an tse'e makk aaj makk joot duyaknaxta pan ti tsaachpaatune'e juu' ve'e tukkada'akjadap jetse'e ijtp dujaanchjavadat je Nte'yam.

¹¹ Van'litts atse'e n'ix jado'k je na'a atsa'kip tánuk, naxviinmts je'e ve'e pyitsum, mejtsk vájax, je carnero ónuk vaj jo'n kye'ex. Ax vanxup tse'e kyojtspa ax jo'n je na'a ko'otyánukap. ¹² Ve'em tse'e je kutojkun duyaktún je mutok na'a atsa'kip tánuk kajx, jetse'e dutún jetse'e je jayu pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn, jetse'e duvinjavadat duintsa'agadat je mutok na'a atsa'kip tánuk, je'e juu' ve'e tsooknu je myaja xa'ajka. ¹³ Tyoompa je'e ve'e je mújit nuja'vin, je'e paat tse'e ve'em dutuujn jetse'e je jaajn duyaktsaa'n jem tsajviinm jetse'e duyaknaxkada'aky yaja naxviijn jeja je numay jayu vyinkujk. ¹⁴ Ax yakmooy tse'e je kutojkun jetse'e je mújit nuja'vin dutónut jeja je mutok na'a atsa'kip tánuk vyinkujk, je'e tse'e tyukvin'aa'ndu pan pan jatye'e tsuunidup to'k it to'k

naxviijn jetse'e dutukpavaandi jetse'e dupámdat je na'a atsa'kip tánuk je y'apamnax juu' ve'e dujayejp je maja xa'ajka juu' ve'e ku'oo'kum kuy'ijit jetse'e ज्या'kjoontyki. ¹⁵ Je mumejtsk na'a atsa'kip tánuk tse'e je kutoj-kun yakmooy jetse'e dujoojntykinmo'ot je muto'k na'a atsa'kip tánuk je y'apamnax, ve'em tse'e je apamnax kyótsut jetse'e duyakjay'oo'kjut pan pan jatye'e kavinja'vijup kavintsá'kijup. ¹⁶ Tyuumpts je'e ve'e jetse'e anañujoma, je mújit je muutskit, je kumeen jayu jets je ayoo'va jayu, je naspaka jayu jets je joyutoompa jayu, je'e tse'e yakpaajmjadap to'k je ixta'nun jem y'aka'yun ka'm ukpu jem vyimpókkum. ¹⁷ Ni pana tse'e kyoo'k'o'yixjinit jetse'e jyóyut ukpu tyoo'kut pan ka'a ve'e dujayep je ixta'nun, je na'a atsa'kip tánuk je xyaaj ukpu je na'a atsa'kip tánuk je myacho'vun. ¹⁸ Je vijin je kejun xa ya'a ve'e chajkp jetse'e divinnótvut pan ti je'e ve'e je macho'vun tyijp. Pan pane'e je vijin je kejun ooy dutunjayejpp, va'an tse'e dupayo'oyu je macho'vun. To'k je yaa'tyajk je xyaajts je'e ve'e. Ve'ets je'e ve'e je macho'vun, tojtuk mókupx jatoogupxuk tojtuk.

14

Ku ya'avdi je numókupx javujxtkupxuk maktaaxk miijl jáyuda

¹ Van'litts atse'e n'ix je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, jemts je'e ve'e tyena kopk kajxm juu' ve'e Sión duxaaj. Jemts je'e ve'e dumaadada vye'na numókupx javujxtkupxuk maktaaxk miijl je jáyuda juu' ve'e dujayejptup jem vyimpókkum javyet je xyaaj pane'e yaktijp Carnero Onuk jets je Tyee' je xyaaj. ² Van'litts atse'e n'amotunajxy je uv jem tsapjootm, ve'emts je'e ve'e myotu ax jo'n je maja naaj y'u'u'ts tyinun jets ax jo'n je añu tyumpu'u tyunmaa't, ve'em ax jo'n je numay jayu kyovda je y'aarpa maatta. ³ Je nam uvts je'e ve'e ya'avdup jem je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm, jem je numaktaaxk joojntykiva vyinkojkmda jets jem je mújit jayutajk vyinkojkmda. Ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e dujátut je uv; je numókupx javujxtkupxuk maktaaxk miijl jáyujida ve'e dujajttup je uv, je jayu pan pan jatye'e ve'nidu yaja naxviijn jetse'e je tyokin tyuknuvaatsjidi je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk. ⁴ Je jáyuts je'e ve'eda juu' ve'e kanaajkjavyákijidu maat je ta'axtajkta, va'ajts je'e ve'e ñaajk'ítjada jetse'e dupanajkxta je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk oyjoma pan joma je'e ve'e ñujkx. Je jáyuda tse'e juu' ve'e je tyokin yaktuknuvaatstu, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je taajm juu' ve'e ta'mitoo'vajkp jetse'e yaktukmuyax je Nte'yam jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, ⁵ ni vinxúpats je'e ve'e kyataayada, va'ajts joot jáyuts je'e ve'eda.

Juu' ve'e kyojtsu je nutoojk aangelesta

⁶ Van'litts atse'e n'ix jado'k je ángeles jyeyy jem tsajviinm. Jem tse'e dumaada je oy kats je oy ayook juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jetse'e yaktukka'amáyut pan pan jatye'e joojntykidup to'k it to'k naxviijn, anañujoma je naax je kajpun, anañujoma je ke'xpa, jets anañujoma je aaj je ayook. ⁷ Jidu'um tse'e makx vyaajñ:

—Vinjávada vintsá'agada je Nte'yam jets yakmájada yakjaanchada, kux távani je'e ve'e je tiempo dupaatni pan vin'ite'e je jayu dutokimpayo'ynit. Vinjávada vintsá'agada je'e pane'e dupaam ya tsajmit it, je naxviijn it, je maaxy naaj, jets joma jatye'e je naaj myu'ut.

⁸ Van'it tse'e pyanajkxji jado'k je ángeles juu' ve'e vaan:

—¡Távani xa ve'e vyintókini! ¡Távani xa ve'e vyintókini je babilóniat ciudad, je'e kajx ku ve'e dutuk'ix je kyo'oy too' je jayu pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn jetse'e dutukpajkti je kyo'oy too'!

⁹ Van'it tse'e pyanajxji jado'k je ángeles juu' ve'e makk jidu'um vaan:

—Pan pan xa ve'e duvinja'vip duvintsa'kip je na'a atsa'kip tánuk jets je y'apamnax, jetse'e ñamyasa'akju jetse'e yakpuujmja je y'ixta'nun jem vyimpókkum ukpu jem kya'm, ¹⁰ je Nte'yamts je'e ve'e moojyjinup je makk tsaachpaatun juu' ve'e ñupaajmtki nujom je'eda juu' ve'e je ko'oy too' dupanajxtup, je'e kajx tse'e dumu'ekju; je jaajn maat je azufre, je'e tse'e tyukyaktsaachpaattinup jeja je va'ajts joot ángeles vyinkujka jets jeja je'e vyinkujk pane'e yaktijp Carnero Onuk. ¹¹ Xa'ma kajx tse'e pyojtúknit je jok joma ve'e chaachpaattinit, ni je vin'ita ve'e je poo'kxtkun dukoo'kjayejptinit je'e pan pan jatye'e duvinja'vidup duvintsa'kidup je na'a atsa'kip tánuk jets je y'apamnax, ukpu yakpaajmjada je ixta'nun, je na'a atsa'kip tánuk je xyaaj. ¹² Va'an tse'e je makk aaj je makk joot dujayepa pan pan jatye'e ijtup je Nte'yam je jyayu, je'eda pan pan jatye'e dukutyoondup je Nte'yam je pyava'nun jetse'e ijt ñapyámjada je Jesucristo maat.

¹³ Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e jem tsapjootm tsoo'mp, jets atse'e xnuujmi:

—Javyetu ya'a: “Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e uxayam oo'ktup jets pan pan jatye'e jaa'k'oo'ktap kuxe'e je Maja Vintsán dujaanchjávada.” Jidu'um tse'e javyetu. “Xoonduvam xa je'e ve'eda, kux ku ve'e ve'em y'oo'ktat, távani tse'e dutukva'atsta vye'na je tsaachpaatun jetse'e je Nte'yam dukajaa'tyóki je y'oy je'e juu' ve'e tudutonda tudukotsta.” Jidu'um tse'e vya'añ je Espíritu Santo.

Je makk tsaachpaatun juu' ve'e je Nte'yam yakjéjap yaja naxviijn

¹⁴ Van'itts atse'e n'ix to'k pak je poo'p vínuts. Jem tse'e vínuts ni'kxm to'k chuuna pane'e ke'xp ax jo'n je yaa'tyajk, jemts je'e ve'e kyuvajkm dujayep to'k je oro corona jetse'e jem dumats'it to'k je jajpax hoz. ¹⁵ Van'it tse'e jem maja tsaptajkm pyítsum jado'k je ángeles juu' ve'e makk jidu'um na'muxjup:

—Yaktonu je mhooz kux távani ve'e je tiempo dupaatni ku ve'e yakpakmojkni juu' jatye'e tuty'a'ma jem naxviijnit it kajxm.

¹⁶ Van'it tse'e je'e pane'e jem vínuts ni'kxm tsuunip, je'e tse'e duyaknajx je hyooz yaja naxviijnit itukujx jetse'e dupakmojkni juu' jatye'e tuty'a'ma.

¹⁷ Van'it tse'e jado'k je ángeles pyítsum jep maja tsaptujkp juu' ve'e jem tsapjootm, jem tse'e dumaadiva je hoz. ¹⁸ Van'it tse'e pyítsumpa jado'k je ángeles joma ve'e je yojxpejtun, je'e tse'e je jaajn duyakutojkip jetse'e makk jidu'um dunujmi je ángeles juu' ve'e je hoz dumaat:

—Yaktonu je mjjapax hoz jets pakmojkni je tsaaydum juu' ve'e tuty'a'ma jem naxviijnit it kajxm, kux távani ve'e cha'amy.

¹⁹ Van'it tse'e je ángeles duyaknajxy je hyooz yaja naxviijnit itukujx jetse'e dutukpakmojkni je tsaaydum. Jem tse'e vye'na to'k je maja apajkin. Van'it tse'e je ángeles je tsaaydum dupuujm jem apajkin jootm joma ve'e yakmaa'kxut. Je'ets ya'a ve'e ñukajtsp je makk tsaachpaatun juu' ve'e je Nte'yam yakjéjap je jyot'a'nun kajx. ²⁰ Myujékumip tse'e je kajpun joma ve'e je tsaaydum yaknuu'lx. Jem tse'e apajkin jootm pyítsum je nuu'pun juu' ve'e je'yp je vaat joma ve'e je caballo je y'ajén yakpuujmja, majktupx legua jo'n tse'e yo'oy je nuu'pun.

15

Je aangelestajk juu' ve'e dujayejptup je vuxtojtuk oro apajkin

¹ N'ixts atse'e jem tsapjootm jado'k je maja nuja'vin juu' ve'e tyuk'atúvip—nuvuxtojtuk je ángeles juu' ve'e dujayejptup je vuxtojtuk tsaachto'nun juu' ve'e ux'ookip, ux'ookipts je'e ve'e kux je'e ve'e tyukkukáxadap je mákk tsaachpaatun juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki je jyot'a'nun kajx.

² N'ixpats atse'e juu' ve'e ke'xp ax jo'n je maaxy naaj juu' ve'e je ixun jo'n, je jaajn mutaka. Jéjats je'e ve'e pya'ayi tyénada vye'na je'e pan pan jatye'e du'amaadaaguidu je na'a atsa'kip tánuk jets je y'apamnax, je'e juu' ve'e dukakuvajktu jetse'e pya'muxjadat je xyaaj ukpu je myachov'un, jem tse'e dujayepta je arpa kov juu' ve'e je Nte'yam moojyjudu. ³ Y'aavdupts je'e ve'e to'k je uv juu' ve'e je Moisés je y'uv jets je'e je y'uv pane'e yaktijp Carnero Onuk. Jidu'um tse'e y'avda:

Mnumájip mnujaanchip xa mitse'e jets atúvats je'e ve'e nujom juu' jatye'e mtuump mkajtsp,

Maja Vintsán, Nte'yam, mits tse'e nujom mka'mikujxp.

Tuv jets va'ajts tse'e je mnaa' je mtoo',

mits tse'e nujom je naxviijnit jayu myakkutojkkijukjxp.

⁴ ¿Pants mitse'e mkayakmájajap mkayakjaanchajap?, Maja Vintsán.

¿Pants mitse'e mkavinjávajap mkavintsá'agajap?

Mitsji xa ve'e to'k mnuva'ajtsjootip,

míndap tse'e jem jayu pan nuvinxup to'k it to'k naxviijn jetse'e mv-inja'vijidinit mvintsá'kijidinit,

kux ta ve'e yak'ix jets pyaatyp y'akeegup je'e ve'e juu' mitse'e mtuump mkajtsp.

Jidu'um tse'e y'avda.

⁵ Van'litts atse'e n'ix je maja tsaptajk y'ava'ach jem tsapjootm; yak'ixp tse'e jem maja tsaptajkm je it juu' ve'e munuyojk je kunoo'kxun dumaat. ⁶ Jem tse'e pyitsumdi je nuvuxtojtuk ángeles juu' ve'e dujayejptup je javuxtojtuk tsaachto'nun, je'e tse'e xyojxjudup je va'ajts lino vit juu' ve'e ajajp atá'kxp jetse'e to'k je oro cinta dukak'ajenju. ⁷ Van'it tse'e nuto'k je joojntykiva je ángeles dumooydi kaktok'k je oro apajkin ojts maat je mákk tsaachto'nun juu' ve'e je jyot'a'nun kajx yakjéjip je Nte'yam, juu' ve'e xa'ma kajx joojntykip.

⁸ Ax je maja tsaptajk, je jókts je'e ve'e yak'ojsju juu' ve'e yakjéjip je Nte'yam je myajin je jyaanchin kajx jets je kyutojkkun kajx. Ax ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e jem tyákat, van'itnume'e ku ve'e kyukajxinit je vuxtojtuk tsaachto'nun juu' ve'e je nuvuxtojtuk ángeles yaknaxkada'aktap yaja naxviijn.

16

Je vuxtojtuk apajkin juu' ve'e je mákk tsaachto'nun dumaat

¹ Van'litts atse'e n'amotunajxy to'k je mákk ayook juu' ve'e jem maja tsaptajkm pyitsump jetse'e jidu'um dunuujmi je nuvuxtojtuk ángeles:

—Najkxtats xtuktemva'atsta jem naxviijnit it kajxm je vuxtojtuk apajkin juu' ve'e dumaat je mákk tsaachto'nun juu' ve'e je Nte'yam yakjéjip je jyot'a'nun kajx.

² Van'it tse'e je mutok'k ángeles dutuktemvaach je apajkin yaja naxviijnit itukujx. Van'it tse'e nujom je jáyuda juu' ve'e dujayejptu je na'a atsa'kip tánuk je y'ixta'nun jetse'e duvinja'vidi duvintsá'kidi je y'apamnax, je'e tse'e písumxjudu je ko'opyo'ojsap juu' ve'e mákk tumpajkp.

³ Van'it tse'e je mumejtsk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem maaxy najootm. Van'it tse'e je maaxy naaj nuu'pun vyimpijit, ve'em ax jo'n je oo'kpa je nuu'pun; nax'oo'kkajxtu tse'e nujom juu' jatye'e joojntykidup jem maaxy najootm.

⁴ Van'it tse'e je mutoojk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem maja najootm jets joma jatye'e je naaj myu'ut; nuu'pun tse'e vyimpijtkujx je naaj.

⁵ Van'itts atse'e n'amotunajxy je ángeles juu' ve'e je tsoxk naaj duk'a'mip. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Maja Vintsán, va'ajts Nte'yam, mits xa ve'e uxyam m'ijtp, mítsam tse'e m'ijt, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e juu' ve'e tuxtún ku ve'e jidu'um tumtokimpay'o'y, ⁶ kux je'eda ve'e duyakyo'ydu je nuu'pun je mjayu maat je m'ayook kojtsnajxpatajkta. Ax tats mits je'e ve'e xtuk'oo'kta je nuu'pun je jáyuda juu' ve'e ve'em játkidu, kux ve'eme'e dvinmátsjada.

⁷ N'amotunajxpat's atse'e je ayook jem joma ve'e je yojxpejtun. Jidu'umts atse'e nmotu:

—Ve'emam xa ve'e, Maja Vintsán, Nte'yam, mits xa ve'e nujom mka'mikujxp, tuvts mitse'e mtokimpay'o'y jets pyaatyp y'akeeguipt je'e ve'e juu' mitse'e mtuump mkajtsp.

⁸ Van'it tse'e je mumaktaaxk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem je aampa xaaj ñi'kxm; yakmoo'y tse'e je aampa xaaj je kutojkun jetse'e je y'anin je jayu dutukyaktóyut. ⁹ Anañujoma tse'e je jayu ooy tyuntóoydi. Ka'a tse'e vvinmayumpijitti, ka'a tse'e dumasoo'kti je kyo'o'y joojntykinda, ka'a tse'e je Nte'yam duyakmájidí duyakjaanchidi, vyinkojtspejtutu tse'e je Nte'yam, juu' ve'e duk'a'mip je vuxtojtuk tsaachto'nun.

¹⁰ Van'it tse'e je mumugoo'xk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem je na'a atsa'kip tánuk kyutojkun tsuujntkun kajxm. Van'it tse'e kyoo'tsikujx joma ve'e yakkutuk. Van'it tse'e je jayu tyunnatyotstso'tspajkjidini je'e kajx ku ve'e ooy tyuntsaachpaatti, ¹¹ ax ka'ajyam tse'e dumasoo'kti je kyo'o'y too'da, vyinkojtspejtutujyame'e je Nte'yam, juu' ve'e jem tsapjootm, je'e kajx ku ve'e chaachpaa'tta jetse'e pyo'otsta.

¹² Van'it tse'e je mutojtyuk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem Éufrates maja najootm; taatsnu tse'e je maja naaj jetse'e je too' duyaktaajnjidi joma ve'e ñáxtat je yakkutojkipatajk juu' ve'e tsoo'ndup jem joma ve'e je xaaj pyítsum.

¹³ Van'itts atse'e n'ix nutoojk je ko'oyjáyuvapta, je potya'av jo'n y'ixuvada, je'e tse'e pitsumdu jep je na'a ko'otyánukap y'avup, jep je na'a atsa'kip tánuk y'avup, jets jep je'e y'avup juu' ve'e natvijjup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. ¹⁴ Ya ko'oyjáyuvapta tse'e je mújit nujav'vin dutoondup, je'e tse'e ñupítsumdu jetse'e duyaknay'amókajadat nujom pan pan jatye'e duyakkutojkiidup je jayu pan nuvinxu'pe'e to'k it to'k naxviinj chaanada jetse'e y'atso'oxtónat ku ve'e dupaatnit je xaaj juu' ve'e ñupaajmtki je

Nte'yam, juu' ve'e nujom duk'a'mikajxp. ¹⁵ Amotunaxta juu' ve'e je Jesucristo kyajtsp: “Tun to'mayji xa atse'e nmiinnuvat, ve'em ax jo'n je mee'tspa jye'ya ku ve'e je jayu dukanujava. Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e nakyujoojntykiidup jetse'e je vyit apamduka dujayepa kux kadi ve'e ve'em y'itta ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttup nuva'ajts axva'ajts jetse'e yakmu'ixta yakmupetta jetse'e cho'otyónada.” Jidu'um tse'e vya'aañ. ¹⁶ Yaknay'amojkijidu tse'e je yakkutojkipatajk jem je it juu' ve'e duxaa'j Armagedón. Hebreo aajts je'e ve'e.

¹⁷ Van'it tse'e je muvuxtojtuk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem pojootm. Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook jem maja tsaptajkm juu'

ve'e jem tsapjootm, jem joma ve'e je Nte'yam je kyutojkun tsuujntkun. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—¡Távani xa ve'e tyunju kyatsju!

¹⁸ Van'it tse'e je vitsuk tyuntaa'pukni, je añu tyumpo'oni tyunmoo'tni, je añu tyumpajni tyuntas'pxni, makk tse'e tyun'ojxini ya naxviijnit it; ni vin'ita xa ve'e je ojx kyanaxy ve'em ax jo'n je'e ve'e ñajxy. ¹⁹ Je babilóniait ciudad, toojk viijnjs je'e ve'e ñapyaajmjini ku ve'e y'ojxi; muja'vikajxtinu tse'e nujom je kajpun pan vinxup to'k it to'k naxviijn. Van'it tse'e je Nte'yam dujaa'myejts je babilóniait ciudad jetse'e duyaknáxut je tsachpaatun juu' ve'e tyuknukejx je jyot'a'nun kajx. ²⁰ Kutokikajxnu tse'e nujom je kopk je keets jets je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akojkm. ²¹ Kustajkiva tse'e je mújít taaxt jem tsajviin jetse'e ñaxkadaaky je jayu ñi'kxm; toojk arroba naxys je'e ve'e jyémutsa y'ijit to'k jaty. Vyinkojtspejtju tse'e je jayu je Nte'yam je'e kajx ku ve'e je taaxt makk ooy tyunyaktsaachijidini.

17

Ku yaktokimpayo'ynit je ñumájiva ko'otya'axap

¹ Van'titts atse'e xnumiijn nuto'k je ángeles juu' ve'e dujajejptup tuy'it je vuxtojtuk apajkin, jets atse'e xnuujmi:

—Minu jets ats mitse'e ntuk'ixut vintso ve'e chaachpaatnit je ñumájiva ko'otya'axap juu' ve'e tsuunip jem maaxy nani'kxm. ² Je naxviijnit yakkutojkipatajk, ta tse'e je ko'otya'axap dutukmaattóna juu' ve'e ka óyap; jets pan pan jatye'e joojnykidup yaja naxviijnit itukujx, ta tse'e ñatyukmo'okjada je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup ku ve'e dupanajkxta je ko'otya'axap je tyoo'.

³ Van'titts atse'e je ángeles xyaknujx je Espiritu Santo je kyutojkun kajx jem vinva'ajts it kajxm. Jemts atse'e xyak'ix to'k je ta'axtajk dutuktsuuna to'k je tsapts na'a atsa'kip tánuk. Jem tse'e je tánuk tuknujakyux ñi'kxm kyojm may je ayook juu' ve'e je Nte'yam divinkojtspejtp, vuxtojtuk kuvajkax jets majk vájax. ⁴ Je ta'axtajk, je tso'ojmk vit jets je tsapts vitts je'e ve'e jyajejpp; je oro, je tsújít tsaaj, jets je perlas, je'e tse'e natyuknaajktsojapajkup. Jem tse'e kya'm dumats'it to'k je tuk'a'ooguin juu' ve'e tum je oro, ojtsjs je'e ve'e maat juu' jatye'e axaa'kp jets je ko'otya'axap je tyo'nun. ⁵ Jempa tse'e vyimpókkum javyet to'k je ayook juu' ve'e jidu'um vaamp: “Je babilóniait ciudad, je ko'otya'axap juu' ve'e to'k ka'ajyji je naxviijnit jayu dutuk'ixp je kyo'oy je'e jets nujom juu' jatye'e axaa'kp ijtp yaja naxviijnit itukujx.”

⁶ Van'titts atse'e n'ix jets mookjup je'e ve'e je ta'axtajk, je Nte'yam je jyayu je ñuu'pune'e natyuknaajkmookju jets je'e jye'eda pan pan jatye'e yak-jay'oo'kjudu je'e kajx ku ve'e je Jesús je y'ayook duyakva'kxtkti. Atuva atókits ats je'e ve'e ntuntuktaajñ. ⁷ Van'titts atse'e je ángeles xnuujmi:

—¿Tyajxse'e atuva atoki xtuktáñ? Va'ants ats mitse'e ntuk'ixu pan ti je'e ve'e je ta'axtajk ñukajtsp jets je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e tyuktsuunip, je'e juu' ve'e vuxtojtuk kuvajkax jets majk vájax. ⁸ Je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e tux'ix, je'ets je'e ve'e ñukajtsp to'k juu' ve'e jémani joojntyki, ax ka'a tse'e uxym y'uk'ijtni, ux'ook tse'e pyítsumut jep kaak jótup namka'anume'e vyintóki. Ax kuts je'e ve'e pyítsumut, xuputókits je'e ve'e tyándat je jayu juu' ve'e íxjudup, je jayu juu' ve'e yaja naxviijnit itukujx, juu' ve'e je xyaaj ka javyétap jep libro kujxp joma ve'e javyet ku ve'e ya it choo'ntk je xyaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojnykidinup.

⁹ Uxyamts atse'e nnukótsut juu' ve'e je vijin je kejun chajkp jetse'e yakv-inmótuvut. Je vuxtojtuk kuvajk, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je vuxtojtuk tonun

juu' ve'e je ta'axtajk tyuktsuunip. ¹⁰ Nay vanxúpyam tse'e je kuvajkta, núvuxtojtu'k je yakkutojtkpada'ts je'e ve'e ñukajtsp. Numugoo'xk je yakkutojtkpada, tats je'e ve'e vyintó'kida, to'k tse'e juu' ve'e úxyam yakkutojtkp, jets jado'k ka'anum tse'e yakkutuk. Ax ku tse'e je'e yakkutó'kut juu' ve'e kayakkutojtkpna, ka'a tse'e jek yakkutó'kut. ¹¹ Je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e joojntyki jetse'e úxyam kyoo'k'ijtni, je'e tse'e je mutoodojtuk yakkutojtkpa; kux mya'atnavyaa'njup je'e ve'e je núvuxtojtu'k yakkutojtkpada, je'e kajxts je'e ve'e yakmachav ax jo'n nuto'k je'eda; ux'oo'kts je'e ve'e vyintó'kiyut.

¹² Je majk vaj juu' ve'e tux'ix, numajk je yakkutojtkpada'ts je'e ve'e ñukajtsp juu' ve'e kayakkutojtkpna; ax yakmo'odapts je'e ve'e jetse'e dumaatyakkutó'kut to'k hora je na'a atsa'kip tánuk. ¹³ Je numajk yakkutojtkpada, kojtsmú'kts je'e ve'e juu' dujayepta, myo'odapts je'e ve'e je kyutojtkunda je na'a atsa'kip tánuk, ¹⁴ mya'at'atso'oxtóndapts je'e ve'e pane'e yaktijp Carnero Onuk. Ax je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e ama'adaagajadap, kux Vintsán je'e ve'e pane'e dunuvintsanikajxp je vintsantajkta, jets Yakkutojtkpa je'e ve'e pane'e duyakkutojtkjajxp je yakkutojtkpatajkt. Je'eda pan pan jatye'e ijttup je'e maat pane'e yaktijp Carnero Onuk, je Nte'yamts je'e ve'e vinkoojnjudu jetse'e yaaxuxjidi, to'k aaj to'k joo'kts je'e ve'e dutonda juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

¹⁵ Van'itts atse'e je ángeles xjaa'knúujmi:

—Je maaxy naaj juu' ve'e tux'ix, joma ve'e chuuna je ko'otyá'axap, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je numay jayu, je may naax je may kajpun, je may aaj je may ayook. ¹⁶ Je numajk yakkutojtkpa juu' ve'e je majk vaj ñukajtsp jets je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e tux'ix, je'e tse'e dumujot'ánjadap je ko'otyá'axap jetse'e duyak'ayóvdat jetse'e núva'ajts axva'ajts duyaktándat, jetse'e je ñi'kx je kyopk duputso'tstinit. Juu' tse'e vintaamp, je'e tse'e yaknaxtooydinup. ¹⁷ Je Nte'yamts je'e ve'e pa'muxjudu jem jya'vin kajxmda je vinma'yun jetse'e ve'em dutóndat, je'e ve'e ku ve'e dukojtsmó'kta't jetse'e dumo'odat je kyutojtkunda je na'a atsa'kip tánuk van'it paat ku ve'e tyónjút kyótsjút juu' ve'e je Nte'yam kyojts. ¹⁸ Je ta'axtajk juu' ve'e tux'ix, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je ciudad juu' ve'e duká'mip je naxviijnit yakkutojtkpada.

18

Ku je Babilonia vyintó'kinit

¹ Van'itts atse'e n'ix jetse'e jado'k je ángeles chaa'n jem tsajviinm, ajajp ata'kxpts je'e ve'e, je'e tse'e kadaak ooy je kutojtkun maat; kujaj kutu'kx tse'e ya naxviijnit it tyaaajñ. ² Van'it tse'e má'kk kyajts:

—¡Távani xa ve'e vyintó'kini! ¡Távani je'e ve'e vyintó'kini je babilóniait ciudad! Távani tse'e jyajtni to'k je it joma ve'e je ko'oyjáyuvap chaanada. Jem tse'e ñay'amókajada nujom je jeyyva tánuk juu' ve'e ka va'ajtsap jetse'e axaa'kp y'ixuvada. ³ Je'e kajx xa ve'e ve'em jyaty kuxe'e je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn, je'e tse'e tuñaxmo'okjada maat je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e ijtp je babilóniait jayu je kyo'oy to'nun je kyo'oy kojtsun. Jets je naxviijnit yakkutojtkpatajkt, ta tse'e dutukma'atóna juu' jatye'e tum ka óyap, tats je'e ve'e ooy tyunnaajkkumeenajada pan pan jatye'e ajooydup atoo'ktup ka óyap.

⁴ Van'itts atse'e n'amotunajxy jado'k je ayook jem tsapjootm juu' ve'e vaan:

—Tukva'kva'atsta je babilóniait ciudad, mii'tsta, pan pan jatye'e ats je njáyuda, ve'em tse'e je tyokin mkatukpaa'tjadat jetse'e xkama'at'saachpaa'ttat, ⁵ kux ta ve'e je tyokin tyunkuma'yini jem tsajviinm

paat jets ta ve'e je Nte'yam dujaa'myéts je kyo'oy to'nunda je kyo'oy kojtsunda. ⁶ Je Nte'yam tse'e duyaktsaachpaattinup je jayu juu' ve'e tsuunidup jem babilóniait cyiudaaj kajxm, ve'em tse'e yaktsaachpaattidinit ax jo'n je babilóniait jayu je viijnk jayu duyaktsaachpaatti jo'n. Tukkuvejttidinupts je'e ve'e amuts je kyo'oy je'e juu' jatye'e tudutonda tudukotsta, makk aa'k tse'e chaachpaattinit. ⁷ Tsaachpaattinup tse'e kuxe'e ñamyájajada jetse'e ñatyukkatákajada je Satanás. Jidu'um tse'e vyinmayda: "Je yakkutojkpa jo'nts uu'me'e n'ijtumda, ka'a xa uu'me'e ax jo'n je ku'aa'k ta'axtajak, ni je vin'ita tse'e nkatsaachvinma'yumdat." Jidu'um tse'e vyinmayda. ⁸ Je'e kajx tse'e tun to'mayji je chaachto'nun jjejinít, oo'ktinup tse'e je jayu jem ciudad kajxm, yaaxtinup tse'e ooy je tsaachvinma'yun kajx, jéjinup tse'e je yooj je pa'am, naxtokyajxtinupts je'e ve'e je ciudad. Ve'em tse'e yaktoondinit kux makk je'e ve'e je Nte'yam, juu' ve'e pa'muxjidinup je chaachpaatunda.

⁹ Je naxviijnit yakkutojkpada juu' ve'e tyukmaattoondu tyukmaatkojststu juu' ve'e tum ka óyap jetse'e dupanajkxta je ko'oy too' juu' ve'e tuk'ixjudu, ñuya'axtaps je'e ve'e ku ve'e du'ixtat jets tooyinupe'e je ciudad, ¹⁰ jékumji ve'e tyándat, je'e ve'e cha'kidup kux ku ve'e dumaa'ttsaachpaattinit. Jidu'um tse'e vya'andat:

—¡Ayoov, ayoov xa ve'e miits je mjootta pan pan jatye'e tsuunidup jem babilóniait cyiudaaj kajxm, mnumájidup xa miitse'e tum'itta! Tun to'mayji xa ve'e tavyinkumoka je mtsaachpaatunda —jidu'um tse'e vya'andat.

¹¹ Je'eda pan pan jatye'e ajooydup atoo'ktup yaja naxviijnit itukujx, ñuya'axtaps je'e ve'e kux ka'a ve'e y'uk'ijttinit pan pane'e jo'yuxjadap juu' jatye'e tyoo'ktup. ¹² Jeme'e je oro jets je plata, je tsújit tsaaj jets je perlas, je oojyit lino vit jets je seda vit, je tso'ojmk vit jets je tsapts vit. Jempa tse'e nujom pan vinxup je pa'ajk xoo'kpa kup jets je marfil paamdúk, je tsújit kup jets je bronze, je pojxun jets je mármol, ¹³ je canela jets je viijnk muxo'ojkin, je poom jets je mirra, je pa'ajk xoo'kpa naaj jets je tsaaydum pa'ajk naaj, je olivos aceite, je harina jets je trigo, je jaach je kaaj jets je carnero, nay ve'empa je carro jets je joyutoompada. Je jayu paat tse'e dujayepta jetse'e dutoo'ktat. ¹⁴ Jidu'um tse'e dunukótstat je jayu juu' ve'e tsuunidup jem ciudad kajxm:

—¡Ka'a xa ve'e x'ukjayeptini je o'yin juu' ve'e ooy mtuntsojja'vidup tuy'it, ni je vin'ita tse'e xkoo'kjayeptinit je y'oy je'e je chújit je'e juu' ve'e mjayejptup tuy'it!

¹⁵ Je'eda pan pan jatye'e ajooydup atoo'ktup maat ya paamdúk jetse'e tudutukkumeentákada je ciudad, jékumji tse'e tyándat, je'e ve'e cha'agadap ku ve'e dumaa'ttsaachpaa'ttat. ¹⁶ Ñuya'axtap tse'e jetse'e vya'andat:

—¡Ayoov, ayoov xa ve'e je'e je jyootta je jáyuda juu' ve'e tsuunidup tuy'it jem ciudad kajxm! Ve'em xa je'e ve'e tuy'itta ax jo'n je ta'axtajak juu' ve'e je oojyit lino vit natyukxoqxjup maat je tso'ojmk vit jets je tsapts vit jetse'e ñatyuknaajktsojupukju je oro, je tsújit tsaaj, jets je perlas. ¹⁷ ¡Tun to'mayji tse'e tavyintokikux nujom juu' ve'e tuy'it jem ciudad kajxm!

Nujom je barco je ñuvintsanda maat je tyoompatajkta jets je jayu juu' ve'e pyatsaamdúp jets juu' ve'e ajooyva atoo'kpa najxtup tajkidup jem maaxy najootm, jékumjits je'e ve'e tyándat. ¹⁸ Ku ve'e du'ixta je jok ku ve'e je ciudad tyoy, jidu'um tse'e makk vya'andat:

—¿Ti kajpun tse'e jado'k ve'em ijt ax jo'n je ciudad?

19 Van'it tse'e je naax ñatyukxakvájukjadat jetse'e yaaxp tsaachvinmaayp jidú'um vya'andat:

—¡AyooV, ayooV xa je'e ve'e je jyootta je jáyuda juu' ve'e tsuunidup tuy'it jem ciudad kajxm! Je jyoojntykin kajx xa ve'e kyumeentajkidi nujom pan pan jatye'e je barco dujajejptup. ¡Tun to'mayji tse'e tuyvintokikux nujom juu' ve'e tuy'it jem ciudad kajxm! —jidú'um tse'e vya'andat.

20 Ax tukxoonduktats miitse'e je ciudad, miitsta, pan pan jatye'e jem tsapjootm jets je va'aits joot jáyuda, je Nte'yam je kyukátsivada jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, kux ku xa ve'e je Nte'yam dumooynit je tsaachpaatun je jayu juu' ve'e ka óyap juu' dutoondup jetse'e chaanada jem ciudad kajxm, je'e tse'e tyukkuvejtínup juu' miitse'e tumyaktoojnada ka óyap.

21 Van'it tse'e to'k je mákk ángeles dukaa'yuk to'k je tsaaj juu' ve'e ve'em ax jo'n to'k je maja paan taak, jetse'e dukakvippi jem maaxy najootm, jetse'e vyaajñ:

—Jidú'um xa ve'e kyutókinít je babilóniat ciudad, ni je vin'ítats je'e ve'e kyoo'kyak'ixnuvat. 22 Ni je vin'íta tse'e jem ciudad kajxm kyoo'kyak'amotunajxnit je arpa kov, je trompeta ukpu je viijnk xooxun, ka'a tse'e y'ukyak'amotunajxnit jets jeme'e je jayu jyuts, 23 ka'a tse'e jem je tya'kxpa y'ukta'kxnit, ni je vin'íta tse'e je navyajkjuva kyoo'kyak'amotunajxnit jem ciudad kajxm. Ve'em tse'e jyátut ñáxut óyame'e dunumájada tuy'it jem naxviijnit it kajxm je jayu juu' ve'e ajooydup atoo'ktup jem babilóniat cyiudaaj kajxm. Ax je jayu juu' ve'e tsuunidup tuy'it jem ciudad kajxm, je'e tse'e dūvin'aa'ndu je maayk kajx je jáyu juu' ve'e tsuunidup tuy'it to'k it to'k naxviijn.

24 Je jayu juu' ve'e tsuunidup tuy'it jem babilóniat cyiudaaj kajxm, je'e tse'e duyak'oo'ktu je Nte'yam je jyayu maat je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'e tse'e dūni'kxmídu ku ve'e y'oo'kti je jayu pan pan jatye'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn.

19

1 Van'itts átse'e n'amotunajxy jets jidú'ume'e jem tsapjootm je numay jayu mákk vya'anda:

¡Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit, je'e juu' ve'e je majin jets je kutojkun ooy dutunjayejpp jetse'e xyak-tsookumdi,

2 kux tuv xa je'e ve'e tyokimpayo'oy jets vintso ve'e dupaa'ty dú'akeega! Ta tse'e duppuujmja je tsaachpaatun je ñumájiva ko'otya'axap juu' ve'e je naxviijnit jayu duyakma't ku ve'e dutukpuk je kyoo'oy too', je Nte'yame'e tutyukkuvetju kuxe'e duyak'oo'kti je Nte'yam je myutoom-pada je myupajkpada.

3 Van'it tse'e vyaandinuva:

—¡Yakmaja yakjaancha xa ve'e je Nte'yam y'ijtnit! Ni je vin'ítats je'e ve'e je ciudad kyajojk'atúvat.

4 Van'it tse'e je nu'ii'px maktaaxk mújit jáyuda jets je numaktaaxk joojntykivada je vyiijnada je y'aajta dutukpaatti je it juu' ve'e jem je Nte'yam vyinkojkm jetse'e dūvinja'vidi dūvintsa'kidi je Nte'yam, juu' ve'e tsuunip jem kutojkun tsuujntkun kajxm. Jidú'um tse'e vyaandi:

—Amén. ¡Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit!

5 Van'it tse'e yak'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e vaamp jem joma ve'e je kutojkun tsuujntkun:

Miitsta, je Nte'yam je myutoompada je myupajkpada, je mújit je muutskit, oñukótsada jets vinjávada vintsá'agada uu'm je nNte'yamamda.

Ku je Jesús dupákut je jyáyuda

⁶ N'amotunajxpatš atse'e je ayook ax jo'n numay je jayu kukyojtsti jo'n, ve'em ax jo'n je maja naaj makk tyun'uu'tš tyuntinun jets ve'em ax jo'n je añu tyumpu'u tyunmaa't. Jidu'umts atse'e n'amotunajxy:

¡Yakmaja yakjaanča xa ve'e je Nte'yam y'ijtnit!

Ta xa ve'e yakkutojk'ukvaanni je Maja Vintsán, je nNte'yamamda, juu' ve'e nujom duka'mikajxp.

⁷ Va'an duxoojntkumda, va'an du'oyja'vimda, va'an duyakmájimda duyakjaančimda,

kux je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, ta tse'e je xaaj dupaatni jetse'e dupajknit je jyáyuda.

Ta tse'e je jyayu ñay'apaamdukajada ax jo'n je kiixuta'ax juu' ve'e yaa'vyakuvaamp.

⁸ Ta tse'e yakmo'oda jetse'e ñatyukxóxjadat je oojyit lino vit, va'ajts puk, ajajp ata'kxp.

Jidu'umts atse'e n'amotunajxy. Je'e ve'e ku ve'e ñaxyóxjadat je oojyit lino vit, je'ets je'e ve'e je y'oy je'e juu' ve'e tudutonda tudukotsta je Nte'yam je jyayu.

⁹ Van'ittš atse'e je ángeles xnuujmi:

—Javyetu ya'a: “Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e ijttinup je'e maat pane'e yaktijp Carnero Onuk, ijttinuptš je'e ve'e je'e maat ve'em ax jo'n je yaa'vyajkpa je ñuyaa'y dumaatkáy dumaat'uu'k.”

Jets atse'e xnuujmi:

—Juu'tš atse'e nkajtsp, je Nte'yamts je'e ve'e je y'ayook.

¹⁰ Van'ittš atse'e n'ukvinkoxkteni je ángeles jets atse'e kunvinja'vi kunvintsá'ki. Ax jidu'umts atš je'e ve'e xnuujmi:

—Kadi ve'em mjátuka. Je Nte'yam xa atse'e nmutuump nmupujkp, ve'em ax jo'n miitse'e je Nte'yam xmutonda xmutpakta, mits jets je m'utsta je m'ajčta maat je m'utsta je mtsa'ada juu' ve'e to'k aaj to'k joot dujaančja'vidup je kats je ayook juu' ve'e je Jesucristo yaktaan, je Nte'yam mits vinjava vintsá'aga —jidu'umts atse'e xnuujmi.

Ax je'eda pan pan jatye'e du'ava'nidup je kats je ayook juu' ve'e je Jesucristo yaktaan, ka je y'avintso vinma'yunapts je'e ve'e kyojtstup, je Espiritu Santo je'e ve'e je vinma'yun moojyjudup jetse'e ve'em kyótstat.

Je'e juu' ve'e dutuktsuunip je poo'p caballo

¹¹ Van'ittš atse'e n'ix je tsapjootmit it y'ava'ach. Jem tse'e to'k je poo'p caballo. Pan tse'e tuktsuunijup, je'ets je'e ve'e xyaaj Pane'e Dukutyoomp juu' ve'e Kyajtsp, nay ve'empa, Pane'e Tyúvam je Jyáyuvín je Jyoojntykin. Tuvts je'e ve'e tyokimpayóy jetse'e duyakvintóki pan pan jatye'e je Nte'yam dutso'oxpajktup. ¹² Ve'emts je'e ve'e je vyiijn y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je jan'aye'e'inst. Jem tse'e kyuvajkm may je corona dumaada, jetse'e jem to'k je ayook javyet dujayep juu' ve'e je'ejyji ñuja'vip. ¹³ To'k tse'e je xox dujayep juu' ve'e je nuu'pun ooy tumpaatu. Je'e pane'e dutuktsuunip je poo'p caballo, je'ets je'e ve'e xyaajivap je Nte'yam je Kyats je y'ayook. ¹⁴ Jem tse'e pyamétsjada je tsapjootmit atso'ox toompada, natyukxojxjuduptš je'e ve'e je oojyit lino juu' ve'e poo'p jets va'ajts, je poo'p cabálloš je'e ve'e tyuktsuuniduvap. ¹⁵ Ax je'e pane'e vintoo'vajkijidup, jets je'e ve'e y'avup pyitsum to'k je jajpax sojx juu' ve'e tyukmaada'akup pan nuvinxupe'e je jayu chaanada to'k it to'k naxviijn, jetse'e makk duyakkutojkladat,

ve'eme'e dutokimpayo'oydat jetse'e dumo'odat je makk tsaachpaatun juu' ve'e je Nte'yam yakjéip je jyot'a'nun kajx, je Nte'yam, juu' ve'e nujom duka'mikajxp. ¹⁶ Jem tse'e vyit kajxm jets pyokvajxm javyet ya ayook: "Yakkutojkpa juu' ve'e Duyakkutojkjikajxp je Yakkutojkpatajk", jets "Vintsán Juu' ve'e Dunuvintsanikajxp je Vintsantajk".

¹⁷ Van'itts atse'e n'ix to'k je ángeles juu' ve'e jem ténip joma ve'e je aampa xaaj, jidu'um tse'e dunujumi nujom je jeyyva tánuk, makk tse'e vyaajñ:

—Nay'amókajada jets numinda je Nte'yam je myaja a'ox. ¹⁸ Mtso'otstape'e je yakkutojkpa je chu'utsta, je tojpatajk je vyintsán je chu'utsta, je ñumájiva jayu je chu'utsta, je caballo tsu'utsta maat pan pan jatye'e tuktsuunijidup, anañujoma je jayu je chu'utsta, je naspaka jáyuda jets je joyutoompa jáyuda, je mújit je muutskit.

¹⁹ Van'itts atse'e n'ix ñay'amókajada je na'a atsa'kip tánuk jets je naxvi-ijnit yakkutojkpatajkta maat je jyáyuda. Je'e kajx tse'e ñay'amojkijidi kux myaat'atso'oxtonuvaandupe'e je'e pane'e dutuktsuunip je po'o'p caballo jets je y'atso'ox toompada. ²⁰ Yakmajsts je'e ve'e je na'a atsa'kip tánuk, nay ve'empa je'e juu' ve'e natyijjup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, je'e juu' ve'e je mújit nuja'vin dumasook je na'a atsa'kip tánuk kajx. Je mújit nuja'vin kajx tse'e duvin'u'u'n je jáyuda pan pan jatye'e namyasookjudu jetse'e yakpaajmjadat je na'a atsa'kip tánuk je y'ixta'nun jetse'e duvinja'vidi duvintsá'kidi je y'apamnax. Je na'a atsa'kip tánuk jets je'e juu' ve'e natyijjup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, joojntyk tse'e yak'avippidini joma ve'e je jaajn tyoy maat je azufre, juu' ve'e to'k viijn ijtp ax jo'n je maaxy naaj. ²¹ Ax je jyáyuda, je jajpax tsojx tse'e tyukyak'oo'ktu juu' ve'e jep je'e y'avup pítsump pane'e je caballo dutuktsuunip. Ax nujom tse'e je jeyyva tánuk kyooxjidi je chu'utsta.

20

Je miijl joojnt

¹ Van'itts atse'e n'ix nuto'k je ángeles jem tsapjootm chaá'n. Jem tse'e dumats'it je avaatsun juu' ve'e duyak'avaatsp je jot juu' ve'e va'ajts kaak, jetse'e jem dumats'ijtpa to'k je maja cadena. ² Je ángeles tse'e je cadena dutuktsoom je na'a ko'otyánukap, je jujpit tsa'a'n, juu' ve'e yaktijpap ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, je Satanás. Miijl joojnt tse'e tsum duyak'ijit. ³ Jepe'e jótup du'avippi jetse'e dukaynu'atobjkpejt, jetse'e duyaktaandi je ixta'nun maat, ve'em tse'e ni pana dukayak'ava'atsut je jot. Ve'em tse'e yaktuujn jets je dukavinn'aa'nut je naxviijnit jayu. Ku ve'e miijl joojnt je it ñáxut, van'it tse'e yalmukéjat jetse'e yak'itumo'ot ve'e'n.

⁴ Van'itts atse'e n'ix je kutojkn tsuujntkunda. Jemts atse'e n'ix chaanada pan pan jatye'e je kutojkn yakmooydu jetse'e tyokimpayo'oydat. N'ixpats atse'e je'e je jyootta je jya'vinda pan pan jatye'e yakyukpojxtu je'e kajx ku ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook je jayu duvaajnidi jets je'e kajx ku ve'e je tuvakojsun dupaamdi je Jesús kajx. Je jáyuda, ka'ats je'e ve'e duvinja'vidi duvintsá'kidi je na'a atsa'kip tánuk ukpu je y'apamnax jetse'e kyanamyasookjidi jetse'e je na'a atsa'kip tánuk je y'ixta'nun yakpaajmjadat jem vyimpóokkm ukpu jem kya'm. N'ixts atse'e jets joojntypajktinuva je'e ve'e jetse'e je Cristo dumaatyakkutojkti miijl joojnt. ⁵ Muto'k je joojntypajkunts je'e ve'e ku je'e ve'e jyoojntypajktinuvat. Je viijnk oo'kpada, ka'ats je'e ve'e jyoojntypáktat, van'itnume'e ku ve'e miijl joojnt je it ñáxut.

6 *ixoon* jets va'ajts xa je'e ve'eda pan pan jatye'e joojntykpajktinuvap je muto'k joojntykpajkun! Ka'ats je'e ve'e yakpámdat joma ve'e je jayu chaachpaattinit xa'ma kajx, tee'tajktats je'e ve'e y'ittat, je'e tse'e dumutóndap dumupáktap je Nte'yam jets je Cristo, ve'eme'e dumaatyakkutótkat miijl joojnt.

7 Ku ve'e miijl joojnt je it *náxut*, van'it tse'e je Satanás yakmukéjat joma ve'e nu'atojqpét tuy'it, ⁸ jetse'e pyítsumut jetse'e je jayu duvin'aa'nnavat jado'k nax to'k it to'k naxviijn, ve'em je Gog ve'em je Magog, jetse'e duvomókut je jyayu jetse'e y'atso'oxtóndat. Ve'emts je'e ve'e *númáyada* ax jo'n je po'o juu' ve'e jeja maaxy napa'ayi. ⁹ Nujom vinxup ya naxviijnit it myaja viijna, jem tse'e choo'ndi jetse'e *nay'amojkijidi* jetse'e *dunaa'vítiti* jetse'e *duyaknaa'tojkti* jem joma ve'e y'ittat je Nte'yam je jyáyuda, jeme'e kajpn kajxm juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ax je Nte'yam tse'e je jaajn jem tsapjootm duyaktsoo'n jetse'e *duyaknaxkadaaky* jetse'e *duyaknaxtokyajxti* je jáyuda, ve'em je Gog ve'em je Magog. ¹⁰ Jets je *ko'oyjáyuvap* juu' ve'e *dunuvintsanikajxp* je *ko'oyjayuvaptajkta*, je'e juu' ve'e je jayu duvin'aa'ndu, yak'avíppinuts je'e ve'e joma ve'e je jaajn tyoy maat je azufre juu' ve'e to'k viijn ijtp ax jo'n je maaxy naaj, jem joma ve'e yak'avíppidini je na'a atsa'kip tánuk jets je'e juu' ve'e natyijjup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jem tse'e chaachpaattinit xa'ma kajx.

Ku je jayu yaktokimpayo'ynit jem je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm juu' ve'e maj jets poo'p

¹¹ Van'itts atse'e n'ix to'k je kutojkun tsuujntkun juu' ve'e maj jets poo'p. Je'e pane'e jem tsuunip, jemts je'e ve'e vyinkojkm ya tsajmit it jets ya naxviijnit it ve'emji tyoki, ka'a tse'e *du'ukpaattini* joma ve'e y'ittat. ¹² Van'itts atse'e n'ix je *oo'kpatajkta*, je mújít je muu'tskit, je'e tse'e je Nte'yam *duvinténidup*. Van'itts atse'e n'ixpa to'k je libro yak'aye'pva'kxy, jetse'e yak'aye'pva'kxpa jado'k je libro joma ve'e javyet je jayu je xyaajta pan pan jatye'e joojntykidinup xa'ma kajx. Ve'em tse'e je *oo'kpatajk yaktokimpayo'ydi* pan vintso ve'e juu' tudutonda tudukotsta oy ka'oy, ve'em ax jo'n javyet y'it je'e kajxta. ¹³ Jem tse'e y'ijitti nujom je *oo'kpatajkta*, je'e maat tse'e juu' ve'e *oo'ktu* jem maaxy najootm, ve'em tse'e *anañujoma yaktokimpayo'ydi* to'k jado'k pan vintso ve'e juu' tudutonda tudukotsta oy ka'oy. ¹⁴ Ku ve'e ve'em tyoojnji kyojtsji, ka'a tse'e je jayu y'uk'oo'ktinit. Ax je jayu juu' ve'e yakpaamdu joma ve'e je maja jaajn tyoy maat je azufre, jem tse'e chaachpaattinit xa'ma kajx. Ve'em xa je'e ve'e je tsaachpaatun ax jo'n je jayu mumejtsk nax kuy'aa'k. ¹⁵ Jem tse'e yak'avíppidini pan pan jatye'e je xyaajta ka javyétap jep libro kujxp joma ve'e javyet je xyaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup.

21

Je nam tsajp je nam naax

¹ Van'itts atse'e n'ix je nam tsajp je nam naax, kux ya muto'k tsajp jets ya muto'k naax, kutókinuts ya'a ve'e. Ka'a tse'e y'uk'ijtni je maaxy naaj. ² Ats, je Juan, n'ix atse'e je kunuu'kx ciudad, je nam Jerusalén, jemts je'e ve'e tsapjootm kyadaaky, jeja je'e ve'e je Nte'yam vyinkujk chaa'n, apaamdukani ve'e vye'na ax jo'n to'k je *kiixuta'ax* juu' ve'e *tuñaajk'óyaja tuñaajkpaadaja* ku ve'e yaa'vyakuva'añ. ³ Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook jem tsapjootm chaa'n, jetse'e ma'kk vyaajñ:

—Je Nte'yam maat tse'e je jayu uxym jyoojntykini ax jo'n je jayu to'k jaajn to'k tajk jyoojntykada jo'n, je'e tse'e je jyáyuda. Je Nte'yam, viinmts

je'e ve'e y'ijtnit je'e maatta jetse'e je jayu duNte'yamidinit. ⁴ Je Nte'yam tse'e yakkeekuxjidinup nujom je vvinnaajta, ka'a tse'e y'uk'oo'ktinit, ka'a tse'e y'ukyaaxtinit, ka'a tse'e y'uktsaachvinmaaydinit, ka'ava tse'e ti pa'am y'uk'ijtnit, kux nujom juu' jatye'e tuy'it tujyeja, távanits je'e ve'e ñajxkúx.

⁵ Van'it tse'e vyaajñ je'e pane'e dutuktsuunip je kutojkun tsuujntkun:

—Atse'e nam mpuump nujom juu' jaty.

Vaampa tse'e jidu'um:

—Javyetu ya'a kux tuva kats xa ya'a ve'e, to'k aaj to'k joot tse'e yak-aanchjávat.

⁶ Van'itts atse'e xnuujmi:

—Távanits je'e ve'e tyunju kyatsju. Ats xa je'e ve'e ku ve'e je it choo'ntk, atsts je'e ve'e ku ve'e tyonkajxjinit kyojtskajxjinit nujom juu' jaty, atsts je'e ve'e ax jo'n je A jets je Z. Pan pan xa ve'e taatsip, atsts je'e ve'e ntuk'oo'kup nunve'emji je mo'tpa naaj juu' ve'e joojntykinyajkp. ⁷ Pan pan tse'e maadaakp, nujomts ya'a ve'e je o'yin dujayejpnit, atsts je'e ve'e je Nte'yam, atsts je'e ve'e je n'ónuk. ⁸ Ax je'eda pan pan jatye'e ats maat kanapyaajmjudup kux je naxviijnit joojntykine'e nuyojk chojktup, pan pan jaty atse'e xkajaanchja'vidup, atse'e xkajotmooydup, pan pan jatye'e axaa'kp juu' jaty dutoondup dukojtstup, je jayu duyak'oo'ktup, ko'oyyaa'yapta, je maayk dutoonkidup, dvinja'vidup duvints'a'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap, pan pan jatye'e taayidup, je'e tse'e yakpaamdinup joma ve'e je maja jaajn tyoy maat je azufre. Jem tse'e chaachpaattinit xa'ma kajx.

Je nam Jerusalén

⁹ Van'itts atse'e xnumiijn nuto'k je nuvuxtojtk ángeles juu' ve'e dujayejpup tuy'it je vuxtojtk oro apajkin juu' ve'e ojts maat je tsaachto'nun, jets atse'e xnuujmi:

—Minu jets ats mitse'e ntuk'ixut je jáyuda juu' ve'e ijttup jye'e pane'e yaktijp Carnero Onuk.

¹⁰ Van'itts atse'e je ángeles xyaknujx je Espíritu Santo je kyutojkun kajx joma ve'e to'k je maja kopk. Jemts atse'e xtuk'ix je nam Jerusalén, je kunuu'kx ciudad, jeme'e tsapjootm chaa'n, jeme'e je Nte'yam vyinkojkm.

¹¹ Kyujajpy kyutu'kxp tse'e je ciudad je Nte'yam je myajin kajx, ve'eme'e y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je tsújit tsaaj tyu'kx myátsuk, je jasje tsaaj jo'n, tukke'xnajxpe'e ax jo'n je cristaaajl. ¹² Je ciudad, vídutats je'e ve'e ñaa'pátsa kajxm paat, jets makmejtsk viijn je y'aak. Ax joma jaty tse'e je y'aak, jeja tse'e to'k jaty je ángeles tyena. Jem tse'e aka'a kajxm yukja'a je xyaajta to'k jaka'a jaty je israeelit jayu. ¹³ Toojk tse'e je y'aak jem joma ve'e je xaaj pyísum, jatoojka tse'e je y'aak jem joma ve'e je xaaj tyaka, jets jatoojk jatypa tse'e je y'aak nooxki nooxki. ¹⁴ Makmejtsk tse'e je tsaaj juu' ve'e je naa'páts tyuktsuunip. Jem tse'e yukja'a je numakmejtsk kukátsiva je xyaajta. Je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'ets je'e ve'e je kyukátsivada.

¹⁵ Je ángeles juu' atse'e xmukojs, jem tse'e to'k je oro kijpxun dukap'it, je'e ve'e tyukkijpx je ciudad, je y'aak, jets je ñaa'páts. ¹⁶ Ku ve'e dukijpx je ciudad, nay vanxup tse'e yana ax jo'n myaja viijniva. Tyukkijpx tse'e je ángeles je y'ooro kijpxun je ciudad. Mugooxk mókupx jakojkm legua jo'n tse'e kyijpx; akijpxa ve'e yana, jetse'e myaja viijniva, jetse'e kyajxma. ¹⁷ Van'it tse'e dukijpx je ñaa'páts, ii'px maktojt xajtúks je'e ve'e kyajxma. Vanxup tse'e pyísum maat je ángeles kyanoox, ve'em ax jo'n yaja naxviijn je jayu juu' dukijpxta jo'n.

18 Je ñaa'páts, tum je jaspe tsaajts je'e ve'e tukpáts; jets je ciudad, tum je oorots je'e ve'e. Ve'emts je'e ve'e kye'ex ax jo'n je ixun juu' ve'e va'ajts tukke'xnajxp. 19 Joma ve'e je naa'páts choo'nduk, je'e tse'e tyukyak'o'yidu tyukyakpaadidu nujom juu' jatye'e tsújit tsaaj. Je jaspe tsaaj je'e ve'e myaat je muto'k, je zafiro tsaaj tse'e je mumejtsk, je ágata tsaaj tse'e je mutoojk, je esmeralda tsaaj tse'e je mumaktaaxk, 20 je ónice tsaaj tse'e je mumugooxk, je cornalina tsaaj tse'e je mutojtu'k, je crisólito tsaaj tse'e je muvuxtojtu'k, je berilo tsaaj tse'e je mutoodojtu'k, je topacio tsaaj tse'e je mutaaxtojtu'k, je crisoprasa tsaaj tse'e je mumajk, je jasinto tsaaj tse'e je mumakto'k, je amatista tsaaj tse'e je mumakmejtsk. 21 Juu' ve'e je makmejtsk naa'páts aka'ada, makmejtsk je peerlats je'e ve'e pum. To'k jaty tse'e je ciudad je y'aka'a, kakt'o'k perlas pumts je'e ve'e. Je ciudad too' juu' ve'e dunumájip, tum je oorots je'e ve'e. Ve'emts je'e ve'e kye'ex ax jo'n je ixun juu' ve'e va'ajts tukke'xnajxp.

22 Ka'a atse'e n'ix je maja tsaptajk, kux je Maja Vintsán, je Nte'yam, juu' ve'e nujom duka'mikajxp, je'e jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, yakvinja'vidup yakvinta'kidupts je'e ve'e jem nujom ciudad kajxm. 23 Je ciudad, ka'ats je'e ve'e vyinkopka jetse'e kyujajjut kyuta'kxjut je aampa xaaj je aampa po'o, kux je Nte'yam jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e je myajin kajxta tse'e je ciudad yakkujaj yakkutu'kx. 24 Je jáyuda juu' ve'e itap jeja naxviijnit itukujx van'it, yakkujajtap yakkuta'kxtapts je'e ve'e, jetse'e je naxviijnit yakkutojtpatajk duyaknajkxtat jem ciudad kajxm je'e je y'o'yinda. 25 Ka'ats je'e ve'e yak'aka'at xuujun je ciudad je y'aka'ada; ka'a tse'e jem je it kyoo'tsat. 26 Yaktuknunajkxtap tse'e je y'o'yin jets je vyinta'kin pan nuvinxupe'e je jayu chaanada to'k it to'k naxviijn. 27 Ni je vin'ita tse'e jem kyatákat juu' ve'e ka va'ajtsap, ni ka'a tse'e pan pan jatye'e axaa'kp juu' jaty dutoondup dukojtstap, ni je'e juu' ve'e je jayu duvin'aa'ndup, je'e'jyji ve'e tákadap pan pan jatye'e je xyaajta javyet jep libro kujxp joma ve'e javyet je xyaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup. Je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'ets je'e ve'e je lyiibro.

22

1 Van'itts atse'e je ángeles xtuk'ix to'k je maja naaj juu' ve'e joojntykinyajkp, va'ajts tse'e tyukke'xnajxkúx ax jo'n je cristaajl; je Nte'yam jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, jeja joma ve'e je kyutojkun tsuujntkunda, je'jats je'e ve'e je maja naaj chaa'n. 2 Jem too' kojkm juu' ve'e dunumájip jets jem maja napa'am, jem tse'e yee'k je kup juu' ve'e je joojntykin duyajkp. Makmejtsk nax je'e ve'e tya'ma vinjoojnt, vimp'o' je'e ve'e tya'ma. Jets je y'aajj, toompts je'e ve'e jetse'e je jayu yaktuktsóyat pan nuvinxupe'e je naax je kajpun. 3 Ka'a tse'e jem y'ítut juu' ve'e ko'oy nukotsa. Jemts je'e ve'e ciudad kajxm y'itta je kutojkun tsuujntkun joma ve'e chaanada je Nte'yam jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, jem tse'e vyinjávajadat vyinta'lagajadat je myutoompada je myupajkpada, 4 jem tse'e je vyiijn je y'aaj du'ixtat jetse'e je'e je xyaaj javyet dujayéptat jem vyimpókkum. 5 Ka'a tse'e jem je it cho'oat, ka'a tse'e jem je ta'kxpa chókjadat ukpu je aampa xaaj pan pan jatye'e jem tsaanadap, kux je Nte'yam, je Maja Vintsán, je'e tse'e kujajjadat kuta'kxjadap. Yakmo'odap tse'e je jayu je kutojkun jetse'e xa'ma kajx yakkutojktinit.

Támani ve'e je xaaj ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat

6 Van'itts atse'e je ángeles xnuijmi:

—Tyúvam xa ya'a ve'e ya káts. To'k aaj to'k joot tse'e yakjaanchjávát. Je Majá Vintsán, je Nte'yam, je'e tse'e dvinma'yunmooyp je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'ets atse'e xkejxp jets atse'e je jyayu ntuk'ixtat ntuknújávadat pan juu' ve'e tsojkji tónjup kótsjup —jidú'umts atse'e je ángeles xnuujmi.

⁷ Jidú'um tse'e je Jesucristo vya'añ:

—iTsójkji atse'e nmiinnuvat!

iXoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e dukutyoondup je Nte'yam je kyats je y'ayook juu' ve'e javyeyt yap nak kujxp!

⁸ Ats, je Juan, n'ix nmotu ats ya'a ve'e. Ku atse'e n'ix nmotu, van'itts atse'e je ángeles n'ukvinkoxkteni juu' ats ya'a ve'e xtuk'ix jets ats je'e ve'e kunvinja'vi kunvintsá'ki. ⁹ Ax jidú'umts ats je'e ve'e xnuujmi:

—Kadi ve'em mjátuka. Je Nte'yam xa atse'e nmutuump nmupujkp, ve'em ax jo'n mütse'e je Nte'yam xmutonda xmutapakta jo'n, mits maat je m'utsta je m'ajchta jets je m'utsta je mtsá'ada maat je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, nujome'e pan pan jatye'e dukutyoondup juu' ve'e javyeyt yap libro kujxp. Je Nte'yam mits vinjava vintsá'aga.

¹⁰ Xnuujmivats atse'e jidú'um:

—Ka'a tse'e yu'uts xyak'ítut je Nte'yam je kyats je y'ayook, je ayook juu' ve'e javyeyt yap nak kujxp, kux támani je'e ve'e jetse'e tyónjut kyótsjut. ¹¹ Je'eda pan pan jatye'e dutoondup dukojtstup je kyo'oy je'e, va'an tse'e dujaa'któna dujaa'kkótsta je kyo'oy je'e; je'e pan pan jatye'e dutoondup dukojtstup je tyuv je'e, va'an tse'e dujaa'któna dujaa'kkótsta je tyuv je'e; pan pan jatye'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dujajeytup, va'an tse'e je Nte'yam dujaa'kpanajkta va'ajts aaj va'ajts joot.

¹² Jidú'um tse'e je Jesucristo vya'añ:

—Amotunaxta, tsójkji atse'e nmiinnuvat, van'itts atse'e to'k jado'k nmooynit juu' ve'e tukkádaakjudup pan vintsó ve'e dupaa'ty du'akeega juu' ve'e tudutonda tudukotsta oy ka oy. ¹³ Ats xa je'e ve'e ku ve'e je it choo'ntk, átsjyants je'e ve'e ku ve'e tyonkájut kyojtskájut nujom juu' jaty, ats tse'e too'vajkp, ats tse'e ux'ook, atsts je'e ve'e ax jo'n je A jets je Z —jidú'um tse'e vya'añ.

¹⁴ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je vyit tudupojpoo'pada, ve'emts je'e ve'e y'o'yixjadat jetse'e duja'kxtat je kuputaajm juu' ve'e je joojntykin duyajkp jetse'e tyákadat joma ve'e je ciudad je y'aka'ada. ¹⁵ Myujékumadapts je'e ve'e je ciudad pan pan jatye'e axaa'kp juu' jaty dutoondup dukojtstup, je maayvada, je ko'oyyaa'yapta, je yakjaju'oo'kpada, pan pan jatye'e dvinja'vidup dvintsá'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap, pan pan jatye'e dutsojktup je taay jetse'e tyaayiduva.

¹⁶ Van'itts atse'e je Jesús xjaa'knuujmi:

—Ats, je Jesús, tá atse'e je n'aangeles nkex jetse'e ats je njayu ya'a dutuk'ixtat dutuknújávadat. Atsts je'e ve'e je yakkutojka David je tyaamt je y'aa'ts, atsts je'e ve'e je chaan je kyooj. Atsts je'e ve'e ax jo'n je majá maatsa juu' ve'e ta'kxp matskp jetse'e japna pyitsum.

¹⁷ Jidú'um xa ve'e vya'añ je Espíritu Santo maat je Jesucristo je jyáyuda:

—Miinni to'k aaj.

Pan pan tse'e du'amotunajxp, va'an tse'e duva'añu:

—Miinni to'k aaj.

Pan pan tse'e taatsip, va'an tse'e dumiinni. Pan pan tse'e dutsojkp, va'an tse'e ve'emji du'uu'ku je tsoxk naaj juu' ve'e je joojntykin duyajkp.

¹⁸ Nujom pan pan jatye'e du'amotunajxtup je Nte'yam je y'ayook juu' ve'e javyet yap nak kujxp, nvaajnjudupts atse'e jidu'um: Pan pan xa ve'e duyaknujokip ya kats ya ayook, je Nte'yamts je'e ve'e pa'muxjup je tsaachto'nun juu' ve'e javyet yap nak kujxp. ¹⁹ Jets pan pan tse'e dupajkjip juu' ve'e javyet yap nak kujxp, pajkuxjup tse'e je Nte'yam je'e je xyaaj juu' ve'e jep libro kujxp joma ve'e javyet je xyaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup, ka'ats je'e ve'e y'itut jem kunuu'kx ciudad jootm. Je libro joma ve'e je xyaaj javyet y'itta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup jets je ciudad, yaknujokjstup tse'e yap nak kujxp juu' atse'e njaayp.

²⁰ Je'e pan ya'a ve'e du'ava'nip, jidu'um tse'e vya'añ:

—Tyúvam xa je'e ve'e, tsokji atse'e nmiinnuvat.

Nay ve'emts atse'e nvaampa: —Amén. Miinni to'k aaj, Maja Vintsán Jesús.

²¹ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'ets miitse'e anañujoma mkunoo'kxadap xa'ma kajx. Amén.